ANALECTA
MENSÆ REGINALIS
SEU
HISTORIA
IMAGINIS ODIGITRIÆ
DIVÆ VIRGINIS
CLAROMONTANÆ
MARIÆ
A
DIVO LVCA EVANGELISTA
In Cupressina Domûs Nazaraeæ
MENSA
depictæ,
Origine, Magnalijs, Miraculis, Gratijs
Admirabilis & Amabilis,
Ex Vetustis Græcis & Latinis, tum ex Recentioribus Authoribus, & ex Notarijs Apostolicis Conventûs Clari Montis Czestochoviensis accuratè collecta.

Jn XII. Partitiones distributa, & in Lucem publicam data.

Per Fr. AMBROSIUM NIESZPORKOWITZ, *Ordinis S. PAULI Primi Eremitæ Profess.*

Anno Domini M.DC LXXXI.

CRACOVIÆ, Ex Officina SCHEDELIANA, S. R. M. Typ:

SERENISSIMO & INVICTISSIMO

JOANNI III.

DEI Gratiâ

REGI POLONIÆ,

Magno Duci Lithvaniæ, Rusſiæ, Prusſiæ, Maſoviæ, Samogitiæ, Livoniæ, Smolenſciæ, Kijoviæ, Volchyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Severiæ, Czerniechoviæq;.

DOMINO CLEMENTISSIMO.

VITAM, ET FELICITATEM.

Dhuc eo tempore, quo TE Chotimenſibus Laureis recens coronatum, ante ſolennitatem feliciſsimæ Coronationis, Rupellam Noſtram ingredientem, vniverſalibus Religionis meæ votis, in extemporanea triumphalis Arcûs molitione ſalutavi; MARIÆ Magnalium, & Gratiarum Analectes, cum hoc TIBI

 debi-

debito, destinatoq; munere, ad Te collimabam; atq; cùm ob temporum difficultatem dilatum offerre maturiùs non est concessum, nunc tandem Honori Serenissimæ Maiestatis Tvæ reverenter dedico, Serenissime, ac Invictissime REX. Ipsum Operis argumentum, quod è Reginali Mariæ Mensa, partitis in Orbem constat Gratiarum obsonijs, complexum, sinumq; Serenissimæ Tvæ Maiestatis ambiebat; quia, cùm Te, Poloniæ Regina Maria, Regnatricemq; Domum Tvam, Regni sui Heredem esse voluit, suæ quoq; Reginalis Mensæ Delicias secum Tibi communes fecit. Antehac Humana in carne Devm, Divinamq; cum Nutritio, & Sponso Virgine, Matrem, accumbentem, in Domo Nazaræa alebat, nunc Principes, & Bellatores Convivas amat: quos ubi suis delicijs impleverit, ad Victorias, & Triumphos initiat. Sat apertam hujus proponit Imaginem, ex Prophetæ vaticinantis Oraculo, Mensa Principibus posita, ad quam expletis, clasicum intonat Vates: *Surgite Principes, arripite* Clypevm! quasi si Martem spirare, bellacique pectus agitari spiritu, ad hanc Mensam Convivis necessum esset. Venit in recordationem tempus illud Serenissime REX, quo, hujus Marianæ Mensæ, Hospes Conviva, frequentiùs cœlestibus fruebaris delicijs: Regijs muneribus Hospitali

Mariæ,

MARIÆ, quæ hîc utpote *Nutrix Divinitatis*, Clientum ſupplicum devotionem alit, *Datq; Epulis accumbere Divûm*, gratitudinem teſtatus, ad MENSAM, non tam flammis, quàm Zelo Mariani cultûs, amoreq; calentem accendens Lampadem, viam ad religionem, alijs Principibus, populiſq; Numa Sarmaticus, præmonſtraſti : indeq; Divinioris Fortitudinis impletus Numine, arripuiſti Gentilem CLYPEVM, quo ruentem ad Chriſtianæ Reipublicæ cladem, armatum cornibus Orientem retudiſti, factus Nobis, Patriæ, Eccleſiæ, univerſæq; Chriſtianitati Salutare Præſidium. Appendit inter ſuæ Domûs Armamenta, Regalis theſauri Decus Illuſtriſsimum, Salomon auro fulgentes CLYPEOS, qui Domui præberent munimentum & ornamentum : in his quis non videat Auguſtiſsimæ TVÆ Domûs Ideam? Quemadmodum enim Salomon *Pacificus* Redemptorem Noſtrum, qui Vatis oraculo *Princeps Pacis* appellatur, deſignat ità, ex communi Doctorum ſenſu, Regalis Domûs Vniverſalem Eccleſiam. Habet hîc illa pretioſa ex Sereniſsimis Regum, & Illuſtriſsimis Principum Familijs, Ornamenta Stemmatum, verùm ex Auguſta Domo TVA Munimenta deſumit, quæ integritatem, ſalutemq; Chriſtianitatis tuentur. Propugnavit illam Auguſtus Parens TVVS, olim contra Tyran-

nos Orientis, in Chotimensibus campis Gentilem levans CLYPEVM, utq; in sæculorum conscientiam gloriosè partas Victorias, & Triumphos, quibus TVIS prolusit Laureis, protenderet, sicut in acie victorem gladium, ità in pagina uindicem, & ità quidem in hostem pugnando, strinxit calamum. Cognoverat ille augure cælo, Sapientibus auspicatissimũ TVVM Horoscopum explorantibus, quod futurus esses AVT REX, AVT PRIMVS à REGE, seu (ut alius in patentibus Cœli tabulis præsagam Patriæ felicitatem legebat) AVT REX, AVT PATRIÆ VINDEX: ideo cùm hostili sangvine in Martis arena rubuit, trabeas TIBI, Regnatriciq; Domui TVÆ hoc ostro tinxit. Exolverunt Cæli; superiq; fidem suam, TE REGEM, TE PATRIÆ VINDICEM; à Ducali pluribus victorijs coronata Clava, ad Imperij Clavum, per calcata Orientalium Tyrannorum paludamenta provehendo; ne fatorum infidelitatem querer emur, quòd Poloniam despexissent, si in TE, iacentibus & desperatis Patriæ rebus, non prospexissent. Pertinebat exinde hanc MENSAM, cum ODIGITRIA Imagine, à Divino Apelle LVCA EVANGELISTA, depicta, sat rudi in pagina circumscriptam calamo, TVORVM Palatiorum inferri adytis; ut quæ olim apud Orientis Imperatores in AVREÆ FORTVNÆ locum succedens, Maiestate, & thaumaturga Virtute sua implendo Conclavia,

clavia, Principes beaverat, Serenissimæ Maiestatis TVÆ penetralibus illata, atq; intimo TVI Sacratissimi Cordis excepta sinu, TE, ad ulteriores Victoriarũ, Triumphorum, ac Felicitatum omnium successus, Fortunatissimum suis faceret auspicijs. Cum hac FORTVNARVM omnium Clementissima FORTVNA idem Serenissimæ Maiestati TVÆ imprecamur, quod veteres, FORTVNÆ simulacrum suis offerendo Principibus usurpabant: DENT SVPERI VITAM, NOS FORTVNAM. Hanc Diviniorem FORTVNAM offerimus, lingvis & cordibus in unum affectum, unamq; vocem coalescentibus, omnes Serenissimæ Maiestati TVÆ FORTVNAM, VITAMQ; gratulando. Et, quidni omnes TIBI vitam precentur, atq; debeant, qui in Orbis nostri Animam, Cor, & Spiritum transijsti? Matrem hîc VIÆ, VERITATIS, & VITÆ habes MARIAM; quam TIBI in Gentilis CLYPEI TVI Campum, ad Felicitates Ducem, ad Consilia Præsidem, ad Bella Adiutricem, ad Vitam Tutanam, ad quoscunq; gloriosos successus Auspicem, ad omnia propitiam Adstitem, sociamq; offerimus. Atq; ideo, Crede Princeps, cùm Podhaécenses, Narolienses, Niemirovienses, Komarinenses, Kałusienses, Sarmatiæ Mavors persequebaris, & præcipitabas Victorias, Ducem, Adstitem, Comitemq; TIBI præstò fuisse hanc FORTVNAM. Terebas pudefacta

ad

ad ſudum gloriæ TVÆ, in fertilibus Laurearum TVARVM Chotimenſibus campis, pallentia Lunæ Ottomannicæ cornua: illa ſubiecit, cui poſt contritum Principis tenebrarum caput, victrices Luna allambit plantas. Vno Tvo obiecto pectore Rumeliam, Anatoliam, Epyrum, & alia Turciæ Sceptris ſubiecta Regna, in Patriæ, totiuſq; Chriſtianitatis confuſionem, & ruinam expedita, excepiſti, ſtitiſti, retudiſti; illa Vmbone ſuo protexit idem pectus TVVM Divino quodam agitatum Numine, ex quo Vita, Saluſq; Patriæ debebat promanare: Illa *Super Lanceam, & ſuper* SCVTVM *Potentis pugnabat pro* TE, quem Regni ſui Felicitati, Noſtræq; ſaluti, ſalutare Numen, & Averruncum prædeſtinavit, vt olim attributo Cunctatori Fabio Nomine, IMPERII SCVTVM dicereris. Quamobrem ſingularem DEI circa ſe providentiam prædicans Polonia, decantet cum Victore Coronato Pſalte: *Dediſti mihi* CLYPEVM *ſalutis* TVÆ, *& manſvetudo* TVA *multiplicavit me*. Et verò, ſi Angliæ Regibus, qui ab ARTVS Familia ſuam ducebant progeniem, poſt obtentam auſpicijs invocatæ MARIÆ victoriam, in Gentilium ſtemmatum Decus, ejuſdem Divinæ Matris Effigies aſſumpta, non minùs Illuſtriſsimum, quàm Feliciſsimum, facta eſt Ornamentũ, & Munimentum; non dubito,

quòd

quòd & TE Serenissime REX, qui, cum Angliæ Regibus commune DEFENSORIS FIDEI Nomen, præclaris, erga Patriam, Sedem Apostolicam, aliaq; Fide florentissima Regna, meritis es consecutus, hîc depictam pennâ, in Gentilis CLYPEI campum, & Solij consortium, admittes Divinæ Matris Effigiem: itaq; insignitum, sonantibus gloriæ TVÆ buccinis, levabis contra Ottomannam Iericho (Lunam suo signat etymo) CLYPEVM TVVM Christianus IOSVE! & in ruina Orientalium Spartacorum, thaumaturga virtute TVA, Illa innovabis prodigia, quibus olim, deditum cultui Mariano Byzantium, quingentis annis propugnabatur. Redibunt ad TE ordine suo, olim plausibus Orientis celebratæ, sub hoc ODIGITRIÆ Imaginis simulacro, Imperatorum Christianorum victoriæ, & Orbem Nostrum, universamq; Christianitatem pacis fructibus implebunt; TE gloriæ æternũ virente Lauru coronabunt. Vt ergo ex victoriosis Serenissimæ Maiestatis TVÆ successibus, bene ominatæ spes, Serenissimæ Maiestatis TVÆ felicitate coronentur, ad huius ODIGITRIÆ Imaginis Aram, quotquot in Monte Claro Paulinæ Religionis Alumni degimus, DEVM, ejusq; Matrem, iugibus votis imploramus. Pande capacissimum affectûs Regij sinum, & hoc Fortunarum TVARVM Auspicium, reverenter Ho-

nori

nori Tvo dedicatum accipe, eâ benevolentiâ, quam Tibi erga Sacra, Sacrorumq; cultum congenitam fecerunt Superi. Prostant Illustrissima Tva, erga Locum sacrum, religionis monumenta, quæ palam testantur, quo affectu, electum, dilectumq; Reginæ Cœli Montem Clarum complectaris, eodem & nos in supplicationibus, pro Tva Serenissime REX, Domusq; Tvæ, incolumitate longæva, excubantes, Honori Tvo deditissimos & Fidelissimos Clientes, & Exoratores, fove. Quod, cùm à Regia Serenissimæ Maiestatis Tvæ Gratia (quam gratiosissimum Tvi Nominis Augusti fert etymum) exorat, Vota sua Serenissimæ Maiestati Tvæ obstringit.

Serenissimæ Maiestatis Tvæ.

Honori, & Fidelitati

Devinctissimum

Cœnobium Clari Montis Czestochoviensis,
Frũ: Ordiñ: S. Pavli Primi Eremitæ.

F A.

MAGNÆ & ALMÆ
Inter Mortales
HOSPITÆ & SOSPITÆ,
Serenissimæ,
Absq; labis primigeniæ deliquio,
POLORUM, & POLONORUM
REGINÆ
VIRGINI & MATRI DEI,
MARIÆ,
HOSPITALI
Cælorum, ac terrarum Oeconomæ
Quæ
In thaumaturga suæ Domûs Nazaræ
MENSA

A Divinitate ad Humanitatem compositæ meritas, paratasq;

Mortalibus immortales Delicias,

Solis Mensas, in Apolline, Cœnas, aut balsamo fluentia Neronis Sigmata

Honore, Impendijs, Odore, superantes explicat;

Cælestium Epulonum

LAZARUS MICAS ESURIENS

aut,

quæ cadunt

de MENSA tantæ Dominæ,

Post Marianos Convivas

sub MENSA

CATELLUS COLLIGENS,

Hæc Analecta Mensæ Reginalis,

In humilis obsequij tributum perenne,

Dedicat, Consecrat,

A. N.

)(✠)(

FACVLTAS

Perillustris ac Reverendissimi Domini,

LOCI ORDINARII.

ANALECTA MENSÆ REGINALIS, *id est* HISTORIAM DIVÆ VIRGINIS THAVMATVRGÆ CLAROMONTANÆ, *conscriptam cultè, & eruditè à R. P.* AMBROSIO NIESZPORKOWITZ, *Ordinis S. PAULI Primi Eremitæ Presbytero, & in Claromontana Basilica Pœnitentiario Apostolico: per meos verò demandatos seriò, ac sedulò lectam, & Magnalia DEI in Theotoco loquentem, dignam luce publica judico, & ut in eam ocyus prodeat, ex animo permitto, ad augendum in animis Orthodoxorum, cultum erga Augustissimam Cœlitum Reginam, in Vertice Clari Montis Częstochoviensis quotidianis Miraculis gloriosè admodum clarescentem.* In cujus rei fidem manu mea me subscribo.

NICOLAVS OBORSKI,
Episcopus Laodicensis, Suffraganeus, & Administrator Episcopatûs Cracoviensis.

FACULTAS
Admodum R. P. PROVINCIALIS,
Fr: TOBIAS CZECHOWICZ, Ordinis S. PAVLI Primi Eremitæ, Sac. Th. Doctor. per vtramq; Poloniam & Silesiam Prior
PROVINCIALIS.

CUm HISTORIA DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ, sub titulo ANALECTA MENSÆ REGINALIS, Per R. P. Fr. AMBROSIVM NIESZPORKOWITZ, Ordinis Nostri Professum, & in Claro Monte Częstochoviensi Confessarium Apostolicum, accuratè collecta, cum sedula discussione conscripta, & à Nostris Theologis perlecta, examinata, & digna luce publica approbata sit: factâ Nobis potestate à Reverendissimo in CHRISTO PATRE Fr: AVGVSTINO BENKOVITH, Ordinis Nostri PRIORE GENERALI, præfata Historia ut ad solatium amantium Cultûs Mariani, prælo mandari possit, facultatem (si illis ad quos Censura Ordinaria spectat visum fuerit) impertimur. In quorum fidem has Nostri Officij Sigillo munitas ac manu propriâ subscriptas dedimus. In Claro Monte Częstochoviensi, Die 8. Mensis Septembris, Anno Dñi. 1680.

Fr. TOBIAS CZECHOWICZ, qui supra mpp:

Censura Theologorum Ordinis S. PAVLI Primi Eremitæ Conventûs Clari Montis Częstochoviensis.

NOs infra Theologi, ex Commissione Adm. Rdi Patris PROVINCIALIS *Opus hoc, cui titulus* ANALECTA MENSÆ REGINALIS, *seu* HISTORIA IMAGINIS DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ. *Per Rdum Patrem Fr.* AMBROSIVM NIESZPORKOWITZ, *Ordinis Nostri Professum, & in Claro Monte Częstochoviensi Confessarium Apostolicum, accuratè collectum, & diligentissimè conscriptum, sedulò examinavimus, nihilq; in eo fidei Catholicæ, veritati, morumq; probitati dissonum deprehendimus: quin potius præclaram Scriptoris eruditionem, & summum ac singulare studium, ad cultum & devotionem erga Matrem Admirabilem & Amabilem, in animis fidelium excitandam comperimus. Quapropter dignissimum iudicavimus, ut communi Ecclesiæ bono prælo decoretur, lucique publicæ (si ijs ad quos pertinet visum fuerit) demandetur. Datum in Claro Monte Częstochoviensi. Anno 1680. 4. Septemb:*

Fr. RAPHAËL MICHALSKI, Prof: Definitor Clari Montis Częstochov: Prior. mpp:

Fr. NICOLAVS ŁVBNICZ. Supprior Clari Montis Częstoch: mpp:

Fr. ADAMVS GRACZYNSKI, Prædicator Clari Montis Ordin: mpp:

Ad amicum Lectorem.

Susceptum hunc, ad promovendum Marianum in Clientibus cultum, aliqualem in scribenda ex sanctæ Obedientiæ placito Imaginis Nostræ Claromontanæ HISTORIA *laborem, à Principibus Viris expetitum sæpius, & expectatum, propono. Hic Te scire velim amice Lector, quòd Breviarium tantummodo, seu Compendium datur. Conscripseram Volumen majus ejusdem Historiæ, liberaliori stylo, ad sæculi moderni tersissimum genium accommodato, penes Veritatem, Sententiarum, & eruditionum, elegantiam, & nitorem adhibendo; quod cùm Illustrissimus ac Reverendissimus* D. LOCI ORDINARIVS ANDREAS TRZEBICKI *Episcopus Cracoviensis, Dux Severiæ, in hoc loco ampliandi cultûs Divini, ac Mariani Zelosissimus Fautor, & Promotor, ad suam censuram, & examen accepisset, atq; ad anni medium propè, revolvisset; omnia acerrimo ac limatissimo suo iudicio probans, & approbans, solam fusius excurrentem scribendi methodum correxit, mandans totum Opus intra cancellos brevitatis contrahi, compingiq;, ut ità, in editione præsentis Historiæ, parcioribus ob*

com.

communem temporum calamitatem sumptibus consuleret, & Marianis Clientibus, ad quorum manus faciliùs minutum opus posset pervenire. Parui Zelosissimi Promotoris mandato. Multa hic complexus, multa ex Originali expungendo, iterum, atq; iterum totum ad calcem opusculum scripsi. Non omnia ad votum. Remotiùs absens, alteri lucubrationi impensam operam cùm adnavo, fidelem in prælo censorem oculum, qui errores expungeret, habere non potui. Parces & mihi, & erroribus. Salva est Veritas, à prudentissimis Viris, qui Actis Marianis præerant, exacto judicio probata. Sufficiet mihi sat gravis pœna (si tamen mea culpa meruit) legentis fastidium: aut si minùs rebus divinis & mihi amicus es, contēptus. Si autem hic stylus, & methodus, esse tibi ad salivam non potest, erit ad palatum confido, quia Mensæ Reginalis *delicias complectitur, quæ nemini pepererunt fastidium, nisi qui suam amans famem ad Divina sensum perdidit. Quia Omnibus Marianis Clientibus servire volo; brevi, & Patrio stylo (si ità placitum Deo fuerit)* Historiæ *præsentis cursum, succinctiùs tamen, in lucem publicam dabo. Fruere & Vale.*

ANA-

)(✠)(

ANALECTA MENSÆ REGINALIS

SEU

HISTORIA IMAGINIS DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ

PROOEMIUM

Referuntur Authores, qui aliquando de hac scripserunt Imagine.

§. I. QVamvis ad supponendum Historiæ præsentis fundamentum, sola à Majoribus accepta, & nemine contradicente ad nostrã ætatem deducta traditio sufficeret; attamen ut majorem, & à Literarum monumentis suæ veritatis firmitatem haberet, Illustrium Scriptorum Authoritatem præfigendam putavi, qui de hac aliquãdo scripserunt Imagine, & ad eam patrata miracula recensuerunt. *Traditio de S. Imagine à Majoribus*

§. II. TRecentis annis in Ierusalem Hospes in hac Imagine MARIA, quæ ante Divæ Helenæ adventum, in Zebedæa Domo Partheniæ congregationi beneficia præstiterit, quomodo sub tempus Excidij Ierosolymitani conservata fuerit, licèt in literis nihil acceperint notitiæ sæcula subsequentia, verisimile tamen est, adnotata ibidem fuisse nonnulla memorabilia, quæ Originem, & Conservationem ejus, cum pleraq; vetustatem, & dignitatem ejus concernentia, complectebantur, eaq; simul cum Imagine Sacra, ab Helena Augusta Constantini Matre, Ierosolymâ Constantinopolim delata: sed per tot ætatum, locorũq; intervalla cùm perierint, nuda tantùm ad Græcos, Latinosq; Scriptores, successio traditionis cum Imagine pervenit. *S. Imago in Ierusalem 300. annis.*

§. III. POstquam Constantinopolim translata, Imperatorum amoribus dignata, privatos Principum, & publicos Senatûs, Populiq; Byzantini honores sibi impensos liberalibus gratijs, & stupendis prodigijs rependebat, tum Græcorum, tum Latinorum scriptorum, ut patet ex Literis GREGORII XII. Pontif: Max: ad Germanum *S. Imago Cõstantinopoli 500. annis*

rum Patriarcham Constantinopolitanum (ex quibus nonnulla infra citabûtur) calamis celebrari cœpit. Qui res Imperij, & Eccle: Græcorû, præcipuè Byzantij scripserunt, hujus meminerunt Imaginis, inter quos principem obtinet locum Nicephorus Calixtus Xantopulus, Historicus inter Græcos, & Latinos authoritatis acceptissimæ. Curopalates de Officio Aulæ Constantinianæ; Cantacuzenus Libro 1. cap: 59. Quanquam & Constantinopoli descriptam hujus Imaginis Originem fuisse, & ab Imperatore Constantinopoleos Nicephoro, Carolo Magno cum Imagine donatam, apertè doceat Nicolaus Lanckoronski: *Primùm obtinuit* (Carolus à Nicephoro) *Venerabilem ac decoram Imaginem Beatæ* MARIÆ, *de pictura Sancti Lucæ, cum sufficienti descriptione Originis ejus &c* Facilè suspicari quis posset, non solùm Originem, at illa quoq; prodigia, quæ ad hanc, & per hanc Imaginem Omnipotentis Dei dextera, per quinq; sæculorum decursum (quingentis enim annis Constantinopoli servabatur Imago) ad suam, suæq; Matris gloriam, patravit, adnotata fuisse; eademq; cum Imaginis Origine Imperatori Carolo donata,

Nicolaus Lanckorōski

§. IV. QVas in Arce Belzensi, in qua annis itidem quingentis Sacra Imago sub custodia Sacerdotum Græci ritûs delituit, Roxolanus accepit gratias, aut quæ vidit prodigia, apud barbaram adhuc, & incultam literis gentem, scripta non habentur. Illa tantùm ad publicam notitiam perveniens Victoria, per hanc Imaginem in Arce Belzensi de Tartaris obtenta, & continua per annos trecentos traditione hucusq; lingvis hominum celebratur, olim in hoc Monte à Nostris Patribus, ex relatione ipsius *Vladislai* Ducis Oppoliensis, & Fundatoris Nostri, excepta, & literis commendata est in Archivo Conventûs Claromontani, quod postea, sicut & alia illustriora miracula, sub tempus Hussianæ populationis, interijt.

In Arce Belzensi Imago 500 annis.

§. V. VBi miraculosè in Claro Monte stationem cœlitus præordinatam fixit, vario idiôate, Latino, Italico, Polonico, Germanico, Ruthenico, varij ejus Originē, & gratias scripserunt. *Petrus* de *Rozprza* Cracoviensis Academiæ Alumnus, Originem ejus, gratias, & cōplura scripsit Latino stylo magnalia, Anno Domini 1524. quæ Illustrissimo D. *Andreæ Krycki* Episcopo Præmyslensi, dedicavit. Hæc se ex antiquissimo codice transumpsisse fatetur; cumq; Sokalensis Imaginis Originem, & prodigiosam visûs restitutionem *Iacobo Węzyk* ante Nostram Imaginem in Claro Monte memorat, suam quoq; pleniorē notitiam refert ad idiomatis Ruthenici librum.

Petrus de Rozprza.

§. VI. Nicolaus *Lanckoroński* Vir tum natalium decore, tum in Deum, *Nicolaus*
Divinamq; Matrem religione Illustrissimus, à Serenissimo *Lanckoroński*
Poloniæ Rege SIGISMVNDO AVGVSTO in Græciam Legat⁹, ut populariũ
varias de huj⁹ Imaginis Origine opiniones, quæ nuda, & incerta narratione circũferebãtur, tolleret, Constãtinopoli ab annosis ritûs Græci Sacerdotibus circa hanc Imaginem notitiam se accepisse scribit, quã cum Origine simul, & Magnalijs, Ierosolymis, Constantinopoli, in Russia, demum in Polonia patratis, in membrana, cum insertis rerum gestarum Imaginibus, quæ & hodie in thesauro Domûs Marianæ servatur, eidem Serenissimo Regi SIGISMVNDO Primo dedicavit.

§. VII. ET, A.R.D. *Gregorius Samboritanus* Roxolanus, in Academia *Gregorius*
Cracoviensi Sacrarum Literarum Professor, ad S. Annam, *Samborita*
postea ad S. Florianum Canonicus, culta Pöësi Sacræ Imaginis Magnalia cecinit. Religionem suam, erga S. R. Ecclesiam, Orthodoxamq; Fidem declarare volens, & Honoris Mariani Zelum A.R.D. *Hieron: Po-*
Hieronymus Powodowski, Libellum edidit Divæ Claromontanæ Magna- *wodowski.*
lia referentem, contra quendam Hæreticum Mariani cultûs impugnatorem.

§. VIII. ABrahamus *Bzovius* ex Illustrissima Divi Dominici Familia *Abraham⁹*
SS. Theologiæ Magister tomo 15. Annalium Ecclesiasti- *Bzovius.*
corum ad Annum 1383. sub Numero XX complura ad hanc Sacram Imaginẽ patrata refert thaumata, insinuata ejus Origine. Scribendæ Historiæ huius Imaginis intentionem palam fecit, concludendo seriem Exemplorum: *Plura alia miranda Divæ Virginis Claromontanæ patroci-* *Tomo 15. An-*
nio in favorem mortalium patrata opera, votivæ tabellæ, & donaria innumera- *nal: ad An-*
bilia ejusdem Basilicæ augustissimæ, & toto Regno Poloniæ celeberrimæ, oblata *num 1383.*
testantur, quæ fors aliquando calamum meum fatigabunt. Atque ut sincerum affectum erga MARIAM in hac Imagine admirabilem, & amabilem, testaretur, ejus cum stigmatibus exemplar in operum suorum fronte præfixit, subiecta inscriptione: *Imago B. V. M. Czestochoviensis à S. LVCA Evangelista Hierosolymis depicta, in Polonia multis Miraculis claret.*

§. IX. MArtinus *Cromerus* de Rebus Polonorum libro 21 fol: 298. di- *Cromerus.*
reptionem Monasterij Częstochoviensis, & Sacræ Imaginis violationem describit. Superiori Libro, ejusdem Operis, 15 Serenissimi Poloniæ Regis affectum erga Montem Clarum, ob Sacræ Imaginis reverentiam memorat, cùm ejus immunitatem, confusa domesticis tumultibus Poloniâ, procurat: *Monasteria, Czestochoviense (inquit Cromer⁹) & Vielunense suburbanum, haud multò ante à Vladislao Duce con-*

 dita,

dita, unâ cum possessionibus suis, edicto pij Regis intacta ab hujus belli clade mansêre.

Matthias Miechovien: §. X. Matthias à *Miechovia* in suo opere Libro 4. cap: 36. Imaginis ex Russia in Montem Clarum translationem describit. Perillustris & A. R. D. *Ioannes Dlugossus* Canonicus Cracoviensis, Iuventutis Divi Poloniæ Principis Casimiri, Moderator Noster in Convẽtu Rupellano Casimiriæ ad Cracoviam Fundator, & Rerum Polonarum Scriptor insignis, Libro 11. suæ Historiæ nonnulla hujus Imaginis memorabilia refert, Item *Herburt* Libro 14. cap: 10. *Gvagninus* in Sarmatia Europæa. Ad illustriorem de hac Imagine notitiam, honoremq; illius præcipuè dum esset Constantinopoli, plurimùm facit authoritas *Iulij Cæsaris Bullengeri*, in Academia Pisana Theologiæ Doctoris, de Imperatore Romano Lib: 2. cap: 28.

Ioannes Dlugossus. *Herburt.* *Gvagninus.* *Iulius Cæs: Buleng:*

Stanislaus Kobierzycki §. XI. Illustrissimus D. *Stanislaus* à Kobierzycko *Kobierzycki* Palatinus Pomeraniæ, dum Obsidionis Claromontanæ seriem sublimiori stylo describeret, appositè operi suo Historiam Sacræ Imaginis inseruit. Perillustris & Adm: R. D. *Simon Starowolski* Canonicus Cracoviensis, in Oratione sua, quam in Laudes Divæ Claromontanæ fusiùs excurrentem, sub titulo Diva Virgo Claromontana, in lucem publicam edidit, Originem & complura Magnalia, ac memorabilia percenset; cui operi conjunxit suos inculta Pöési, Historiam Imaginis complectente, affectus M. *Ioannes Cynerski Rachtamovius* in Academia Cracoviensi Regius Eloquentiæ Professor. *Vincentius Belluacensis*, & *Ioannes* de *Carthagena* nonnulla ad hanc Imaginem patrata in suis scriptis referunt miracula.

Simon Starowolski. *Ioannes Cynerski.*

Iacobus Laurus Romanus § XII. Romani opere chlacographico in regali folio ad publicam dederunt notitiam, Historiam, & Magnalia hujus Imaginis. Anno 1600. Serenissimo Poloniæ, & Sveciæ Regi Sigismundo III. hanc Imaginem sculptam ad mensuram regalis folij, circũquaq; innumeris Sanctorum, ac Beatorum Regni Poloniæ, & Sveciæ, Patronorum Imaginibus stipatam dedicavit Romæ *Iacobus Laurus* Romanus. Historiam in compendium collectam Sacræ Imagini subaravit:

Exemplar Imaginis B. V. MARIÆ à S. Luca Depictæ, *Ab Helena Augusta Hierosolymis Constantinopolim translatæ, quam Nicephorus Imperator Carolo Magno, is autem Leoni Russiæ Principi dedit. Tandem Russiâ in Provinciam Poloniæ redactâ, Vladislaus Oppoliensis Dux, Anno 1382. eam in*

Montem Clarum Czestochova dictum, transtulit. Cicatrices autem faciei ab Hussitis, & Tartaris inflictæ, nullis unquam obduci coloribus potuerunt. Multa hujus Virginis interventu miracula eduntur, inter alia 7. mortui sunt ad vitam revocati, multi energumeni liberati, cæci, moribundi, naufragantes, captivi, varijsq; morbis affecti, Divinam opem senserunt, & in dies multi varia divinitus auxilia experiuntur.

Cum Privilegio Summi Pontificis, & Superiorum authoritate Anno Iubilæi M. DC. Romæ.

Post Præfationem Dedicatoriam Serenissimo Regi, ad limbum Imaginis Nomen subiecit chalcographus:

Author R. P. Martinus Baronius Iaroslaviensis Polonus, Sacri Ordinis B. IOANNIS DEI Lusitani, Congregationis Bonorum Fratrum curantium infirmos edidit.

§. XIII. ANno postmodum Vigesimo sexto, aliud operis ejusdem exemplar ab eodem editum est. Imago Sacra medium occupat, cujus latera minores, Poloniæ, Ordinisq; Protoeremitici Patronorum, Imagines stipant: circumcirca gratiarum, & miraculorum, pariter chalcographico opere expressæ quadraginta duæ (quæ in hoc opere sparsim dantur) ideæ. Sub ipsa Imagine Italicè totus Historiæ cursus strictim exaratus, inferiùs ad ipsum Imaginis limbum, Latino idiomate relatus (quem in suo Throno Deiparæ citat Spinellus, tum Noster Pater *Andreas Goldonowski*) legitur, cum addito: *Romæ cum Privilegio Summi Pontificis, Superiorum permissu.* Inter utramq; enarrationē Historiæ, locum occupat Monasterium Claromontanum formæ circulari insertum, cui circumscribitur: *Idem Iacobi Laurus.*

Ecclesia, & Monasterium S. MARIÆ Czestochoviensis, Ex gratia SSmi D. D. URBANI VIII. Pont: Max: gaudet Pænitentiaria S. Domûs Lauretanæ.

Et quia perspectum habuit Author affectum erga Imaginem Odigitriam, Montemq; Clarum, Illustrissi: Principis COSMI de TORRES S.R.E. Cardinalis, Regni Poloniæ Protectoris, opus tam illustre sub ejus Nomine, & Insignibus in lucem publicam dedit. Dedicatoriam, Prophasim quæ Sacræ imminet Imagini, quia Illustrissimi Principis erga Locum, affectûs testimonium, dat futuris ætatibus, & exemplum, in suo cursu pono: *Dedicatio Imaginis Principi Cosmo de Torres Cardinali.*

Illustrissimo Principi COSMO *de* TORRES, *S.R.E. Cardinali, Regni Poloniæ Protectori Amplissimo, & D. V. Czestockoviensis gloriæ studiosissimo.*

SAcratam Cælorum Reginæ effigiem, Divi Lucæ manu elaboratam, unicum Septemtrionis decus, quam meæ imitata est artis industria, Tuæ, Illustrissime Princeps, offero Celsitudini. Munus profectò tanta amplitudine non indignum, dignissimum verò humanitate Tua, quâ grata Tibi redduntur ea, quæ Regnum Poloniæ carissima se habere gloriatur, quod equidem quanta benevolentia complectaris (primum etenim purpureos honores Tuos aspexit, gratulatumq; est) Gentis Polonæ Protectoris, Defensorisq; tituli attestantur. Accipe igitur benigno vultu cæleste hoc donum, ac in eo Tuæ in Deiparam Pietatis testimonium, & meæ erga Celsitudinem Tuam perpetuæ observantiæ agnosce monumentum; Turres verò Tuæ, quarum præsidio, & Arrha, Virginis SS. Czestochovia, & universa lætatur Sarmatia, fortunæ quoq; meæ perpetuam præbeant stationem.

Humillimus, & obsequentissimus servus
IACOBVS LAVRVS, D.D.

§ XIV *Canisius. Gretserus. Spinellus. Balinghem. Gupenberg.* SCriptores è *Societate* IESV plures in suis lucubrationibus hujus Sacræ Imaginis tum magnalium, meminerunt; specialiter *Canisius, Gretserus, Spinellus*, in Throno Deiparæ. *Balinghem* in Ephemeride Mariana. *Gvilielmus Gupenberg* in suo Atlante Mariano, ubi referendo Imaginum variarum, quæ per totum orbem ob miraculorum gloriam coluntur, Centurias duodecim, hæc, nostræ Imaginis orditus Historiam, præliminaria ponit: *Quidquid totus Orbis Imaginum Deiparæ habeat, unam credere oportet Poloniam habere, cui ipsa Virgo spiraculum vitæ inspiraverit, & non animam dederit &c.* Novissimè gratâ & erudita Pöësi, *Michaël Krasuski* in sua REGINA POLONIÆ R.P. *Michaël Krasuski* parte V. per totum, specialia nostræ Imaginis percenset Magnalia, præcipuè sub tempus Obsidionis Claromontanæ facta, tum in castris hostibus, & alibi; tum intra ipsa septa Montis Virginei.

§ XV *Scriptores ex nostro Ordine. Andreas Zimicius.* NOn remissior fuit in promovendo cultu Mariano & Nostrorum calamus. P. *Andreas Zimicius* vernaculo idiomate quamvis nonnihil succinctiùs, Originem Imaginis, & totius Histo-

riæ cursum texuit, sub Titulo: SKARBNICA Kościoła IASNEY GORY CZĘSTOCHOWSKIEGO, Anno 1618. quam Illustrissimo Principi *Ioanni* in *Ostrog*, Comiti in Tarnow, Castellano Cracoviensi inscripsit. P. *Nicolaus Wilkowiecko*: P. *Andreas Goldonowski*, idiomate patrio, sub Titulo SUMMARYUSZ HISTORYEY, &c. demum fusiùs Latinè Historiam hujus Imaginis prosecutus est Anno 1642. quæ fuit novissima præsentis Historiæ in lucem publicam editio quam ab A.R.D. *Iacobo Vsliensi*, S. Theologiæ & I.V. Doctore ac Professore, ad S. FLORIANUM Custode, Almæ Academiæ Crac: Generali Rectore, & per Diœcesim Cracoviensem Ordinario librorum Censore, Anno eodem die 16. Maij approbatam, Serenissimæ Reginæ Poloniæ CÆCILIÆ RENATÆ, Augustæ Serenissimi Poloniæ Regis VLADISLAI IV. Coniugi, Singulari hujus loci Patronæ & Protectrici dedicavit.

Nicolaus VVilkoVViecko. Andreas Goldonovvski.

§. XVI. Non minùs liberali stylo eandem Historiam, aut pleraq; ex illa Scriptis suis inseruerunt & Patres alij. A. R. P. *Augustinus Kordecki* Provincialis Poloniæ in suæ GIGANTOMACHIÆ, ad Serenissimum Poloniæ Regem IOANNEM CASIMIRUM, proloquium, in compendium coactam, assumit hujus Imaginis Historiam. P. *Andreas Eggerer* in suo FRAGMINE PANIS, seu de Rebus Ordinis Nostri Cœnobiticis, ad Augustissimum Romanorum Imperatorem LEOPOLDUM I. eandem recenset Historiam, nonnulla ex eadem suis minoribus Opusculis, tum Historiæ Divæ RHEMETENSIS MARIÆ, in Conventûs Nostri Rhemetensis Ecclesia Miraculis celeberrimæ, tum in suo Stellario. P. *Dionysius Łobzyński* in Libello cui Titulus: TRIUMPHUS MARIÆ, in quo triumphalem Sacræ Imaginis ex Maiori Basilica in Sacellum Translationem fusè prosequitur, tum in alio Opusculo, sub titulo DOMICILIUM ÆTERNATURÆ GLORIÆ, &c. Illustrissimo Sacelli Mariani Fundatori *Matthiæ Łubiński* Archiepiscopo Gneznensi Legato Nato Regni Primati, Primoq; Principi, dedicato, meminit sparsim magnalium hujus Imaginis. P. *Girskircher* in Historia B.V.M. Tallensi; ubi in Ecclesia Ordinis Nostri Magna Austriæ, ac Germaniæ Veneratione colitur Statua Matris DEI, nonnulla Nostræ Imaginis thaumata insinuat. Postremò P. *Ioannes Wanowiczy*, in Alma Vrbe Roma Ordinis Nostri Procurator Generalis, sub Clementissimis Auspicijs SSmi D. N. CLEMENTIS X. Pont: Max: Romanis Historiam hujus Imaginis in Lucem dedit. Germanico verò idiomati donarunt eandem Nostri in Vngariæ Regno Patres, obsecuti piorum desiderijs, qui in dies crescente miraculis per Europam ex hoc

Andreas Kordecki. Andreas Eggerer. Dionysius Łobzynski. Girskircher. Ioannes VVanoVVieczy.

Monte

Monte gloria Mariæ, in Odigitria Imagine celeberrimæ, Originem ejus, & quæcunq; memorabilia circa illam haberi potuerunt, noscere exoptantes.

Anonymi. § XVII Plures legi, qui literis suis, laboréq; Divæ Virgini Mariæ propensam in ejus honorem, voluntatem testari cupientes, tum Latino, tum vernaculo idiomate, tum versibus Historiam Imaginis Odigitriæ scripserunt, viros tum in sæculari dignitate, tum in nostra Religione præcipuos. Illos tantùm refero, qui publica authoritate in lucem sua dederunt opera, quæ dum plurium teri possunt manibus, faciliùs ut puto ex eorum fida, & legitimè probata, quàm ex nuda mea relatione, Historiæ præsentis veritas, & authoritas poterit conciliari. Constat multorum publicis, privatisq; votis expetitam Sacræ huius Imaginis notitiam. Et quia varios varius delectat stylus, nonnulli pijs illorum desiderijs parere, placeréq; cupientes, variâ methodo succinctam seriem Historiæ privatim scripserunt. Ante complures annos, ut peregrinorum votis in hoc loco satisfieret, Nostri Patres, vernaculo idiomate cursum præsentis Historiæ typis dederunt, cujus exemplaria parietibus Basilicæ Claromontanæ affixa adhuc hodie leguntur. Extra Patriæ limites, à quibusdam Societatis Iesv Patribus, eleganti Pòési conscribi, Magnalia Divæ Nostræ, non ita pridem accepi. Ego nunc generalibus omnium votis parendo, præsentem Historiam propono.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS.
SEU
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.
PARTITIO PRIMA.
Sacræ hujus DIVÆ *Imaginis, Originem revelat.*

Hic patet ſecundùm D. Ignatium Martyrem.

CUNCTIS DESIDERABILIS MARIA.

MARIA *Delicijs affluens*, quæ ſecundùm D. Bonaventuram in Litanijs appellatur, *Deliciarum Dei Dapifera*, ſuam orbi iejuno Menſam proponit, in cujus prodigijs, & gratijs, mortales, prælibando delicias, ad non mortalem dulcedinem invitarentur, noſceréntque à MARIA, & per MARIAM, dari deſideriorum illicia; quæ (ut Chriſtus Sponſæ ſuæ Seraphicæ Catharinæ Senenſi, referente Ludovico Bloſio in Monili Spirituali, revelavit) *Eſt à Deo electa, parata, & poſita, tanquam eſca dulciſſima, ad capiendos homines; & præcipuè animas peccatorum.*

D. Bonavent. *Bloſius*

CAPUT I.
Pingendæ Sacræ Imaginis occaſionem proponit.

1. NOndum terris erepta Divina Mater, tantum ſui deſiderium Sanctitatis famâ, & quadam, Imaginem Dei referentis pulchritudinis, æſtimatione, in animis implantavit fidelium, ut plurimi ſuæ beatitatis partem non poſtremam putaverint, videre illam,

Ierosolymã multi veniunt visuri MARIAM.

& alloqui; quapropter nonnulli è remotioribus mundi partibus Ierosolymam descendebant, ut suis votis fruerentur, quos inter Divus Martyr Ignatius, cœleste pulchritudinis miraculum contemplari cupiens in Virgine Deipara Divum Ioannem qui Matrem Dei post cruentam in Golgotha filij cædem *accepit in sua*, sic literis compellat: *Si licitum est mihi apud Te, ad Ierosolymæ partes volo descendere & videre Sanctos qui ibi sunt, præcipuè* MARIAM IESV, *quam dicunt universis admirandam, cunctis Desiderabilem, quem enim non delectat eam videre & alloqui qua verum Deum peperit, si sit nostræ fidei, & religionis amicus?* Hinc æstimans humana desideria Doctor Seraphicus, *Mariam Mundo Desiderabilem* in Litanijs suis dicit. Advisendæ, videndæque Virginis vota, D. Dionysij Areopagitæ respexit Dionysius Carthusianus. in 1. Sentent Distinct: 16 quæst: 2. scribens: *In opusculo quod de laudibus Electissimæ Mariæ edidimus, è scripturis fide dignis retuli & probavi, quòd D. Dionysius quadam vice terram Sanctam intravit, & Ioannem accessit Apostolum rogans, ut eum ad Sanctissimæ Virginis Christiferæ præsentiam & conspectum, introducere dignaretur.* Gloriatur se potitum votis D Dionysius, dum ad suum, Gentiúmque Doctorem D. Paulum scribit Epistolam, tum in Sixti Senensis Bibliotheca, tum in alijs authoribus citatam; placet illam referre, quia liquidiùs patebit, quàm Desiderabilis fuerit MARIA.

D. Ignat. M.

D. Bonavent.

Dion: Carth:

Servus, & novissimus unctus Dionysius, Electissimo vasi Cœlico, Paulo, Præceptori, & Principi S.

Literæ D. Dionysij Areopagitæ ad D. Paulum.

Incomparabilis Mariæ pulchritudo describitur.

2. *NOn credidi, confiteor coram Deo, Princeps mi maxime, extra Deum summum, & optimum esse, haberi etiam, neque ab hominibus posse percipi, quam ego oculis non tantùm mentis, sed & corporis vidi, perspexi, atque proprijs oculis intuitus sum, Deiformem, atque supra omnes cælicos Spiritûs Sanctissimam Matrem Christi* IESV *Domini nostri, quam mihi benignitas Dei, ex Clementia Salvatoris, & gloria Maiestatis, Deiformis Virginis Matris (ostendit, addendum arbitror.) Quoniam cùm à Ioanne vertice Evangelij, & Prophetarum, qui in corpore habitans, quasi sol fulget in cælo, ductus fui ad Deiformem præsentiam altissimæ Virginis, tantus me immensus Divinus splendor circumfulsit exteriùs, & pleniùs irradiavit interiùs, tanta etiam in me omnium odoramentorum superabundavit fragrantia, vt nec corpus infelix, nec Spiritus posset totius, ac tantæ felicitatis*

tis insi-

stis insignia sustinere. Defecit cor meum, defecit Spiritus meus, tantæ gloriæ maiestate oppressus. Testor, qui erat in Virgine, Deum, si tua Divina mente concepta non me docuissent, hanc verum Deum, esse credidissem, quoniam nulla videri posset gloria Beatorum, quàm felicitas illa, quam ego infelix nunc, tunc verò felicissimus, degustavi. Gratias ago summo atque Optimo Deo, Divinæque Virgini, & Eminentissimo Apostolo Ioanni, & tibi Ecclesiæ vertici, atque Principi triumphanti, qui mihi talia clarissimè, & clementissimè, præstitistis. Vale.

Itaque occasio hujus Imaginis, coloribus exprimendæ, Desiderium fuit, quo præsentem vel in coloribus Divinam Matrem habere fideles exoptabant.

CAPVT II.

Habitantes in Domo Zebedæa Virgines à D. Luca Imaginis Picturam exorant, & impetrant.

3. ET ipsam Divinæ Matris Imaginem fidelibus fuisse desiderabilem, ostendit Canisius Libro 5. cap: 22. *Cùm igitur multorum incensus esset animus, ut Domini, ac Dei sui in Cœlo Regnantis Matrem coram viderent, & videntes jure suspicerent, atque revererentur, nec omnes tamen undique ad eam proficisci, suoque desiderio satisfacere possent, prudens ac pium consilium inventum est, ut Mariæ vultum saltem in tabella depictum exciperent, hòcque perenne monumentum tum præsentes, tum absentes, ad suum solatium retinerent, alijque alijs invicem communicarent.*

Canisius. Imaginum B.V.M. pingendarum causa.

4. HÆc una fuit centum & viginti Virginum, quæ in Domo D. Ioannis Evangelistæ, cum Deipara Angelicam vitam ducebant, principalis cura, Magistræ suæ, quæ aliquando cœlo reddenda erat: Imaginem Deiparæ vicariam habere. Eo itaque tempore, quo D. Lucas comes individuus D. Pauli Ierosolymam adijt, ubi commendatione Divi Pauli, in Ioannis Evangelistæ primùm, postmodum in Mariæ familiaritatem est insinuatus, Dictatrice Virgine scripsit Evangelium, prout meminit Idiota Lib: Contempl: cap: 5. Divam Matrem affatus: *O Beatissima Virgo* MARIA *Doctrix fuisti Doctorum, & Magistra Apostolorum, unde & B Lucas, cui inter cæteros Evangelistas descriptio Dominicæ Incarnationis attribuitur Evangelij seriem à te* MARIA *didicisse*

Idiota. D. Lucas exoratus à Virginibus pingit hanc Imaginem.

Sixtus Senensis — *didicisse traditur*; ubi, ut prodit Sixtus Senensis Bibliothecæ suæ Lib. 2. Litera L. & Imaginem Deiparæ coloribus expressit; *Lucas post scriptam à se Christi Salvatoris vitam, etiam Imaginem ipsius, ac Matris ejusdem, penicillo, & coloribus pinxit*; exoratus à Virginibus, quarum in Domo D. Ioannis Convictor erat, prout vetustiores hujus Historiæ scriptores tradiderunt.

Quot B.V. M. Imagines D. Lucas pinxerit? Iustinus Miechovien. — 5. PLures tum Salvatoris nostri, tum Deiparæ ex SS. Apostolorum Petri & Pauli coloribus animavit Iconas Divinus Apelles Lucas. Primatum, secundùm originis locum, tempúsque perpensum accuratiùs, nostræ Imagini tribuere tenemur. Quatuordecim omnino, ab ejus artifice manu profectas refert Iustinus Miechoviensis, in Litanias Deiparæ Discursu 220 quarum pleraśque se vidisse scribit, diversarúmque gentium refert homagia, quibus coluntur. Consurgit hîc Iconomastix Illyricus, dicitque, non omnes D. Lucæ titulo debere censeri Imagines, at refellitur à Canisio Lib. 5. de Maria Deipara, cap. 22 ubi plùs æquo, convitiatori concedit inquiens: *Atque ut maximè concedamus unam Imaginem duntaxat à D. Luca confectam esse, de qua tam multi testantur, nullusque pius ambigit, tamen & aliæ Virginis Icones, licet alienâ manu factæ fuissent, Lucæ nomine commendari potuerunt, quoniam cùm primæ inter vetustissimas ad Lucæ archetypum essent expressæ, non immeriti, quocunq; demum pervenerint, nomen gratiosum à primo authore illo Luca retinuisse videantur.* quod in sola Polonia patebit, cùm dabo plures Imagines infra, ab hac Odigitria desumptas, quæ non vulgaribus inclaruerunt Miraculis.

Canisius. Imaginum à D. Luca pictarum unde pluralitas?

Imaginis huius vetusta subscriptio. — 6. STabilit veritatem acceptissima, cui hactenus neminem aut verbo aut scripto contravenientem accepimus, Imaginum ab ejus exemplari desumptarum subscriptio, à centum & amplius, annis usurpata: *Diva Virgo Clari Montis Czestochoviensis, à Sancto Luca depicta, in Regno Poloniæ Miraculis clarissima.*

CAPVT III.

In Mensa Nazarææ Domûs vivente adhuc Deiparâ, pictam esse Imaginem ostenditur.

Hæc Imago in Mensa ex Cupresso facta, picta est. — 7. TAbula quæ Superbenedictæ Virginis maiestatem coloribus animatam sustinet, ex Cupresso est, usuali Palæstinæ regionibus ligno. Mensam fuisse cum nonnullis signis proportio, & authori-

thoritas vetustissimæ traditionis probat. E Nazareth in Ierusalem allatam ex annosis ritûs Græci Sacerdotibus comperit Nicolaus Lanckoronski, dum sub Sigismundo Augusto Poloniæ Rege Legatione Constantinopolim defunctus, totum id scripto in membrana prodidit, quidquid de hac imagine, quæ annis quingentis hospitabatur Constantinopoli, per fidam relationem accepit, ubi hæc leguntur: *Verè Beata est hæc tabula virtutibus mirandis coruscans, quæ peculiari usu Virginis Mariæ est consecrata, ex pijs ejus lacrymis delibata.*

8. CRedendum enim est, quòd Diva Mater, cùm in Divi Ioannis possessionem è Nazareth commigravit, cum alia supellectili, & Mensam hanc Ierosolymam deportavit, ab artificis opera commendatissimam, quam fortasse Filius ipse manibus suis, quibus *fabricatus est auroram & Solem*, fabre fecit. Certum enim est quod Ioseph Ierosolymâ reversus in Nazareth, cùm duodenni IESV, non multo post vita excesserit, eo tempore, quo firmior ætas pueri, fabrilibus exercitijs habebatur idonea. Hæc est mens D. Epiphanij Hæresi 78. *Sed neque post reditum ab Ægypto idem Ioseph multis annis vixit &c. Duodecimo anno, ascendentibus illis ab Ierozolyma, quæsitus est IESVS, quando non reperiebatur in itinere, prout habet Evangelium secundùm Lucam &c. Post hos annos moritur Ioseph.* Post decessum ergo Nutritij, fabrilem Salvator exercebat officinam, forsitan & artifex hujus Mensæ, quod Iustinus Martyr in Dialogo contra Tryphonem Iudæum memorat, Libro de veritate Religion. Christianæ: *Cùm fabri lignarij filius haberetur, in formis videlicet, sicut Scripturæ annuntiaverant; apparens faber, atque adeo & ipse putaretur esse: fabrilia namque, cùm in hominibus esset faciebat opera.*

E Nazareth Domum D. Ioannis V. M. suam deportat supelectilem.

Quisnam hujus Mensæ artifex?

Epiphan. Hæres. 78.

Iustinus Martyr.

Christus fabrilem Officinam exercet.

9. COnsonat Evangelica Historia. Sequuntur, audiuntq; sapientiæ cœlestis arcana Pharisæi, & alij Contribules, à IESV, atque optimè gnari, non in literarum Palæstra, at in Officina fabrili versatum, adolescentiæ tempore, stupentes quærunt, Marci 6. *Nonne hic est faber filius* MARIÆ? inter cujus opera hæc Mensa numerari posset. Quod si Iosephum Sponsum, Custodémque Virginis, authorem, artificemque sacræ hujus tabulæ dicerem, & sic satis commendarem opus, quod per tot ætatum vices, locorumque, in Poloniam commigrasse, probat abunde Lauretanæ Domûs Authoritas, cùm enim de Sacra Marianæ Domûs Supellectili diligens examen aliquando haberetur, in Syllabo hoc affixum olim legebatur oculis omnium usurpatum: *Mensam autem Virginis habet Czestochovia in Polonia.*

Christus Faber. *Marci 6.*

Mensam Domus Lauretanæ habet Czestochovia.

10. Per-

Nicephorus. Adhuc vivente B.V.M. hæc Imago depicta est.

10. PErmultis præsentis Historiæ Scriptoribus placuit sententia Epiphanij, ex quo Nicephorus libro 15 cap: 14. sensum recitat, quòd VERBI *Matris Imaginem Divus Lucas Apostolus ipse suis manibus depinxit, illâ adhuc viuente, & tabulam ipsam vidente, gratiamque adeo illi formæ suæ immittente* Non favet opinioni adversæ, Sanctissimæ Virginis humilitas, & modestia, quam considerantes nonnulli, post triumphalem illius in Cœlos Assumptionem, depictam asseverant; sed æstimanda potiùs ejus dignatio, quâ factum, ut à Virginibus exorata sui vultûs in Mensa depingendi faceret copiam, imitata Filium, qui Edessæ Regis, Abagari desiderijs favens, præter adminiculum artis pictoriæ, Deifici sui vultûs expressit maiestatem, donumque misit, ut habet Damascenus Orthodoxæ Fidei lib. 4 cap. 17. *Cùm Abagarus Edessæ Rex eo nomine, pictorem misisset, ut Domini Imaginem exprimeret, neque id pictor ob splendorem ex vultu ipsius manantem consequi potuisset, Dominum ipsum Divinæ suæ, ac vivificæ faciei pallium admovisse, imaginemque suam ei impressisse*, sicque illud ad Abagarum, ut ipsius desiderio satisfaceret misisse. Compari dignatione Divina Mater, non invidit orbi in sua Imagine profutura solatia, quando

Damascenus. *Christus Abagaro sui vultus Imaginem mittit.*

--- Circum caput omne micantes
Deposuit radios, propiusque accedere jussit

Metam. 2.

D. Lucas B.V.M. perfamiliaris.

Divum Evangelistam, qui Sanctissimæ Virgini, non simpliciter *familiaris*, sed *perfamiliaris* authoritate scriptorum fuisse perhibetur, admisit, permisitque, ut sui vultus majestatem, quâ cœlum tempestatesque serenat, se præsente in tabula efformaret.

CAPVT IV.

Excidij Ierosolymitani tempore, Sacra Imago quomodo sit conservata.

Sub temp⁹ Excidij Ierosolymit: conservatur Sacra Imago. *Eusebius.*

11. SVb tempus excidij Ierosolymitani, quomodo hæc Imago conservata sit, certò definiri non potest. Scio Divi Iacobi Apostoli Pontificalem Cathedram, fidelium curâ subductam periculo, servatamque, primæ obsidionis tempore, à Syriæ Præside, Cæstio factæ, Anno salutis 68. biennio ante vastitatem generalem sub Tito, & Vespasiano, quam ad ætatis suæ tempora integram perdurasse, scribit Eusebius Lib: 7. Hist: cap: 14. cum hac, opinari licet, extra Ierosolymæ regionem, ingruente periculo, positam Imaginem; nec peccat in aliorum pia placita; qui conservationem sacræ tabulæ in Dei providentiam transfundit.

12. Fue-

12. FVerunt nonnulli, qui Domum illam, in qua Sacræ Virgines, Salvatoris nostri, Divæque Matris Reliquiarum custodes, coram hac Imagine Divinis continuò laudibus vacabant, putabant semper aspectibus Iudæorum fuisse formidabilem, quòd ab ea fulminis, aut fulguris instar lux promicans, oculorum aciem reverberando, accessum arceret, solis pervium fidelibus, cujus meminerunt hujus Sacræ Imaginis Magnalium Scriptores nostri P. Andreas Goldonowski, P. Andreas Zimicius, & P. Nicolaus Wilkowiecko. Nonnulli haud postremæ authoritatis, invisibilem prorsus fuisse, cum Imagine, illoque Cætu Virginum, Domum, asseverant: inter quos numeratur Perillustris & Adm: Reverend: Dominus Simon Starowolski Canonicus Cracovien: in sua Diva Claromontana, singularis Magnalium hujus Imaginis Præco.

Divi Ioannis Domus Iudæis formidabilis.

Andreas Goldonowski, Andreas Zimicius, Nicolaus VVilkowiecko. Simon Starowolski.

12. QVamvis nullum nobis apertum constet, aut humanum, aut Divinum, Imaginis periculo subtractæ consilium, tamen certum est, quòd, qui potest omnia, Deus, varijs modis, sibique soli notis, indemnitati Sacræ Imaginis potuit prospicere. Et hoc ipsum Dei Parentis exemplar, stitisset rabiosum hostis furorem, si oculos tyrannorum incurrisset. Partem honoris habuisset cum illa Mensa, quam auro ponderoso gravem, è Salomonis Templo sublatam, cum aureo candelabro, alijsque ingentis pretij spolijs, à Iosepho Lib: 7. cap: 14. de Bello Iudaico recensitis, inter triumphales pompas in Vrbem Romam triumphatores intulerunt: sed noluit Crucifixi Mater, eâ tempestate in simulacro suo triumphare, usque dum Crux in salutare signum populorum, Imperatricis Helenæ manibus erecta, compareret.

Modus conservationis incertus.

Iosephus.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS
SEV
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO II.

Sacræ Imaginis tempus, loca, Memorabilia, quæq; continet, ab eius transmigrationis tempore de Vrbe Ierusalem, vsque ad translationem in Montem Clarum.

Hic apparet.

ADMIRABILIS MARIA.

Væcunque in parte sequenti circa sacram Imaginem facta considerabuntur, omnia admirabilia sunt. Dabunt veritati calculum, quæ in sequentibus texantur, magnalia. Nunc ad illius per Helenam Inventionem, & Ierosolymâ Constantinopolim transmissionem, cæteráque huc spectantia, calamum transfero.

CAPVT I.

Helena Ierosolymis ad sacræ Imaginis notitiam pervenit.

Quo tempore Helena Ierosolymam profecta est. *Nicephorus.*

1. H*Elena, ipso Synodi coactæ anno, in somnis oraculo admonita, precationis ergo, locorumq; sacrorum cognoscendorum gratiâ Ierosolymam petierat, neque se ea in re, vel itineris laborem, vel senectutis molestiam remorari est passa*, inquit Nicephorus Lib: 8. cap: 29. & hoc Anno Salutis ,26. post funestam Sanctæ Civitatis depopulationem Anno ı86, Imperij filij sui Anno 21, Venit in Domum Sacris Virginibus Ierosolymis habita-

habitatam, *nonnulli dixére Iudæo homine ex paterna quadam traditione regionem indicante, &c. reverâ autem, ut equidem puto, Deo signis quibusdam, & visionibus nocturnis ostendente, cùm enim Deo visum esset res Divinas, & occultas in lucem proferre, minimè opus fuit humanis indicijs ait idem Nicephorus.* Quòd certus domûs proditæ modus non ponatur, authoritas ex Nicephoro desumpta obstare videtur, qui eam Domum Iudæis prorsus incognitam, ac invisibilem asseverat.

Quomodo Helena ad Domum D. Ioannis deducta fuerit. Idem Ibidem

2. QVocunque tandem modo ventum est ad notitiam sedis illius, quam suâ maiestate Magna in Imagine Hospes Maria impleverat, *Accedit* (Nicolaum Lanckoronski recito) *ad Sanctam Domum Beata Helena sincerâ devotione, ut pote Christianissima, & cum magna reverentia excipitur, sciscitantique sibi de Matre Christi, secreta mysteria solatiosè enarrantes. Beatam Mariam post Passionem sui Filij in hac domo omnibus diebus, vsque ad felicem in cælum transitum habitâsse, gaudiumq; maximum de apparitione filij sui gloriosa, post Resurrectionem excepisse, & cætera plura dulcissima conferebant secreta.* Quapropter Augusta suspicata prudenter nonnullas hîc Divinæ Matris exuvias latere, impensioribus humanitatis officijs colere cœpit Partheniam congregationem, testatur Ruffinus Lib: 1. cap. 8. *Reliquit hoc Ierosolymis indicium etiam religiosi animi Regina Venerabilis, Virgines, quas ibi reperit Deo sacratas, invitâsse ad Prandium, & tantâ eas devotione curâsse dicitur, vt indignum crederet, si famularum uteretur Officijs, sed ipsa manibus suis, famulæ habitu succincta, cibum apponeret, poculum porrigeret, aquam manibus infunderet, & Regina orbis, ac Mater Imperij, Famularum Christi se famulam reputaret* Idem refert & Theodorus libr: 1. cap:8. Socrates lib: 1. cap: 13. in fine, & Sozomenus lib: 2. cap: 1.

B. Helenæ cum Virginibus colloquia familiaria. Nicol. Lanc. Ruffinus. B. Helena, quæ obsequij à Virginib præstiterit. Theodorus. Socrates. Sozomenus.

3. SIc Helena captivatis Partheniæ congregationis affectibus, intellexit nonnullas hîc de vestibus Matris Dei reliquias conservari; quas inter ultro præsentant Sacram hanc Imaginem, opus Divi Lucæ Evangelistæ, cujus desiderio Augustâ teneri advertentes, gratificandæ humanitatis occasionem nactæ, hanc Imaginem in munus offerunt, cum adnotata origine, & prodigijs illius, ut ex vetusta Græcorum Patrum traditione memorat, Lanckoroński. Atque ideo, nè tempus gestorum ordinem, aut inverteret, aut aboleret penitus, cùm per Christianum orbem opere, aut pictorio, aut chalcographico Divæ Claromontanæ exprimuntur Imagines, origo, translatio, Divæ Helenæ per Virgines Imaginis traditio, ad limbum Sacræ Imaginis efformantur, quo palàm fiat, illam à Divo Luca in Mensa Domûs Na-

B. Helenæ Virg: offerunt hanc Imaginem. Mos pingendæ hujus Imaginis.

zaræ depictam, Helenæ à sanctis sororibus immediatè traditam, & ab eadem, Constantino Ierosolymâ transmissam.

CAPVT II.

Sacræ Imaginis Translationem de Ierusalem Constantinopolim prosequitur.

B. Helena hanc Imaginem Ierosolyma Cõstantinopolim filio mittit.

Nicephorus.

4. QVamvis constans sit complurium Scriptorum sensus, hanc Imaginem ab Helena Constantino Filio Missam Ierosolymâ, nonnulli tamen dubium eliciunt ex Nicephoro Libro 14 cap: 2. circa finem, qui ab Eudoxia Pulcheriæ missam asserere videtur: *Templum, quod via Ducum cognomine clarum est* (erexit Pulcheria) *in quo Divinam illius* (Matris Dei) *Imaginem, quam Lucas Apostolus in tabula depictam reliquit, sacrumq́ pensum, & Servatoris ipsius fascias, perinde, atque thesaurum, quem ad eam Eudoxia Augusta, cùm Ierosolymâ profecta est, misit, servandas curavit.* Venerabilis est authoritas Nicephori viri inter Principes Græciæ Scriptores non postremi, minimè tamen obstat, ne Constantino ab Helena transmissa hæc Imago credatur, cùm illud, quod de Thesauro misso Constantinopolim ab Eudoxia loquitur, non includat Imaginem primo loco positam, sed de penso tantùm, & fascijs accipiendum est, quæ veluti thesaurum Pulcheriæ misit Eudoxia, longè ante præexistente in Aula Regum Bizantinorum Imagine. Hunc genuinum sensum, mentémque Nicephori advertet, qui legerit Baronium, sub hac divisione, hunc Nicephori textum explicantem, tomo 5. sub Anno 439. num: 4. ubi ait, quòd Iuvenalis Ierosolymorum Episcopus per multa Sacrarum Reliquiarum dona contulit Eudoxiæ, inter quæ Fasciæ Salvatoris nostri memorantur, eundémque Nicephori locum recitans, nullam Imaginis ante (ut dixi) Constantinopoli præexistentis facit mentionem, licet easdem Pulcheriæ transmissas fateatur.

Baronius.

Quo tempore hanc Imaginem Helena filio miserit.

Cicero.

5. EO itaque tempore Mater Helena Sacram hanc Ierosolymâ Filio misit Imaginem quo Byzantium Vrbem, quam Cicero in Oratione de Consularibus Provincijs *Liberam, Romanis fidelissimam,* Horodianus Libro 5. aliarum omnium vrbium in Thracia felicissimam, viribus, & opibus florentissimam prædicat, sed à Vespasiano libertatibus privatam, à Pescennio Nigro Tyranno occupatam, à Severo in vici formam redactam, ad fastum. speciémque superbam Romæ reducebat, cúmque iam Nova Romæ, seu Constantinopoleos nata-

natalium secundus annus volveretur, de Nomine, Tutelaribusque Patronis Vrbi deligendis cogitabat. Qui Romam veterem Sylvestro, Summo in terris Christi Vicario donavit, occasione sumpta ex Imagine ab Augusta Matre missa, Novam Romam Matri DEI desponsare voluit. eam in Imagine, veluti inexpugnabili Clypeo, Præsidem Vrbi, Tutanam, Patronamq; constituendo, coacta ad ejus dedicationem plurimorum Episcoporum Synodo. Ejus festivitatis meminit Nicephorus lib: 8 cap: 26. *Igitur Encænia, & Consecrationis festum diem celebrant, incruento Sacrificio operantur, precibus, votisq; Vrbem abundè prosequuntur, & firmant, eandemq; Dei Genitrici dedicant.* Quo factum, ut deinceps Constantinopolis *Civitas Virginis* diceretur, uti videre est apud Theophanem, & Theodoretum, qui lib: 5. cap: 33. eam appellat VRBEM MARIÆ. Ex utroque, puto, habet Canisius libro 5. cap: 23. *Vrbem illam universam, quæ Orbis miraculum & Regna Vrbium à quibusdam dicitur, Dei, & Domini nostri Matri Mariæ sub Alexandro Episcopo dedicavit: unde Constantinopolitani Mariam sibi Patronam postea semper habuêre, illamq; suæ Patriæ propitiam, & beneficam esse re ipsâ senserunt.* Constantinopolis Vrbs Mariæ unde?

CAPVT III.

Honores huic sacræ Imagini ab Imperatoribus Byzantinis præstiti.

6. ILle principalis Honor nostræ obtigit Imagini apud Imperatores Constantinopolitanos, in AUREÆ FORTUNÆ locum successio, quam olim in Cæsarum Aulis cultam scribit Svetonius. Testem recito Iulium Cæsarem Bullengerum, in Academia Pisana Doctorem, de Imperat: Roman: Lib: 2. cap: 28. *Christiani Imperatores pro Fortunæ simulacro Beatæ MARIÆ Virginis Imaginem Ducem coluerunt θεομήτρα ὁδηγητρίαν.* Exemplum fuit Christianorum Principum norma Constantinus, qui sublatis Fortunæ profanæ simulacris, deletisque salutari lavacro cum lepra gentilium erroribus, Imaginem à Matre Helena missam, *Odigitriam* appellatam (uti mox infra patebit) in conclavi suo collocavit; cujus meminit & Simon Starowolski in sua Diva Claromontana: *Sacra Imago in Capella Palatij Byzantini cum alijs reliquijs à Constantino Magno reposita, in veneratione fuit apud Græcos Imperatores, ad tẽpora usq; Caroli Magni.* In Aureæ Fortunæ locum successit Imago. Starovolski

7. AD momentum honoris tanti accessit, quòd pristinos affectus Imperatorum imitata Pulcheria Augusta, Basilicam illi in Imagini Basilicã erigit Pulcheria.

illi in *Via Ducum* erexit, ut non sola deinceps Imperatorum Conclavia, sed universus Senatus, Populusque Byzantinus clementissimis ejus aspectibus, & solatijs frueretur. Cùm autem privatam, publicamq; religionem Divina Mater amplissimis beneficijs rependeret, pia Senatûs gratitudo cultum ampliavit, quo firmata, propagataq; devotio, DEUM Divamq; Matrem ad ulteriores Vrbi favores conciliavit, quos percẽset strictim Canisi⁹ l. 15. c 22. *Summo in pretio à Græcis habita semper fuit* (Imago) *præsertim cùm frequens accederet miraculorum gloria, per quam DEVS in Maria colenda, religionem sibi gratam esse monstravit.* Huc adegit Constantinus ambitiosi Syrgiani fastum, ut læsæ Majestatis reus non alibi offensæ veniam precaretur, impetraretque, quàm ad hanc Imaginem. Hoc exemplo patefactum est orbi, nullam illis florentissimis religione temporibus, fieri injuriam Imperatoribus, atque nullum illis honorem præstari potuisse, qui in Divam ODIGITRIAM, ob communem regnorum, & fortunarum cum ea communicationem, non refunderetur.

Canisius libro 15. c. 22.

Ad hanc Imaginẽ Syrgian⁹ veniã precatur à Cõstãtino.

Imago in curru triumphali deducta.

8. Illustriores temporum cursu, cultus habuit Imago Odigitria ex publico Senatûs decreto; illo præcipuè tempore, quo MARIÆ Præsidis ope triumphatis hostibus, pax iterum, atque iterum fuit restituta. Sæpe humeris Procerum eminens, inter exultantis populi plausum, subvecta, in curru triumphali statuebatur, triumphabatq; deducta per adornatas Vrbis plateas, Imperatore, ac Principibus ponè currum sequentibus. Prædicavit, amavitque adeo festivos in triumphis sacræ Imagini exhibitos honores Senator Polonus Stanislaus Kobierzycki Palatinus Pomeraniæ in sua Diva Claromontana memoratos. Imitatus est antecedentium Imperatorum religionem Emmanuel Comnenus, pares Virgini, quam Canisius Lib: 5. cap: 12 Imperatorum *Invictam Adjutricem, & insuperabilem Commilitonem* appellat, quamvis non in hoc Simulacro, quod jam in Russia colebatur, in alio tamen simili, triumphos instaurando.

Stanislaus Kobierzycki

Canisius.

CAPVT IV.

Nonnulla Memorabilia Byzantij.

Odigitriæ Imaginis nomen unde.

9. A Civium Constantinopolitanorum luce, miraculorũ lucem orditur MARIA. Duo noti cæcitatis calamitate Cives, nullum vitæ suæ solem viderunt. Vidit illos MARIA: & quia videre miserum neminẽ potest, & non misereri; cœcos in suũ conspectum,

ſpectum, illis apparens, ad Imperatoris Conclave deduxit, ibique luminis optati gratiam, *Illuminatrix*, *& illuminata* MARIA impertivit. Ex hac prodigioſa viſûs reſtitutione, & in conſpectũ ſuum deductione, ODIGITRIÆ nomen, ſeu *Deductricis*, ſeu *Ducis* Imaginis, appellationẽ accepit, & habet uſque hodie apud hiſtoricos.

Imago nemine manũ admovente miraculosè revelabatur

10. CLementiſſimum agnovit Virginis oculum Conſtantinopoleos populus. Cùm enim Cæſarum ſecutus exẽpla, causâ devotionis, Ædem ejus honori ſacram, frequentior impleret, quavis feria ſexta ſub veſperam, inviſibili virtute, nullo manus admovente, flammeum ab Imagine recedebat; ſicque totam ſubſequentis Sabbathi noctem diemque veluti ſol novus, ac nova exoriens Phœbe, colluſtrando; uſque ad veſperam, omniũ aſpectibus patebat, donec iterum, adducta virtutis inviſibilis officio cortina velaretur. Hæc D. Anſelmus in Act: Conſtantinop: Durandus, & alij. In cujus rei memoriam, per tria ſæcula in hoc loco, ſolius Sacerdotis manu aut reducebatur ab hac Imagine cortina, aut adducta eadem claudebatur. Nunc argentea tabula, quam Illuſtres, ac Magnifici DD. Działynſcij Matthias & Paulus Anno 1675, nomine Illuſtriſſimi Parentis ſui Sigiſmundi Działynski, Palatini Breſtenſis obtulerunt, clauditur. Hic Sanctiſſimi Progenitores MARIÆ, Ioachim & Anna, in repando eminentẽ Lilio ſtipant Virginẽ ſacratiſſimam; ſubiecti pedib⁹ vernaculo idiomate verſus, ſupplicẽ Familiã DEO ejuſq; Matri cõmendant: supernè hoc latinè exaratum eſt:

Scandite mortales Clari alta cacumina Montis,
Hîc vobis cunctis facta MARIA ſalus!

Per mœnia Vrbis circũlata dat victorias.

11. QVoties hoſtis ad Vrbis expugnationem ruebat, toties ad hanc Imaginem recurſum eſt. Per mœniorum ambitum circumlata, victoriam apertis prodigijs tribuebat. Patet ex Epiſt: Gregorij II. ad German: Conſtantinop: Epiſcopum: *Propugnatricis illius Sanctæ, & omnium Chriſtianorum Domina miranda facta, quæ in ſe declarata ſunt, per quæ tu quoque inter hoſtes ſervatus es, non ſunt reticẽda: illi enim cùm inſaniâ multa tumultuarentur, tantùm invenerunt in ſe adverſitatis hoſtilis, quantùm eorum cauſa injuſtitia habuit. Neque hoc tamen mirandũ eſt: nam ſi Bethulia per manus Iudith Iſraëlitis ſervata eſt, cujus opus Holefernis erat ſublatio, & per ea tempora ob id ſalus Iſraëlis vocata eſt; quomodo non oportebat & Tuam Sanctitatem, huiuſmodi Pugnatrice utentem, hoſtibus Civitatis prævalere, ipſamq; victoriâ coronare.*

Quavis feria tertia

12. PRopugnatricis Divina Mater ſuſcepit munus, quòd cujusvis hebdomadæ feria tertia, per circuitum deportabatur,

per Vrbem circumlata. Quoties contra hostem sublevata fuit, toties, ut refert Ammianus Lib: 31. *Subrauca, & lugubre strepentia* monstra ciebantur, quorum alia labris pallidis ex vulneribus hostiũ cruorẽ sugebant, alia classes tẽpestatibus miscebant, alia nocte serenũ diem involvebant. Vrbis observare mœnia visi sunt insvetæ magnitudinis Viri, qui armis horrificũ splendorẽ fulgurabant; visæ in mœnibus ad arcendos impetus hostiles infusæ copiæ, audita tonitruâ. Antecedebãt successus victoriosos rigida Vrbis universæ jejunia; pijs vacabant omnes operibus, demum solita, & in desperatis casibus frequenter usurpata supplicatione Mariam appellabant unâ voce: *Sancta Dei Genitrix, quæ toties nos liberasti, libera nos modò de inimicis Filij Tui, & in mari merge illos!* Ad votum omnia succedebant. victorias quamvis ipsi DEo primariò, citatus Gregorius II. attribuat, agnoscit, & propitium Numen Virginis præsens ad Imaginem Odigitriam, cùm inquit: *Bellum erat cum impijs, in quo licet non apertè, insignem tamen belli Socium habuisti Dominũ nostrũ IESVM Christum: deinde etiã sanctã, omniũ Dominæ, castæ DEI Matris Imaginem, cuius faciẽ divites populi supplicant.*

Ad eius sub levationem hostes monstris exagitantur.

Quomodo invocata succurrebat.

Gregor: III. Epist: ad German: Episc: Constãtinopol.

13. INternas quoque pestis Arrianæ molitiones hîc suppressit, ac penitus extinxit MARIA. Gajanas hæresis Arrianæ fautor, sanguinis Christiani cruentus helluo, cùm templa Christianorũ Arrianis aperienda, & Consulũ capita non impetrat ab Arcadio, armorum apparatũ clam Vrbi subtraxit, palatiorũ incẽdia attentavit, trucidavit portarũ vigiles, negatos Arrianis favores Civitatis excidio, & imperij ruina ulturus. Adfuit præsens in hac Imagine MARIÆ Numen, quod vim Arriani furoris retunderet; nam (Sozomenus lib: 8. cap: 4. ait:) *Videre sibi visi sunt multitudinem armatorum vastis corporibus formidabilium*, qui sacrilegos conatus à cœptis machinationibus deterruerunt.

In variis periculis Vrbẽ tuetur.

Sozomenus.

14. SEnior Andronicus, huic Imagini salutem, vitamq; debet, Rem è Gregora desumptam, sic refert Canisius l. 5. c. 21. *Cùm junior Andronicus, ut erat mirè ambitiosus, nocte per insidias Constantinopolim occupasset, in magnos angores Avum suum, qui Senior Andronicus dicebatur, insperatâ vrbis occupatione, injecit; qui Avus cùm adventantiũ hostium tumultum, & clamorem præter omnem expectationem, nocte sensisset, de lecto prosilijt perturbatissimus, præsertim quòd nec duces, nec milites ad defensionem parati adessent, ac ipse humana ope destitutũ se prorsus cerneret Habebat autem in Palatio secum Deiparæ Imaginem, ad quam in tanto discrimine sibi confugiendum putavit, ut optatam ac necessariam opem per Mariæ patrocinium Divinitùs*

Canisius.

Ad huius Imaginis intuitum, furens Andronicus mansuescit.

finitus impetraret. Itaque coram ipsa hac Imagine tum humi prostratus, magnâque fiducia usus, ardenter cum lacrymis obtestari pergit, ne Virgo Mater periclitantem se deserat, neque sicariorum ensibus miserum obijci sinat. Nec vana fuit obtestatio, sed subitam opem Virgo attulit, ut omni metu ac periculo Senior Andronicus liberaretur, suúmque Nepotem contra spem omnem valde humanum experiretur. Is licèt novâ victoria elatus esset, attamen cùmprimum in Palatium ingrederetur, religione commotus, quoniam venerabilem Dei Genitricis Imaginem præsentem adesse cognovit, hanc inprimis veneraturus accessit. &c. Odigitriam illi ille authores testantur, quamvis Gvilielmus Guppenberg in Atlante Mariano in Centuria 8 confundat hanc Odigitriam cum Andronici Imperatoris Imagine sub numero DCCLIV. Semper itaque in Imagine præsto Maria propugnabat Constantinopolim quingentis Annis, quantis deinceps misceretur tumultibus, post ejus in Russiam colonias, in hostium potestatem redacta, latè legendum proponunt Orientis Historiæ. Gvilelmus Guppeberg.

CAPVT V.

Iconomachiæ tempore Constantinopoli Sacra Imago mirabiliter conservatur.

14. CLades Iconomacha à Iudæis ad Saracenos transfugis habet exordium, ab hac Imagine occasionem. Tot Saracenorum Constantinopoli sæpius imminentium strages ad eam referebantur, quòd in supplicationibus circumlata per mænia, fulminum instar hostes retundebat. In ipsa Vrbe exortum hoc incendium per Leonem Isauricum, cui ex magicis prænotionibus, aut veriùs ex imposturis, imperij diuturnitatem approminttebant Iudæi, futurúmque fore spondebant, si demolitis Imaginibus, cultum, & memoriam illarum aboleret. Hæc ex Theophane. Quàm indignis exinde modis tollebantur imagines, Ecclesiæ Græcæ Menologia loqvuntur. Aliæ securibus findebantur, aliæ in favillam ignibus redactæ, aliæ cœno fœdatæ, aliæ ferro in parietibus eradebantur. Ex utroq; sexu Zelo armatos defensores habuit ergà Sacras Imagines constans devotio. Plurimi, quorum magna pars fuit in belli fœminarum turba, sangvine suo incendium illud sopire ac extingvere conati, decoris in Ecclesia Græca & Latina Martyrum Triumphis coronantur. In tam lata, & in Septuaginta annos protracta, sub tribus Leonibus, infernalium monstrorum catulis, sacrorum ac profanorum confusione Imago Odigitria inviolabilis perseveravit. Iconomachiæ origo. Theophanes.

Imaginis conservatæ certus modus in clade Iconomacha ignoratur.

15. SErvatæ hîc Imaginis, cui tribuenda laus, ignotum, nec enim aliquam super hoc notitiam suppeditavit nobis traditio veterum. Suspicarer deberi Divo Germano Constantinopoleos Episcopo, quem permultæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ Reliquiæ suum conservatorem recognoscunt. Et hæc opinio perplacuit nonnullis, quod in Palatijs Imperatorũ Hospes Imago, incorruptum in illa sacrarum Imaginum clade, cultum habuerit occultum, à filiabus scelerati Leonis. Anthusas appello Copronimi filias, quarum Senior cùm debitos honores Imaginibus præstaret, à Patre (ut loquitur Menologium Græcum) *dirè percussa*, ab earundem cultu prohiberi non potuit; aut certè in Irenes Augustæ Curas referenda conservatio; aut demum, si humanæ industriæ nihil concedemus, Imaginis conservatio debebit ad providentiam Dei pertinere.

Baronius Anno 775.

CAPVT VI.

Sacram Imaginem Constantinopoli Carolus Magnus in munus accipit, Leoni deinde Russiæ Principi donat, quam ille in Arce Betzensi in Russia collocat.

Carolus victor Saracenorũ Constantinopolim revisit. cum Leone Principe Russiæ.

16. QVo tempore per summam injuriam Irenes Augustæ throno Imperiali pulsæ, Constantinopoleos imperium Nicephorus usurpavit, Carolus Magnus post repressos Saracenorum, terram Sanctam occupare adnitentium, conatus, cum Leone Russiæ Principe, quem inter alios Principes ad belli societatem advocavit, victriciam Gallias arma referebat. Processit illi Nicephorus obviam exorans, ut per Græciam, Dalmatiámque profectus, Constantinopolim reviseret, quod arbitrantur, alij factum ideo, ut fraudibus circumventum è medio tolleret, ne Irenes, quam ad connubialia fœdera non ità pridem Carolus Magnus expetebat, injuriam, vindicibus armis ulcisceretur; alij, ut muneribus, & humanitate victoris benevolentiam captaret. Non abnuit Carolus, humaniter exceptus Constantinopoli, multis à Nicephoro affectûs imperialis officij colitur, demum aperta totius Orientis gaza, ad eligendum quidquid placeret, invitatur.

Nicolaus Lanckoron:

17. NEcessum est hîc Lanckoronium recitare, ut Caroli Magni religio fiat apertior. *Frustra* (inquit ille) *ratus est exhibere thesauros auri, & argenti tantùm, sed desideratissima & omni veneratione digna*

gna antiquitatum, & Originis Christianæ monumenta, Sacras videlicet Reliquias Christi, & Matris ejus Benedictæ, obtulit Nicephorus &c. Benevolentiam & favorem Beati Caroli anhelans, Divinâ pietate occultius disponente aperuit eidem thesauros Sacrarum reliquiarum in Sacello Imperiali repositarum liberaliter offerens quidquid vellet, ex eis sibi vendicaret. Et primùm obtinuit Venerabilem, ac decoram Imaginem Beatæ Mariæ, de pictura Sancti Lucæ cum sufficienti descriptione Originis ejus, linteamina de sepulchro Domini, Camisiam B. Virginis, in qua erat in illa felicissima hora, quando Dominum peperit, duos cingulos in Monstrantijs duabus B. MARIÆ, & Christi, quos B. Virgo proprijs manibus fecerat, panniculum cincturæ Domini in Cruce, Coronam Spineam Domini non integram, Lanceam Domini, non modicam partem Sanctæ Crucis, linteamen sangvinolentum, quod substratum fuit capiti Ioannis Baptistæ decollandi in carcere. Addit memoratus Author has omnes reliquias se vidisse in Aquisgranensi Ecclesia (excepta Imagine) in qua requiescit Beati Caroli Corpus integrum.

Ex Imperatorum Orientalium Thesauro hanc Imaginem Carolus accipit.

18. REvertebatur eo tempore cum Carolo Russiæ Princeps Leo, ob vitæ, morumque integritatem, tum ob virtutis bellicæ gloriam illi dilectus, cujus consvetudine cùm diutius oblectari Carolus desiderat, Russiæ Legati, nunciantes Provinciam prædaticijs Tartarorum armis populari, festinatam sui Principis præsentiam requirunt, quæ illorum pernicitatem, & audaciam coërceret. Victus ergo suæ gentis necessitatibus, & amoribus, apparat expeditionem. Curæ fuit Carolo virtutem Principis Leonis, in humiliandis Saracenis victricem, ornare muneribus, quapropter nè minùs gratus, ac liberalis videretur, quidquid inter supellectilem regiam placeret, eligendi facultatem proposuit. Oblata hac optime, indoluit Carolus se ad arbitrium Leonis liberalem fuisse, cùm unius Imaginis Constantinopoli à Nicephoro sublatæ, desiderio teneri Leonem intellexit; incipit recusare velle, sed validiores, ad expugnandum repugnantis animum, admovet modos, dum (ut habet ex Græcorum vetusta traditione Lanckoronski,) ad Regios pedes prociduus, promissum optionis iure donum exorat. Quid per ambages voluatur votorum exitus? quam Imaginem visam primò Constantinopoli amavit, in Gallijs desideravit, & coluit, demum discessurus in Russiam impetravit.

Legati ad Leonem Russiæ Principem.

Leo Princeps Russiæ à Carolo M. hãc obtinet Imaginem.

19. TAnti pignoris possessione ditior Leo, anticam Imaginis partem puro auro in laminam diducto, insertis septuaginta tribus magni pretij lapidibus, posticam verò tabulæ faciem, thecâ argentea clausit, sicque decoratam Imaginem in Quadriga, circumstipan-

Leo inter triumphales pompas Imaginem in Russiam de-

ducit & in Arce Belzē- sī collocat. Gvagninus in Sarmat: Europ:

stipantibus undique armatorum copijs, ad speciem triumphi, ut in Exemplari Lanckoronij coloribus expressam Ecclesia Claromontana servat, in Arcem Belzensem, quàm teste Gvagnino in Sarmatia Europæa, *nequaquam Tartarica Sagitta attigit*, deduxit, eo tempore, quo Roxolani fidei dogmatibus imbuti, tanta præside se dignos effecerunt, ubi sacerdotum ritûs Græci custodiæ tradita, solius Russiæ devotione colebatur. Quibus beneficijs Diva Mater se propitiam Russiæ ostendit, per annos quingentos productum tempus, apud incultam literis gentem, veluti Letheus oblivionis vortex abligurivit, nullam præter solam imaginem hic relinquens gestorum memoriam.

CAPUT VII.

Sacra Imago ex Russia in Poloniam translata Fratribus Eremitis Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitæ in Custodiam traditur.

Post 500. Annos Sacra Imago ex Russia quomodo in Poloniam venerit.

20 SVb Casimiro Magno sæpius indulgentiâ libertatis insolescēs Russia, subiectionem detrectabat rebellis suis Principibus, donec Vladislaus Oppoliensium Dux à Ludovico Vngariæ, & Poloniæ Rege sibi iure sangvinis conjunctissimo, Russiæ in Poloniæ ditionem redactæ, hæres, ac Dominus, Poloniæ verò Gubernator constitueretur. Cùm authoritate Regia susceptus à Polonis honorificè Vladislaus, & Russiam Poloniæ conterminam, rebellionibus contra se tumultuantem ingreditur, munitiones, quæ liberum prohibebant ingressum, expugnat, quas inter Belzensem dum invisit, hanc Imaginem pristinis honoribus, & veneratione destitutam invenit. Et quia à Primo originis tempore, nihil ei tam proprium, quàm animos & affectus Principum in amorem trahere, & Vladislaus ad primum ejus aspectum, suos illi devovit affectus. Pacatâ non nihil in Russiæ visceribus rebellione, aliquali pacis otio, sat perbrevi tot laborum fructu, sub hoc Orientalium victoriarum tropho fruebatur, priscos Virgini Deiparæ honores restituere cogitando, quos amplissimos fuisse Constantinopoli, tum fida majorum traditio, tum in vetustissimis scriptis pone Sacram Imaginem relictis, notitia comprobatat.

Tartari vastantes Russ.

21. INterea Volhiniam, confinémque Russiam inundantes Tartari, totam igni, ferróque latè usque ad Belzensem Arcem populantes,

ctes, à Vladislao munitionis deditionem extorquebant repetitis impressionibus. Inopinatis assultibus Princeps consternatus, à Diva Matre, ante hanc Imaginem procumbens, exorat auxilium, dúmque vota supplex prosequitur, sagitta pernix involat conclave, guttur Virginis, & hodie cicatricem, quæ nullis coloribus obduci potuit, referente Imagine, transverberavit. Sensit & Vladislaus cordis vulnus ab Imaginis læsæ vulnere derivatum, iustáque indignatione motus Divam appellat: *Ecquid Diva tuam injuriam non vindicas?* hinc illico teterrima nubes agmina Scitharum circumclusit, ex quo horribilli tenebrarum syrmate seu egrediebantur, seu nitebantur egredi formidanda mollis giganteæ monstra, quæ armis trucique vultu horrentia Tartarorum terga premere, minacissimo armorum splendore fulgurare, granibúsque missilibus in sacrilegos fulminare visa fuerunt. Iam portentosa subsidij militaris acie perterriti, perque campestria palantes, alij inter se vindicibus armis mutuo sævire, alij fuga dubiâ saluti consulere, alij rigefacti dum non patet effugium loco hærere, donec Vladislaus paucis præsidiarijs stipatus, ex Arce proruens, partem dissiparet, partem in vincula conijceret gloriosus læsi honoris Mariani ultor.

siam Obsident Vladislaum.

Imago læditur sagitta.

Plaga pestilens sacrilegos punit.

22. AD gestæ itaque rei testimonium, victor Vladislaus, in Vngariam Ludovico Regi, nonnullos è Tartaris, vinculis adstrictos, per Legatos mittit, qui suscepti laboris in defensione pretium, inventam in Arce Belzensi Imaginem expeterent, reduces à Rege Legati, Vladislao, cui universam Russiæ provinciam dederat, & Imaginis asportandæ facultatem declarant, in qua sibi novum obtigisse regnum visus, submotam ex Arce Belzensi, ac in Ducatum Oppoliensem destinatam secum deducit. Felix, ac facilis erat cursus itineris usque ad Montem Clarum, à Castro Olsztyn duabus leucis dissitum. Cogitabat interim in itineris procursu Vladislaus, quibus tantam Hospitem, sospitamque suam exciperet honoribus in Oppoliensi Ducatu, sed anceps, suique dubius animus debuit erudiri miraculo, nutúsque Mariæ & rarum sibi locum deligentis expectari. In Montis ergo Clari vertice, veluti adnata solo cum equis hæsit quadriga, quæ Sacram Imaginem supportabat, necdum observantes arcana Divæ Matris placita, machinas currui movendo admoliuntur, nihilominus constanter uni affixus loco perseveravit. Suspicatus, quod erat, Deum Divamque hunc locum Imaginis habitationi delegisse, supplex supernæ voluntatis inter-

Vladislaus impetrat Imaginis translationem.

Dum Imago Oppoliensem destinata ducitur miraculose in Claro Monte subsistit.

interpretationem, & confirmationem Princeps exorat, adest in alta somni quiete Legatus cœli, nuntiat Vladislao hunc suæ habitationi locum elegisse Reginam Cœli. Paruit monitori cælesti pius Clientis animus quæ mandabantur exequendo.

Vladislaus Fratribus Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ Sacram Imaginem tradit ad custodiã.

23 PRincipalis superabat cura Vladislao, dignum tanta maiestate, ad custodiam, cultúmque, famulatum advocare. Florebat in Regno Vngariæ approbata non ita pridem, à Sede Apostolica sub titulo Sancti Pauli Thebæi Eremitarum Principis (quem Orthodoxa Ecclesia *Eremitarum Magistrum, & Authorem* nuncupat) Congregatio, & sanè gloriosis incrementis, de qua manuscripta Ordinis testantur, sæpius è Fratrum sepulchris non suo tempore lilia, rosasque germinasse, quæ frequentia miracula dum supremo Ordinis moderatori, aliisque Cænobiorum præsidibus nuntiarentur, & post fata servandæ humilitatis obligatione adstringentes, obedientiæ professæ cultores mortuos, ad non propalanda Sanctitatis & meritorum indicia agebant illa Sanctitatis germina pedibus proculcando, ac proferendo. Fusius Ordinis hujus Elogia prosequitur in sua Archontologia Cosmica Ludovicus Gotofredus. Hæc per anticipationem. Non latebant adeo illustria novellæ Congregationis ornamenta Vladislaum, quapropter huic pusillo gregi, ab Eremo Pannonia, vocato, Regnum hoc (sacræ Imaginis custodiam) & Deo, & Matri Dei & Vladislao Principi dare complacuit, qui eodem Anno supra Millesimum Trecentesimum Octuagesimo Secundo, hanc Thaumaturgam tabulam, per sæcula tredecim & amplius, sub Imperatorum, Regum, Principúmque cura, servatam Nostrorum Patrum fidei, ac religioni commendans, Basilicam tantæ Patronæ & Cænobium, prout angustiæ temporis ferebant à fundamentis erexit.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS. SEU HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO III.

Montem Clarum, Ecclesiam, Sacram Imaginem cultum quo à Regibus Principibus, diversisque statibus, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, honoratur, describit.

Hic eminet.

IN SION MARIA.

QVia ex hoc Monte vigili semper oculo MARIA, communes Regni, particularésque populorum necessitates, prospectat, meritò *Sionis* nomine quod *speculationem* significat, appellari potest. Hunc sibi collem in Speculam delegit, in qua gratiarum claritate præfulgens, novámque fundans Pharum, omnes ad Asylum, portúmque salutis, ac solatiorum provocat, quotquot hoc amaritudinis mare navigantes periclitantur. Aut si mavis Arcam hîc esse MARIAM, cujus erigendæ sedi non defuit novus David Vladislaus. Expertus est illam esse ceu publicum quoddam Divinæ propitiationis refugium; ejus præsidio, & auxilio, per celebrem de Scythis victoriam reportando. Gratulemur Monti Claro, in quo habitare Divæ placitum: *Exulta & lauda habitatio Sion, quia Magna in medio tui* Sancta MARIA! *Isaia 12.*

CAPUT I.

Montis Clari, & Monasterij descriptio.

1. HAbitabilem antehac Montem Clarum fuisse, docet supra memorati Vladislai Ducis Oppoliensis, Vielunensis, Cuiaviensis, Dobrinensis &c. Diploma, Anno 1382. 11. Mensis Iunij confectum, cui cessio inseritur, quam A. R. D. Henricus, ad Ecclesiam Beatæ Virginis MARIÆ in *Magna Czestochowa* (hunc, olim in hoc Monte vetus Ecclesia titulum habuit) Præpositus, R. P. Georgio Ordinis Nostri tunc temporis supra Budam ad S. Laurentium Priori, fecit. Templo, & Monasterio loci natura petram solidam substravit. Cura domesticorum proprijs impendijs, Regumq; munificentia muro universam fabricam circumducens, ad fortalitij formã, securitatem providit, quam per circuitum amœnus convalium situs, tum ipsa cœli serenioris temperies commendat. Claritatem loci auxit miraculum. Anno 1672. Mense Augusto, hæretica Mulier suis contribulibus, dum ad Sacri loci visitationem è Silesiæ finibus approperant, comes, procidentibus in genua, ad primum Clari Montis conspectum, & Divam è longinquo salutantibus obmurmurans, & nescio, quid, animo voluens, quod Marianum temeraret honorem, luce fulgurum instar à Divæ Regia procedente percussa labitur in deliquium, hinc ad salutem vivifico radio sauciata ejurat hæresum dogmata, & inter filias lucis adoptatur. Omnis itaque lingva confitebitur tibi ô MARIA, cum Seraphico Doctore, quod, quædam Miracula ceu quædam lingvæ loqvuntur. *Prædicatio gloriæ tuæ dilucidat intellectũ, & lux Miserationum tuarum perducit ad salutem.*

Vetus Ecclesia Parochialis in Claro Mõte.

In Luce Mons Clar⁹ apparet.

D. Bonav. in Psalt. B. V. M.

2. MAiestatem ædificiorum exornat nubibus invecta turris, duplici cancellorum serie è secto lapide incincta, hic è fundatione Magnatum Poloniæ personabat olim in diverso Musices apparatu symphonia, provocans ad Devotionem advenarum, & domesticorum animos, at sublatis nunc proventibus, cùm tantus Musicorum numerus foveri non potest, id munus obeunt quotidie rudi choraulâ summo manè, & sub vesperum, domestici peditatûs Aulædi, Psalmos, Hymnósque in laudes honorémque Reginæ cœli compositos, concinendo. Internum majoris Basilicæ, decorem auxit Sacellum Dônhoffianæ liberalitatis illustre monumentum, & huic vicinum gradibus aliquot in profundum descendens nobilissimum Pantheon, tùm

In Turri Musica.

Altari-

Altaribus tum parietibus compactis è meris Divorum Lipsanis, venerabile. Alij hic morbis incurabilibus absoluti, alij maleficijs, dæmonum vexationibus, potestateq; exempti, meritis Divorum, quorum hæc sacra specus condit exuvias, incolumitatem suam referre tenentur. Huic superincubat alterum Archiconfraternitatis Angelicæ Sacellum operis raritate, ac venustate excultum.

3. POst limen Sanctuarij ære clausum ac marmore mutuo se se respiciunt insignis pretij, & artificij subsellia, Majoris Aræ moles, summa tholi contingens, radiat in auro. Sacra Imago, illo toto tempore hic thronum suum habuit, sub textis auro tentorijs, quo laboratum est in reducendo ad augustiorem formam Sacello, usque ad Solennem translationem. *Sanctæ Crucis* titulum habet Ecclesia & *Nativitatis* Beatissimæ Virginis MARIÆ, ut patet ex Bullis Pontificum, sub his titulis memoratæ Ecclesiæ, indulgentias amplissimas concedentium ; Dedicatio in Dominicam tertiam post Pascha incidit, quæ *Capitularis Dominica* vulgo dicitur, quòd hac die Capitula Provincialia hîc celebrari consveverint, quamvis legitimis de causis hanc invertere aliquando contigerit consvetudinem. Monasterium ad latus sinistrum Ecclesiæ, quà Septemtrionalem respicit plagam, in quadrangularem formam, triplici contignatione subductum ; ad Orientem & Occidentem, singularia Regum, Principúmque Hospitum habet receptacula, ità tamen inter majorem Basilicam, & Cænobium percommodum spatium interiectum est, ut sat amplum Divæ Matris Regiæ locum relinquat.

Titulus Ecclesiæ.

Dedicationis Dominica, Capitularis apellata.

CAPVT II.

Fundatorem Sacelli Mariani, ipsumque Sacellum proponit.

4. SAtis augustum erexerat Fundator Vladislaus Divæ Hospiti MARIÆ templum, in Bullis Summorum Pontificum *Ecclesia primæ fundationis* appellatum ; verùm quòd adolescentibus tùm temporè, devotionis profectibus in regnorum vicinorum populo, ad Maternæ protectionis gremium confluente, angustum videbatur, Illustrissimus, ac Reverendissimus D. Matthias Łubieński Archi Episcopus Gneznensis, Legatus Natus, Regni Primas, Primúsque Princeps sumptu liberali Partheniam Ædem in formam augustiorem reduxit. Externus, quà orientem respicit, prostat Imago Divinæ Matris sini-

Ecclesia primæ fundationis.

Sacelli Mariani Fundator.

Sacelli descriptio.

strum

ſtram ſubſternentis in thronum Divino infanti, quæ victorioſo calcaneo principem tenebrarum proterit. Hic ſolenne eſt omnibus, quotquot in villam ad montis clivum projectam, hoſpitandi gratiâ deſcendunt, Versùs Virginis Aulam procumbere, quorum alij in prolixiores preces effuſi, gregatim vias occupant, adorantes è genibus Numen Mariæ, alij toto corpore per terram fuſi, gemitibus, ac ſuſpirijs Divam appellant. Quâ in conum aſcendit faſtigium, prominet aurato illigata metallo, ac diaphāo vitreo lampas perlucida, magnitudine ſua, vel è longinquo aſpectabilis. Aſſolet hic ad propulſandas atræ noctis tenebras, iugis flamma foveri noctibus integris, quæ cùm fulgorem per denſam iaculatur caliginem, ingerit ſpectantibus notitiam, ſub hac Pharo *Mariam Lucis Matrem* habitare. Ad occidentis oram veſtibulum patet ad Virginis Regiam; è ſecto lapide frons prominet, ad cujus ingreſſum non adeo ſpatiola patet area, vulgo antiquitus idiomate vernaculo *Rayſki Dwor* appellata, ſonat Latinis *Aream Paradiſi*. Pulcrè quidem. Quâ enim ad Mariam, Andreæ Ieroſolymitano *Area vitæ* nuncupatam, pandi poteſt introitus, niſi per hanc *Aream Paradiſi*?

Lampas in Sacelli faſtigio.

Sacelli Mariani forma inferior.

5. AD Auguſta Virginis ducunt poſtes marmorei ſtatius è niveo formati alabaſtro ſubſtrati, quibus impendet Lubienſcianæ Domûs gentile Decus; patens aditus, binas hinc, ac inde columnas præſentat, ad ſummum Sacelli fornicem ſubvectas, ternis ab utroque latere arcubus diſtinctas, ſub quorum prima concameratione Altaria, & Magnatum aliquot Marmorea Epitaphia viſuntur, medijs in arcubus utraque parte, ſpatioſum in porticûs formam, odeum, Sacrarium incingit, ubi Reges, Principéſque, percommodam ſuæ devotioni ſedem, à tumultuantis inferiùs advenæ populi multitudine, ſequeſtram habent; deſuper impendet, totam ſupernè baſilicam ambiens lapidea corona, è qua victoriarum, ope Divæ Claromontanæ reportatarum inſignia dependent, vexilla, Tartarorum, Moſchorum, Koſacorum, Svecorum, Turcarum, aliorúmque hoſtium caſtris erepta, ubi in arcum ſinuata tertiæ contignationis ſeries, liberaliter ab alto lucem effundens; hæc Aulæ Marianæ decora claudit, orbibus artificioſè ludentibus ſpectabilis teſtudo.

Sacelli Sanctuarium Clathris clauditur.

6. SAnctuarium, ſeu intimum Divinæ Matris Propitiatorium dividunt ingentes clathri, ad duodecim circiter cubitos aſcendētes. gemina ferreorum cancellorum ſerie componuntur, ità ut ordo

inferi-

Inferior ab imo limine excrescens, binas ab utroque latere portas pandat, quarum utraque bipartitis foribus revolvitur, unaquæque balaustriarum, in pede, ac in vertice æris fusilis corona circumdatur. Gratiùs ludit artis ingenium in tertia serie cancellorum, ubi ferrum in anfractus varios, flexúsque coactum desinit. E radice ferrea, septem ære solido fusa assurgunt candelabra; hîc assolent in majoribus Salvatoris Nostri, Matrísque Dei festivitatibus, ac sabbativis per annum diebus accendi luminaria; ante Aram permultæ tholo stellis aureis distincto lampades dependent, quarum quatuor sacro propinqviores Mariæ throno, jugem nocte, diéque in olivarum oleo fovent flammam. Spectabis ab utroque latere argentea anathemata, quorum alia sua mole firmam occupant stationem, alia in cælatis laminis diducta pendent, palámque docent Mariam hinc devocatam, omnibus, qui huc retulerunt in muneribus gratias, extitisse propitiam. Ad tanta decora, quibus ornamentum, & majestatem accumulat Sacræ Imaginis præsentia stupefacti percelluntur advenarum animi, ut merito huic Augustali possit attribui, quod de Lauretanis ædibus, quarum supellectilis, hæc Mensa, pars fuit, ex Leandro Alberto Ordin: Prædicat: desumptum recitat Turselinus Lib: 1. Hist: Lauret: cap: 28. *Nemo est tam ferus, ac ferreus, nemo tot, tantísque flagitijs, ac sceleribus coopertus, qui non in ipso sacræ Domûs ingressu præsenti Numinis Cælestis religione perfusus molliri suum sentiat pectus adeò, ut venerabundus Beatæ Mariæ imploret auxilium, & per eam à Christo suppliciter oret suorum veniam delictorum.* Turselinus lib: 1. Hist: Laur: Cap: 28

7. OMnia suo Numine implevit MARIA. Sacrarij pulveres, qui teruntur pedibus advenarum, medicinalem imbibunt virtutem. Exemplum est in miraculo, miraculum in exemplo. Anno supra Millesimum Sexcentesimum trigesimo quinto Nobilis *Susanna Olesyska*, immedicabili morbo Gozdźiec, duodecim hebdomadis afflicta, inter desperatas familiarium lacrymas animam agebat. Redux à Claromontana peregrinatione mendicus stipem ostiatim colligens supervenit, egítque medicum; ægram ad Claromontanam primum visitationem adstringit, vino mistum pulverem propinat, eodem calidam abluendis pedibus paratam condit. Vt hoc poculo proluit interanea mulier desperata, mox sibi visa renasci, pedes rigentes mortis gelu ingerit lavacro, & extemporaneo miraculo vigorem pristinum recuperat. Attonitis ad insperatam sanitatem universis, illum testor (inquit mendicus) qui tanta per suæ Matris merita operatus Sacelli Mariani pulvis medicinalis.

ratus est, quòd hic pulvis, tam efficacis virtutis, sublatus sit ex Clari Montis Lare Mariano, tanti æstimavi hujus pavimenti pulverem, ut eum pro singulari thesauro mecum asportârim, itaque vota solve, beneficium prædica, & locum venerare. Non morata votum Cliens Mariæ, cum Vicinæ nobilitatis testimonio præsens beneficium tabulis Marianis inseruit. En quàm largè benedixit terram suam Domina, & vestigio Sancto suo consecravit. *Amplectamur* (omnes appello cum Doctore Mellilacteo) MARIÆ *vestigia Fratres mei, nec dimittamus donec benedixerit nobis, potens est enim. Quàm familiaris ei facta es Domina, quàm proxima! imò quàm intima fieri meruisti! quantam invenisti gratiam apud Deum! in te manet, & tu in eo; & vestis eum & vestiris ab eo, vestis eum substantiâ carnis, & vestit ille te gloriâ suæ maiestatis, vestis solem nube, & Sole ipsa vestiris.*

D. Bernardus Serm: signum Magni.

CAPVT III.

Altare, Fundatorem ejus, & triumphalem Sacræ Imaginis Translationem, prosequitur.

Ebenū unde

8. PEregre venit ab Indiæ finibus materies ad fabricam Altaris, Ebenum s. Ora septemtrionalis hanc dare non potuit, quia

Divisæ Arboribus patriæ, sola India nigrum
Fert Ebenum.

Altare in quo Sacra Imago ex Ebeno, & Argento. Ejus descriptio.

Pretium illi ex raritate est. Altaris itaque moles operosissima Ebeno-Argentea, à marmoreo assurgens fundamento, summámque cōcamerationem stellis auratis picturatam attingens, in utrumque sacrarij latus proportionata maiestate explicatur; utrinque meditullium obfirmant, fulciúntque columnæ quatuor ebeno laboratissimo in cylindrum crassiorem efformatæ, quæ superiori systole, se se mutuò respicientes, purissimo argento fusos ad justam hominis magnitudinem Cherubinos, supra Imaginis thronum evectos, sustentant, argenteis in varios flexus desinentibus capitellis coronatæ, argenteis basibus insistunt. Sub harum pede varia dependent in argento, auróque anathemata gratiarum, quæ magnitudine, & multitudine Aram ornando gravant, & ornant gravando. Vtraque parte Tutelares Ordinis D. Paulus Thebæus, & D. Antonius Eremitæ, puro argento fusi prostant staturam hominis proceritate exæquantes. Superiorem Altaris regionem componunt variæ argento pariter cælatæ formæ, statuæque; summitatem coronat petasus affabrè elabo-

ratus, sub quo Divinæ Matris argentea statua collocata est. Ars, pretium, decori summa omnia. Dubites ebenum argento, an argentum ebeno, candorem addat, nitoremque; ita admirabilis in utroque ludit varietas. Sicut Aulæ Marianæ parietes, plerumque in majoribus per annum festivitatibus aulæis auro, argentoque textis, ita & Sacri Altaris Mensa, aureo, ac argenteo vestitur apparatu, tota hîc in argento etiam quotidiana ad usum sacrorum, supellex. Gradus, ære solido fusi cancelli complectuntur, inconditam populi frequentioris multitudinem cohibentes.

9. ASCIA Senatoriæ, Censoriæque dignitatis apud Romanos insigne, cum subscriptione Fundatorem ostendit. Hic est Illustrissimus, & Excellentissimus D. D. Georgius Dux in Ossolin, Comes in Tęczyn S.R.I. Princeps, Supremus Regni Poloniæ Cancellarius, Lublinensis, Lubaczoviensis, Lubomlensis, Rycensis, Adzielensis, Bohusłaviensis, Brodnicensis Gubernator, ad Ferdinandum II. Roman: Imperat: ad Venetam Rempublic: ad Collegium Electorale, demum Romam ad Vrbanum VIII. Pont: Max: Legatione solenni perfunctus, in gravioribus Regni momentis, non tantùm popularium & Principum, sed & Imperatorios ac Pontificios amores consecutus, quem (ut Vassembergius in Floro Germanico testatur) *Anglia suspexit, Roma admirata est, Venetia laudaverunt, Germania venerabatur*; ubique terrarum tot ornatissimus titulis, Marianis amoribus ornatior, quos liberalitate prodigâ & prodigiosa propè, ex humilitate promeruit, dum se ejus mancipij vilissimi titulo scripsit, hanc enim in Ebeno-Argentea mole suffixæ Asciæ subaravit Epigraphen:

Altaris Fundator. Ossoliniensis.

Fundatoris tituli & Elogia.

Vassembergi.

MAGNÆ MATRI VIRGINI
Vilissimum Mancipium
Georgius Ossoliński &c.

Dignum judicarunt artis impressoriæ peritiores, ut tantæ liberalitatis ectypus, apud posteros, & exteros permaneret, viverétque in coloribus, & amoribus, tam pretiosi operis, & Ossolinianæ Liberalitalitatis Idea. Thronum Gratiarum Matri Mariæ fabricavit hæc ASCIA; hinc in Imagine collocata præsto est omnibus ejus Misericórdia, quapropter, ut persvadet Doctor Gentium. *Accedamus cum fiducia ad Thronum gratiæ, ut Misericordiam consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.*

Altaris Ectypi.

Ad Hebr: 4.

10. TRiumphalem Sacræ Imaginis Translationem, quæ sat longo

Solennis in Sacellum Sacræ Imaginis translatio.

tempore in Ara Principe Majoris Basilicæ stetit, fusè prosecutus est P. Dionysius Łobżyński in Libello cui titulus *Triumphus Mariæ*; hîc eam strictim persequor. Anno supra Millesimum Sexcentesimum quadragesimo quarto festivitas imminebat sanctissimæ Virginis Annunciatæ, post solemnes Paschatis Octavas translata, in qua tum Illustrissimo Sacelli Mariani Fundatori, tum Regni Proceribus placuit triumphalis Translationis festivitatem decernere. Percupiebat Serenissimus Rex Vladislaus majoribus regni negotijs eo tempore distentus, solennitatem differri, secus tamen svadebant longè ante hac datæ ad Regni Proceres, tum typo evulgatæ per Diœceses, & Decanatus, ab Illustrissimo Loci Ordinario literæ, quibus ad eam solennitatem fideles evocabantur.

Translationis proludia.

II. IMminente iam in crastino festivitatis Beatissimæ die triumphis prolusit ænea, ac ferrea bellica Armamentarij Mariani supellex, & exquisitissimæ, ingenio artis Pyroteuticæ diutiùs apparatæ machinæ. Aderant veluti Paranymphi Divini VERBI Sponsam in thalamum augustum deducturi, Illustrissimus ac Reverend: D. Matthias Łubienski Archiepiscopus Gnesnen: Regni Primas, Primúsque Princeps, Basilicæ Marianæ Fundator, & Illustrissimus ac Reverendissimus D. Petrus Gęmbicki Episcopus Cracoviensis, Dux Severiæ, inter Cleri Procerúmque frequentiam, eáque Nobilitatis, tum promiscuæ multitudinis copia, quam nec utriúsque templi, nec murorum, ambitus perampla capedine claudere potuit, at sub aperto cœlo, tota nocte, artefactis ignibus collucente, imminentis diei triumphum fecit præstolari. Ardere totus Mons videbatur, dùm circumquaque per Montis supercilium ingentia dolia, pineis tædis impleta, depactis terrâ palis imposita, lento incendio, ad duo, triave millia passuum lucem spargebant.

Actus Translationis.

12. SVb primam diei sequentis lucem, quam illustravit sereniùs Virginis Annunciatæ festivitas, tam Musico, quàm Bellico apparatu salutata est Diva Armipotens MARIA summo manè, ad præfixum Translationi tempus, omnium devotio fervebat. Deportandæ Sacræ Imagini solitò viridiore gratioréque formâ omnibus arridenti, per Primores Ordinis ex Aræ majoris statione submotæ, succollatores humeros Illustrissimus Archipræsul, Basilicæ Fundator, & Illustrissimus D Episcopus Cracovien: Dux Severiæ, submiserunt, hinc apposité eximius Ecclesiastes ad Concionem applicuit illustris-

simis

ſſimis Portitoribus illud 3. Reg: cap: 8 *Intulerunt Sacerdotes Arcam fœderis Domini in Locum ſuum in Oraculum templi, & in Sanctum Sanctorum, Subter Alas Cherubim.* Rite adornatis omnibus ordinatiſque ſacra Imago per majorem Baſilicam, atriáque Monaſterij, Pontificalibus humeris eminens, inter Sacerdotum Choros, & Confraternitatum cuneos procedebat ad Regiam; quatuor è Senatoribus Phrigio opere textam ſuper Imaginem petaſum ferebant. Tot inter millia populorum, quis videre viderique à Maria non ambiret? cumprimis hoc meruerunt Proceres Regni, qui in latam circum Virginis Imaginem, coronam conglobati, Illuſtriſſimorum Portitorum latera prop nquiùs ſtipabant, perſonantibus interea choris laudes Divinæ Matris, & bellicis machinis reboantibus. Sic invaporans pretioſis odoramentis, ac pretioſa ſupellectili excultum Sacrarium importata eſt Sacra Imago. Poſtquam verò. 3. Reg. 8.

... *Aulæis iam ſe Regina ſuperbis*
Aurea compoſuit ſponda, mediamque locavit,

communibus, publicis, privatiſque ſupplicationibus Numen Virginis propitium, honoratum eſt.

13. NOn ſolis pectoribus, admirabilis lætitiæ ſenſu refovendis tunc liberalis fuit MARIA. Et inanimis gratiæ donum impertit. Dedi ſupra medicinalem ſacri thalami pulverem, nunc oleum. Anno 1627. *Philippus Rachabicki* Academiæ Cracovien: Alumnus ulceribus exeſum, deformatúmque vultum tulit in Sacræ Imaginis conſpectum. Acceſſit propinquior ad Aram, lampadem ardentem ad cancellos nondum appenſam reperit fiduciâ recuperandæ ſanitatis fretus, in oleo linteum madefecit, putentis oris, exeſique vultûs vulnera terſit, & mox dolorem evaneſcere, ſubnaſci carnem, & in decorem priſtinum faciem reformari advertit. Teſtatum, & faſtis inſcriptum Anno quo ſupra. Ita omnia virtutem mirabilium effectricem hic imbibunt, ubi Majeſtas Dominæ, implevit templum Dominæ. Iam in ſuo collocatam thalamo, (cum Seraphico Doctore omnes cohortor) *Honorate Reginam plenam omni gratiâ, & contemplemini cum reverentia Sanctiſſimum vultum ejus; Nam ſalus ſempiterna in manu tua Domina, qui te dignè honorificaverint ſuſcipient illam, Clementia tua non deficiet à ſeculis æternis, & miſericordiâ tua à generatione in generationem ô MARIA!*

Lampadis oleum medicinale. Gratia.

D. Bonav. in Pſalt: B. V. M

CAPUT IV.

Sacræ Imaginis Descriptio.

Heroid. E. pist. 13.

14. VEri æstimator animus, quid sentiendum iudicaret de forma Sacræ Imaginis, quærenti respondere potest illud:

Crede mihi plus est, quàm quòd videatur Imago.

quia, quemadmodum plenè comprehendi non potest ejus maiestatis venustas, sibique semper constans decor, ita nec verbis exprimi. Quapropter Divæ Virginis formæ in coloribus viventi potest attribui.

Petrus Damiani

Petri Damiani de Sanctissima Virgine effatum, quod sit *Virgo ineffabilis*. Ineffabilem testantur ludentes affectus metamorphosi continuâ, quam versibus prosequitur. *Petrus de Rozprza* ante ducentos circiter annos in Academia Cracovien: Literarum & virtutum Doctor, & luculentus gratiarum Mariæ in hoc loco scriptor:

Petrus de Rozprza.

Nescio quid vivum multis spirare videris
Qui rentur statuam Numen habere tuam.
Hoc etiam mirum, quòd in hac, ut viva, tabella,
Evarias vultum sæpius ipsa tuum.
Quidam te lætam, quidam (mirabile) mæstam,
Hic indignantem conspicit, ille piam

Quo fit, ut scriptorum pictorúmque accurati conatus eludantur, dum ejus decorem aut scribendo, aut pingendo, ad amussim proponere præsumunt.

Sacræ Imaginis & Formæ B.V.M. Descriptio. D. Epiphan:

15. ADmodum rarum in hoc studio privilegium consecutus est Epiphanius, ut meritò aut Divam Virginem ex Imagine nostra, aut Imaginem è viva Virginis forma expressisse credatur. Stylum ejus in proprio cursu accipe. *Erat* (inquit ille) *Maria in omnibus rebus honesta, & gravis pauca admodum, eáque necessaria loquens, ad audiendũ facilis, & perquam affabilis, honorem suum, & venerationem omnibus exhibens, statura mediocri, quamvis sint qui eam dicant aliquantum mediocrem longitudinem excessisse. Decenti dicendi libertate adversus omnes homines usa est, sinè risu, & sinè perturbatione, & sinè iracundia maximè. Colore fuit triticeum referente, capillo flavo, oculis acribus subflavis, & tanquam olivæ colore pupillas in eis habens; supercilia ei erant inflexa, & decenter nigra, nasus longior, labia florida, & verborum svavitate plena, facies non rotunda, & acuta, sed aliquanto longior; manus simul, & digiti longiores, erat denique fastus omnis expers, simplex, miniméque vultum fingens, nihil mollitiei secum trahens,*

sed humilitatem praecellentem colens, vestimentis, qua ipsa gestavit, colorū nativi contenta fuit, id quod etiamnum sanctum capitis ejus velamen ostendit, & ut paucis dicam, in rebus ejus omnibus multa Divinitus inerat gratia. Hæc Epiphanius. Confer utrumque cum oculo judice, Epiphanij scripturam, & Divi Lucæ picturam, & fatebere quod

Sic oculos, sic illa manus, sic ora ferebat.

16 TAm Divini Filij cui sinistra manus Divæ Matris thronum dedit, quàm ipsius Matris & Virginis Imago tota in affectibus est erga spectatorem. Regali diademate coronavit Vladislaus Rex (qua occasione habetur infra sub capitis 8. numero 37.) Reginam Poloniæ. Diadema ob unionum lapidumque multitudinem admirabile, ad cujus limbum adamantibus hæc distincta leges Tibi MARIA. Coronavit & Regum Regem coronæ titulum superaddens: Tibi IESV. Cicatrices binæ (de quibus mox infra) tum cicatrix inflicta collo, non turpant at insigniter decorant Imaginem. Tota hîc pulchra, tota formosa cum Filio Maria, qualem calamo pinxit Albertus Magnus, quia *Habuit summum, & perfectissimum, quod potuit esse in mortali corpore, secundùm statum viæ, operante naturâ. Sicut enim Dominus noster IESVS Christus fuit speciosus formâ præ filijs hominum, itâ Beatissima Virgo, pulcherrima, speciosissima inter filias hominum.*

Ornamenta & Coronamenta Imaginis.

Albertus M.

17. PErplacuit hæc pulchritudo Illustrioribus in Ecclesiastica Republ. personis, cujus honorem hac occasione propagatum voluerunt. Pictores, quibus quidlibet audendi semper fuit æqua potestas, eo dementiæ processerunt, in orbe nostro, ut simulacra Divæ Virginis, ad illarum fœminarum imitationem depingerent, quarum favores aucupabant. Indignum erat tot Ectypos Divinæ Matris censere, quot cujque in mulieribus formæ placebant, quapropter abusum conatus abolere senatus Ecclesiasticus, in quadā synodo statuit sub gravibus pœnis, nè deinceps in Polonia sub alio schemate Deiparæ Imagines pingerentur, quàm quod Ectypum Divæ Claromontanæ daret. Quam placitum Deo, Deique Matri Sacræ Synodi decretum hoc fuerit, liquidò vel inde cognoscitur, quòd in Civitatibus, Oppidis, Pagis, Aulis, privatis Oratorijs, ac Domibus, plurimis commendatissima miraculis fecerit exemplaria hinc desumpta (quorum syllabum dabit Partitionis 4. cap. 1.) alia vetustiora sine stigmatibus, ante Hussticam vastitatem efformata, alia recentiora, quæ vulneribus signata. Quàm verè Pulchritudinem Divæ commendat

Ad hujus Imaginis Exemplar plures Imagines pinguntur.

dat

Bernard: de Busti dat Bernardinus de Busti Epistola ad Sixtum IV. Pontificem Maximum.

Nulla fuit tanto, mulier redimita decore.
Quæ speciem superet Virgo Maria Tuam.
Candidior veris rutilas Regina decore,
Et radijs cedit clara Diana Tuis
Luna suum perdit Tecum sociata nitorem
Atque comes, nullum, Sol, Tibi lumen habet.

CAPVT V.

De stigmatibus in vultu Sacræ Imaginis, de evocato prodigiosè Fonte ex arida, & Sacræ Imaginis reparatione.

HussitæMōtem Clarum invadunt, diripiunt.

18. ANno salutis 1430. à collatione in hoc Monte Sacræ Imaginis Anno 153. ardentes Hussianæ hæresis contagione Bohemi, funestam per urbes & castella ad rei Christianæ cladem, ignis ferrique procellam ciebant. Satis per Silesiæ ditiones debacchati, feriâ quartâ Hebdomadæ Sanctæ (non nulli cum Dlugosso putant ipsum Sacratissimum Paschatis diem fuisse) trans Poloniæ limites effusi, apertum adhuc periculis, nec ullo præsidio munitum, sanctum Virginis collem, ex visitationibus peregrinorum, auri, argentique congestam vim suspicati, inundarunt. Sed cùm locus fefellisset avaram spem, & fœdam colluviem prædonum, in cædem Religiosorum arma verterunt, & ne quid rabies hæretica omitteret, quod in Divorum contemptum non auderet, sacrilego œstro perciti.

Fatale aggressi sacrato avellere templo
Palladium, cæsis summæ custodibus, arcis,
Eripuere Sacram Effigiem, manibúsque cruentis
Virgineas ausi Divæ contingere vittas.

Hussitæ Sacram Imaginem abripiunt, violant, vulnerant.

19. SIc abreptam loco suo Tabulam, cymmelijs exutam indignissimis tractavere contemptibus. Sputis turpatam, sevo illitam (ut vetusta nobis narrat traditio) lambendam canibus obijciebāt. Neque hoc scelus sacrilegum, Numinis vindictam lacessivit. Postquam sævitum satis, Imago in currum proiecta phalangem sequebatur. Ad tria stadia cursum promotum stitit occulta vis, adeo pertinax,

ut nec admotis machinis quadriga cum Imagine moveri potuerit. Suspicatus audacior quidam, prodigiosam propter Imaginem in cursu moram, Sacram Imaginem adeo violenter illisit solo, ut solutis compagibus, in tres tabulas, media integrum Virginis vultum referente, dissiliret. succeſsit alius in sacrilegij crudelioris vicem, adacto in dexteram Virginis malam ferro binum vulnus inflixit, tertium ictum intentans, in coecum lapidem riguit. Præsens Numinis vindicta nihilo mitiorem fecit animum compraedonis; ulturus socij pœnam, armatam ferro, dextram erigit, per cicatrices transversa repetiturus vulnera, at in pari scelere consortem, par vindicta corripuit, cæteri funesto spectaculo perculsi, decretas in ferijs victimas, relicta Imagine currui imposuerunt, versùs villam Dzbow fugam præcipitantes.

Sacrilegij pœna.

20 ILli duo cladis Iconomachæ Principes, ubi turpes animas fuderunt, in terram abiecti, adeo fœdâ tabe solvebantur, ut teterrimo fœtore, latè per terram & áëra diffuso, canum, ferarúmque dentes, rapacium volucrum ungves, & rostra procùl abigerent. Adfuit & alijs Adrastia Nemesis, quæ pestifero involutos turbine, inter villas *Dzbow*, & *Kawodrza*, prostravit, dignum harpijs infernalibus pabulum. Ex illo numeroso cætu, incolumes aliquot evaserunt, illi puto, qui comitatûs tantùm, aut visitandi loci sacri causâ venerant, & quæ vindex Iustitiæ Dei manus in sceleratos egerit, ex ordine referebant. Inter eos, qui cladis nuntij fuerunt, quendam è Nobiliſsima Bohemorum familia oriundum refert *Petrus de Rozprza* temporibus illis vicinior.

Fœtent Sacrilegi.

21 REversi, quos metus in fugam egit, Religiosi, cæsorum Fratrum manibus parentant. Imaginem in eo loco inveniunt, in quo nunc Domus Probationis sub titulo Divæ Barbaræ sita est, è qua sordibus detergendis, dum vicinia non daret laticem, prodigiosè de terra fons lucidiſsimus erupit, qui ab Imaginis ablutione virtutem medicinalem intrahens, ad hæc tempora perseverat. Salutem hic bibunt, quotquot accedunt cum Fiducia. In remotiora loca asportatur in vasis, permagno fidelium emolumento, & solatio, quod in ejus medicinali virtute experiuntur.

Religiosi Sacram Imaginem inveniunt.

Ad ablutionem Imaginis fons prodigiosè erumpit.

22 ACceptas hic gratias Lyrico metro illigatas, decorè perstrinxit R. P. *Michaël Krasuski* Soc: IESV in sua *Regina Poloniæ* parte 3. Ode 22.

Fons Medicinalis.

Michaël Krásuski. 5. Ode 21. simul ad mentis puritatem cohortando. Placet ejus numeros Poëticos recitare, in quibus gratiæ sine numero, & affectus liberalior exprimitur.

Jactet petrosæ fabula Lydiæ
Pactolum, avaris stultitiam Mydæ
Lavisse ripis, & superbo
In pretium rubuisse limo.
Te perspicaci lucidior vitro
Fons, Magna vero sauromatum beat.
Regina censu. Tu Tagæis
Dona geris potiora baccis.
Nam tunc verendam cùm Tibi licuit
Lavare miræ Matris Imaginem
A Matre descendens resedit
Mira Tuis medicina venis.
Ergo sagaci ceu properant apes
In prata cura, cùm remeans novo
Ver risit ortu, & latiores
Post hyemem rediere Menses.
Et nunc Hyblæis oscula Lilijs
Figunt, pudicæ nunc trabeas rosæ
Morsu fatigant, vel tepentis
Primitias violas, Aprilis.
Sic circinnatur Virginis advena
A plebe Rivus; pars latici caput
Immergit ardores dolorum
In laticis positura fundo.
Pars pestilenti lumina proluit
Extincta morbo, nec vacua fide
Si gaudet in casta salubres
Fontis aqua reperijsse thermas.
Pars ægra toto corpore, vividum
In tota Fontem viscera suscipit,
Languoris ut sese per omnes
Insinuet medicina nervos.

Afflicta

Afflicta large Virgineas bibe
O turba Lymphas! amoveat tamen
Hinc mirrha febres, & recedat
Mens olido malè pota Anygro.
Abì, impudicæ potio Salmacis
Quemcunque torquet; qui fluido pates
Narcissus in censore parvo,
Quem retinet vaga Biblis amne.
Fons innocentis munere Virginis,
Humana ditans commoda, fœtidos
Exhorret halitus, pudici
Innocuos amat oris haustus.

Perennes hîc aquæ, quemadmodum & gratiæ, nunquam deficiunt, ut meritò exprimat hic Fons illam, quæ jugi beneficiorum latice fluens est *Puteus aquarum viventium*, digna, ut quotquot Pöësis Fontium, Fluminumque censet Numina, tot homagijs adorétur.

23 Reparandæ Imaginis curas Vladislaus Poloniæ Rex è bello Prussico redux suscepit, & Magistratûs Cracoviensis fidei credidit. Tentatos vulnerum obducendorum modos confudit vultus colores respuens. Ità placitum est Matri Filium imitari, quemadmodum illum, ita nec Matrem pudet vulnerum, quæ ex duplici victrix acie, tum Arcis Belzensis in gutture, tum sub Claro Monte, hæreticorum triumphatrix reportavit Itaque integritati suæ (si cicatrices excipias) restituta Imago, & ex Regis thesauro adornata, ad Clarum montem, novi triumphi Capitolium, in Senatorum, Magistratûs Cracoviensis, & populorum undequaque confluentium frequentia, deducebatur. Facit ad hunc locum authoritas. A. R D. Simonis Starowolski Canon: Cracovien: quem in sua Diva Claro Montana prosequentem Translationem, hanc in suo cursu recito.

Curis Vladislai Regis Imago restauratur.

Colores non suscipiunt vulnera.

„ 24 Vt primum reparata fuit (coloribus de nocte toties pe-
„ reuntibus, quos de die periti pictores apponebant, ut ci-
„ catrices relictæ essent testes tantæ impietatis apud posteros) Pro-
„ ceres quosdam Regni, & Aulicum suum comitatum Rex, ad de-
„ ducendum honorificentissimè, Czestochoviam usque misit, itaque
„ loco pristino reponi mandavit, ut Ordinatione Episcopi Diœcesis
„ illius, ritu antiquo cultus, religióque sacro pignori decerneretur.

Restaurata Imago Cracoviâ Czestochoviam deducitur solenniter.

" Vbi itaque ad radicem montis ventum est, nullâ præeunte voce
" humana, occultiore duntaxat vi quadam equi retenti gradum stite-
" runt, sacrúmq; pondus Sacerdotes humeris suis in verticem montis
" ad templum detulerunt, cœlesti olim designatione erectum, cum
" hymnis & psalmodijs diversis. Exinde locus populi frequentia, nec
" non vicinorum Principum religione, & munificentia sacratior ha-
" beri cœpit, factúmque deinceps consecutione temporum, ut extre-
" mis conflictati periculis Poloni, toties præsentissimum ab ea reli-
" gione remedium persentirent. Gaudent enim ibi, Reges, Pontifices,
" & Dynastæ Sarmatiæ simplicitate lacrymarum, Sacrisque promis-
" sis, fortunam Regni emere & cùm exoraverint, auditas preces, scul-
" pta devotione in laminis confiteri; quinimo remotiores etiam Des-
" potæ, vicinorúmque Regnorum Principes, felices regnorum suo-
" rum eventus, quos propter Deiparæ protectionem sunt emeriti,
" missis eò donarijs, palàm visitantibus sacram Imaginem spectandos
" exponunt. &c.

CAPVT VI.

Memorabilia hic, & Mirabilia nonnulla.

Imaginis præsentia Sacrum horrorem incutit.

25 MEmorabile, ac Mirabile hoc est, quod abhorreat hoc *Speculum sinè macula* MARIA contractos nævos peccatorum intueri. Amorem plerumque in Sereno vultûs explicat, quem ut reverentia temperet, Sacrum quendam horrorem incutit, quod advertit M. D. Stanislaus Kobierzycki in Obsidione Claromontana fol. 44. *Non sinè pavore quodam venerabili sacra Imago conspicitur.* Fuerunt qui ab hac Serenitate jaculatum fulgur experti, non sustinuerunt in tantæ maiestatis conspectu subsistere, usque dum ad sacrum Pœnitentiæ tribunal expiati, clementem oculum illius meruerunt. Iam pridem, hoc proclamatum est, justum, ac peccatorem, in hoc admirabili simulacro suam explorare posse conscientiam, & veluti depictam in Imaginis prototypo, aut sereno, aut severo, legere. Illustrium Personarum testimonio constat; & firmatur authographis, inter quæ luculentum est, quod Anno 1623 fastis Marianis illatum à quodam primæ dignitatis viro, qui admirandæ humilitatis exemplo syngrapha professus est, se ob quorundam delictorum conscientiam vultûs MARIÆ indignantis fulgure, seu fulgore percussum, ad salutem.

Stanislaus Kobierzycki. Multi ad ejus præsentiam subsistere nequeunt.

26 AD hujus quoque Serenitatis obtutum, stimulos admirabiles com-

compunctionis experiuntur, & longis malæ vitæ consvetudinibus intricati, ad studium vitæ sanctioris initiati discedunt. Hic mutua ardentes Erynni, coëunt in amicæ pacis fœdera; hic per diversas adversæ fortunæ, Malæ as iactati, salutem desperantes, portum solatiorum, optimæque spei promontorium inveniunt. Quod verò maximè mirandum, alienæ religionis asseclæ, ad solam famam gratiarum, curioso oculo visuri Mariam, approperant, quos occulta sui Numinis vi, ad amplectenda fidei Catholicæ dogmata provocat, ut, quod obstinato nunquam insederat animo, abjuratis peregrinis ritibus, in gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ festinent; Huc Ariani, Sarraceni, Luterani, Iudæique confugiunt, ut aut reconcilientur Ecclesiæ, aut salutari latice lustrati, in fidelem tantæ Matris populum adoptentur, Reges nonnunquã, Principésque hoc loco pro Patrinis habere meriti. *Animorum mutationes.* *Hæretici convertuntur.*

27 HAs autem mutationes animorum, ut non infrequentes videas, palàm ostendit in sua Diva ClaroMontana Noster P. Andreas Goldonowski, qui per Annos complures Apostolici Pœnitenciarij munere defunctus, unus, ad tria hominum millia, è Diversis hæresibus, adunavit Ecclesiæ; cum ijsdem facultatibus, plures alij in hoc loco Pœnitentiarij præsident, qui obsequio fideli convolantes hæreticos excipiunt, sacræque communioni fidelium aggregant. Fermè quotidiana refero. Quamobrem meritò cum D. Ignatio appellatur MARIA *Nostræ Religionis, & Pœnitentiæ Magistra* & cum Sophronio *Contritio pravitatis hæreticæ.* *Frequentes hæreticorũ conversiones.* *P. Andreas Goldonowski.* *D. Ignatius Martyr.*

28 FVerunt nonnulli, à quibus videri noluit Imago, dum caligo, quæ conscientiæ nitorem fœdaverat, in oculorum exteriorem aciem redundavit. Ex Senatoriæ dignitatis viris testimonium est, & exemplum. Ad honorem illorum facit non citare, quòd ignoti cupiant à publica notitia, privatam facti relationem. Et publicum vidimus exemplum Anno 1663, Mulier votum solutura cum suis contribulibus venerat, ingressa Ædem Partheniam, errantibus in omnem partem oculis, vidit omnia præter solam Imaginem, quamvis viciniores digito præsentem, & aspectabilem monstrarent. Vespere in conductum regressa, ac manè mysterijs pœnitentialibus expiata, repetit sacrarium, sed ut heri videns omnia, Imaginem videre non meretur. Recedentibus cum solita benedictione viæ comitibus, in tertium diem videndæ Imaginis spem nutriebat, sed neque tunc visa fuit, quamvis iterum atque iterum, in Pœnitentiaria conscientiæ ratio- *Invisibilis nonnullis Imago.*

tiones exponeret. Iámque desperabunda mulier in publica lamenta, & lacrymas effusa egrediebatur ex Aula Virginis, cui fortunâ occurrit R. P. Augustinus Kordecki, tunc Prior Clari Montis, luctuum quærit, & excipit causas, ac prudenter existimans adhuc in conscientiæ secreto latere, quod videndi facultatem velaret, ad Pœnitentiarium vocat, examinat, demum ritè absolutam; ad Virginis relegat Sacrarium, Imaginem videndam appromittens. Sponsio non fefellit. Vidit, MARIAM, seque visam Misericordissimæ Matris oculis lætata discessit. Quid aliud calente amoris flammâ pectore dicere

D. Bonavent. in Psalt. B.V.M. voluit, aut valuit, quàm Doctoris Seraphici verba: *Formidinem meam erexit in confidentiam bonam, & suo aspectu mellifluo mentem meam serenavit MARIA.*

Consvetudo non nullorũ laudabilis.

29 QVapropter cùm permultis Salutarem horrorem incutiat in Sacra Imagine præsens Numen, in laudabilem nonnullis consvetudinem abijt, non priùs limen Sacri Propitiatorij, quod clathri dividunt, transgredi, quàm à Sacramento Pœnitentiæ, conscientiæ puritatem, & innocentiam consequantur. Divinitus certè inspirato consilio, si enim asserente Plinio secundo in Panegyrico Traiani. *Animadvertimus Deos ipsos, non tam accuratis adorantium precibus, quàm innocentiâ, & sanctitate lætari, gratiorémque existimari, qui delubris eorum, puram castámque mentem, quàm qui meditatum carmen intulerit*; profectò magis Deo, Divinæque Matri suam devotionem acceptam probant, qui innocentes ad exhibendum tantæ maiestati homagium, accedunt.

Plinius secundus.

CAPVT VII.

Summorum Pontificum, Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium, Legatorum à Latere, ArchiEpiscoporum, Episcoporum. Abbatum, aliarúmque dignitatis Ecclesiastiasticæ Personarum erga locum sacrum pia animi affectio.

Menolog. Græcum.

30 DVm venerandam summorum Pontificum revoco memoriam, *Lampadem Inconsumptibilis Luminis*, Mariam (sic in Menologijs Ecclesiæ Græcæ appellatam) præfero, Bizantinorum Imperatorum, Pontificumque more, quibus solis, dum in publicum prodirent, in ea urbe, jus præferendi luminis competebat, ut eò illustrior

Summi Pontifices loco Sacro addicti.

hoc

hoc loco fama illorum appareat, quo affectus Mariæ vicinior. Statim ac prima Mensa hæc sparsit opsonia gratiarum, miraculorúmque lumina, post admirandam in hoc Monte suæ sedis fundationem, in Pastorali cura vigilantibus summorum Pontificum oculis infulsit Claro Montana Serenitas, suos amores sacris pectoribus insinuando. Ideo quotquot summi in terris Christi Vicarij, in supremo dignitatis Apostolicæ culmine Ecclesiæ gubernacula moderabantur, tum ad ampliora Divini, Marianíque honoris incrementa, tum ad uberiora fidelium undique confluentium spiritualia solatia, censuerant amplissimis gratijs exornandam Mariæ Basilicam.

31 LOngum esset per aliquot sæcula tum Pontificum, tum attributarum loco Sacro gratiarum seriem pertexere. Recentiora & illustriora memoro. Sanctissimus D. N. Vrbanus VIII. promovente negotium Serenissimo Principe Vladislao, ampliores quàm alij prædecessores gratias impertivit, inter quas peculiaris est, pro festivitatibus *Nativitatis B. V. M. Annuntiationis, & Purificationis* Sanctissimæ Virginis, vniversis Christi fidelibus rite confessis, sacráque communione refectis, plenariæ omnium peccatorum Indulgentiæ, concessio, per Bullam specialem quæ incipit: *Splendor Paternæ gloriæ &c.* illo verborum tenore: *Plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus, præsentibus, perpetuis, futuris temporibus, valituris &c.* Non memoro locupletes alias gratias pro tempore tantùm definito, elargitas. Inter Spiritualem Domicilij Mariani gazam & istud singulare computandum, quòd ab eodem Sanctissimo Domino Nostro VRBANO VIII. Pœnitentiaria ad instar Lauretanæ Domûs cum amplissimis ejusdem Domûs facultatibus sit constituta per Bullam quæ incipit: *Ex incumbente nobis &c.* quâ decernitur ibidem Virtute spectabiles, prudentiâ ac scientiâ pollentes quatuor Sacerdotes à Priore Conventûs Claromontani debere deputari, ad hoc munus Apostolicum dignè, & laudabiliter obeundum.

Indulgen.

Anno 1630. 14. Septeb.

Pœnitentiaria ad instar Lauretanæ.

32 SVspicimus, ac veneramur S. D. N. CLEMENTIS VIII. Advocatam in recordationem, quam in hoc loco illustribus exemplis, quando cum Facultatibus Legati à Latere in Polonia morabatur, probavit, erga Sacram Imaginem, locúmque, devotionem, & affectum, tum sub Cardinalium purpura, tum sub Pontificio Diademate integerrimum, & in acceptis ab eo Spiri-

Legati à Latere.

eo Spiritualibus thesauris, expertum: Habet quod adhuc in suæ gloriæ cumulum ex Arcis Vaticanæ throno vendicet Mons Clarus, Clementissimos amores Sanctissimi Domini Nostri Papæ CLEMENTIS X. cum Legato à Latere olim in Polonia, & sæpius in Claromontana Divæ Virginis, Basilica Hospes, hoc loco affectu impensiore Divam Theotocon coluit. Et quamvis per Poloniæ Regnum, quâ decore loci, quâ miraculis celebratissimæ Basilicæ numeraretur, una Divæ Claromontanæ placuit Imago, ad quam primum incruentum sacrificium Deo novus Sacerdos obtulit. Non fastidiunt cœlestes delicias in Mensa Mariana, summa orbis Christiani Numina, quas hîc proponit Hospitalis MARIA.

Clemens X. ad hanc Imaginé celebrat Primitias.

33 QVotquot è lectissimo Poloniæ clero ad Cardinales purpuras admoti, tum visitationibus, tum Spiritualium gratiarum largitionibus Sacrum cum Imagine locum coluerunt. Nonnulli Eminentissimorum S R E. Cardinalium, qui in Polonia Legatorum à Latere Officijs defuncti, loci dignitatem perspectam habuerunt, votis, ac muneribus ab Vrbe Roma missis suum animum, testati sunt. Archi Præsulum, Regnique Primatum, quanta erga locum hunc affectio? & à majoribus tradita, scriptaque exempla legimus, & nostris annis oculis usurpavimus, de quorum medio Illustrissimum Matthiam Łubieński Basilicæ Marianæ Fundatorem supra proposui. Quemadmodum in solijs Regum Coronas, itâ in Cathedris Pontificum, Majorum, minorumque Infularum sibi acclives habet celsitudines, *Principum gloria, Nobilitas Regum, Fortitudo Exercituum, Corona Sacerdotum MARIA.* Fautores Patronosque habet Illustrissimos Episcopos Cracovienses, quos inter *Petrus Gembicki*, quibus foveret locum affectibus, decora æternitatis complexa exhibet gentilis *Fasciæ*, sub cujus insignibus nonnulla hujus Ecclesiæ ornamenta visuntur.

S.R.E. Cardinalis.

Archi Episcopi & Episcopi.

Menolog: Græcum.

34 EMinet alijs propensissima erga locum Sacrum religio, Illustrissimi, ac Reverendissimi D. Andreæ Trzebicki Episcopi Cracovien: Ducis Severiæ. Solénne illi fuit, in ætate jam provecta, quot annis, quantum per majora negotia licebat, Montem Clarum invisere, ad Arámque Divæ Patronæ suo, suæque Diœcesis, ac Regni totius nomine, vota deponere, & munera. Anno Dñi. 1676. 2. Iulij aureum obtulit Calicem, cum hac subscriptione in convexo pedis: *Andreas Trzebicki Episcopus Cracoviensis, ad Imaginem Claromontanam ex voto obtulit Sanctissimæ Genitrici Dei Mariæ, ob Vrbem & Diœcesim Cracovien:*

Illustr: & Reverend: Andreas Trzebicki Episc: Crac:

Aureum Calicem ex voto offert.

viensem ab invasione Turcarum Anno Domini 1672. servatam, Humillimus ervus. Vidimus Illustrissimum Præsulem, admodum raro in tanta dignitate ac ætate decrepita exemplo, pedes Montem Clarum cum suæ Diœcesis Clero, populóque subire, quem ad imitationem traxerat efficacior exempli Pontificalis veneratio. Anno 1678. Salutatus à Nostris hæc reposuit: *Venio Publicas Patriæ necessitates, & privatas, meáque novissima in hoc loco Deo, Patronæque meæ commendaturus &c.* Usitatum illi fuit Sacramentum Confirmationis populo impertiri, dum adesset solitò frequentior, producto nonnunquam labore in adultam vesperam; atque ut legitimè deinceps Divæ Nostræ Magnalia connotarentur, Notarium Apostolicum creavit, qui ritè cognita, probatáque beneficia, quæ in dies huc refert pia Clientum gratitudo, fastis Marianis inferret.

Montem Clarum subit pedes. Hîc sua novissima commendat.

Notarium Apostolicum creat.

35 Episcoporum, Suffraganeorum, Abbatum, aliorúmque Prælatorum, tum è Seculari, tum è Regulari statu, plurimi devotionis causâ, cum votis huc approperant. Antecedentibus annis, dum ad plura millia numerus peregrinorum excresceret, vidimus, & in tanta dignitate viros pro sacro tribunali Pœnitentiæ sedisse, nostrorum labores adjuvando. Permúlti censebantur, qui prima ad hanc Magnæ Virginis Mensam, offerentes Missarum Sacrificia, sui Sacerdotalis status initia consecrarunt. Idque Deo, Divinæque Matri quàm placitum, miraculum ostendit Anno 1574. *Ioannes Oyrzynski* ad Ecclesiam CollegiatamKruzvicen: Scholæ Rector flumen traijciebat. Imperitia regendæ celocis, fluctuúmque cum ventis pugnantium vis, tremulis periculo manibus remum excussit. Extra humani auxilij spem positum sorbsit unda. Adhuc in illo periculo suus, Virginis Claromontanæ tabulam votis prensat, primum Missæ Sacrificiũ ad ejus Aram offerre pollicitus. Successit voto solatium, nam beneficio fluctuum, quibus in profundo voluebatur, redditus continenti, ipso sacro Pentecostes anni sequentis die, decretum voto primum Missæ Sacrificium obtulit, tabulámque, naufragij schema, gratiæque acceptæ memoriam, appendit. Tanta in solennioribus Festivitatibus Cleri Hospitis frequentia numeratur, ut vix cuiquam ex nostris, Sacris operandi ad Aram Virginis fiat cópia. Anno 1669. tanta, secularis, ac Regularis Cleri multitudo numerabatur, ut ab ipso tempore devotionis Paschalis, per octo circiter hebdomadas, vix aliquando domesticis Patribus ad AramThaumaturgæ Virginis, tam festis, quàm feriatis diebus, operari Sacris licuerit, ad hoc solis Hospitibus facta

Alij Prælati Seculares & Regulares locum Sacrũ venerantur.

Permulti hîc Primum Missæ Sacrificium offerunt.

Hospitis Cleri frequentia.

copiâ, quorum nonnulli (ut & nunc contingit) dum Hospitum frequentiam suspicantur, longè ante per literas, ad Aram, Sacrum Missæ Sacrificium celebrandi facultatem deposcunt.

Ad Sacerdotes.

36 NEque omnino tacendum est, quod Anno 1612. 27. Septembris ad Aram Mariæ evenit. R. P. Petrus Skarga, Soc: IESU, Vir Apostolici Spiritûs, à Concionibus Serenissimo Poloniæ Regi Sigismundo, cujus verbum quasi fax ardens, & tanquam malleus conterens petras, paulo ante obitum cereum ex cera candida manibus proprijs confecerat; utque ardentissimum suum affectum erga Divam ClaroMontanam testatum faceret, ad Aram ejus donum misit, ut coram Odigitria Imagine usque ad consumptionem arderet. Mirum dictu! observatum est eodem tempore, ac momento, ante Imaginem sponte extinctum, quo, idem Pater Skargá extinctus è vivis abijt: Hujùs, quòd refero meminit & R. P. Antonius Balinghem Soc: IESU in suo Kalendario Mariano, 27. Septembris, sub Numero 6.

CAPUT VIII.

Reges & Principes Locum Sacrum venerantur.

Reges Poloniæ frequentius hunc locum solent invisere ab antiquo.

37 REges & Principes, augustiora hîc reliquerunt devotionis exempla. Quotquot à Ludovico Poloniæ, Vngariæque Rege, sub quo Sacra Imago prodigiosè in hoc Monte stationem fixit, Poloniæ Reges numerantur, nullus erat, qui singularibus religionis officijs, propensum erga Divam nostram animum non testaretur. Divus *Vladislaus Iagello* & Regina *Elizabetha* Serenissimi Poloniæ Reges, *Vladislai* deinde in Regnum Paternum successoris, & Divi *Casimiri*, quem Regali

- - ab sede profectum

Æneid: 7.

Aurea nunc solio stellantis regia cœli

Accipit, & numerum Divorum Altaribus auget,

Pientissimi Progenitores, cum alijs Filijs Principibus, *Alberto, Alexandro, Sigismundo*, & *Friderico*, S. R. E. Cardinali, & Episcopo Cracovien: cum Illustrissimis Orbis Nostri Gratijs, Filiabus suis, *Hedvige, Sophia*, & *Elizabetha*, ad Spirituales Marianæ Mensæ delicias assvetus frequentare, præclara Sanctitatis exempla reliquit, tum loco Sacro, tum Ordini Nostro, per Ordinis Sacri Privilegiorum, gratiarúmque participationem conjunctissimus, tot magna Nomina in Album

Con-

Confraternitatis inserens Anno 1472. Prostant Sigismundi Augusti, & Sigismundi Tertij religionis erga hunc locum, viuntque monumenta.

38 DVlcis est recordatio & Serenissimi Regis *Vladislai IV.* (quem ob cultum religionis Catholicæ, & magna erga Sedem Apostolicam merita *Vrbani VIII* Summi Pontificis oraculum Carolo V. Imperatori æquiparavit) impensiorem ejus affectum suis beneficijs Diva meruit. Eâ tempestate, quâ Turcicis, ac Tartaricis ornatus laureis, ad Iubilæi Magni solennitatem, Romam, auspicijs viæ hîc ad ejus Aram petitis, profectus, quòd redux incolumis, prærepto alijs benedicto gladio, manu Summi Pontificis uni Principum Christianorum dari solito, Patriæ vota impleverit, Divæ Virgini, ejusque loco se debere professus est. Reducem ora Silesiæ reddere debebat Vladislaum, at subitus langvor expectationes, & solatia stitit in summo discrimine. Erant in comitatu Albertus Stanislaus Radziwił S. R. I. P. Dux in Ołyka & Nieswiez, M. D. Lithvan: Cancellarius; Stephanus Pac, Ducatûs ejusdem Notarius; Lucas Zołkievius Capitaneus Calissien: & Adamus Kazanovius, postmodum Castellanus Sendomirien: qui partiti inter se de Principe sanando curas, cùm errantes per varia medendi studia non proficiunt, obversis ad eam plagam vultibus & manibus, quâ collis Parthenius eminenti fastigio, ad tria millia liaria sese aspectabilem præbebat, Tutelarem Vladislai, suamque, votis implorant è genibus, ut subveniret, in vicem gratitudinis, supplices habitura cum Principe. Præsto adfuit Numen Virginis, tantumque mox virium concessit, quantum ad reliqvum, quod superabat, itineris pedes emetiendum, rata probatáque Vladislao aliorum vota requirebant. Eodem die itinere pedestri subiens Montem Clarum, gratus Hospes adoravit, tum præsentis, tum præteritorum beneficiorum memor, lytrum redemptæ à discriminibus vitæ, aureum Principalis mitræ gestamen, gemmis lapidibúsque pretiosis compactum, in Reginale diadema Mariæ obtulit. Festinato passu ad Tutanam suam properans Vladislaus, approbat exemplo, quod Mellilacteus Doctor asserebat verbo: *Summa gloriâ est o Maria post Deum Te videre; Tibi adhærere, in Tuæ protectionis munimine commorari.*

Vaßembergi in Vladislao Principe.

Vladislaus Rex huic loco addictissimus, Divâ Patronâ beneficam expertus.

Pedester subit Montis Clari Aulam Vladislaus.

D. Bernard.

39 QVomodo ex Serenissimi sui Parentis Sigismundi III. Poloniæ Regis decreto, ante horridum illud Chotimense bellum, vota soluturus ad hanc Imaginem, & sumpturus auspicia, properavit, dabo

Victoriarum suarum hîc sumit auspicia.

dabo in sequentis Partitionis capite 4. Et suarum victoriarum trophæa Divæ Nostræ templis intulit. Repetendum erat armis vindicibus occupatum a Moscho Smolenscium, huc priùs vota tulit, auspicijs hujus Bellonæ suam initiaturus gloriam, dúmque discedenti ex hoc Monte Fortunam, victoriamque Patres nostri comprecarentur, ad illud candidum examen conversus, quibus affectibus locum Divinæ Matri dilectum complecteretur, hic palàm fecit: *Scitote Patres mei, quòd quamvis urgentes Regni necessitates & imminentia pericula me hinc evocent, nunquam ab hac mea Patrona discedo: sive Varsaviæ, sive Cracoviæ, sive in Castris agere me contingat, huc meum cor, & animum obverto, ante hanc Sacram meæ Tutelaris Imaginem, vobiscum supplex procido, Litanijs, alijsque precibus auxilium deposcens, Numen ejus appello: & vbicunque tandem commoror, hinc abesse nequeo.*

Ejus affectus testimonium

40 SEcuta est Serenissimi sui Coniugis exemplum Serenissima *Cæcilia Renata* Poloniæ Regina, cum Serenissimo Genero Philippo Gvilielmo Comite Palatino Rheni, Duce Neoburgensi, ejusque Serenissima Consorte Anna Catharina Constantia, quæ & Regias vestes suas, ad Ecclesiæ ornatum, donum fecit. Imitati sunt Vladislai Fratris devotionem Serenissimi Principes *Ioannes Casimirus*, & *Carolus Ferdinandus*, Vratislavien: & Plocensis Episcopus, per complures dies hîc devotionibus suis vacando. Sæpius visitationem hujus loci repetebat Vladislaus. Eripuit atrox fatum è vivis Pientissimam *Principem Cæciliam*, & ex virtute cœlestibus inseruit: quò mitiùs doloris acerbitatem ferret, crudum vulnus, ad Divam tulit, hinc leniendi doloris remedia capessens. Annuâ temporum vice redijt, Divis *Primo* & *Feliciano* Martyribus, dies sacer (Natalis Vladislai fuit) ad hanc Mensam diem Festum egit Natalis sui; sæpe publicis non contentus colere Divam officijs, in furtivis de nocte vigilijs, in odeo superiori sacelli deprehendebatur; tanta ipsos hujus Sacrarij parietes veneratione prosecutus, ut diceret, minimo hujus Basilicæ lateri, pulverique suam venerationem deberi, quòd hæc vestigia Sanctorum Virorum lacrymis delibuta suam reverentiam mereantur.

Cæcilia Renata.

Privatæ Vladislai Regis devotiones.

41 CVm purpura Fratris, decedentis ad otium vitæ beatioris, religionem & animum induit Sernissimus Rex *Ioannes Casimirus*. Propitium hîc expertus Numen Mariæ, gratias beneficijs rependere eo maximè tempore conatus est, quo, Sveticus Mars, validissimis impressionibus Marianam Arcem oppugnabat, ad sacrilegi robo-

Ioannes Casimirus Rex Poloniæ, Montē Clarū cum Ludovica Gonzaga

roboris repressionem adlaborando. Successibus hîc partæ victoriæ lætus, cum Serenissima Consorte *Ludovica Gonzaga*, anno medio, & amplius hîc moratus, Comitiorum tractandorum Præsidem fecit Mariam. Affectus erga Divæ Regiam, usque ad Maiestatis neglectũ processit. Fervebat mercenarius labor in ruderibus egerendis circa fortalitium, & propugnaculis erigendis, Serenissimi Reges sceptro assvetas manus, sarculis, & ligonibus admoliebantur, terram, & rudera in illum ab Oriente terream suggestum vectitando, quâ opera perpetuum *Regij Propugnaculi* nomen fecerunt. Sequebatur non segnem in ornanda, muniendaque Divæ Regia Principum Zelum Senatus cum Aula Casimiri; successit Gynecæum Reginale, totâque certatim nobilitas insudans strenuo labori, specimen devotionis, quâ domum Partheniam dignaretur posteris ætatibus datura.

intimis fo. vet affectib.

Singulare Serenissimorum Regum exemplũ in munienda Arce Virginea.

42 ÆTerna voluit beneficia sua esse Casimirus Monti Mariano perpetuum facturus ornamentum, & munimentum, hac mente potissimum, Oppidum Kłobucko, cum adiacentibus bonis contulit: Gratam, ratámque pientissimi Principis dignationem, ac donationem habuerunt Liberales animi Senatorum. Latiùs provexit affectus suos, dum conciliaturus Summi Pontificis Alexandri VII erga locum Sacrum, affectus, cum Serenissima Regina Ludovica Maria Gonzaga literas dabat ad Sedem Apostolicam. Facturus Senatui, Populoque Polono exemplum, quàm sincera mente, quàm humili vestigio subeunda essent tecta Marianæ Domûs, & in provecta ætate, per complura stadia pedes iter ad Clari Montis Limina prosequebatur, tota Aula ad vestigium Regis composita: ut iam non tam aspera Principibus alijs, totique Nobilitati ad Divæ Regiam via censeatur, quam augustis vestigijs Reges tritam fecerunt.

Serenissimus Ioannes Casimirus cum senatu bona Kłobuceńsia Monti Claro applicat.

Nonnunquã cum Aula sua pedes adit Montem Clarum.

43 REgios amores erga Montem Virginis continuat Serenissimus Rex Michaël. Redux ab orbe peregrino, & hoc loco ad anni quadrantem circiter commoratus, quos affectus erga Divæ Theotocos Imaginem testatus est, & sub trabea Regum servavit. Se suúmque Regnum Patronæ huic deberi ut ostenderet, aureum Cor diademate coronatum, inter alas ad volatum explicatas, salutari stigmate Maria adamantibus distincto, exornatum, ad pedes Marianos appendit, inclusa in Cordis medio syngrapha, quæ incipit: *Sancta Maria Mater Dei, Ego Michaël Rex, Divinâ Tuâque gratia &c.* 15. Decembris Anno 1669. Dum ad Vrbem Regum Coronatricem Cracoviam profici-

Serenissimi Regis Michaëlis I. erga locum Sacrum affectus.

Aureum cor offert cum Syngrapha.

ſceretur, ad Aram ſupplex adoravit. Productis ad Kalendas Decembris Coronationis Comitijs, imminentem diem Immaculatæ Virginis innocentiâ illuſtrem hîc celebraturus, iter feſtinatum repetebat, quod quamvis lubricum acrius gelu ſtrinxiſſet, tamen uſurpato non infrequens Regum more, è longinquo, pedes, quod ſupererat perfecit, poſthabito Majeſtatis reſpectu, quam recens capeſſitæ Regalis purpuræ, coronæque dignitas ampliaverat.

Michaël Rex hîc Nuptialem Solennitatem celebrat.

44 PRimus Regum Poloniæ Solennitatem Sacri Matrimonij hîc celebravit cum Sereniſſima Poloniæ Regina Eleonora Maria Ioſepha, Auguſtiſſimi Imperatoris Leopoldi germana ſorore. Aderat & Auguſtiſſima Imperatrix Eleonora, olim Ferdinandi Tertij Roman: Imp: Conjunx, cum Sereniſſima Filia Archiduce Auſtriæ, cúmque ad Marianam Menſam Delicias, quas Hoſpitalis explicat Maria, delibaſſet, fidum erga Divam affectum muneribus imperialibus probavit. Quòd ab Imperio tot Principes ad Sacram Nuptiarum Solennitatem evocati, Odigitriam Imaginem, venerati ſunt, ejuſque prototypis ſecum aſportatis, & alibi cultum ejuſdem propagarint, ſincera veritas imputat Sereniſſimo Michàëli, quo ad felicem æternitatem evocato, Sereniſſima Marita Eleonora, hebdomadis compluribus in Arce Kruſzynenſi (leucis non amplius quatuor à Claro Monte diſtat) commorata, quovis die Sabbati, ad Sacra Altaris ſumenda myſteria, approperabat.

Imperatrix Eleonora cum Filiab⁹ Locum ſacrum inviſit.

Sereniſſima Eleonora Montẽ Clarum diebus Sabativis frequentat.

Sereniſſim⁹ Rex Ioannes III. Claro Monti addictus.

45 ET Sereniſſimus Rex Ioannes III. legitimus in Regnum ex Virtute ſucceſſor, Exercituum Imperatoris munere defunctus, inter media hoſtium diſcrimina, cum quibus multiplici acie certatum eſt, ſervatus invocato hinc Mariano Numine, acceptam vitæ gratiam, & affectibus, & muneribus rependit. Grandiorem lampadem, artificio inſignem, & pretio, ad Odigitriæ Virginis Aram appendit, accenditque, ad jugem flammam, olivarum oleo nutriendam, applicato cenſu perpetuo, qui ejus amores erga Mariam, ardentes, & æternos probaret. In generalibus Regni Comitijs, dum more & inſtituto Patrum noſtrorum ad Aram Divæ Theotocos, ſucceſſus, & momenta Electionis, & Comitiorum, publicis, privatiſque ſupplicationibus commendarentur, Rex Electus; antequam Sacris verticibus impendentia cum Sereniſſima Regina, diademata ſubiret, præſens Divæ præſtitit homagium, intimis, ſibi ſemper propitium ejus Numen colens affectibus. Iure colitur Obſequijs Regum in hoc ſuo

Domi-

Domicilio Maria, quia (ut Rupertus Abbas lib: 4. in Cant: ait.) *Hæc in Cœlis Regina Sanctorum, in terris Regina Regnorum est, quandoquidem est Mater Regis coronati.* *Rupertus.*

CAPVT IX.

Illustrium è Seculari statu Personarum, Virorúmque Ordinis Equestris, erga Divam Claromontanam Religio.

46 VBique benefica, ubique mirifica Diva nostra, non tantùm in Regum Solijs, sed & in Senatorum subsellijs, in Castris, non populares amat Principum Virorum amores. Veritas non egens à verbis precaria commendatione, luculentam habet ab exemplis per tot secula deductis. Proceres, & Nobilitas universa, publicis, privatisque studijs, tam in particularibus Palatinatuum, quàm in generalibus Regni Comitijs, promovent, quæ aut ad procurandam loci securitatem, aut immunitatem conservandam pertinent. Privatos Principum ac Senatorum affectus, ex annua frequentatione devotionis metimur, tum ex muneribus, quæ tum exteriorem Ecclesiæ cultum, tum bellicam supellectilem augent, aut gazæ Marianæ, aut Armamentarijs illata. Vivit in illis exactissima, erga Divam Odigitriam, religionis Imago, quam in Orientis Imperatoribus, Constantinopolis coluit, in Carolo Magno Gallia suspexit, in Leone Russia admirata est, in Vladislao Fundatore nostro Polonia amavit. *Illustriores Personæ Mōtem Clarum venerantur.*

47 QVa occasione quinque muralibus Selopis Armamentarium Marianum auxerit G. D. Alexander Franciscus de Zakrzow Zakrzowski, recitant tabulæ Marianæ Anno 1671. Vnius, quem tractabat libera curiositate, pilâ ferrea, letaliter manum læserat, ut conquassatis ossibus chyrurgi nec tractare totam manum in vulnere, nec spondere vitam præsumerent. Integerrimus, & in Mariæ meritis fidentissimus animus, ad sperandam præter chirurgicæ facultatis adminiculum sanitatem, ægrum, & viribus collapsum, erexit. Peregrinationem ad Montem Clarum spondet, voto pactus, grandiores illas Fortalitio Mariano bombardas, applicare. Medica MARIÆ manus tulit opem Clienti, nam præter spem aliorum, leto obnoxium vulnus persanatum, vigori pristino manum restituit. Anno eodem vota cum præfato munere bellico, solvit. *Auctio Armamentarij.* *Letaliter saucius Voto sanatur.*

Capitaneus Osvviecimensis Pieniązek Offic: Immac: Concep: Fundator.

48 AD Ecclesiæ, & devotionis ornamentum non postremum accedit Honoris Mariani promovendi Zelus, Perillustris, ac Magnifici D. Ioannis de Odrowąz Pieniązek Oświecimensis Capitanei. Vt dulces amores suos Divinæ Matri, eiusque loco probatos faceret, perpetuum censum attribuit, ad decantandum quotidie summo manè cum Organo, seu Positivo, Immaculatæ Conceptionis B. V. M. Officium. Quanto devotionis incremento in advena populo, facilè coniecerit ille, qui consonis vocibus, & affectibus personantem quotidie Marianam Aulam adverterit.

Et externi Principes suam huic loco devotionem testantur.

Moschorum Legati Montem Clarum visitant.

A R. P. Augustinus Kordecki.

49 EXcivit & devotionem Principium Romani Imperij prodigiosa illa Obsidionis solutio, apud quos cœpit intimis affectibus foveri, colique locus tantis miraculis consecratus. Hæc evocarunt Magni Moschorum Dynastæ *Alexij Michałowicz* Pincernam, & ad Serenissimum Poloniæ Regem *Ioannem Casimirum*, Legatum *Ioannem Iwlew*. Cum enim pacem stabilisset (quod Legationis momentum erat) visitandi Czestochoviam recens victoriâ celebrem, à Rege facultatem accepit (quod à suo Principe commissum habebat) quamobrem *Comitatu Regio stipatus, nomine, & mandato sui Principis* (ut refert in sua Gigantomachia R. P. Augustinus Kordecki, tunc Provincialis Poloniæ) *Montem Clarum ascendit, & cum magna præsentium admiratione, primùm in Templo ad Aram maiorem, tum & in Capella ad Altare Virginis Beatissimæ, augustam Sacræ Imaginis intuitus maiestatem, more suæ gentis, profundâ cervicis inclinatione, & manûs ad terram demissione, se, suúmque Imperium gloriosæ Virginis patrocinio submittens, adoravit.* Exhilaravit animos præsentium, dum à Nostris Patribus, ac Proceribus percontatus est: *Ista ne est coruscans miraculis gloriosissimæ Christi Parentis Mensa, & Imago? cujus arte manuve facta? à quo tempore hîc consistens? unde, & qua occasione, & à quo huc deducta? cicatrices vultui impressas quomodo contraxit? quibus clara miraculis? &c.* Deductus ad pretiosam Domûs Marianæ supellectilem, attonitus Polonam Liberalitatem admirabatur. Vtque conceptum, erga Divam Thaumaturgam, locúmque sacrum, affectum foveret, obtinuit, quod ad fidem vitis adstruendam expetebat, Libellum, Sacræ imaginis Originem, & miracula complectentem, nec non Ectypum Sacræ Imaginis, quem ubi accepit, suo Principi magno futurum solatio, dixit: *Religiosissimus est, & tenerrimus Christiparæ cultor.* Porro antequam discederet, audivimus loquentem: *Quæ sæpius dicta audivimus de Sacra Czestochoviensi Imagine, parum apud nos videbantur habere momenti, nunc verò quæ didici altiori habebun-*

buntur loco. & Princeps, at Dominus meus Clementissimus, postquam Imaginis miraculosæ istius, ac gestorum hîc rationes, ita vt vidi, & audivi, à me plenè acceperit, religiositatem suam, & pium in Christi Matrem affectum, Regijs, iisq; amplissimis muneribus sacræ huic Domui certò contestabitur. Et Anno 1679. 8. Maij, in ipso Festo SSmæ TRINITATIS, Moschorum Principis Legatos ad Augustissimum Romanorum Imperatorem Leopoldum I. coram Nostra hac Imagine supplices vidimus, qui Divam Theotocon tum adoratione profunda, tum munusculis, in præsentia solitò frequentioris populi, ritu solenni, suæ gentis, venerati sunt.

50 NVllo remissior tempore, sed semper constans Belli Ducum, & Exercituum, erga Sacram Imaginem devotio, plurimis, iisq; quotidianis exemplis posset ostendi; studium tamen brevitatis professum, dedecet ingens exemplorum farrago. Generale dabit argumentum Quartiarij Militis, & Nobilitatis Confœderatio, Svecorũ temporibus ad Patriæ labenti ferendum auxilium coacta, in qua *Montem Clarum, suæ Pietatis in Deum, Sanctissimamq; Matrem Fundamentum* appellant. Tenorem Confœderationis recito: *Basilicam Czestochoviensem, non in Patria duntaxat, sed per orbem Christianum, votis, & pijs peregrinationibus celeberrimam, aliquot millium Exercitu cinctam, sacrilego ausu oppugnat, & mœnia tormentis arietat, diripiendi causâ thesauros Divino cultui sacros; atq; ut diruto hoc in Deum, & ejus Sanctissimam Matrem, Pietatis Nostræ fundamento, ausu maiori ad eliminandam prorsus de Regno Fidem Catholicam, progrediatur; & in ejus locum, inducat homines peregrinos, novis, & diversis inter se de Religione opinionibus tumultuantes &c.* Didicerunt hanc Religionem à Serenissimis Poloniæ Regibus, ac Belli Imperatoribus, qui antehac nullam ferme contra hostes expeditionem apparabant, nisi priùs hîc mysterijs Pœnitentialibus expiati, Domino, Dominæq; Exercituum litarent, accepto in Pacis osculo, omine victoriæ, discedentes.

Belli Duces cum Exercitibus Montẽ Clarum venerantur.

Eundem suæ Pietatis in Deum & Deĩ Matrem Fũdamentum appellant.

51 QVam sincero id Affectu peragerent, testantur summorum Belli Ducum Clavæ, ad pedes Armipotentis MARIÆ depositæ. Illustrissimus D. *Martinus Kazanowski*, dum Generalis Exercituum Ducis Officio fungeretur, minimè fidens arbitrio fortunæ, tesseram Officij sui, Clavam, pretiosis lapidibus insertis decoram, antequam contra Tartaros moveret Exercitum, offerens MARIÆ, hîs ante hanc Imaginem eam appellavit: *Ego ô Magna Regni Nostri Mater, & Regina, hoc insigne Officij mei ad pedes Tuæ Maiestatis depono. Cum*

Militiæ Regni Præfecti Clavas Officiorum insignia hîc offerunt.

hac tessera omnem meam fortunam, meorum Exercituum felicitatem, salutemq; in manibus Tuæ potestatis resigno. Me, meisq; curæ creditos milites in omni acie rege, & protege, supplices habitura &c. Nec frustra. Liberalem enim Herois animum, auspicijs Marianis partæ coronavêre Victoriæ. Diversam aleam belli spectavit Orbis noster in Illustrissimo D. *Martino Kalinowski*, Magno Campiductore Exercituum Regni, Domino in Sniatyn &c. Anno Dñi. 1649 fecit cum suis belli periculum, & expertus est, direptis per Kosacos, Tartarosq; castris actus in Tauricam. Vices fortunæ, quæ parcit nemini, frustra questus, votis ad Divam Claromontanam nuncupatis, liber evasit. Anno sequenti 1650. suis privatis, publicisq; rebus consulturus, ipso solenni die Natæ Reginæ Cœli MARIÆ, ad ejus Aram, ut pote capessitæ Libertatis titulum, præsens, Clavam, Officij insigne, lapidibus pretiosis distinctã, Reginæ Cœli gubernandam obtulit.

52 AD ejusdem Reginæ pedes Clavas suas, & cum illis suorum populorum gubernacula, fortunamq; deposuerunt Magni in Polonia Heroës, Magnorum Officiorum, & Victoriarum Administri, non minùs bellica gloria, & natalium splendoribus, quàm erga MARIAM, eiusq; locum piissimis, amoribus Illustrissimi Viri. Illustrissimus & Excellentissimus D. *Stanislaus* in Potok *Potocki*, Palatinus Cracoviensis, Generalis Exercituum Regni Imperator, præter alia religionis erga hunc locum argumenta (quæ & ab Illustrissimis ejusdem Filijs, *Andrea Kiiovienst, Feliciano Siradiensi*, Palatinis, hac ætate nostra Mons Clarus habet) & Imperialem Clavam, eleganter iaspidibus ornatam, Officijq; sui momenta ad hanc Aram deposuit. Anno 1651. Æqua Religione, fiducia, ac pietate, Illustrissimus D. *Ioannes Stanislaus Iablonowski*, Palatinus Generalis terrarum Russiæ &c. Anno 1666. 8. Decembris, per Illustrissimam Consortem suam (quæ pro Filio vota, cum aureo pretioso segmento, è carbunculis compacto, offerebat) Clavam, suarumq; bellicarum expeditionum successus, Mariæ gerendam regendamq; commisit. Æmulatus est aliorum pietatem, & liberalitatem erga Mariam, & Perillustris, ac M. D. *Alexander Polanowski* Colonellus Copiarum Serenissimi Regis, nunc Dapifer Regni, qui Anno 1664. 30. Augusti, tabulam argenteam, opus insigne, sub qua dependet Officij Militaris tessera, Clava, ad Aram MARIÆ supplex, se, suaq; commendans, suffixit, cui hæc inscripta leguntur:

EGO ET DOMUS MEA
Serviamus
MARIÆ,
30. Augusti Anno Domini 1664.

Parem affectum, tum in alijs pretiosis ex auro argentoque muneribus, tum in oblatæ Clavæ ad pedes Armipotentis MARIÆ, dono, probavit, Perill: ac M. D. *Nicolaus Danilowicz Olsztynensis* Capitan: cum hoc munere bellicæ dignitatis, copiarum suarum salutem ejus protectioni, & gubernationi, subijciendo Anno 1651. 14. Novembris.

53 SIc exhibitum sibi affectum, cultumq; quàm abundè rependat MARIA, patebat in G.D. *Adamo Komorowski*, Duce Copiarum Illustrissimi Palatini Sendomiriensis. Sub *Grudziec* cum subsignanis explorator castris egressus Sveticam cohortem premebat usq; ad victoriam feliciter. Miraculo partam, docuerunt manifesta vitæ discrimina, quorum vestigia tulerunt. Tribus ipse commilitonibus stipatus, acri conflictu dimicavit. Primus globo percussus in pectore, quod Ectypum Imaginis Claromontanæ præmuniebat, retudit ictum innoxium: alterius manica quamvis rupta, manu tamen salva globum excussit: tertius per dorsi transversum petitus, rasuram, acceptæ gratiæ stigma tulit: ipse Dux transverberata ad latus pharetra globum nihil in corpus proficientem excepit. Suam, suorumq; vitā conservatam, huic se loco debere professus est. Addidit: totius expeditionis bellicæ tempore, se cum socijs inter continua pericula versatum, nec unum tamen ex suis desideratum. Vnam gratiæ causam asserebat, vota ad Aram Odigitriæ Imaginis concepta. Merebatur fidelem protectionem MARIÆ, speciali fidelitate nota cohors Ducis inclyti. Imminente loco Sacro Svecorum exercitu, argentea Basilicæ Marianæ supellex, in vasis viciniori stagno immersa, quâ fortunâ, ignotum, in manus militum devenit; quapropter unum cavebat, curabatq; Dux generosus, ne quid in eam auderet rapax militum manus, quousq; decedentibus ab Oppugnatione Clari Montis Svecorum armis, integra sacræ Domui restitueretur. In periculis conservatio

54 IMmortalem hic merentur laudem, & superstitem apud posteros etiam post fata gloriam, studia Illustrissimi D. *Venceslai Wierzbowski*. Dum enim imminentes Claro Monti Svecorum Exercitus, & iam armis validis MARIANAM Arcem oppugnantes accepisset, cum Illustrissimis suis Fratribus, minimè sumptibus parcens, ac laboribus, dissipatorum, à Svecis militum collegerat manipulos, Claromontanis Obsessis auxilium laturus. Et certè, generosis, ac arduis conatibus repressisset, retardasset, aut infirmâsset sacrilegam impiorū violentiam, nisi Divinæ providentiæ sic placitum fuisset, immaturo fato ad meliorem vitam evocati, bonam voluntatem in cœlis gloria, Zelus, & conatus pro Clari Montis defensione.

obsessorum in hoc Monte labores, absq; humanis adminiculis, victoriâ coronare.

Mos Patrius deferendi Imagines Odigitriæ Virginis.

55 EX hoc loco ferunt pectoribus appensa, sericeis thecis (ut iam ferè omnibus mos est) inclusa Odigitriæ Imaginis prototypa. Hic ad bella processuris, Arma, & Vexilla, ut olim Divæ memoriæ Vladislao Principi, postmodum Poloniæ Regi fortunatissimo, ad Chotimense bellum contra Turcas, tum alio tempore contra Moschos & Tartaros moventi, benedicuntur, & ad Pacis Aram, Pacis osculum à Mysta operante Sacris tribuitur. Imagines, Coronæ, & aliæ devotionis tesseræ, contactu thaumaturgæ Imaginis, qui solet fieri in præpotentis dexteræ brachio, consecrantur; atq; hinc unusquisq; pacis omen, & felicitatis desumit, sibi pollicitus:

Pars mihi pacis erit dextram tetigisse (MARIÆ)

Et hoc quidem agunt, quemadmodum sano, ità sancto consilio, quandoquidem cum Seraphico Mariæ Cliente D. Bonaventura epiphonemate illo Divam appellant. *Potentia & Virtus in brachio Tuo, robur & fortitudo in dextera Tua ô MARIA.*

D. Bonav: in Psalt: B. V. M

In Castris Illustrissimi D. Palatini Kiioviensis, erga hanc Imaginem devotio.

56 QVamvis in Patrijs castris par ubiq; vigeat devotio erga hanc Dominam Exercituum MARIAM, illustrior fuit sub copijs Illustrissimi D. *Andreæ* in Potok *Potocki* Palatini Generalis terrarum Kiioviæ, Halicensis, Kolomeiensis, & Lezayscensis Gubernatoris. Principes ejus Exercitûs viri, Capellanum ex Claro Monte desideratum acceperunt R. P. *Christophorum Lobodziński*, qui Apographum Odigitriæ Imaginis, qvod Duces expetebant, castris intulit. Præ alijs exemplaribus, sub quibus Divinæ Matris effigies proponebantur, hoc placuit: quapropter cùm sub tentorijs Exercituum Domino Oblationem Incruentam litaret, continuus ex alijs cohortibus cursus, & recursus militum fuit; replebant intra, vallabant extra tentorium: sæpius mutuam devotionem provocabant, & affectum ad frequentandam Nostræ Imaginis Imaginem: *Vadamus, Pergamus Czestochoviam,* intelligentes Hospitem sub tentorijs Imaginem. Alij diurnis, nocturnis alij precibus & vigilijs intenti, quantum per officia bellica vacabat, vultum Imaginis Odigitriæ, quæ olim in *Fortunæ Aureæ* locum successerat, veluti auspicem fortunarum suarum deprecabantur. Pulchrè ad imitationem Christianorum Principum, de quibus Iulius Cæsar Bulengerus de Imperat: Rom: Lib: 2 cap: 28. de Aurea Fortuna ad finem: *Christiani Imperatores pro Fortuna simulacro Beatæ Mariæ Virginis*

Iul. Cæsar Buleng. de Imper: Rom:

ginis Imaginem Ducem coluerunt, θεομήτρα ὁδηγήτρίαν. vocant, quam illi ubiq; in bella deferebant, & cùm per Auream portam in urbem inirent, præmittebant. In Castris, ex Ecclesiæ sensu (in Litanijs Lauretanis) MARIA est *Auxilium Christianorum.* Nostra Odigitria, Dux Imago, Luxque, si in Castris est, *Auxilium Christianorum* erit (Anagrammate pandit arcanum Quintinus Duretius, Illustrissimæ Benedictinæ Familiæ Decus, in suis Litanijs) *Lux Christi via animorum.* Edisserit, & è Castris, astris infert animos, pia Pöesi, per Auxilium Christianorum MARIAM. Ad *Lucem*, & *Viam* ejus Pedestrem Musam dabo. *Quintinus Duretius.*

Est Via Lux Christi *mentes ad sidera ducens,*
Quâq; patent rutili regna beata poli.
Non ita Tyndaridæ, fulgentia sidera Nautas
Per mare, dum tendunt carbasa, Luce *iuvant.*
Est Via Lux Christi *meritò dicenda* MARIA,
Ejus enim cæli gratia pandit iter.
Qui tenet hanc Lucem, *scelerum caligine pulsa*
Cœlica directo tramite regna subit.
Lux *igitur pia Virgo animi sic dirige gressus,*
Lucidus ut certâ tendat ad astra Via.

CAPVT X.

Vrbes, Oppida, Sodalitates, Pagi, & promiscua è varijs Regnis multitudo Sacram Imaginem, locumq; venerantur.

57 QVòd MARIA sit *Propitiatorium universæ terræ* (ut ait D. Bernardus) omnis ætas, & lingva, confitetur. Palam fecerunt in Regno nostro Vrbes nobilissimæ, Oppida, Sodalitates, pagi, aut acceptorum, aut petitorum beneficiorum memorias huc ferendo. Nunquam copiosiùs, ac Anno 1630. post sævam pestis populationem. Ad sublevandos, in Confessionibus excipiendis, labores domesticorum, & ex alijs Cœnobijs evocandi fuerunt Patres, quorum nonnullos, tum laboris assiduitas, illo anno continua; tum aëris crudi, & nondum ex pestilentia repurgati intemperies absumpsit. Tunc Civitas unaquæq; suo nomine supplex gratias referebat, in suis reliquijs superstes. Numerus ad 20. & nonnunquam ad 30. millia supplicantium excrescebat, pro Festo Ascensionis Domini, Sacro diè Pentecostes, SSmæ Trinitatis, ac Solennitatibus Virginis Beatissimæ, Sacra Synaxi refici-

D. Bernard: Serm. 1. de Assumpt.

Concurrentium ad Môtem Clarum multitudo.

ciendus. Et nunc ad complura millia pro vna die peregrinantium accedit numerus; quo sumptu, ac apparatu solennitatem supplicationis adornando, nôrunt illi, qui in morem triumphantium Divæ Regiam subeuntes, legiones, viderunt aliquando, audieruntq́;.

Vota supplicantium.

58 ET nunc viget idem supplicantium ritus; Nescio si unam Vrbem, aut Oppidum in Majori, Minoriq́; Polonia reperies, quæ se huic loco solennibus votis non obstrinxerit, ad exemplum Posnaniæ, in cujus publico anathemate hæc leguntur:

Posnania, Virgini Matri ex Voto.

Divum, atq́; Hominum spectatrix, Hera Tutelarü, spem speratam, quam Civitati Posnaniensi obtulisti, ob Domos, Familiam, Vrbemq́;, post multorum annorum pestilentiam, à Te protectam; Respublica grata, hoc Te primum à se misso delato, in Claro Monte Tuo, veneratur munere, ut sis in casibus Mater Sospita. Quodsi beneficijs Tuii eandem muneri addas perpetuitatem; salui, incolumes, majora solvemus. Neq́; hac Posnania Tecum paciscitur, cùm ipsa libens, volens, gratuitò benefacias omnibus, sed quia Tibi ab omnibus debentur omnia. Accipe, & fave.

Peregrè appropérant ad Imaginē.

59 PLura similia pij in hanc Patronam animi prostant schemata in tabulis. Similia tulerunt, diversis temporibus in argento, Gnezna, Calissium, Vielunium, Krepicium, Wolboria, Pinczovia & aliæ Civitates. Huc à 60, à 100, alij: à 200. & amplius alij milliaribus, ab ultimis Litvaniæ, Moscuæq; finibus properant, quos tantæ viæ, fluminum, solitudinum, montiumq; divortijs discretæ difficultates non retardant. Præeunt exemplo Illustriores Personæ, è suis Oppidis Pagisq;, Prælati è suis Decanatibus, complures sæpe centurias secum trahendo. Inter alios principem meretur locum Illustrissimus, & Excellentissimus D. *Iacobus Albertus Sczawinski*, Palatinus Iunowladyslawiensis, qui anno præterito in vigilia Ascensionis Domini die 29. Maij. cum Illustrissima Consorte sua pedes Montem Clarum subijens, numerosam subditorum suorum, ordinatissimam cum Vexillis, & Imaginibus cohortem, quâ diverso Musices, quâ vocum apparatu Divinæ Matris laudes personantem, cum summo devotionis incremento in advena peregre populo, ad præstandum Reginæ Cœli homagium deduxit. Magna pars Nobilium in comitatu adorantium, in habitu incognito precariò vitam sustentant. Dum votis interponunt moras majora negotia, iam non popularibus tantùm, sed & Principibus, Senatoribus, Exercituum Ducibus, Militibus, Civibus

Prælati & Magnates præeunt exemplo.

in vsum

in vsum venit per internuntios Divæ Virginis Sospitæ favores demereri. His adlegendus est Civis quidam *Klecensis*, qui post Svecorum populationem, circiter ante annos 13. religiosam expeditionem ad Arcem Marianam adornaturus, pro viæ comitibus, qui precariò, aut alieno sumptu victitare volebant, sex millia florenorum Polonicalium impendit, erga MARIAM ex animi, fortunæq; bonis liberalissimus.

60 ET qui remotiùs ab orbe nostro degunt, cùm se, suosq; subditos, & dominia, præsentes hic MARIÆ devovere non possunt, religiosam, erga hanc Generalem omnium Patronam, mentem, muneribus testantur. Prostat insertum Aræ Marianæ illustre Anathema, argenteum 40. marcarum, in quo supplices MARIÆ Clientes, è genibus MARIAM adorantes, Arces, & Dominia cum subditis expressa visuntur. Huic subijcitur inscriptio *Votum ex Vngaria.*

DEO TRINO ET VNI.

AcSacratissimæ Virgini MARIÆ Deiparæ, Immaculatè Conceptæ,

Nec non omnibus cœlestibus,

Ex Voto hanc Tabulam dedicarunt,

Illustrissimus ac Excellentissimus Comes Paulus Estherhas Galanta, *perpetuus de* Frakrno, *Sacri Romani Imperij Eques, Comitus Sopron: Supremus Comes, Sacræ Cæsareæ, Regiaq, Maiestatis Consiliarius Camerarius, Curiæ Regiæ Magister, Partium Regni ultra Danubium, ac Præsidiorum Antemontan: Generalis, nec non Præsidij Czobancz &c. Capitaneus. Illustrissima Comitissa* Vrsula Estherhas *de* Galanta *perpetua de* Frakrno, *ejusdem Domini Comitis Charissima Consors.* Anno 1670.

61 EN Poloniæ Regina MARIA, non suis tantummodo Polonis exhibet se propitiam. Nam sicut omnibus patrocinandi Misericors Mater, dignanter suscipit officium, ita omnium salutis gerit negotium. Nullam gentem excludit à Patrocinio. Novit Glivicium Silesiæ Civitas, ad leucas decem à loco sacro sita. Infidelitatis tessera notus Europæ Manfeldus, Imperij Romani hostis, ac proditor, Silesiam prædatus, & Glivicium armis nefarijs subigere conabatur. Quassatis per violentas impressiones obsidione diuturna mœnibus res felicitari videbantur. Extemporaneum occurrit obsessis desperatis consilium, Mariam ex Aula Clari Montis votis appellare. Ergo manus inutilibus armis fatigatas, Divæ devinctas ad eam plagam attollunt, in qua Mariana Arx situata est, supplices vota ferunt, æternam gratitudinem polliciti. Adfuit illico Propugnatrix MARIA, *Silesiæ Civitas Glivitium protecta.*

eo ha-

eo habitu, quo in Imagine Claromontana visitur, muros obambulat, & mænia, pallium ad tutelam propandens. Sic visa est tutari Civitatem sibi deditam MARIA. Præmonentur itaq; ab hariolis, magisq; hæretici, qui Duci retulerunt *Glivicenses esse sub Magnæ Dominæ Tutela.* Confusus hostis cœlestibus ostentis, turpiterq; reiectus, ex appetitis MARIÆ Clientibus, nihil præter ignominiam reportavit. Obsidione soluta supplex Civitas adest, ac in perpetuum Mariæ Protectrici, & Propugnatrici de hæreticis triumphum, vexillum, quod Imaginem oppugnationis, & protectionis refert, appendit: in cujus una parte sub Civitate leguntur ex Psalmo 123. versus:

Benedictus Dominus qui non dedit nos in captionem dentibus eorum
Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.

Ex altera vexilli parte, in qua D. Michaël principem tenebrarum victorioso premit calcaneo hæc sunt.

Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.
Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cœlum & terram.

S. P. Q. G.

Infra insigne

Media aquila aurea, & Turris.

Anno 1627.

Nonnulli antequam montis radices attingāt mutuâ deprecatione reconciliantur.

62 OB multiplices gratias, non solùm domûs Virgineæ limina, sed & ipsos montis radices veneratur pia advenarum religio. Qui à Silesia, Bohemia, Moravia, Germania, Austria annuatim veniunt, non priùs Clarimontis attingunt clivum, quàm deprecatione mutuâ reconciliati, côëant in fœdera mutuæ Charitatis. Hinc vidimus nonnullos totis viginti aut triginta milliaribus prægraves Cruces bajulare, alios sagatos, (vulgo dicitur,) cappam indutos, flagello dextram armatos, in sua corpora desævientes; horum pars nonnunquam constat mulieribus, quæ patientiæ, & pœnitentiæ severioribus armis devotionem condiunt.

Salutās Divæ Basilicam è longinquo liberatur à lepra.

63 SAlutandi è longinquo Virginis Montem, aut corporis prostratione, aut genuflexione, modus, qui & hodie non infrequens est, quàm gratus Deo, Deique Matri, quàm salutaris Clientibus, insigne probat miraculum. *Nicolaus Presbyter* secularis, Gente Polonus, Patriâ Sochaczovien: dignitate Sacerdos, stigmate Cliens MARIÆ, conditione miser; decurrente anno, quo Sacris Ordinibus initiatus est, leprâ percussus, constituit non priùs se la-

res patrios, per loca miraculis celeberrima peregrinando revisurum, quàm obtineret emundationis beneficium, aut certè in pijs operibus vitam finiret. In Suburbano Posnaniensi apud Patres Carmelitas admonitus, huc properavit, habens obsidem recuperandæ sanitatis, fidem promissis adstructam. Mente jam, & corpore vegetior, festinat iter: viso à longè Basilicæ Marianæ fastigio, pronus per terram Mariæ Regiam salutat; nondum eius attigit limina, & se mundatum stupet, gaudium admiratione miscendo. Prostat Idea, actum repræsentans, in Majoris Basilicæ Exedris.

64 STrictim insinuatam habes religionem advenarum. Laudaverunt eam Summorum Pontificum judicia; Probavit Sacra Tridentina Synodus, de sacræ Imaginis cultu, populorum confluentium devotione, de hæreticorum conversionibus, de veritate, ac varietate miraculorum, per Sereniss: Poloniæ Regis Legatum informata. Rapiebatur, fateor, vulgus promiscuum, cui hoc solùm placitum, quod novum, ad fruendum illis delicijs, quas per diversa loca in thaumaturgis Imaginibus, his præcipuè nostris temporibus, proponebat DEVS Opt: & Max: neque tamen in Mensa, hic Nazaræa semper propositæ fastidium pepererunt, ad quam ab omnibus iterum, atque iterum, cum votis recursum est. Nec mirum: nam secundùm D. Epihanium Oratione de B. V. M. Hæc est *Mensa Virginea optimis quibusque cibis abundans.*

Sedes Apostolica, & Tridentina Synodus de huius loci magnalijs informata.

D. Epihani⁹

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS
S E V
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.
PARTITIO IV.
Sacræ Imaginis Odigitriæ Prototypa miraculis illustria; Apparitiones tum SSmæ Virginis, tum Imaginis; Auspicijs ejus Regum, Principumq́ partas victorias; è Turcarū, Moschorum, Tartarorūq́; captivitatibus vindicatos proponit.

Hic est secundùm Ildephonsum de Virginitate MARIÆ, Cap: II.

NOSTRÆ LIBERTATIS TITVLVS MARIA.

QVemadmodum videre supplices, ità & ab ijs videri amat MARIA, nosciq́;, vel in Imagine. Solvit compedes, quos Tyrannus iniecit, ut Liberos in suum asserat mancipatum. Moderamen, & imperium ejus dulce est; nec enim ullum solet esse mitiùs imperium, quàm ubi Mater parere iubet, & libertatem firmat, cùm servitutem expetit, *Libertatis nostræ Titulus MARIA.* Dulcem, ac amabilem ejus speciem contemplabimur, Victorias Regum, Principumq; cantabimus, & è captivitate profugis compedes MARIANOS gratulabimur.

CA-

CAPVT I.

De Imaginibus quæ suam originem ab Odigitria Imagine ducentes, tum in Polonia, tum alibi memorabili veneratione coluntur.

1. IN Templis, Aulis, Regum, Principum, Nobilium; in Castris, privatis Oratorijs, Domibus; vario, privato, publico cultu, honorantur imaginis Claromontanæ Prototypa. Qua occasione numerus illarum antehac excreverit, habes supra Partitione 3. cap: 4. Num: 17. Permultæ miraculis inclaruerunt.

§ I.

Glogoviæ in Silesia.

ANtecedit alias venustate, & vetustate illa Imaginis Odigitriæ Imago, cuius origo desumpta à Nostro Exemplari, quæ in Nostro Cœnobio SSmæ Trinitatis, in Silesia ad Superiorem Glogoviam in Pratis colitur. Ex manuscriptis Conventûs coævam esse Cœnobio constat. Anno Domini 1384. (Anno secundo post Odigitriæ Imaginis collocationem in Claro Monte) in laricina tabula ex Authographo Odigitriæ depicta, usque ad Annum 1430. religiosissimè habita, permultis fuit solatio. Zyska Monasterium & Templum in favillam redegit, salva inter flammas Imagine. Cui pepercit incendium, non pepercerunt hæretici. Diva Virgo, super suum, Filijq; sui sacrum Caput, binis exceptis vulneribus, horrore concussit Iconomachos, abegitq;. Cicatrices arte nulla medicabiles, & hodie perseverant. Modò Ecclesia & Monasterio à fundamentis erecto, in Ara Maiori, iustos à fidelibus honores habet, & pium affectum gratijs rependit, quarum capaces & hæreticos fecit devotio. Dum enim plures erga Divinam Matrem, in hac Imagine venerabilem suos affectus (ita gratiæ cœlestis illapsu moderante rebelles Divinis animos) testati sunt, suscepto fidei lumine, Ecclesiæ adunari, proiectis Lutheri dogmatibus, meruerunt. Permulta beneficia hic supplicibus exhibita compilavit noster P. *Stanislaus Wesołowski.*

§ II.

Sokali in Russia.

2. SOkalensis quàm clara Miraculis, novit Septemtrio. Originem, aut si mavis, occasionem, nostro debet Exemplari. Litvanus *Iacobus Wezyk,* Pictor insignis noctem tulit in oculis ad conspectum Imaginis Odigitriæ, Anno 1392. ac recepto visûs beneficio, voto se obstrinxit ad instar illius Imaginem depingere, populis ad cultum publicum

 blicum

blicum, in Ecclesia aliqua proponendam. Memoriæ confidentia fretus, solam Ideam in animo domum tulit; quæ, dum opus aggreditur, evanescens, ad repetendum rursus iter ad 150. milliaria protractum, coëgit. Adest. Supplex iterum, orat sibi copiam imitandi prototypum concedi, cujus speciem sibi comprehendisse visus, redux apertâ officinâ, nihil serio conatu proficit ad votum. Desperat totaliter successum: nihilominus contribules, viciniq; recens ad fidem conversi, Imaginis Odigitriæ, quæ crescentibus in dies prodigijs inclaruerat, habere simulacrum percupientes, persvadent *Iacobo*, ut peregrinatus ad Montem Clarum tertiò, Ideæ delineandæ causâ, perenne suis contribulibus solatium relinqueret. Domum à tertia peregrinatione reversus, invenit lumine fulgens conclave, Imaginemque in tabula, quam reliquerat, absq; opera hominis, nemo enim manum admoverat, depictam spectat attonitus, cum ardente ad eam cereo. Prodigium agnoscens, prolapsus adorat, auditq; vocem: Deo placitum, ut Imaginem in *Sokal*, ad ripam *Bug*, venerationi populorum Septemtrionalium exponeret, ibidemque vitæ suæ dies finiret. Factum. Ibidem in Ecclesia Patrum Ordinis S. FRANCISCI Strictioris Observantiæ, specialem cultum habet. Ad hanc Anno 1678. Die 6 Novembris, Sacris operatus, amplissima, gratias referentium, anathemata spectavi, ubi & Chmielnicij, Kozakorum Ducis religiosi animi symbolum, in argenteo munere servatur. Supplicem hic Serenissimum Poloniæ Regem CASIMIRUM, & Exercitus, culta Pöësi cecinit R. P. *Michaël Krasuski*, in sua *Regina Poloniæ* Parte VIII. Ode I.

§ III.

Neostadij in Austria.

3. AB annis circiter 50. Imaginis Odigitriæ Ectypum summum honorem, ac venerationem habet Neostadij in Austria, in Sacello Conventûs nostri. Austriaci mirificam in operibus, & beneficam in necessitatibus experti, gratitudinem varijs muneribus rependunt. Dependent argentea anathemata, quæ supplices in hoc loco, post vitæ pericula triumphata, in perpetuum Virginis Thaumaturgæ triumphum appenderunt. Augustissimis Romanorum Imperatoribus in delicijs est: hanc tum in hoc Sacello publicâ, tum in suis conclavibus (veluti *Auream Fortunam*, fortunarum suarum Auspicem) privata veneratione dignantur. Augustissimus Romanorum Imperator LEOPOLDUS I. quibus Divinam Matrem in hoc Virginis Odigitriæ Simulacro, cum Augustissima Imperatrice, totaq; Aula sua, foveret affectibus, DEO, MARIÆ, & Austriacis palàm fecit, dum grandiorem lampadem argenteam, certè Imperiale munus, ad ejus Aram donavit.

§ IV.

§ IV.

4. **G**Entis *Danilovicia* propago, ex hoc loco suas habet delicias, Imagine Odigitriæ imaginis. Hîc sibi cultam MARIAM. & ad amores, favoresq; pretiosissimis muneribus, præcipuè Illustrissimi D. *Nicolai Daniłowicz*, Thesaurarij Regni, qui, cum animo auro pretiosiore, aureum Cor Anno 1641. tum alia, temporibus alijs, adamantibus compacta monilia, ad Aram ejus deposuit, devinctam, in Arce sua Vchanensi habere debuit, tanquam Fortunam, Præsidem, & Præsidium. Quomodo hic electum occupavit locum, ex nuda nonnullorum relatione, recenseo. Hic à quadam persona incognita empta est. in privato asservata, cuidam Personæ in donum oblata, non absq; miraculo (si ex narratione verum refero) iterum in Arcem redux, inventa est. Lapsu temporum, adolevêre, cùm domesticorum, tum externorum erga illam amores, unde ad publicam venerationem exposita. pretiosissimis monilibus, lapidibus, auro, argento exornata, honores sibi impensos, gratijs recompensavit. Principalis est, quam ipsa Arx obtinuit, viginti millibus Vkrainensium, & Moschorum oppugnata, non tamen expugnata. Delectabunt lectorem triumphi ex hac Arce, quos in ætates ire pedibus voluit R. P *Michaëlis Krasuski* Soc: IESV, Pöësis, in *Regina Poloniæ* Parte VIII. Ode VI. ubi postquam Illustrissimæ *Danilovicia* Domûs decora, ex Gentilitijs insignibus percensuisset, & nunquam tenebratam gloriæ claritudinem, Domi, forisq;, in auge sua constitutam, dilaudasset, ab Insignibus *Danilovicia* LVNÆ, ad MARIAM in Arce Vchanensi Hospitem, Præsidemq;, sub LVNÆ symbolo celebratam, descendit: Vchanijs

Nec sola magnorum, excubias agit,
Fœcunda Mater CYNTHIA luminum;
Borysthenæorumq; vanos
Gnara canum cohibere rictus:
Suda repexis nocte trionibus
Puráq; solis lampade purior
LVX INCREATÆ plena lucis,
Purpureo cui Luna subdit
Calcata crines, impavidos facit
Regina muros, ipsa volaticos
Ignes remolitur, nitrosum
Arce procul fugat ipsa nimbum.

 Ipsa

Ipsa & libratis, dissipat hostium
Globos catheijs, & regit alitis
Plumbi procellas, ipsa trudit
Densam Equitum, Peditumq; nubem.
Absiste cœptis Moscua, filia
Frigentis VRSÆ. *quo ruis irrito*
Kozace conatu? recede
Prædo Lechis onerate prædis.
Illisne Mavors prævalet Arcibus?
Illane turres ariete concident?
Quæ tantam habere Contribulem,
Et validam meruere Civem?

§ V.

In Opporovv.

OPporoviensis Conventus noster, in Ecclesia sua ante complures annos exposuit publicæ venerationi Ectypum Imaginis Odigitriæ. Sic erat consulendum devotioni fidelium, ut qui non tam facilè Montem Clarum, ob loci distantiam, genuinum Apographum Divinæ Matris visitaturi possent frequentare, in coloribus ejusdem simulacrum haberent. Honores, & amores hominum ex omni statu, sat liberales habet. Quàm benefica & hîc erga miseros Mater Miserationum Domini MARIA, novit territorium illud, quod & hodie ejus miserationibus cumulatur. Prostant permulta superatorum vitæ discriminum, & calamitatum trophæa, quæ rebus quàm verbis disertiùs; tum MARIÆ miserationes, tum Clientum gratitudines, etiam sine voce, fideliùs oculis, quàm auribus, loqvuntur.

§. VI.

In Mstovv. §. I.

PRima gloriæ Marianæ, iterū in Imaginis Claromontanæ Prototypo, hoc sæculo renascentis, cunabula, dedit Aula Inclytissimæ Zamoyscianæ Domûs, quæ Divinum, Divinæq; Matris cultum, statim à primis suis originibus, in posteros hereditaria successione transmittit. Hæc in Nostræ Imaginis Imagine colenda, cum affectus MARIÆ probat, beneficijs ejus meruit honorari. Hinc Mstoviensis Imaginis ordior Historiam Illustrium natalium honore, & in MARIÆ venerationem propensione Nobilis, & Inclyta Virgo *Sophia Zamoyska*, Claromontanæ Virginis Imaginem in phylyra papyraceam, Vratislaviæ coloribus expressam, habitans in *Strzelce* apud Germanum Fratrem M. D. *Stephanum Zamoyski* Ensiferum Siradiensem, privata devotione coluit. Paralysi tacta, cùm domestici vitam spondere non præsumunt

sumunt, ut potuit nutibus sibi dilectam porrigi mandavit Imaginem, ad cujus præsentiam soluto lingvæ vinculo, domesticis in stupore defixis, Salutationem Angelicam recitavit. Extemporaneo prodigio, sensuum facultatibus, viribusq; restitutis lætior, impensiori devotione, & affectu deinceps, etiam in statu Matrimoniali cum G. D. *Balthasare Wezyk Widawski* vivens, venerabatur, suam Salvatricem MARIAM, cujus hoc Ectypum secum in Villam Biała deportavit. Hîc domestici primùm, externi deinde varij statûs homines, beneficam experti, pro solatijs tum acceptis, tum accipiendis, in Aulam G D. *Widawski*, aurea, & argentea anathemata ferebant. Dæmones, templo, & publicæ venerationi reddendam (sic ordinante Divinæ voluntatis placito) dixerunt, at in maiorem suam pernitiem; nam ijdem obsessa corpora, ante hanc Imaginem, in Ecclesia Mstoviensi duobus à Claro Monte milliaribus, collocatam, deserere coacti sunt. Promoventibus cultum Marianum ad hanc Imaginem AA. RR. DD. Canonicis Regularibus Lateran: ab Anni 1647. Die 6. Martij, quo hîc Imago exposita est, usque in hodiernum diem, iustos habet à fidelibus honores. Dependent plura in auro & argento anathemata, supplicum, pro beneficijs, gratitudinem testantur. Anno eodem 1647. in Festo Beatissimæ Elizabetham visitantis, per solennem Commissionem ab Illustrissimo loci Ordinario, Inquisitio de miraculorum veritate, & varietate facta, Miraculosam probavit. Hæc ex Archivo Ecclesiæ Mstoviensis desumpta, in scripto misit Adm: R. D. *Simon Passynski* Canon: Regul: Lateran. in eodem Conventu Mstoviensi Prior. Suo scripto prodidit Perillustris, & Adm: R. D. *Prosper Krylinski* eiusdem Candidissimi Ordinis, ibidem Præpositus, Vir eximiæ devotionis, sub tempus pestilentiæ, per subiectum Monasterio Oppidum sævientis, plures corollis floreis, ab hac Imagine petitis, pestiferas mortis acies, propulsasse, ab eaq; immunes, alijs Concivibus fato succumbentibus, conservatos fuisse.

§. VII.

AD sua quoq; amplissima ornamenta, erga Divam Virginem Odigitriam religionem assumpsit, Poloniæ Metropolis, Regum Coronatrix Cracovia. Non solùm annuis peregrinationib⁹, vt singularem totius Poloniæ, suamq; Tutanam, in hoc Monte colit MARIAM, verùm & quotidiana ejusdem Ectypo impendit devotionis obsequia in Ecclesia principaliori B. V. M. IN CIRCVLO, appellata. Hîc Dives in omnes, qui invocant eam, sub Turri in Pauperum Sacello, quotidianum cultum habet. Munificam & hîc experti Clientes, votivis muneribus gratitudinem testati sunt. Cracoviæ

§. VIII.

§. VIII.

Romæ. 6. ANno supra Millesimum, sexcentesimum septuagesimo primo, novo cultu Imaginis Odigitriæ Simulacrum inclaruit in Alma VrbeRoma. Inter solatia non postrema, & hanc numerãt Imaginẽ, quam in Conventu Nostro Claromontano, ex Authographo per Patrẽ *Felicianum Ratynski*, Ordinis nostri, solerter depictam, & ad Romanum ConventumOrdinis nostri transmissam A. R. P. *Ioannes Wanowicz*, ibidẽ Procurator Generalis, Romanis ad publicam venerationem proposuit. Et ne Romanos laterent illustrissima in hoc Ectypo Divinæ Matris Magnalia, Historiam, cum ejus Origine, & pleraq; principaliora, quæ circa eam Ierosolymis, Constantinopoli, in Russia, demum in Polonia, considerari potuerunt, in lucem publicam evulgavit, sub Clementissimis Auspicijs SS. D. N. CLEMENTIS X. Pont: Max: qui ad hujus Imaginis Prototypum, in hac Virginis Æde, Magnus olim in Polonia Hospes, prima Incruenti Sacrificij offerebat libamina.

§. IX.

Oppolij in Silesia. CRescit in dies Honor, etiam apud exteros, hujus Imaginis. Oppolium in Silesia, cui olim Odigitria Imago destinata fuit, ne penitus tanto frustratum esset solatio, accepit ad cultum Imaginem ejus per R. P. *Venceslaum Schwertfer* Soc: IESV, Virum Apostolicum, Oppoliensis Collegij Rectorem: à quo cùm de Imaginis nostræ collocatione perquirerem, hæc ad me (quæ placito Illustrissimi D. Loci Ordinarij *Andreæ Trzebicki* Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiæ propono) scripsit:

Reverende in CHRISTO *Pater.*

QVod Paternitas Vestra petiverat, ut occasionem, & modum, quo Sanctissima DEI *Mater Claromontana in Ectypo à nobis, & in Collegio nostro cœpit coli, hoc Anno 1673. perscriberem, facio id perquam libenter, ob honorem Dominæ Nostræ, cui ego & natalem in mundum, ob me impetratum à Parentibus in Czestochoviensi excursione, & me oblatum sub sacrificio Missæ ad Annum ætatis meæ decimum quintum, atq; simul statum vocationis meæ debeo, ac deniq; vitam non semel prorogatam, ut reliqua silentio premam; libentissimè & reverentissimè adscribo. Inter reliquas curas meas, quando ad erigendum Oppolii Collegium per gratiam* DEI *singularem missus fui, fuit & illa, ut SSmæ* DEI *Matris, & in Ectypo specialiter Thaumaturga Cla-*

gæ Claromontanæ, cultum eo loco excitarem, ad quem olim humanis intentionibus sacrum Authographum destinabatur. Ne igitur locus noster domesticus thesauro illo privaretur omnimode, quandoquidem ex intentione Ducis Oppoliensis Ladislai Poloniæ quondam Gubernatoris, pro Ludovico Poloniæ, & Vngariæ Rege, in Vngaria residente, Oppolium destinata fuerat Imago, sed voluntate Divina in Clarum Montem, seu Czestochoviam devecta est; placuit in Apographo saltem, eandem Divam Virginem Patronam nostram in templo nostro possidere, populumq; ad devotionem sibi veluti propriam, aut debitam, excitare. Et emersit è penicillo feliciter pia Effigies, quæ ut virtutem, aliquam ab Authographo vultu intraheret, spectantibus nostris tribus, me inter illos præsente, Czestochoviæ, ad Sacram faciem Puelli DEI, *ac Deiparæ Virginis appressa fuit, cui actu domesticis Collegij sumptibus, nitidum Altare conficimus, cum hac Epigraphe:* Effigies Deiparæ Thaumaturgæ Częstochoviensis, cujus Authographum à S. LVCA depictum; & Oppolium ab Oppoliensi Duce Vladislao, Regni Poloniæ pro Rege Ludovico Gubernatore, contra Tartaros in Russia victore, destinatum quidem fuit, sed in Claro Monte jussu Dei manere jussum est. Vt tamen etiam locus iste, ad quem destinabatur, gratiarum Marianarum particeps fieret, Societas IESV, loci hujus per gratiam Augustissimi Romanorum Imperatoris Leopoldi Hæres, Apographum hoc facie ad faciem Thaumaturgæ attactum, & appressum piæ venerationi exposuit. Anno 1673. Die Visitantis, & Magnificantis DEVM, MARIÆ. *Expositionis porro modus hîc fuit: Collocata sacra Icon ad Altare majus, ipso die Visitantis Deiparæ ad maximum populi pro Confessionibus, & Communione accursum, totis subinde octo diebus, manè sub primo Missæ Sacrificio Musica, cum subsequente ad frequentem semper populum Exhortatione, quæ à diversis nostris Patribus, & Magistris, in* MARIÆ *laudes conspirantibus habebatur. Octavo demum die sub ipsum vesperum præmissis Litanijs, & Exhortatione, populo, si unquam, copioso, tubas inter, ac tympana per Aream Arcis nostræ circumlata, stationem in theatro fixit, ubi precibus, & Collecta (ut vocamus) cantuq; honorata, in templum nostrum redux, in Ara propria, suspiria inter, & affectus,*

collocata est, succinente choro in Ambrosiani Hymni vicem, Cantico MARIÆ *appropriato.* Magnificat anima mea Dominum &c. *Referendo hæc Paternitati Vestræ Reverendæ, commendo me ad eandem Thaumaturgam precibus. Oppolij, 15. Decembris, 1673.*

Wenceslaus Schwertser *Soc:* IESV
Collegij Oppolien: Rector.

§. X.

SCio plurima hîc desiderari, & quidem consultò omitto plurima Imaginis Apographa, quæ in diversis Provincijs à Regibus, Principibus, Senatoribus, alijsq; Proceribus ad venerationem exposita sunt. A tribus iam seculis numerus illorum excrevit; veneratio excitata est, per devotionem Regum, Principumq;, in Polonia, Russia, Prussia, Masovia; & apud exteros, in Germania, Austria, Silesia, Bohemia, propagata.

CAPVT II.

Clientibus apparens, Claromontanam peregrinationem imperat MARIA.

D. Bonaventura in Psalt: B.V.M.

7. VErum est ô MARIA! quòd *Quibus Auxiliata fueris Domina, erit refrigerium pacis, & à quibus averteris vultum tuum, non erit spes ad salutem.* A conversione vultûs Mariæ datam utramque mentis, & corporis vitam fatetur M.D. *Nicolaus Boglewski Vexillifer Crescen:* Anno 1552 In geniali convivio, hilari occupatum insania, domum reducem, laxatis frenis liberiùs, ferociens excussit sonipes, totáque mole superincubans, pressit. Seriùs pone sequentes amici, in rigefacto corpore hospitem explorant animam, exulemque rati, Divam Claromontanam votis appellant. Cœpit vivere *Nicolaus*, ac videre velle; sed quibusdam horrificis imaginibus perterritus, tremit, palpitat, gemit, suspirat. Adfuit gloriosa Virgo in auxilium ab amicis vocata, monstra dissipat, suumq; Clientem ab incursu pallio protegit. Erectus in genua, quanta sibi fecisset MARIA prædicat, amicorum vota probat, gratitudinem præsens exsolvit, Vtque se MARIÆ gratum, ostenderet, in Łęczeszyce fundavit, dotavitque Ordinis Nostri Monasterium, in Divam eiusque servos munificus. Salutavit, non dubito, illis Ecclesiæ vocibus Adstitem Patronam: *Salve Regina, Mater Miseri-*

Equo oppressus.

sericordiæ, Vita, Dulcedo & Spes Nostra Salve, ô MARIA!

8. MARIAM qui sic inclamat, amatque, præsentem habet. Habuit M G D *Stanislaus Ostrowski de Ostrowek.* A procella in Vistulæ profundum actus, imaginem Claromontanam in undis spectavit, emersitque ex miraculo. Aliquot deinde annis pòst, in ægritudine supremùm fatiscens, in Medici Persona stantem ad lectum Angelum tutelarem habuit, qui somnum suadebat. Illo vix adrepente, clausit lumina, & ecce Divina Mater se se.

In aquis & in morbis apparens à geminato periculo liberat Maria.

Oculis tam clara videndam
Obtulit, & purâ per noctem in luce refulsit
Alma Parens confessa Deam, qualisque videri
Cœlicolis, & quanta solet, dextráque prehensum
Continuit;

quæ sacræ manûs porrectio medicis desperatum, erexit, iussitque invicem gratitudinis revisere Clari Montis limina. Tanto prodigio viribus resumptis, lætior, præsens gratiam acceptam iuramento roborat, coram Actorum Præside R. P. *Adamo Zavada* Anno 1648. Habet ecce suos Divina Phœbe Endymiones MARIA, quibus datura pacis osculum, non ad Latmium, sed ad Clarum Montem, in potestate, & virtute descendit. *Meritò* ô Dilecta Phœbe MARIA! *in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, per te, & de te benigna manus Omnipotentis quidquid creavit, recreavit.*

D. Bernard.

9. MAriano favore magis, quàm suo nomine, *Felix Skiba*, in Turcia servilis conditionis labores, vincula, carceres, viginti sex, annis tolerans, ad Machometi dogmata, ritusque, cogebatur. Tot ærumnarum lenimen erat, religionis Catholicæ tenacissimo, erga Divam devotio, & in vinclis libera. Vesper in occasum solem præcipitârat, cum illapsi, carcerem genij tenebras facibus dissipant: adest & Heroina (Maria erat) è captivitate missionem Clienti datura; præcipit ut libertatem adeptus, ad Aram Imaginis Odigitriæ in Claro Monte vota deponat: atque ne illusum se putaret, miraculosè vectes, seræque resolvuntur, de manibus pedibusque labuntur vincula, & adhuc inter hostes, MARIÆ libertum testantur. Egreditur, non quæritur, medios pervadens hostes, non agnoscitur, non tenetur. Redux in Patriam supplici gratitudine libertatis anathema appendit. Anno 1638. 11. Maij.

In vinculis gementé invisit, ac in libertaté educit Maria.

Amico captivo apparens. Votum præoccupare iubet & captivum reddit liberati Maria.

10 AMicis quoque captivorum apparens, & suæ libertatis gratiam ignorantibus, occurrit MARIA. Vir insignis & generis claritate, & Martia virtute *Andreas Nowosielski* à Turcis intercepptus ex acie, 37. annis in triremibus laboravit. ingeniosissimi, ad captandam occasionem fugæ modi, non successerunt; quia plerumque steriles sunt mortalium conatus, nisi supernis favoribus felicitentur. Vtroque, & sangvinis, & affectûs iure devinctus captivo N. *Stanislaus Ianicki*, mandatum à Diva apparente accepit, ut ad Clari Montis Aram pro Andrea lytrum ferat, si amicum unicè dilectum, gratia libertatis donatum velit. Paret, solvitque vota non illibens, accipit reducem, amicum; uterque præsens hic apparitionis, ille mirandæ liberationis, gratiam enarrat. Iuramento firmatum in Fastis Marianis Anno 1645. 25. Iulij.

In ægritudine apparens Claromontanam peregrinationē imperat Maria.

11. ET suos Hyacinthos diligit MARIA, quos per influxum gratiæ, gloriâ miraculorum vult florere. *Hyacinthus Sulkovius*, A A. L L. & Philosophiæ M. Scholæ Biecensis Rector, in desperata ægritudine, lassis gemitibus MARIÆ Numen implorabat. Adest illa; nonnulla fusiùs prolocuta, peregrinationem ad Clarum Montem imperat. Visionem mox subsecuta sanitas, attonitos omnes in rei novitate tenuit. Non moratus vota, nondum firmatos artus baculo sustētat cœlestibus monitis impigrè obsecuturus, sed egressus domo, pleno valetudinis munere potitus, prodigium Parthenijs Fastis intulit, Anno 1638. 4. Maij.

In pestilentia simile.

12. MIrare etiam, quòd iubeat, cogatq; sanari nolentes MARIA. *Thomas Klodavius* in *Baldrzyce*, quatuordecim hebdomadas pestilentem affectionem passus, à vicina morte patientiæ finem precatus, vidit Divinam Matrem, quæ, ut suam Imaginem in Claromonte visum iret, svasit, & cunctantem ad votum coëgit. Sed fortè iam apud moribundum, verum, quod fiebat, mera fuit Imago somnij. Mādatum neglectim accipiens, fecit, ut iterum apparens ægrorum salus Maria, arguendo segnitiem, iussa repeteret. Prævaluit, quæ dominatur ubique, & hominum affectus rebelles moderatur: extorsit loci visitandi consensum, ut beneficium impertiret. Redijt ad se, redeunt & in suam legem, morbi acerrimi vi, membra distorta; adest, Salutis Aram hic amplexus, apparitionis, & miraculosæ curationis donum in gratiarum memorias inserendo. Quo compellent affectu discedētem Clientes, qui vultûs gratiam diutius contemplari cupiunt? credo cum D. Anselmo. *O nimis exaltata quam sequi conatur affectus animæ mea!*

meæ! quò aufugis aciem mentis meæ, ô pulchra ad intuendum, amabilis ad contemplandum, delectabilis ad amandum! quò evadis capacitatem cordis mei? *D. Anselmus in Orat. ad B. V. M.*

13 NObilis *Sandawa* G. D. *Martini Sanda* Nobilis Coniunx, peste grassante in aperto campo tugurium colebat. Mors rapuit familiam, liberos: ipsa duas hebdomadas ægra, prædonibus mapale subeuntibus, propè exanimis, iugulum ferro parabat. Mirum! in tam aperto discrimine, reluctantem sopor placidus invasit, in quo vidit à Divina Matre, decretam antehac ad Montem Clarum peregrinationem imperante, ori suo, medicinalis ambrosiæ poculum admoveri. Excussa somno adhuc cœlesti dulcore defluens palatum miratur, constituta in medijs lavernionum armis, vota repetit, se suáque salva omnia, dilapsis nemine persequente, in fugam prædonibus, Numini Mariano adscribens. Verum proinde est, quòd *Fidelis Mediatrix* MARIA, *quæ salutis antidotum, viris, & mulieribus propinavit.* Apparēs ambrosiā ægræ propinat Maria. *D. Bernard.*

14 AMavit videri Maria & ab *Hedvige Czubińska*, nobilitate generis Litvanis nota, de Domo *Ostarzewska*. Sexagenaria Moscuā abducta, tribus annis captiva, hospitem habuit infernalem animarum cleptam, qui svadebat ad ærumnæ finem, iam parato funi gulam inserere. Adfuit eodem tempore & Maria, animum vitæ impatientem reprehendens, atque si libertatem cuperet, ad sacra Clari Montis limina, iter votis promitteret. Vigil amat sua somnia *Hedvigis*, & imperia; captivitatem evadit, vota solvit, Anno 1664. 12 Ianuarij. Desperatæ apparens suspendiū prohibet Maria.

15 VIdet oculus Mariam, quem peccati nævus non caligat. Vidit Nobilis *Catharina Wolska*, viginti hebdomadas, paralysi affixa lecto. Visa sibi aliquando ad Aram Divæ Claromontanæ præsens, hæc à MARIA audisse: *O fatua mulier, huc te & affectu & votis humilibus converte, & tantopere desiderata gratiâ sanitatis potiere.* Expergefacta cœlitus inspiratum consilium intellexit, ratum habet, advertit donatam extemporaneo beneficio valetudinem. Anno 1671. in Festo S. Andreæ, miraculo adeptæ sanitatis authenticam recognitionē reddit Coniux ipse peregrinationis comes. Gloriæ partem agnoscimus Mariæ vultu beari, Et hoc satis fortunæ mortalium, vel in somno. Nec mirum *Ecce* (enim) *quàm gloriosum gloria Mariæ privilegium est, quòd ipsa in gloria gloriosissima est, post Deum gloriosum. Gloria Mariæ privilegium est, quòd quidquid post Deum pulchrius, quidquid dulcius, quidquid jucundius in gloria est, hoc Maria, hoc in Maria, hoc per Mariam est. Glorio-* Paralyticā alloquitur, sanatque Maria. *D. Bonavēt in Speculo cap. 6.*

sum omnino Mariæ privilegium est, quòd post Deum major gloria nostra, majus nostrum gaudium de Maria est.

CAPUT III.

Apparitiones Sacræ Odigitriæ Imaginis referuntur.

Aristoteles.

16 AMoris documentum est videri à MARIA. Philosophus enim ait: *Cùm videris hominem frequentantem in te visum, hic te diligit.* Frequentat MARIA intueri miseros Clientes, amores suos probatura. Et Imaginis ejus aspectus auxilio fuit, & solatio. Testis est M. D. *Vladislaus Zalinski*, Ensifer Livensis. Hospes olim ad Aram Virginis, adhuc puer, tutelæ Marianæ commendatus est à Parente. Pios ille inculcavit amores erga hanc Matrem, qui ità cum Ioanne adoleverant, ut congeniti viderentur. Fuit, quòd in Civitate Liwsko, Anno 1640. ad necem ab adversario quærebatur 25. Iunij; occurrit inermis hosti, dumq; expeditum vaginâ in ictum librat acinacem, ferro illatam vim repressurus, globum excepit framea. Tremere, torpereque cœpit dextera armis tractandis impar, hinc certam sibi spondens æmulus victoriam, intentat fatalem ictum Ioanni, sed Clypeum obiecit MARIA. Stupendum! visibilis inter vtrumque Imago Odigitria apparuit, si hostis non parceret, ictum exceptura pro Ioanne. Sic rixâ diremptâ, prodigium ad pacem animos dissidentes coëgit. Statuerat Ioannes frameam, quæ globum inanem exceperat, hoc locò tholis Marianis appendere; quod dum moratur, inter globorum nimbum constitutus, vota repetens evadit integer. Aut negligens, aut differens deinde proposita, apud Principem Radzivilium Succamerarium Lithvaniæ à Curia dicta *Orle* per arctum aggerem descendēs, plus viginti framearum ictus impune sævientes excepit, extra vulnus tamen; quòd eodem Clypeo munitus. Sic servatus, tot miraculis, ac periculis commonefactus votorum, ad Aram supplex adorat Anno 1642. 22. Maij. Syngrapha gratias testatus. Non periclitari, non perire vis? apprehende votis Mariam, & vel in Imagine *Super Scutū potentū, & super lanceam, pugnabit pro te.* Eccles: 29.

Inter duellantes apparet Imago hæc media, & rixam dirimit.

Eccles. 29.

In profundo Tanais merso apparet Imago.

17 HIeronymus *Pußkarzewski*, Vir genere, & bellicis artibus clarus, Anno 1620. contra Turcas castra secutus, dum ad Tanais crepidinem inopinatis barbarorum assultibus premitur, in flumen se dedit præcipitem, quòd equi fiducia, & natandi peritia vitam sponderent.

rent. Vtrumque labefactavit procella. Hic adhuc suus animus votis appellat Hospitam Clarimontis Mariam, quæ obiecit per ima Tanais raptato, tabulam, Imaginem Odigitriam aspectabilem, cujus auspicijs quævis brevia, syrtesque, aut latrantes scyllas, evaderet: quo factum, ut insidorum fluctuum Diviniori Nymphæ obsequentium officio, continenti redditus, votis potiretur. Votorum reus, per diversas iniquioris fortunæ Malæas jactatus, intellexit pœnam perfidiæ, quæ ad Aras Divæ Sospitæ coëgit. Legitime in Actis Marianis, cum gratijs, adnotatum Anno 1653. 24. Martij.

18 AFfine beneficium exhibet tabula perantiquæ picturæ affixa in Sacrario Virginis, cum subiectis versibus: Mulier naufraga sacrā in undis videt Imaginem.

Excidit è navi mulier dum flumen inundat,
Et misera inclamat: Diva mea adfer opem!
Hinc videt in fundo Claro de Monte MARIÆ
Vultum, & naufragio libera, vota sacrat.

Ne te Stygis atræ sorbeat procella, invoca Divam cum Seraphico Doctore *Extende ad nos brachium tuum Virgo gloriosa, & ne auferas à nobis gloriosum, vultum tuum ô MARIA.* D. Bonaventura in Psalt. B. V. M.

19 ET Religiosorum Cœnobia suo Numine implet MARIA. A. R. P. *Adamus Bosski* Ordinis S. Francisci in Conventu Leopoliensi Commissarius, fractus laboribus langvebat. A medicorum curis vita pendebat; his quoque destitutus, quòd immedicabilia symptomata crescerent, ad Divam Claromontanam votis, & animo itavit. Prælusit solatijs in Imagine Odigitria Desperatorum Spes MARIA. Eâ forma, ut in Ara colitur, habet aspectabilem; hinc non tantùm exhilaratum se, verùm & sanitati donatum lætatur. Anno 1617. gratitudinem præsens exsolvit. Tuum exorantes Numen ô Pulchritudinum creatarum pulcherima, jure accinimus cum Gregorio Nazianzeno:

ô Puella gratiâ D. Gregor. Nazianz.
Æquanda nullis. Mater, & Virgo, supra
Omnes decora Virgines, & Maxima,
Quæ sola vincis Cælitum omnes ordines!

20 TAlem vidit in Imagine Leonora *Monwidowna Ierzykowicowna Iablonowska*, Notarij terræ Nursiensis Illustris Marita. In langvore qui medicandi facultatem excedebat, fatiscens, & extra spem Geminatum beneficium sanitatis &

Sacræ Imaginis appariţio. vitæ posita, ad Divinas medendi artes ingenium, in quod jus nullum usurpabat morborum malignitas, convertit. Nutibus iubet Nostræ Imaginis Imaginem ad lectulum affixam manibus inseri, appositam pectori complexa, Montem Clarum adeundi votum concepit, hinc protinus ad tactum Imaginis, letales ardores extincti sunt salusque redijt. Lapsu temporis, & gratiæ & voti memoria evanescens, Superum civit vindictam. Coquit iterum præcordia pestilens ardor, nonnisi à mortis gelu remedium habiturus. Antequam in longam clausisset lumina noctem, dormire sibi visa, inter somnum, & vigiliam Imaginem Divæ Claromontanæ candido Religiosorum examine stipatam videt, arbitrata ad conductum funebrem Religiosos advenisse, ad Imaginem suspirat. Redit neglecti voti memoria, placet iterum, quod placebat, à Lithvaniæ ora ad Divæ nostræ templa cum votis proficisci. Dat vires miraculum, vitamque Præsens hîc cum teste gratiæ R. P. *Toma Tetkowski* Ordinis Prædicatorum, testatam gratiam reliquit in Actis Domûs Partheniæ. Iterum Anno 1663. invocata ex hoc Monte ope Mariæ in infirmitatibus gratiam sanitatis consecuta, cum gratitudine præsens, carbunculis compactum aureum monile obtulit 14. Augusti. Profectò *Oculi* (Dominæ) *super timentes* Ecclesi. 34. *eam, protectrix potentiæ, firmamentum virtutu, tegimen ardoru, & umbraculum meridiani, deprecatio offensionu, & adjutorium casûs, exaltans animam, & illuminans oculos, dans sanitatem & vitam & benedictionem.*

Sub specie sideris apparet in Imagine Maria. 21 THeophilam *Charzewska*, G D. *Petri Charzewski* Conjugem accepti beneficij tessera *Mariophilam* quoque fecit. Integro anni quadrante dolorum letalium acerbitas, vitæ fecit fastidium. Desperata, ad spem MARIÆ ivit. Adfuit in Imagine Odigitria, oculis objecta sub specie sideris fulgentissimi; veluti Lucifer, qui novos spei, vitæque desperatæ dies auspicatus, vitam pristino vigori restituit. *Richardus de S. Victore* Anno 1650. 15. Octob: recognitum. Ecce (quis dubitabit?) *Maria stella est, ideo peccatores, quasi in nocte, à Maria consolantur.*

In luctu positis partulibus apparet Imago à qua salus filiæ. 22 ET oculis speciem, & auribus vocem, ab hac Imagine profectam acceperunt pientissimi Conjuges G. D *Martinus Zaleyski*, & *Sophia Mikołaiewska*. Vrsula sexennis filia glutigit acum, quæ pertinax hæsit in gutture. Circumstabant seminecem puellam chirurgi, & casum, qui acûs educendæ fallebat industriam, non minûs indignabantur, quàm dolebant. Tetigit vulnus filiæ parentum cor, iamq; mors cæpit in votis esse. Sed vota properant ad MARIAM parentes, quæ

quæ dum in privato conclavi, lacrymas inter, prosequuntur, infulsit immensa lux, Effigiem Imaginis Odigitriæ in mœstorum parentum, ferens obtutus, prolocuta ex Imagine Virgo, filiæ sanitatem appromisit. & ne quidquam in promissi certitudine ambigerent, potentiam, ab omnipotentia Filij, veluti Filium interponit. Consternati primū apparitione Coniuges, moxq; erecti, sua non capiunt solatia, quæ Imago ferebat. Accedunt ad filiam dolentis, & amantis affectûs intemperantiâ sedata, quæ impatiens quietis cœpit concuti, motus provocavit vomitum, qui omnibus in stupore defixis, incurvatam, cruentamq; acum eiecit. Liberales gratias egit primùm ipse Pater G. D. *Martinus Zaleyski*, gratiamq; coram A. R. P. *Nicolao Staszewski* Provinciali Poloniæ, & R. P. *Adamo Zawada* Priore Conventus Claromontani, recognovit, deinde Mater ipsa cum filia præsens, quæ relatis subscripsit. Quàm Diviné Anselmus: *Sicut impossibile est, ut illi à quibus Virgo MARIA oculos suæ misericordiæ avertit, salventur; ità necesse est, quod hi, ad quos convertit oculos suos, pro eis advocans, iustificentur, glorificentur.* D. Anselm.

23 NOn solis Aulis Nobilium, & Civium ædibus, & oculis affulget lux vultûs Mariani. *Franciscus Kmita* Civis Gnesnensis, in profundo fluminis præfocandus voluebatur: invocata cum proposito peregrinationis Claromontanâ MARIA, pereuntem salvavit. Elabitur memoria beneficij, & propositi, cum tempore. Castigavit neglectum paralysis gravior sensuum externorum clade. Iam spes, iam desperatio, alterna vice exercent ægrum; advocat varias Imagines, nocturnum tempus distrahens variâ cogitatione. Obiecit in se reflexa conscientia reatum gratitudinis, quam non ità pridem spoponderat; hinc accusans infidelitatem, dolet; supplexq; eidem Divæ Sospitæ, geminato & nunc miraculo, beneficium sanitatis desiderat replicari. Hæc dum suspirat, speratq;, occurrit inserpente somno Imago Odigitria, loquitur, promittit sanitatem, si staret promissis. Detergens somnum inter, & vigiliam pendentia lumina, rata habet vota sua, & quia MARIA voluit, convaluit. Anno 1646 7. Maij. iureiurando visionem, & beneficium adstruxit, cum testimonio Magistratus Gnesnensis. Saluta, cui concessum est hoc aspectu frui, cum Ecclesia Græca: *Salve ô tota pulchra Virgo! tota nihil nisi nitor & species lucis, diem ad Deum adferens, vulnerati sumus à singulari amore Te glorificandi, ô MARIA!*

Ex Imagine spondet sanitatem Clienti Mariæ.

Menelogi Græcum.

24 EVa *Maryńkowa* de *Szulmierzyce*, licitos Hymenæos exosa, statuit

Geminato beneficio, &

Imaginis ap- paritione Illustris.

tuit in aliquo Parthenone vitam religiosam profiteri. Ad Magnanimæ Virginis constantiam, nihil præter dotem desideratum est: quam à facultatibus non habuit, ab arte Musica quæsivit, studium pulsandis Organis impendens. Maleficarum artes utramq; manum tabe absumpserunt, ultæ contemptum, quòd multis procis petita connubia respuisset. Tribus annis illud pondus inutile circumferens, ad Aram quoq; Divæ nostræ tulit, manus arefactas, at gratiâ Dei, Interventuq; Divinæ Matris ad pristinas functiones restitutas accepit. Redux domum septem hebdomadas affectione maniaca dilacerabatur; ventum est ad supremam luctam; inter manibus sacer cereus, tota in viam æternitatis accingitur. Altiora meditatus consilia Confessor moribundam Divæ Claromontanæ despondet, quo & mens Virginis nonnihil recollecta collimabat. Videt Hospitem in Imagine Odigitria MARIAM, cujus præsentiâ recreata, sensit in animum dulcedinem, in corpus sanitatem illabi. Præsto cum testibus, gratias retulit Anno 1562. 4. Iunij. Quotquot aut corporis, aut mentis oculis pulchritudinem ejus contemplamini: *Adorate illam in decore illius, & glorificate Opificem pulchritudinis ejus.*

D. Bonav. in Psalt. B.V.M

CAPUT IV.

Auspicijs Claromontanæ Virginis, de hostibus relatæ Regum, Principum, Heroumq; Victoriæ.

Stanislaus Kobierzycki in Obsid.

25 MOs fuit Poloniæ Regibus, hic post victorias vota deponere. Meminit *Stanislaus Kobierzycki* in Obsidione, Divam affatus: *In hoc Monte deposito diademate Reges supplices Tuam venerati sunt clementiam, relatasq; ex Oriente, Septemtrione, cæterisq; partibus in Tuum gremium deposuerunt laureas &c.* quia hanc Exercituum Dominam in belli societatem votis deposcebant. Decumana fuit victoria illa Divi Sigismundi Poloniæ Regis Anno 1514. Acri cum Moschis prælio pugnatum est: eadem hora, durante in acie conflictu, Conarius Episcopus Cracovien ad Imaginem Odigitriam Sacris operam dabat, Deum, Divamq; pro secundis belli successibus invocando. Itaq; fervente populorum hic devotione, dæmon insolens obsessi corporis exagitator, lætus hæc publicè profatus est: *Eia Sodales! multos hodie convivas apud Plutum nostrum hospitalem excipiemus.* Non observatum hoc, quia neglectim acceptum; donec sub ejusdem Sacrificij tempus, cum quodam animi dolentis affectu subinferret: O MARIA! *Tu invicta, indefessaq;*

persi-

perfistis in precibus pro Tuis Nazaraüs. Observare placuit effatum. Paulo post fama tulit, illa hora felici, quâ hic ad Sacram Imaginem Sacrificatum est, Regem victoriâ potitum. Cæsa hic ultra quadraginta, capta ultra decem millia barbarorum memorantur. Probavit Rex Victor, qui vota solvens, erepta hostibus Vexilla in Odeo Superiori Marianæ Basilicæ appendit. Et quidem Divæ Claromontanæ auspicijs partam illius victoriæ gloriam *Leoni X.* Pont: Max: à Rege significatum est. *Menol: Græ* Iure Diva Nostra in Menologijs Græcorum salutatur. *Salve Principum gloria, Nobilitas Regum, Fortitudo Exercituum ô MARIA.*

Vassembergius in Vladislao Principe.

26 Notæ sunt apud Vassembergium D. *Vladislai IV.* Victoriæ. strictim insinuo. Erecta de Osmanno Turcarum Imperatore trophæa, vindicatum Smolenscium, à Moschis usurpatum, inclinata ad ejus pedes hostium vexilla, Sechinus Moschorum Generalissimus ad pedes victoris procumbens & vitam exorans. Iterum Amurrhates Turcarum Imperator *Vladislai* Nominis fama perterritus ad pacem coactus, & Svecorum concussa potentia, quæ omnia Vladislai testimonio, votis ad hanc Aram susceptis, debentur: neq; enim ullam apparabat expeditionem, nisi hic successus omnes MARIÆ commendasset, ad cujus Aram Vexilla, & Arma, propriumq; gladiū, quo latus muniebat, benedici curavit. Merebatur profectò in periculis Adstitem, Tutanamq;, ad Victorias Auspicem Ducemq; MARIAM habere Serenissimus Cliens; cujus ille affectus sibi torquibus adamante lucentibus obstrinxit, annulis desponsavit, multiplicibus in auro, gemmis, ac lapidibus pretiosis, muneribus, per se, tum per internuncios votorum suorum, quoties arduitas rerum exposcebat, oblatis, quibus ad liberalitatis, & affectûs erga MARIAM, certamen, Serenissimam Reginam Cæciliam, Serenissimos Fratres, ac Sorores, tum Hospitem Magnum Generum suum, Philippum Guilielmum Comitem Palatinum Rheni, Ducem Neoburgensem, provocavit.

Vladislai Victoriæ.

27 Illa quoq; D. *Sigismundi* III. de Osmanno Victoria in campis Chotimensibus huc relata est. Audi Simonem Starowolski: *Licet* (inquit ille) *pio Pontificum nostrorum instituto per universum orbem Sarmaticum in ea victoria vota publicè ubiq; supplicationibus Deipara vocaretur, quòd non solùm è communi sensu, nec unquam spe fallaci, constaret, ipsam præ Cœlitibus apud Natum efficacissimè pro Christianis interpellare, speciali attamen religione* Vladislaus IV. *Princeps tunc, suo, Parentisq; sui Invictissimi semper, nomine, ad visitandum Sacram Theotocon Imaginem Claromontanam, pro*

Sigismund[?] III. Rex Polon: Chotimensis victoria hinc sumit auspicia

Simon Starowolski.

suū Polonis obstrinxerat; effeceratq; tam pro voto suo, ut bellum illud toti Europæ terribile, paucis diebus conficeretur; & victoria illa, quâ fortasse majorem à condita Polonia. Daciæ solum non conspexit, MARIÆ *Virginis sospitatu, à partibus nostris stetisset; Tyrannusq; inglorius ad suos reversus, à proprijs militibus per tumultum discerptus, hostia non ingrata ad inferos descendisset.* Hæc ille. Quam victoriam, ut apertiùs huic loco deberi, constaret, gratusRex Cherubinos duos in genua procidentes, MARIÆ Palmas, & Coronas offerentes, ulterioris gratitudinis prodromos præmisit, qui in hodiernum diem, ad perpetuum victricis MARIÆ triumphum applicati, pro Palmis, Coronisq; Luminaria præferunt. Imploranda est Auxiliaris Dominæ Exercituum dextera, Regibus Nostris semper amicâ

D. Bonav: (cum D. Bonavent. in Psalt: B. V. M.) *Excita furorem, ô* MARIA, *& memento belli, & super eos effunde iram Tuam; innova signa, & immuta mirabilia! sentiamus adjutorium brachij tui.*

Ioannis Casimiri Pol: Reg: victoriæ.

28 AD hoc Sarmatiæ gloriæ Capitolium, intulit trophæa *Ioannes Casimirus* Serenissimus Rex. *Theodatus Chmielnicki* Kozakorum Dux, accitis in belli societatem Satrapis Tartarorum, involavit Russiam. Patriæ res, in summo discrimine positæ nutabant, quòd infessis ab hoste tractibus, Nobilitas Regē sequi non potuerit. Conciliato hic MARIÆ Numine, intrepidus ad immensas illius colluviei copias; admonet per Fecialem Dominum Tartarorum, qui spebus prædæ ditioris pellectus, Theodati rebus operam navabat, ne rebellibus opem ferret. Mirum! qui Oppugnator venerat, cruentæ pugnæ diremptor fuit, cumq; defecisset ad Regias partes, fortunam Kozakorum adeo labefactavit, ut Dominus, coactus in genua, supplex rebellionis culpam deprecaretur, canensq; receptui, cum auxiliaribus Tartarorum copijs, liberam periculo, iam nonnihil metu concussam Poloniam reliquerit. Princeps victor vota non moratus, eodem Anno 19 Octob: ad Aram Claromontanam, octo Vexilla hostibus erepta appendit, illustres triumphos Victrici Virgini, per bellicum apparatum, ignesq; subsidio artis Pyroteuticæ nocturnos, ac diurnos hic instauravit. Et victoriam sub *Czudnow* Anni 1661, se debere huic loco testatus est Serenissimus Rex *Ioannes Casimirus*. Huc secum traxit

Iterum de Kozakis, & Moschis

ad homagium MARIÆ, Magnum KozakorumDucem *Cieciura* Supplicem Divæ spectavimus, quam ille, præsente Serenissimo Rege, more suæ Gentis veneratus, læsæ Maiestatis veniam impetravit. Vtq; perpetua Regiæ gratitudinis, pro obtenta victoria, hoc loco maneret memoria, Clavā Ducalem, præfati *Cieciura* Officij insigne, argenteā, ad

Mariæ

Mariæ pedes, in perpetuũ anathema appẽdit. Et quia semper sibi propitiũ Virginis Numen expertus est Serenissim⁹ Rex, iterum cum Moschis commissurus præliũ Mariam hinc devocavit in subsidiũ, ejusdẽque auspicijs Moschos triumphans, anni sequentis die 2. Februarij, in tholis Aulæ Marianæ aliquot vexilla cum Moschorũ insignib⁹ affixit.

29 VNa acies compluribus Victorijs stipatum proponit Virum Principum sangvine satum *Præclaum Lanckoroński*. Sub *Sigismundo Augusto* Germanicas cohortes prostravit in Prussia; iamq; consummata victoriâ potitus, hostib⁹ dissipatis, omniaq; secura arbitratus, familiarium quendam inter cadavera quærens, hostibus ex improviso clausus, nec in fuga, nec in armis habuit auxilium. Divam ergo Claromontanam, quæ victoriam primam dederat, votis appellat, cuj⁹ gratiâ, inopinatè, armis, & periculis subductus est.

30 NOnne & in Te MARIÆ protegentis favor elucet, quâ natalium splendore, quâ bellicis artibus spectabilis *Procopij Sieniawski*? Tumultuariè collectis modicis militum copijs, immensas cohortes Turcarum à feudali Poloniæ Volhinia repressurus properavit; felicibus quidem auspicijs, quia Marianis; quæ votis ad Odigitriam Imaginem meruit. In acie media missilibus Turcarum septus, extra auxilij humani spem, modumq;, non tantùm incolumis, sed etiã, alijs cæsis, alijs inaudita fortitudine dissipatis, victor evasit. Voti re⁹ Auctoratus MARIÆ, argenteam tabulam, decumannorum discriminũ Schema, præsens cum gratiarum actione ad Aram Tutanæ MARIÆ suffixit.

31 LIteris ævum prorogat apud Historicos *Koniecpolsciana Domûs* gloria, quam in summo posuit Illustrissimus D. *Stanislaus Koniecpolski*, Exercituum Regni Supremus Imperat: victorijs coronatã. Bella cum Turcis, Moschis, Tartaris, fuerunt. Chotinenses, & Oczakovienses campi, ipseq; Maldaviæ sinus, non minùs faciliter, quã feliciter pugnantem, & vincentem, viderunt. Comes erat Bellorum Arbitra Maria, ad consilia, & auxilia ex Aula ClariMontis precib⁹ devocata. Quod ut liquidò poster's ostéderet, Heros Inclytissim⁹ hic argenteum anathema ad Aram Armipotentis MARIÆ appendit, quod artificio summo bellorũ, & periculorum ideam referens, æternam & hodie gratitudinẽ, & liberalitatem Illustrissimi Clientis demonstrat. *Paulus Piasecius ad Annum 1633. &c. 1638. &c.* Stanislaus Koniecpolski huc refert victorias.

32 FIdem excedere videtur admirabilis victoria G. D. *Ioannis Sklarwski* Ducis Exercitûs Palatini Volhiniæ. Hinc viginti millibus Turcarum, inde sex millibus Palatini Transilvaniæ cinctus ad o- Turcarum cade, & dissipatione Victor.

ram, quæ Montem Clarum habet, oculis, ac manibus obversis, ubi se, suosq; subsignanos Divæ votis despondit, manus, & signa conseruit. Aliis trucidatis, aliis captivatis, aliis in fugam turpem coactis, victor, probavit in se, quantum quisq; possit in contumacem fortunam cum auxiliari Numine Mariæ. Præsto MARIAM veneratus, gratiam recognovit. Anno 1595. 6. Martij. G. D. *Ioannes Zdrowski*, cum Tartaris, Kosacis, dubites an ad Martiæ virtutis, an ad Marianæ beneficentiæ in desperatis casibus, experimentum pugnabat, semper comite victoria. Plurimum sibi usurpavit in viro belli studijs instructo, virtus Martia, sed eam semper nixam fuisse Divæ Claromontanæ, votis invocatæ, patrocinio, *Ioannes* ipse Anno 1661. authographo testatus est.

Flores Victoriæ.

33 PLurium MARIÆ beneficiorum Atlas, G. D. *Martianus Waglinski*, frequenter cum Svecis dimicavit, victor Adstite Maria, quam ex Claro Monte votis deposcebat. Periculorum aliorum frequentia, periclitandi consvetudinem, usumq; fecerat, securè tamen, quia Marianæ protectionis peltâ munitus fuit. Cadentibus in acie circumcirca sodalibus, solus stabat gratiæ Marianæ innixus. Felicitas Martiani, debebat experiri & captivitatis squalores, ubi MARIAM propitiam agnosceret. Agnovit, eius gratia libertati donatus. Diversis locis, ac temporibus, tot miraculis auctus, Sospitæ MARIÆ Numen hîc veneratus est Anno 1657. Tot prodigiorum effectrix dextera MARIÆ modernis temporibus cum D. Bonaventura imploranda est: *Glorifica manum, & dexterum brachium tuum, & prosternantur à nobis inimici nostri ô* MARIA!

D. Bonav. in Psalt. B. V. M.

CAPVT V.

Votis Divam Claromontanam appellantes, Moschorum, Tartarorum, Turcarumq́, captivitatem evadunt.

Ex captivitate profugus beneficio Mariæ.

34 FOrtuna iniquior, quæ Illustrissimum Principem *Samuelem Korecki*, contra Turcas, & Tartaros novemdecim prælijs victorem, tandem in vigesimo hostilibus armis involuit Anno 1617. & *Gabrielem Skiba*, Districtûs Vinnicensis, captivum fecit. Trans mare mediterraneum actus exul, in villa *Mußakadziala* Civitatis *Galeopoleos* venumdatus, servilibus obsequijs annum impendit. Audierat aliquando Patruum suum *Mieleßek* Ducem Kozakorum retulisse, quantū accepisset beneficium in prodigiosa pedis curatione ope Divæ Claromontanæ; secut⁹ religionem Patrui, statuit eandem Patronam votis sibi

sibi conciliare ad gratiam libertatis. Saga subodorata Gabrielis mētem, video (ait) quid velis, sed abstine conatibus, quidquid attentaveris, non succedet. Minacibus præstigijs Gabriel nil territus, reposuit: se omnia quæcunq; molitetur ligno S. Crucis, & invocatione MARIÆ dissipaturum. Beneficio noctis elapsus, manè nimbo, caligine, fulgure, tonitruis, circumfusus, tot imposturas dæmonis, Crucis vivificæ signo, & oratione propulsavit. Iterum in amœna planitie profundæ valles, paludes, voragines occurrunt; sed & hæc amolitus est. Sub vesperum longè horridum malum circumclusit profugum: in medio sylvarum liber errare visus, circumcursantibus per avia exploratoribus; & hic armis cœlestibus munitus, aciem inveteratoris triumphavit; reditusq; Patriæ, votorum neglector, iucundo utebatur otio cum familiaribus. Anno rursus 1611. cùm Exercitus in Volhiniam moveret, signa secutus, venit in vincula barbarorum. Agnovit infidelitatis pœnam, laborem in triremibus. Navigationibus Arabicæ socius, & naufragij esse debebat, quatiente procellâ solitò vehementiùs Actuarium. Periculum Christianis commissum est; ad quos Turcæ: *Vos Christiani gloriamini de magna potestate Matris Prophetæ vestri; nunc eam invocate, ut nos ab hac morte impendente liberet.* Exprobravit hic pristina beneficia Gabrieli rea tot votorum conscientia; iterum fit supplex Mariæ, vota ad Aram Claromontanam pollicitus, quorum beneficio redditum continenti navigium effecit, ut Turcæ precibus Christianorum deberi vitam suam professi, mitiùs agerent cum Gabriele, Exoratorem suum à triremium laboribus absolvendo. Nondum plenam assecutus libertatem, in Civitate *Tomza*, ubi olim Carthago stetit, per quinquennium, quâ obsequijs, quâ precariò peculium corrasit in lytrum Domino, à quo manumissus, turoq; ditiones Turcicas pervagatus, vota neglectim in moras ire sivit. Movit in Volchiniam Constantinopoli, ubi à Basilio Gubernatore Volchiniæ capitis damnato, Gabrieli votorum neglectori, conscientia tot ingratitudinibus intricata, iudex erat, & carnifex. A Diva non ausus vitam exorare, hæc solum lacrymabundus inclamavit: *Memento Sanctissima MARIA me esse cultorem Filij Tui, & quod Te nunquam inter barbaros abnegaverim. supplex oro saltem Catholicè moriar.* Dedit Maria, ex Gubernatoris Fratre tyranno, Patronum; qui lacrymis perfusus gladio subtractum monuit, ne fugam deinceps attentaret. In carcere à 24. satellitibus custoditus, ambitæ libertatis ductu omnia perlustrans, vidit fenestram patere; pro indu-

In naufragio Divam Claromontanam appellans se & Turcas liberat.

Mortem & captivitatem evadit.

vijs.

viis fila, telamq; poscit, obtinet: per *Martinum Lubieniecki* concaptivum, è turri ad 60 cubitos præcipitium explorat, commissiq; Divæ Claromontanæ suis conatibus, dum minimè suspicantur vigiles, per telam in modum funis contortam descendentes elabuntur. Per omnem partem studiosos insectatores non evitârunt, ad Fluvium *Pruth* deprehensi; verùm ad miserationem barbarorum affectus inclinante MARIA dimissi, & ad maturationem fugæ animati, integra libertate potiuntur. Gabriel dilationis impatiens, cum socijs captivitatis per tot adversæ fortunæ scenas, ope Odigitriæ Virginis victor, rerum gestarum ordinem, coram R.P. *Priore* Claromontano enarravit Anno 1635. die 3. Novembris. Idem recitat Bzovius tomo 15. Analium. Laudaverunt Deum reduces, illudq;, credo, Matri Dei accinebant. *Te Matrem Dei laudamus, Arcam Pietatis, & Gratia, Portum naufragantium, miserorum solatium, pereuntium Refugium ô* MARIA!

D Bonav: in Hymi B.V.M

35 SVb memorato Principe *Samuele Korecki, Sebastianus Krassowicki* Vir Nobilis, primùm in Tauricam, in Turciam deinde venum ivit ex acie. Post annum servitutem pertæsus, vota, seq; Divæ Claromontanæ despondet, fugamq; Ad crepidinem Tanais ab insequẽtibus premitur, auxilij inops, & consilij; dumq; rationem prævenit necessitas, obvium truncum arripuit, quem cossim insidens, Tanaim traiecit. Iterum sub illo Hectore Sarmatiæ *Stanislao Zolkievio* castra secutus, minùs prosperè dimicat; interceptus, ad verniles operas in maiorem Armeniam venumdatur, sed & hic auspice MARIA, comite miraculo captivitatem triumphat. Tertiò ex acie in captivitatem relapsus, & Constantinopolim reductus, lytro repetito in mancipatũ concessit. Diebus quatuordecim in compedibus ferro vinctus tenebatur. Libero ingenio suis votis consuluit. MARIAM Libertatis Patronam in auxilium advocando. Adfuit Numen ejus præpotens, quod vires ad comminuenda vincula suppeditavit, elapsumq; securè ad patriam oram, per Moldaviam, & Volhiniam deduxit. Alium adhuc *Sebastiano* campum fortuna metata est, in quo cum desperatis morbis decertaret patientiæ Atleta. Iterum (duobus mensibus decumbens) ad Divam recurrit; & tantum gratiæ accipit, quantum remedij præsens calamitas exigebat. Tot favoribus Marianis ornatus, authenticè in tabulas memoriam beneficiorum retulit. Anno 1623. 22. Iunij. Appellat MARIAM, cum Divo Anselmo: *O Beata fiducia! ô tutum refugium!* MARIA *Mater* DEI, *& Mater Nostra!*

In triplici captivitate, & morbis victor.

D. Anselmus

36 IDem Annus 1632. sistit ad Aram MARIÆ cum gratitudine G. D *Martinum Zebrowski* Is ex acie in Scythiam devenit. Viperæ, serpentesque in profunda turri exceperunt hospitem captivum. In superiorem contignationem tractus, manus pedesque ferro cinctus sola spe (ea erat ex Aula Clari Montis vocata Desperatorum Spes MARIA) ærumnas levabat. Claves obiecit fortuna, itaque conatu admirando manus & pedes expediens profugit. In Tartaros cāpestria pervagantes impegit, tractus in Græciam, ligoni, & harpagini manus inaſsvetas, admoliri coactus, lapidibus colligendis, evellendisque radicibus operam dabat. Quoties fugam tentavit, retractus toties ad vincula, annos trigīta obsequijs Domini se impensurum spondet, ad manumiſsionem. Potiore sui parte liber, Montem Clarum votis frequentat, à Maria gratiam libertatis precatus facilis votis supplicum flecti Maria Libertatem donavit, cúmq; Constantinopoli in desperatā ægritudine illam invocat, Medicam habere meruit. Tot peregrini soli, solisque superatis discriminibus, præsens sacræ Domûs limina exosculatur, cum testimonijs à Perillustri & M. D. *Alexandro Kálinowski* Anno quo supra 4. Maij. Agnoscim9 ô Domina tantorum magnalium opifex (cum Gregorio Nicomediensi loquimur) *Habes vires insuperabiles, robur inexpugnabile, ne immensam tuam clementiam superet multitudo peccatorum. Nihil tuæ resistit potentiæ, nihil repugnat tuis viribus, omnia cedunt tuo jussui, omnia tuo obediunt imperio, omnia tuæ potestáti serviunt, Te omnibus Tuis operibus reddit excelsiorem, qui ex Te natus est.*

Libertas à carcere & morbis.

Gregorius Nicomed.

37. EAdem tempestate Nobilis *Stanislaus Káczynski*, sub Gen: D. *Nicolao Málinski*, Tribuno Militum Sereniſsimi Regis Sigismundi III. ad Cecoram captus, viginti sex hebdomadas laborib9 attritus, ibat per diversorum Satraparum manus, lytro sæpius repetito. In Turciam ductus, solam spem fovebat in devota Aræ Odigitriæ Virginis, fiducia. Non confudit fidentiſsimum animum Clientis Maria, Libertatem dedit, quam, egreſsus ditiones Tyrannorum syngraphâ testatus est Anno 1622. 9. Maij. Si tanta fieri in nobis non meremur, amemus in alijs, & veneremur fatendo cum Divo Ephræm Serm: de Deipara: *Tu unica spes desperatorum, oppressorum auxilium, & ad te recurrentium præsentaneum sublevamen, omnium denique Christianorum firmum præsidium ô MARIA!*

A captivitate absolutus.

D. Ephræm.

38 NObilis *Ioannes Widelski*, vincula, fortunámque secutus, ivit in Tauricam, Sed pulchra libertatis ambitio, aliò traxit animum

Auspice Mariā Tartaro-

tum carceres evadit. animum votis prægnantem, quibus eam apud Mariam licitabatur. Fecit Maria, quæ sola ut faceret deficientibus auxilijs mortalium, remanserat, non in Ara, sed in captivitate adorata, adeo facili nutu reducens ex hostico, ut non tam annuere captivorum votis videatur, quàm obsequi arbitrijs, quamvis absque delectu omnibus, attamen gratiosis, gratisque maximè, quos si tales non invenit, facit. Altiùs assurge fiducia mortalium! per opinata solatia, quæ tibi mentiri potes vaga, & exerrans, sequere Mariam affectibus, dum licet, D. Bernard. & passibus, nam ut D. Bernardus ait: *Ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras, ipsâ tenente non corruis, ipsâ protegente non metuis, ipsâ Duce non fatigâs, ipsâ propitiâ pervenis.*

CAPUT VI.

Prodigiosas Mariæ supplicum è vinculis, & carceribus eliberationes prosequitur.

Ad invocationem Mariæ vincula sponte decidunt.

39 IN carceribus & vinculis miracula nascuntur. Huc remeant. Cum Tartaris captivorum pars, in vincula & carcerem ivit G. D. *Gabriel Czárnecki*, Vocat Divam Claromontanã in vinculis, adfuisse vocatam sensit, & expertus est, senserunt Numen & vincula eius, quæ ut voti reum ad Aram Divæ sisterent, sponte decidua, venerata sunt. Favente MARIA, favit & lethargus custodum, fugæ. Dum inseqvuntur Tartari, in aprico pugillus graminis tectum abscondit. Favorum præco homagium præsens præstitit Anno 1617. Quid mortales mortaliũ spebus innitimur, & damnabilem caducámque fiduciam extra *Matrem sanctæ Spei* venamur? Ad D. Ephræm. Te recurrimus, Te compellamus cum Divo Ephræm: *O MARIA Spes desperatorum, per Te reconciliati sumus Christo meo, & Filio Tuo, Tu peccatorum, & auxilio destitutorum, unica Advocata es, atque adjutrix; Tu portus naufragantiũ tutissimus; solatium mundi; carcere clausorum liberatrix celeberrima; Tu orphanorum susceptio, Tu captivorum redemptio, Tu ægrotantium exultatio & omnium salus.*

Vincula & carceres liberum dimittunt.

40 PRobè nôrunt Clientes, quid sit amari à Maria. Miraculis erudiuntur. Vir iterum prodit è Scithica servitute G. D. *Cherzewski*, (centum triginta octo annis nomen sepultum non invenio) clausus in carcere Tartarico, ferróque onustus, libero animo, in Claro monte negotium libertatis agebat, Favit Numen MA-

RIÆ. Et quid cætera non faverent? Profundus carcer, arcta vincula, fores vectibus obfirmatæ, tenere non potuerunt Mariæ devotum, sponte recedunt vectes, fores revolvuntur, cadunt vincula ad nutum Virginis MARIÆ. Gloriam tot miraculis propagatam, cui barbarorum oræ, oráque testimonia debent, ad Aram tulit. Anno 1540. En MARIA, ut Lactimelleus Doctor ait: *Omnibus se exorabilem; omnibus se præbet clementissimam, omnium denique necessitates amplissimo quodam miseretur affectu.* Simile beneficium de G. D. *Nicolao Warßáwicki*, suis operibus inseruit Abraham' Bzovius Tomo 15. Annalium Ecclesiast: ubi plura Divæ nostræ magnalia memorat. — *D. Bernardꝰ* / Simile apud Bzovium tom: 15.

41. ANná *Strzezewska*, G. D. Albezowski Consors, Krimum abducta, tres annos serva, quò mitiùs ferret illam calamitatem, religionem erga Divam Claromontanam assumpsit. Adolevit matura, capaxq; miraculi devotio. Cum alijs 50 Matronis venum exposita, ubi Mango nullum de ea pretium statuit, in carcerem reducta, Divæ vota sacrat, & ecce, stupétque ferrea vincula dissolvi, diduci compedes, adyta repandi; evadit, vaditque prosperè. Occurrit in via Dominus cum Satrapa, qui eam licitatus, reliquerat in carcere; trepidat mulier, obviam tyranno procedit, nec agnoscitur, oculorum correxit errorem carcer vacuus. Libera cum votis venit Anno 1619. 5. Maij. Confiteatur tibi omnis lingva ô Domina, quòd *Dedit Te Dominus in Fœdus populi, in Lucem gentium, ut aperires oculos cæcorum & educeres de conclusione vinctum, de domo carceris sedentes in tenebris* ô MARIA. — Vinculis prodigiosè absoluta non agnoscitur fugiens. / *Isaia 42.*

42. DEcuit profiteri Liberationẽ à Virgione, quia à MARIA. G. D. *Christophorum Skárbek* Palatinatûs Lublinensis, apud Tartaros captivus didicit, quantum inter se distent Servitus Libertasque. Totum se suámque sortem Divæ Claromontanæ devovet, Nec frustra. Misit illa de nocte fecialem (Angelum Tutelarem opinari licuit) ætatis provectæ virum, quem vigilibus oculis usurpans, suaque, sequentibus aliquot noctibus, in familiari colloquio, incommoda questus, opem promissæ libertatis accepit. Adest signata senecioris oraculo dies; nullo manus admovẽte vincula dissiliunt, panduntur fores, nec tenent manumissum Mariæ, vovet retulit Anno 1624. Par beneficium expertus *Christophorus Cießynski*, per omnia simile, nisi quod hic in vigilia hospitem libertatis fidejussorem, accepit, ille de nocte; Ecce MARIA est illa — Apparitio & liberatio. / Simile.

Sapient. 10. *Sapientia* (quæ) *hos qui se observant à doloribus liberavit, hæc venditum justum non dereliquit, sed à peccatoribus liberavit eum, descenditque cum illo in foveam, & in vinculis non dereliquit illum.*

Prodigiosa liberatio & fluminis trajectio.

43. PIetatis impetu mens fertur in Moschuam, & calamus. Hic, *Ioanni Lithaor* in Arce *Biale leziore*, collumque manúsque, pedésque, ferrum attrivit. Ipsius vitæ miserum tædebat. Quæ vota Divæ nostræ, ægro animo deprompsit, carcer testis est, qui imperio Virginis, absque manûs alienæ obsequio, vincula miraculosè decidua vidit. Testis est & *Volchoia* fluvius, qui Libertum Mariæ, ejusdem miraculi subsidio in adversum littus exposuit. Si beneficium lingvæ tacebunt, fluctus littoribus allapsi sonabunt; quanquam & Schema gratæ mentis, cum Imagine captivitatis relictum hic, subscriptumque Anno 1566. eandem gratiam loquitur abundè.

E captivitate liber.

44. NEc tacet N. *Martinus Michałowski*, qui per manus Tartarorum in Turciam venit. Pars magna calamitatis fuit, in crudelem Dominũ fidei desertorem incidisse in Turcia, quem socium Catholicæ religionis habuit in Patria. Ærumnas leviores fecit erga Divam Claromontanã affectio, & fiducia, quâ comite liber, ad libertatis Aram gratitudinis anathema, cõpedes appendit Anno 1624. Quid agit mortales inter gratia MARIÆ? Ostendit D. Bonaventura in Speculo cap: 5. *Gratia Mariæ colligit malos, inpingvat bonos, liberat universos.*

D. Bernard.

Liberatorũ multitudo.

45. HÆc strictim. Nihil ità frequens ætate nostra, ac liberationes captivorum, quorum gratiæ non omnes fastis inferuntur, non quòd non magnæ, sed quòd quotidianâ frequentiâ studium connotationis, & admirationis excedant. Nôrunt ipsa pœnalia claustra Tartarorum, quorum nobilior munere Legationis aliquando in Poloniam defunctus, curiositatis causâ cum Senatore quodam, vota persolvente in Claro Monte præsens, nõnulla cum Patribus nostris conferens quæsivit. *Hicnè est Mons Clarus Czestochoviensis?* hunc esse ubi responsum, subintulit: *Quàm fatalis est nobis hic locus, vidimus eum semper in ore captivorum esse, huc plurimos aspirare, cum quanto nostrorum Satraparum damno, testantur carceres miraculosè vacui, soluta, proiectáque vincula & compedes; nullæ custodiæ, nulla vincula tenere possunt, nullæ curæ observare ne evadant. Quàm magna gentis vestræ, & aliorum veneratione colendus! &c.* Hoc idem supra memoratus Mo-

Tartarorum testimonium

tus Moſchorum Legatus ad Sereniſſimum Regem Ioannem Caſimirum, referebat, de quo hîc cap: 9. Ad fidem propoſito faciendam hæc retuliſſe ſufficiat. Vnde noſci poteſt Diva Mater Maria, ſecundùm Ildephonſum: *Noſtræ Libertatis Titulus.*

C A P V T VII.

Sacerdotalis dignitatis Perſonæ, ab hoſtibus circumventæ, invocatione Divæ Claromontanæ, ſuperant, evadúntque pericula.

46. LÆtitia & Gloria Sacerdotum MARIA, (ſic à D. Ephræm appellata) quos dignitatis exceptione ſingulari extra, ſupráque mortalium conditionem ſtatuit, ſuis quoque curis dignatur. R. D. *Ioannes Muſſenius* de Kroſno, & R. D. Clemens Szimecz de Zdzielſkowice Presbyteri, Anno 1577. 10. Maij, ex Synodo Præmiſlienſi reduces, ad Collegam in Charle diverterunt. Nocte concubia 40. circiter prædones ſtipitibus & ſecuribus armati, miſerè contuſos, ac vulneratos, direptâ ſupellectili, reliquerunt. Nullus vitæ ſpem fecerat ſeminecibus. Vt potuerunt mutuo provocata devotione, ſuſpirijs Mariam appellabant, Claromontanæ Baſilicæ limina viſitare polliciti. Adfuit vocatum ejus Numen, ſanitatem vitamque deſperatam dedit, quod beneficium, vota ſolventes Syngrapha teſtati ſunt.

D. Ephræm.

Duo Sacerdotes à prædonibus vulnerati miraculosè curantur.

47. NOſtri ſæculi eſt, quod ſequitur. R. D. Pigelius Æditus Bujakovienſis, in Ducatu Sileſiæ in villa Krzyzanovice, Decanatûs Rattiborien: ab hæreticis captus Principis Karnoviēſis militibus, & Comiti de Turno oblatus, ubi 300. Equites, & 100. pedites præſidiū tenebant, de theſauris Eccleſiæ requirebatur, Excoriationē, ſtrangulationem, capitis præciſionem, poſitâ ſuper collum machæra, minitando, ad proditionem cogebant, metum auxit antecedanea crudelitas, quæ complures ibidem Sacerdotes ſuſtulit de medio. Inter frementium armorum furorē, procumbit in genua, Divam appellans: *Sub tuum præſidium, &c* & votùm Claromontanæ Viſitationis ingeminans, Libertati donatus eſt; quam Syngrapha recognovit Anno 1625. 7. Maij. Vide & confide, quod (ut ait Sapiens) *MARIÆ gratia & amicitia liberant, quas tibi ſerva ne exprobrabilis fias.*

Inter hæreticos captivus libertate potitur.

Proverb: 19.

Multiplex in liberatione beneficium.

48. REverendus D. *Ioannes Rádoßen∫ki*, Parochus Szymkovien∫is, Anno 1656 ad Reverendi∫∫imum D Abbatem Paradi∫ien∫em in Sile∫iam profectus, à Svecis interceptus (eo tempore Poloniam populabantur) ∫ex hebdomadas in carcere detentus, quatuor dies inediâ maceratus, po∫tridie pœnis immeritis vitam daturus, vitæ con∫ilio, à votis ad Aram Odigitriæ Imaginis, ∫umpto, è fene∫tra carceris ad octodecim cubitos ∫e ∫e præcipitem dedit. Quot Diva Mater ulnas ∫uppo∫uerit, agnovit, nullũ ∫en∫um doloris, aut convul∫ionis expertus. Duo re∫tabant, ob∫tabantque Libertati, flumen rapidum, & vulnera in∫equentium, ∫ucce∫∫it Libertas, nam & ∫ecuram protegente Maria fugam fluctibus innatãs raptavit, & cùm aliquot centena ∫cloporum è continente in pro∫ugum exonerarentur, tot armis in ∫e ruentẽ mortem eva∫it. Præ∫ens gratiam Dyphticis Parthenijs te∫tatus e∫t.

Inter periculorum victor & morborum.

49. SVpplicem, ex in∫idijs, hæreticorum elap∫um excepit Ara Mariæ A. R. D. *Bartholomæum Cießyn∫ki* Decanum, & Parochum Kovnen∫em. In ∫tructas ab hæreticis in∫idias impegit. Armis prævaluit odium ingenio∫um, prolap∫us armis premebatur, fluente copio∫o ∫angvine, in quo vitæ naufragium imminebat. Novus Marianus Geryon à ca∫u vires colligens, ∫urgit, nudâ manu, nudum inva∫oris ferrum arripit, quo confudit, contuditque conatus hæreticos victor. Divæ retulit victoriam, cui ad Aram Clari montis vota ∫pondebat. In tabulas Marianas relatum Anno D, 1627, ultima Octob: complures alios favores recen∫endo, quos in morborum, & aliorum di∫criminum impugnatione percepit. Mors, periculum, fraus, dolórque fugient, modò, ut Lactimelleus Doctor ait; *In periculis, in angu∫tijs, in rebus dubijs, Mariam cogita, Mariam invoca, non recedat ab ore, non recedat à corde Cordi no∫tri Cor MARIÆ.* (D. Bernard.)

Plura beneficia.

50. AMplioribus gratijs ornavit MARIA R. D. *Bartholomæum Celeiowicz* Parochum Borkovien∫em Anno D. 1650. In morbis, qui medicam artẽ fallebant; in animi dilaceratione, ∫eu quadam naturæ implacabili tyrannidè, ad Divam Claromontanam voti∫ivit, & propitiam habuit. In his futurorum beneficiorum ob∫idem accepit fiduciam. Anno memorato, dum prædatrices copiæ Ko∫acorum, & Rakocianorum, ad oppidum Pro∫zowice (4. Levcis Cracoviâ) per campe∫tria vagantur, ∫eptus armis, animo primùm, deinde corpore cœpit angu∫tari. Solabatur trepidantem recordatio præ-

tio præteritorum, iterum ad subsidium Divam Claromontanam devocat, & habet Adjutricem. Senserunt latrocinantes phalanges, quæ panico timore perculsæ, securum reliquerunt. Tot gratiarum portitor vota solvit.

51. AFfinitas beneficij trahit in consortium gratitudinis & R. D. *Ioannem Rubinkowski* Dunaygrodensem Parochum, Sedis Apostolicæ in Consistorio Kamenecensi Notarium. In obsidione Barensi sex Sacerdotes cæsos spectavit, septimus ille poscebatur ad necem. Huic loco sese votis despondet, & ecce inter fremitus Kosacorum Tartarorumque, veluti invisibilis, cædi subtrahitur; nondum tamen extra periculum, nam relegatus in carcerem quidquid fortuna ferret iniquior, expectat. Divæ se dum commendat, inopinato lytrum adest ab Archidiacono, quo factus liber, totum se debere huic loco professus est, præsens Anno D. 1650. 9. Iunij. Tot Marianæ gratiæ ornamētis illustris loqui potuit de Maria cum Petro Damiani Serm: de Nativit: B. V. M. *Scio Domina, quia benignissima es, & amas nos amore invincibili, quos in Te, & per Te Filius Tuus, & Deus Tuus summa dilectione dilexit; imò ipsa sibi devotos peculiariter diligis, juxta illud Proverbium: Ego diligentes me diligo; & quia amor nonnisi amore rependitur, ideò eam amare pro virili studeamus.* Inter Kosacos & Tartaros mortem evadit. Petrus Dam.

52. AD Aram Sacris operantem R. D. *Martinum Boznowski* in Vsiatin & Tinno Tartari in hostiam deposcebant, ad Liturgiæ finem implentes Ecclesiam. Divæ nostræ se commendat, ad cujus Ectypum sacrificatum est, & versis ad supellectilis Ecclesiasticæ direptionem Tartaris elapsus est. Reversus non multò pòst, iterum invadentibus Tartaris periclitatur, sed invocata rursus votis Mariâ, opportunum dedit latibulum, quod Clientem incolumē servavit. Iterum de Grodek cum DD. Hæredibus domum profectus, à Tartaris, qui tractus insederant, circumdatus, pari beneficio servatus est. Tot Mariæ trophæis auctus in Claro monte cum M. D. Kalinowska Capitanea Kamenecensi, Laudes, & gratias dixit Mariæ huic loco salutem suam attribuens Anno 1623. Inter complura discrimina, salvat.

53. ALius in vinculis, Mariani mancipatûs compedes cum amat, it in libertatem. Est R. D. *Adamus Budkowicz*, apud Tartaros captivus, vincula, carceres, complura vitæ discrimina, subsidium Mariæ ex hoc loco implorans superat. Miraculo- E captivitate Tartarica liberatus.

gem ge-

rem gestam in autographo ostendit Anno 1611. 18 Aprilis. Gratulemur tantam potestatem MARIÆ, sed & nobis ejus dignationem. Bellè dulcis Bernardus Serm: 4 de Assumpt: *Nos quidem servuli Tui cæteris in virtutibus congaudemus Tibi, sed in misericordia potius, congaudemus nobis ipsis ô MARIA!*

D. Bernard.

Inter latronum insidias victor.

54. ET in Patria hosticum offendit A. R. D. *Iacobus Kakolewski* Præpositus Białokamenecensis. De Iaworow cum Domina sua Parente ad Montem Clarum profectus, votorum solvendorum causâ, post obtentum ope Mariæ in morbis desperatissimis vitæ beneficium, in latrunculos infami prædandi dexteritate nobiles, qui armis tractum occupârant, incidit. Viâ cedendi necessitas, honestus rixandi, prædandique titulus fuit; quâ verbis mordacibus, quâ armis minacibus inermes ad pugnam provocabant. sed Prælatus leni verborum gratiâ pugnam dissimulat. Nihilo mitiores gestatoriam bombardam ad caput, strictam frameam ad collum applicant Prælato, vt eo deterrito, aut sublato, liberiùs imbellis præda cederet. Expertum antehac auxilium à Diva, cui vota ferebant, imploratum est. Aderat, nam exonerata bombarda fefellit ictum fatalem, & quamvis serena dies spiraret Etesias, subita aëris tempestas terrefactos involvit. Audaciores cùm fecisset prædæ spes avara ad vulnera pugnatum est. Soror A. R. D. Præpositi binis affecta vulneribus periculi signum tulit. Vna opportunè aderat machæra, cuius, in pugna capulum præcisum, infirmam impacémque periculo dexteram reddidit. Adfuit invocatum Virginis Numen, nam Prælatus, veluti si adversarijs ademptas vires usurpasset, adeò inermis invaluit, ut superandis pluribus unus sufficiens, equis dejectos, fatigatos, in terram stratos, absque vulnere tamen reliquerit victor. Recognitum, & in Fastos gratiarum Mariæ relatum Anno 1640. 3. Maij. Hinc audijsse mihi videbar ad Aram exclamantem cum Divo Germano Patriarcha Constantinopolitano: *Certè Domina Dei Parens, certè meum refugium, vita & defensio, arma & gloriatio, spes & robur meum ô MARIA.*

D. German. Patriarcha Constantin.

Carceres elabitur.

55. ALius non armis, at votis, non pugnãdo, at precando gloriosam adeptus victoriã, hic supplex stipat Aram Mariæ suis trophæis. Est R. D. *Sigismundus Zárnoteski*; in carcere, & vinculis Divam appellans, barbarorum curas, & carceres evasit, voto huc nuncupato. Beneficij memoriam cum Personis primæ dignitatis testibus in Acta Mariana inseruit Anno 1622.

56. ITerum Moschovia Divæ nostræ supplices ad homagium reddit R. P. *Bonaventura Bonar* Ordin: S. Francisci Strictioris Observantiæ, in squallore carceris Moschovitici detentus, vota ad Divam Claromontanam frequentavit. Equidem non tantùm in his angustijs, at in alijs tum infirmitatum, tum aliorum discriminum casibus positus, liberalem in partitione gratiæ, expertus est. Authographo recognitum reliquit ad Aram præsens. Vtere jam manumisse Mariæ stimulo Tutelaris Tui Bonaventuræ, quo Religiosorum, ac fidelium corda provoces ad amandum amores & gratias Mariæ, & loquere: *Religiosi omnes honorate illam, quia ipsa est Adjutrix, & vestra specialis Advocata MARIA.* Plures gratiæ. D. Bonavent. in Psalt: B. Virg: Mariæ.

CAPVT VIII.

Imagine Virginis Odigitriæ sua protegentes pectora, tum in acie, tum in alijs occasionibus prodigiosè ab armorum ictibus, & vitæ periculis illæsi.

57. HVc pertinet applicandum Divæ Nostræ quod Franciscus Petrarcha accinit MARIÆ, restitutum in Latinum à Philippo Beroaldo. Petrarcha.

Tu Clypeus miseris firmus mortalibus una es
Ictus fortunæ contra, mortisque cruentos. Clypeus Mariæ.

Norûnt illi, qui Odigitriæ Imaginis Imaginem, omni Bulla pretiosiùs gestamen, signum felicitatis, circumferunt. Novit & G. D. *Nicolaus Moczárski*, in castris annos triginta versatus, nunquam ex acie pedem retulit, semper adverso in omnem ictum fortunæ pectore. Suffragio fortitudinis, & felicitatis, bellicis admotus dignitatibus, inter missilia, globósque nihil læsus, & veluti aliqua styge lustratus videbatur, cùm lædi non potuit. At quæ Pallas sævâ Gorgone formidabili scuto, pectus & latera tutata est? Iam edixit, scripsitq; Cliens in Parthenia Ephemeride, protectione Mariæ vitâ incolumem in acie stetisse, cujus Imaginis Claromontanæ Ectypum in pectore ferebat contra omnem fortunam securus. Quoties inchoanda belli proludia, primus ruit, illi se despondens, cujus Imaginem habuit pro pelta. Interpositâ conscientiæ fide retulit vota solvens Anno 1628. Quis non credat quod *Clypeus est omnibus sperantibus in se MARIA!* Triginta annos extra periculum Imagine Odigitriâ protegês pectora. Proverb: 30.

D. Bonavent. in Psalt. B. V. Mariæ.

58. PEregregiè D. Bonaventura de MARIA. *Qui habuerit characterem Nominis ejus adnotabitur in libro vitæ.* Addam: Qui portaverit Imaginem ejus cum fiducia in Deo, à vitæ præsentis periculis præservabitur. Exemplum probat in Viro Nobili *Adamo Strzałkowski*. Is sub Batovv ab hostibus interceptus, in sylvam tractus est immeritas capitis pœnas daturus. Iam procubens in genua cervicem flectebat, verùm Imaginem Divæ nostræ apprimens pectori, vitámque exorans virtute Numinis MARIÆ hostis ferire, ille mori prohibetur, cadente ferro, tremefactis manibus tartarus barbarum quid immurmurans cœpit placari. Nihilominus Erynnis innata suadet illi nocendum, quem aliquando sibi nociturum in acie suspicabatur. Iterum adactus in genua fatalem ictum expectat, at idem è collo pendens amuletum appressúmq; pectori impendentem acinacem cohibuit, vim repressit. Hoc sub Batovv.

A morte servatus.

In conflictu illæsus.

59. ANno postmodum secundo sub Cudnov dum in acri conflictu in eos, qui latera stipabant, pericula mortésque dividuntur ictũ excepit adverso pectore, qui transverberato nexili thorace, ubi in Imaginem è collo suspensam, impegit, agnoscens Numen protegentis MARIæ, post extimam vestem, thoraceq; lapsus adoravit. Corpus illæsum, thorax ferro nexilis trajectus, globus grandioris bombardæ, (musqvetum dicimus) in Imagine vestigiũ, prodiderunt magnitudinem periculi.

In morbis & acie.

60. IDem in Sadek neglecto quodam in pedem defluxu, vitâ periclitari cœpit, nec enim capax erat remedij, lethali periculo absolvitur, medicam MARIæ manum implorans. Pertæsus otium domesticum, ad castra movit, hic duobus globis bombardinis petitus, dilectæ sibi Imaginis Clypeo munitus, mortem retudit. Tot bellicis, ac domesticis, de barbaris, de vulneribus, de fortuna, victorijs illustris, tot gratias consodalium testimonijs firmatas in Claro monte vota solvens subscripsit Anno 1672. Confide, & aude dicere cum Cosma Ierosolymitano: *Invituperabilem Deipara spem Tuam habens salvabor; defensionem tuam possidens Immaculata, non timebo. Persequar inimicos meos, & in fugam vertam, solam habens ut thoracem protectionem Tuam, & omnipotens auxilium Tuum ó* MARIA!

Cosmas Ierosolym.

Globo non læditur.

61. GEorgius quoque Kobylecki Vir Nobilis cum aquilonari Marte signa conferens majoris bombardæ globum pectore

ctore excepit, sed veluti cautes respuit. Stupebat prodigium exercitus, Divámque nostram veneratus est, cùm vidit ejus Imagine pectus obarmatum. De morte victor, vota solvens, & gratiā enarrans, facti memoriam fastis intulit. Oraculum Sapientis provocat ad amores Divæ Virginis Proverb: 4. *Arripe illam, & exaltabit te, & glorificaberis ab ea, cùm illam fueris amplexatus, & coronâ inclytâ proteget te MARIA.* Proverb. 4.

62. QVod Regum aures implevit, Exercituum Duces exhilaravit. In castris, colendæ Odigitriæ Imaginis consvetudinem roboravit, barbaros stupefecit, antequam Fastis Marianis insereretur, nunc propono Imaginis miraculum, quod ostendit, ubiq;, & in castris, & in tranquillitate domestica, & in captivitate Numen MARIÆ invocantibus propitium. Generosus D. *Andreas Iezowski*, Ductor Copiarū Serenissimi Regis, impensa devotione colebat nostræ Imaginis Imaginem, quam velut fortunarum omnium auspicem secum ubique limbo argenteo circumductam in theca sericea, more nostris Polonis consveto, è collo pendentem circumferebat. Contigit sub Brahiłow Anno 1666. Affinis ejus Nob: D. *Iosephus Łáßor*, cum supremâ ægritudine luctatus, hanc Imaginem, quam memoratus D. Andreas Iezowski, omnium expeditionum comitem habuit, sibi porrigi impetravit. Itáque manibus insertam dissvaviat, complectitur, apprimit pectori; conceptâ pristinæ sanitatis ingenti fiduciâ; cupiensq; eandem, ultimæ luctæ adstitem (si ità Fatis visum esset) habere, ad grabati latus curat appendi. Sensit moribundus præsens Virginis Numen, in flammis ab Imagine procedentib⁹: torpens mortis gelu incalescit vehementiùs, æstuat, ardet, demum incendio ferendo impar, Imaginem adductâ cortina velari præcipit; nihilominus salutaribus torretur ignibus; qui dum pauló post remissiùs agunt, in placidum somnum resolvitur. Incendium, quod jaculabatur Imago, quàm fuerit salutare, somno excussus intellexit, plenâ sanitate donatus. DEO, MARIæ, adscriptâ vitæ gratiâ, quam exinde studiosiùs venerari cœpit G. D. Andreas Iezowski.

63. REpendit ampliori beneficio venerationem suæ Imaginis MARIA. Anno eodem 1666 in Podolia sub Iazłowiec in villa Bazar nuncupata, subterraneæ specûs, in qua more Podoliensium, qui carent granarijs, frumenta longiori tempore servabant, ostium ut primùm aperuerunt subditi, villicus pestiferâ exhalatione

afflatus subitò concidit extinctus. Conjux Gen. D. Andreæ Iezowski, præfatam Imaginem super mortuum, aut mortificatum posuit, invocans Matrem vitæ MARIAM votis supplicibus; quæ Imago nuper jaculata flammas, moribundo sanitatem donavit, eadem vitæ spiritum in cadaver, in quo nullum explorare potuerunt adstantes vitæ vestigium, vigorémque membris infudit, sub illo enim dulci pondere suspirare cœpit, & suspicere, paulóque post plenâ valetudine potitus, se vitam debere MARIÆ recognovit.

64. ANno pòst decimo, scilicet 1676, sub Zorawno signa movens Gen: D. Andreas Iezovvski, individuam comitem belli secum tulit, & hanc Imaginem, dúmque minùs prosperè dimicatum est, ad Woynilovv interceptus à Tartaris, & in hosticum abductus, ærumnas captivitatis, carceres, famem, verbera, quæ tribus per hebdomadam vicibus repetebantur, ejusdem præsentia, preces fundens, & lachrymas, solabatur. Aliquamdiu cœlare potuit sibi permultùm dilectam Imaginem. Postquam verò melioribus vestimentis exutus est, & ille pretiosus thesaurus abscondi non potuit; venit in manus barbarorum Imago, quam lachrymis & precibus impetrare non potuit: at quia argento spoliata hosti visa fuit vilior in majorem Fidei nostræ, sacrorúmque contumeliam procul inter equos abjecta est, pedibus eorum conculcanda. Iam longè gravior fuit captivitas absque Imagine, cujus jacturam deplorabat. Laboribus, & mœrore fatigatum somnus invasit. Evigilat, Imaginem ponè caput repositam aspicit, stupet, lætus excipit, cujus restitutionem adscribit miraculo. Sedulus captivorum observator Scytha, videns Imaginem ad Andream reducem, iterum totis obnitenti viribus eripere conatur: spectat pertinacem utriusque luctam: quidam ex maioribus Satrapis (Mursas vocant) rapinam prohibet, sinitque captivum aliquali ex illa Imagine frui solatio. Et in hostico religiosissimè deinceps Divam in hoc Simulacro coluit, cui precibus & votis suam liberationem committebat. Hac Auspice Libertatem adeptus coram Serenissimo Rege IOANNE nunc regnante feliciter, & Principibus Viris propalam prædicavit se semper Divæ MARIÆ, in Odigitria Imagine venerabili, auspicijs suam è captivitate vindicationem debere. Et ne oblivionis injuria tot gratiarum interiret memoria, Patribus Conventûs Nostri Varsaviensis ad Sanctum SPIRI-

TVM in scripto tantorum magnalium fusiorem recognitionem porrexit, Belli Ducum, & Illustriorum Personarum (quæ in Archivo leguntur) manibus subscriptam, Actis Domûs Marianæ inserendam. Anno D. 1677. 14. Ianuarij.

65. PLura exempla non refero, quamvis nudâ narratione relata exceperim plurima. Ea solùm memorātur, quæ propter veritatis authoritatem à testibus petitam, legitimè fastis Parthenijs illata sunt. Hac Pelta salutari Nobiles, Duces, Senatores, Principes sua pectora communiunt, uberem suæ devotionis mercedem accipientes in casibus adversis tutelam. Si in Aulis Principum, Regumq; in *Aurea Fortuna* locum successit (ut supra clarè monstratum est) in pectoribus appensa *Aurea Bulla* (quæ signum nobilitatis erat, quo victores donabantur) vicem occupat, quam Cicero in Verrem *Indicium, atque Insigne Fortunæ* appellat. Hanc alij in argentea, alij in cuprea lamina pictam, in pectore deferunt, reperies Iro quoque pauperiorem, qui Procerum Regni, Nobiliumq; devotionem æmulatus, Ectypum hujus Imaginis, aut Scapulari, aut vesti assutum, aut in lamina è collo pendulum, suæ felicitatis, ut inquit de Bulla Iuvenalis. Mos Odigitriæ Imaginis exemplaria appendēdi in pectore.

- - - *Signum de paupere loro* Iuvenalis.

deferat. Et triumphantium, Bulla gestamen erat, in cûjus medio seu corde, remedia contra invidiam (ut videre licet apud Pierium Valerianum Lib: 41. cap: 5.) veluti amuleta reponebantur. Hoc certè contra invidæ fortunæ odium novercale Clientes in sacra Imagine, veluti in *Aurea Bulla* amuletum habent, cum quo omnem ejus aciem triumphant. Pier. Valer.

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS
SEU
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.
PARTITIO V.

Pericula ab Elementis, & Elementatis Clientes cum Diva Claromontana triumphant.

Hic est

MUNDI DOMINA MARIA.

Domina Maria.

ARIA interpretatur DOMINA, *hoc quoque optimè competit tantæ Imperatrici, quæ revera Domina est Cœlestium, terrestrium, & infernorum; Domina inquam Angelorum, Domina hominũ, Domina Dæmonum, Domina utique in Cælo, Domina in mundo, Domina in inferno.* ait D. Bonavent: in Speculo cap: 3. *Quia in primo instãti suæ conceptionis, Monarchiam totius promeruit, & obtinuit universi,* teste Bernardino Senẽsi. *Si enim* (ait Athanasius) *Christus Rex est, & Dominus, Mater quæ eum genuit, & Regina & Domina verè censetur.* Itaque *Verè rerum omnium conditarum Domina effecta est, cum Creatoris Mater extitit,* asserente D. Damasceno lib: 4. Orth: Fid: cap: 11. Hunc antehac semper Polonia attribuebat MARIÆ titulũ, ut vetusta Missalia Diœcesis Cracoviensis probant, in quibus inscribuntur *Missæ de Domina.* Et si *Dominam* à *Domando* dicimus; vide quomodo elementa domet nè noceant.

D. Bonavẽt. D. Bernard: Senen: D. Athanas: D. Damasc.

CAPUT

CAPVT I.

Ruinis terræ oppreßos, profundisque foveis illapsos, desperato casu; MARIA viribus vitæq; restituit.

In lacuna terrà obruti quatuor operarii illæsi inveniũtur.

1. MAgna *Domina* MARIA, ideò magna virtus ejus, in terra, & sub terra. Viderunt omnia sæcula, & nostra. Exempla quæ mireris, accipe. Anno 1609. sub Ilkusio (Civitas est ab urbe Gracovia ad quintum circiter lapidem projecta, plumbi, argentique mineralibus opulenta) quinque operarij, *Iacobus Golá, Valentinus Lamiogonek, Iacobus Piwowarek, Simon & Ioannes Bodzinek* germani fratres, in lacuna ad 90. cubitos profunda, impendente mole terreâ, 18. Augusti clausi, ad 22. Mensis ejusdem latuerunt, extra omnem auxilij humani spem. Vitâ, & spiritu Divæ nostræ vixerunt, cui se committebant. Vota, quæ cœlos penetrant, altitudinem terræ superârunt, eluctata ad aures MARIÆ, quæ pios animos Civibus indidit terram egerere, & oppressorum cadavera solito Christianis more sepelire. Vivos inveniunt, supplicésque ad Aram Claromontanæ MARIÆ sistunt. Annò quo suprà.

Simile.

2. MAtthias Glinká puteanus de *Ostrowie*, scaturigines aquæ rimatus in profundo, oppressus mole terræ, gemebat sub pondere, multúmque luctatus, dum incubantē glebam excutere conatur, succubuit. Desperato libertatem providit MARIA, ad cujus Aram suspirabat. Vicinus non procul à loco, in quo Matthiam noverat laborâsse, transiens, deflexit à tramite visurus operam, sed acclinis ad os putei, suspicari cœpit, quod erat, ruinâ tumulatum. Accivit socios, qui non æquo tumulo conditi, justa soluturi, sarculis, ligonibus, manus admoliuntur, egestóque terræ ingenti pondere, in vivo miraculum inveniunt. Divæ nostræ sospitatu vivus, ad gratias animos spectatorum, enarratione beneficij coëgit. Relatum Actorum Præsidi, & fastis ritè adnotatum cum testibus. Sicut aliorum Omnipotentiæ suæ miraculorum, quibus negotium salutis nostræ ante secula præordinatum agebatur, MARIAM administrā DEUS effecit; ita horum omnium Opificem constituit. Testatur Chrysippus. *Horum omnium, quæ alia causa est, præter eam, quæ genuit hujusmodi miraculorum Opificem, id est Christum.*

Chrysippus in Orat. ad Deipar.

3. Mari-

In profundo casu dura collisio & sanitatis gratia.

3. MAriană gloriæ semina, miracula, iterum è fodinis *Ilkusensibus* trahuntur. Anno 1643, *Ioannes Wieliczká* Civis Ilkusensis cum filio Laurentio per fauces lacunæ suburbanæ ad 60 cubitos demittebatur. Citiùs quàm sperabant, infeliciùs quàm cupiebant, rudente rupto, ad fundum decidui, venerunt. Collisione violentâ, laxata membra, solutæ nervorum compages, vires, & propè vitam ademerant. Protrahuntur bina funera, quorum casus miserabilis excivit ad 100 personas, quæ spondere vitam non præsumentes, lacrymas dederunt. Consilium fuit Divam Claromontanam, quam illa Civitas annuis excursionibus impensè colere svevit invocare, & invocavit, vota votis comulando. Preces, nō morata Maria jam jam intereuntem vitam revocavit. Grati cum redivivis Clientibus Cives, Divam homagio venerati sunt, qui extraordinariæ gratiæ spectatores, ijdem & testes.

Similes

4. IN eodem quoque suburbano. *Stanislaus Kita* ad 50 cubitos in fauces mineralis fossæ deciduus, jamque animam agens, ad Mariam Czestochoviensem aspiravit. Sospitatricem, quòd habuerit, mirabiliter ereptus morti, miraculi secum extulit vestigia Anno 1610. Quicunque solatiorum expertes, in profundo miseriarum, aut quod longè miserabiliùs est, in profundo peccatorum viciniores Herbero delitescentes gemimus, inclamemus, & salutemus patheticis affectibus MARIAM, nostris calamitatibus intentam.

D. Bonavent. in Salve Regina.

Salve Virgo Virginum stella matutina,
Sordidorum criminum vera medicina.
Consolatrix hominum. qui sunt in ruina
ò MARIA!

Casus innocuus.

5. ALius à fortuna damnatus ad ossifragium (Christophorus nomine) incautè in puteum profundiorem lapsus, stipite obstante in ejus orificio, luctabatur, qualecunque sibi laturus auxilium MARIAM identidem appellabat votis, cum decreto Claromontanæ Visitationis, nihilominus ut periculum experiretur, & miraculum, præceps in profundum, casum frustravit; incolumis extractus, votum, quod Aris MARIÆ debuit, solvit Anno 1598. 5. Iunij.

6. ALios collidunt, alios dum favet MARIA in facilem sinum excipiunt præcipitia. Nobilis *Anna Krzywotecka* in Palatinatu Plocensi, nocte currum præcedens, in foveam lupis capiendis

ador-

adornatam lapsa, cum prole, quam prægnans ferebat, periclitata, ad Matrem, omnium meliorem Matrem Mariam vota promisit, ad ejus Aram hic supplex futura. Correxit errorem, casumque ejus miseratio, quæ matrem & prolem servavit. Recognitum Anno Domini 1593. 30 Maij.

Puel'a in lacuna oppressa.

7. Villa *Grudzin* erutam lacunâ puellam, stitit cum gratiis ad MARIAM Anno 1613. 3. Maij. Hæc, Nicolai & Annæ filia, ad fodiendam argillam profecta, abruptâ desuper impendente gleba, tumulata est. Serum laturi parentes auxilium, pondus amoliuntur, extrahuntq; exangvi pallore, livoreq; mortuali deformem. Cura satis impigra viribus revocandis adhibita est, sed letalis tepor studium, & industriâ frustravit. Eundum erat ad Divinam, Divinæq; Virginis opem; sed omnes occupantur in exploratione spiritûs vitalis. *Sophia* vicina puella, consobrinæ miserata casum, innocentes manus, lacrymasq; Aris Claromontanæ Mariæ offert, & stupente natura, attonitisq; omnibus redivivam accipit. Confiteamur coram Domino Dominorum, miserationes bonæ Dominæ MARIÆ (cum Damasceno de Dormit: Virginis) *Quisnam immensorum horum bonorum, atque omnem mentis captum, & cognitionem superantium Officina extitit, an non perpetua illa Virgo, quæ te in lucem edidit, MARIA?*

D. Damascenus.

CAPUT II.

Ex ædificiorum, Arborumq; summitatibus prolapsos; ferocientibus equis excussos, letaliterq; collisos, vocata Claromontana Virgo, pristinæ vitæ, viribusq; restituit.

Boter lib: 2.

8. NVtantium, lapsorumq; LEVANAM, MARIAM, Clientes experti, explodunt superstitionem Tartarorum, qui (teste Botero) ad ostium fluvij OBIC, patrio ritu quoddam colunt idolum Anûs decrepitæ (*Anum Auream* appellant) quæ unum ad pedes provolutum, habet, alterum in ulnis gestat infantem. Quoddam telluris, aut generalis cujusdam Numinis credunt Simulacrum, cujus officij est, hominem à ruinis, aut præservare, aut relevare. Verùm posthabendo profana, Mariam, aut præservantem, aut relevantem à ruina, corporis & animæ, Clientum Bajulam credamus; cujus munus expressit *Noëmi*, id est *Pulchra*, quæ gremio, suæ Nurûs excipiens

Idolum apud Tartaros.

Ruth 4.

cipiens infantem, *Nutricis, ac Gerulæ fungebatur officio.* Nam collapsis, quomodo non minùs faciles, quàm fideles, obvia casibus, ulnas explicet, adverte.

Admodum R. D. *Simon Ludovicus Zyglinensis* Parochus, Anno D. 1644. dum Svecorum prædatrix cohors Parochialem ejus Residentiam invasisset, è superioris cœnaculi fenestra præceps, viam evadendi quæsivit. Violento casu convulsus, dum virium impos jacet, apud hostes miserationem meruit. Sensim ergo recollectâ mente & spiritu in concusso corpore, MARIAM Czestochoviensem, ad ejus Templum, se adfuturum supplicem spondens, implorat, & Medicam in casûs desperati reparatione expertus est. Exclamet cum D. Anselmo: *O Femina mirabiliter singularis, & singulariter admirabilis, per quam elementa renovantur, infirmi medicantur, homines salvantur, & angeli reintegrantur. O Femina gratia plena! de cujus plenitudinis abundantia respersa reviviscit omnis creatura.*

D. Anselmo

Præceps ab alto & concussus sanitati redditus.

9. ATtonita Vrbs *Leopolis* ad prodigium, Divæ nostræ clementiam laudavit, Anno 1638. Fuit hoc in *Blasio Firlik*, qui laborans in erectione lapideæ, à summo culmine (quinquaginta cubitos numerabant) decidens, collisusq; ore, naribus, auribus fudit sanguinem. Sensus confusi, aliquod adhuc vitæ superstitis vestigium præferebant, animus autem adhuc suus, sanitatis suæ negotium suspirijs commendabat Divæ Claromontanæ MARIÆ, quod consecutus, se debere huic loco professus est Anno 1638. 5. Maij.

Simile.

10. SImilis ruina concussit *Benedictum Iudyßek* Malogostensem. Ab alto præceps, & in frequentia, quæ è muro prominebant obstacula, impingens, ubi desperatus appellavit votis Mariam, extemporaneas vires ad opus prosequendum accepit. Ad Aras Mariæ supplex, voto huc nuncupato beneficium adscripsit.

Convulsio, & ossifragiū

11. STanislaus *Alexandrowicz* apud RR. PP. Conventuales Sancti Francisci, in *Bytomie* à servitijs, è fastigio domûs prolapsus, non tantùm casu gravi luxavit nervos, sed penitus tibiam fregit. Ossifragium, & langvor in concusso corpore immedicabilis, ulterioris vitæ spem amputavit. Ipse miser, suæ fortunæ faber, & sanitatis artifex fuit. MARIAM sibi votis fecit propitiam, ad Basilicam Clari Montis iter decernens, quæ opem tulit sperato citiùs, & pedem consolidans, & membris vitalem vigorem insinuans prodigio. In Fastos gratiarū adnotatū Anno 1626. Quid dicam de manibus

nibus Mariæ, nisi quòd sint non tantùm Cœlestis Salomonis, sed & miserorum *Ferculum*, *hoc enim* (ait Rychardus à S. Laurentio) *ægris & debilibus necessarium, omne enim genus mortalium, tam peccatorū, quàm pœnarum morbis ægrotat, & à planta pedis usque ad verticem capitis non est in eo sanitas, & omnes indigent fulciri patrocinijs Virginis gloriosæ.* Lib: 10. de Laud: Beatiss. Virg.

12. ÆQuè funestus fuit casus, ab alta arbore *Alberti Broslensis* à Bochnia mortuo, quàm vivo similior, domum reportatus est. Solus spiritus vix superstes secernebat hominē à cadavere. Domestici de funere, moribundus de Maria cogitat, ejus Imagini devotus. Miraculo indeptam vitæ reparationem, juramentum probavit. Anno 1591. 1. Maij.

13. SÆculi & anni ejusdem est beneficium Divæ nostræ, in *Valentino Tobczyk* de *Stryiow* propè *Niepolomice*, quem præcipitem ex arbore procera paralysis corripuit. Frustrata in arte medica studia coëgerunt vota ad MARIAM. Spondent amici ad ejus Aram homagium cum ægro & publico prodigio, viribus & sensibus restitutum accipiunt, sistúntque supplicem cum gratijs. Anno 1591. Ex arbore lapsus, & Paralysis.

14. LEvanam Mariam habuit & *Bartholomæus Kolodzieyczyk*. Arboris præaltæ cacumen prensans, decidit, jacuit, mori cœpit. Transeuntes fortunâ vicini, manus amicas admovent, & moribundum ad proprium larem deportant. Iam leto vicinum, in mortuale stratum deponunt, complorántque precibus Mariam, ad prodigium lacessendo. Adfuit fiduciæ Christianæ meritum conferens, desperatæ valetudinis restitutionem. Votorum reus, Numen Mariæ beneficum in thaumaturga Imagine gratus adoravit Anno 1626. En quam salutem fatali casu, plectendo piacula mortalium, Patris indignantis aufert Iustitia, eandem Clementissimæ Matris MARIÆ restituit misericordia. Audi D. Anselm: *Sicut Deus suâ potentiâ parando cuncta Pater est, & Deus omnium; ita Beata Virgo Genitrix MARIA, cuncta reparando, Mater est, & Domina rerum.* D. Anselm. de Excellētia Virg. Cap: 11.

15. NOn obsolescunt ætatum lapsu memoriæ gratiarum MARIÆ. G. D. *Nicolaus Czyzonski* à ferociente equo excussus, horis aliquot, interclusâ loquendi facultate, comploratus à familia, decubuit. A servis beneficium valetudinis accepit, qui eum Divæ Claromontanæ devoventes, ad vitam reparârunt. Syngraphâ, quæ in Archivo fusiùs legitur, gratiam testatus est, Anno 1538. Excussus equo.

Simile.

16. SImile dat miraculum Silesiæ, finibus nostris conterminæ pagus Bukwica. Hic *Ioannes Drzymala, Ioannis & Hedvigis* filius feriâ secundâ Pentecostes, illius territorij more, post ortum solis, eques in hyppodromum processit. Vbi iam

Æneid: I.

Ante urbem pueri & primævo flore iuventus
Exercentur equis.

ad metam cursum præcipitans, excussus à refractario, priùs vitæ, quàm alij victoriæ metas attigit. Reliquit mox nativus calor iuvenem, loquendi sentiendique perempta vis, non homo in homine domum deportatur. In pallenti frigidoquè corpore hospitem animam requirebant parentes, sed deficientem cùm advertunt, ad Mariam visitandæ Imaginis ejus in Claro monte propositum accelerant. Satis magna mœstis parentibus fiduciæ, & devotionis merces erat, die sequenti, filio plena sanitas reddita, quam miraculo adeptam, Pater, Mater, Soror, viciniquè palàm testati sunt Anno 1624. infra octavas SS. Corporis Domini. Iure Levana MARIA, titulo ab Ecclesia Græca sibi attributo appellatur *Cadentium Erectio.*

Menolog: Grag:

CAPVT III.

Marianam Clarimontis Tabulam votis apprehendentes, Marina superant pericula.

Hæreticus in Mari invocat Mariam & salvus evadit.

17. QVàm salutaris Marianæ Mensæ sacra Tabula naufragis fuerit, illustre exemplum est in M. D. *Stanislao Łaski* Sepulchri Domini Milite, quem mare orare docuit, & aliter, quàm ante hac, de Rebus Christianis, de Sanctorum, Mariæquè suffragijs, sentire, cui Mons Clarus erat Portus salutis. Summam ex authographo, quod fusiùs est in Archivio tùm apud P. Goldonowski strictim percenseo.

Mirabilis Deus in Sanctis suis &c. &c, Maximam laudem tribuo Divæ Virgini Mariæ, ac prædico, quæ me in mari primo Baltico ex Anglia in Poloniam navigantem, tempestate valida in fines ignotos Moschoviæ, quos Moridagiam vocant, inter scopulos pulsum sic, ut nulla unquam, nec de vita, nec de reditu spes superesset, vivum ac sanum eripuit de morte, cui me devoveram. In mari iterum Adriatico, cùm ex Ægypto, Alexandriâ. Constantinopolim, iter velis & navigio facerem, magna ventorum vis in Phœniciam portúsque ignotos, ruptis velis, ac

male

malo ipso, me, & alios cum mala sorte salutis nostræ, omni spe prorsus destitutos propulerat, ubi invocato Dei nomine, ac Virginis gloriosæ, in Czestochovia, voto emisso, ex mortis faucibus erepti fuimus, tempestate mox sedatâ. Demum tertiò, nactus Patriam, domumquè cùm morbo gravissimo, ac subitaneo correptus fuissem, in tantùm, ut omnes fratres, amici, & ego de vita iam desperarem, præsentem opem Deiparæ erga me adverti. Posito enim mihi in illo ad mortem impellente dolore, inter somnum & vigiliam, apparuit cujusdam elegantis viri visio, quærentis an sanus esse vellem? cúmque indicarem me maximè id cupere, cave (inquit ille) nè hæresi antiquæ & renovatæ ullatenus consentias, tùm te Virgini gloriosæ in Czestochovia devoveas, quod cùm feceris, te sanum fore, corpore, & animâ non dubites. Quod cùm lingvâ exprimere non potui, corde id devotè feci, & post hæc obdormivi. Post somnum testor Deum, & fateor me crastino manè meis viribus, de tam gravi infirmitate, integris sensibus, sanum & incolumem surrexisse (qui moriturus eram) gratiâ Dei omnipotentis, precibus & meritis gloriosæ Virginis Matris Dei, pro quo sit benedictus Deus in sæcula, & hæc, quæ Virgineo suo utero Sanctissimo, & purissimo meruit portare eundem. &c. &c. Hoc indignus terrarum Sanctissimi Sepulchri Domini Hispaniarum, Franciæ, Angliæ, &c. &c. Miles & veneror, & fateor &c. & c. qui sum &c. &c.

Stanislaus de Łasko quoad vixero &c.

Ad nostram promovendam in meritis MARIÆ dum Auctoratus MARIÆ ad ejus Aram supplex adorat, dicamus Virgini cum D. Bonav: *Tu mundi Domina, Cæli Regina, post Deum sola spes nostra; Tu salus Te invocantium; Portus naufragantium, miserorum solatium, pereuntium refugium ô MARIA?* *D. Bonaventura Hymno Te Matrem Dei Laudi*

18\. HVic quoque Aræ suam debet refertquè salutem per invia ferventis Oceani naufragus, vagúsque. Stirpis Odrowąziæ germen inclytum *Procopius Pieniąźek* Eques Militiæ Ierosolymitanæ Sanctorum Mauritij & Lazari. In defensione *Golesæ* duabus Turcarum Triremibus captis, in Siciliam ad Ioannem de Austria revertebatur, Dies novem noctesque continuò iactatus, duas è suis triremibus ami- *Naufragus.*

amisit. Littus, portúsque ponto deesse videbatur, sol Cælo serenum atra nox involuens, evadendi quoquè spem eripuit. Comitum unusquisquè, prout sua cuique devotio dictabat, Patronos implorabant, Procopius ad Claromontanam Pharum reflexit oculos mentis, & pristinos amores instauravit erga Mariam, quam in Imagine Odigitria colebat in Patria, spondens Aram ejus in Patria invisere. Beneficio voti continenti redditus, locoque sacro memoriam gratiæ fastis inseruit, cujus schema coloribus adumbratum prostat in publicis Exedris cum inscriptione:

Ecce Classis Melitensis
Velis per mare protensis
Mergitur naufragio.
Hic Pieniażek Procopius
Divam vocans securius
Enatat auxilio.

Simile in Mari Baltico

19. DVlcis MARIA, dulcorat maris amarorem. Quid mirère? Si est ut inquit Damascenus *Pelagus gaudii inexhaustum*? Libavit *Ioannes Zebrdowski* Serenissimi Regis Sigismundi Aulicus in mari Baltico fluctibus iactatus, qui usquè ad vitæ desperationem actuariũ præcipitabant. Sed una spes superabat MARIA, cujus cultui deditus Ioannes, Præsidem classis, & operas inutili fatigatas labore, iubet votis, vocibus, animo, Divæ Claromontanæ dexteram Auxiliarem implorare, spondens ad futuram indubiè invocantibus. Et adfuit. Sensit præsens ejus numen mugiens procella, iamquè abliguriens classem ad malatiam coacta obmutuit, placidè ad portum deferens clientes deditos, debitosquè MARIÆ.

In Naufragio, & in alijs discriminibus gratiæ.

20 CAlamitatum fertilis annus, supra millesimum sexcentesimum quinquagesimus quintus, gratijs, ac solatijs à Maria provenientibus est intertextus. Fidem verò facit Perillustris & Adm: R. D. *Antonius Michaël Hacki* Professus Monasterij Okiviensis Ordinis Cistercien: Notarius Apostolicus, qui postea Prior ibidem, ac deinde (Abbas Olivens) Perillustris & Reverendissimi D. Nicolai Zegocki Abbatis Præmislen: in Noviciatu Magister, & in exteris nationibus Director fuit, Dantisco in Belgium cum quatuor ejusdem loci socijs, Professis, profectus in Mari Germanico propè Norvergiam per turbinem malo maximo cum velis, in mare dejecto, anteriore quassato 26. Septemb naufragus ultra 24. horas iactabatur. Ædem D. Claromontanæ revisere dum

dum spōdet, placato, pacatoq; mari ferebatur. Ampliora beneficia se expertū testatur; sive Norvergiæ trib⁹ hebdomadis subsistēs; sive per Hollandiā peste infectā securè transiēs; sive varias, Belgij, Lotharingiæ, Galliæ, Germaniæ, & Austriæ, peragrans regiones, ubiq; sanus, & salvus. Domū redux vota solvit, gratias syngrapha testatus Anno 1663. 10. Octob. Quàm verum est, quod ait Epiphanius: *Tranquillitatē mari, id est Mundo attulit, dum Portū peperit Christū,* MARIA. *Epiphanius.*

21. IN Corporis, Animæq; periclitāti naufragio, Portū in mari dedit MARIA Anglo cuidam Sebastiano. Venit *Gedanum*, ejuratisq; Calvini dogmatibus, Ecclesiæ, Fideiq; nomen dedit. Hæresis abjuratæ contemptus, non latebat malè germanum fratrem, qui occasionem quærens avocandi fratrem à fide, svasit reditum in patriam, persvasitque, odium Fidei, quam aversabatur in Sebastiano interea dissimulans. Solvit è Gedanensi portu, Balticumq; navigat mare, in quo frater personatum fratrem deponens, verbis venefico melle conditis, multa promittens, & quidquid in vaferrima Calvini Palæstra fraudum erat, exerens, Sebastianum ad Fidei desertionem, contemptumq; urgebat. Sed intractabilis, sanctéq; pertinax animus novelli Christiani, risit, lusitque astum perfidi. Didicit tunc Sebastianus, quòd idem uterus misero fratrē dedit, & carnificem, qui Catholicæ constantiæ tyronem alligatum rudenti, in maris procellosi fluctus dedit præcipitem, & prætervolante pressit, mersitq; navigio. Quoties cum fluctibus luctantem retrahit, quærit num animum obstinatum mutârit? cur detestetur Calvinum? sed faciliùs fuit liquido elemento, quod sulcabant, duritiem persvadere, quàm ad impietatem Calvini Sebastiani mentem detorquere. Retrahit ergo in classem viribus fractū, exutum meliori vestitu, lacernâ vili præcingit, stringit vinculis, in mare Confessorem projicit, Martyrem mox futurum. Cum Cliente Mariano mitiùs egit mare, cùm tribus horis fluctibus jactatum non præfocavit, MARIÆ identidem vota nuncupantem, ad ejus Imaginem thaumaturgam in Claro Monte solvenda, alienæqve classi fortunâ transeunti incolumem restituit. Gedanum redux, quæ sibi in mari fecisset MARIA, præco laudum liberalis, enarrat; demum in Claro Monte Anno Domini 1589. Si sæculum mare est, MARIAM Cynosuram, quæ in utriusque, corporis & animæ discrimine naufrago portū ostendit, respicite. Ildephonsi vos verbis appello: *Agite dilectissimi ut Lucifer ille, qui nescit occasum oriatur in cordibus vestris, dum in hos*

Animæ, corporisq; naufragiū evadit Anglus.

Ildephonsus serm: 1 de Assumpti

in hoc sæculo estis, nam mare prorsus sæculum est, Stella autē B. Virgo Maria, de qua ortus est ille, per quem illuminatur totus mundus.

22. DEcebat sanè, ut Mater in maria Filij potestatē usurparet, quia arcano sensu, in suo, Filijq; sui Augustissimo Nomine Viam Maris præmonstrat. Duo, quæ diem æternitatis in gloria Beatorum collustrant, Lumina, I E S V S, & M A R I A, in Anagrammma coacta, revelant mysterium: E S V I A MARIS. Occumbite diurni soles, faculas vestras condite cœlestes ignes! modò in hoc mari, in quo tanquam *in vasis papyri super aquas*, in testea corporis mole navigamus ad portum æternitatis, alluceat solus Sol I E S V S, & sola *Electa ut Sol* M A R I A! E mari in Flumina descēdo, classemque remige pennā dirigo, Tuis Clientibus excipiendis. Itaque

Angramma ex Nominibus I E SVS & MARIA.

Isaiæ 18. v. 2.

Vale Iacob micans Stella & illustrans maria:
Vale consignata Cella, Rubus in vi flammea
ô MARIA

Vetus Missa. le Eccles: Cracovien.

CAPUT IV.

Ope invocata MARIÆ, *è Fluminum periculis erepti.*

23. PEriclitandi facilitas, & in fluminibus, lacubusq; Salvatricem MARIÆ dexteram habet. Testem appello Gen: D. *Stanislaum Wátárvski*, qui Anno 1572 in villam cum Agnete consorte sua profectus, Fluvium *San* lembo traijciebat. Commotis ventorū vi fluctibus, extra hominum auxilia constitutus, Mariam, cum votis ad sacram Imaginem Odigitriam, appellans, Salvatricem expertus, hocq; loco professus est.

In San naufragus.

24. ET illud in vetustate sua authoritatem habet venerabilem, quod in Perillustri, ac M. D. *alberto Wilkanowski* Succamerario Płocensi, annus 1567 spectavit. Ad Wyssogrodum Vistulam liburna superans, dehiscente navigio, mergi cœpit. Proles in aquis paternis manibus gestata, priùs debebat experiri periculum, quam nosse. Vocatū Numen Mariæ, cum decreta ad Aram Czestochoviensem peregrinatione, adfuit; nam partitum inter undas naufragium, fluctib⁹ rapacibus carinā, parentē cum prole continēti dedit.

Simile in Vistula.

25. GEnerosus D. *Nicolaus Poniatowski*, è territorio Siradiensi in *Warta* fluvio parem gratiam expertus est. Movens, in civitatem Sadek necdum solidè gelu constrictum superans cum famulis, rupto glaciali ponte, nec à comitatu, quem par discrimen sorbe-

Simile in Warta.

sorbebat, sperans auxilium, frustra cum glacie fluminisque rabidi vorticibus luctatus, nè desperaret, spes animo infusit MARIA, cui dum vota ad Aram Clari montis spondet, in se famulisq; replicatum prodigium agnoscit, Fastis adnotatum Anno 1597.

26 VNius fuga periculi, præcipitavit in aliud G. D. *Stanislaum Osedowski* Palatinatûs Łenczycensis Tartaros insequentes fugiens, in flumen *Pruth* appellatum prolapsus, & aquis haustus, summum hoc solatium habuit, Mariæ meminisse; quam invocans cum visitationis Claromontanæ; à duplici, Tartarorum, & fluminis periculo liberatus, littori, domuiq; redditus est. Gratitudine reciprocà Mariam veneratus, anathema appendit, gratiam subscribens. Anno 1623. Magna est potestas MARIÆ? *Glorificáte eam Cœli & terra, mare & flumina, ac fundamenta orbis.* Simile in Pruth. D. Bonav.

27 SOlennis recensenda est memoria Perillustris & Adm: Reverendi D. *Sebastiani Makonski* I. V. D. Auditoris causarum apud Illustrissimum D. *Stanislaum Karnkowski* Archiep: Gnesnen: qui, per multiplicia pericula vitæ, tractus ad interitum, comitem habuit Salvatricem MARIAM, cujus opem fideli cultu meruit. Ex authographo, quod fusissimè descriptum est, rem strictim adnotatam accipe. Illustris ex aquis liberatio, & Imaginis B. V. M. apparitio.

Meum verò Diva misericordiarum Mater humile Anno salutis 1617. delatum, Sacratique Sacelli parieti, appositum votum, primâ hîc in fronte, æterna repetita gratitudine colloco &c. &c.

A Comitijs Varsaviensibus Divæ memoriæ Principem Stanislaum à Karnkow Archiepiscopum Gneznensem, Regni Primatem, secutus hyeme ad oppidum *Skwierniewice* rapidum flumen eques glaciali ponte superare volebam. In medio constitutus, partem abruptæ glaciei conspexi. quapropter in aggerem deflectens, ab equo descendi. hîc à vertigine capitis oculorum aspectu sublato, lapsus, & in profundo mersus, per cataractas quâ exundantes aquæ defluebant, præceps ramum obvium prensavi, à quo una manu pendens, sublevatis oculis Sanctissimæ Salvatricis Imaginem filiolum gestantem in nube loco proxima conspexi, manumque liberatricem porrigentem sensi, & votum subitò pedes, Clarum montem Divæ Sacratum visitare concepi. Subsidit glacies.

Perplura pericula vo- lutat me;

28 ACcurrunt interea famuli, & ipse loci Capitaneus G D. *Hieronymus de Zelazna Trzcinski* Dapifer Sochaczoviensis, dato campanæ signo, frequens de oppido populus in genua provoluti Divinam opem comprecabantur; quidam de illo tumultu longum titionem molæ insistentes, ab una parte porrexerunt, quem apprehendens, horâ circiter integrâ aquis totum corpus alluentibus, hæsi; sed deciduus, ad proximum palum trusus, inde abreptus, & aquarum vi capite in profundum præcipitatus, memor MARIÆ, è profundo emergens; aquarum dorso, opinantibus omnibus, me jam aquis suffocatum, ferebar; & in saxo depositus, quod profundum fovebat, erecto corpore substiti. Abrepto à saxo, & in proximum vadum deportato, opem ferre conati nonnulli insiliunt, vestibúsque apprehensum ad littus attrahunt, chyrothecam tantùm unus illorum retinuit, me vis fluminis retraxit.

In aquis aquas non hauric.

29 SVccurrerunt alij, & in firmum littus deductum, postea in pagum ferventissimis linteaminibus curârunt. Mirum fuit me nihil aquarum hausisse. Die sequenti redux ad oppidum, in Templo exactis Deo omnipotenti gratijs, Matrique ejus, conservatrici Mariæ iterato voto, dies meos servitio Matri misericordiarum, locique Claromontani quotannis venerationi obligavi. Anno illo fidem persolvi &c. &c. Hæc breviter ex autographo. Credo audivit à Maria promissum illud Isaiæ 41. *Cùm pertransieris per aquam tecum ero* ingruente cujuscunquè fortunæ tempestate, inclamemus auxilium MARIÆ deposcentes cum D. Bonav: *Extende ad nos brachium Tuum, Virgo gloriosa & ne avertas à nobis gloriosum vultum Tuum ô MARIA!*

Isaia 41. D. Bonav. in Psalt. B.V.M.

Ad Cracoviam in vistula

30 NIhilò mitiùs egit Vistula cum Reverendissimo D. *Andrea Brzechwa* Abbate Tynecensi: Per glaciem littus adversum petebat. Subsidit oneris impatiens. Extra opem humanam cum famulis rebusque positus, Divæ Claromontanæ supplex, religione erga locum sacrum, vitam suam suorumque meritus, gratitudinem testatus est. Anno 1677. 9. Ianuarij.

In Narew similes

31. AFfine est beneficium R. P. Gabrieli Cracoviensi Ordinis Minorum Strict: Obser: præstitum. In traiectu fluvij *Narew*, non priùs vento iactari desijt, quàm ejectus lembo, extra vitæ opisque humanæ spem poneretur, actus in profundum, animus, ad Templa Mariæ votum tulit, cujus merito restitutus littori

Cliens

Cliens Mariæ, ad Aram vota cum incruento Sacrificio Missæ persolvit Anno 1606. 21 Maij. Quod suspiravit ille, quod speravit, nos, imitati Seraphicum Bonaventuram precemur, ut perpetuo sulphurei torrentis, temporaliq; naufragio non sorbeamur: D. Bonaven.

Ave Virgo spes humana,
Preme ventos, fluctus plana,
Vt evecti mundi vndis
Emergamus de profundis,
ô MARIA.

32. LVdentem in fluctibus innocentiam, si non vidisti, leges, ex relatione Illustrissimi Domini *Hyacinthi* de *Lubraniec Dabski*, Castellani Konariensis, succinctiùs quàm legitur in genuino stylo. Pueri Vistulam inundantem triumphant.

Ego Hyacinthus *de* Lubraniec Dąbski, *Castellanus Konariensis &c: cum mea Conjuge* Anna *de* Szydłow, *profiteor maximam nos accepisse gratiam à* MARIA *Claromontana in Filiorum, aquis jam oppressorum, recuperatione. Anno 1668. 29. Julij, Vistulam sub Opatowiec iustò latiùs exundantem trajecturi, descendimus de quadriga, solis parvulis,* Andrea & Paulo *relictis. Anteriores rotæ in navis limen impingentes, adeo violenter navigium protruserunt, ut excussi vectores, cum rudente, pontonem dimittere cogerentur. Quadriga cum equis & filijs in fluctus præceps, absque ulla vitæ spe, à nobis Divæ Virgini Claromontanæ, è littore prospectantibus, commendabatur. Votis nostris propitiam vidimus, nam fortunâ appulit alia navis, quæ filios ereptos tutiùs servavit. Quadriga fluctibus immersa, rotis supernè volvebatur, equi mergebantur; attamen ejusdem Sanctissimæ Patronæ gratiâ, ad aliquot stadia natantes, in obvio quodam vado, inuersa iterum in rotas more suo rheda, subsisterunt. Et quamvis apertis fenestris, hac, atque illac aqua perflueret, nihil tamen de rebus, quæ intrò servabantur, desideratum est. Hoc miraculum admirabundam populi multitudinem evocavit, qui gratiæ testes, & spectatores fuerunt. Pro quo sit* DEVS *benedictus, eiusq; Matri gloriosæ Honor &c. &c.* Quod hic in hac charta scribitur, argenteæ tabulæ, quam supplices hic ad Salvatricis Mariæ Aram appenderunt, præsentes cum votis Clientes,

entes, inaratū legitur. In tam aperto discrimine dum servat MARIA innocentes, Arca Noë dici ne possit, quid vetabit? Optimè Hesychius: *MARIA est Arca latior, longior, & illustrior, Arcâ Noë.*

Hesychius.

33. NEscio an quid illustrius orbis noster videre potuit, illo prodigio, quo G. D. *Nicolaum Wolski* Palatinatus Siradiensis, MARIA insignivit, Anno supra Millesimū Sexcentesimū Septuagesimo. Quadam indomita animi dilaceratione exagitatus, dum licebat per intervalla, pacatâ mente cœpit nosse calamitatem suam, cui tollendæ dum non favent adhibita Medicæ facultatis studia, votis ad Imaginē Odigitriā itabat, ad ejus Basilicā supplex futurus. Et festinavit promissa, in amicorum, vicinæq; Nobilitatis comitatu, mente sana, & ex toto sua. Ventū est ad lacum Koloniecensem, ad duo circiter milliaria in longum, latumq, diffusum; ubi, comitatu nihil simile suspicante, è rheda procurrens, in stagni illius altitudinem, ad duo circiter stadia ferebatur. Per solidum horæ spatium cum liquido elemento luctatus, mergi videbatur, nisi cœlum daret, à terra nullum habiturus auxiliū. R. D. Martinus Rolnicki, Curionis Paukoviensis Vicarius, viæ comes, vota cum alijs supplicibus, Nicolai votis addidit, Divæ Virgini Claromōtanæ patrocinio devovens desperatum. Nec multò pòst, recollectus in undis Nicolaus stare videbatur, quæ tamen solidum pedibus fundamentū dare non poterant, quòd ad sex, & amplius majores passus, in imum profunditas descenderet. Hoc ad crepidinem laci circumstantes Nobilium plurimi, demirati, cùm auxilium dare non possent, suspirijs, votisq; Tutanam Mariam, iterum, atq; iterum, implorabant. Stupendum! vestibus madefactis gravatus, incipit enatare altitudinem, lasso manuum remigio aquas subigendo, Duce tamen illa, quæ ut adesse dignaretur, votis implorata est: quod idem Nicolaus clarè verba excipientibus, fassus est inclamans: *Beata Virgo Czestochoviensis MARIA, ad quam lubenti animo pergo; ducit me ad vos. Gratias illi refero.* Enatavit, litus attigit. Per terram fusus, precabatur amicos, ut è genibus laudes, gratiasq; Sospitatrici MARIÆ dicerét. Actum anno quo supra, feria 5. ante Dominicā 6. post Pentecost. Præsens cum iisdē periculi, & miraculi spectatoribus, & testibus, corpore integer & animo, plena sanitate donatus, vota solvit. Dicere potuit cum Divo Bonaventura. *Hæc in temp. statum fluctibus potenter tenuit me.* MARIA.

D. Bonavent. in Psalt. B. Vir. Mariæ.

34. AVthoritatem à Posnaniensibus testibus habet, quod scribo. *Ioannes Katußek* Molitor, ad sistendum cursum aquæ è moletina.

letrina circa medium noctis egressus, in cataractas delatus, favente periculo nocte intempesta, raptatus ad molare machinā, præcepsq; horis aliquot non comparuit. Laborans in profluente, nullum aut habere, aut sperare potuit auxilium, quod in cœca nocte inutili conatu palpabat. Mariam advocat lasso gemitu, decreta ad ejus Czestochoviensem Basilicam peregrinatione. In suspitionem domesticorum venit mora non comparentis, quapropter egressi quærunt, post horas quatuor, & amplius; inveniunt prodigiose ad ripam expositum, stupefacti ad beneficium quod obtinuit in casu per molarem rotam, incolumis servatus. Recognitū Anno 1598. 21. April. Per cataractas illæsus labitur nec mergitur.

35. PAr discrimen involuit, traxitq; in desperatum casum, *Andreæ Kokoßká* filium nomine *Simonē*, de Kunow. Circa præcipitis aquæ cataractas ad molendinū oberrans, in aquas prolabitur, hærens in aquis hora media inventus, Mariam vitæ reparatricem habet, ad cujus Aulam Claromontanam moribundū parentes devoverunt. Celebratum in Claro Monte beneficium, per contribules Oppidi Kunoviensis, qui cum A. R. D. *Valentino Sedurowicz*, Hospitalis Kunoviensis Præposito, præstitæ gratiæ testes aderant, Anno 1646. 25. Aprilis. Optime in consimilib⁹ periculis, curas Mariæ depinxit D. Amedeus: *Adstat ergo Beatissima singulari merito, præcipua, vultui Conditoris, prece potentissima semper interpellans pro nobis. Illo enim edocta lumine, cui nuda, & aperta sunt omnia, cuncta nostra videt discrimina, nostriq; clemens, & dulcis Domina, Materno affectu miseretur, MARIA.* Simile. D. Amedeus Homil. 8.

36. MEmorabilis est & ille favor, quem meruit mulier quædam (nomen antiquatum in Archivo non lego) Cracoviensis. Processit ab Vrbe, ut mercibus coëmptis, in Cracoviensi foro lucellum aliquod faceret. Triginta tribus gallinis corbem impletum ferebat, dumq; flumen ad Oppidū Koszycki subjugat, incaute, prægravante corbe, retrolapsa, mergitur cū pondere. Vna hora per fluminis imum raptata vndarū vi, necdū confusâ periculo mente votū concepit visitandi sacram Theotocon Imaginem in Claro Monte, & stupentibus per littora populis, liberata, vitæ discrimen evasit, Anno 1608. 4. Augusti. Feliciter itaq; navigant, qui ad Aram Mariæ suæ salutis Portum constituunt. Fatemur cum Clientibus ejus Patrocinia: hæc nunquam elegantius in compendiū complectemur, quam methodo Gregorij Nazianz: in Tragædia de Christo patiente: Simile.

Regina, Domina, Generis humani bonum,
Amica semper esto Tu mortalibus,
Maximaque quovis in loco mihi Salus, Gregorius Nazianzen.

CAPUT V.

Aquis præfocati imperio MARIÆ vitæ restituuntur.

Aquis extincta revivi- scit.

34. AB aquis ad Reginale Mariæ Gynæceum, trimula Nympha legitur, M. D. *Nicolai Rakowski* Vexilliferi Visnensis Filia. Curis, & educationi credita N. *Laurentij Slucki*, ancillam secuta, dum infirmum, tremulumq; gradum per scamna piscinæ molitur, non advertente famula decidēs hausit frigidam, quæ nativum calorem, & vitam extinxit. Longè pòst inventum cadaver tumens aquis, Laurentium, qui aliena solatia fovebat, ad Mariam coëgit. Cum Marita igitur peregrinationem ad sacra Claromontanæ Basilicæ limina decernens, religione in Divam Virginem, puellæ vitam mercatus est. Huc relatum Anno 1636 6. Novembris.

Simile be- neficium.

38. PArem beneficio gratitudinem exhibet G. D. *Albertus Dzierzánowski* terræ Rosanensis pro Filiæ vita. Circa domum oberrans puella, in piscinam præceps, absque anima rigens inventa est. Varijs artibus quæsitum vitæ vestigium explorari non potuit. Frustrati solatio, ad Mariam preces, & vota properant vitam exorantes, simulq; redivivam ad ejus Imaginem in Claro Monte sistere promittentes. Favit votis Maria, quæ perdita parentum solatia, in vita puellæ resuscitavit. Fastis Parthenijs illatum Anno 1938 18. Iulij. Libet exclamare cum Ildephonso : *O quàm beata est Mater ista, quæ sinè contaminatione concepit, & sine dolore peperit Medicinā, felix (inquam) Mater, per quam generis nostri vita est reparata, quæ de Cœlo suscepit prolem, & mundi genuit Salvatorem MARIA!*

D. Ildephon:

Tertio die redivivus.

39 STipant Aram MARIæ Gnesnenses, sui Concivis gratiæ testimonium subscribēdo *Albertus Wesołowicz* Patricius Gnesnensis Anno 1611. sub tempus æstivum frigida refovendi corporis causâ, flumen ingressus, gelu mortis obriguit. Aquis turgens domū deportatus, amicorum lachrymis exceptus, ad tumulum parabatur. Tertia dies in occasum defecerat, quâ omnia ad solennem funeris conductum pro crastino apparata fuerunt; cùm cœlitus inspirato, atque insperato consilio, nonnulli familiarium ausi Divam appellare pro Alberto, votis, precibusque vitam licitabantur, addito peregrinationis Claromontanæ decreto. O felix præpotensque fiducia, quæ ad vota placitaque tua, MARIæ miserentis Numen inclinas.

Exul a-

Exul anima, frigidum, lividum, putridum, informe, subit hospitiũ, surgit cadaver, jam non cadaver, Gnezna attonita usurpat oculis prodigium, quæ & testimoniũ prodigialis resuscitationis ad Aram dedit.

40. SImile vidit *Lovicium* seculo præcedenti Anno 1597. in *Paulo* de *Gárwolin* solari flammâ acriùs percoquente corpus, in profluente Bzura (fluvij nomen est) calorem temperat: Condiscipulos lacertorum robore fretos, & fluvium, qui ex præviis imbribus intumuerat, natatu sæpiùs subjugantes, æmulatus subsidit sub undis mora, urinatoriæ arti attribuebât alii, alii alibi emersisse arbitrari, periculi suspicionem non alebant. At vergente in occasum sole, quærunt, inclamant Paulum, sed surdum elementũ clamori tantùm immurmurans fluctuum ad littus allapsu, Paulum non reddidit. Post sex circiter horas fluminis ima pererrando, inventum aquis ebrium cadaver in continentem evolvunt. Tetigit amantes animos illa olim charissimi condiscipuli imago, subiit animo Thaumaturgam Virginem ex Aula Clarimontis devocare; procumbunt in genua, heroicâ fiduciâ; de potestate Mariæ piè præsumentes, vitam impetrant mortuo, concussum enim motu violento cadaver, ructu frequenti fudit aquam; sensim intepuit, incaluit, & vivit, qui vixerat. Beneficium in celebres Mariæ memorias à Lovicensibus relatum Anno 1597. En MARIA clementi vultu respicit, & animat. Itaquè asserente D. Bonaventura in Speculo cap. 3. *MARIA dicitur Mare propter affluentiam & copiam gratiarum, unde scriptum est* Eccles. 1. *Omnia flumina intrant in mare; dum omnia charismata Sanctorũ intrant in MARIAM. Quid mirum si omnis gratia in Mariam confluxit, per quam capta gratia ad omnes defluxit; unde ipsa optimè dicere potest illud* Eccles. 24. *In me omniũ gratia viæ & veritatũ, in me omnis SPES VITÆ, & virtutũ.*

In aquis mersus revivificit. D. Bonav.

41. ADhuc Vistulæ profunda rimare calame! produc trophæa MARIÆ, quibus Aram suam urbemque Cracoviam coronat. *Albertus Krupá* ad suburbanum Cracoviæ, *Zwierzyniec* dicitur, infirma manu regens liburnam, excussis fluctibus, horis quatuor bibit frigidam. Audet, præsumitque Mariam invocare Marita, decernit peregrinationem ad Templa Mariæ, & attonita urbe Cracoviæ redivivum accipit Anno 1598.

Simile in Vistula sub Zvvierzyniec.

42. ALbertum *Czekay* Alberto subnectimus. Vistulam ad clivũ Vavelli collis, quem Cracoviensis Arx coronat, carina subjugabat; turbine dejectus, manuum remigio littus appetebat, iterum as-

Simile ad Arcem Cracoviensem.

rum atque iterum retrusus, inimicà vi aquæ haustus, in arena reclinatus, inventus, quos in vivis charos habuit, amantes, & mortuus expertus est; hi pias curas precesque ad Divam Claromontanam tulerunt, vitam mortuo ad Aram Matris viventium exorando, simplex ruditas, & nil nisi non peccare gnara, reducem animam apud Mariam meruit. Vivum ad Aram miserunt Anno 1644.

Mersus puer in Rudavva ad Cracoviam.

43. ET Rudawa (fluvius ad australem plagam alluens, suburbana Cracoviæ) animanda MARIÆ reddit funera. Ad crepidinem pusio vagabundus *Annæ Porębska* Civis Cracoviensis Filius, decidit & suffocatus est. Serò repertum pusillum cadaver; Filij umbrã Mater ulnis excipiẽs, ac in genua procubẽs, meliori Matri Mariæ cum lacrymis offert, si viveret ad Aram in Claro monte sistendum: merito fiduciæ restituta in parvulo solatia recognovit mater cum testibus Anno 1638. 26. Iulij. Quæ interventu meritorum suorum vitam temporalem exorat, & impetrat, & ad ætenã promovere non cessat. Audi, quid Petrus Comestor afferat: *Sicut per illam accepimus gratiam vitæ, quæ nunc est, ità per illam habemus spem vitæ quæ futura est, & habituri sumus fructum gloriæ, quæ semper duratura est.*

Petrus Comestor.

Sub *Mogilá* in Vistula mersa mulier.

44. DE *Mogilá* est, quod subiecto (de pago sic dicto ad mille passus Cracoviâ est sortitus nomen à vicino tumulo, qui more gentilium *Vandæ* Craci filiæ olim Poloniæ Reginæ superjectus incubat) mulier absente remige deducẽdo in adversum littus G. D. *Lesiewski*, impigram, at infirmam obtulit operam Liburna propellentibus ventis huc & illuc liberè vaga non tulit utrumque. G. D. Lesiewski cum decumano vitæ discrimine luctatus inter procellã enatavit, mulier mersa à piscatoribus vix mortua inventa, à vicinis miserationem, & quale quis potuit præstare, habuit obsequium. Amica quædam defunctæ *Sophia*, cùm alii de funere cogitant, vitam reparare meditabatur. Itaquè Divam Claromontanam implorat, redivivam ad eius Aram sistere voto pacta; vota votis amici junxerunt. & ecce mulier oscitanti similis erigitur, vivitque. In Tabulas gratiarum MARIÆ relatum, Anno 1633. 8. Iulij.

Sub *Zakroćim* puella mersa vivit.

45. IN pusillo corpore magnum vidit prodigium Annus 1596. Sub Oppido *Zakrocim* ad ripã Vistulæ, ludebat puella, quam abrupti littoris gleba traxit in ruinam, mersitque. Mater *Sophiam* (hoc puellæ nomen) quærens, cadaver offendit tumens Vistulà. Lacrymis

lachrymis tepentibus perfusam, ad Aram Imaginis Thaumaturgæ in Claro Monte, despondet, & congratulantibus vicinis, acceptum à Maria beneficium, renatam habet.

46. DIvisum, in matrem, filiumque, miraculum, seculi præcedentis est. Mulier quædam Sophia nomine, non procul à *Warkā* cum filio, imperitâ manu lembum per Vistulæ fluctus regebant; excussi, mersi, tribus horis errante per aquas marito, absque anima tumentes aquis reperti, Claromōtanæ Virgini votis oblati, in frigida hospitia, stupente natura, reduces animas susceperunt. Supplex mapale ad Aram Mariæ, miraculū dixit, & gratias Anno 1598. 20. Maij. Quis obstupescens non exclamet cum Lactimelleo Doctore: *O admirandam, & omni honore dignissimam Virginem! ô Feminam singulariter venerandam, super omnes feminas admirabilem, parentum reparatricem, posterorum vivificatricem,* M A R I A M.

Sub Warkā mater cum filio mersa revixit.

D. Bernard. Homilia. 2. super *Missus est.*

47. IN unam classem commeant & in alijs fluminibus lecta magnalia mortuos vivificantis M A R I æ. Agnes, Matthiæ Siedlecki, & Annæ, de Skwierniewice filia, flumen domui vicinum resolutâ stridens glacie calcans, absorpta, glacieq; pressa, profluentis impetum sequebitur. Matthias Kitá (sic vicino nomen) ad opem ferendam clamore evocavit viciniā, quæ convolans vidit majus periculū conatibus humanis. Beneficiū visa est præstitisse undarū vis, quæ in dumeto littori vicino funus exposuit, aggere glaciei tumulatum. Calentibus parentum, amicorumq; lacrymis, calore vitali non restituto, M. D. *Ioannes Mielecki* Capitaneus Skwierniewicensis funeris spectator, misertus parentū orbitatem, Divæ Virgini Claromontanæ, glacie quassatum, livensq; cadaver despōdet: quanti meriti, fiduciæq; in curas Marianas projectæ, vir fuerit, vita puellæ restituta probavit Anno 1622.

Mersa glacieq; quassata puella resuscitatur.

48. TRadidit nobis exemplum venerabile, liberalis vitæ Mater M A R I A in quadrima filia *Petri Mielcarz* de *Kietczyglowy*. Ad piscinæ crepidinē acclinis, prensando florem lapsa in aquas interijt. Sat multò pòst G. D. *Nicolaus Vleyski* transiens, vestis advertit summam fimbriam innatare: protrahit in aggerem piscinæ cadaver, vocatisq; reddit Parentibus. Luctus humano solatio major videri potuit; temperavit illū memorati G. D. Nicolai Vleyski singularis, in Mariæ meritis collocata, fiducia, quam objecit mœstis Parentib⁹, svasitq, Matrem vitæ Mariam, è Clari Montis Aula invocandam.

In piscina mersa vitam resumit.

candam. Vota sua parentũ votis addidit, Mariam appellando; quô factum, ut cum reduce vita puellæ solatia quoq; deplorata parentũ reviviscerent. Recognitum ad Aram MARIÆ Anno 1658.

49. NEapoli puella in lacũ ædibus vicinũ prolapsa, & ampliùs horis duabus inanimis. Marianis hujus loci liminibus devota visitationis proposito, animã exulẽ suscepit. Relatũ in Mariæ Fastos Anno 1598. 8. Augusti. Vbiq; & quotidiẽ morimur, quia serpentinũ virus bibimus. Dulcorat amarorẽ ejus MARIA, & hanc pestem vitali gratiæ suæ latice tẽperat. Appellemus eam cũ Mellilacteo Bernardo: *Loquere Domina quia audit Filius tuus, & quæcunq; petieris, impetrabis. Invoca nomen ejus bonum super nos, ut curemur à vetusta lepra hac carnis & spiritûs. Exurge virus hoc mortiferũ exinanitura, quod de pomi sui reliquijs Eva nobis propinavit, quando succi noxialis gustu ebriata est, & reliquias dimisit parvulis suis. Vtinam poculum suum ebria illa totum ebibisset, non itam in nos diffudisset.*

D. Bernardus in Deprecat: ad B. V. M.

50. GRatijs ad MARIæ Gynæceum lectis, & Narcissus jungitur. *Michaëlis Flanth.* parvulus è laci crepidine formam suam contẽplatus, cùm in imagine suæ complexũ ruit, facili casu extinctus est. Excipiunt rigefactũ mortis gelu parentes. Ad Thaumaturgam Claromontanæ Virginis Imaginem offerunt, & suæ religionis inopinatum meritũ habent vitam filij Anno Domini 1598. 19. Maij, Tabulis Marianis illatum.

Simile in puero.

51. ET qui Marianæ beneficentiæ magnitudinẽ intellectûs ambitu non complectuntur, miracula capiunt. *Alberti Frankowicz* aliquot hebdomadarum pusio, à matre ad hortenses operas profecta, relictus in balneo, ebrius calidâ, vomuit animam. Mater funus inventum lacrymis lavit. Mariam è Clari Montis Aula supplicibus invocat precibus, votivam peregrinationem pacta: quæ extemporaneo prodigio, filio vitam, matri in filij vita solatia renata, largita est. Anno 1598. 20 Maij.

Infans mersus in balneo vivit.

51. MAjus iterum Marianam Clari Montis Aram, coronat florida ætate, ab aquarum profundo sinu, post mortem renascente. Parvulus triennis honestorum Parentum de Villa Krawarz Districtûs Oppaviensis, torrentem transvadere molitus, tractus in foveã, ejectus deinde profluẽtis dorso, per graviores casus inanimis ferebatur. Pater excepit in continentẽ modicũ cadaver, submissisq; genibus Mariam Claromontanã appellavit. *Sanctissima Virgo* (verba desũpta ex Archivo recito) *multa Tu præstas beneficia ad Te confugientibus, indignus oro, digneris nunc mæsto parenti solatiũ afferre, effice ut hic meus fi-*

Ex Silesia simile relatum.

meus filius ad vitam revocatus vivat! Audijt MARIA quæ idipsum ut à Cliente vocaretur, fecit; vitam filio dedit, cujus umbram in argento cælatam supplex parens ad Aram appendit, Anno 1620. 11, Maij. Intueamini in exemplis, Imò (cum lactimelleo Doctore loquor) *Altiùs intueamini quanto devotionis affectu, à nobis eam voluerit honorari Deus, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria, ut proinde, si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noverimus redundare, quæ ascendit delicijs affluens*, MARIA. S. Bernard. Serm: in Nativ: B. M.

53 IN profluente *Rudáwá* ad mœnia Cracoviæ, Civis Cracoviensis filia captans ad ripam flores mersa aquis ad vitæ nauseam impleta, suffocata, præceps per cataractas in molarem rotam delata, per horam non comparuit, inter palos hærens in fovea. Inventa ob rotæ molaris pondus protrahi non potuit. Sistitur cataracta, machinâ difficili cardine motâ, reddidit cadaver miserè laxatis, distractisque membrorum compagibus deforme, grande tormentum parentibus; Occidente jam sole, miraculo debebat collustrari à Diva Claromontana, Cracovia. Offert ad ejus Aram puellam mater, cum votiva gratitudine, & post solidum horarum octo spatium, stupente ad prodigij magnitudinem Cracovia, vivam recipit. In Acta relatum Anno 1578. In Rudavva ad Cracoviã puella mersa.

54 ALia domi naufraga, in dolio domesticis usibus aquâ impleto, in submontana civitate Kenty, seroque inventa inanimis, dum parentes apud Divam Claromontanam casum queruntur, peregrinationem voto pacti, vitam recepit Anno 1633. Domi in [illegible] quæ dolio naufraga.

55. IN oppido Chęciny, (est marmoribus celebris locus) puella rediviva sistitur ad Aram Mariæ Anno 1600 In profunda palude vicina domui, puella mersa, mortuali torpebat gelu. Parentes devotione fiduciâque in Mariam projecta, meruerunt accipere resuscitatam. Meruistis innocentes animæ Mariæ innocentis favores, salutate *pulchræ dilectionis* Matrem, & cum Bonaventura dicite, vestræ renatæ vitæ, Auroram exorientem adorantes; In Checiny simile.

D. Bonav.

Salve lux fidelium fulgens ùt Aurora,
Quæ es supra lilium pulchra & decora,
Omne quod est noxium tolle sinè mora,
Et DEI *auxilium pro nobis implora.*

In Bzura mersus, & vitâ donat^o.

56. Hic vitæ portum invenit & Vir Nobilis *Samuel Witkowski*, Redux è castris latè inundantem fluvium *Bzura* sub *Sochaczew* fidens equo risu pertinaci superare conabatur. Excussus ab equo, ad milliaris quadrantem raptabatur procellâ; inventum inanimem, & Divæ commendatum familiares redivivum salutarunt Anno 1628. Mense Augusto cum votis supplex adoravit.

Simile.

57. NOn absimile discrimen, similem habuit favorem MARIÆ *Gregorius de Zborowiec* Vniejoviensis mersus in aquis per ima fluminis tribus horis vagus, tandem ejectus in aridam lacrymisque amicorum exceptus, ut ferventi devotione *Mariæ*, cum decreta ad Claromontanam Aulam peregrinatione recommẽdatus est, vivit vitæ beneficium in fastis Parthenijs testatus, Anno 1598. Magna est gratia Mariæ, quæ mundum mundavit, hanc invenit, quam nos perdidimus. Adstruit Angelus: *Invenisti gratiam apud* DEUM. Optimè Chrysologus: *Hæc est gratia, quæ dedit cœlis gloriã, terris Deum, fidem gentibus, finem vitijs, vitæ ordinem, moribus disciplinam; Hanc gratiam detulit Angelus accepit Virgo, salutem seculis redditura.*

Petr: Chrysologus Sermone 143.

CAPUT VI.

Aëre pestifero contacti, ac Epidemiæ lue laborantes, patrocinio Mariæ, vitæ discrimina evadunt.

Lib: 12 de Laudibus B. V. M.

58. SIquidem Cupressus odoris violenti arbor, nidorem pestilentialem arcet ùt testatur Plinius lib: 13. cap: 1. & Rychardus à S. Laurentio, MARIAM Cupresso comparans inquit, quod *Arbor est medicinalis, & medetur corporibus*, non mirum, quod Cupressina Domus Nazareæ Mensa virulentam pestis violentiam propulset: In Exemplis res est. Cracoviam latè miscens funeribus, & Perillustrem & Adm: R. D. *Adamum Szypowski* involvit. Contracti mali signa jam circumferebat, quæ incapacia remedij letale vitæ periculum prodiderant. *Ad Cupressum* in Monte hoc *Mariam* recursum est, quæ medicinali virtute repurgatis plagis pestilentialibus, extra periculũ constituit supplicem. Autographo recognitum.

In peste Cracoviæ salv^o.

In peste de vita periclitati.

59. EAdem malignitas N. *Ioannem Łukowski* corripuit cum Germano fratre stigmata fatalia prodebant periculum vitæ; ut primum hoc adacti, supplices Mariæ fiunt, ædem Claromontanã invise-

invisere polliciti, contumax virus in corporibus impune grassatum, extinctum est. Quàm verum est ô *MARIA* (quod ùt inquit Damascenus) *Tuum in Cœlum ascensum impuri atque in àere versantes spiritus perhorrescunt, tuo transitu àer benedicitur, superior æther sanctitate afficitur* ô MARIA! *D. Damasc: Orat: de dormit: B.M.*

60. NOn mirum quòd inter medias mortes salvum & incolumem se se admiratus est Famatus D. *Ioannes Rußkowski* Civis de Oppido Kenty, quia pestium omniū RepurgatricēMARIAM, votis suis ad Montem clarum nuncupatis sibi fecit propitiam. Anno D. 1677. Filium Cracoviâ tunc peste fœdatâ, reducem domo excepit. Paulò pòst mortuum suis sepelivit manibus. In alios domesticos partitæ mortes, in consortiū contagionis, & Hospitem traxerunt. Alijs tribus filijs, dum in ejus oculis exhalarent animas, parentavit. Tres filias eadem clades, ex familia quæ domesticis obsequijs operam navabat, itidem tres personas prostravit. In Oppidum deinde, eadem hinc lues dimanavit. Quod solus salvus & integer sit servatus, huic loco se debere professus est, & subscripsit Anno 1677. 12. Iulij. Argenteum munusculum gratæ mentis symbolum ad Aram appendit. Testes gratiæ Archivum habet. Simile.

61. PErmagnum in acri pestilentia beneficium expertus, voto ad Montem clarum servatus, Gener: D. *Andreas Oyrzynski*, ejusdem reddendi negligentiâ, ultricem iterum expertus est, Anno D. 1605. aëris pestiferi luem. Nutrix infantis filiæ, quæ mortifero ubere lac propinavit, & famuli tres extincti, in Villa nonaginta subditi eadem lue sublati, commonefecerunt gratitudinis, ad hanc Aram debitæ. Appellat repetitis propositis MARIAM, & tantæ calamitatis, in familiam subditósq; replicatæ, medicam expertus est. Ad amplitudinem miraculi, filiæ, quæ pestilens lac suxerat, infirmitas servata est Vota redditu: i parentes filiam in conducto reliquerant, ipsi supplices ad Aram MARIæ pro salute ejus Numinis clementiam exorantes; gratitudine novum meruerunt prodigium, nam sub Sacrificium Missæ deformem vermium glomum ejecit puella, quæ anno medio fatiscebat. Repetitæ gratiarum actiones Anno D. 1606, 19. Iulij. Dominus cū familia, & subditis in pestilentia.

62. QVid in Generoso D. *Samuele Kàluski*, Vice-Iudice Livensi non ausa plaga pestilens? hæc tamen uno invocationis MARIÆ amuleto propulsata est Quartana hebdomadis octo, ter- Febres pestilentiales.

tianâ novem, quotidianâ tredecim laborans, miseram vitam trahebat; in gremio maritæ proles animam exhalat, plena pestilentialibus ulceribus, secuta nutrix fatum lactentis, auxit periculum. Relictâ sede in qua liberiùs sæviebat pestis, cum tribus filijs, conjuge & famulo subijt mapale, securâ existimans omnia, in prædium vicinũ commeat, ubi febribus terrefactus patiebatur potius vitam, non vixit. Vnum erat in his casibus funestis remedium, invocatio Divæ Claromontanæ, cui impensam devotionem spondebant; ejus merito tribuendum, quòd extenuatis artubus sex mensium cõtinuò in morbis variis tormento vivat. Tantæ gratiæ Imaginem ipse Cliens gratus ad Aram Mariæ supplex appendit Anno 1620. 29 Iulij.

Simile.

63. NObilis Matrona *Vrsula Dorothea Lewina* cum marito olim apud Serenissimos Poloniæ Reges, Sigismundum III. & Vladislaum IV. Architecto, Varsaviâ pestẽm attulit in Oppidum Czestochowa, unâ hebdomadâ in Mariana Basilica devotionibus intentâ, trans limites in Tarnowskie Gory (Latinis Tarnomontopolim dicere licet) Civitatem argenteis mineralibus percelebrem movit. Hic malum crudele virus exeruit febris pestilens, alternáque vice gelidus membrorum torpor, ad vitæ fastidia processit; eadem lue fœdata vicinia, sensit, qualem in gremium hospitem suscepit. Cliens Mariæ, dedita suæ vitæ artifex fuit identidem Divam Claromontanam appellans. Adfuit Numen Mariæ, ad cujus præsentiam, dum sternutationes repetitæ leniter concutiunt corpus, mortualem torporem excusserunt. Relatæ gratiæ Anno 1663. 8. Maij.

In pestis medio incolumis.

64. ILlustriùs Divæ nostræ gratiarum insignibus, quàm Regiorum Diadematum apicibus, coronatur, Regum Coronatrix, Vrbs Cracovia. De morte, morbis, hic exempla spargũtur. Nunc est ab aëris extincta malignitate. *Lucas Lewartowicz* Cracoviensis Aurifaber, totam urbem absumente pestilentiâ, spectavit cum suo, conjugis, liberorumque periculo, domum mortibus impletam. Et jam pustulas, vomicásque letales induta conjux, moriebatur. Prævenit summum discrimen pacto Claromontanæ peregrinationis voto, à quo medicinam, & salutis amuleta dedit Maria. Gratitudinẽ appenso ad Aram Tutanæ suæ anathemate testatus est. An. 1613.

Domus integra in peste circumqua-

65. HÆc eadem Marianæ gratiæ diapasmata, Civis Calissiẽsis Domum integram ab ingluvie mortis præservârunt, eò quòd

quòd Præsidem, Præsidiumq; sibi votis conciliaverint Divam Claromontanã Virginem. Stupebant miserabiles vastatæ Civitatis reliquiæ, unius domûs immunitatem, laudabantq; Mariæ protegentis clementiam, dato celebri testimonio de conservatione miraculosa, Anno Salutis 1608. 9. Maij.

66. Simile in Tabulas gratiarum MARIÆ dedit beneficium *Ioannes Piskorz*, Civis Krepicensis Anno 1623. 23. Iulij. Pestis absumebat Oppidum, jamq; domum ejus invadens, duos è familiaribus sustulit. Ex illo incendio fugit Ioannes. Fuga erat ad Montem Clarum, ad Mariam, adlectis ad votorum societatem majoribus, & minorennibus, qui inter medias mortes versati, pestifero commercio valetudinem non commacularunt. Amemus ô Clientes, nostram securitatẽ, & amando quæramus. In Maria est, & per Mariam. Ad Te ergo, pestium Repurgatrix Maria supplices recurrimus, vulnera animarũ nostrarũ pandimus; & qui in peccatorũ pestibus gemimus, à Te sanitatis beneficiũ imploramus, ô Salus nostra MARIA. Meam in hac peste confitens miseriã, Tuam appello misericordiã, exemplo Anselmi Tui, factus Tibi supplex. *Regina Angelorum, Domina mundi, Mater ejus, qui mundat mundum, confiteor quia cor meum nimũ est immundum, ut meritò erubescat in tam mundam intendere, nec dignè possit tam mundam intueri.* Plures in eadem lue servantur, D. Anselm.

67. Civitatem *Stãrwißyn* ejusq; territorium fœdavit aura pestilens, quã passim afflati, sensibus viribusq; stupebant; & qui mori cœperant, pro mortuis efferebantur. Idem contigit cum *Francisco Fuldrycz* Patricio Posnaniensi. Tractus in vicinam planitiem, tribus diebus mortuo simillimus jacuit, nemine contagij metu manus admovente ad funerale obsequium. Familiares nonnulli seposita formidine venerunt, cadaver tumulo reddituri: unco trahũt in foveam, sed rigente toto corpore, in solis pedum summis digitis vitæ vestigium explorant; ideoq; retractis ab ultimo obsequio manibus, de vita cogitant. Consilium erat Claromontanæ peregrinationi devovere moribundum. Contribules vota votis cumulãt, & calentem à Matre Charitatis Maria, vitæ radium impetrant, quo tactum præmortuum cadaver, vitæ, sensuumq; vigorem induit. Festinavit ad Aram Mariæ vota, oblato totius Civitatis gratiæ testimonio, Anno Domini 1633. Pestilentiã rigefactus, pro mortuo derelict9 sanitati redditur.

68. Pestis Vratislaviam populata Anno Domini 1506 quendam Civium prostravit, qui consveto Catholicis more Sacra- Anno Domini 1506.

mentis

mentis munitus, oblato in manum sacro Cereo ad mortem disponebatur. Adstitit morienti senecio amictus candidâ veste, & hæc ad moribundum: *Fac votum peregrinationis Claromontanæ, & Maria tibi vitæ prolongationem impetrabit.* Paruit: suspirijs, & gemitu piam voluntatem testatus, obdormivit. Interea malignum aposthema diffluxit, exemptumq; periculo, Aris Marianis supplicem sanum reddidit. Verum est Mantuane, quòd MARIA

Bapt. Mant.

Ante preces etiam nondum obsecrata favores
Donat; & ad miseros Maternas explicat ulnas.

Binæ ejusdē nominis mulieres in peste servātur

69. PRopitia suo sexui MARIA, in eadem lue salvavit Anno D. 1606 *Magdalenam Wojdilina* de *Kokow* à *Borek*; & Anno sequenti 1607 nominis ejusdem *Magdalenam* de *Kośćin*: dum enim cœli gravioris intemperie premerentur, ad Montis Clari Templa vota spondent, solvuntque, beneficij memoriam recognoscentes. Quamdiu vivimus, venenum bibimus, præmatura clade casuri, nisi Maria, inimica nobis ad suos triumphos cogat elementa. Optimè D. Chrysologus: *Per orationem fit Moyses Pharaonis Deus, & ad triumphos suos militare sibi omnia mandat elementa; per orationem Virgo fit universæ tanquam Dea creaturæ.*

Petrus Chrysologus.

Plures graviæ.

70. ET è medio Epidemiæ Clientes legit MARIA: quos saluti donet. N. Laurentium Przyłęcki videndi, audiendi, & loquendi facultate privavit hæc pestilens affectio. Ad Divam nostrā votis itum est, & illico filius loqui velle, proloqui deinde, demum loqui incipit. Votorum solvendorum neglectus, difficultatem loquendi anno integro causavit. Serò licet præstitutum pridem iter prosequuntur. Ventum est ad *Suleiow*, (illac iter erat) cùm Laurentius sacro Colli vicinior, perfectiùs videre, audire acutiùs, loqui expressiùs, adhuc non sua valetudo, roborari solidiùs incipit, stupefactis ad replicata in filio miracula, parentibus. Agnovêre numerosi viæ comites præsens MARIÆ Numen vivificum, gratiæque tum domi, tum in itinere acceptæ, authoritate sua, testimonium dederunt.

Cum conjuge & liberis à morte præservatur.

71. C*Ornelius Lipnicki* Civis Wislicensis, in eius malignitate acri tormento, cum liberis, & conjuge anno integro fatiscebat. Frustratus humanis remedijs, apud Divam Virginem Claromontanam obtinuit, ut ejusdem patrocinio, plures in hac acerbitate gementes relevarentur. Recognitæ, actæq; gratiæ Anno Domini 1598. 1. Maij.

72. Cru-

72 CRudeliùs ſævijt in filium *Ioannis Zeromſki Suleiovienſem.* Poſt cenſuum cladem viriúmque, expugnatâ animi arce, rationem confudit. Hoc erat beneficium miſero, ſedata mentis afflictiſſimæ tempeſtate, intervalla ad liberum rationis uſum habere. Quapropter opportunè uſus beneficio, ſpondet viſitationem Ædis Vırgineæ, atq; ſtupentibus domeſticis, ſubitâ valetudine donatus, visûs quoquè gratiam, veluti ſub luce dubia inchoatam, demum, præſens cùm patronam adorat, plena claritate perfectam recepit. Oculis Illuſtrium perſonarum ſubiectum ad Aram Mariæ beneficium, teſtimonium habuit Anno 1624. 10. Iunij.

In peſte valetudinem, & visûs gratiam conſequitur.

73 ECce opitulandi promptitudinem non impedit ad filij dexteram in Cœlis collocatio, quam nobis univit Materni amoris, & comparis naturæ cognatio; hinc rectè Petrus Damiani appellat Mariam: *Non convenit tantæ miſericordiæ tantam miſeriam oblviſci, quia etſi ſubtrahit gloria, revocat natura; non enim ita memoraris Iuſtitiæ Dei ſolius, ut miſericordiam non habeas, atquè ita es impaſſibilis, ut ſis incompaſſibilis.* ô MARIA.

Noſtrûm oblivíſci non poteſt Maria.
Petrus Dami.

CAPVT VII.

Mons clarus, Vrbes integræ, Oppida, Pagi, ſingulari MARIæ *patrocinio à lue peſtifera præſervantur.*

74 EAdem hoſtilitas peſtifera inſedit Clari Montis territorium, Anno 1622. Ab vrbe Cracovia per totam Poloniam proſerpens *Klobucium, Krepicium, Czeſtochoviam,* Oppida viciniora, pagóſque involvit ſubitaneis cladibus, immediatè ſequentibus annis 1623. & 1624. nihilò mitiùs agens in ſubiectam ad Clari Montis Clivum villam deſcendens, intra ſepta Monaſterij ſe inſinuavit, quòd tamen contagioſa calamitas, nec à religioſorum cœtu, nec à familia quemquam abſumpſerit, non curis, aut fortuito caſui, ſed ſolius MARIÆ, protectioni, communi omnium ſenſu eſt attributum; quam luculentiùs exploratam habuit Mons Clarus Anno 1625. cùm iterum ſubiectus pagus, quinque Menſes eadem atrocitate in ſuperſtites reliquias deſæviret.

Mons Clarus peſte circundatus.

75 ATquè ideò (ut ſemper facilis inter pericula ſuſpitio) fama fuit, omnes quotquot intra Monaſterij ſepta claudebantur, hâc fune-

Peſte laborantes Montem Clarum viſitant.

funestâ populatione sublatos; Certè pone seqventibus annis hoc fieri potuisse manifestè patebat, quando ex tota Polonia votorum solvendorum causâ, continuus populorum confluxus & refluxus templum, & mœnia implebat; illorum pars erat maxima, qui secum illatam pestem primo in Pœnitentiæ sacro Tribunali Confessoribus propalabant; alij se ex recentissimæ pestis contagione ob vitam conservandam ad hoc Propitiatorium confugisse. Exhorruit Mons Clarus ad illam temerariè piam peregrinorum audaciam, sed propulsarûnt metum omnem aperta miracula, quando qui debiles, ac langvidi letifera aposthemata tulerunt, perfectâ sanitate donati, canentes MARIÆ misericordias, domum revertebantur. Alij perculsi Mariani Numinis præsentia palam audacis religionis veniam precabantur, quòd licet prodentibus signis exterioribus sua nôssent pericula, in medium frequentis populi, ac Mariani Sacrarij pestem inferre præsumpsissent.

A peste liberatorum multitudo hîc vota solvit.

76 SVperavit annorum præcedentium calamitatem supra Millesimum sexcentesimum trigesimus, quo idem pestilens incendium totam Poloniam absumere videbatur. In publicas actorum tabulas relatam memoriam secuta anno immediatè sequenti 1631. populorum gratitudo, quorum numerus propè innumerabilis Montem sacrum, Aramquè salutis coronabat. A triumphali Resurrectionis Dominicæ Solennitate, usquè ad omnium Sanctorum festivitatem, quo tèmpore annuis peregrinationibus Aula Virginea assolet frequentiùs impleri, adeò copiosa diversi statûs, conditionis, dignitatisque personarum agmina, non in Centurias, at in legiones coalescentia, solebant confluere; ut certò constiterit, ab immemorabili tempore nunquam tantam supplicis populi multitudinem cum votis ad sedis Marianæ limina confugisse, uno die ad 12, nonnunquam ad 15. non, nunquam ad 20. Millia populorum censebantur, qui Divæ nostræ interventu, inter medios aggeres cadaverum, mortèsque vitam servatam precario professi in Archivo generalem, unde hæc desumpta referuntur, gratitudinis memoriam reliquerunt.

Publicæ gratiarum actiones per Oratores Ecclesiasticos,

77 QVo fit ut unaquæquè Civitas Oppidum in suo comitatu habeat, præter alios complures, peculiarem aut è seculari, aut Regulari Clero socium, qui veluti omnium cordium Atlas, & affectuum interpres, ad Aram Magnæ Matris, liberali præconio Marianam clementiam dilaudans, gratias aut acceptas refert, aut immeritas precatur. Ab alijs Civitatibus, ut innocentissimæ Virginis favorem,

rem, innocentum ora decantent, adornatæ apparatu comico, puerorum ad Magnificentiam theatralem, personæ, cum Rythmis idiomate patrio compositis sistuntur, cum deportatis mortis superatæ & pestis extirpatæ trophæis.

78 PRostant Civitatum anathemata ab hac clade servatarum: Anno 1678. quo ab Vrbe Cracovia per Poloniam serpens invisibilis plagæ hostilitas, plurimos absumpsit. Adfuit in supplicatione solenni Pinczovia, Lovicium, Olborz, & complura alia oppida, pagique MARIAM in peste sospitam, alia à peste Præservatricem recognoscendo. Civitates Anathemata appendunt.

79 DVm hoc annorum aliquot calamitoso cursu, Orbis noster gemeret sub virga furoris Domini, fœdatus grassantis pestilentiæ contage, ipsa Metropolis Cracovia veluti sarcophagus, aut vorago mortis, totumq; territorium funeribus miscebatur. Plurimi huic loco se debere vitam cùm publicè, tum privatim spontaneâ gratiarum relatione, & recognitione testati sunt. Inevitabile, & adeo perniciosum malum, & nonnullas Russiæ partes populabatur. Exhorruit Polonia, ad tot acervos cadaverum plurimis computatos hominum millibus, in suum gremium proiectos, attonita. Quapropter nonnulli Magnatum, sancto ingenio, à devotione, & affectu erga Divam Odigitriam suæ, subditorumq; suorum vitæ consilium capiebant, & auxilium. Integras Imaginum Nostræ Imaginis centurias, visitantes hunc locum asportârunt; alij per internuntios hic ad Sacræ Imaginis contactum consecrari fecerunt, quæ pro inviolabili Clypeo Civitatibus, Oppidis, Pagis, Aulis, Mapalibus, foribus, aut parietibus affixa contra pestilentiæ grassantis mortiferas acies opponebantur. Dicant qui servati sunt à Domina, & communi cladi quæ tot millia populorum involuit, subtracti. Ad rei veritatem comprobandam, omissis aliunde pluribus Illustrium Virorum testimonijs, Authoritatem interpono Illustrissimi D. D. Feliciani in Podhayce Potocki, Palatini Siradiensis, Sokalensis, Ropczycensis, & Krasnostavensis Gubernatoris, qui ingruentibus, & circùm suas ditiones grassantibus à lue pestifera vitæ subditorum discriminibus in domibus hoc Amuletum, Odigitriæ Imaginis Simulacrum, affigi curavit, sanctéque asseruit, in mea pluriumq; Nobilium præsentia Anno 1678 in Sokal: hac Imagine præmunitas subditorum suorum domos à pestilentia immunes extitisse. Tanti æstimat Deus criminum justus vindex, Ad munimẽ contra pestem Imagines Odigitriæ exponuntur.

dex, Matris suæ Divinæ merita, ut illorum respectu sepositis suæ justitiæ armis, ad misericordiam inclinetur. En latè Nomen beneficum, Nomen salutare, Nomen odoriferum MARIÆ diffunditur, quo contagio pestilentialis absumitur. Hoc implet mundum, & implendo à pestibus mundat immundum. Assertorem B. Alanum audi. *Cujus Nomen præconatur mundus, nisi Virginis hujus? Et eleganter fama, & gloria Nominis ejus oleo effuso comparatur. Oleum esurientem reficit, ægrotantem sanat, membra defatigata mitigat: Odorem parit, flammam nutrit; sed & in laude Virginis reficimur, exemplo ejus ad virtutum medicamina invitamur, adversitatibus fessi ejus patientiâ recreamur, vitæ ejus formâ illustramur. Nominis fama diffunditur, & non solùm oleo, sed & oleo effuso Nomen ejus comparatur. Quiâ sicut Oleum effusum magis redolet; sic quanto magis Nomen Virginis dilatatur, tanto magis gloriâ augetur.*

B. Alanus.

CAPUT VIII.

Flammarum & Fulminum incendia compescit & extingvit MARIA.

Inter flammas illæsa nova fidei Alumna.

80 *Benedicite ignis & æstus Domino*, cui creata benedicunt omnia, cujus privilegio datum est Clientibus, inter ignes non uri, inter incendia non consumi. Hoc prodigium est in *Sophia Pokrzywinska*. In Civitate Prussiæ *Sukno* oriunda. Patrem Martinum, Matrem Margaritam habuit, utrumquè Anabaptistarum Hæresis tenacissimũ, maledicti fruticis surculus benedictus, pessimorum parentum proles Optima. Eo intùs impellente, qui spirat ubi vult, ad fidei Catholicæ cognitionem anhelabat, in qua à domesticis obsequijs famulam habuit fidei Magistram, dum per otium furtivum licebat, amores fide insinuantem. Adolevit cum tempore, maturuitque miraculo, par erga Deum, Deiq; Matrem devotio, argumentis magnalium, quæ interventu Sanctissimæ Matris suæ patrat in Claromonte benignum Numen, propagata, cujus ardorem ut salutaribus undis temperaret, profuga inscijs parentibus sacro baptismi latice lustrata est! Quidquid in parentum, cognatorumquè affectibus amorum, aut odiorum erat, exortum est ad retrahendum à fide sanctè obstinatum Neophitæ animum; dúmque nihil conatus proficiunt, consilium fuit, filiam veluti parricidalis flagitij ream, ad flammas, & cineres damnare. Parentes & cognati ipsi iudices, & carnifices, in pyram ingentem ponunt ligatam puellam, hoc uno nomine ream, quòd Catholicam, hoc impi-

impiam scelere, quòd piam in Deum, Virginem Matrem, & Cœlites, quibus se impensâ religione devovebat, sacra Domûs Claromontanæ limina invisere decernens in animo. Succenditur feralis rogus, ebullit flamma, incineratio puellæ, aut præfocati præustiquè corporis litio expectatur. Sed novum seculo nostro Phœnicem ad cinerem damnatum, absumpta pyra reddit; vivit puella, Divæ Claromontanæ sæpiùs invocatæ suam liberationem attribuens. Stupefacti parentes, non sunt ausi tollendæ filiæ quærere supplicia, cui Mariam & elementa propitia viderunt. Vt tamen Sophia Cliens MARIÆ novo initiaretur signo, stigma in latere inustum, illustris prodigij vestigium, retinuit. Permultis deinde persecutionibus, & morbis divexata, vitioquè lingvæ laborans, ejusdem Virginis Claromontanæ ope absoluta, expeditaque loquendi facultate donata, Miraculi memoriam, quo Prussia, & Russia, vicinæqvè Provinciæ inclaruerunt; in fastos tulit Anno 1611. 15 Maij cum illustrium personarum testimonijs. Saluto Te ô MARIA tantorum prodigiorum opifex cum D. Ephræm: *Ave spes omnium proborum adversis casibus afflictorum, dulce conversorum solamen, & præsidium:* At Liberatricem ab incendio gratiam, quomodo miser aut invocabo aut impetrabo? Dicam Nazianzeni votum secutus, & stylum, ad Te ô MARIA. D. Ephræm

--- Tuere me atquè ab æterno assere
Igne & tenebris, per fidem quâ justior
Sum factus, & per gratiam Tuam inclytam
Quâ nusquam ulla notior orbi fuit.

Gregor: Nazianz: in Tractatu de Chri: patiens

81 SEculum præcedens annum 1598. Divæ nostræ miraculo illustrem proponit. Nobilis Viri *Christophori Godziessewski* domum flammarum vis involvit; tum rei familiari, tum personis periculum imminebat, viâ undiquè ad evadendum clausa, fit cum suis Mariæ supplex, vota ad ejus Aram pollicitus. Et suam suorumq; incolumitatem huic loco se debere profitetur Anno quo supra. Flammas & damna evadit.

82 HOc verò nostris annis propinquius quod sequitur. In prædio N. Viri *Petri Ochocki* Civis Cracoviensis ancilla cadentem in stratum scintillam aut contempsit, aut non advertit, donec in summos ædificiorum apices erumperet incendium. In desperato casu Prædij Dominus ex hoc loco MARIAM invocat, & Salvatricem expertus est, Recognitum Anno 1644. Incendium compescitur.

Mons Clarus inter incendia illæsus.

83 EVidentissimum MARIÆ in flammas imperium certè & Mons Clarus agnovit, integro cursu Obsidionis Sveticæ dum inter ignem Machinis balearibus fulminatum, veluti *Rubus ardens incombustus* apparuit, sed hæc ad suum locum referuntur. Quidni tuam imploremus umbram, dum urimur ô MARIA cum Seraphico Cliente. *Esto umbraculum protectionis in tentationibus nostris, expansio alarum Tuarum defendat nos à devorante ô MARIA?*

D. Bonav. in Psalt.

In Montem Clarum dæmones intorquentes fulmina.

84 ET in fulmina jus habet MARIA, quæ Tonantis Mater est. Agnovit Mons Clarus Anno 1621, & vidit R. P. Teretius seculo nostro Vir Apostolici spiritûs, dæmon enim visibili formâ nubes conglomerans, & contra aciem basilicæ dirigens, tonitruis & fulguribus äerem miscebat, jaculatus fulmina, quibus binas in turri columnas diffidit. Iterum anni ejusdem die 5 Augusti fulminibus prægnante caligine erepto ex oculis die, Montem involvens, immania damna moliebatur, attamen confugientibus ad Aram Mariæ Fratribus Numen ejus Machinationes dissipavit. Ulturus irritos conatus suos cruentus inveterator per maleficia immissus, rursus anno sequenti 1622. cum maledictis molitionum suarum architectis, à memorato Patre Teretio visus fulmina torquere in Sacellum Marianum, tectorum summitatibus insultans, at ubi turris per exorcismos à maleficijs repurgata est, à qua provolantem sæpiùs dæmonem Pater Teretius videbat; Mons Clarus Cœlum propitium habere cœpit, habetquè. Fulmen est Mariæ Nomen salvificum fulmini; quia ut Mellilacteus Doctor ait *Non sic timent hostes visibiles castrorum aciem copiosam, sicut äereæ potestates MARIÆ vocabulum, patrocinium,*

S. Bernard.

Fulmine læsus persanatur,

85 ANno 1560. 20. Maij G.D. *Stanislai Chodowski* in *Chodow* propè *Klodawam* domum fulmen præceps involavit, & quotquot hypocausto claudebantur, prostravit. G. D. *Ioannes Boczkowski* letaliter sauciatus, præter foramen in extima veste, thoracéque quadratum, ad magnitudinem globi bombardini, in corpore duo vulnera in violaceum desinentia colorem, ad latitudinem auricularis excepit. Doloris acerbitate confusa mens ad Divam recurrit, habuitquè propitiam, nam sublevatus à terra, dum acriore ignis fulminei uredine præcoquitur, nuncupato ad visitationem Claromontanæ ædis voto, non tantum vitæ periculo, sed omni prorsus dolore absolvitur. Autographum quod fusiùs legitur, vota solvens, reliquit Anno 1560 20. Maij.

86. Necess-

86 NEcessitatibus beneficia, periculis miracula metimur. G. D. Ioannes Miarnowski de Miarnow, in cœtu convivantium ictus fulmine, diriguit. Dies quatuor in funerali strato absq; motu nutuq; decubuit, adhuc nonnihil superstite vita in calore & cordis palpitatione. Concusso corpore motu inopinato, vehementiori anhelitu cœpit laborare. Adest Curio, luctantem animam commendaturus superis, qui ab anima ad corpus curas detorquens, moribundum Divæ Claromontanæ devovet, atq; si cupito solatio potiretur, se itineris voto promissi comitem futurum despondet. Voti beneficio Ioannem vivere fecit, Vir pius, supplicemque stitit ad Aram MARIÆ Anno 1654. 8. Septembris. Ictu fulminis prostratum relevat Maria.

87 IN Viro quoque Nobili *Gregorio Swieczki* de Swieczyn Magnus Mariæ favor enituit. Anno 1610. adustus igni fulmineo, sensuumquè facultate privatus, anno integro toleratam in oculis noctē, acriores uredines corpus depascentes ad vitæ fastidium, aliáque calamitatis tædia, loqui non potuit. Occurrit aliquando ægro Clari Montis recordatio, hîc Divam gemitibus & suspirijs appellat, habétque benignam, quæ vitam robúrque pristinum extinctâ uredine restituit, oculis lucem, lingvæ verba dedit, quibus beneficium recognosceret anno sequenti. 1611. Hoc dotale munus miserendi, quibuscunquè volet, accepit MARIA, cùm à Divinissima Triade eligeretur in sponsam, quandoquidem, (ut loquar cum Divo Bernardino tomo 3 serm: 11. art: 2. Cap: 3. de Assumpt: Virgin:) *Tota Trinitas uniformi & concordi voluntate inæstimabilem Virginem ostendit esse suam sponsam incommunicabilis charitatis, Cœli Reginam inattingibilis dignitatis, mundi Dominam imparticiabilis potestatis, Electorum omnium Genitricem piam, inexsiccabilis pietatis.* Ab ictu fulminis cæcitas, & uredines. D. Bernard.

88 ET mulieres beneficum Mariæ numen loqvuntur. Nobilis *Catharina Mierzenska* in Lublinensi Palatinatu cum famula ad Calentem focum stetit, quo tempore tonitrua aërem miscebant. Illapsum fulmen exanimata ancillâ, heram prostravit, & ademptâ facultate sensuum, vix spiritum reliquit superstitem. Quatriduo mortuæ simillima, demum remissa nonnihil vigoris vi, septem hebdomadas in immani tormento decumbens, suæ salutis auspex fuit. Divam Claromontanam imploravit, sensitque opportunam ejus medicinam quam extremo langvori medicorum studia conatúsque nec dabant, nec spondebant, miraculo vivens vota solvit Anno 1648. 7. Septembris. Fulmine prostrata persanatur.

89 Su-

Superiori simile.

89 SVper *Włosczowa* ingravescens àëris intemperies, Anno 1640. fulmen in domum præcipitavit, vehementior vis nidorisque pestilens malignitas, Nobilem *Sophiam Przemianowska* tetigit, usúque sensuum penitùs privavit. Soror quæ non tentavit remedia, ut stupentem membris. & sensibus sororem persanaret: errans per studia medendi, sperati sque solatijs frustrata, ad Divam Claromontanam vota tulit, fecitquè germanam miraculi, salutisquè capacem per Mariam. Ambæ pro accepto beneficio gratæ, vota solvunt. Anno quo supra 20. Iunij Excellenter os aureum. *Non est fas, ô MARIA Te illum posse deserere, qui spem suam fiducialiter in te collocavit.*

D. Chrysost.

Ignis mercurialis extingvitur.

90 MErcurialis quoquè flammæ uredines extingvit MARIA, G.D. *Salomon Niezabitowski* Vir bellicosus vsque ad doloris, mortísque contemptum patiens, vulnus in sinistræ manus pollice ferebat. Temporis morâ sacri ignis incendium invalescens, per manum, totúmque brachium serpens, desperatam manus præcidendæ necessitatem fecit. A crudelibus Chirurgicæ consilijs, ad Mariam recurrit æger, decretâ visendæ Arcis Marianæ, in hoc loco, peregrinatione. Affudit Maria gratiæ rorem, qui depascentem flammam sopivit, extinxitque. Recognitum in Comitatu Lelovienfis Nobilitatis Anno 1614.

Immedicabilibus vulneribus & Mercurialibus ignibus medetur Maria.

91 NObilis *Petrus Malachowski* de Racieszyn aliquot globis bombardinis petitus, qui fractis ossibus, lacerato corpore, ruptis arterijs in profundis vulneribus hæserunt, à Chyrurgis intractabiles accedente ad ærumnarum cumulum hydrope, demum accensâ ignis Mercurialis flammâ, desperatus vel à morte beneficium expetebat, quæ vivendi, dolendique finem faceret. Peritorum fuerunt consilia, amburendæ aut præcidendæ dexteræ jactura, totius corporis salutem quærendam. Antevertit Crudelis decreti executionem Nobilis Matrona *Sophia Straßkowska*, ad Clarum Montem vota maturat, pro moribundo, & quidem feliciter. Adfuit medica manus Mariæ, quæ vulnera occulta reseravit; fluit cum tetra sanie morborum malignitas, sequuntur globi cruorem, demum pestilentiali uredine extincta, salus redonata est. Gratiæ redditæ pro gratia Anno 1616. 26. Maij. Quæ temperas exitiales ardores, extingve succensam peccatis DEI vindicis iram ô MARIA? nam (cum D. Petro Damiani omnibus fatendum est.) *Scio Domina quia amas nos amore invincibili, quos in Te, & per Te, Filius Tuus, & Deus Tuus, summa dilectione dilexit. Qui scit quoties refrige-*

Petrus Damiani.

vas iram Iudicis, cùm Iustitiæ virtus à præsentia Deitatis egreditur? in manibus tuis sunt thesauri miserationum Domini, & sola electa es, cui tanta gratia concederetur ô MARIA?

CAPVT IX.

Febrium æstus malignos, temperat & extingvit MARIA.

92 MAlignos dixi, quo noveris vitæ discrimen immedicabile: Primum è statûs prærogativa testimonium est. R. P. *Ferdinandi Wienieczki* Ord: S. Francisci Reformat: Conventus Leopoliensis. Ex itineris laboribus fractus, apud M. D. *Ioannem Korytko* Palatinum Visnensem, duodecim diebus & noctibus malignæ febris ignibus coquebatur. Hoc erat apud medicos miraculum, sic ardere & durare. Destituti à medicorum solatio curam gessit memoratus Senator, ad moribundi grabatum cum coniugè in genua prociduus, iam iam supremo langvore fatiscenti vitam à Diva Claromontana imploravit, impetravítque. Testimonium gratiæ in Mariæ fastos relatum cum attestatione M. D. Palatini cùm vota solveret ad Aram Cliens supplex. Rosa Medicinalis est MARIA, quæ febrium æstus restingvit, ideoque salutanda cum Adamo de S. Victore.

Febris immedicabilis & medicorum desperatio.

Salve verbi sacra Parens
Flos de Spinis spinâ carens
Flos spineti gloria;
Nos spinetum nos peccati,
Spinâ sumus sauciati,
Sed Tu spinæ nescia.

Adamus de S. Victore.

93. ÆTnam toto corpore sibi circumferre visus est G. D. *Balthasar Maslowski* in Vielunensi territorio Erat febrilis ardor maior studijs medicorum, quorum labores frustravit. Adest A. R. D. *Adamus Rudzki* Custos Vielunensis, qui munitum Sacramentis ad supremam luctam initiavit. Et iam mortualis torpor totum insederat, cùm marita nuntiat Prælato, se coniugem Divæ Claromontanæ despondisse; addit votis vota, eadem & erga herum pietas domesticorum, & fida erga Divam religio promovet. Plus erat animo quàm pedibus ijsse & suspirijs, quàm exquisito, orationis apparatu salutem postulasse, nam subitò ad nativam temperiem reductus calor, extin-

Superiori similes.

cto letalis febris fomite, extra periculum moribundum posuit. Votorum alienorum, suorumquè reus, cum præfato Custode Vieluneñsi teste prodigij, supplex ad Aram adoravit, Anno 1641. 13. Aprilis.

Desperatus in Maligna febre salvatur.

94 IN districtu Siradiensi Nobilis *Alexander Karlinski* per duas hebdomadas in deterius proficiente maligna febre urebatur. Medicorum & amicorum desperationem correxit spes Clientis, quâ auspice vitam æstimatione prudentum amissam, resumpsit, solo peregrinationis Claromontanæ voto emptam. Recognitum Anno 1623. 25. Septembr: Quotquot sub nube protectionis Mariæ rorem salvificum anhelo pectore sititis, salutate Divam cum Ecclesia Græca: *Salve Divinum imbrem vehens lucida nubes, & Te beatificantium animas illuminans ô MARIA.*

Menolog: Græc.

Refrigerium in febribus à Maria.

95 SEu mavis MARIAM dicere umbrosam Platanum, ad refrigerium explicatam; experimento probavit Nobilis *Dorothea Paprocka* è Palatinatu Cracoviensi febrilibus incendijs exusta, liquoribus medicis, qui sopirent æstum, utebatur. Sed hoc erat oleo flammam extingvere. Pro aliquali solatio vocatæ, ex Illustrissima D. Dominici Familia Sorores Tertij Ordin: de Pœnitentia, ad Clari Montis Aram Mariæ ægram devovent, pauloque post plena sanitate donatam, stupentes excipiunt. Testatum à Parentibus fide Publica Anno 1613. 30. Maij. Fatentur fideles animæ, hic fundata Mariana Tempe, ubi *Arbor MARIA* protectricem umbram explicat. Et quidem, ut D. Bonav: in Speculo cap. 5. loquitur. *Rami hujus arboris, rami honoris & gratiæ sunt, virtutes & exempla, multæ ejus misericordiæ, & beneficia in his ramis libenter habitant, in his libenter jubilant cœlestes aviculæ, id est animæ sanctæ, & de ipsis etiam dici possit illud. in Ramis ejus conversabuntur volucres Cœli.*

D. Bonav: in Speculo c. 5.

Simile.

96 ALij umbram amant, undam alij, dum æstuant: Nobilis *Margarita Boglewska* igni maligno terrefacta, nullo fonte recreari potuit. Ad *Mare gratiarum Mariam* Claromontanam vota dum festinat, veluti è limpidissima vitæ vena salutare poculum hausisset, stupentibus vicinis, ac domesticis, plena sanitate donata est. Relatæ gratiæ Anno 1598. 6. Iulij.

Simile.

97 ANna quoquè *Remißewska* Civis Lovicienfis letali æstuabat incendio, quod adhibitas medicinas non tam respuit, quàm absumpsit, Suspirat ad Mariam statuto peregrinationis ad ejus Aram Claro-

Claromontanam decreto, unde vitæ venam profluens MARIA, nocivos æstus restinxit. Meritò Richardus à S. Laurentio usurpato Isaiæ textu invitat ad Mariam. *Omnes sitientes venite ad aquas.* *Lib. 9. de Laud. B. V. M*

98 ANdreas Crucis Italus insignis Architectus cum filio, Monasterio *Klobucensi* reparando operam dabat. Tum labor, tum peregrini aëris gravitas, morbis non medicabilibus pugnavit in alienigenas. Sangvinis fluxus continuus, tædia usquè ad nauseam vitæ, diuturnis ærumnis desperatos exercebant. Vehementior febris accensa in exhaustis corporibus nullâ arte sopiri potuit. ægrè collectâ mente Pater & filius ad Divam opem Claromontanæ MARIÆ vota fecerunt. Aram ejus invisere polliciti, & piæ mentis proposito, capaces miraculi effecti, votis potiuntur Anno 1620. Pater cum Filio Refrigerantem Mariam experitus.

99 ALius comitu, pertinaci corpore vota secutus, ad miraculum venit Hospes, in æde Mariana *Andreas Borzecki* de *Zemborzyce* Vir Nobilis, per medium annum febre malignâ æstuavit. Accingitur itineri, ambulat, ducitur, portatur vehiculo, fatigatur, labitur in via, quia nondum attigerat *Portum salutis.* Fractus Viribus collem ascendit, sacræ Domûs limen attigit, & in conspectu Mariæ prodigioso refrigerio recreatus, sensit prodigio vitam viresquè reparatas. Anno 1623. 4. Maij. Domi & in via æger, hîc sanatus.

100 PEtrum Remer de Chissow diuturnis febribus præustum, mors in spolium deposcebat. Votis despondent cognati Divæ Claromontanæ futurum supplicem, & extemporaneo miraculo relevatum excipiunt. Humillima gratiæ recognitio legitur in Archivo sub Anno 1608 En de plenitudine ejus omnes accipiunt & quod adhuc immeriti non accipimus, speramus, utq; speremus, spes nostra facit MARIA, quia illa, asserente Lact. melleo Doctore *Copiosissima Charitate debitricem se fecit, omnibus misericordia sinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant universi.* Superioribus similes. *D. Bernard. Serm. 1. de Assumpt.*

CAPVT X.

In purgantibus flammis detentos ab incendijs protegit, liberatq; MARIA.

101 NOn tantùm vivis, sed & mortuis se præbet Maria benefi-

eam, ex hoc loco vetus seculi superioris miraculum refero.

--- *prisca fides facto, sed fama perennis*

Osvaldus Illyricus, villa *Symonowe* oriundus ad oppidum *Prywidz* novit aliquando Claromontanam peregrinationem. Sed morte prӕventus non explevit. Filium adolescentem in vivis reliquerat, cui apparens ait: *Agnosce genitorem tuum, vides tantam catervam hostium quӕ me perdere conatur, & perderet, nisi gladio hoc, quem teneo, me tuerer, quem mihi tantisper commodavit Virgo Sanctissima ad defensionem, donec tu vice parentis iter ad Clarum Montem confeceris, ibidemquè primum Missӕ sacrificium celebraveris.* Lapsu temporis sacris ordinibus initiatur filius, memorque visionis, monita parat exequi, sed prӕvaluit amicorum cognatorúmque persuasio, qui visionem nuperam, meram illusionem appellabant. Quâpropter in Patria Missam celebrare statuit. Et tentavit prosequi introitum, sed mulctatus silentio, nec verbum potest proloqui. Hoc miraculum, vera fuisse quӕ mandabantur, probavit. Svadent ergo qui dissvadebant, iter prosequendum ad Montem Clarum, & ad Aram Mariӕ sacris operandum. Mutus iter ingreditur, hic loquendi facultatem ademptam consecutus ad Imaginem Odigitriam rem sacram peragens Patrem liberat Anno 1521. Hic MARIA ostendit, quod Brigittӕ famulӕ suӕ spopondit, Sua benignitate purgatorij pœnas remitti: *Ego sum Regina Cœli, ego Mater Misericordiӕ Iustorum gaudium, & aditus peccatorum ad Deum, nulla etiam pœna est in purgatorij igne, quӕ propter me non remissior erit, & levior ad ferendum, quàm aliter esset.*

Apparitio, Parentis Filij loquendi facultas intercepta.

B. Brigittӕ Revelat:

102 SEculi nostri est quod sequitur. G. D. *Andreas Miaskowski* de *Potarzyca* ӕger septennio decubuit. Morborum vis diuturnitate invalescens, tyrannide implacabili pugnavit in animum, ideóque eligens mori breviter, quàm diu pati, arreptâ bombardâ seipsum traiecit. Error erat; & verè salutaris, non letaliter saucius cœpit sapere, nosséque mortem propinquam, sacrâ Pœnitentiâ noxam eluit, unctusque sacro Ceromate Christianus Atleta, dolendi, vivendiquè finem fecit. In illo itaquè loco in quo sibi feralem ictum inflixit, sub meridiem & vesperam hӕc ejus vox lamentabilis audiebatur à domesticis: *Vovi diebus Sabbativis iejunare & Claromontanam peregrinationem obire, rogo hac pro me persolvantur.* quoties toties importuna vox, illic, loci habitantes stupefecit, donec animosior quӕdam matrona quis esset quӕrens, audijt loci Dominum inter purgantes flammas detineri, qui subiunxit. *Tàmdiu vobis molestus ero, quàmdiu desiderijs meis satis factum non fuerit. Dentur in eodem loco pauperibus Eleemosyna pro me & sacra*

Mortuus in Claro Monte suffragia exorat, habetq;

Missӕ

Missæ sacrificia offerantur, tunc primò liberabor His de rebus consors defuncti certior facta *Dorothea Konarzewska* maritalem affectum, quem vivo debuit, & mortuo testata est, peregrinationem ad Aram Virginis Odigitriæ persolvit, omniaque desideria executa, coniugem liberavit. Anno 1625. 6 Septembr: Idem à te præcabor precorquè ô Protectrix MARIA cum D. Casimiro

Pro me pete ut quiete D. Casimir[?] in Rythmo.
Sempiterna perfruar,
Ne tormentis comburentis
Stagni miser obruar.

103 Recentius est, quod in Mariæ fastis adnotatum Anno 1671. 8 Maij, ex authentica recognitione G. D. *Maximiani Krobanowski* translatum. Superiori simile.

In minori villa Krobanow *sub* Sadek *Anima D.* Matthiæ Rayski *Anno 1671. signis frequentibus se pœnitentem in salutis via & suas necessitates palam fecit. Die 8. Ianuarij, tria Missæ sacrificia postulavit, novem pauperes, tres Presbyteros, qui pro sua à flammis piacularibus eliberatione, peregrinationem Claromontanam obirent, enixè precata est, quinque Missæ sacrificia, ad miraculosam Imaginem tria in solenni cantu, duo lecta. Die 25. Ianuarij Psalmum Pœnitentialem idiomate vernaculo.* Zal mi żem kiedy zgrzeszył, &c. &c. *celebrem de Immaculata Concept: B. V. M. Rythmum.* Naywyższa Mátko &c. *cantavit. 26. Ianuarij anni ejusdem, ejus desiderijs obsecutus mensam tribus Sacerdotibus, & novem pauperibus apparavi, ubi mihi signa lætitiæ exhibuit, & Sacerdotibus de Łasko. Patri Fabiano tortam detulit, Patri Francisco figuram, sui simillimam cum vulneribus quibus confectus fuerat; Parocho de Marsyna frustum panis. Postulavi deinde ut si Spiritus bonus esset, afferret Imaginem Sanctissimæ Virginis, quæ ad lectum pendebat, fecit, & scapulare ante Sacerdotum ora deposuit, & complura alia suæ jugis præsentiæ signa ostendit. Psalmos aliquos cum altero Spiritu in Sacerdotum præsentia cantavit, quod à multis hominibus auditum est. Ad mensæ limbum coram hospitibus varios Characteres formavit, Patri Francisco manum de nocte deciduam lecto, levavit, & in pectore composuit. &c. &c. &c.*

Cantat Spiritus,

Relatio suprascriptorum in Claro monte per prænominatum Generosum D. *Maximianum Krobánowski* facta est die 8. Mensis Maij, Anno 1671, Hoc in Claro monte cum intentionibus defuncti satisfieret, Sacerdotes oculati rerum testes, & permulti nobilium, qui in Comitatu vota solvebant recognoverunt. Quàm verum est illud D. Bernardi Serm: 2. de Pentec: ad MARIAM oculos omnium respicere. *Ad illam sicut ad medium, sicut ad Arcam Dei, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium seculorum, respiciunt, & qui in Cœlo habitant, ut resarciantur, & qui in inferno, ut eripiantur; & qui præcesserunt, ut Prophetæ fideles inveniantur; & qui sequuntur, ut glorificentur.*

D. Bernard: 2. Serm: de Pentec.

Anima ad Montem Clarum peregrinatur.

104 Sic Deo placitum est, ad majorem suæ immaculatæ Matris honorem propagandum, & illos ad captanda ex hac Mensa suffragiorum, & gratiarum opsonia dimittere, quos extra merendi statum collocatos, in pœnalibus flammarum purgantium claustris, vindex exercet Iustitia. Anno supra Millesimum, Sexcentesimum, septuagesimo audivimus, & ex manifestis, quæ non sine horrore oculis usurpavimus, signis rei veritatem prodentibus, didicimus. Hæreticis conscijs, & ad signa prodigialia stupentibus, actum est: apertis rebus occultam fidem adhibere coacti, & publicum testimonium dedissent, nisi obstinatio taciturnitatis legem posuisset. Sufficit nobis in testimonium, tacitus illorum iudex, conscientia. Res sic habet. Generosus D. *Martinus Stokowski* seculo defunctus, in eadem aula, in qua fatis concessit, sæpius, mortualibus induvijs amictus, candens undique flammis circumlambentibus, Virgini cuidam domesticæ, apparere solebat, significans non priùs se beatæ sortis participem futurum, quàm in Claro Monte Czestochoviensi ad thaumaturgæ Imaginis Aram, amici subvenirent suffragijs; quò Domini Fratres, & familiares peregrinari, ibidémq; ad Sacram Imaginem quinque Missæ Sacrificia offerre debebant. Non pauci frequenter vocem audierunt; incognitos characteres, carbone, mensis & orbibus inaratos legerunt, horrore perculsi: inter quos fuerunt N.N. D D. *Iacobus Stokowski*, Frater demortui, *Valentinus Sczawinski*; N. D. *Marianna Stokowska* Coniunx, cum *Elizabetha* filia, & N. *Anna Klodawska*. Cùm itaq; per Virginem votorum suorum internuntiam, & signa, desideria sua satis liquidè insinuasset, defunctus, Cognati, & familiares, non differentes suffragia, peregrinationi ad Aulam Marianam sese accingunt; adest & viæ comes Anima pluribus argumentis suam in illo itinere præsentiam propalans, quæ quandam animi gestientis lætitiam pro-

dide-

diderunt. Contigit in Widawa, nam hac iter erat. Appetente vespera hæretici cujusdam subierunt conductum, cum tribus ex Silesia mercatoribus hæreticis. Hi causâ peregrinationis intellectâ, fortasse nonnihil, quod Religionem Catholicam, Divumque honorem impiare potuit, tacitis premebant cogitatibus. Obviavit illorum cœcitati Divinum Numen; per invisibilem viæ comitem, Animam defuncti. Vident, mirantúrque globulos precatorios visibili motu, per aëra proijci; postero die librum precatorium amissum invisibili manu in sinum Elizabethæ Stokowska demissum, stupent attoniti, sed quasi non vidissent, factum confusi dissimulant. Ventum est cum Adstite spiritu ad Montem Clarum. Ante Divæ Virginis Imaginem, tum ad Privilegiatum pro Defunctis Altare Patres Nostri Sacris dant operam: & hic præsens adest Anima; cruces, & peregrinos nobis videntibus format characteres, soli Virgini Mariannæ desideriorum suorum apud cognatos interpreti, visibilis. Postquam Devotioni, & suffragijs matutinum tempus impensum est, regrediuntur in conductum Hospites, cum quibusdam nostris Patribus, assident mensæ; præsto fuit & spiritus, qui ad orbis limbum, coram tot spectatoribus, satis confusos formavit characteres; legunt aliquam ex illis significationem eruere cupientes: Et quidem fuit, nam retrogradè hoc legebatur: O SI TIBI HODIE! Sensus adeo ambiguus quid exprimeret, adhuc ignotum erat. Existimarem iam tunc beatorum consortio adlectum, supernæ Patriæ delibasse delicias, nam placato hic per actus pœnitentiales Numine, à Virgine, cui ultimò defunctus cum gratiarum actione apparuit omnibus gratitudinem pollicitus, didicerunt familiares pœnis absolutum: quod & cereus ardens eo loci, ubi se pœnituisse dicebat, domesticis omnibus apparens; & cœlestis formæ juvenis zonâ aureâ præcinctus, soli virgini visibilis, eundem cereum manu præferens, probavit. Actæ subinde Numini liberales gratiæ. Res plurium è Nobilitate testium juramento firmata, ad Apostolicos Ecclesiæ Claromontanæ Notarios, Fastis Marianis inserenda venit. Nec latebat hoc, quod Poloniam maiorem impleverat, Illustrissimum ac Reverendissimum D. Andream Trzebicki Episcopum Cracoviensem, Ducem Severiæ, qui cùm hæc Analecta typis evulganda apud se propè ad anni medium servata revolueret, hanc Animæ pœnitentis peregrinationem inter principaliores gratiarum memorias inseri præcepit.

ANALE-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS SEV HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO VI.

Mortuos, Moribundos, Desperatos, Diva Virgo Claromontana, vitæ restituit.

Hic Lucet

MATER VIVENTIUM MARIA.

D. Bonav. in Psalt. B. V. *I in manu MARIÆ, salus & vita consistant, meritò Mater viventium appellatur. Idem sensus est B. Epiphanij Hæresi 78. Beata Mater MARIA per Evam significatur, quæ per ænigma accepit, ut esset Mater viventium. Ab illa Eva omnis generatio ducta est in terra, hîc autem verè à Maria, hæc vita mundo genita est, ut viventem gigneret & fieret Maria Mater viventium;* Vitam à gratia huius *Matris viventium*, non tantùm animæ, sed & corporis pendere, exemplis docebêre.

D. Epiph. Hæres 78.

CAPUT I.

Natos exanimes animat Diva Claromontana MARIA.

1. INfelix illa fœcunditas, quâ matres utero mortes fundunt, vitæque primus thalamus factus tumulus, priùs experitur se gestare funera, quàm pignora. Vnum adeò miseræ fœcunditatis est solatium, animandos MARIÆ peperisse. Animavit complures. Primum exemplum est in prole Generosi D. *Ioannis Strzyßewski*, cujus consors filium genuit exanimem Anno 1648. 26. Februarij. Lacrymis lustratum funus cunæ ferales exceperunt. Pater iterum Pa-

Filium mortuum genuit Mater, quem Maria vivificat.

trem egit, votis ad Divam Claromontanam nuncupatis vitam exorans filio; eadem mens, eadem vota Matris ad MARIAM, quæ exulem animam ad corpus revocavit, vivamque prolem reddidit Parentibus. Relatum Anno 1650. 9. Maij. Optimè proinde Divus Amedeus: *Sicut in Eva omnes moriuntur, ita etiam in MARIA omnes vivificabuntur.* *Amedeus Homil: 7 de B. V. M.*

2. IN domo Nobili Gen: D. *Matthiæ Ciemienski* risit funesta mors expectatam natalium lætitiam. Natum cadaver absque vitæ superstitis vestigio, amantium, ac dolentium parentum, ad Clarimontis Aram, supplices affectus coëgit, quo felix fortasse partus non duxisset. Sufficiebat insinuasse MARIæ desideria, & miraculo illustrari voluisse; nam ope Mariæ rediviva proles, vagitu civit parentum lætitiam, quam grati Clientes Anno 1623. ultima Septēbris muneribus testati sunt. Quis non miretur quòd (in vitæ restitutione) *Tu sola simul cum DEO eorum quæ Dei sunt, partem habere digna fuisti, sola DEVM generans carne indutum ex DEO Patre unicè ac sempiternè genitum.* *Superiori simile.* *Methodi in Hypapā*

3. NObilis *Elisabeth Náderzinska* de *Grodzisko* ope medicâ, intractabili hydrope tumens, vitámque desperans; ad Mariam votis properans salutarem medicinam consecuta est. Iterum parientium doloribus arctata frigidum, inanimémque fœtum utero fudit. Ad Aram vitæ *MARIAM* peregrinari constituit, Aulæ Claromontanæ limina revisura, & pio voto, fiduciáque invictâ, modicū cadaver animæ perditæ, miraculique capax effecit. Cum resuscitata prole, actæ & in tabulas Mariæ consignatæ gratiæ, Anno 1572. Qui vitâ Mariæ vivunt, meritò profitētur cum D. Augustino. *Mater generis nostri, pœnam intulit mundo. Auctrix peccati Eva, Auctrix meriti Maria, Eva occidendo obfuit, Maria vivificando profuit, illa percussit, ista sanavit.* In matre, & mortua prole replicata gratia. S. Augustin: Serm: 18 de Tempore.

4. REplicatum in Matre & prole, vitæ & libertatis miraculum, produnt Fasti Mariani Anno 1598. 6. Maij. Anna Haliecensis ex Podolia in captivitate, servilem vitam agens, mortuum infantem peperit. Lacrymis Divam Claromontanā appellat, cum decreto visitandæ ejus Basilicæ, & vitam priùs puero, impetrat; mox prodigio partam libertatem assecuta, cum filio præsens vota solvit Anno, die, quo supra. Captiva mortuum generans, sibi libertatē, filio vitam impetratā Mariæ

R 5. In Oppi-

Superioribus simile. 5. IN Oppido *Oberniki* Episcopatûs Posnaniensis *Anna* Obornicensis fabri marita, mortuã peperit prolem, quod casui fortuito imputatum est. Vertente tempore nascitur altera, sed mortua. Tertium lapsu temporis natum funus Divæ Claromontanæ supplices fecit parentes, qui lacrymis votisq; inanimi proli vitam exorabant. Infudit cadaveri animam MARIA, ad miserendum facilior, quàm homines ad implorandũ, Prodigium; dum gratiæ solverentur, testem habuit A. R. D. *Casparem Ianikowski*, Præpositum ac Decanum Obornicensem Anno 1631. Iure in orbis facie gloriatur per Ecclesiastem MARIA. *In me gratia omniũ viæ & veritatis, in me omniũ spes vitæ & virtutis, & spiritus meus super mel dulcis, & hæreditas mea super mel & favum.* Eccles: 24.

Simile. 6. ET Diœcesis Plocensis Oppidum *Ciechánow*, compari miraculo illustravit MARIA: *Matthæus Pistor* annis quatuor sinè prole suscepta vivens, munus fœcunditatis à DEO precabatur. Ea erat, quam habere noluissent, pristina sterilitate contenti; peperit filiam mater, quam in utero matris strangulavit mors. Ad Aram Matris viventium affectus, preces, votaq; vertunt peregrinationem ad Divæ Claromontanæ limina decernentes, & ejus beneficio Numine reanimatã prolẽ acceperunt Actæ cum votis gratiæ A. 1629. Feria 6 post Cineres. Verè secundùm Ildephonsum: *Introitus Vitæ MARIA.* Ildephonsus serm: 4. de Assumpt:

Simile. 7. NOn solas Nobilium Aulas, Vrbes & Oppida magnalium suorum luce serenat Maria, & villana grati, s suis implet mapalia. In Palatinatûs Cracoviensis villa *Nasiechowice*, Conjux *Alberti Woyćik*, gemellos minùs favente Luciná fudit utero, partitã mortem inter, vitamquè fœcunditate, in vota Mariam è Montis clari Regia precibus inclinant, & adest Mater vitæ, quæ mortuã prolem resuscitavit. Recognitum in Tabulis Marianis Anno 1631. Nonnè (ut D. Epiphanius Serm: 5. de Deipara) *Per Te mors conculcatus ò MARIA!* D. Epiphan:

CAPVT II.

Pueros vitâ functos, ad vitam revocat MARIA.

Puer à puritate dicitur. 8. PVra est, & purorum amans MARIA, ut Damascenus ait, & si pueris à puritate vocabulum attributum est, pueros amat,

amat, si puerorũ innocens vita, in puritate nomini respondet. Hoc titulo suos à morte vindicat, & hîc orbi mortem triũphantes proponit. Binam primò cum parente prolem masculũ utrumque, Matrem à filiis non divido, quos in prodigiali vitæ restitutione Diva non sejunxit.

Civis Lublinensis Lanio, Martinus nomine, cum Vxore & familia domo egressus, duos filios bimulum in cunis, & quadrimum reliquit: hic, ut vidit parentem in macello jugulantem agnos, obvium cultrum arripuit, cunas repetens fratris guttur præcidit. Vt errorem artis, temerè tractatæ advertit, pœnarum actus formidine, reptat in fornacem, & post lignorum struem latitat. Redux mulier, flammam lignorum incendio subjicit, quo præfocatus puer, exanimatur. Protrahit misera mater filium, sola serum ferens auxilium, super quo lamentata plurimùm, limen transgreditur, & propinqua cunis, alteram prolem inanimem sangvini innatantẽ offendit. Consternatam, propéque morientem, geminato funere maritus convenit, ratúsque uxorem cædis geminatæ ream, graviùs cædit, occiditque. In illa non pecorum, ast filiorum, uxorisque laniena, humani incapax solatij, amicorum tamen consilij tenax, ad majorem homine fiduciam erigitur; in carpento cõposita cadavera, per quadraginta quatuor milliaria, ad Clarum montem deducit, & in Ecclesia in conspectu sacræ Imaginis deponit. Solennes eo tempore à Choro Vesperæ cantabantur; ubi ventum est ad Hymni Mariani Versum: *Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen ejus.* Obstupefacto sat frequenti populo, mater cum filijs è funerali tũba surgit. Quæ tunc fidelis populi tanto prodigij spectaculo exultãtis lætitia? Factum Anno 1540. Non tantùm lingvis hominum, sed & Scriptorum calamis celebratum est tantum miraculum, verè ait D. Bonavent: *Salus & vita in domo illius, & in tabernaculo ejus, pax & gloria sempiterna.*

Mater enim duobus filijs ante Imaginem hic rediviva.

D. Bonavent. in Psalterio B. V. M.

9. Vidimus in ipso Aulæ Reginalis limine, ad augustum Virginis conspectum huc deducta assurrexisse funera. In Moravia filium illustris Matronæ mors in sua jura traxit. Reclinato in loculum funeralem cadavere, quæ ad solennem funeris conductum facere videbantur, procurat. Verùm spes insinuata per tutelaris genij nuntium, mœstam parentem exhilaravit, cujus summa erat, vitam filio in Clari montis Templo redonandam. Et in seipsam, & in Divæ benignitatem peccasset, si abnuisset cœlestium nutibus obtemperare.

In Templi vestibulo assurgit mortuus.

perare. Quapropter tabe confectum cadaver in tumba deducit, ac in Augustalis Mariani Vestibulo collocat. Vix attigit ædis Virgineæ limina, expergefactus à mortis somno adytis Marianis, prodigium redivivus intulit, stupente populi multitudine. Prostat eleganter coloribus expressum in publicis exedris Basilicæ Claromontanæ. Illud certè Virginææ Domûs vestibulo applicandũ est, quod nonnemo affixit Lauretanæ Domui.

O Cœlo dilecta Domus postesque beati.

D. Bernardi Serm. de Nativit. B. M. Actum Anno 1606. Pulchrè Mellifluus Doctor. *Tolle corpus hoc solare, quod illuminat mundum, ubi dies? tolle Mariam hanc maris Stellam, maris utique magni, & spatiosi. quid? nisi caligo involvens, & umbra mortis, & densissimæ tenebræ relinquuntur.*

In ludo puerili suspensus, mortuusque reanimatur.

10. ET in puerorum ludo, mors suas partes agit. In villa *Zboerow* Palatinatûs Calissiensis, pueri tempus judicio fraudabant; alius Iudicis, alius Patroni, alius Spiculatoris, lictoris alius partes obibat. Nobilibus oriundus parentib⁹ *Valentinus Zeromski* reum agebat. Iudicatus, condemnatúsque in serto circa collum funiculo suspenditur, in saltu proximo. Sed pallere, trepidare, agitari, cùm cernerent Valentinum, frustra subvenire conati, mortéque perterriti, in vultu pallido, voce faucibus hærente, domum profugi, relicto in arbore cadavere, casûs tragici suspicione tulerunt. Sub solis occasum quæritur à parentibus, & domesticis Valentinus; at nonnisi cadaver in ramo pendulum; non minori dolore, quàm horrore conveniunt, resecant, domum reportant, ubi parentes liberalibus lacrymis, luctuque, fatum filij querebatur. Vnica pietati eorum fuit revocandæ vitæ filio, firma fiducia in Divæ Claromontanæ patrocinio, illi mortuum supplices devovent, & peculiari beneficio redivivum excipiunt attonito, ad prodigij magnitudinem orbe nostro. Ad Aram supplex cum parentibus filius, Matrem vitæ adoravit Anno 1598. 4. Iunij. Laudate clementissimam Matrem MARIAM, & cum D. Athanasio appellate *Matrem Regeneratricem.*

D. Athanasi.

Sub Claro monte mortuus resurgit.

11. ANno D. 1613. Nobilis *Stanislaus Gorzkowski* cum Consorte *Anna Iagodzinska* ad visitandam thaumaturgam Divæ nostræ Imaginem profecti, filium longâ ægritudine confectum secum tulerunt. Vt subierunt conductum ad montis radicem, puer ante medium noctis animam exhalavit. Mœsti Parentes contra sacram ædem prostrati, quod noctis reliquum erat, votis & precibus ad Divam de-

vam dederunt, cui impensâ devotione mortuam prolem devovebant. Votis vota cumulavit, & frequens hospitum cœtus, in precibus perseverans. Miserata orbitatem parentum Mater Miserationum Domini MARIA, sub solis ortum gratiæ radium vitalem vibravit, & in pusillum cadaver animam infudit. Propagavit erga Divam religionem apud advenam populum tantæ gratiæ testem, prodigium, quod fastis adnotatum Anno quo supra 13. Iunij. Iure cum D. Sergio nuncupatur omnibus fidelibus *Fons immortalitatis* MARIA. *D. Sergius de Nat. B. V. M.*

12. EX eodem immortalitatis fonte vita promanavit filio Mationæ Nobilis *Margaritæ Zlóczenska* in Podolia. In absumpto febribus corpusculo deliquia passus, animâ ad exules à vita manes dedit. Parentum uterque ad Limina Divæ Claromontanæ votis mortuum despondentes, non tam ægrè tulerunt fatum chari pignoris; nihilominus affixi DEI beneplacito, mortuorum induvijs operiunt, cadaver, & in sequestro conclavi reclinant ad funus præparatum. Horis post balneum funerale duabus circiter, ancilla subintrat cubiculum, manuum pedumque motum advertens, nuntiat vivere filium, at minimè credunt parentes. Arbitrata sensus decipi, repetit conclave serva, & videt nictus oculorum veluti expergefacti, & adhuc dormiturientis; vocat parentes qui vivum suis ulnis exceperunt à MARIA, quæ D. Epiphanio appellatur. *Mater celeberrima.* Anno 1647. Mense Majo.

Puer ad funus præparatus è strato surgit.

D. Epiphan. Oratione de Laud. B. M.

13. IN Kamienecensis Districtus Civitate *Vliátyn.* *Stanislao Wáydzic*, erat filiolus unum inter Charissima delitium, nisi esse desijsset, pugnante in corpus imbecillum dolorum vi, captus è vivis Sabatho ante solis occasum. Noctis mœrorem, votis ad MARIAM in Odigitria imagine celebre, distrahebant, ad Basilicæ Claromontanæ Aram iter polliciti Parentes, si redivivam prolem viderent. Iam antelucanum sidus diem propinquum nuntiabat, cùm pater ex more Catholicorum ad mortualem lectulum, volens ignem accendere properavit ad Curionem, Cereum benedictum allatur°. Redit Pater, fert lugubrem tædam filio, vivum in mortuali strato reptantem deprehendit, ultròque se chari genitoris amplexibus insinuantem, excipit. Miscebant lætitiâ dulces lacrymæ; Diva Claromontana prædicatur, cui gratus Pater votum, testimonium filium; ac deinceps impensiùs colendæ MARIÆ propositum obtulit. Anno 1517. Numquid non ad rem D. Epiphanius? *Eva mortis causa*

Superiori simile.

causa facta est hominibus, per ipsam enim mors ingressa est in mundum. M A-
R I A *verò causa vitæ, per quam genita est nobis vita, & per hanc Filius DEI*
advenit in mundum.

Bis mortuus bis vitâ donatus.

14. BIs mortuus, bis vitam resumit, Divæ Virginis, & merito, & placito, Stanislaus, Hedvigis Ziemkowicowa Civis Sendomiriensis filius. Lacum ad usus domesticos impletum aqua oberrans incidit, & suffocatus est. Quærit mater, vocat puerum, sed nec obedit, nec audit. Inventus, ab illo naufragio protrahitur, in quo nec minimum vigebat vitæ vestigium; Divam Claromontanam inclamat mater, & facilè liberalem experta est, quæ pro decreto ad ejus limina visitationis proposito, vitam proli redonavit. Non ità multò pòst sub altioris domûs fastigium, quo quidvis audendi, videndi, attentandi præceps curiositas deduxit, ascendit, unde lapsum vita defecit. Advolat mater, sublevat mortuum, serum obsequium, præstat in mortuali strato exanimem reponendo. Lamenta, & lacrymæ, quibus plurimùm indulsit, non extinxerunt pristinam erga Divam Claromontanam devotæ mulieris fiduciam, hac freta pro filio peregrinationem decernit. Replicatur novo prodigio attonita Civitate beneficium, occulta virtute in suam legem divulsa coëunt membra, intepescit puer, calet, vivit, surgit, atque cum matre tot votorum rea, in Civium Sendomiriensium Comitatu, Templum, Aramque vitæ revisit. Dyphticis Domûs Marianæ illatum Anno 1666. 12. Maij. Alij experiuntur, alij vident, legunt, clamantque, cum Dionysio Carthusiano: *Mortis Destructricem MARIAM.*

Dionysius Caruhs:

Seneca.

Arbore oppressus resuscitatur.

15. QVemadmodum, à Terente Seneca (de medijs Fortuitorum) *Natura est, non pœna mori*, ita gratia, & non debitum post mortem vivere. Quis hanc genuit orbi, nisi illa quæ *Gratia plena* Oraculo cœlesti salutatur? Hinc accepit vitæ gratiam Civis Lublinensis cognomine *Lysek* (nomen non invenio) filius cum Patre in sylvam profectus, in eam partem deflexit, in quam præcisa pinus casum propandebat. Cecidit arbor, oppressit puerum, animam extorsit. Confractum cadaver domum portavit mœstus genitor, ut, cùm dare vitam non posset, saltem justa ritu Christiano persolveret. Reflexit ægram mentem ad illustria Divæ nostræ thaumata; fit supplex Matri Viventium, vitam puero precatus spondet peregrinationem Claromontanam, & extemporaneo beneficio, attonita ad rei

novita-

novitatẽ Vrbe totâ, integrum vivumque recipit. Quot letalia vulnera, tot mortes, tot vitas, tot prodigia numera. Acceptum ac recognitum Anno 1543. Prostat in Exedris Basilicæ expressum. Quid amat dicere, amantis MARIAM affectus, nisi cum Ecclesia quod sit *Vita Dulcedo, & Spes nostra MARIA!* *Ecclef. in Salve Reg.*

16. PRodigiorum fertilis ætas eadem, alterum adnotavit Patrem in Fastos Mariæ, qui & calamitatis idem artifex, & solatij, filium quem genuit, illicitè occidit Anno D. 1542. Civis erat Chęcinensis *Andreas Chrostek* filium subiratus ut percussit, excussit animam. Funus ante oculos corruens, sedavit animi furentis tempestatem, & lacrymas civit, quibus implorata è sua Clari môtis Aula Clementiæ Regina MARIA, adfuit præsenti suæ virtutis potentia, quæ in corpus reducto exule spiritu, iterum, illum, qui Pater dici, esséque non meruit, Patrem fecit reducis à morte filij. Adnotatũ cum testibus Annó quo supra feria 6. post Octavas Corporis Christi Verè Domina, (cum Ruperto in Cantica proloquor) verè inquam *Nos & qui venturi sunt post nos lætabimur in Te, & cantabimus dicentes, quia Eva nos plorare, Maria in necessitatibus nostris fecit exultare.*

Casu fortuito occisus à Patre revivifcit.

Rupertus in Cant.

CAPVT III.

Puellis mortuis vitam reddit MARIA.

17. REginam Servæ, Dominam Pedisequæ Virginitatis Primiceriam virgunculæ sequuntur, quas ad Gynecæum suum vindicatas à mortis legibus adscribit MARIA. Ad Casimiriam, ponè Oppidum Lutomirsko, Nobilis *Matthias Klinßek* cum *Hedvige*, filiam è favore cœlesti susceperunt. Natum illud solatium nonnisi ad biennium productum fuit. Scilicet Levana lapsus, casusq; infantum observans desiderabatur. Gerula etenim Domus editiorem locum conscenderat, è cujus sinu filia præceps exanimata est. triduo domi servatum, & lacrymis lustratum cadaver, Divæ Claromontanæ commendatum est. Arbitrabantur parentes mortuæ puellæ, à Maria in Claro monte desiderari præsentiam, quapropter cadaver modicum vrna funerali clausum, carpente die quarta imponunt deducendum ad Odigitriam Imaginem (quod à Patre Gołdonowski omissum fortasse brevitatis causâ miror, cùm in Archivo expressum legatur) movent domo, jamq; tertij milliaris spatium emensi, cùm vi-

Die 4 mortuam filiam in tumba ad Clarũ montem ducẽtes redivivam in itinere accipiunt.

cùm videndæ prolis desiderio ducti loculum aperiunt, vident florere nativam labiorum, genarumq; purpuram, reductis palpebris gyrari oculos, & in parentum gratis obtutibus puellam subridere, inter confusam admiratione, & lacrymis lætitiam in gremium excipiunt, & ad Aram sistunt Anno 1598. in Festo Ascensionis Domini. Illustrium Personarum testimonijs probatum syllabum gratiarum auxit. Quàm benè ad sensum D. Athanasij Serm: de Deipara MARIA. *Nova Eva Mater vitæ appellatur, variegataque permanet ad primitias vitæ immortalis omnium viventium.*

Iterum mortua vivit.

18. ANnam & Margaritam ipso nomine pretiosas MARIÆ Charites, Nobilem utramque, utramque benefico Mariæ spiritu post fata viventem scribo. Generosi D. *Ioánnis Wilczek* de *Chomentonice* & *Annæ*, Anna filia fatis cõcessit impatiẽs tormenti, quod morbi acerbitas fecerat. Paulò pòst funebris honor decernebatur. Sed consilium erat, quod nondum advertit amantium parentum dolor vehemens, Divam appellare, & pro filiæ vita ad Aram Claromontanæ Virginis Mariæ votis peregrinationẽ despondere. Successit, vivit filia quæ vixerat. Statuta ad Aram Virginis cum solennibus gratijs pro beneficio, cujus Imaginem in argento cœlatam deposuerunt. Anno 1653. 16. Iunij.

Simile superiori.

19. ET *Margaritam* Gener: D. *Sebastiani Zuchowski* & *Vrsulæ* filiam gratia Mariæ pretiosam fecit. Contumax dolorum vis, arte nullâ placabilis, usque ad mortem in puellam pugnavit. Mutuo luctu conjuges immaturum filiæ fatum coram Diva Claromontana querebantur, ad ejus sacram ædem peregrinationem polliciti, si in emortua prolis unicæ vita, vitam amissaque solatia resumerent. Miraculo itaque novam vitam filia vivit, nunquam naturæ tantũ, quantùm Mariæ obligata, quæ vitam dedit. Relatum in Acta Anno 1647. 10. Iunij, ritè probatum authoritate Adm: R. D. *Alexandri Trambinski* Parochi Posterien: Diœcesis Płocensis. Dum ad Marianæ gratiæ exortum tanta lux miraculi refulget, bellè secundùm Chrysippum Sermone de Sancta Deipara dicitur: *Ortus Solis nullum ferens occasum MARIA.*

Chrysippus.

20. DE *Brześćie* populosa Civitate Cuiaviæ, MARIæ triumphantis mortem in hoc loco trophæum statuitur Anno 1598. In eadem Civitate ad ædificium Iudæi trabes viâ publicâ convehebant,

vehebant, quo tempore viciná domo puella prorepens in orbitam, consederat, hinc occasionem nocendi Christiano sangvini sumens hostilitas Iudæa, detortâ consultò in obliquum trabe, puellam oppressit. Reliquit mox anima imbecilli corporis hospitium. Solers amantium parentum dolor, ubi puellæ manibus per lacrymas litavit, arduo fiduciæ consilio, ad Divæ Claromontanæ adyta pervadit, vitam peregrinationis voto licitatus. Itaquè ea potestate, paulò pòst, quam Deus cum Matre sua partitus est, resuscitata, præsens cum Parentibus, & testibus Divam Matrem supplex adoravit. Admiramini fideles animæ, potentiam, & clementiã MARIæ, & cum Doctore Seraphico in Speculo cap: 7. exclamate: *O Fœmina plena, & superplena gratiâ! de cujus plenitudinis exundantia respersa reviviscit omnis Creatura.*

D Bonavent. in Speculo cap: 7.

21. E Mapalibus quoque gloriæ curules ducit MARIA. In *Sadowie* (pagus est extra limites ditionis Poloniæ ad quartum lapidem) parentes ad campestres operas profecti puellã *Margaritam* nomine domi reliqverunt. Absentiam parentum pertæsa, plorans patrium larem deserit, observatóque gradiens itinere, torrente desuper solis æstu, fatigata langvet, fatiscit, labitur, moritur. Vergente in plagã occiduã Sole, domũ properãs mater, in filiæ cadaver offendit, quod rigatum lacrymis domum bajulans, salubre consiliũ init votis Mariam in Monte claro miraculis celebrem, appellare. Appellat, spondet visitationem; Donat Mariæ filiam, quam perdiderat, & ex ejusdem gremio vivam recipit, cum gratiarũ actione ad Aram offert, liberalis beneficij testis facunda. Stipant hic thronum gratiæ Mariæ, Pueri & Puellæ miraculorum insignibus illustres. Quàm pulchrè gloria fulgentem Divus Bonaventura in Psalterio B. V. M. depingit: *Splendor est Solis, super Caput Tuum, Lunaris pulchritudo sub pedibus Tuis, sidera micantia ornant Sedile Tuum, Astra Te glorificant jugiter matutina ô MARIA.*

In sole ardenti puella mortua.

D. Bonavent. in Psalt: B. V. Mariæ.

CAPUT IV.

Adulti sexûs utriusque mortui, vivunt per MARIAM.

22. MARIÆ debent, & se debere profitentur vitam, sincero propriæ confessionis testimonio & adulti. Procul hinc cedit mendax vt plurimum verborum fucus, ubi veritas, veluti fœcundum Marianæ gloriæ semen, in hac verborũ palea prodit, & hæc

tamen palea, quia Marianæ segetis est, centuplum devotionis fru-ctum, si repererit feracem cordis glebam, germinabit.

Mortuus post triduũ revivifcit. Illustribus oriundus natalibus *Simon Wrußewski*, Territorij Bran-scensis Anno 1618. Montis Clari serenitatem auxit illustrissimi pro-digij testimonio. Letalibus langvoribus, qui facultatis medicæ pe-ritiam excedebant, confectus, fatis concessit die sacro Cœnæ Do-mini. Privato lacrymarum, & luctûs officio domi parentatum est ab amicis manibus defuncti; ne tamen pompa lugubris, quam so-lenniorem decernebant, festivitatem annuam Patientis, & Resur-gentis Redemptoris Nostri confunderet, consilij fuit usque post Fe-sta Paschalia cadaver in privato conclavi, mortualibus induvijs ex-cultum, clausumq; in tumba reservare, honorificentiùs cum appara-tu funebri, qui deceret statum familiæ, tumulandum. Qui teneriùs amãdo defunctũ, vitæ cõservadæ nullũ intermiserunt studiũ, & post supremũ obitum revocandæ à Superis imploravêre subsidium. Ad MARIAM frequentant vota, supplicem in Clari montis Aula siste-re promittendo mortuum, si mortis Domina ad frigens rigensq; ho-spitium exulem è vivis animam revocaret. Tertium Solem cœlum reduxerat, qui diem Sabbativum MARIÆ sacrum illustravit, sensit præsens Numen Virginis triduo invocatum, pallens cadaver, sub ipsamque Sabbati Sancti Vesperam, restituta pristinæ vivacitatis I-magine, deterso informi schemate mortis, hospitem suscipiens a-nimam, surrexit è feretro. Amor timorem, admirationem lætitia confundebat. Intellexit redivivus nuncupata pro suæ vitæ redem-ptione familiarium vota; rata habet, nec ea moratur, in illustrium Personarum comitatu, qui miraculo fidem facerent, præsto ad ho-magium Anno quo supra, post Ferias Paschatis. Agnoscite Advo-catam Vestram captiva mortis mancipia, & vitæ Matrem; si quorũ vitæ pretiosæ desiderium insedit pectoribus, amate, & implorate.

B. Amade⁹. *Hæc enim* (verba B. Amadei Homilia 8. de B. V. M. recito) *ut advertitis in manu potenti, & brachio excelso tyrannorum fines egreditur, mu-nitissima quæque domorum aggreditur, inferna sub pedibus suis faciens contre-miscere, & principem mortis nimio terrore perculsum resilire; denique ipsâ jubente, vehementer evomit prædam, quam in ventrem malitiæ trajecerat, reijciens cum dolore, quam cum ingenti superbia detinebat.*

Simile. 23. NEctuntur misericordiæ monumentis anni placabiles MA-RIÆ: Idem Annus 1618. status conditione, & miraculo parem superiori Nobilem *Iacobum Kößubski* præsentat ad Aram Thau-

matur-

maturgæ Virginis. In morbis immedicabilibus fatiſcens vitam ſperabat, uſque ad medicorum deſperationem. Poſtquam beneficam à medendo manum removerunt amici, ſpes quoque moribundum, demum & anima deſeruit. Plangentis Conjugis, orbitatis querelæ ad Montem clarum pertigerunt, quo vota pro mortuo ad Divæ thalamum ferebantur. Audiit MARIA Clementiſſima Mater, & conſortis animam in orbe alio exulem, ad nunc viventium convictum reduxit. Miraculi celebritas in gratiarum faſtos adnotata cum teſtibus, dum redivivus cum conjuge vota ſolveret. Quàm verum eſt, quod de MARIA D. Bonavent. loquitur in Pſalt: B. V. M. *Oculi ejus in pauperem reſpiciunt, & manus ejus ad pupillum & viduam ſunt extentæ.* D. Bonavent.

24. NObilis D. *Ioannes Sokolowſki* Terræ Sochaczovienſis, in diverſis ærumnis, quas morborum incognitorum quotidiana ſymptomata cumularant, miſeram vitam, non tam vixit, quàm paſſus eſt. Mors vivendi, dolendique finem fecit. Lavantur tabo confecta membra mortuali theriſtro obvolutum cadaver aptatur in loculum, & omnia ad ſolennitatem funeris curantur. Aderant amicorum nonnulli, qui gloriâ mirabilium Divæ Claromontanæ perſvaſi, ſentiebant vitam redituram in cadaver, ſi ad Clarum montem votis mortuus deſpõderetur. Non fefellit præſumpta fiducia. Quid enim confidentes in ſe Mater Veritatis & vitæ falleret? compellant Mariam nihil hæſitantes, & ecce ſurgentē è ferali ſponda excipiunt vivum. Veluti apprehenſus, ductúſque Divæ dexterâ, ſubjectámq; mortem premens, hic vitam Divæ acceptam refert cum Amicis Anno 1596. Illis credo Seraphici Doctoris verbis patheticis appellavit: *Tu es genitrix vitæ meæ, & altrix reparationis meæ ô MARIA.*

Surgit è feretro.

D. Bonavent. in Pſalt. B. V. Mariæ.

25. ET ſuo ſexui ſe *Matrem vitæ* præbere dignata eſt Diva noſtra. Nobilis *Regina Charzewſka* luſtrandi corporis, viriumq; reficiendarum causâ balneum ingreſſa, non multò pòſt mortua eſt inventa. Experimentum vitæ factum eſt acutiſſimis punctionibus, adultionibus, fricationibus, ſed exanimem comperientes, tribus horis mortuam lugent. Filia fœmineis ejulatibus Matris fatum deplorans ad commiſerationem viciniam excivit. Pulchro, recolligens dolore confuſum animum, pióque artificio Matrem egit ſuæ matris filia; facta ſupplex Divæ Claromontanæ peregrinationem decernit, vitam precibus licitando. Deprecatio Virginis, Miſericordiæ

Filiæ vota mortuæ matri vitam impetrant.

cordiæ Matrem Mariam ad miserendum coëgit, surgit è strato mater, in plurium præsentia, vivitque. Authenticam miraculi recognitionem testes inseruerunt fastis Mariæ, dum vota ad Aram solveret Cliens Mariæ rediviva Anno 1646. 28. Iulij professa est, per quam (ut D. Bernardus inquit) *Omnis mortalitas emersit ad vitam.*

D Bernard. Epist: 174.

Crudelior caduci morbi collisio

26. NOn una via ad mortem itur. Et sedendo & decumbendo, quem nobis procul abesse mentimur, fatorum termino propinquamus. Dura collisione ad eum urgebatur Nob: *Margarita Grochálicka* Districtûs Kijoviensis, morbi caduci furore ferebatur, seu clariùs loquar, jactabatur ad mortis metam. Semel sic cadentem anima, vitaque defecit. Parentes, qui vitam filiæ dederant, cùm iterum dare non possent; à Diva Claromōtana, interposito visitandæ ejus Domûs decreto; precabantur horis pluribus. Melior surrexit quàm cecidit; Vivit meliorem vitam in functionib⁹ naturæ, quarum furorem placavit Mariæ benignitas. Gravium in Republica Personarum authoritate, fidem habet prodigium, quod Sintagmati gratiarum illatum est Anno 1550 1. Septembr. Iudicate Mariophili; vobiscum, & ad vos loquar cum Lactimelleo Doctore. *Non erit abs re sed valde optimum, si ipsam Reginam misericordiæ vitam & dulcedinem nostram dicamus, qui minùs experti adhuc vita hujus ac dulcedinis sumus, sed per ipsam speramus nos posse consequi, quidquid totius Bonitatis Factor dignatus fuerit gratiæ nobis impertiri.*

Idem super Salve Regi

Civis Kamenecēsis mortuus, vivit.

27. NOndum adeo hoc seculū sterile est, ut ejus anni, menses, diesq; miraculis veluti calculis in hoc Monte nō possunt adnotari. *Valentinus Kázánowicz* Civis Kamenecensis Anno 1669, hebdomadis duodecim in palæstra patientiæ torquebatur; luctatus cum doloribus succubuit, & occubuit mortuus. Æternā Vicini precantur requiem, domestici funeralibus obsequiis intenti, rigefactum cadaver in terram reclinant. More solito lavatur exsuctum febrilibus ardoribus corpus, mortuorum induviis vestitur, manus pedésque fasciis ligantur, os, ac distortæ animam exhalantis mandibulæ in sufam legem coactæ, vinculis componuntur, ad tumulū aptatur, pulsantur per Ecclesias æra campana, pióque more ad corpus defuncti accensa lumina vitam extinctam testantur. Et post fata fidam conjugem defunctus habuit Dorotheam, & in Divæ Claromontanæ patrocinio fidentissimam. Cui tum superstitem adhuc, tum vitâ functum, cum serio visitationis ejus proposito maritum devovebat.

Quam

Quàm facilem experta est, ut notum fieret, mortuum suscitavit, qui loqueretur, quanta gloriâ implêsset Kamenecium MARIA, quæ latè vulgata populi fiduciam imbecillam roboravit. Movetur mortuus, concutitur, sternutat, rumpit vincula, intelligénsque se MARIæ beneficio redivivũ, quod uxor spoponderat exequitur Aulam Marianam revisens, cum triginta Concivibus tanti miraculi testibus. Actum Kamenecij in præsentia R. Patris Gvardiani Włodorevensis Ordinis Minorum. Sensit Marianæ gratiæ fragrantiã Valentinus, valentior tantæ virtutis potentiâ resurgens ad vitam. Persvadete vobis Clientes: quos docent prodigia, quod teste D. Bonaventura *Odor vitæ de Mariæ progreditur, & omnis salus de corde illius scaturitat.* *D. Bonavent. in Psalt: B. V. Mariæ.*

28. NIhil refert à solisne Regum, aut Procerum Aulis miracula colligantur, an à Civitatum Domibus, aut Villanorum mapalibus, undecunque tandem veniant, paria sunt, quia ad MARIæ potentiam, quæ sibi semper par est, commensurantur, & à fabrili incude, proficiscuntur. *Martinus Ferrifaber* de *Naklo* in Suleiow sub Torunio in officina Vulcana, venditam pretio navabat operam. Non eam curam æger habuit, quæ infirmitati par esset, æger septem hebdomadas. Quapropter debito destitutum apud inhumanum patremfamilias subsidio, mors usurpavit. E lecto portatur ad feretrum, nondum ad tumulum. Quo tempore domestici de efferendo funere agitant consilium, pia mulier, cui corporis custodia demandata fuit, pro mortui vita negotium egit apud Divam vitæ Matrem MARIAM, obligatione peregrinationis ad Clari Montis Delubrum Marianum interposita. Tantum potuit fidentissimus in Divæ meritis mulieris animus, ut obtineret quod voluit. Surgit è sandapila mortuus, horror alios qui funus laturi aderant dissipat, alios stupefactos tenet prodigium. Recepta prodigio vita, totum se votis exolvendis accingit. Præsens in Claro Monte cum testibus gratias agit Anno 1640. 16. Maij. Quod cùm totam viciniam non lateret, Cives Kłodavienses, qui eo tempore solennem supplicationem instaurabant ad Montem clarum, gnari prodigij. rem testimonio comprobarunt. Est adhuc & à mortuis ulterior ad vitam transitus ad MARIAM Vitam nostram, *Matrem Viæ Veritatis & Vitæ*; vocat omnes absque delectu Eccles: 24. *Transite ad me omnes qui concupiscitis me.* Et certè ut loquitur svadendo Richardus à S. Laurent: lib: 12. de Laudib. B. V. M. *Libenter debet venire.* *Superiori simile.* *Richard: à S. Laurent: de Laud: B. V. M.*

Pauper ad divitem, ut locupletetur,
Pollutus ad fontem, ut mundificetur,
Debilis ad fortem, ut corroboretur,
Mortuus ad vitam, ut vivificetur,
Cæcus ad Collyrium, ut illuminetur,
Ægrotus ad medicinam, ut sanitati reddatur.

A marito cæsa revivi-scit.

29. WIelicenses quoque (leucis semi duabus Oppidum Wieliczka distat Cracovia) insigni consolata est miraculo MARIA. Hic intractabilis animi, ac pertinacis mulier, *Agnes Mąßájowa*, nihil cognatum habens cum nomine, verbis maritum lacessivit ad verbera; Cæcus furore vindicat injuriam illatam fustibus; fugit mariti crudelitatem conjugis anima, destitutumque corpus in oculis mariti reliquit. Parricidij sese condemnans, qui mortis casu fortuito illatæ causa fuit, egit & authorem vitæ, recollecta mente Divam Claromontanam precibus & votis implorans, vota peregrinationis cum rediviva consorte nuncupat. *Agna immaculata MARIA* (sic dicta Gregorio Nicomed: Orat: de Oblatione Deiparæ) Agneti se Matrem exhibuit, vitam dedit, quam ope gratiaq; Virginis restitutam, qui oculis viderunt, & lingvis in hoc loco cum utroque Conjugum ad vota solvenda præsentes, loquebantur, illudq; decantabant, quod S. Germanus Archiepisc: Constantinopolit: de Zona Virginis prædicat. *Omnia tua sunt admirabilia ô Deipara omnia ingentia, & cunctorum vires superantia!*

Gregorius Nicomed:

Germanus Patriarcha Constantini

Mortua vivit.

30. ET Casimirienses amat MARIA, & miraculis ornat. *Anna Ponicka*, tyrannidem morborum dolorúmque perpessa, licet nondum satis ad amicorum vota vixisset, mortua funeri parabatur. Collapsum cum marito conjugis animum erexit homine major fiducia, quâ vitam exorans à Maria statuto peregrinationis Claromontanæ proposito, impetravit. Vivit Anna & Patrem in marito maritumque in Patre habet, qui vitam exoravit. Soluta cum Concivibus gratiæ testibus vota, Anno 1637. 13. Maij. Verè ô Maria cum Ecclesia Ecclesiæ filij canimus, & gentes, quæ vitam per Te sic, ex Te acceperunt ad laudes jubilúmque provocamus.

Tu Regis alti janua,
Et Aula lucis fulgida:
Vitam datam per Virginem,
Gentes redempta plaudite.

CAPVT V.

Mortificati ac moribundi huc per amicos oblati, vitæ & sanitati restituuntur.

31. ORdo postulat mortuis moribundos jungere. *Thomas Malik* Civis Posnaniensis gravi infirmitate pressus, animam agebat. Anceps in rigefacto corpore spiritus, sensus omnes stupefecit. Quæsitum vitæ vestigiũ, frustravit curas, & medendi studiũ. Sollicitudo distrahit amicos, funerisnè curam faciant an vitæ? In dubio usque adeò gravi, vota ad Divam Claromontanã Amici nuncupant, ut Diva ad vitæ favorem inclinet gratiam, precantes. Obviæ humanis miseriis miserationes MARIÆ, non tardarunt Clientum vota, qui nec vovere, nec precari, nec vivere potuit, vivit, relevatur, vegetatur; rata habet vota, & non sua, ut sua usurpat, brevique plenus valetudinis gratiâ, ad Aram supplex reddit Anno 1577. cum Vrbis Posnaniensis testimonio, quæ gratiam in suo Cive vidit, & Divam in prodigiosa vitæ restitutione magnificavit. Si amica omnium necessitatibus MARIA (quæram audacter cum D. Bonaventura in Spec: cap: 8) *Quis est, super quem sol non luceat? Quis est, super quem misericordia Mariæ non resplendeat?*

Mortificatus vitam resumit.

D. Bonav. in Speculo cap. 8.

32. EX Daleszyce oppido relatum est, quod sequitur. *Regina Cyrulikowa*, domesticam lanienam in infirmitate perpessa finem vivendi, patiendiq; fecisse visa, in sensuum membrorumq; torpore insveto, mortua, non mortua putatur, cujus nec subtilis halitus potuit explorari. *Agnes Rudnicka* de Rudniki Virago Nobilis, ad plagam, quæ Divæ Claromõtanæ Numen adorat conversa, pro vita agit Reginæ, precatur, lachrymatur, eamq; MARIæ donat, ad ejus Aras supplicem sistere pollicita. Ne hæc suo, illa alieno teneretur voto, MARIA fecit, utrique solatium, huic in voto, illi in vita dedit, & utramq; cum contribuliũ testimonio supplicem habuit Anno 1630. Attende sinceras Clientum mentes vocésque MARIA, cum Tuo Ephræm (in Lament: Virgin:) Te appellamus. *Te nos ô pura & immaculata eademq; benedicta Virgo magni Filij sui, universorumque Mater inculpata, integra & Sacro Sanctissima sperantiũ atq; reorum spes collaudamus; Tibi ut gratiæ plenissima benedicimus, quæ Christum genuisti Deum & hominem, omnes Tibi procidimus, omnes Te invocamus, & Filium Tuum imploramus ô MARIA!*

In sensuum stupore mulier tabescens.

D. Ephræm.

33. Diler-

Sugens uber pestiles moritur.

33. DIserta quoque puerorum balbuties magnalia loquitur MARIÆ; Nob: *Matthiæ Menczewski* unius anni filiolus inclinatus ad ultimum vitæ tramitem, vix Patri non fecerat, ne Pater audiret, amisso filio. Stitit periculum mortualis torpor è diuturnæ infirmitatis languoribus natus. Perniciosum malum, quod huc devoluit prolem, suxit ab ubere nutricis: quod toxicum interanea depascebat. Cunæ erant pro Sarcophago; amuletũ contra mortis pestem quæritur, sed nullum est. Ad Aram Divæ Claromontanæ erat. Huc vota ferunt, & proli vitam fatiscentem reparant parentes. Meliùs habet: Venenum enim pestilens, quod puerum saginavit ad mortem, ejectum in extimam cutem desiccatum est. Negligunt vota parentes; pro parentibus votorum reis iterum filius plectitur, & alieno malo malè habet. Saniorem mentem reddidit, infirmitas desperata pueri. Divam offensam deprecantur & implorant, iterúmq; replicato in prolem & parentes beneficio votis potiuntur, Anno 1641. 23, Maij. Relatum in tabulas ritéque probatum authoritate illustrium personarum.

Puer moribundus.

34. VEtustiora in hunc ordinem recurrunt, quibus nihil nitoris ademit annosum tempus. Nob: Valeriano Linowski longa macie confectus puer, tribus vicibus visus exhalare animam, ac vitæ vestigio destitutus, penitus emoritur. Pater, quod comparare non potuit diviti pretio, effecit precibus. Eadem in Matre erga prolem affectio. Vterque cum prole in prole labantia solatia Mariæ devovent, facto ad ejus Sacrarium in Claro monte peregrinationis proposito. Habent vota in reviviscente filio, gratique Divam in Ara sua propitiam adorant Anno 1548. 1. Iulii.

Febribus malignis absumptus

35. TRimulus Gen: D. *Alberti Parzynski* huc spectat. Post morbos, qui tenellum corpus depascebant, febrilis malignitas vires absumebat. Idipsum miraculo datum, tantillo corpore adeo flagrantem Ætnam claudi potuisse. Mori cœperat puer. Ad venam vitæ MARIAM Claromontanam vota properant parentes refrigerium precati. Vno eodemque latice manavit à Diva, ad cujus limina votivum iter spondebant, & puero vita, & parentibus solatium. Compotes gratiæ votis humilibus Divam, cum prole venerati sunt Anno 1627. 6. Maij. Quicunq; sitiunt tuam dulcedinẽ ô MARIA, si non invenis innocentiâ pueros, fac gratiâ puros. Et (cum Seraphico Doctore tuum nomen imploro.) *Stilla Domina gratiam Vberum Tuo-*

D. Bonavent.

rum Tuorum & manante lacte dulcedinis Tuæ refice viscera puerorum Tuorum: ô MARIA. *in Psalt. B. V. M.*

36 NObilis *Susanna Olesska* de Constantinow ex Russia, ea curâ, quam requirebat præsaga magnarum rerum indoles pueri, Gregorium nomine filium educabat, ad sexennium feliciter. Exhaustus dissenteriâ, vixque ossibus hærens, contabuit, sex hebdomadis varia morborum sibi invicem succedentium symptomata passus. Successit tumor hydropicus, monstrum crederes adeo deformatum tumore venefico; Sex diebus moriebatur, utque ut moreretur, votum parentum erat, qui cùm a medicis beneficium obtinere non possent, à morte precabantur, quia vita adeo misera, morte ipsa acerbior videbatur, & erat. Vocantur ad suffragia, qui sex jam diebus luctantem animam Deo offerant, adsunt Alumni è Divi Dominici familia, & solito Ecclesiæ more, animam filij è genibus Deo commendant. Colebat pia Mater in conclavi domestico Nostræ Imaginis Imaginem, huc illapsa laxatis dolori frenis ærumnas, quæ absumebāt filium coram Diva accusat per terram fusa, supplicis vota imitati Patres, monstrū illud vixque spirans cadaver impositū calcitræ post Matrem ad conclave deferunt, coram imagine Claromontanæ Virginis prostrati morientem offerunt; si superviveret ad ejus templa beneficij gratum sistere appromittendo. Res hæc seculo vix visa? ex templo tumor pestilentialis evanescit, restituitur vigor pristinus, deformitas membrorum in nativam pulchritudinem, adhuc in Patrū manibus cogitur, convalescit, & cum testibus extemporaneæ prorsus valetudinis ad Aram Virginis cum Parentibus vota solvit Anno 1635 20. Septemb: A Maria erat, quod accepit, vitæ beneficium. *Omnia enim* (testimonio D. Bernardi Serm: super Salve Regina) *hæc Regina Misericordiæ Domina mundi, Regina cælorum contulit mundo, Virgo Virginum, Sancta Sanctorum, Lumen cæcorum. Iustorum gloria, peccatorum venia, desperatorum reparatio, deficientium fortitudo, salus orbis, speculum integritatis, Ipsa intercedat pro nobis.*

Sex diebus moriens puer.

D. Bernard: sup: Salve Regina.

37 ET frigidæ Septemtrionis oræ incaluerunt, & inclaruerunt Sideris nostri benefico radio. G D. Ioannes Anczuta è Palatinatu Novogrodensi cephaleam passus, in domitâ animi perturbatione exagitabatur. Felix quoddam intervallum nactus, quo impacatus furor in rationis usum non pugnavit, Divæ Claromontanæ vota nuncupavit, quorum beneficio perpetuam animi malatiam est

Vir moribundus cum conjuge.

consecutus. Replicatur & in Coniuge Elizabetha Mogilinska par gratia. Diutius indomita morborum crudelitate Rexata mori cœpit, in terram deposita, jámque ultimum trahentis Spiritum, tore pore mortuali, vigentibus manibus Sacer cereus ingeritur, & Spiritus Deo commendatur. Alio consilium conjunx vertit ad Divam nuper sibi propitiam cum votis festinat, & vitam ab interitu vindicat. Votorum sui conjugis rea 146 milliarium iter emensa, vota ad Aram solvit grata Mariæ Cliens. Nonne MARIA dum morientes hinc reficit, meritò appellatur à D. Methodio in Hypapant. *Altare animatum Panis vitæ?*

D. Methodi in Hipapā.

Dolores cordis immedicabiles, & affectiones aliæ letales.

38 NObilis D. Ioannes Pietruski de Krosno tractus Sandecensis Anno 1642. 3 Februarij; repentino cordis dolore correptus, vix initium dolendi cùm fecisset, mori cœperat: peritiores in facultate medica, non præsumptum dixerunt periculum. Cordiales pulveres, & liquores adhibere, nil erat aliud, quàm flammæ cor depascenti oleum ministrare. Subintrat pleuthritis, asthma, cholica, & aliud innumerabile morborum satellitium, quod vitam de pectoris regia deturbaret. Langvet, viribus deficit, in amicorum manibus friget, & veluti in glaciem riget, fugiente calore spirans cadaver. Coniunx ejus *Sophia* cum pharmaca in deterius vitam urgent, ad MARIAM V: Claromontanam vota properat. Pauperes stipe diviti, utpote eloquentissimos Oratores in Aula Dei conducit, unam omnibus Sapiens Magistra suppeditavit materiem, pro vita morientis mariti perorandum. Coëgerunt pronum suapte natura animum MARIÆ ad miserendum, stillavit rorem salutis, quo pestilens uredo extincta, Vitáque langvens refecta, ad pristinæ valetudinis beneficium moribundum reductum ostendit. Relatæ à Conjugibus gratiæ Anno 1645. 10. Iunij.

In pluribus morbis letalibus deficiens.

39 LOngum morbum, peracutos dolores, prolixum langvorem, desperatissima febris pestilentialis incendia, cæteráque mala incognita in M. D. *Simone Krzykowski*, Ensifero Lenczycensi verborum ambage quid edisseram? sufficiet ad miraculi magnitudinem, ex Medicorum iudicio, fatalia fuisse. Ipse æger dum per dolorum remissionem licuit, ad Divam Claromontanam suspiravit, & cùm loqui non posset, vota meditabatur. Votis moribundi vota super addunt cognati ex *Nazarea Mensa* vitæ alimoniam à MARIA exorando. Amantium se, confidentium in se voluntatem fecit MARIA, vitam Simoni-

moni Clienti suo dedit, & cum gratæ mentis anathemate, argentea tabula, supplicem cum legitimis testimonijs ad Aram habuit, Anno 1643. 18. Iulij. Prædicabo hoc ô MARIA, quod omnibus notum facit Doctor Seraphicus. *Tuo tactu lenissimo sanantur infirmi, Tuo odore roseo mortui reviviscunt.* D. Bonav. in Psalt. B. V. M.

40 NObilis D. *Martini Skorulski* filia post aliorum morborum tyrannidem, morbum caducum, febriles æstus perpessa, cõtabuit. Duobus continuo diebus moriebatur. Tormentum erat parentum adeo misera vita filiæ, mórsque jam pro beneficio imprecabatur. Ad MARIAM vota ferunt parentes peregrinationem ad Clarum Montem decernendo. Religionis uberrimus & desideratissimus proventus fuit vita filiæ, quam à Diva acceptam in fastis adnotavimus Anno 1591. 24. Maij. In morbo caduco moribunda.

41. NObilis N. *Omiecinski* filia septennis infirmitate depressa agebat animam. Examen peritorum iudicavit letalia symptomata, & erant. Desperant omnes vitam Sophiæ. Iam clausis luminibus umbra mortis involuerat filiam, cùm Mater ad Divam Claromontanam recurrit, acceptóque ejus Imaginis apographo, ad morientis lectulum figit. In imagine Numen MARIÆ adesse credidisses, cùm ad ejus præsentiam puella reduxit palpebras, mersam confusione sensuum mentem recollegit, vigorem, nativum calorem, coloremq; induit, non multo pòst sana cum parentibus ad Aram MARIÆ beneficium & gratias enarravit Anno 1639. 28. Octobris. Profuit puellæ & præsentem in coloribus Patronam videre, viderique ab illa. Et hoc innocentum patrimonium est, adhuc in terra Mariæ Matris tantæ foveri deliciis. Nobis autem, (cum D. Bernardo fateor super Salve Regina,) *In illo decore Te videre, quo induit te Dominus fortitudinem, & præcinxit Te, non est hujus temporis, nec temporis vitæ nostræ vitiorum fætore sordentis. Stola immortalitatis Te indutam videre Domina indigni sumus, ostende nobis faciem miserationum tuarum ô MARIA* Ad Imaginis B. V. M. præsentiam moribunda vires resumit. D. Bernardus sup. Salve Regina.

42 ALtiori (ut ita dicam) cothurno pangendum esset, quod sub Anno 1637. 13. Maij. Archivum memorat prodigium in Iacobi Wierzchowski conjuge Catharina Buska. Sub tempus pestilentiæ ulceribus obsitum, corrosum, & ex parte absumptum corpus tulit. Quam corporis partem non exedit virus, hæc fætore intollerabili manavit. Eò ventum est, ut carnis vivæ frustis ab ossium compage Ab omnibus derelicta ac desperata ad Divam oblata, sanitati redditur.

cadentibus, tota vulnus, tota in vulnere appareret. In tam crudeli tormento, una spes desperatæ Mariæ, ad cujus Claromontanam Domum vota frequentabat. Deerant & illi, quorum in obsequio desiderabat operam, & nonnulli Iobæam in ea plagam abhorrentes abominabantur contubernium. In supremo termino vitæ constituta animam agebat. Votorum suæ Consortis gnarus Conjunx ad Divæ medicam opem impetrandam, vota resumit peregrinationis Claromontanæ, & cùm elusisset letalis plaga omnem medendi curam, prodigio, vult morientem vivere, mortalium fidem excedit, quomodo inopinato prodigio ossa nuda carnibus indui cæperint, cadentibus ac purè fluentibus ulcerum pestibus; hiantia coire vulnera totúmque corpus cum viribus integrari. Votorum reus uterqve conjugum, beneficam vitæ reparatricem in hoc loco adoravit. Anno & die quo supra.

Triduo moribunda.

43 EAndem viam universæ carnis ingredi videbatur & Nobilis Anna Brodzicka hebdomadis aliquot implacabilem morbi Herculei tyrannidem experta, ac ulterius ferendæ impar, triduo sensuum facultatibus privata decubuit. Quod à medicorum liberali stipendio beneficium emi non potuit, dedit heræ famulus, eam ad Aram Divæ Claromontanæ sistere decernens, si superviveret. Cum morte triduo luctata ad invocatum, præsensque Numen MARIÆ vires & sensus resumpsit, frigidum sudorem triduo stagnantem in corpore detersit, torporem excussit, ad solvenda vota MARIÆ expedita. Fit supplex cum gratiarum actione ad Aram Virginis Anno 1640. 9. Iunij.

Simile ex morbo caduco.

44 HVc quoque Sophiam Słupska Nobilem Sendomiriense territorium ad homagium stitit, votorum ream. Concussa indomitâ vi furoris Herculei longiori tempore, quidquid charum quidquid pretiosum erat in medicam opem profudit. Maior erat sumptibus, humanisque medendi modis, morbi contumacia, quæ tandem ad ultimum agonem vitæ desperatam, ac deploratam inclinavit. Et moriebatur inter lachrymas, quas amantia pectora dederunt. Adfuit sortem miseratus piæ mulieris Eclesiasticæ dignitatis (nomen non reperio) persona quædam, Divæ Claromontanæ moribundam cum suscipiendæ peregrinationis onere, offert; accedunt cognatorum vota probantium placita, sua alij cumulant, quorum meritò reviviscens repentina curatione domum totam exhilaravit. Vota solvit Anno 1640. 1. Iulij. Si tam illustribus sexum suum Diva nostra ornat prodigijs, nonne pulchrè admodum dicitur ab Ildephonso Serm: de Assumpt: *Mulierum decus MARIA.*

D. Ildephons. Serm: de Assumpt.

45. Ab

45 AB aulis Nobilium Civitates ingredior. Signant se miracula suo fulgore, & luce sua produntur. Primum est in Alberto Pigiel Cive Radziejoviensi. Ingravescentis morbi, quo affixus decubuit, finis erat mors; hæc tamen in ipso limine substitit Divæ nutum adorans. Accessit propinquius & agonizat Albertus. Adest A.R.D. *Laurentius Swiethowicz* Commendatarius Radziejoviensis, Divæ Claromontanæ ægre trahentem animam offert, suique voti gratiâ, pristinæ sanitati restitutum domesticis redonat. Alternatur Patrem inter prolémque letalis decubitus; patris mortuale stratum filius occupat, torquetur doloribus, coquitur febrium ignibus, depascitur, absumitur, usque ad supremum langvorem, qui moribundo fecit diem decretorium. Expertum in se genitor Divæ Claromontanæ patrocinium exorat filio animam exhalanti. Vivit natus vitâ MARIÆ, & voto Patris. Bis Pater esse meruit, dum genitam prolem educat, & morienti vitam impetrat. Se tamen cum prole Divæ fæcunditate regeneratum, debet Matri viventium, & ad ejus Aram supplicem cum gratiarum actione exhibet, teste beneficij memorato A.R.D. *Laurentio Swiethowicz* Anno 1623. 21. Maij.

Pater cum filio moribundus.

46 SImile de Niemierow Civitate exemplum, in honesto Viro Andrea Drobicki. Ad mortis limites morborum incognitorum, adeoque immedicabilium exercitu urgebatur. Stiterunt ad ruinam sepulchralem casum, vota Divæ Claromontanæ promissa, eorum religione, qui tenerius morientem amabant, & vitam diuturniorem exoptabant. surgit ad homagium Virginis, quod ut exolueret peregrinationem ad Templa Virginis properavit, dante super miraculi beneficijque gratia testimonium M. D. *Stanislao Niemiera* Herede in Niemierow Palatino Podlachiæ, Anno 1640. 16 Maij. Tibi ô MARIA, Reparatricis, ac Administræ salutis Nostræ, titulum debemus; Namque (Damascenum Orat: 1. de Nativit: refero) *Ob Deum in vitam prodijsti, ut Orbis Universi saluti Administram Te praberes, atque antiquum Dei consilium, hoc est Incarnationis Verbi, ac nostræ Deificationis per Te, impleretur ô MARIA.*

In Morbis gravibus vitæ discrimen.

47 VIlna Lithvaniæ Metropolis Sebastiani Pharmacopolæ Filiam vidit prodigio ab ultimo vitæ interitu vindicatam, Diva Claromontana illud votis à parentibus implorata, fecerat, quo & affectum Lithvanorum in sui amores proniorem rependeret, & fiduciam desperatis insinuaret. ægra macie contabuit super multiplici mor-

Ex morbis incognitis desperata.

morborum incognitorum natura, nihil decernere poterant peritiores medici, nisi letales esse. Vota ad Divam Pater, Diva sanitatem dedit. Dilaudatum miraculum fertur ad templa Virginis, & vivens in filia & in coloribus, quibus adumbratum in Aula Virginalis Templi appensum Anno 1539.

Ex langvore letali relevata.

48 NOn quæruntur, sed undiquè feruntur ad Aulam Marianam prodigia. Præsens est de Oppido dictum *Kolo*. Civis hîc *Regina Kásprowa* sensim fatiscens langvore mortuali, quem humanis viribus major ægritudo progenuit, moriebatur. Mori tamen non debuit, quæ signum salutis, ac amuletum salutare contra venena mortis gestabat in pectore, Claromontanæ Virginis Imaginem. providens enim prudens mulier, quòd imminebat vitæ discrimen, hunc contra tela mortis Clypeum assumpsit, & quoties letale deliquium fecerat periculum, utraque manu pectori applicuit. Stupefacti sensus, interclusa vox, torpor mortis, in desperationem agebant domesticos; Sed Diva Claromontana, cujus peregrinationi sese impensè identidem devovebat, mortis telum retudit. Surgit sic defensa, optimè valet viribus, sensibus, animo, integra, constans. Hîc infastis adscriptum Anno 1646. in Festo SS. Trinitatis.

Fœtentibus apostematibus oppletus reparatur.

49 OMnium facta Mater omnes amat, omnium miseretur, nec tantùm illis qui divites, sed & qui pauperes plebis audiunt, succurrit. *Lucas Gachowski* de *Chrzanow* hebdomadis pluribus febribus æstuavit. Suppuratis oppletus ulceribus ac fætidum halans, ab obsequio & amicissimos arcebat. Tetigit & animam nidor pestilens, quo fugaretur. Ad Montem Clarum velut ad Montem Aromatum, vota spondet moribundus, & quod in labefactato corpore destructum fuit, hoc medica MARIÆ manus reparavit; profugum, prope à fætido corporis ergastulo hospitem, animam retrahendo, ad sociale cum corpore contubernium coêgit. In Acta datum prodigium Anno 1641 22 Iunij. Plena gratiâ MARIA quidni gratiam dispenset in miseros? Invenit gratiam quam peccato perdidimus. Sed quam? Audi Mellilacteum Doctorem Homilia 3. Super Missus est. *Invenisti gratiam apud Deum, quod nemo ante Te potuit invenire. Quam gratiam? Dei & hominum pacem, mortis destructionem, vitæ reparationem ô MARIA.*

D. Bernard.

CA-

CAPVT VI.

Illustriores personæ, ex ignotis, desperatisque morbis in vitæ spem, vitamque relevantur.

50 MAter *Sanctæ Spei* MARIA spem vitamque dedit G. D. Ioanni Eliæ Węzyk, hanc ex autographo Clientis acceptam, & nonnihil succinctam intellige.

Sex annorum desperata ægritudo.

Ego Ioannes Elias Węzyk *Widawski de* Widawa *testor quanta mihi fecerit Virgo Deipara. Morbo inexplicabilis naturæ me Deus afflixit, affixitque lecto per Sexennium. Medicorum notitiam fugiebat, alij caducum seu epilepsiam asserebant, alijs maleficia videbantur, Phrenesim alij putabant, omnes abominabilem me ac desperatum fugiebant morbi contagem metuendo. Tabe confectum, consumptumque in terram depositum me deplorabant, cumque moribundum me Parochus inviseret, vota fecit pro me Diva V. Claromontanæ, suadens eadem & consorti meæ, quorum uterque me ad iter pedestre despondent Visitationis Claromontanæ gratiâ. Factum est Divina ope, precibus & interventu SS. Matris, ut malum cætera indomitum, mitesceret; quo evanescente perfectæ Valetudini redditus sum. Pro quo sit Deus benedictus, & SSmæ. ejus Matri gratiarum actio. Positum Anno 1622. in Festo SS. Trinitatis.*

A quo recesserunt medici, Diva curandum suscepit, verè cum Cæsario lib: 7. cap: 15. indubitatum assero. *Medicina Beatæ Virginis nihil est efficatius nihil salubrius.*

Cæsarius libro 7 cap. 15.

51 ÆQuè magnificum est, quod subijcitur beneficium in hoc autographo. Anno Salutis M. DC. VIII.

Ex varijs morbis desperatus.

Deiparæ Virgini, cælorum Angelorumqe Reginæ MARIÆ, *totius vitæ patronæ, tempore verò quodam præterito multitudine gravissimorum diversorumque morborum obruto, penéque oppresso mihi, dum vota & ipse, & pro me Sophia Ducissa de Zaslaw & Ostrog, Coniux familiaresque concipimus supra spem humanæ rationis miraculosæ liberatrici,* Ioannes Comes *de Ostrog, Castellanus Posnaniensis, Mariæburgensis, & Garvolinensis,* Capi-

Capitaneus, vota solvendo hoc loco gratias ago reliquum vitæ, exitúmque, ac mortis horam Cliens eidem Patronæ commendo.

Idem qui supra *mn. pp.*

Quamvis patiantur suas Ecclypses Illustrissima orbis Poloni lumina, hujus Sideris radio serenantur, & gratitudinis exempla imitanda relinquunt. Ad compellandum misericordissimum Numen MARIÆ secum trahit Bernardus super Salve Regina. *Levemus Fratres cor nostrum cum manibus ad eam, & appropinquemus ei passibus amoris, immolantes ei hostiam laudis, reddentes ei vota nostra de die in diem, de hora in horam, dicentes assiduè. Salve Regina misericordiæ MARIA.*

D. Bernard:

Superiorib⁹ simile.

52 SImilia nectuntur. E Lithvania est recognitio Illustrissimi Ioannis *Zabrzeznicki* Palatini Trocensis, nec non Mareschalci Magni Ducatûs Lithvaniæ, cujus tenorem hic accipe.

In notitiam universorum hoc admirandum, quod factum est venire velim, quod, cùm gravissimâ ægritudine prostratus longo tempore decumberem, & medici constantissimè iam iam me moriturum affirmarent, & omnes qui me videbant hoc prudenter confirmarent; ad locum hunc S Smæ Virginis Intemeratæ Mariæ, in Czestochowa, me venturum promisi, ut primùm ab ægritudine convalescerem, mox itaquè in ea gravissima infirmitate, qui vitæ supremum articulum expectabam, convalescere, & in dies præter omnium expectationem, ejusdem Sanctissimæ Deiparæ Virginis ope vires colligere cæpi, & plenè convalui per miraculū & ad cujus perpetuam memoriam, hoc testimonium depono.

Gratus pro beneficio, ut festiva tanti beneficij memoria perennaret grandiorem argenteam bracteam, speciale miraculi gratiæquè Schema, ad Aram Thaumaturgam appendit Anno 1627. die Dominico in Festo S. Crucis. Fili Adæ, tam dulci vitæ fructu refectus consilio Lactimellei Doctoris Homil: 2. super Missus est: *Muta verbum excusationis iniquæ in vocem gratiarum actionis &, dic. Domine, mulier quam dedisti mihi, dedit mihi de ligno vitæ & comedi, & dulce fuit ori meo super mel, quia in ipso vivificasti me.*

D. Bernardi

53. SVperioris quoque seculi testimonium Serenissimi Sigismundi Regis Aulici, non antiquavit tot annorum decursus. Scripsit illud non minùs pio, quàm grato animo G. D. *Sebastianus Modlenski.* Cujus tenorem idiomate Latino refero.

Ego.

Ego. Sebastianus Modlenski, *Sigismundi Regis Augustissimi Pocillator, per annos quatuor in morbis decubui prostratus à Deo Iusto criminum vindice. Medicos & qui solicitam mei curam gerebant, cognatos, de vita dubietas consternavit: nihilominus fiducia fretus, quam fovebat meus in Deum, & Virginem ejus Matrem Immaculatam, erectâ, promisi visitare ejus in Claromonte Basilicam, & ita interventu meritorum Matris ejus & Virginis* MARIÆ, *dignanter me Deus à morte & infirmitatibus, quæ desperationem fecerant, absolvit. Anno 1542.*

Supplex ad Aram Cliens expertus est, docétque tam luculento misericordiarum Mariæ testimonio, quòd secundùm D. Epiphanium Hæresi 78. contra Antidicomarionitas *ægrotantium exultatio, & omnium salus* MARIA.

54 NVlla spes aluit victurum M. D. *Alexandrum Tyßkiewicz* in Łochoysko Palatinidem Brestensem in morbis immedicabilibus. Fefellit industriam jam agminatim, iam alternatim pugnans in imbecillem malignitas ægritudinum, quæ cum corpus implessent, redundarunt in animum usque ad desperationem torquendo. Vno anno & medio usu patiendi, facilitatem tolerandi non adeptus, in votis mortem habuit. Error hic erat desperantis; corrigunt familiares, útque vota Divæ Claromontanæ nuncupet, suadent, persuadéntque. Idipsum erat vitam persuadere, ut enim hæc concepit, ac frequentavit, sensit, & agnovit vitæ valetudinisq; beneficium à MARIA profectum. Præsens præco gratiæ, argenteam majoris ponderis laminā gratitudinis anathema fixit ad Aram Sospitatricis MARIÆ. Invenit vitæ gratiam? *Et nos,* impulsu D. Bernardi, *quæramus gratiā, & per Mariam quæramus, quia quod quærit, invenit, & frustrari non potest* MARIA.

Superioribus simile.

D. Bernard.

55. NOn amant solas quisquilias, & mapalia morbi; pertingunt ad Aulas. Ad M.D. *Ioannem Podoski* Castellanum Racieszynensem, Ciechanoviensem, & Dobrynensem Capitaneum pertigerunt. Oppleverunt eum pestes medicis intractabiles. Adest dies decretorius, vicinam ferens mortem. Ad Clarum Montem cum votis itur fidentissimo in Divæ meritis animo. Rependit affectum MARIA sat abundè, usquè ad votorum mensuram, cùm vitam extemporaneo prodigio, stupente medicorum, cognatorúmque cætu, in corpus exhaustum infudit. Perennem beneficij memoriam voluit Cliens

Simile.

MARIÆ, ideoquè præsens in grandiori lamina testimonium gratiæ, fidemque fecit Anno 1622. 29. Maij. Portum, Portãq; vitæ salutavit *Mariam*. Salutemus & nos *Mariam* Salutis nostræ Portum.

Porta Salutis Ave. per quam patet exitus à væ!
Venit ab Eva væ, væ quia tollis AVE
Ave MARIA.

Simile. 56. SAlutis vitæque Portum quæsivit & invenit in Maria, Generósus D. Constantinus Kordwanski, Districtûs Sochaczoviensis, dum ad mortis jura: ad feretra, & Sarcophagum poscebatur, novem hebdomadas morbis in corpus pugnantibus. Fraudavit sumptus & conatus pertinax & anceps malum. Ad Divam Claromontanam peregrinatur animo, & ejus allucente sereno, vitæ portam invenit, vivis redditus Anno 1647. ipso die Nascentis Virginis præsens. Generosum Dnūm Stanislaum Grodowski, & G. D. Stephanum Goski, anathemáque argento cœlatum, in beneficij testimonium dedit, aureo cum inserto adamante annulo Divam sibi in ulteriores favores desponsando 8. Septembris, Anno quo supra. Cum Divæ nostræ Cliente in festivitate ejusdē auspicatissimorum nataliū vota depónēte precemur in necessitatib' par beneficiū Ergo

In Festivo Virginis die collætemur,
Ex qua lumen Luminis ortum confitemur,
Et ut omnis criminis carie mundemur
Odâ nostri carminis ipsam veneremur.

Letalia deliquia. 57. ET Pomerania novit, quid possit pius in Divam nostram animus, novit in Viro Nobili Casimiro Bartkowski è Palatinatu Pomeraniæ, Districtûs Derszovien: Tribus anni quadrantibus langvebat. Letalia erant deliquia per putidas rimas corporis

E vulnerib' rubram fundit arenam. cutisque, rubram fudit arenam, insolitum incognitumque malum, si quod applicabatur pharmacum lacessivit non lenit acerbitatem; ob vehementiam dolorum manu tangi minimè passus, in sola sindone volvebatur, portabatur motrice corporis facultate destitutus, cetera sanus animo, ipse sui author solatii, Divam è longinquo appellat; & cùm nec vocem tollere nec manus posset, suspiriis perorat, voto peregrinationis ad Ecclesiæ Claromontanæ limina concepto: Audiit MARIA, arefactos tabéque confectos artus, carne nova induit, in novam juventutem, vitámque renatus Divam supplex hîc adorat,

adorat, cum testibus Anno D. 1646. Anathema manus argenteas sui mancipatûs tesseram ad Aram deponit. Habet vitam à Maria vitæ Matre. Nam ut ait D Bernardus, super Missus est. *Nihil nos habere Deus voluit, quod per MARIÆ manus non transiret.* D. Bernard. super Missus est.

58. MAgnificus D. *Ioannes Łacki* Capitaneus Samogitensis, morborum tormento, qui nomen non habebant; aut habere non merebantur, vexatus fatiscebat. Recedentibus medicis qui celebriores advocabãtur, maturuit crescēte malignitate ad miraculum. Fatalis lãgvor lingvæ negavit officiũ, & sensib⁹. Integra mens suscepit cœlitus insinuatam Divæ Claromontanæ recordationē, ad quam vota daret. Dedit, novamque vitam reportavit stupentibus ad extemporaneam post vota sanitatem Patribus Societ: IESU, & Conjuge. Gratia testimonium habet, & à lingva recognoscentis, dum præsens homagium præstaret; & à liberalitate, dum argenteum anathema ad Aram appenderet, Anno 1646. 23. Iulij. Sensib⁹ destitutus & desperatus.

59. PAr est gratia in Nob: *Andrea Dziewałtowski* Lithvano Territorij Osmanensis. Æger vocat medicos, adsunt, diem decretorium asserentes, recedunt. Precario vivere maluit, & debuit. Illustrissimus Domin⁹ Castellanus Vilnensis, qui præsens aderat, moribundo votis apud Divam Claromontanã vitam licitabatur, & obtinuit. Revaluit; cumq; vitæ suæ Promotore præsens gratiam recognovit Anno 1639. 23. Martij. Quanta per Te, & ex Te non habent mortales ô MARIA. Loquatur D. Anselmus apud Bonavent: in Spec: cap: I. *Per fœcunditatem Tuam Domina immundus peccator est justificatus, damnatus salvatus, & exul reductus: partus enim Tuus Domina mundum captivum redemit, ægrum sanavit, mortuum suscitavit.* Superiori similis. D. Anselm⁹

60. SAlutarem ab hac Mensa MARIÆ refectionem habuit & Gen. D. Alexander Zarembinski. Post febriles æstus, quos medica facultas sopire non potuit, post letalia deliquia, in quibus sensuum perempta vis, despetationem auxerat, funeralis loculus supremum trahenti spiritum, parabatur. Cognati ad Marianã Mensam vota festinant, & fiduciæ merito, moribundum pristinæ valetudini restituunt. Vota solvit, Anno 1677. 25. Martij.

CAPUT VII.

Insigniores Personæ in desperatis casibus vitâ periclitantes, vitam, sanitatémque deploratam recuperant.

Acum glutiens desperatus.

61. ADmodum Rev: Dominus Iurkowski Decanus Zatoriensis, Parochus in Polanka Anno D. 1627. in Hebdomada sanctâ acum casu glutiit. Quàm parvis veniunt summa mala principiis? Quatuor hebdomadis in educendâ ab Chirurgis laboratum frustra. Dierum infelicium lapsu crevit vitæ periculũ; Tumefactũ collum saniem sangvinemq; fundebat, lasúmq; guttur nullam nutriendæ vitæ alimoniam admisit. Sic desperatus totam curam à corpore traducit in animam, Sacramentis omnibus ad mortẽ ritè munitus, Reliquum tamen spei suæ, quod esse potuit in moribundo, Divæ Sospitatrici Mariæ cõmittit, locum ejus in Claro monte venerari appromittens si viveret. Glutit salivam, acus sequitur in visceꝛum sinum, sed necdum liber omni periculo, qui mortis arma intra se ferebat: Divæ committit & alterum quod putabatur haud dubiè, vitæ discrimen, confirmando iterum piæ voluntatis erga locum Sacrum proposita, evadit. Vota solvit 8. Iunij. Rectè in Te confidũt ô Diva Spes desperatorum Maria, quia, ut inquit Petrus Damian: Serm: 1. de Nativit: B. V. M. *Data est tibi omnis potestas in Cœlo & in terra, ut nihil tibi impossibile, cui possibile est desperatos in spem salutis relevare ô MARIA.*

Petrus Damianus.

Collum fractum.

62. NEc fallere Clientum expectationem, nec differre novit MARIA. Dabunt testimonium G. D. Raczynscij è Palatinatu Siradiensi, Ioannes, Valentinus, Sigismundus & Petrus. Anno 1621. ad Equestria Iudicia Siradiam Equites profecti, dum præcipitant cursum, ad cespitem offendit Ioannis refractarius, excusśúmq; sessorem miserandâ ruinâ terræ allisit. Stitit effrenem cursũm lapsus, Germani subodorati periculum retrovertũt iter, officiosas manus admovent, sed fractã gulam advertunt. Destituti medendi consilio, soluti in lachrymas, tribus & ampliùs horis, ut mortuo parentant. Occurrit *Petro* Divæ Claromontanæ memoria, insinuat eandem & Fratribus, socialique devotione concepta fiduciâ, Divam appellant pro vita Fratris, peregrinationẽ ad ejus limina decernentes. O

res? O stupenda in prodigialium operum patratione Mariæ in vitam, mortem, casúsq; potestas! inter Fratrum lachrymas manusque occulto Virginis imploratæ Numine, detortum collum in suum ordinem reductum, attonitos tenuit Fratres & familiam. Integratis extemporaneo miraculo viribus surgit, & quod superest itineris, eques prosequitur. Et affectus & vota fratrum placuerunt Ioanni, rata habet, addit sua Divæ impensiùs devotus, adest 17. Septembris cum Fratribus, Reparatricem vitæ Mariam adorat, laminam argenteam, cui superjectum, exactéq; coloribus expressum rei gestæ schema, vivit in oculis spectantium, ad pedes Mariæ appendit. Adnotatum in Fastis cum testimonio Fratrum. Recognoverunt quod *MARIA* (ut Irenæus ait lib. 3. cap. 33.). *Et sibi & universo generi humano facta est causa salutis.* Irenæus.

63. PUlchro ordine unde procedunt, eò revertuntur miracula. N. Balthasar Zdrowski, in quodam casu guttur læsus, primùm loquendi, respirandi, deinde facultate privatus, ob recrudescens indies vulnus nullum fovendo corpori satis diu nutrimentũ suscepit. In alia membra pestis à gutture dimanans, corpus totum insedit. Lusit intractabitis plaga studia medentium, usque ad desperationem chari Conjugis fatum acerbè ferens marita, ad Divam votis ivit, coniugem quem propè amiserat, donans Mariæ, locóque ejus sacro in Claro Monte devovens. Suscepit ægrum, reddidit paulò pòst sanum Maria. Gratus Cliens & lingvam in laudes, & calamum acuit, quo miraculi pangens gloriam, parodiam cecinit Virgini Sospitæ, quam idiomate vernaculo in Rythmum coactam, ac porrectam Actorum Præsidi monumentis magnalium Mariæ inseri postulavit Anno 1566. Benedicamus Mariam in operibus manuum ejus, & dicamus cum Seraphico Doctore. *Benedicta sint omnia opera manuum tuarum Domina, benedicta sint omnia sancta miracula tua.* Guttur læsum. D. Bonavent. in Psalteri B. V. M.

64. NObilis *Martianus Lelniowski*, è Territorio Præmyslensi in Sadek, Nobilem quendam ictu letali sustulit, in illa tumultuantis multitudinis confusione ferro in collum adacto saucius, per os transverberati gutturis, cibum & potum, quem sumebat, fudit. Fatale & in collo vulnus. Homicidiũ exigentib9 amicis occisi, vitæ pretio pendi debuit. Desperatus à Chirurgis, & à vulnere, & à tribunali decretorium diem præstolabatur. In Patronam causæ Divam Częstochoviensem votis poposcit, & ab utroque vitæ discrimine absolu- Superiori simile.

solutus, votorum tamen ad ejus Aram reddendorum reus, argenteā tabulam, symbolum gratæ mentis fixit & cicatricib⁹ in collo & gutture præsentatis beneficium Actis Partheniis inseruit Anno 1623. 28 Maij. Credo confitebatur illud D. Bonavent: in Psalter: B. V. M. *Tu salus mea in Domino, quæ me morti adjudicatum liberasti.*

D. Bonavēt: in Psalt: B. V. Mariæ.

Gladio trajectus.

65. QVid in G. D. Sempkowski, nonnè admirabilis apparuit *Maria*? Anno 1644. mucrone (spadam dicimus) transverberatus, plura in uno vulnere letalia vulnera, trajecta interanea, cibum quem sumebat, per hiantes corporis rimas egerebant. Mortualis langvor loquendi facultatem ademit. Æger ipse suæ sanitatis fit artifex, de qua conclamatū fuit. Ad Divam Czestochoviensem vota properat, & medicam virtutem ejus præsentiæ in viscerum reparatione expertus, Divāmque veneratus, Fastis dignum ab orbe legi miraculum intulit, Anno quo supra 1644. 18 Novembris. Mirabile hoc est? sed, (cum D. Bernardo Homilia super Missus est, admiramini) *Quid mirum est, si Deus, qui mirabilis legitur, & cernitur in Sanctis suis, mirabilem se exhibeat in Matre sua.*

D. Bernard.

Cultro trās-fixus.

66. MInora corpora grandium nonnunquam ut periculorum, ità & miraculorum capacia, cùm alibi vidimus, tum præcipuè in Gen: D. *Nicolai Nieborowski* de Radoszyce filio. Arrepto grandiori cultro domesticis usibus obvio, locum editiorem conscendit, cum quo præceps deorsum, illis familiaribus armis, & vitæ, & visceribus viam pertudit. Accurrit famulus, cum tepido cruore fluentia per latiorem vulneris rimam introagit viscera; festinat auxilium mater, sed majus curis humanis discrimen, vitæ spem amputavit. Invenit aliud remedium, quod ars naturáque dare non potuit, extemporaneo verborum apparatu Divam Czestochoviensem precatur, & propitiam habet, nam Divæ ipsius credo præpotenti dexterā, coaptatis suo loco visceribus, coiverunt rimas agentia vulnera plenæ valetudini redditum. *Sophia Nieborowska* Mater, filium stitit ad Aram 1640 24. Iulij. Læta gratias agit cum filio mater, quid mirum, si dolores, mœrorésque leniit, ac persanavit. (Andreæ Ierosolymitano dicta) *Lætitiæ Instrumentum MARIA.*

Andreas Ierosolymit:

Simile.

67. SImile in Virgine Nobili Susanna Dzialynska. Manu premens cultrum, per sublimiores gradus ferebatur. Cecidit cultrumque in præcordia fatali collisione adegit. Discrimen vitæ

Chirur-

Chirurgus metiebatur profunditate vulneris, quod costas inter hiare fecerat culter usque ad manubrium pervadens. Difficile fuit miserè dolenti perire, quod volebat. Occupavit opportunè mentem Divæ Claromontanæ cogitatio, salutaris erat; hanc invocat, & ad sua placita votis cogit, idem agunt parentes & domestici. Successit salutaribus auspiciis negotium apud Mariam, occultà, occulto Numine reparantur vulnera. Adest, vota solvit, Anno D. 1618. 28. Maij. Affligimur, lædimur, periclitamur, perimus; ut quid ad vota nostra non usurpamus sensum, stylumque D. Damasceni B. Mariæ Clementiam inclinantes ad misericordiam? *Inexpectatam nostrûm lætitiam produxisti, per te enim mortis vinculis soluti sumus. Veni ad nos ó Divina vitam ferens Thesaure, veni ad nos cupientes; qua cupiditatem nostram explevisti ó MARIA!* *D. Damasci de Dormit. B. V. M.*

CAPUT VIII.

Status diversi, sexusque promiscui desperati Clientes MARIÆ patrocinantis experiuntur auxilium.

67. MAgnificus D. *Martinus Kazánowski*, antequam expeditionem bellicam, ex commissione Serenissimi Regis Sigismundi Tertij, contra Turcas, & Tartaros movisset, pro felicissimis auspicijs, aliorum Belli Ducum, Principúmq; more, cum Conjuge, & septenni filio Adamo, ad Montem clarum proficiscebatur. Ne absque augustiore miraculo ad Aram sisterentur, casus fecit. Ad pagum *Gidle* filius è rheda deciduus, rotáque oppressus, cursum stitit. Adnisi viribus famuli frustra laborant in extrahendo filio, donec robustior ex haydonibus opem ferret. Animam agens filius, tormentum erat parentibus. Medendi consilium, vota, vultúsque ad Clarum Montem obvertunt, & vivum funus è genibus Matri viventium commendant. Faxit MARIA supplicibus & filio, cui vitam ac valetudinem magno certè miraculo redonavit. Testatum in Actis Anno 1621. 14. Maj. Quidni salutem desperatis daret, dicta Dionysio Rychelio lib. 2. de Laud. B. V. M. *Mundi Salvatrix MARIA.* *Rotâ pressus quassatusq; puer.* *Dionysius Rychelius*

68. F*Ortuna* quoque periclitans Divæ nostræ Numen adorat. Civis est Calissiensis *Stanislaus* nomine, Cognomen *Fortuna* dedit. Os guttúrque trajectũ globis aliquot, qui Chirurgis obluctabantur hærentes in vulnerum profundo, vitæ periculum fecit. Temporalis *Globis aliquot sauci⁹*

poralis vitæ à cura, quæ sedula fuit, ad animam traducitur solicitudo. Sacramentis munitus ad agonem, parabatur, sacro delibatus ceromate Christianus Athleta. Adsunt PP. Soc: IESU, & S. Francisci Strictioris Observantiæ, qui animam morientis DEO commendant. Aliò vertit iter moribūdus, animo supplici ad Divā ivit, solâ mente, cùm linguâ non posset, depromens vota peregrinationis ad Clari Montis limina. Ad reparandam sanitatem sufficiebat à MARIA sanari voluisse. Ad singultum, tussimque leniter commovetur, concutitur, globos eijcit, quibus mors in vitam, casus in Fortunam pugnabat. Agnitum à præsentibus miraculū, & huc relatum cum votis Anno 1615. Gaudium dedit ægro illa, quæ Andreæ Ierosolymitano in salutat: Angelic: dicitur *Mater sempiterni gaudij* MARIA.

Andr: Ierosolymit.

Læsus puer in gutture.

69. AMica innocentibus MARIA, quadrimo *Matthiæ* Civis Loviciensis filio favit. Incurabilem plagam accepit in gutture casu fortuito. Fatigavit ætatem imparem vulneri langvor immitis, ut hoc ad prodigium accesserit moriendo pati non desinere. Retracta ab auxilijs humanis mens parentum, ad Mariam venit, cum decreto peregrinationis ad Montem Clarum, si viveret puer, atque morientem jam, fecit Maria vivere, cùm hianti gulæ, laceroq; gutturi medicam manum admovit. Laudes & gratias cum puero parentes hic ad Aram dixerunt Anno 1598. 17 Augusti. Apud P. Goldonowski senariis illigatum legitur. En Maria Spes nostra. Nam ut interpretatur D. Epiphanius Orat: de Laud: B. V. M. *MARIAM interpretari solemus Dominam, atque etiam Spem, peperit enim Dominum, qui est Spes totius mundi, nempe Christum.*

D. Epiphan:

Gladio in utrumq; larus transverberatus.

70. FOrtuna, mors, casus, & inter Assyrios mensarum luxus sua applicant aucupia. Res probat. Gen: D. *Sebastiano Poniatowski*, in quodam geniali convivio famulus, spadá transverberatus in utrumque latus, liberalis lætitiæ finem fecit. Pertuso corpore, dilaceratis interaneis, vita cum sanguine fluebat. Tetigit fidelis famuli vulnus & Dominum; quem curæ Chirurgorum non suscipiunt, Divæ Claromontanæ cōmittit, appromittens eum ad Aram sistendum, si viveret. Ipse scit, qui suæ Matris meritis curavit, quomodo coiverunt vulnera, & in integrum coaluerūt viscera ferro lacerata. Vivit famulus, servit & Mariæ, & Domino, cui impensius? certè mortis, & vitæ Dominæ, quæ nulli comparandam pretio

gratiâ servis suis, & temporalem, & æternam vitam tribuit pro stipendio suorum, servique sui votorum reus. D. Poniatowski adest ad Aram vitæ, gratiam in Fastos Mariæ scribens Anno 1596. Qui pulchra ambitione vitam à Maria desideratis (appello vos D. Bonaventuræ pathetico epiphonemate) *Exquirite illam à juventute vestra, & glorificabit vos ante faciem populorum.* *D. Bonav. in Psalt. B. V. M.*

72 EIusdem generis est, & inter præcipua quidem censendum, quod sequitur. Iuvenis quidam de villa Bierkowa (tribus milliarib⁹ distat Cracoviâ) Petr⁹ nomine, cultrũ quem hodie emit, hodie in arma fatalia sibi cessisse expertus est. Hilaris illũ, ex hausto liberaliùs potu, occupavit insania. Casu factum quòd eodem latus perfodit: Explorat periculum chirurgus, & ad ulnæ quadrantem vulneris profunditatem invenit, & neque curam suscipit, nec vitam spondet. Ipse sui agit medicum author periculi. Cùm interclusisset dolorum vis loquendi facultatem, postulat tabulam, in qua hæc scribit: *Offero me præsentandum Deiparæ, pro ejus honore in Claro monte Czestochovien: si pristinæ sanitati restituar.* Vlteriúsque signis petit à Domesticis, ut Divã pro se Claromontanam deprecentur. Solvitur in crastino lingvæ vinculum, ceterum insanabile vulnus persanatur. Testimonium gratiæ, præsens cum votis, in Acta dedit Anno 1627. 29. Aprilis. Voces & animos jungimus, & vulnerum remedia petimus. Prælegit nobis precandi formam Mater Ecclesia (in veteri Missali Ecclesiæ Cracovien: *Cultro visceri læsus.* *Vetus Missale Eccles. Cracovien.*

ô MARIA, Mater pia, finis & exordium;
Posce natum, ut optatum det nobis remedium;
Quo sanati, sauciati, sinè sorde vulnerum
Transferamur, & ducamur in sanctorum numerum;
ô MARIA!

73 GRegorius Marußewski apud quendam Magnatem in Districtu Łenczycensi servus, Dominum à Comitijs Varsaviensibus reducem secutus, casu miserabili sub currûs rotam præcipitem lapsus, hæsit pedis utriúsque fractâ tibia. Maturaverunt opem, & obsequium, qui currum sequebantur, at serum nimis. Pectori currus subversus incubuit. Amoliuntur pondus, quod pectore uberem sangvinis rivum provocavit, officio sensuum sublato, penitùs subveniendi consilium casus eripuit. Sola spes in MARIÆ liberali beneficio occurrit, ad Claromontanam ergo basilicam morientem devovent, *Veraque tibia fracta & oppressio.*

utque Gregorius idem faciat, surdis auribus inclamant. Feceritne, an non? ignoro. Adfuit tamen medica MARIÆ manus. Obstupescat orbis prodigium! perempta sensuum facultas revivifcit; coalescunt & solidantur ossa, sanantur vulnera, cohibetur scaturigo sangvinis, surgit, ascendit rhedam, descenditque alacriter, peregrinationem alieno voto decretam persolvens, gratiam testibus ritè probatam Fastis inscribit. Anno 1609. Rogari vult, ut ægris sanitatem acceleret Maria, Confide, quemcunque vulnera conficiunt, nam, cum Mellilacteo Doctore testor Serm: 3. in Vigil. Nat: Domin: *Dedit tibi Deus Christum per Mariam propter sanitatem. Sed quia indignus eras cui donaretur, datum est Mariæ, vt per illam acciperes, quidquid haberes, quæ per hoc quòd Mater est, genuit tibi Deum; per hoc quòd Virgo est, exaudita est pro reverentia sua in causa tua, & totius generis humani.*

S. Bernard:

Ex vulnere capitis desperatus.

75. ILlustre est beneficium Mariæ in *Luca de Zebrzyce* Anno 1640. ferro sincipur percussus tribus septimanis destitutus viribus, somno, solatio, demum spe ipsâ inter clamores & ejulatus, quos vehemens doloris acerbitas provocabat, decubuit. Chirurgi novem dialem tantummodo vitam decernentes, negârunt operam, asserentes plagam immedicabilem, quæ cerebrum læserat. Malum ex malo natum, paralysis ex vulnere, corpus rigefecit, illæsâ mente; hac superstite usus ad beneficium, vota peregrinationis ad Divæ Claromontanæ Basilicam concepit. Reum votorum Diva teneri diu noluit, cùm omnes sensuum, ac membrorum functiones, expeditas fecit, brevi enim, qui antea lecto portari, componi, cibariq; debuit; surgit, ambulat. Manus MARIÆ, in læso capitis vulnere malo quod impendebat, clausit ostium. Quæ in se Maria fecit jurejurando stabilit. Anno 1640 10. Septembris, Divo Ephræm in Oratione ad B.V.M. *Spes desperantium MARIA.*

D. Ephræm:

Cultro transfixus.

76 ODiorum ac simultatum ferax aula supplicem hic dedit Mariæ. Nob: est *Gallus Michaëlides*, ab obsequijs Illustris: D. Friderici Comitis ab Oppers-dorff Invalescentibus odijs, ad verba vêtum, demũ ad arma familiaria mensæ, cultros. Æmulus præoccupavit Gallum, ictumque cultro impegit in sinum viscerum ad manubrium. Vúlnus enorme tractari non potuit ab chirurgis, qui frustra impendi operam asserebant. Dominus Patrem & Chirurgum meliorem egit, apud Divam Nostram votis pro aulici vita laborans, quem spopondit ad Aram supplicem præsentare. Successit ad votum deprecatio; co-

aluit

aluit cum interanejs aluus, qui rimas agebat. Comes gratiam Divæ prædicans, votaquè cum famulo solvens, testimonium fecit prodigio, deditq; spectabile coloribus in aulæ Virginalis atrio. Anno 1626. 28. Iunij. Itaq; *Confiteantur* (utor stylo Doct: Seraphici in Psalt. B. V. M.) *omnes tribus & lingvæ, quia per Te salus restituta est nobis* MARIA. D. Bonavent. Psalt. B. V. M.

77 ET *Petricoviensis* Civis *Catharina Krzetzkowska* in morbis exitialibus, unius anni eqvuleum passa, ad vitæ nauseam, benignā Virginem Nostram fatetur. Hebdomadale silentium cumulum calamitatum auxit. Sævijt pestis & in animum, quem insolitā perturbatione dilaceravit. Letalis langvor continuus vitam vix superstitem absumebat, Sacerdos qui è vivis discedenti opem ferret, ejus salutis causam egit apud MARIAM, ægram ad onus Claromontanæ peregrinationis obligando. Suscepit ut Potens, ita Misericors MARIA oblatam Clientem, quam primæ sanitati miraculo restitutám supplicem habuit Anno 1627. 2. Ianuarij. Sileat ergo cum D. Bernardo loquor Serm: 4. de Assumpt: Sileat Misericordiam tuam Virgo Beata, si quis est, qui invocatam te in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Morbi multiplices & langvor. D. Bernardi Serm: 4. de Assumpt:

78 IN fætido promicat incendio fulgor MARIÆ. In Oppido *Mościska* (Iarosłavia sex milliaribus versùs Leopolim) *Valentini Sutoris* vxor, mulier vaga & bibula, ad Iudæorum vicinia se contulit, ubi usqúe ad vesperam bibendo, sanè mentis infame virus, crematum nostris dictum, illâ peste madida vix domum invenit. Multum vociferata labitur; ebullit illico ex madido oris barathro fætida cæruleo colore flammans ætna, & morâ crescit incendium. Ignara consilij familia, excivit contribules, adsunt, sed opem ferre nescientes, lac, oleum, cerevisiam, fundunt, sed non sopiunt incendium. Vir seriùs accurrens, fætentem maligno incendio domum invenit. Dolet, miseratus maritæ casum, & ob hoc satis, quòd causa mortis, mortem cæterum honestam infamabat. Ad vota effusus, compellat Divam, limina Claromontanæ ejus Basilicæ invisere proponens, si gratiæ illius latex turpe sopiret incendium. Et sopijt: Extinctus infernalis ille rogus, titionem suum, diutino ustulatum igne, conjugem, quæ mortua credebatur, reddit marito incolumem. Solutæ gratiæ supplices cum testibus Anno 1634. in Majo. Dotalia munera sunt Filiæ Magni Dei Mariæ, & Sponsæ, tot virtutes mirificæ, quæ tot bona in mundum derivarunt. Tot prærogativæ Matrem amatam Deo te-

D. Chrysol. Serm. 140.

stantur. Etenim ut fatetur Chrysologus Serm: 140. *Quantus sit Deus satis ignorat ille, qui hujus Virginis mentem non stupet, animum non miratur. Pavet cælum, tremunt Angeli, creatura non sustinet, natura non sufficit, & una Puella sic Deum in sui pectoris capit, recipit, oblectat hospitio, ut pacem terris, cælis gloriam, salutem perditis, vitam mortuis, terrenis cum cœlestibus parentelam, ipsius Dei cum carne commercium, pro ipsa domus exigat pensione, pro ipsius uteri mercede conquirat, eximpleat illud Prophetæ: Ecce hæreditas Domini Filij merces fructus ventris.*

Ana-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS.
SEU
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO VII.

Cæcos, Surdos, Mutos, Claudos, pluribus insimul morbis & casibus, vitâ periclitatos, ope Divæ Nostræ, ad pristinam, Videndi, Audiendi, Loquendi, Ambulandi, Vivendiq; gratiam, revocatos proponit.

Hic Stupenda

CURATIONUM OFFICINA MARIA.

HAc parte permulta veniūt in miseros beneficia, quorum unoquoque MARIA novum gloriæ titulum meretur à Clientibus: ideoque, cæci, ut videant; surdi, ut audiant; muti ut loquantur; claudi, ut orbem pervagando, ferant Divæ Nostræ magnalia; ad pristinas sensuum Viriumque functiones, reparantur.

CAPUT I.

Dignitatis Ecclesiasticæ, & Illustriores sexûs utriusquè personæ orbatæ lumine, ope MARIÆ videndi gratiam recipiunt.

1. DIva Nostra quod Cæcos Cives Constantinopoleos, pro recuperanda visûs gratiâ ad imperiale conclave deduxerit, Ducis Imaginis (Odigitriam Græci vocant) nomen habet prout me- Odigitria seu Deductrix Imago unde?

mini hîc parte 2. Cap. 4. Num: 9. Viget ejusdem virtutis vigor in Visûs redonatione, pone sequens Divæ Nostræ Imaginem: Exemplis rem declaro.

In Missæ Sacrificio cæcus.

2. ADmodum R. D. *Augustinus Cybulski* Sacris operabatur usque ad Elevationem Sacræ Hostiæ & Calicis feliciter; necdum re sacrâ perfecta, captus utroque lumine attonitâ frequentis populi côcione, quod diuturniore intervallo rerum sacrarum cursum stiterit. Lucem MARIAM votis appellat, statuens Basilicam illius in Claro Monte revisere. Placuit Divæ propositum, nam adhuc ad altare constituto, videndi gratiam impetravit & impertivit. Memor gratiæ Mappam acu Phrygia pictam ad Mensam altaris dedit, dum vota solveret. Anno 1640. 15. Iunij, Hîc apparuit MARIA.

B. Alanus.

Sol radians, expers limi, tutela beatis,
Spes miseris, Medicina reis, Lux nubila pellens,
Proscriptis reditus, errantibus semita, Cæcis
Lumen, dejectis requies, pausatio fessis.

Ex Maleficijs cæcitas

3. PHarmacentriarum operâ cæcitas inducta, Divæ Nostræ Radio propulsatur ab oculis *Stanislai* N. D. *Ioannis Iabkowski & Dorotheæ* filij è Districtu Calissiensi. Lædere parentes conatæ maleficæ filium tetigerunt; medicum fefellit ingenium, nubilum intractabile, quod humano studio nunquam amoveri posse dixerunt peritiores medicæ facultatis. Ad Matrem Luminum ejusque Templum Częstochoviense vota nuncupant, unde promicans gratiæ fulgor, velut fulgur operam principum tenebrarum dissipans, novo lumine prolem & parentes beavit Anno 1660. 23. Octobris. Ecce Maria (ut Fulgentius Serm: de B. V. M. ait) *Facta est Fenestra cæli, quia per ipsam Deus verum fudit seculis Lumen, & per ipsam Deus descendit ad terras, ut per ipsam homines ascendere mereantur ad cælos.*

D. Fulgent: Serm: de B.V.M.

Puella cæcitate percussa.

4. DIvam è Belzensi colonia apud nos Hospitam Hospitalemque votis & gressibus sequitur N. *Nicolaus Tulpi* de *Grabowiec* Districtûs Belzensis pro Filia *Margarita* supplex. Cæcitatis plagâ percussa à medica ope quam diviti pretio mercabantur parentes, lumen expectabat. Luserunt illæ tenebræ perspicacitatem medentium. Ad MARIAM itur. Visitationis ejus Imaginis Claromontanæ onus per longa terrarum divortia decernitur, & quod petitum est habetur. Anno 1515. Obtenta gratia hucque relata.

5. Nobi

5. NOb: *Magdalena Swieczká* de *Swiecz* integro triennio noctem immeritam in oculis portavit, innocens puella. Adoleverat cæcitas ad miraculum, quod votis ad Divam Claromontanam nuncupatis & puellam & MARIÆ fastos illustravit. Anno 1611. 1. Maij. *Qui* cæcutimus, Sidus MARIAM appellemus cum *Ioanne Houdemio* Anglo Minorita lib: 6. Christiados. Tribus annis cæca. Ioan: Houdemius. lib: 6. Christiados.

Quæ nos terrent, tere materies ;
Et hanc noctem, sidus illumines :
Magni Maris vincas voragines,
Sola cæli, quæ polo præmines.

6. PRæcedentis seculi simile est in Nob: *Ioanne Wierczyński* Districtûs *Nielwiezensis*. Octo annis cæcus, amasset diutius suas tenebras, si dolores intensissimi, qui implebant oculos humano modo leniri potuissent; probatum est, non potuerunt. A medicis ad Mariam ejusque Imaginem Odigitriam versus, precario accepit, quod pretio consequi non potuit. Anno 1598. Cui suam affundit gratiæ lucem assurge cum D. Anselmo Orat: de B.V.M. ad extaticos homineque majores affectus dicendo: *Te, Mater illuminationis cordis mei, Te, Nutrix salutis mentis meæ, Te obsecrant quantum possunt cuncta præcordia mea, exaudi Domina! adesto propitia adjuva potentissima, ut mundentur sordes mentis meæ, ut illuminentur tenebræ meæ, ut accendatur tepor meus, quatenus sicut tua beata sanctitas super omnia post summum omnium filium tuum: ob gloriosum filium tuum, à benedicto filio tuo es exaltata, sic super omnia post Dominum & Deum meum, & omnium Filium Tuum, Te cor meum intelligat & veneretur, amet & deprecetur* MARIA. Cæcitas cum doloribus. D. Anselmus Orat: ad B.V.M.

7. NOb: *Iacobus Pomáński* MARIAM Illuminatricem habere meruit. Captus utroque lumine, apud medicos Lovicij versabatur, liberalibus impendijs visum licitatus. Sed frustravit vota medentium impiger conatus. Quidam è *Divi Francisci* familia misertus tenebras viri, fidenter his appellat Iacobum: *Quid non pergis ad Divam Virginem Claromontanam, & ab ipso Sole radium poscis?* Insinuavit affectum cordi, animo fiduciam iam collapso; proijcit medicorum curas, itineri se accingit, & mox dubiam lucem haurit oculis, quo propinquior Claro Monti, eo visus clarior; ingressus templum, ante conspectum sacræ Imaginis, plenum visûs beneficium accepit. Ita est, qvò soli quis propinquior, eò illustrior. Tot prodigij testes, quot in templo spectatores habuit: Actum Anno 1591. Dum peregrinatur recipit.

8. Iaco-

Biennio cæcus.

8. IAcobus quoque *Iezierſki*, vir Nobilis, è territorio Łukovienſi, morbis in corpus & ſenſus dirè ſævientibus, lucis uſura privatus, integro biennio inter medicorum & domeſticorum manus versabatur. Sacratior flamma erga Divam Claromontanam gliſcens in corde, in vota erupit, loci ſacri viſitationem decernens. Inclinavit Clementiam miſerentis MARIÆ, quæ depulſâ deterſaq; nube ab oculis, ſerenitate ſua lucem infudit luminibus. Anno 1600. 2. Iunij.

Simile.

9. AVthographum *Ioannes Winarycki* gratiæ poſuit in ſimili beneficio, quod recito.

Ego Ioannes Winárycki *M. D.* Iacobi Łaſki *Caſtellani Lenczycenſis Notarius, palam teſtor, quod oculis meis Deus per dolores acutiſſimos cæcitatem induxerit; anno itaquè integro lucis uſurâ privatus, promiſi viſitare locum Czeſtochovienſem dicatum Virgini Sacratiſſimæ, ut primum hoc protuli, eadem horâ reſpexi. Anno 1550.*

Ioannes Winárycki *mppa.*

D. Auguſti.

Percenſe Magna Nomina Virginis, & comperies ex teſtimonio Magni Auguſtini: quod MARIA verè ſit: *Fons Lucis omnem hominem illuminans.*

Quatuor annis cæcitas.

10. QVatuor annorum cæcitas Nob: *Annam Wiśniowſka* afflixit. Tantum deſperationis acceſſit, quantum in medicos prodegit. Aliò mentem ſaniorem vertit. In votis eſt viſio & Mons Clarus, è cujus Ara collyria precabatur, & accepit, Divam ſecundùm Auguſti nominis etymum *Illuminatricem* experta, Anno 1598.

Simile.

11. NObilis quoque *Catharina Grotowſka* amiſſum domi lumen apud medicos quærebat, nec invenit, inanibus tantummodo ſpebus mentem paſcebat lucis avidam. Deſtitutam ſolatio medicorum, viſitavit G. D. *Sigiſmundus Łaſki* Prodromus Lucis, ad Divæ Częſtochovienſis templa votis ægram deſtinat, ſequitur & Catharina facta ſupplex. Aderant nobilium nonnulli, quod non caſu factum arbitror, qui teſtimonium facerent Lucis illico luminibus infuſæ. Extemporaneo prodigio læta, gratias egit præſens ad homagium, Anno 1640. 13. Octobris.

CAPVT II.

Vrbium ac Oppidorum incolis præstita visûs gratia per MARIAM.

12 SErenitatem Divæ & Gedanenses viderunt in oculis *Stanislai Matyiáńſki* Patricij Łukoviensis, anno integro nec unum solem vidit, adeo densa cæcitatis caligo oculos impleverat; Si quò movere gradum necesse fuit, manum oblatam secutus, ubi ad Divam cum votis pro lucis usura eundum erat, ipse sibi dux fuit. Invisere Clarum Montem destinat, & ne voti reus teneretur, oculis lucem, oculos luci Diva restituit. Anno D. 1610. die 8. Maij. Testimonium miraculo fecit literis. A. R. D. *Matthias Starzyńſki* Canonicus Posnaniensis, Præpositus Ptragoviensis supra Gedanum. Ad Tui contemplationem aperi mortales oculos; *O Virgo Sacratissima quæ exercitus Angelorum, in stuporem deduxisti, stupendum enim est miraculum in cœlis, mulier gestans Lucem in ulnis, stupendū miraculū, in cœlis alter Thronus Cherubicus.*

Anno integro cæcus.

D. Epiphani. Orat: de Deipara.

13 GOstinensis quoque Civis *Sebastiani* nomine illuminatio miraculo facta, MARIÆ beneficio tribuitur, ad cujus Czestochoviensem Basilicam votorum cursus erat. Dolores quibus corpus exercebatur, caput invaserant mira acerbitate, in oculos anno integro pugnando. In corpus, caput, & oculos partitum prodigium, morbis & cæcitate Divæ supplicem absolvit. Anno 1597. Mense Iunio. Ex quo conjice, quod si quemadmodum sol noctem, ita MARIA cæcos illuminat. Secundùm D. Bernar: Serm: signum Magnum. *In Te MARIA perhibetur sole amicta, quæ profundissimam Divinæ Sapiētiæ ultra, quàm credi valeat, penetravit abyssum, ut quantum sinè personali unione creaturæ conditio patitur, Luci illi inaccessibili videatur immersa: illo nimirum igne Prophetæ labia purgantur, ex illo igne Seraphim accenduntur, longè verò aliter MARIA meruit; non velut summatim tangi, sed operiri magis undique, & circumfundi & tanquam ipso igne concludi.*

Cæcitas & morbi.

D. Bernard.

14. ITaque sicut à melle dulcor, à sole splendor, ita à MARIA Lucis Matre cæcis lumen promanat. Expertus liberalem hujus Lucis diffusionem *Iacobus* puer Civis Olboriensis *Alberti Garnu* filius. In lacunam liquidà calce plenam prolapso ipsa calcis acerbitas palpebras exedit, plenéque cæcum fecit. A casu loco benefici habitum, quod non præfocavit diutius hærentem pestilens uligo, in qua mersum

In calce liquida visu privatus.

sum plantæ quærentibus prodiderunt. Desperata cæcitas in puero judicio omnium irreparabilis. Radium à Maria Luce Nostra desideraverunt parentes, & puer, vota ad Divam nuncupant; Hæc filio visûs gratiam reportarunt à Maria; quæ in Menologio Græco appellatur. *Solis inaccessi vehiculum.*

Menologiū Græcum.

Ex balneo cæcitas.

15. ALius ex alio balneo, dolorem primùm capitis intensissimū, cœcitatem deinde trahit. Civis est in *Czercow, Stanislaum Plußkiewicz* malignitas, quæ capitis tormentum erat, à maleficijsne, an ab aquis, quibus abluebatur profecta? ignotum, in caput dirè sæviens, cùm in capite, quod non inveniret amplius, in oculos pugnavit. Cœcus Torunium, in Wrocławek deinde se contulit, ubi medici non pepercerunt laboribus, sicut & ille sumptibus, desperatus tamen. Potiore sui parte illustrior, viam invenit ad Mariam, & viam ad ejus Imaginem Claromontanam, quam vovebat. Subitò lux derivata in oculos corporis, tenebras expulit, Anno 1621. ostenditque ad mentem Sergij Patriarchæ Constantinop: quod sit: *Tenebrarum expultrix MARIA.*

Sergius Patriar: Constantinop:

Oculi ex sua statione egesti & cæcitas.

16. AVget gloriam, fastos illustrat Mariæ longè illustrius beneficium in Marita Civis Præmyslensis *Ioachimi Wołowicz.* E morbis in totum corpus diffusum virus adeò affecit oculos, ut suâ statione naturali egesti frontis planum excederent. Malum impatiens tractari medica manu, omnes visûs reparandi spes amputavit. Turgentes, ac mephyti nociva supernatantes oculos, qui viderunt, effluxisse pupillas dixerunt. In illa doloris acerbitate, mors in votis fuit vita potior. Hic primùm ordimur ad Opem Divinam implorandam vias, ubi fatigatæ, ac veluti ad suum terminum impingentes mortalium spes procubuerunt. Errans per omnes medendi conatus indice cœlo Clarum montem invenit maritus, conjugem Divæ devovet, quæ votis obsecuta, Lucem oculis affudit, organa visûs reparando, perfectas vires labefactatæ indidit supplicemque ad suas Aras habuit. Anno 1597. 4. Iunij. Hoc fecit Ioanni Damasceno dicta *Mater Luminis MARIA.*

17. LOvicio allatum sequitur. Civi cuidam *Catharina* hydrops intercus caput offudit, & lumina extinxit. In statu vitæ ancipitis, de qua inter peritos conclamatum erat, solatium illud erat, quòd Divam Clari Montis Indigetem, dato ad ejus limina peregrinatio-

nationis promisso invocaverit, quæ sua Luce & nocivum humorem siccavit, & amicum lumen oculis infudit. Patebat Lovicïensibus miraculum, quod solus improbare poterat, quem longè teterrima nox in animo cœcum fecit. Anno 1613. 10. Maij. Quidni illustret Ecclesiæ filios secundùm D. Bonavent. in Speculo B. V. M. *Lucerna Ecclesiæ MARIA.* D. Bonavent. in Speculo.

18. RZeszovienses dixerunt, testatique sunt, in sua Cive *Christina Swieszkowná*, Divæ Claromontanæ misericordiam in visûs redonatione. E morbis immedicabilibus noctem in oculos traxit, & passa est. Cætera ubi miseræ non subveniunt artis medicæ subsidia, post peregrinationis Claromontanæ decreta, Numen benignũ Virginis Sacratissimæ subvenit. Anno 1613. testatum 14. Maij. En MARIA servit votis Clientum, atq; ideò peroptimè Arnoldus Carnotensis, in Tractatu de Laudib: B. Virginis, Sacratissimi Nominis arcana scrutatus prosequitur. *MARIA lingva Syriaca, Domina dicitur, Christus Dominus, Maria Domina, & licet ipsa se Christi profiteatur Ancillam, hoc servitutis genus omni Regno sublimius esse intelligit. Constituta quippe est super omnem creaturam, & quicunque IESV curvat genua, Matri quoq; pronus supplicat, & Filij cum Matre gloriam non tam communem judico, quàm eandem.* Arnoldus Carnotensis Tractatu de Laudi. B. V.

CAPVT III.

Alienigenæ sortisque plebeiæ Clientes, per MARIAM, visûs gratiâ potiuntur.

19. QVemadmodùm Solis usura, ità Sideris nostri MARIÆ benignitas alienigenis quoque non est invidenda. Bohemiam collustrat in *Georgio Arnoldo.* In officina vitraria, ad caminum ardentem laborans, visivam facultatem læsam sensit. Morbi doloresque nati totum corpus depascentes auxerũt calamitatẽ, quæ sensim de toto lumen oculis ademit. Vbi modica domûs angustæ supellex non dat subsidium, nec periti consilium, extra patriæ limites evagatur animo Divam Claromontanam exorans, ut Mater Lucis lucem oculis daret. Tempus erat quo è vicinis Vrbibus, oppidis, pagisque ad solvendum Divæ nostræ peregrinationis debitum, Bohema multitudo conglomerabat, hoc tormentum erat Georgio, contribules sequi non posse. Sequitur tamen animo, & prosequitur con-

ceptum antehac peregrinationis propositum, quo factum; ut miraculo restituta lux oculis roburque corpori dignum faceret, non tantùm animo, sed corpore sequi contribules; quorum testimonio beneficium se accepisse prorsus extemporaneum professus est. Anno 1633. 19. Iulij. A MARIA habet, & illi debet Lucem suam, *Quam* (ut ait Rychardus de S. Victore in Serm: qui incipit Nondum erat abyssi) *DEVS in Lucem gentium prædestinavit.*

Richard: de S. Victore.

20. EX Silesia est, quod legitur, scilicet Anno 1609. 2. Maij. In Oppido *Namyslow* Civis *Anna Rogozowa*, jacturam lucis biennio portavit in oculis. Sumptus pro medicis & spes miseram defecerant. Adm: R. D. *Gaspar Namyslowiensis Parochus* ingerit à Clari Montis Diva lucem petendam, & votis juvat. Vtriusq; voto donata lux oculis, Fastos Parthenios illustravit, accedente testimonio gratiæ memorati D. Parochi Anno quo supra. Diva mea, qui in tenebris ambulo, Lucem peto cum Seraphico Doctore in Psalt: B. V. *Obtexit caligine animam meam hostis, in visceribus meis Domina lucem fac oriri.*

D. Bonavent: in Psalt: B. V. Mariæ.

Cæca nata videt.

21. NOn uni natum angulo, in angulo mapalis abjecti reperio prodigium. In *Maliny* (pagi nomen est) Ioannis cujusdam (cognomen non inveni) conjunx prolem in lucem dedit, non ad lucem, quia cœcam. Attributa cœcitas novercæ naturæ sedecim annis crevit cum puella. Si quæ adhibebantur in tenui dodemo remedia, nonnisi ad desperationem proficiebãt. Adolevit cœcitas ad prodigium. Serò imploratur Odigitria cœcorum Dux Virgo, at seriò; nunquam tamen sera sunt Divæ beneficia quocunque tempore venerint. Ducere puellam ad Basilicam Divæ Claromontanæ decernunt ex voto, & priusquam ad MARIÆ conspectum accessissent lucis usurâ donatam habent. Totâ viciniâ gratiæ testimonium perhibente, Diarijs Marianis illata memoria Anno D. 1598. 21. Maij. Memento filia tantæ Matris *Filia Lucis* Fontem Luminis MARIAM, Solem vitæ tuæ diebus affudisse, & profitere (cum D. Bonavent: in Psalt: B. V. M.) *Tu es Mater illuminationis cordis mei! Tu es nutrix resovens mentem meam.*

D. Bonavent: in Psalt: B. V. M.

22. INnocentia & constans fiducia miraculo capiendo præparat fideles. Vtroque delectatur MARIA innocens, quæ illos tantùm favore peculiari Clientes complectitur, quos beata, ac nihil nisi peccare nolle sciens, rudium simplicitas commendat. Hanc in

suo se.

suo sexu sat admirabili prodigio illustravit Maria. *Catharina Niziol-kowa*, si genus petitur plebeia, si patria *Plessoviensis*, si conditio miserrima, tribus annis videndi facultate privata, noctem diuturnam vixit. Vt cœca, duce Lucis ambitu per humanas vires & consilia vagabatur, sed frustra desperata spes venabatur. Erravit Lucem infudit animo Maria, & ad Clarum Montem viam præmonstravit, huc festinat vota peregrinationis, & necdum Claro Monti propinqua lucem accipit Anno 1613. 17. Maij. Vmbram suæ gloriæ in cœcorum luce revelat Maria; quia ut verè pièque asserit Petrus Damianus Serm: de Assumpt: B. V. *Illa inaccessibili luce prælucens Virgo, sic utrorumque spirituum, id est hominum & Angelorum hebetat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec possint, nec debeant apparere.* *Petrus Damiani.*

CAPVT IV.

Cœci, dum ad Clarum Montem peregrinationem festinant, lucis usurâ in via donantur.

23. VErum est, quòd quisquis luci propinquior, lumen captat largiùs, lucet clariùs, inardescit vehementiùs. Sentiunt hoc Clientes, qui ad Divam Lucem nostram accedunt *Stanislaus Buskowicz* Vilnensis Lithvanus, triennio nube cœcitatis impleta lumina, nihil proficientibus ad visum sumptibus, quos prodegerat, dolebat. Gratiarum Divæ Nostræ memoria in animum illapsa devotionem accendit, quâ dictatrice, intellexit apud Divam Claromontanam oculis lucem quærendam. Movet Vilnâ prius auspiciis viæ sumptis ad tumulum Divi Principis CASIMIRI, ubi nonnihil sensit oculis lucem dubiam illabi, proficiscitur; quotque passûs in via facit, tot claritatis auctus recipit in ipso Basilicæ Claromontanæ limine plenâ visûs facultate donatus Anno 1608. Testimonium deinde gratiæ & cœcitatis dante in literis tum Illustrissimo D. Benedicto Woyna Episcopo Vilnensi, tum ipso Magistratu inclytissimo Vilnensi. Clarificat coram populis sibi devotos Clientes Maria, quis ab ea prodigium profectum negabit. *Quid enim* (ut inquit D. Ambrosius lib: 2. de Virginibus), *Nobilius Matre DEI? quid splendidius ea, quam Splendor elegit?* *D. Ambros. libi de Virginitate.*

24. DAt aliud Leopolis Russiæ Vrbs Princeps. Hic *Andreas Zielonka*, ex haustu fontis pestem bibit, quæ in caput, oculos, totum-

totumque corpus dimanavit. Præter dolores acutissimos, qui manum medicam pati dedignabantur, oculis albuginem squammæ similem induxit. Plagam à manu DEI peccata vindicantis arbitratus, per Divæ interventionem Numen Divinum placare constituit, profectus ad clarissima miraculis loca *Sokal* & *Lezáysko*, ubi dubiam lucem adeptus, leviùs cœcitatis tormentum ferebat. Miserum illud erat solatium, quo breví extincto dolor recruduit. Iterum cœcus longiùs à patrio lare decernit quærere lucem amissam; cum conjuge & filia annorum quatuordecim Claromontanam peregrinationem apparat urgetque. Vix domo ad alterum lapidem viam emensus, doloribus absolutũ se miratur, pergit alacriùs, & priùsquam cursûs sui metam attingit, perfectæ visionis gratiam obtinet. Anno 1623. 20. Maij. Iure fatemur cum D. Bernardo apud D. Bonavent: in Speculo cap: 3. O MARIA! *Tu virtutum Tibi inditarum magnificis exemplis ad imitationem Tui nos provocas, sicq; noctem nostram illuminas, qui enim vias Tuas insectatus fuerit, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.*

D. Bernard.

25. ERrant in vijs prodigia, & ad suas natales cunas Aram Divæ Nostræ recurrunt: *Georgius Piotrowski*, à tenero apud Magnificum D. Palatinum Podoliæ in obsequijs moratus, primò vitiũ lippitudinis, cœcitatem deinde contraxit, & toleravit in Aula annis duodecim. Vsque ad vitæ contemptum passus ærumnam noctis continuæ. Lucem cogitare cœpit MARIAM cum statuta ad ejus Czestochoviensem Basilicam peregrinatione. Cœcus viam ingreditur, & sic aliquot emensus milliaria prius votorum, quàm itineris terminum præhendit; nam beneficio lucis donatus, à Diva, cui se impensis affectibus devovebat, lumen in oculis & miraculum tulit consignatum in Actis Marianæ Domûs Anno 1646. 24. Iulij. Ne incumbat umbra mortis, da mentis serenitatem ô Lucis Mater! cum Seraphico Cliente te appello, utinam & affectu pari (in Psalt: B. V.) *Emitte lucem Tuam, & gratiam Tuam, & præpara denuo vitam meam, & conscientiam meam ô MARIA.*

26. E Submontana civitate *Kenty* (Patria est B. Ioannis Cantij in Alma Academia Cracoviensi, virtutum & literarum Doctoris) puella *Sophia* nomine propè unum & alterum annum è diversis infirmitatibus natam cœcitatem toleravit. In votis erat visus, sed desperatum fecerat aëris malignitas, quæ pupillas læserat. Ad Sacrarium Divæ Częstochoviensis animo vota proponit, & ne

rea pro-

rea promissi teneretur manûs ductricis obsequio non impigra capit. Ne manui, quam sequebatur, visitationem Claromontanam deberet, Diva fecit; reparatis enim visûs organis, lucem dedit oculis Maria, sola sinè duce exultat extemporaneo prodigio, iter captum prosequuta Anno 1639. 1. Octobris, Syllabo gratiarum cum testibus miraculum dedit. Constat inde, prout Doctor Angelicus Opusculo 8. dicit, quod: *Convenienter vocatur MARIA illuminata in se, & Illuminatrix in alios, quantum ad totum mundum, ideò assimilatur Soli & Lunæ.*

27. PRopinquum ædibus MARIÆ prodigium sua se luce prodit. Perillustris D. *Philippus Wołucki* Palatinus Ravensis, dum nocte concubia per viciniam debacharetur incendium, cum domesticis exemplo laturus opem, concitato passu, non quâ planum, sed quâ rectum properabat. Impegit oculo in arboris recisæ stipitem, in quo prius oculi extinctum lumen, quàm incendium. Eodem loci oculus effluxit. In examine medicorum & Chirurgorum plaga incurabilis inventa. Frustratus humana ope, quam profuso pretio mercabatur, ad Divæ Claromontanæ Basilicam proficisci constituit. Adest sub vesperam cum Patribus Societ: IESV, & in conducto ad Montis clivum crastinæ devotioni se præparat. Nox erat in suis tenebris prodigium illustre visura. Gratam quietem somni beneficio captant alij, solius Philippi oculus quietis impatiens insomnis vigilat. Vir devotissimus optimè illo usus tempore Divam precibus appellat, solatium in visûs reparatione exorando. Et quia secundùm *Nazarium* in Panegyri Constantini Augusti. *Flagrantiora sunt animorum desideria, cùm oculorum sòlatia perdiderunt*, vehementius incaluit æstu devotionis, quam oratione constanter nutriebat. Dum itaque in votis perseverat, concussit caput fragor insolitus, fragorē sangvis & sanies per vulnus largè profluens sequitur, proluitur totus, exundante in terram sangvinis rivo. novitas rei clamorem excivit, adsunt famuli cum lumine, itinerisque comites PP. Societ: IESV, & qui cœcus erat, jam non cœcus, videt omnia de nocte, ad lumen visum explorat, mandat porrigi librum, legit, relegit, & videntibus stupentibusquè omnibus, præsentem Divæ votis imploratæ gratiam agnoscit. Itum de mane ad Sacellum comite miraculo, qui virū casumquè noverant, stupent, gratulantur, Deumque in Maria & per Mariam mortalium votis propitium prædicant. Perennem beneficij memoriam facturus, primum Apelleo opere in colorum umbra casum exactè proponit, paulò pòst grandiorem bracteam argento cælatam,

Nazarius in Panegyri Constantis Augusti.

statam, quæ rem expressam descriptamquè ferebat, gratitudinis ergo ad Aram appendit Anno 1613.

28. Post acceptam Divæ Nostræ merito visûs gratiam, annus quinquagesimus nonus decretoriam diem ferebat Illustrissimo Viro. Cùm ergo satis DEO, Patriæque dixisset, oculus idem, non absque præsagio mortis effluxit. Cognovit usque ad hoc tantummodo tempus commodatum oculum à Diva, ideoquè ad præsentem Confessarium hæc prolocutus est: *Reverende Pater jam tempus imminet mortis meæ, quando mihi hic oculus effluxit, quem habui à Diva Claromontana commodatum, quo integris quinquaginta & novem annis sum usus, apparet, quòd eius usu non egeam, & hoc est præsagium mortis meæ.* Relatum à RR. PP. Societ: IESV, Adm: R. Patri Augustino Kordecki Provinciali Claromontano per Poloniam, Anno 1672, 17. Septemb. Candido in Divam Patronam animo illud credo professus est Illustrissimus Cliens Mariæ. Sapien: 7. v. 10. *Super salutem & speciem dilexi illam, & proposui pro Luce habere illam, quoniã inextingvibile est Lumen ipsius, venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius, Candor est enim Lucis æternæ, & Speculum sinè macula DEI Majestatis, & imago Bonitatis illius MARIA.*

Sapient: 7. vers. 10.

CAPVT V.

Cœci, in Sacello illuminati, Divæ vident Imaginem.

29. Peregrè allatus in conspectum sacræ Imaginis filius Nobilium Parentum *Andreæ & Helenæ Swáydlin* de villa dicta *Grynawá* ex Vngaria ad miraculum Anni 1628 diem 6. Maij illustrem fecit. Cœcus natus, cœcus educatus triennio satis longam noctè in oculis portavit. Quærunt apud medicos lucem filio, & censu liberali frustra mercantur. Portatur à Parentibus ad Lucem Nostram MARIAM, ante eius sacram Imaginem sistitur cum votis: cùm pusio prurientibus oculis manus admovet, tergit impatientiùs, lachrymari velle incipit, pluit lachrymas, quibus repurgati oculi prius Mariam in Imagine admirabilem, quam Solem, parentesquè viderunt. Anno quo supra. Alienigenis quoque si propitiam Maria Te exhibes, profectò ut Bernard: super Salve Reg: fatetur: *Omnibus es amabilis, omnibus affabilis, omnibus delectabilis, Sedes sapientiæ, fluvius clementiæ, Radius Divinitatis, nec est qui se abscondat a calore Tuo ô MARIA!*

D. Bernard: super Salve Regina.

30. Talem

30. TAlem vidit, talem expertus est, sensitque in Imagine & ex Imagine Divam Nostram Nob: *Iacobus Stuporski*. Mordacium humorum immitis acredo visum abstulit. Luxerunt cognati lucem amissam, ad cuius reparationem profundunt locupletem domûs opulentæ gazam. Fefellit sumptus & studia, tristis in oculis umbra. Ad Divam Claromontanã peregrinatur, subintrat ædem amico familiarium obseqvio deductus, ut intelligit Virgineæ domûs transijsse limina, ante Imaginem prostratus lucis gratiam precatur. Favit votis MARIA; priusquàm enim surgeret ab oratione, pleno visûs beneficio donatus, serenitatem Marianæ Lucis in sacra vidit Imagine. A Cliente & Hospitibus, tanti prodigij testibus actæ gratiæ Anno 1597. Illabere cordib⁹ nostris ô Lux beatitatis nostræ! voto Seraphici Bonavent: in Psalt: ad votum nostrum precamur; Serenet corda nostra Lux Misericordiæ Tuæ, & recreet nos Tuæ pacis dulcedo ô MARIA! D. Bonav:

31 PAtritius Posnaniensis *Martinus Obiatinski* adolescens in multiplicibus morbis triplex damnum accepit in visûs, auditûs, & lingvæ facultatibus. Annis quatuor infans, cæcus, surdus, vitam tot septam ærumnis vivens, ad sortis melioris spem eluctari non potuit. Divam Claromontanam, Cives Posnanienses secutus, ivit solatium aliquod petiturus. Subintravit sacellum MARIÆ, gemitu Tutelaris Patronæ gratiam precatur, perseverat in votis, quæ tacita mens promebat. Mutus Orator sensit priùs, quàm vidit Divam subvenientem; infulsit lux oculis, auribus auditus, infantis lingvæ soluto vinculo, attonitâ ad miraculum multitudine populi, primùm in ea verba prorumpit: *Sit Tibi Laus Christe cum Matre Tua* MARIA. Quadriennales ærumnas abundè compensavit illo solatio Consolatrix nostrûm MARIA Actum ad Aram Virginis Anno 597. Laudaverunt Deum in MARIA. Mariamque supplices populi, qui tanta viderunt prodigia; Sed nunquam satis, quia ut Damasc: Orat: 1. de Assumpt: ait: *Eam non hominum lingva non mundo sublimior mens sât dignis laudibus efferre potest, per quam Domini gloriam intueri nobis datum est.* D. Damasc: Orat: 1 de Assumpt:

32 DE *Zamoscie* Civis quidam Paulus nomine Opificio Sartor, conditione miser, in morbis fatiscebat usquè ad visûs auditûsquè privationem, quæ viliorem vitam fecerat. In Templo Claromontano solatium petere decrevit. Vadit longiorem viam, nec videt, it, & sequitur alterum, miserrimum cæco, surdoquè solatium, ducem

& comitem. Augustale Marianum ingressus, sensit, quadam interna dulcedine delibatus, se in conspectu Imaginis sacræ adesse, cùm valetudinem roboratam (æger enim introductus erat) experitur Visûs, auditûsque facultas restituta in facie populorum, Divam ad vota miserorum acclivem probavit Actum in Sacrario B. V. M. Anno 1609 Iubilate animæ devotæ, & excusso torpore internorum sensuum, usurpate, Divi Poloniæ Principis Casimiri stylo vos animando.

D. Casimir. in Rythmo *Omni die.*

Omnes mei, sensus ei
Personate gloriam,
Frequentate, tam Beatæ
Virginis memoriam.

33 ALbertus Ferrifaber Ilkusensis, ex nocivo defluxu cæcutiens, demum & cæcus annum medium vixit. Svasu contribulium dat se peregrinationi Claromontanæ, non minùs religiosæ tenax fiduciæ, quam in MARIA collocârat, ac luminis cupidus; ipso Sanctissimæ Trinitatis festo Annô 1639 quo tempore complura peregrinorum millia commeare solent, tecta Domûs Marianæ subijt. Non protraxit desiderium sûi videndi MARIA, suæ gratiæ illapsu: dum supplex ad Aram adorat, tenebras dissipavit ex oculis, detersitque, partita cæcum inter, populumque hospitem lætitia. Verè ô Diva! *Illuminatrix MARIA* (tenore verborum D. Bonav: in Psalt: Te appellamus.) *Tu es Lux & Spes confidentium in Te ô Maria!*

D. Bonav. in Psalt: B. V.

34 FIliæ Lucis esse merentur & fœminæ, dum hîc Numen propitium Virginis colunt. *Stanislai Bozowski* Civis Leopoliensis marita, *Barbara* nomine, ignotum unde natam ecclypsim in oculis triennio passa, Divam cæpit in oculos usurpare Claromontanam. Damnatis Leopoliensium medicorum curis, quæ desperationem auxêrant, proficiscitur ad Clarum Montem, ut sacra attigit limina, Lucem cæca, iam non cæca, vidit Anno 1610. 19. Maij. Rectè D. Bonav: *Maria est illuminatrix plurimorum, per exempla lucidissima vitæ suæ, ipsa est, cujus vita gloriosa lucem dedit seculo; ipsa est, cujus vita inclyta cunctas illustrat Ecclesias: oret ergo fidelis anima & dicat, quoniam Tu illuminas lucernam meam.*

D. Bonav:

35 ITerum Leopoliensis patritiæ venit memoria. *Regina* est *Stanislawowa*, in quodam casu oculos læsa, lacrymas fudit opportunas lustrationi, quâ ad prodigium parabatur. Constituit ire ad Cla-

rum

rum Montem, adest cæca, & ad Lumen pro lumine perorat ante Imaginem. Quod intulit, perdidit tenebras in lumine stupendo miraculo, Anno 1627. 8 Maij. Et oculos & animos sola post Deum Virgo beare potest, beatque luce Maiestatis suæ, ut meritò fateatur Cæsarius lib. 7. Exempl: *Sicut in creaturis universis, Matre Creatoris nihil est sanctius, nil dignius, nil præcellentius; ita ejus visione nulla sanctorum visio dignior, nulla iucundior, nulla eminentior.* Cæsari9 lib. 7. Exempl.

36 NEminem miserum tecta Mariana suscipiunt, quem non aliquo inundantem solatio dimittant. *Smolensciam* in testimonium evoco. Dat fæminam *Reginam Morzy*, ex arce sua. Cæcitatem sex annis toleratam ad Montem Clarum ex voto, pro miraculo tulit. In spe erat, quam medicorum iudicia desperata labefactare non poterant: votorum metam attigit, Anno 1617. 13. Augusti, duobus diebus Sacram Imaginem, quam non vidit, adoravit in spei fiduciæq; pia pertinacia perseverans. Ipso solenni triumphalis suæ in cælos Assumptionis die, lucem Diva dare decreverat, usque huc protrahebantur matronæ sperata visûs solatia; ut aliquot hominum millia, quæ ad eum diem, ex diversis Provincijs devotionis causâ assolent commeare, miraculo fidem probarent. Fervebat frequentis populi devotio, in cujus conspectu oculis detersa est caligo. Qui in vitiorum caligine cæcutimus, Te imploramus cum D. Bonav: in Psalt: *Miserere nostri Domina Mater Luminis, & splendoris, illumina nos Domina Veritatis & virtutis.* D. Bonav. Psalt. B.V.

37 PAr & illud est, quod nostris annis vidimus in puella de Civitate *Strykow Gregorij* & *Magdalenæ* conjugum filia. Cum longiore cæcitate, sufficientissimo ad miraculum argumento adfuit. Ad Clathros sanctuarij constituta, dum ad solennes Vesperas efferretur Augustissima Eucharistia, respexit, viditque Deum sub speciebus Eucharisticis, Matremquè Dei in imagine gratiarum dispensatricem. Cæcus erat, aut esse merebatur, qui non vidit miraculum Anno 1637.

38 REcentius est, quod scribo, G. D. *Paulus Oleski* non ita pridem à dogmatum Calvini tenebris in lumen fidei tractus, hic fidei, fiduciæquè suæ emolumentum ad Thaumaturgæ Imaginis præsentiam, consecutus est. In Dania, abhinc annis circiter viginti quatuor, dum Poloniam Svecus popularetur, acri conflictu dimicans, ex vulnere capitis oculi dextri iacturam tulit annis viginti. Famam mi-

raculorum, quæ hic MARIÆ meritis Numen Divinum patrat, ex voto pedes secutus, ante Imaginem sacram prostratus, desiderati luminis gratiam precatur, obtinet. Surgit, oculum tergit, moxque retracta cæcitatis nube Illuminatricis MARIÆ videt Imaginem. Actû in sacello Mariano Anno 1676. 6. Maij. Quicunque Cæcorum instar erramus, hanc votis stellam Mariam deprecemur, quia, ut Lactimelleus Doctor inquit Hom: 2. super Missus est: *Ipsa est Nobilis illa Stella ex Iacob orta, cujus radius universum Orbem illuminat, cujus splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat, terras etiam perlustrans & calefaciens magis mentes, quàm corpora, fovet virtutes, excoquit vitia; ipsa inquam est præclara & eximia Stella, super hoc mare magnum & spatiosum necessariò sublevata, micans meritis, illustrans exemplis MARIA!*

D. Bernar: Hom: Hom: 2. super Missus est.

CAPUT VI.

Surdis Auditus, Mutis lingva solvitur ope MARIÆ.

39 SVrda mutaque naturæ portenta, dum audiunt & loqvuntur MARIÆ magnalia, obturentur, & obmutescant increduli. Digna à mutis celebrari, à surdis audiri fama Divæ Nostræ sumpsit incrementa in Nob. D. *Nicolao Boski* Districtûs Czerniechoviensis. Ex morbis quibus per sex hebdomadas torquebatur, utraque auditûs, & lingvæ facultate privatus sex annis & in auribus & in lingva patiebatur silentium. Movit ad Clarum Montem Vilnâ Lithvaniæ metropoli, surdus & mutus, sumptis viæ comitibus. Divæ Larem ingressus, vota ante sacram Imaginem tacitus promebat. Supplicem audijt Maria, utramque audiendi & loquendi facultatem restituit, stupentibus viæ comitibus, & laudantibus MARIÆ miserentis gratiam. Actum scriptumque, Anno 1628. 8. Augusti. Inter gratiæ momenta lingva computet, quod Mariam laudet. Et (verè Mellelacteus Doctor asserit Serm. 4. de Assumt:) *Licet dignum aliquid sterilis concipere cogitatio, aut inerudita locutio parturire non possit, de ea tamen silere devotio non patitur.*

D. Bernard: Serm: 4. de Assumpt:

40 EO loco, modoque, quo *Nicolaus* usum audiendi & loquendi accepit, *Lovitiensis* Adolescens *Ioannes Vniejowski* sub annum 1670 literis dabat operam, ubi gravissima infirmitate pressus, sublata auditûs, & lingvæ facultate, scire tantummodo, sentireque sua mala, non loqui potuit. Absolutum cæteris ærumnis, sola tenuit cum surdita-

te

te infantia annis quatuordecim. In votis animi erat peregrinatio Claromotana Adest in sacrario Virginis, ubi attonita viæ comitum, præsentisque populi frequentia, MARIA gemitibus implorata lingvā silentio, auresque surditate absolvit Anno 1587. *Bene omnia facit (MARIA) & surdos facit audire, & mutos loqui.*

41 PLena est gloriâ Domina Templum Dominæ. Credite quod muti loqvuntur, auscultate quod & surdi percipiunt. Mutus venit; mutus ad Aram Divæ procumbit Honestus Vir *Georgius Kulka* de *Chelmek* ab *Oświęcim*, mutus quas in latebris conscientiæ sentiebat noxas, lacrymis eluit, placando iratum Numen, mutus tacente lingva, calamo ad expianda piacula usus, confitetur, mutus absolvitur. Ad mensam Angelicam reversus, à sacro pœnitentiæ tribunali, cum populo communicaturo procumbit ad Cancellos, velleque dicere conatur præloquente Mysta *Domine non sum dignus &c.* & verè conatus prosequitur *Domine non sum dignus &c.* Mirabantur infantiam incurabilem voti beneficio sublatam præsentes, ijdemque gratiæ testes Anno 1646. 1. Maij Laudate in Mirabilibus MARIAM: *Quamvis enim* (loquor cum Sophron: Serm: de Assump: apud D. Hieronym.) *non sit speciosa laus in ore peccatoris, noli cessare à laude, quia inde tibi promittitur venia, (unde & omnibus) ut laudes.* Sophronius de Assumpt:

42 ANno Domini 1600. in Villa *Orzyca* (7. ab Vrbe Cracovia milliaribus pagus distat) domum *Alberti Rychlik* fortuitum incendium corripuit, quod uxorem lecto affixam langvore diuturno in cineres redegit, Filia Matris fatum lugens intemperatiùs, corporis vires, & lingvæ facultatem amisit: infans aliquo tempore vixit. Impatiens immeriti silentij advertit cives de Oppido *Kośyczki* prætereuntes, intellexit votorum solvendorum causâ ad Montem Clarum tendere, adhuc imbecilla viribus, se jungit comitem, muta pergit, muta venit, muta ad Aram Divæ Numen adorat per terram fuso corpore. Nondum orationem compleverat & festinum festivumque sensit MARIÆ beneficium in lingvæ solutione in Laudes Divæ Tutelaris 26. Aprilis, Anno quo supra. Quis dignam non censeat omnium lingvarum præconio? Iure teste D. Athanasio Serm: de Deipara. *Beatam Te prædicant omnes Angelorum & terrestrium Hierarchiæ, quæ & in cœlis benedicerís, & in terris Beata prædicaris ô MARIA.*

43 ILlustris Matrona *Hedvigis Bogdańska* in supremo langvore de-

sperata, fatiscens vitium, ab infirmitate traxit in lingvam, tres dies muta. Ab humanis remedijs, quæ nullam spem alebant, tam vitæ quâm loquelæ, itum ad Divina. A domesticis huc oblata, morbis pertinacique silentio absoluta, gratias ad Aram supplex egit Anno 1628. 29. Septembris. Magna vbique & in omnibus virtus Mariæ, quia (Ildephonsus inquit serm: 2. de Assumpt:) *Sicut est incomparabile quod gessit, & ineffabile quod percepit; ita est incomprehensibile præmium, quod meruit.*

Ildephonsus Ser: 2. de Assumpt:

44 MAgdalena Swieczka, Virago Nobilis, filium Gregorium nomine, qui feriâ secunda Pentecostes Anni 1610. igne fulmineo adustus, cæcitatis & infantiæ anno integro plagam incurabilem tolerabat. Cæcum mutumqúe stitit ad Marianam Basilicam in Claro Monte, dumquè humilibus Divam interpellat precibus, solatium geminat MARIA, solvit lingvæ vinculum in laudes, oculos aperit ad videndam suæ pulchritudinis Ideam; tot testibus, quot spectatoribus res manifesta Anno 1611. in fastos relata gratiæ memoria. Dulcedinis Mater Maria stillavit gratiæ rorem & sanavit. *Benedicat ergo Te* (D. Doctore Seraphico prælegente precamur) *omnis lingva, & Nomen Sanctum Tuum confiteatur omnis caro, Spiritus enim tuus super mel dulcis, & hereditas Tua super mel & favum ô MARIA!*

D. Bonav: in Psalt: B. M. V

45 EIusdẽ Nominis paris gratiæ fit particeps, *Gregorius Porzadowski* Civis Iaworowiensis. Agminatim irruentibus morbis dejectus, cum viribus corporis, videndi, audiendi & loquendi facultatem amisit. Quatuor hebdomadis domesticum patiebatur eculeum. Animo, nobiliore sui parte integer, ut sensit ludi cõtumaci malo, curas mortaliũ peregrinationẽ ad Sacram Imaginẽ Claromontanæ Virginis decernit. Nunquam confidentem in Domina Nostra spes fallit, nunquam fefellit, ad illius enim Numinis Clementissimi præsentiam, tot ærumnarum exercitus dilapsus, pristinum, virium & sensuum usum restituit. Ritè probatum Actis Marianis intulit, vota solvens Anno 1598, 6. Martij. Majora sunt humano præconio Virginis Magnalia, ut merito D. Anselmus de Excellen: Virg: cap: 2. dicat: *Ea quæ incunctanter de Virgine vera existunt, tantâ laudis materiâ sunt referta, vt quicunque in laudando eam morari desiderat, necesse est, ut facultas ejus magnitudini rei & veritati succumbat.*

D. Anselm. de Excell: Virg: cap: 2

46 IOannes Báynuk, de Minsko Civis, Paralysi tactus, vigorem artuũ & usum loquendi amisit: vtcunquè recollectus medicinæ sub-

sidio

sidio viribus, lingvæ facultatem non adeptus, infans tribus annis vixit; serum cogitavit auxilium & consilium Divam Claromontanam invocare, statutam ad eius Templa peregrinationem prosequitur & quidem feliciter. Attigit propinquiorem Claro Monti limitem, è quo spectari potuit Divæ Basilica, pronus in genua Divam adorat, & in terram prolapsus sentit nonnihil remissum lingvæ vinculum, non tamen plenam loquendi facilitatem; festinat iter, iam inchoato beneficio lætior. Sub vespertinarum horarum tempus, procumbens ante aram MARIÆ, casso vocis motu labiorum mutus orator perorat. Conatum sequitur vox, vocem communis consodalium lætitia, ex integro virium & lingvæ beneficio nata. Actum 19, Maij. Anno 1621. in sacello Virginis. Optimè Cæsarius lib. 7 de Assumpt: cap: 26. *Medicinâ Beatâ Mariæ Virginis nihil est efficatius, nihil est salubrius, nec mirum; ipsa Medicum genuit, ipsa Medicinam generis humani ex se produxit. Quid mirum? si apud ipsam sunt medicamenta sanitatum; quæ hortus est Aromatum.* Cæsarius de Assumpt: lib: 7. cap: 26.

47 Diem Sabbativum (fuit 9 Iunij Anni 1680.) venerabilem fecit Divina Mater grandi miraculo, cui testimonium, tum solito frequentior hospes populus, tum Cœnobium totum Claromontanum tribuit. Genere, quàm fortunâ clarior *Martinus Obikowski* è Palatinatu Podlachiæ ab annis circiter quindecim mutus, cum peregrinis vota soluturus advenit, pro Festo Assumptionis B V.M. Anno 1679. Hic, quidquid conscientiam angebat, pœnitentialibus mysterijs expiaturus, ad Confessarium accessit, schedam Confessionis indicem mutus exhibuit, tunsione pectoris, nutibus, gemitibus exoratam absolutionem obtinuit. A 15. Augusti Anni 1679, ad 9. Iunij sequentis Anni 1680 in Cœnobio nostro Claromontano Mediastinum egit; toto illo decem mensium decursu, quidquid in obsequijs præstandum fuit, nutibus excepit, nutibus responsa dedit. Imminebat festivissima dies Pentecostes, in qua ad sacratiorem facundiam per ignearum lingvarum illapsum Spiritus Sanctus Discipulos erudivit; atque ideo, ut se ad tantam solennitatem rite disponeret, lingvæ solutionem impetraturus, octavam Iunij spontanea transegit inedia. Adest in crastino ante Aram super benedictæ Virginis, per integrum Maturum Missæ Sacrificium, quod solenne tunc A R P. *Tobias Czechowicz* SS. Th: Doctor, nunc Provincialis celebrabat, fusus toto corpore per terram, lacrymis, & gemitibus, sàt eloquens suorum desideriorum, & calamitatis interpres, aliquale solatium exorat. Fiducia & devotio, matura miraculo fuit. Surgit, ad solita obsequia ex Aula Lingvæ vinculum solutum coram Imagine.

Virginea properans, ignarus fert secum miraculum. Pulsat culinæ fores, voce clara, & intelligibili sibi aperiri poscit, stupentibus ad rei novitatem omnibus domesticis. A præside loci, & Notarijs Apostolicis examinatum, probatum, cognitum, Fastis Parthenijs insertum, postero Sacratissimo die Pentecostes, cum gratiarum actione ex publico Ecclesiæ suggestu promulgatum, ostendit in Misericordiæ dispertiendis muneribus nondum abbreviatam Mariæ manum, quæ quolibet momento supplicibus suis, si se capaces fiducia, & devotione probaverint, se mirificam præbet, & beneficam.

48 SVrdis nunc loquor & scribo, ab his quoque vult audiri sua Magnalia MARIA ut à cæcis videri, à mutis prædicari. De Villa *Rzarzew* non procul *Cracovia Catharina Petri Kotula* conjunx tempore messis ad agrum profecta, vitium in corpus à labore traxit. Ægritudo contumax ut discessit, surditiem reliquit. Integro anno sub eadem calamitate gemens, frustra quæsivit ab hominibus remedia. Fovebat in sua domo seniculam; hæc altrici suæ, ut potuit, nutibus persvasit, votum ad Divam Claromontanam faceret, futurum fore appromittens ut solatium consequeretur. Iunguntur vota, reparantur organa, audit, quæ nec obstetoriam vocem percipere potuit. Recognitũ Anno 1625. 7. Maij. Audit supplices MARIA & auditur in famæ præconio, quæ in Menologio Græco appellatur: *Harmonicum Monochordium MARIA.*

Menolog: Græc:

49 AMat MARIA, & in mapalibus conversari cum humilibus, si devotam, ac fiducia decoram inveniat simplicitatem. In pago *Olewin* terræ Vielunensis *Anna Smieszkowa* surditatis qvinqvenne tædium, patiebatur, ut vovit iter ad Divæ Nostræ Basilicam, audivit, & futuris seculis dignum legi miraculum testimonijs allegatis in Fastos Parthenios dedit Anno 1644. 29. Septembris. Hæc pauca è plurimis in sensuum reparatione exempla, admiranda magis sunt quàm enarranda: quia par lingvæ præconium inter mortales non habent. Pulchrè Mantuanus lib: 1. Parthen:

Baptista Mantuanus lib: 1. Parthen:

Nulla adeo vivax animi solertia, nulli
Tàm felix aderit florentis gloria linguæ,
Vt MARIÆ possit laudes æquare loquendo,
Quæ data sunt illi: Nunquam mortalibus ullis
Antea concessit, nec post concedet Olympus.

CAPVT VII.

Claudos, & Mancos diversæ conditionis curat MARIA.

50. POrrigit collapsis dexteram, ancipiti gressu labantibus ulnas explicat, *obvians quasi Mater honorificata* MARIA. Auxiliarem ejus manum imploravit & habuit Adm: R. D. *Albertus* Rożkowicz de Radomie: Cracoviæ ad Ædes D. V. MARIÆ in Circulo annos quatuor ignotis ac peregrinis morbis pressus decubuit, accessit dolor acutissimus, qui mensibus octodecim torquebat; & si leni cōtactu pedes movere conabatur, subitis deliquijs fatiscebat. Requisiti facultatis medicæ peritissimi, super mali natura nihil decernere certum potuerunt, id solum professi pharmaceutriarū præstigiis inductam pestem, nec ulla arte domandam. Rectà à mortalium auxilijs desperatis, ad Divina mentem vertit, familiarium Sacerdotum conducit stipendio suffragia, quæ, dum in Sanctissimis Missæ Sacrificijs peraguntur, obvius in manum venit libellus Divæ Claromontanæ gratias & miracula complectens; volvit, revolvit, ex lectione spem cōcipit, & obvertens oculos ad Prototypum Imaginis Claromontanæ ex adverso lectuli pendens, votum peregrinandi ad ejus Templa statuit, quod ut aliquando consequi liceret, à nostris Patribus in Cracoviensi Cœnobio ad Sepulchrum D. Stanislai Episcopi Crac: & Martyris petit, & habet suffragia. Mitiùs jam agere cœpit cū Mariæ Cliente in domestica illa catasta dolor contumax, liberiorem, quàm antehac pedibus motum restituendo. Digna miraculo adoleverat fiducia, exemplis enutrita. Quapropter ingeniosâ devotione, pioquè conceptu ad nostræ Imaginis imaginem è pariete pendulam, peregrinationem obire statuit, è strato languentia membra colligit, surgit, innixus scipioni gradum sustentat, subsistit firmiter, stat intrepidus, & jam dolor fugerat, morbusquè, ubi primo gradu itum ad Mariam. Non credit viribus, innixus scamno, lento passu graditur, appropinquat imagini, procumbit, plenè sanus ac integer gratias agit. Miraculo recepta integra valetudo, intra horæ spatium attonitos Cracovienses tenuit. Præstò ad Aram D. Virginis sacris dat operam, Actis inserendo gratiæ memoriā. Anno 1643. 17. Iulij. Traxit, duxit, trahi ducique volentem MARIA. Implorate manum ejus, & cum D. Bonaventura dicite: *Trahe me post te vinculis Misericordiæ Tuæ, & fomentis gratiæ & pietatis Tuæ, sana dolorem meum, ó MARIA.* *D. Bonavent. in Psalt. B. V. Mariæ.*

51. ET Castra merentur Divæ nostræ gratiis collustrari: Nob: Ioannes Sliawski, Terræ Præmysliensis castra secutus, à Commilitonibus de Kijow causâ negotiorum expeditus, ex nocivo defluxu, læsam sentit motricem pedum facultatem, deportatus in Vrbem, subiit Chirurgorum examen, sed occulta plaga fallebat humana judicia crescens cum tempore. Ad Divam Claromontanã maturavit votum visitationis itinere pedestri, cuius gratiâ sublevatus, intentusq; rei bellicæ, vota, quæ spoponderat, primùm neglexit, demum & oblitus est. Fœdifragum castigavit Maria: nam tormento dejectus, pristinorum propositorum cœpit meminisse, iterum ad Montem Marianũ suspirat auxilium à Maria deposcens, quo vindex pœna posset averruncari. Eadem se fœdifrago resipiscenti præstitit Maria, quam antea, dexteram porrexit, persanavit. Seposito itaque tantisper militiæ cingulo, pedes votivum iter ad Clarum Montem properat, miraculum cui castra fidem fecerant, recognitum syllabo miraculũ inscribit. Anno 1619. 8. Iunij. Quicunque exerras à vijs Domini, ad hanc Divam, quæ collapsos relevat, recurre, quia ut Mellilacteus Cliens loquitur: *Ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras, ipsâ tenente non corruis, ipsâ tuente non metuis, ipsâ duce non fatigaris, ipsâ propitia pervenis.*

D. Bernard: Serm: 2 super Missus est.

52. MAgnifica D *Hedvigis Wilkánowska*, Castellana Plocensis, Capitanea Ciechanoviensis, manum decem annis aridam pondus inutile in Sacrarium, ante conspectum sacræ Imaginis intulit. Vbi devotis vacat orationibus, vigore pristino imbutam, atq; ad primas functiones aptam recepit. Actum in Templo Virginis Claromontanæ Anno 1567. feriâ 6ta post Festum S, Michaëlis. Locuta est pro se ad Virginem sacratissimam, & sensit, ejus misericordiæ dulcedinem. *Cogitate* (cum D. Basilio compello) *Quid dulcius Fratres Charissimi, quid jucundius, quid salubrius, aut quid felicius; quàm de Beata Virgine loqui, de Virgine cogitare, de Virgine prædicare, & ipsam in omnibus sequi, & imitari; Hæc est Redemptio nostra, salus, via, spes, refugiũ, consilium, & auxilium nostrum MARIA.* Hic Civis Raphaël Zelazowski Sarmaticis frigoribus præustus, manuum, pedumque officio privatus, ob diuturnum decubitum sibi, domesticisque gravis fuit. Verno tempore, ex illo territorio Contribules expeditionem ad visitationem Divæ Claromontanæ movent, accedunt Raphaëlem & his ægrum appellant. Ecquid Divam Claromontanam nobiscum non imploras? quid non accingis te nobiscum itineri? Virium imbecilli-

becillitatem, ad centum & ampliùs milliaria accusans, iter abnuit. Mariano quodam impulsu familiares ægrum è sponda protrahūt, subnixum manibus in pedes statuunt, fortiùs gressum premere cogunt, vestitúmque domo innixum manibus suis educunt. Vt domo pedem extulit, langvorem omnem reliquit. Stupent grande in extemporanea valetudine beneficium, quô progreditur ulteriùs, valet robustiùs: sospes demum sacra attingens limina supplicibus votis gratias egit Mariæ. Miraculi iidem testes, qui Raphaëli comites, Anno 1614. Adjuva suffragio clamorem nostrum, ac gemitum, qui in lapsu profundo peccatorū torpemus, fateri cogimur cum Guilielmo Parisiensi in Rhetorica divina cap: 18. *Frustra námq; clamabimus ad ipsum te tacente, quoniam voces nostræ nullæ erunt coram eo, vel apud ipsum, si tua nobis defuerint, imò si tuis adjutæ non fuerint,* ô MARIA. Guilielmus Parisiensis.

53. STanislaus Gwázdanek Civis *Przeworscensis* Anno medio, alieno obsequio ferri, levari, cibari, potariq; debuit, adempta pedibus motûs facilitate & facultate. Dolor contumax in animam pugnavit, & funestam ejusdem dilacerationem induxit. Felix momentum aderat, quo licuit vota ad Mariam ferre cum decreto peregrinationis Claromontanæ. Et tulit feliciter, pristinumq; in utriusque facultatis reparatione retulit solatium. In tabulas relatum, ritè probatum Anno 1623. 3. Maij.

54. DOlorum vis implacabilis humano remedio, pedes affixit lecto Civis honesti Krosnensis: *Bartholomæus Lesczynski* anno medio passus eculeum ab Chirurgis, qui solatium negabant, ad Aram Claromontanæ Virginis vota festinavit: & quia cōfidenter petijt, gratiam curationis in relevatione meruit, quam sufficienti testimonio probatam fecit in Claro monte, Anno 1639. 18. Maij. Ambulant claudi. Causam habes ex Thoma Kempensi. *Benè & securè ambulat, qui* IESVM *&* MARIAM *in corde portat, sæpe nominat.* Thomas à Kempis.

55. EX ossifragio liberum dimittit ad suam Aram Sospitatrix MARIA Matthiam Swincik de Kaliny, bonis G. D. Adami Oraczowski. Lignatum præcipiti cursu equorum in sylvam ferebatur. Impetum cohibere conatus, pedem in rotarum lapsu fregit. Doloris acerbitas, & ipsa desperata pedis plaga Chirurgi manum non patiebatur. Claudo quoque pede ire peregrinationem Claromontanam placuit, prodromos præmisit vota, jubente Diva coaluit planta pedis, quæ in sola cute hærebat, authoritatem fidei tribuenti-

bus literis G. D. Adami Oraczowski, quæ in Archivo leguntur. Recognitum ab ipso Cliente supplice Anno 1614. Imploratũ Nomen Mariæ, medicinam tribuit. Asserit D. Bernardus apud Bernardinum de Busti, parte 5. Serm. 2. Marialis: *O Nomen gloriosæ Virginis svavissimum! Nomen jucundissimum! certè non sum dignus Te nominare, sed si non sum dignus propter me, sum dignus propter Te, quia Tu es digna nominari, & ab omnibus amari & revereri, quia per Te gratiam acquirimus, gloriam impetramus, per Te MARIA frangũtur vincula, solvuntur debita, vincuntur vitia, solidantur confracta, recuperantur perdita, renovantur vetera, roborantur infirma ô MARIA!*

D. Bernardus.

56. SVperest ultimo ut (omissis nonnullis alijs) aliunde allata ambulandi beneficia recensendo, dominata videam. Domum Marianam ingressa Civis Mstoviensis *Catharina Kleßowná*, lignorum subalarium adminiculo, (diuturno enim tempore pedum usu destituta, nonnisi baculorum usu librare solebat corpus, (si quo moveri necessum erat) ante sacram imaginem prostrata in oratione perseveravit: supplicis calamitosam sortem miserata Maria, ardore quodam interno artus omnes convelli fecit, quo vigor integro corpori restituebatur; gravius aliquod symptoma existimavit mulier, sed longè aliud experta est, dum remissis ardoribus vegetior, quàm adoratura procubuit; surrexit, relictisq; subalaribus lignis, gratias egit, integram, constantemq; valetudinem consecuta. Actũ in Sacello Virginis Anno 1670. Dum in tantis prodigiis fulget MARIÆ claritas, monet D. Amedeus Homil. 2. de Laudibus B. V. MARIÆ. *Intendamus gloriæ ejus, & ingressi abyssum tanti luminis, splendorem rutilum, semitarum illius dilatato corde & inenarrabili percurramus lætitia, dicentes cum Salomone: Viæ ejus pulchræ, & omnes semitæ ejus pacificæ, quod si dicente eodem Propheta: Iustorum semita quasi lux splendens procedit & crescit usque ad perfectum diem, quis lucem & splendorem semitarum ejus eloqui sufficiet?*

CAPVT VIII.

Pluribus simul morbis, ac defectibus laborantes, à MARIA relevantur.

57. PRomptuarium gratiarum hic supplicibus apertum, ille solus audebit negare, quem aut impietas contemptorem, aut invi-

aut invidia impugnatorem, aut sensus reprobus cavillatorem fecit. Curationum itaq; officinam, prout huic parti præfixi, hîc explicat salus nostra MARIA. Loquuntur, qui ad mensuram necessitatum hinc gratias recipiunt. Gen: D. *Andreas Przezminski* terræ *Nursiensis* letali in caput vulnere percussus, ægritudine desperata laboravit. Chirurgi & Medici læsum cerebrum dixerunt, cujus plaga nullius esset capax remedijs. Derelictum à Medicis invasit, & exagitavit furor Herculeus, ternis plerumque per horam vicibus miserum collidendo cumulavit ærumnam funesta impacatæ mentis dilaceratio. Tribus hebdomadis tam atroci tormento exercebatur, ut id ipsum datum fuerit prodigio, in tot malis non interire. Vbi vitam longè viliorem calamitas fecit, à morte beneficium expectabatur. Sed itum est ad Mortis Dominam, appellatur votis familiarium Diva Claromontana, huc & æger suspirat, cujus fiduciam fallere MARIA noluit; obducta enim letali plagâ, veluti cœlesti manu, vigor corpori inditus, inductâ menti malacia, domitus à bona Domina furor Epylepticus integrè sanum stitit ad Aras votorũ reum. Anno 1614. 16. Iunij. Divum Augustinum secutus (apud Bernardum de Busti parte 3. serm: 1. Marial:) *Loquar ad Te ô Maria! Multum gaudeo multum audeo, multumq; mihi gaudium, multaq; mihi audacia est; Mira loquar, sed sic verè est: Nos enim Tibi Tequè nobis mira vicissitudo confœderat, ut scilicet pro nobis habeas id esse, quod es; nos verò pro Te id esse quod sumus ô MARIA.* D. Augustin. aug.

58. DIVA Nostra hic ad Aram supplicem habuit Illustrissimũ D. *Andream* de Potok *Potocki*, Palatinum Generalem Terrarum Kijoviensium Halicensem, Kolomieyscensem, & Lesayscensem Gubernatorem, cum Illustrissima Consorte N. N. quorum uterque in gravibus morbis Clementissimũ Numen MARIÆ hinc votis imploratum cùm habuissent, aurô pretiosioris affectûs gratitudinem, aureis muneribus testati sunt Anno 1676. 19. Martij.

58. PAr est, quemadmodum vitæ periculum in morbis exitialibus, ità & beneficium, quod Illustrissimus D. *Venceslaus* à Leszno *Lesczynski*, Palatinus Podlachiæ cum Illustrissima Consorte expertus est, illustrem memoriam, offerens duo Candelabra argentea, Fastis Domûs Marianæ inseruit Anno 1676. 6 Iulij.

59. ET inclytum Litharum Decus, Illustrissimus D. Christophorus Pac, Magni Ducatûs Lithvaniæ Cancellarius, Medicinalibus

nalibus hujus Mensæ delicijs suam se debere vitam professus est: Dum enim letalibus absumeretur langvoribus, ex hoc loco MARIA Medicam imploravit opem, & habuit. Perpetuæ gratitudinis monumentum, statuam argenteam valoris trium Marcarum obtulit, Anno 1677. 14. Ianuarij.

60. AGminatim irruentes morbi funestare parabant familiariū cladibus domum Gen: D. Alexandri Moszalski Lithvani, in Palatinatûs Trocensis Districtu Kownensi. Incognitis ipse primùm morbis facultatem medicam excedentibus fatigatus, desperatúsque, sat miseram vitam trahebat, Divam Claromontanam appellavit precibus cum visitandi ejus limina proposito, faventissimā expertus est in vitæ jam labentis restauratione. Atrocior longè conjugem invasit calamitas, phtysis immedicabilis conficiebat, & quod exusto corpore non absumpsit edax malum, æstûs febrilis æthna, quam nulla ars sopire potuit, depascebat. Veluti consequendæ toties, quoties, gratiæ diploma accepisset Maritus, cum Conjuge ferè supremo lãgvore fatiscente ad Montem Clarum vota peregrinationis renovans, salutare impetrat refrigerium à MARIA.

61. ORdo tangit Filiam, Febrile incendium ex morbo natum, & suâ contagione pestilens modicum corpus exurebat. Iterum cursus ad sacram Imaginem, cum religiosæ peregrinationis decreto; non morata diu solatia MARIA, Filiam pristino vigore donavit.

62. IN Familiam casus pugnavit, Famulus imperatum Domini festinans negotium concitato cursu ferebatur, in quo excussus à sonipede & in arctum stapedem inserto pede hærens, per avia raptabatur, concussus, collisusq; inventus, & spei & medelæ incapax, per Dominum ad Czestochoviensem Basilicam oblatus, ab interitu Divæ patrocinio salvatur.

63. GEnerosus D. Nicolaus Trzylatkowski è territorio Czersceñsi in ægritudinem prolapsus fatis concedebat. Languorem qui ad sepulchrũ inclinabat, morbi majoris (comitialem dicimus) implacabilis exagitatio subsecuta, sat brevem vitæ cursum præcipitabat. Fidem excedit febrile per dies viginti quatuor incendium, quod torrebat corpus exhaustum, ut ex medicorum sententia vivere,

patique

patique miraculosè censeretur. Inter illas succedentium sibi dolorum vicissitudines, larga per dies undecim passus sangvinis profluvia diuturna, lentaque morte conficiebatur. Amicis serum ostendit consilium necessitas, ad Clarum Montem vota properare, antequam vita excederet. Parent pijs inspirationibus, vota votis cumulant, ad Aramque sistere despondent. Vt solatia, quò magis inspe-rata ac inexpectata, eò gratiora acciderent, Diva fecit, cùm desperatam alijs valetudinem, integritatemq; virium redonavit. Vir Religiosus gratitudinis perpetuæ anathemate Divam honorans, tot beneficiorum authenticam recognitionē præsens ad Aram, fecit Anno 1647. Expertus est Cliens MARIæ, quod verè secundùm Damascenum de Dormit: B. V. *MARIA Officina Medicinæ ægrotantibus.* *D. Damasc: de Domit: B V. M.*

64. AD tributa viuendi (ægritudines, & quascunque ærumnas, sic appellat Romanus Sapiens de Remed: Fortuit:) mortalitatis conditio, damnavit *Sophiam Zamoyska* ex Illustrissima Zamosciorum familia; Totam inundarunt morbi, doloresq; per nova & nova symptomata crescentes adeò, ut in corpore nullum medicinæ locum reliquerint. Paralysis subsecuta loquendi facultatem ademit, & lingvam in silentio tres hebdomadas tenuit. Sophia ipsa, quæ nihil præter gemitum doloremq; novit, suæ salutis pulchrum è cœlo infusum invenit consilium; Ex adverso pendulam colebat Odigitriæ imaginis Imaginem. Illam ut poterat fatigatis nutibus mandat porrigi, afflato paralysis pestilentia lateri admovet, pectori apprimit, disvaviat, quæ voce prosequi non potest, mente vota promit, multumq; tacitis affectibus cum Imagine locuta, peregrinationem ad Templa Claromontana decernit in animo. Adhuc oblectabat mentem, & oculos, Divæ prototypo, versat in manu, cùm experitur, quod nesciebat valetudinis, & lingvæ beneficium, surgit, & paulò post iter prosequuta, gratiæ memoriam præsens in Actu dedit, Anno 1634 Mense Octobri. Quæ alios supplices salvas à morte, & nobis vitam repara, quia sola, ut loquitur Hondemius Christiados, libro 6 Seneca. Hondemius lib: 6 Christiados.

Vt sis verè solamen miseris,
A salvante nos prælegeris
Virgo volens, quod velle crederis,
Defende nos à fauce funeris,
ô MARIA.

65. Ex

65. EX Pomerania meruit videre Divæ nostræ patratum prodigium Alexander Medy Civis Gedanensis, fama magnalium Mariæ crebrescentium evocatus, visitavit sacram in hoc Monte Imaginem. Hic fuisse, vultum Virginis vidisse, prodigialium operum monumenta aurô, argentoq; cælata è muris parietibus veluti è rostris, pro Mariæ clementia perorantia vidisse, tantùm profuit, quantùm valetudo potuit æstimari. Ad premendam universæ carnis viam, expugnatus morborū exercitu urgebatur. Febrium æstus, pareses, tædia, pleurthres, spasmus, aliaque solâ crudelitate, quàm suis nominibus notiora portenta nobilissimorum Vrbis Gedanensis Medicorum fatigabant, & confundebant industriam, quæ profusis liberalibus impendijs emebatur. Divæ Claromontanæ memoria occupavit cogitationem Alexandri, necessitas ad vota peregrinationis compulit, quæ ut nuncupavit, surrexit ad sui Nominis mensurā sanitatis robur ac fortitudinem consecutus. Præsens beneficium subscripsit.

Alexander Medy, Serenss. Regis Vladislai IV., Aurifaber Gedanensis, Anno 1638. 15 Iulij.

66. IN Pannonia quoque suarum gratiarum explicat trophæa Diva Claromontana. Novit, & recognovit vota solvens Nobilis Demetrius Sokołowich, ad Aram Sospitæ Mariæ hîc supplex Anno 1679. 10. Februarij. Anno præcedenti 1678. cum Magnif. D. Zrenio inter Cæsarianos milites existens in conflictu cum Vngaris rebellibus, globo per sinistri lateris transversum traiectus, fracta per globi violentiam costâ ex equo prolapsus letali deliquio langvebat. Mentem eo tempore subiit recordatio Divæ Claromontanæ miraculorum, quæ à permultis & varijs personis ad sacram eius effigiem patrata referebantur, spondet ad eius Aram supplex Homagium si hinc hostium, inde vulnerum absolutus, periculis libertatē consequeretur. Vires deinde derivavit in corpus ab recollecto animo, dum adhuc acri conflictu dimicant alij, ad stagnum proximum reptavit cadentibus undique consodalibus ab hostili gladio, vivus ab rebellib9 Vngaris in oppidum Hemmatz deductus, per triduum in continuo sangvinis profluvio ex vulneribus absq; Chirurgo semivivus decumbens desperasset, salutem, vitam, & libertatem, invocatum ex hoc loco Numen Maria adfuisset, quæ vires ad fugam, salutem, vitam & libertatem, clienti supplici donavit. Huc relatum & in Fastos adnotatum Anno & die quo supra.

67. Ad-

167 ADmiranda sunt omnia Opera Mariæ; Et quis (cum Basilio Seleuciæ Episc: Orat de Annuntiat. Deiparæ) *magnam Dei Genitricis virtutem non veneretur, quiquanto eos omnes intervallo post se relinquat, quos Divorum locò habemus, non miretur? si enim Christus servis tantam gratiam contulit, ut solo contactu, imò verò solâ corporis umbra ægris præsidium afferre possent, qualē vim adversus omne morborum genus Virgini Matri collatam fuisse putandum est? an non multò maiorem, quàm cæteris Christi imperio subiectus? Omnino res clara est.* Basilius Seleuciæ Episcopus.

CAPVT IX.

Clientum recitat Authographa, in quibus superata complura vitæ discrimina referuntur.

168 PRimum legitur Authographum sub Anno 1616. G. D. *Stephani Ossowski*, cujus tenorem in suo cursu pono.

1. *Ego* Stephanus Ossowski *de famililia dicta Gryphorum ex Palatinatu Lublinensi, existens Constantinopoli cum M. D.* Petro Ozgá *Capitaneo Trebowlensi, qui tunc Legatione ad Imperatorem Turcarum fungebatur, quando recreationis causâ cum alijs nobilibus versùs Asiam navigabam, tanta mare tempestas miscebat, ut in profundo ejus fuissemus, ipsi nautæ re ex salute nostrâ desperatâ manus operi subtraxerunt. In tanto periculo constitutus, preces meas & vota ad Divam Claromontanam converti, ut sua deprecatione Deus Opt: nos à morte præsente liberaret. Factum est, ut miseratione divinâ per merita Sanctissimæ Virginis affulgente, ad portum salvi appulissemus.*

2. *Jbidem lue pestifera multis è nostris nobilibus & familia absumente, ego licet illa contage infectus essem, vitâ tamen superstite, ad propria remeavi.*

3. *Profectus deinde in Valachiam, ad bellum Cecorense, in periculis ijsque crebris, conflictibus, cùm constanter egissem, tandem ab hostibus captus, & in vincula conjectus, duobus annis in carcere Krimensi detinebar, sed favore Divæ Virginis inde exemptus in Patriam redij.*

4. *In prælio Halicensi contra Kantimirum, item in triplici concertatione cum Kosacis rebellibus supra flumen Mozna, demùm in lo-*

in loco dicto (Cubilia ursorum) *ubi densa grando telorum nimbique plumbei nostros impetebat, tutante Divâ illæsus.*

5. Demùm cùm Dominus Tartarorum fines Poloniæ vastaturus advenisset, mansi sub Civitate Bar, cum alijs in preludio pugnæ insequendo quendam ex hostibus, incidi ex improviso in insidias scytharum, & ab his jam jam capiendus aut occidendus, per tutelam M A R I Æ *mirabiliter ereptus. Denique in alijs locis certaminum cum scythis, Divino præsidio à sorte infausta sum præservatus.*

Hac recolens instigante conscientiâ ulteriores cum votis meis protrahere moras nolui, sed obtenta à meis subsignanis dimissione, à finibus terræ tam longum iter emensus, ex intimis præcordijs gratias ago in hoc loco Deo Opt: qui me per interpositas preces Sanctissimæ Virginis M A R I Æ *in prædictis alijsque periculis salvum & incolumem servare dignatus est. In cujus rei memoriam &c. &c. Dominica 4. post Pascha Anno 1626.*

Stephanus Ossowski *mpp:*

Ad suum Etymon tot victoriarum laureis *coronatus*, quo loco posuerit, Sapientiæ 7. quibus affectibus coluerit exprimere potuit illud Sap. 7. usurpans: *Super salutem & speciem dilexi illam; & proposui pro luce habere illam, quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem mihi omnia bona cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius, & lætatus sum in omnib⁹; quoniam antecedebat me istâ sapientia* M A R I A.

69 EAdem Sapientia Comes & Dux antecedebat Nob: *Ioannem Stankiewicz* cum morbis & hostibus luctatum, cujus legitur in hunc tenorem Syngrapha.

Ioannes Stankiewicz *recognosco sub conscientia, me gravissimis morbis pressum, cùm nullum efficax sanitatis remedium inveniri posset, votô Claromontanæ visitationis conceptô, pristinæ integritati restitutum, Anno 1622.*

In Volchiniam postea castra contra Turcam secutus, grandioris tormenti globo traiectum, cui insidebam, stratúmque illæsus ipse equum desideravi, vota ad eandem Patronam tuli, & inter tot Turcici martis fulminantis victimas, cadentibus igne ferroq; ab utróque latere miserandis funeribus, illæsus evasi.

Ea-

Eadem hebdomada septima die Mensis Septemb: acri conflictu cum Turcis pugnavimus, eductæ ex parte nostrûm tres turmæ, in quibus vix quingenti bellatores censebantur, in Turcarum sexaginta millia irruerunt, socius & ego coméſque periculi, accepto vulnere in manus barbarorum deveni, sed repetito ad Divam Claromontanam MARIAM *proposito, statui, si è medio discriminum evaderem, ad majorem ejus cultum & venerationem gratias, quas percepi, me promulgaturum, & protectricem ejus dexteram habui. Hæc vota mea solvendo, patrocinia Dei Matris* MARIÆ, *meâ manu conscripta, & subscripta, ad perennem gratitudinis contestationem, in librum Miraculorum inserenda depono Anno 1628.*

Joannes Stánkiewicz *mpp.*

Meritò profiteatur cum Doctore Seraphico in Psalte: B.V.M. *Adjutorio sancto Tuo evasi pericula mortis, & de manu crudelis subterfugi.* S. Bonav: in Psalt: B.V.

70 Illud quoque mirificam MARIÆ Virtutem, ob benignitatem testatur, quod in actis Parthenijs scribit Vir Equestris *Paulus* Czárkowſki Lithvanus, cujus recognitionem subijcio.

Ego Paulus Czárkowſki *ex Lithvania, Districtûs Novogrodensis, profiteor me sub annum 1634. in expeditione Moschovitica cum Serenissimo Rege* Vladislao IV. *letalibus vulneribus affectum ac desperatum fuisse, sed voti beneficio ad visitationem Divæ Czestochoviensis persanatum miraculosè, ac sublevatum convaluisse.*

Alia occasione invasus ab hostibus, cúm resistendo vires impares viderem, præcipiti consilio & casu, ignarus artis natatoriæ in fluctus profluentis me conjeci, & hic extremè periclitatus, dum vota renovo, ad littus incolumis præter aliorum spem & opinionem enatavi.

Denique casus, infortunia varia, quotquot objiciebantur, auspicijs MARIÆ *Claromontanæ feliciter illæsus ubique superavi. Pro quibus immensis favoribus, quàmvis longè beneficijs impares,*

has tamen exiles gratiarum actiones præsens persolvo, ac me in perpetuum Reginæ Misericordiæ mancipium subscribo.

Idem qui supra *Paulus Czarkowski* Lithvanus Districtûs Novogrodensis *mpp.*

Et unde tam imperiosum jus datum Virgini ad propulsanda à Clientibus discrimina, nisi à plenitudine gratiæ? quia sicut testatur D. Bernardinus Senen: tomo 1. Serm: 6. art: 5. cap: 10. *Excepto Christo tanta gratia Virgini à Domino data est, quantùm uni puræ creaturæ dari possibile esset.*

D. Bernard: Senen: tom: 1. Serm: 6.

71 DErivavit exuberantis gratiæ rivos & in G.D. *Samuelem Westawski* S.R.M. Aulicum, cujus genuinum tenorem in recognitione gratiarum propono.

Testor me concepto voto in Livonico bello Anno 1658. à peste inter tot vivas mortes servatum, quamvis illorum, in quorum consortio vixi, plurimi obierint.

Necdum exolutô votô in Vercensi prælio à Moschis captus, similiter concepto voto ad Czestochowiensem Divæ Virginis Imaginem, illæsus Moschuam deductus vixi quadriennio captivus, ejusdemque Virginis beneficio liber evasi.

Iterum neglectô votô subij grande periculum à seditiosis militibus post cædem Vincentij Corvini Gassenski, volentibus me quoque ejus innocuæ cædi superaddere.

Denique à S.R.M. ad Magnum Ducem Moschuæ ter ablegatus, ejusdemque Majestatis in Vkrainam internuntius, inter bella & ignes, liber pericula evasi, ubique feliciter confecto negotio, invocata ope Beatissimæ Virginis, cùm tamen humanitus præsentissima mors in hisce occasionibus impendebat.

In quorum fidem hoc in loco sacro testimonium depono cum gratiarum actione humillima 13. Novemb: Anno 1669.

Samuel Westawski S.R.M. *Aulicus* mpp.

Materna tua fecit pietas, quod non oppressit Clientem multiplicata calamitas. Ad quem alium confugiemus filij miseriæ, si nos repellis Mater Misericordiæ? Ergo

Festina Miseris misereri Virgo Beata.
Nam Te si recolis miseri fecere beatam,
Ergo bea miseros, quorum Te causa beavit,
ô MARIA.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS SEV HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO VIII.

Paralytici, Podagrici, Hydropici, Leprosi, Ulcerosi, Caducô morbô, Plicâ, Spasmô, Calculô, vexati, votis ad Sacram Imaginem nuncupatis vigori pristino, vitæquè restituuntur.

Hic revelatur.

Secundùm Rychardum à S. Laurentio Lib: 4. de Laud: B. M. V.

SAMARITANA MARIA.

SAmaritano Nummorum diviti, qui duos ad curationem seminecis, quem jumento proprio superjectum bajulavit, nummos erogavit, Samaritanam jungo, Christo, qui in sua carne infirmitates nostras, quas curaret, portavit, & ad vulnera corporis & animæ pretium redemptionis impendit, MARIAM, quæ Richardo à S. Laurentio Lib: 4. de Laud: B. V. dicitur *Samaritana vigil, & Misericors;* quæ uberi latice lene miserationum oleum, ac dulce solationum vinum, apertis, occultisque naturæ læsæ vulneribus affundit.

CAPUT I.

Paralyticos relevat MARIA.

1 QVia ad omnes plerumque sanitatis, naturæque defectus indaga-

Hypocrates dagandos est *Vita brevis, ars longa, experimentum fallax, judicium difficile* (ut inquit Hypocrates in princ: Aphorism:) jure ad Divam Clientes recurrunt Samaritanam MARIAM, quæ ex gratiæ, gloriæque dotali proventu sumptus ad medendum ægris impertitur Hos obtinuit A.R.D. *Iacobus Neopolitanus*, Parochus Zbucinensis. Anno 1620. Mense Majo paralysi prostratus obriguit. Omnes curæ frustratæ, & judicia peritorum immedicabilem dixerunt. Sublato corporis vigore, singulari dono mentem integram occupavit Divæ Claromontanæ cogitatio, ad eam suspiravit, & subitaneo prodigio membrorum, sensuúmque deperditas facultates resumpsit. Aureo Anathemate gratitudinem testatus vota deposuit. Anno quo supra, lœtúsque cùm Andrea Cretensi prædicavit, Mariam esse, *Lætitiæ organum & immensi gaudij Genitricem.*

Andreas Cretensis Oratio: de Assumpt:

2. PAstoralis muneris curas, laboresque rependerunt abundè subditi A. R,D. *Petro May* Commendatorio Łassoviensi Diœcesis Chełmensis, qui violentiâ pestilentis apoplexiæ dejectus, novē hebdomadis fatiscebat. Affecit immitè malum subditos, vicinosque boni Pastoris, collatis ad invicem consilijs Divæ Częstochoviensi supplicant, vitam ac sanitatem morienti deprecantes. Sinceritas pij affectûs non meruit repulsam pati. Surgit vigorem novum indutus, vitamque debere Divæ nostræ præsens fatetur, Anno 1632. 24. Iulij. Dives in omnes Maria, dona gratiarum partitur: & quid non dives? quandoquidem ut ait D. Epiphanius Orat: de Laud: M. *Virgo MARIA invenitur esse cœlestis sponsa & Mater, quæ donorum antenuptialium nomine Spiritum Sanctum accepit, dotis verò gratiâ cœlum unâ cum paradiso.*

D. Epiphanius.

3. NOn invidendi & exteris MARIÆ favores. A. R.D. *Georgius Skopek*. Ecclesiæ Collegiatæ Oppoliensis Canonicus & Custos, dimanante in corpus totum affectione malignâ capitis, apoplexiâ correptus, desperatus decubuit. Spebus apud mortales quas alebant curæ, deperditis, & sumptibus, ad Divam Częstochoviensem vota festinavit. Successit in ægro corpore etiam sensibus rigefactis, animi sensus melior, ad cujus desideria Diva Mater inclinavit misericordiam. Miserum in optata valetudine constitutum, ad suam Aram sistens. Anno 1654. 20. Augusti. In Hypomnema gratiarum relatum. Si suis coronat miserationibus Sacerdotes Maria, verè in Menelogo Græco dicitur. *Corona Sacerdotum.*

Menolog: Græcum.

4. A con-

4. A Confinibus Moscuæ illud est quod sequitur G.D. *Marcianus Gorski* districtûs Orszynensis, Dux cohortium exercitûs Regij, Anno 1624. Smolenscij ex insidijs ferrô cinctûs, bina letalia, quæ cerebrum læserant, accepit vulnera; ad desperationem accessit paralysis affectio, quæ totum corpus in stupore sensibus privatum, tenuit quinque hebdomadas. Præfiniverant diem decretorium, chirurgi & Medici, sed fatalem terminum anticipavit moribundi Germanus frater, D. *Stanislaus Gorski* fratrem Claromontanæ peregrinationi despondet, & stupente natura ipsâ ad prodigium, pristinæ sanitati, vigoriquê restitutum huc stitit ad Aram 25. Martij, argumentum periculi, & miraculum in cicatricibus nôdum benè coalitis præsentatum, cui fidem fecerat A R.D. *Præpositus* de *Starosielsko*, & R. P. *Gvardianus* Conventûs Smolenscensis Ordinis S. Francisci Strictioris Observantiæ, uterquê testis oculatûs miraculi. Nutrit ac solatur pia Mater ægros, quia illa est secundùm D. Bonav: in Litanijs B. V. M. *Mamilla Orphanorum, & consolatio afflictorum* MARIA. D. Bonavi in Litan:

5. EAdem natura Matris & Filij, eadem quoque clementissima potestas. Imperat Filius *tibi dico surge* & surgit, imperat & Maria, surgunt, quos maligna paralysis affectio prosternit. *Anna Zabińska* Civis de Zabno, tacta paralysi lectum 6. annis premebat, industriam medicantium, spesque omnes lusit pertinax rigor. Votorum scopus Maria. Ad ejus Aram in Claro Monte peregrinatio in animo statuta, rigefactum corpus imbuit. Sublevata prodigiô, quò collimabat animus, sequitur, est ad Aram grata cliens, sospitam suam Divam nostram adorans. Protocollis Mariæ Magnalium inserta gratiæ memoriâ. Qui amatis in cliente Mariæ Clementiam propitiam habituri, implorate cum Houdemio. Houdemius Lib: 6 Christiados.

Summi Regis Mater & Filia,
Cui nullus par est in gloria,
Tua Mater dulcis Clementia,
Sit nunc & tunc nobis propitia.

CAPUT II.

Podagricos, & Hydropicos, sanat MARIA.

6. ADm: R: D. *Paulus Kurdwanowski* malignis febribus correptus, sensuúmque facultatibus læsis, voti beneficio, quod ancti ad Divam Claromontanam nuncuparant integrè convaluit. Neglectam

ctam, an dilatam voti solutionem dum moratur, podagrâ affectus, eadémque uno & altero mense nonnunquam diutius laborans torquebatur. Suscepit libenti animo, cœlo monente consilium, ut vota solveret, iter aggreditur, imbecillem valetudinem incommoditatibus, cùm autumnalibus imbribus aura frigeret, committit præsénsque vota deponit, expertus acerrimorum dolorum vehementiam evanuisse. Authographumgratiæ dedit Anno 16 4. 25. Octob: Porrigite manum qui exaltari cupitis, eriget Maria, sublimabitque, quos humiliavit antiqua Parens Eva, & in virtute potestatis, bonitatem ejus pietatis laudando, notam ei cum Anonymo vestram devotionem facite. Nam.

Anonymus.

Hæc est digna laudibus,
Quæ nostris criminibus
Contulit remedia.
Collaudemus igitur
Dum nobis conceditur
Jllam cum lætitia.

7. G. D. *Alberto Wezyk*, vice Iudici terræ Siradiensis, in acutissimis & incurabilibus podagræ doloribus, salus voto ad Divam Claromontanam quæsita est, cùm enim fefellisset conatus & sumptus contumax acerbitas, nec tractari nec leniri manu medica tolerans, votis appellavit Mariam cum peregrinationis proposito, & sentit beneficam In Hypomnena magnalium relatum dum vota præsens solveret Anno 162, 8. Aprilis. Non mirum quod salutem tribuat, quæ (ut ait Irenæus Lib: 3. Cap: 33.) *Et sibi & universo generi humano facta est causa salutis* MARIA.

Irenæus Lib: 3. Cap: 33.

8. PAri affectus pedûm cruciatu: G. D. *Martinus Mierczewski* vice-Capitaneus Rosanensis nullum ab arte medica levamen capiebat. Stipulatâ ergo ad Divam nostram devotione, illo pertinaci absolutus tormento, ad Aram Sospitæ Mariæ gratias egit, & se in tabulis Mariæ Magnalium Clientem scripsit Anno 1644 16. Iulij. tam benignæ Patronæ misericordias enarrando; Et justè quidem *Voluntas enim Filij est* (inquit Ry hardus a S. Laurentio de Laud: B. V. M. Lib: 2.) *ut Matrem ejus & Dominam nostram benedicamus in omni tempore, scilicet die & nocte, in prospe u & adversis, & ut laus ejus semper resonet in corde, & ore nostro, de ipsa meditando, ipsam laudando, orando, benedicendo,*

Rychardus à Laurenti lib: 2 de Laud: B. V. M.

do, illi gratias agendo, ejus magnalia prædicando, & ut laus ejus sit quasi frenum in maxillis nostris, nos refrenans à vitijs lingvæ, vnde & ipsa promittit cum Filio laudatori suo, Isaiæ 48. Laude mea infrenabo te, ne intereas.

9. NEc populare est Divæ nostræ beneficium in Cive Leopoleos Stanislao Grabowski; In ætatis provectæ cursu motricem pedum facultatem stitit intractabilis, & immedicabilis podagræ affectio. A desperatione, ad quam præcipitârant frustrata fine suo remedia, spem suam orditus venerabilis Senecio, æger ut erat in curru componitur contra Medicorum, amicorúmque disvadentiũ consilia. iter decretum voto prosecutus, ut sacri Montis attigit clivum, tota atrocis podagræ malignitas evanuit. Testatum beneficium fecit præsens. Quàm meritò, ut inquit Ekbertus Abbas: *Magnificat Te omniũ anima ô Mater Dulcedinis, & beatitudinem cordis Tui; unde salus nostra profluxit; collaudat omnis lingva piorum in secula seculorum, ô MARIA!* Ekbertus Abbas.

10. ALia mala premunt alios. Tumor hydropicus in Martino Głowácki, ex morbis quibus affligebatur diutiùs, sensim accrescens animam præfocabat. Evocavit Leopolienses Medicos, qui opem ferrent, sed maius jam vitæ discrimen erat, quàm ut posset humano studio propulsari: Ex arbitrio infirmi pendere sanitatem ut credas, persvadet fiducia, quæ cùm desperare prohiberet infirmum, miraculũ voluit. Ad Divæ Claromõtanæ Tẽpla iter vovet, quô factô detumuit humor nocivus, ac evanuit. Recognitum Anno 1575 Clientis Syngraphâ. Libet cum Mellilacteo Bernardo fateri. *Quàm bona Domina his, qui recto sunt corde, & rectè in omnibus consentiunt, qui recto sunt corde, his Advocata nostra, sola bonitate sua agente, præsentiæ suæ tantam plerumq; copiam exhibet, & quàm sit orabilis, exhibitione impertitæ gratiæ docet, ut innovati spiritu proclament per consolationem experientiæ: Salve Regina Mater Misericordiæ.* D. Bernard. super Salve Regina.

11. A*Lbertum Ozuchowski*, cùm diutiùs exagitassent morbi, in tumorem hydropicum creverunt. Anni medij tolerantia servivit prodigio. A medicantium curis nihil capessens solatij, visitandæ Imaginis Claromontanæ propositum concepit, corpus animum sequi cupiens, absolvit letali tympanite MARIA. Testatum, & Dyphtichis Parthenijs insertum, Anno 1634 4. Ianuarij. Plurima his similia consultò omittuntur, quia Magnalium MARIÆ tantummodò breviarium scribitur. Succurrit invocantibus MARIA,

quia (ut testatur D. Amedeus Homil: 7 de Laud: B. V. M.) *Adest huc de cœlo gloriosissima, & prece potentissima, propellens omne quod nocivum; & conferens omne quod bonum est, cunctis ex corde rogantibus se munimen præsentis vitæ tribuit, & futuræ, memor quippe quo fructu effecta est Mater Redemptoris, libentissimè suscipit cujuslibet preces peccatoris, & pro universo reatu pænitentium apud proprium Filium intercedit, sanè obtinebit quod volet Parens Charissima &c.*

D. Amedeus Homil: 7 de Laud: B. V.

CAPUT III.

Leprosis, ac vlcerosis, medetur MARIA.

12. MAlunt hîc tractari calamo, quàm ferro tangi, ægrotorum ulcera. Medicam illis applicat manum MARIA. Leprosum dedi hîc Partit: 3 cap: 10. num: 57. nunc apostematû ulcerumq; peste deformatos, Divæq; gratia persanatos, accipe. In exemplum venit Gen: D. Nicolaus Powierski, Districtûs Lenczycensis, apostematib⁹, quæ fœdâ pure manabant oppletus, nullum à medicina remediũ capiebat. Morborũ, ulcerũ, dolorũq; acerbitas crescens cum tempore, ut inexplicabilis fieret, loquendi facilitatem, mox & facultatem abstulit. Et quia illustrem sangvinem non inquinant ulcera sed scelera, Domûs inclytæ decori labem, non adspergit scabies putida, at vita flagitijs fœtida, inter illas corporis verminantis sordes, placitum Superis & candidum erga MARIAM fovit animũ, qui ad Divam vota dum properat (nec enim lingvæ aut vocis obsequio licebat) cum peregrinationis ad Montem Clarum proposito, siccata veluti ad ardentem clibanum ulcera adinstar squammæ detergunter, membrorum, sensuumq; facultas reddita, liberum periculo mortis reliquit.

13. NEglexit officium gratitudinis rei familiaris curis intentus, ideò ut fœdifragus punitur. Pirij pulveris pondo fermè flammam corripuit, quâ domus infessa, vicinos ad opem tumultuariam evocavit. *Nicolaus* Domesticæ supellectili Gazæque metuens, intulit se flammis medium, ubi dum nemine ferente subsidium periclitatur, nuper expertam Divæ miserationem appellat, cum peregrinationis decreto, quo facto emersit ex incendio duplicis voti reus, quod solvit Anno 1576. Fidem datam Mariæ servare, quotquot estis, aut decoro ambitu esse cõcupiscitis Mariophili & visitabit vos, hoc mihi,

hoc mihi, hoc idem vobis cum Damasceno polliceor (Orat: 2. de Dormit:) *Si vitia prompto atque alacri animo vitemus, virtutes autem omni studio, atque amore complectemur, easque socias adhibeamus, frequens illa ad famulos suos veniet, ac secum bonorum omnium agmen trahet, Christumq; Filium suum, omniumq; Regem, ac Dominum in cordibus nostris habitantem assumet MARIA.* D. Damasc. Orat: 2. de Dormit.

14. NObilis Anna Szyszkowska, ejusdem Nominis Neptem Annam Octennem, domi suæ fovit. Matura ferendæ calamitati, papulis, ulceribus, scorbuto, insessa, & interaneis infusum virus patiebatur, quod æstu suo nullo remedio placabili, totam depascebat. Duabus hebdomadis cœcitatis plagam toleravit, cùm palpebras implessent pustulæ, magna ad prodigium patientia in parvo corpore. Tantæ miseriæ remedium à Diva Częstochoviensi votis implorabatur, quorum munere venit, ut Diva Mater, totam pestem, quæ intra & extra torquebat elideret, detersâ turpitudine, quam mordacium ulcerum vis asperserat. Redditæ cum puella gratiæ ad Aram Virginis Anno 1610. 2. Iunij. A putredine & corruptione corpus innocens præservavit MARIA. *Quasi virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris, & universi pulveris pigmentarij.* Cantic. 3. Clariùs Petrus Damianus Serm: de Assumpt: B. V. M. *Vniversus pulvis pigmentarius in Virgine projectus est, quando in ea virtutum Conventus reverendum sibi thalamũ consecravit, & si cæteris per partes Spirit⁹ adfuit, MARIÆ tamẽ tota plenitudo gratiæ pervenit.* Petrus Damianus Sermone de Assumptione.

15. IObæâ plagâ percussum Civem Varsaviensem Ioannem (agnomen non inveni) lego sub Anno 1598. Vlceribus toto corpore oppletus in syndone annis quatuor volvi, revolviq; debuit, si quando loci, stratique mutationem requirebat, in maximo vitæ fastigio à morte beneficium, tantorumque malorum medela unica expectabatur. Mons Clarus tot ærumnis solatium fecit, ut primũ enim ad ejus Aræ Marianæ limina peregrinationem decrevit æger, manus pedesq; deformiter cõtracti, qui decubitu quadriẽnali ambulare moverique dedidicerant, ad Divam animum sequi cupientes, diffluentibus apostematibus in pristinã Symmetriæ naturalis legem coiverunt. Viribus integer & animo vota solvit Anno quo supra, 1. Maij. Miseræ vitæ amarorem temperat dulcedo gratiæ, doloreq; leniunt lactis Virginei deliciæ, ut mèrito cum Houdemio lib: 1. Christiados, uberrimum illarum laticem fatearis, quo Filium lactat Nutrix Divinitatis MARIA.

Houdemius: lib. 1. Christiados.

Vber uber in lactis pabulo,
Lac propinat lactenti Flosculo,
Quem cùm Mater honoras osculo,
Plus florescis, quàm Sol diluculo.

16. E *Neapoli* non minùs illustre sequitur Divæ nostræ beneficium in Cive honesto *Andrea Panek*. Vlcus pestilens ingenu crevit, quod neglectum hyeme dum se committit itineri, in tuber virulentum collectum, in pedem acre venenum diffudit, quod exedens carnem, plura in pede patefecit foramina. Consumptis domûs modicæ sumptibus, collecta ostiatim stipe victitabat. Tempus aderat, quo ex Civitatibus & Oppidis multitudo agminatim ad Odigitriæ nostræ Imaginis visitationē properabat, cœpit & Andreas ire velle, sed molem corporis ferre non poterat, labantium pedum infirmitas, subalaribus tamen lignis molem hominis librans, & non tam progrediendo, quàm pondus prægravans trahendo sequi cœpit. Placuerunt viriles imbecilli corporis conatus Divæ nostræ. Pergit comite prodigio, quo progreditur ulterius, liberalius accipit gratiam, decedunt tumentia ulcera, ossa nuda in partibus nova carne superindui, obduci vulnera cœperunt, & quod longæ curæ, sumptusque dare non poterant, MARIæ gratia contulit. Testatum à Contribulibus prodigium, cuius vestigia patebant in cicatricibus nondùm benè coalitis Anno 1623. 20. Maij, Medicinalis est virtutum & meritorū Tuorum fragrantia ô MARIA! quia ut sentit Damascenus Orat: 1. de Nativitate: *Rosa quæ ex spinis, hoc est Iudæis, ortæ es; ac Divinâ flagrantiâ cuncta perfudisti.*

Damascen. Orat: 1. de Nativit. B. V. M.

CAPVT IV.

Morbum Herculeum seu Caducum compescit MARIA.

17. DOminam à dominādo dici placuit Divo Antonino. Rectè quidem Dominam MARIAM jure dicendam judica, quæ indomitum Herculei morbi furorem edomat. Primùm in Nobili *Alberto Strzalkowski*, qui, diuturno tormento morborum exagitatus, sat miseram vitam trahebat. Vnum malum ex alio dum nascitur, in Herculeum furorem actus, nonnunqvam unius horæ spatio quindecies spumans collidebatur, à Medicis, quos morbi natura fallebat, ad Di-

ad Divam Claromontanam vota festinat, & feliciter; sensit enim Numen Virginis morbus ferociens, ejusque vi infrenatus, liberum deinceps, pacatis sensibus, & animo uti, ad ordinatam clementioris naturæ legem permisit: Merito Tibi magna Dei Parens, parent omnia, quia ut ait Houdemius lib: 6. Christiados, Houdemius lib: 6 Christiados.

Advocata potens eloquio,
Cùm allegas fit tua jussio,
Maiestatis Rex micans solio,
Tuo Parens paret imperio.

18. IN Alberto viget, in Floriano floret, beneficentiæ Marianæ memoria. Nobilis D. *Florianus Łucki* supra unum annum & medium, exercitu morborum dejectus langvebat: ulteriorem calamitatem tranquilla mente & viribus ferre non potuit; nam illa malignitas morborum, adempta visûs facultate, per tres hebdomadas, Herculei furoris vi jactabat convellebatque desperatum. Collapso nihilominus corpore, spem erexit fiducia, quam in sinu Divæ Claromontanæ collocavit. Ad ejus Aulam votum fecit peregrinandi, respexit, surrexit, iter solvere perrexit, præsensq; Sospitam suam Mariam adoravit, dignam utique, cui post Deum omne genu flectatur, humili totius Orbis ruinâ, quæ sola post Deum per Deum, mundi hominumq; ruinas instauravit. Relatum in tabulas gratiarũ Anno 1611. 12. Aprilis. Veniat, cùm vocat Diva: *Venite ad me &c.* Rychardus à S. Laurentio num: 12. de Laud: B. V.

Cassus hominum spes proculcando.
Cæcus ad Coyllirium, ut illuminetur.
Ægrotus ad medicinam, ut sanitati reddatur.
Famelicus ad refectionem, ut bene procuretur.
Miser ad misericordem, ut misericordiam consequatur.

19. GEminatum producit miraculum in Filijs suis Martino & Petro: Gen: D. Stanislaus Małowski, è Palatinatu Cracoviensi: magni morbi, in morbum majorem (epilepticũ seu caducũ sic appellamus) commutati, duos insimul filios, *Martinũ* & *Petrum*, ante Parentum ora miserè admodum concutiebant: Nulla ars placare potuit illam sævitiem, quæ mærentem domum impleret. Adfuit opportunè cum solatio Admod: R. D. *Martinus Cracovień.* Ordinis S. Benedicti in Conventu Montis Clari Prior, Parentib9 insinuat, svadetque propitium è Clari Montis Sacrario MARIæ Numen implorandum,

randum, & implorat cum Parentibus, sistere ad Aram Filios appro- mittendo, successerunt pij conatus, quos promovebat fiducia, nam absoluti illo tormento pueri, cum Parentibus Tutelarem Heram in Imagine homagio venerati sunt. Recognitum interpositâ conscientiæ fide Parentum Anno D. 1623. 17. Iunij Fastos auxit: Interest cum Doctore Seraphico: quod *Famosa est Maria propter virtutes, & exempla sua tam laudabilia, famosior autem propter misericordias & beneficia sua tam inenarrabilia: famosissima verò propter gratias & privilegia sua tam mirabilia.*

20. MAgnifici D. Iacobi Sczawinski, Palatini Brestensis, Capitanei Lenczycensis, Nobilis Marita Sophia Sokołovska, fœcunda funerum Mater, succedentibus sibi annis, tres proles ediderat. *Franciscum, Barbaram & Vladislaum,* sed inauspicatum illis affulsisse heroscopum, quis negabit, dum vix natæ, caduco morbo correptæ perimebantur? Quartum enixa fætum insignivit *Casimiri* nomine; quem vix natum idem furor, veluti jam patientiæ maturum labefactabat. Infelicem mortis horam, quæ imminebat indubiè, prævenerunt vota ad Divam Claromontanam, cum Visitationis ejusdē proposito, quo facto, nō tantùm placata, at sublata, penitùs malignitas, liberum mortis periculo reliquit. In Actorum tabulas relatum à Parentibus, dum gratiæ redderentur, cum majori Anathemate Anno 1626.

21. PAr beneficium à Diva nostra habet in trienni Ioanne G. D. *Ioannes Biernácki* è Palatinatu Siradiensi. Parvus homo, herculei morbi tyrannidi ferendæ impar, inter Parentum manus violenter exagitabatur, cùm nihil prosunt omnia, sola Maria medetur, ad cujus Imaginem, ut Filium despondent, tormento illo absolutū læti aspiciunt: Patronam votivis muneribus honorarunt, gratiæ sibi Filioq; præstitæ præcones, Anno 1627. 9. Iunij.

22. SImile seculum præcedens habet gratiæ Marianæ monumentum. Nob: D. *Olszámowski* Filius, qui infans necdum se vixisse noverat, vitæ calamitates graviores tulit, morbis confectus, successit in parvum corpus morbus major, qui pusionem, seu in strato, seu in Parentum gremio foveretur, correptum collidebat. Divā Claromontanam appellant votis, & Filium, qui quovis die octennis vicibus corripiebatur sanum recipiunt. Relatum in Actis Anno D. 1698.

1598. 5. Iunij. Inexsiccabilis est Pietas MARIÆ, à qua animæ & corporis medicina provenit. Audi D. Bernardinum Senensem. Tom: 3. cap. 5. *Tota Trinitas hanc inæstimabilem Virginem ostendit esse Electorum omnium Genitricem piam, inexsiccabilis pietatis.*

23. ANna *Kâthlowná* de *Wągrowiec*, annis quindecim; *Barbara* de *Myslenice*, annis septem. *Iacobus Gnatik*, ex Oppido Krosniewice Hortulanus mensibus quatuor. *Matthias Pieczonká*, nonnunquam per horam senis vicibus, comitiali morbo, qui nullum capiebat ab artibus humanis remedium, prosternebantur; Desperatis, spes una fuit MARIA recuperandæ sanitatis, ad cujus Claromontanam Imaginem, dum vota maturant; tormentis absoluti letalibus, integra sensuum viriumque facultate potiuntur, providet necessitatibus supplicum MARIA, vigili oculo, quas prævidet; unde non immerito D. Amedeus Homil: 8. de laudib: B. V. M. fatetur. *Sancta animalia de quibus in Ezechiele legitur, quòd ante & retro, intus & foris, atque in circuitu plena sunt oculis, labores hominum & dolores, casus, defectus, cæcitates, invaletudines, extrema pericula, incertos exitus vitæ, & mala quæque humani generis non æquè, ut Dei Genitrix, valent examinare, examinando cœlesti auxilio diluere & propulsare. Quò enim sublimius immensi Regis Cor aspicit, eò profundius Divinæ gratia pietatis afflictorum misereri, & miseris succurrere novit MARIA.* D. Amedeus Homil: 8. de Laudib: B. V. M.

CAPVT V.

Calculi dolores lenit, curatque MARIA.

24. QVemadmodum in amoribus MARIÆ, ita & hic locum principem meruit, Magnus barbaricæ feritatis Domitor, Summi Pontificis VRBANI VIII oraculo laudatus, amoribus cultus Vladislaus IV. sub Anni Millesimi, Sexcentesimi, quadragesimi quarti decursum, immedicabilibus calculi doloribus labefactatus Varsaviæ decubuit; collapsis Medicorum spebus, ad Divam Claromontanam cum votis recurrit. Potitus cupita valetudine, Sospitæ Mariæ gratitudinem testatus est, in aurea centum aureorũ lamina, cuius inscriptionem ex consilio ad Partit: duodecimæ Caput secundum repono.

Quadriennio post, scilicet Anno 1648. rediit solito gravior infirmitas, iterum calculi doloribus, qui medicam facultatem excedebant, torquetur, medicis desperantibus, propius lectulo admoveri

jubet.

jubet Odigitriæ Imaginis Imaginem, in qua Præsentem Divam sic compellavit. *Quandoquidem isti rudissimi homines non possunt meæ consulere sanitati, Tibi Patrona mea singularis, cuius tot beneficia in diversis sum expertus casibus, humillimè supplico, Tu digneris pro Tua solita Clementia vitam meam langventem ac deficientem mihi restaurare.* Non frustravit Spem Religiosissimi Principis MARIA, summa orbis nostri lætitia, incolumem sedatâ contumacium dolorum acerbitate restituit. Testem gratiæ solito maiorem argenteam bracteam fieri curavit, & per intimum è suis Cubicularijs Magnif: D. *Stanislaum Skorzewski* ad Aram Claromontanam festinato itinere, ne diu votorum reus teneretur præmisit: Credo quidem omine meliori Poloniæ Regina MARIA, quam olim Balthasaro Regi nostro vitam precata Daniel: 5. *Cùm enim Optimates ejus turbabantur, Regina autem pro re quæ acciderat Regi & Optimatibus ejus domum ingressa est, & proloquens ait: Rex in æternum vive, non te conturbent cogitationes tuæ, nec facies tua immutetur.*

Daniel: 5.

25. ET Illustrissimus ac Reverendissimus D. Casimirus Florianus Dux in Klevvan Czartoryski, Archiepisc: Gnesnensis Legatus Natus &c: propitium in simili tormento Numen Divæ nostræ expertus est, quod ut palam faceret vota solvens in Claro monte, gratiæ testimonium R. P. Matthiæ Orzevvski Societat: IESV Confessarij manu conscriptum reliquit, quod quia prolixius est, non nihil suis locis in leges brevitatis contractum dabo.

Anno reparatæ salutis nostræ Septuagesimo 1. supra Millesimum Sexcentesimum, Illustrissimus Princeps ac Reverendissimus D. Casimirus Florianus Dux in Klewan Czártoryski, Episc: Vladislaviensis & Pomeraniæ, Varsaviæ 3. Maij, periculosissimo calculi dolore correptus tolleravit septem diebus acutissimos cruciatus. Dum pararetur è calida balneum, leniendi mali huius remedium, Divinæ Parentis opportunissimo, ita reor, instinctu, Gener: D. Stephanus Kozerski, tum ab obsequijs Illustrissimi Principis, habuit vnculam sui in Deiparam Virginem, juxta Claromontanæ prototypum effigiatam cultus tesseram, quam è collo pendulam gestabat, eam Illustrissimi Principis superingruens malum sollicititi obturibus proposuit. Fiduciæ plenissimum abolendæ huius infirmitatis concepit effectum, rogavitque eos, qui præsentes aderant, videlicet R. P. Orzewski Societ: IESV,

Magnif: ac G. D. Gregorium Lesiewski *Venatorem adhuc Ravensem & Aulæ Præfectum, ac prædictum* Stephanum Kozerski (*quia præ imminenti cruciatu, ipse Princeps vix aliquantulum adgeniculari valuit*) *ut è genibus recitarent Litanias Lauretanas, juxta, ac concipiunt Illustrissimi Principis Nomine, votum visitandi, ubi convaluerit à morbo, innumeris Claram in Monte Claro miraculis, Divinæ Parentis Imaginem, vix orandi finis impositus & vovendi, ecce somnum sese occupantem prætendit Princeps, cui morem gerens quievit: Impleto salutari somno, expergefactus, se omni penitus dolore levatum ostendit, &c. &c.*

Nec amplius à quindecimo Mense ad præsentem malum hoc recruduit, quoties enim ex prævijs quibusdam dispositionibus, dolorem redire suspicaretur, toties ad Divinum hoc Amuletum (Virginem Deiparam loquor) certus bonæ spei confugere solitus est, cujus beneficij gratissimus Princeps memor, quotannis, solvendi voti gratiâ, Beatissimam Virginem Claromontanam, quæ *Salus Infirmorum* ab Ecclesia dicitur, quoad superstes futurus & incolumis, invisere constituit ex Anno 1673. die Mensis.

Quoties autem revisit Montem Clarum Illustrissimus Princeps è longinquo pedester procedebat, propensissimæ erga Divā Nostram Religionis imprimens vestigia. Laudavimus cum Divo Casimiro Principe pro ArchiPræsule Casimiro Divam, accinentes. Rythmi D. Casim: Princi: Polon:

Benedicta, per quam victa
Mortis est versutia:
Destitutis spe salutis,
Datur indulgentia.

26 NOb: *Annæ Grabowska* Filius, doloribus acutissimis cruciatus, quid pateretur loqui non potuit. Vitam & medendi curam ancipitem fecit ignota immeriti in innocenti puello supplicij natura. Exploravêre tandem medici calculum esse, cujus cruciatûs nec tollere nec lenire potuerunt. Invisunt Patres Societatis IESV mærentem cum dolente Filio Matrem, svadent ut luctantem cum doloribus & prope succumbentem parvulum, Atletam patientiæ, Divæ Claromontanæ despondeat, ad Aram ejus sistere supplicem promittendo. Ab humanis auxilijs transtulit animum ad salutare consilium

filium religiosa mulier, votis offert filium, & magno miraculo, placatis sublatisq; doloribus absolutum recipit. Legitimè cognitum notatumq; Anno 16 2.

Optima Matrum, Filiorumq; Mater MARIA, Reparatrix est omnium. Non ambigimus, nam ex Divo Anselmo novimus. *Qui potuit omnia de nihilo facere, noluit ea violata sine MARIA reficere, Deus igitur Pater est rerum creatarum, & MARIA Mater rerum recreatarum. DEUS est Pater constitutionis omnium, DEUS enim genuit illum, per quem omnia sunt facta; & MARIA peperit illum, per quem cuncta sunt salvata; DEUS genuit illum, sine quo nihil penitus est: & MARIA peperit illum, sine quo omnino nihil bene est. O verè Dominus tecum, cui dedit, ut omnis natura tantum deberet secum.*

D. Ansel. in Orat: ad B. V. M.

CAPUT VI.

Plicâ, Gozdziec vulgò, spasmo, seu membrorum contractione divexatos sanat, restauratq; MARIA.

27 AD aliud morbi genus, in Septemtrionalibus oris, ut frequentissimum, ita perniciosissimum digredior. Alijs quidem gentibus nec ipso notum nomine, Sarmaticis plagis infensissimum; cùm genuinum nomen non habeat, ab effectu Plica dicitur, quòd ita complicet pilos capitis, ut nulla arte ad pristinam legem redigi valeant. Morbus est ex acerrimis & mordacissimis humoribus natus, nonnunquàm per seminalem propagationem in Nepotes contagem trahit, nonnunquàm incantationibus magicis inducitur, compertum est hac tempestate Leopoli, Cracoviæ, Posnaniæ, eandem pestem in varijs liquoribus, Christianis apud Iudæos propinari. Diversæ naturæ cognoscitur, potuum ciborumq; delectu gaudet, alio placatur, proritatur alio; letalia secum trahit symptomata, maciem, deliquia, membrorum contractionem, naturali modo vix leniri, non tolli penitus potest; solus ludit facultatem medicam, mitiùs agit cùm pilos complicare cœperit, quos si quando oneris impatienti præscindere contigerit, nonnunquam vitæ spes amputatur. Et hæc per anticipationem, ut è natura morbi immedicabilis, Miraculi, gloriæq; MARIÆ claritas magis effulgeat: illustre hic exemplum dedi Partis 3. cap: 2. Num: 7. Nunc ad alia.

28 G D. *Ioannes Chedżiński* Districtûs Ciechanovien: hac perniciosa peste affectus, maciè tabeq; conficiebatur. Exedit & corpus mordax malum, ut vulneribus scateret: unde, cùm vita illa misera venisset in fastidium, à morte remedium petebatur. Optimum fuit quærendæ sanitatis exordium, medicinarum contemptio, humanorum consiliorum neglectus. Labefactatis spebus, ad Montem Clarum, veluti *Bonæ Spei* Promontorium, vota tulit; adfuit implorata MARIA, quæ ab ultimo vitæ termino intereuntem reduxit, persanavit, pestilens virus extinxit, novis viribus imbuit. Gratus Cliens, anathemate argenteo beneficium testatus, in Analecta gratiarum memoriam miraculosæ sanitatis dedit, Anno 1647. 19. Octob: Canendum est de MARIA cum Anonymo:

Hæc est stella Maris, vitæ Via, Porta salutis B. Alanus.
Regula Iustitiæ, Limes, Pietatis Origo
Virtutis veniæ Mater, Thalamusq;,
Hortus conclusus, Fons consignatus, Oliva
Fructificans, Cedrus redolens, Paradisus amœnus.

29 V Irtutum & literarum Studiosus *Albertus Zatorius* de *Zator* in Sendomiriensi Collegio Soc: IESV humanioribus disciplinis navabat operam, imbecilla semper valetudine, quam hereditarius morbus Gozdźiec attenuabat. A spe melioris vitæ deiecit, tenuitq; duas hebdomadas in lectulo implacabile malum, sævijt & in animũ, quem confuso rationis usu, suum esse non permisit. Visitarunt memorati Collegij Patres ægrum, sed ubi desperatus nullum capit remedium. R. P. *Gorski* Societatis IESV, Majoris Studiosorum Congregationis pro tunc Præses, ad Aram vitæ D. Claromontanam vota pro ægro sodali nuncupat. Efficaciæ quantæ fuerint religiosa desideria, docuit felix eventus, moribundus enim veluti rore vivifico perfusus, vires exsuctúmq; corpus collegit, suiq; compos, quanta sibi fecisset MARIA, testimonio Collegij Sendomiriensis confirmat præsens. In Fastos adnotatum. Anno 1624.

30 I Ncredibile est, quot vindicati ope Divæ Claromontanæ ab hoc tormento, suam in acceptis huic loco referunt sanitatem. Privata publicaq; notitiâ constat propè innumeros esse. Huc Senatorum Procerumq; permulti (ut reliquos status inferiores prætercam) votivam peregrinationem obeundo, graviorem contorti capillitij sarcinam deportant, & hoc loco abscissam (cùm aliàs absq; proximo

vitæ periculo deponi nequeat) relinquentes, omnem dolorem vitiūq; adeo letiferum extinctum, amputatumq; experiuntur. Et hoc maximè probat effusas in nos miserationes MARIÆ, quia ut ait Bernardinus de Busti Parte 4. Serm: 3. Marialis: *Maximum effectum nobis Misericordiæ impendit, quia nobis miseris captivis, & mendicis dedit Filium suum DEVM, captivis in pretium, famelicis in viaticum, laborantibus in præmium, infirmis in medicamentum, & cum ipso dedit nobis Regnum Cœlorum, & omne bonum.*

Ber: de Busti P. 4. Serm 3

31 PEregrè veniunt ad Montem Clarum, veluti ad Natales Cunas prodigia. M. D. *Stephanus* Prætor Vngariæ, incurabili spasmo seu nervorum convulsione per dies triginta conficiebatur, nec nisi modico potu per illud tempus vitam sustentabat. Desperantibus & obseqvium negantibus incurabili malo Medicis, spes amicorum alebat D. Claromontana, ad eam vota peregrinationis feruntur & vitæ melioris jam morienti gratia prodigiosè redonatur. Anno 1540. Egregiè omnino D. Bonaven: in stimulo amoris §. 5. Cap: 19. *Regina est Misericordiæ, quia non est in hac vita sic desperatus, sic miser, sic infirmus, cui non impetret misericordiam salutarem, si ad suum declinaverit regimen.*

D. Bonav: in stim: Amor. §. 3. Cap: 19

32 ANno Domini 1594. Species quædam concussionis latè grassata per Poloniæ ditiones multos sternebat. Invasit quoq; Domum G. D. *Ioannis Kuczkowski*, quem, postquam deiecit ad diutinum decubitum, in Conjugem, filios. & familiam desæviens, æquali omnes domesticos supplicio conficiebat. Accessit ad calamitatis cumulum, in ea sorte, mutuorum obsequiorum defectus. Mors in propinquo dum vitam lacessit, votis & precibus ad D. Claromontanam recurrunt, & ab ea Cœleste reportant antidotum, quo persanati vota supplices solvunt, Anno quo supra. Plurima consultò prætereo tenax propositi, quod brevitatis commonefacit. Si præcedenti sæculo & hac ætate nostra Clientes suos, novis suæ gratiæ stigmatibus illustrat, persvadendum nobis est, imo (ut ait D. Amedeus Homil: 8. de Laudibus B. V. M.) *Sciendum certissimè quod creberrima miracula, innumera beneficia, spirituales visiones, Cœlestes revelationes, sublimes consolationes Almæ Parentis Domini Orbi terrarum assiduè coruscabunt, donec finem mundus iste senescens inveniat, inclarescente Regno, cujus non est finis.*

D. Amed: Homil: 8 de Lau. B. V. M.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS.

SEV

HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO IX.

Periculose parturientibus, infecundis, sontibus, ac insontibus ad supplicia damnatis, Hæreticis, Schismaticis, Arrianis, Machometanis hinc vocata, patrocinatur

MARIA.

Hic Luceo.

Secundùm D. Bernardum Sermone, Signum Magnum &c.

OMNIBVS EXORABILIS MARIA.

SAtis subiecta docebunt exempla MARIAM omnibus propitiam, *omnibus exorabilem.* Divinè D Bernardus Serm: signum magn: effusam ejus in omnes liberalitatem, in dispensatione gratiarum proponit sub Solis symbolo: *Ea est, quæ, velut alterum solem induit sibi, quemadmodum enim ille e sup. per bonos & malos indifferenter oritur, sic ipsa quoq; præterita non discutit merita, sed omnibus se exorabilem, omnibus clementissimam præbet, omnium deniq; necessitates amplissimo quodam miseretur affectu.* Quomodo & in illos qui Clientum nomine censentur, & in eos, qui non populus ejus, dispenset gratiam, vide.

CAPUT I.

In partu gravi periclitantes, salvat MARIA.

1. COmmentum est Pöetarum, Hecaten parturientibus opem ferre, si ter invocetur, unde Seneca lib: 3. Carm:

Montium Custos, nemorumq; Virgo
Quæ laborantes utero puellas
Ter vocata audis adimisq; letho,
Diva Triformis.

In hujus vicem subijt Lucina Cœlestis MARIA, parturientibus admodum propitia; sensit *Marianna* G. D. *Gabrielis Tagoborski* Nobilis Marita, naturali tormento dilacerata, horis quinq; virium impos & sensuum, remedij incapax & solatij, vitâ periclitabatur. Insinuavit dolenti Conjugi R. P. *Laurentius Presbyter*, qui fortè moribundæ commendaturus animam adfuerat, ex Claro Monte opem implorandam MARIÆ. Placuit consilium, uterq; enim, dum fit supplex Virgini Tutanæ, vitam Matri & proli impetrat. In Album gratiarum ab utroq; Conjugum, cum gratiarum actione solenni illatum Anno 1627. 3 Iunij. Non absq; causa scripsit olim D. Martyr Ignatius ad Ioannem Apostolum: *MARIA miseris & afflictis condolet coafflicta, & subvenire non pigrescit & apud fideles omnium operum pietatis est ministra.* D. Ignat: Martyr.

2. IN hoc Matris antiquæ supplicio N. *Christina Ossińska* G. D. *Sadowski* Conjunx Anno 1623 octo diebus continuis dolendo parturiebat, & parturiendo mortem inter Vitamq; media dolebat. Item Nob: Matrona *Catharina* de *Bieniewice Zaborowska* diebus quatuor cum doloribus in periculosissimo partu luctata Anno 1646. In eodem termino posita *Elizabeth Tarlovia* Castellani Præmyslensis Conjunx pientissima Anno 1660. antequam filium (cui postea *Nicolaus* nomen) eniteretur, fracta viribus, deliquio prolixiori prostrata, stagnâte in vultu fronteq; mortuali sudore, laborabat. Vna omnibus Lucina MARIA Conjugum cognatorumq; votis, cum peregrinationis proposito ad ejus Częstochoviensem Basilicam, appellata, sese propitiam exhibuit, Matribus & prolibus vitam summo discrimine periclitatam reparavit, solatijs subsequentibus angores compensando. Dedit itaq; supremum Numen MARIAM Matrem suam, ut primæ Parentis in Matres miseras maledictionem, in benedictionem commutaret Evæ filia, quæ Evæ ærumnas non sensit, à væ liberata. Attende-

de causam apud Sedulium Lib: 2. Paschat: de Miraculis Christi initio, quod ideo omnibus data.

---- ---- ---- ---- Ut unde
Culpa dedit mortem, pietas daret inde salutem,
Et velut è spinis mollis Rosa surgit acutis
Nil quod lædat habens, Matremq; obscurat honore:
Sic Evæ de stirpe sacrâ veniente MARIA
Virginis antiquæ facinus, nova Virgo piaret.

3. QVam fertile sit beneficiorum MARIÆ, & Miraculorum hoc seculum, probat inclyta *Ligeziorum* Domus in *Theophila Zawidzka* partûs inauspicati laboribus. Novemdiale tormentum virium, & sensuum usum ademit. Ad miraculum tolerantia, cætera ad desperationem. Et jam frequens aderat Nobilitas, ut ingredientem, uti videbatur, communem mortalibus æternitatis viam, ultimis comprecationibus prosequeretur, è cujus medio Matrona quædam propius ad feralem spondam accedens, surdis auribus inclamat, Divam Claromontanam, illi se devoveat, persvadet, vel saltem suspirio opem ejus imploret. Vices *Theophilæ* circumstantes vicini gesserunt, à sospita MARIA vitam moribundæ precari, ad cujus Claromontanam Basilicam sistere ægram despondent. Rem audi memorabilem, concutitur vehementius, quæ viribus destituta decubuit; portentum parit, & miraculum: parit an ejicit? vtcunq; est, parit tamen vivens mortem, embrionem jam fœtidum & verminantem. Exonerata hac peste melius habere cæpit, erudita de miraculi dono, rata habet, quæ ore aliorum promebantur proposita, impensius deinceps Divam Claromontanam colendo.

4. ANno eodem vitium quoddã latus ejus occupavit, affixamq; lectulo Viginti hebdomadas tenuit. Cùm solidiorem cibum respueret, ægrè modica sorbitione decem hebdomadis vitam fovebat. Frustrata spebus, quæ per subsidia facultatis medicæ quærebantur, ne desperaret, pristini beneficij à Diva Nostra reportati, fecit recordatio. Ad Montem Clarum cum supplicibus votis properat, unde novo derivato vigore, sensit placari dolorem, quo absoluta surrexit incolumis.

5. ANno sequenti iterum replicatur in partu periculum. Æqua & ini-

iniqua parientis & pereuntis conditio fuit, ita in cruciatu immenso cognata sibi erant & confinia, perire & parturire. Ad solita cum MARIA pacta recurrit, spondet Lucinæ suæ MARIÆ in Imagine Odigitria admirabili homagium. Placet Virgini quamvis urgentibus periculis ab extremis recursus. Parit filiam, mortis Imaginem, talem fuisse oculis subiecta res ostendit. Sumitur tamen experimentum, & vel mortificatam vel penitus mortuam comperiunt. Pigebat Matrem, dici, prole mortua. Ad Divam Claromontanam, vitæ mortisq; Dominam fit recursus cum lacrymis, miraculum nascitur ex miraculo, animatur filia vivitq; Recognitum & in Miraculorum Libro notatum Anno 1668. 28. Octobr: Quàm benignum experta Cœlum *Theophila*, quam gratitudo fecit *Mariophilam*, quam clementem horoscopum, sideris nostri filia. Cœlum est MARIA, ex quo hæc proveniunt. Audi Cyprianum in quodam sermone qui sic ait; *Lego & intelligo quod* MARIA *Virgo est quidam Mundus intelligibilis, & admirabilis, cujus Terra, est soliditas humilitatis; cujus Mare, latitudo charitatis; cujus Cæli, altitudo conversationis & contemplationis; cujus Sol, splendor intelligentiæ; cujus Luna, decor munditiæ; cujus Lucifer, fulgor sanctitatis; cujus Arcturus, gratia septiformis; cujus Sidera alia, virtutum ornamenta pulcherrima,*

D. Cyprian:

6. AD fastidium legentium esset similium gratiarum pluralitas, si omnia hic scriberentur. Pauca hæc è plurimis satis esse legentium desiderio arbitratus, adhuc urbanas refero Matres, quibus se se urbanissimam exhibuit MARIA. *Dorothea Kędzierzyna* Pharmacopolæ Lovicensis Conjux in Partûs difficultate diem & noctem integram mirè torquebatur, Letalia erant deliquia, majora quàm ut ab arte lenimentum acciperent. Votis implorata è Clari Montis delubro, adfuit MARIA sinum feliciter solvit, salva Matre & Filio, cui Ioannes nomen, læto conjuge, qui gratitudinis anathema, argento expressam beneficij memoriam testatus est Anno 1623. 2. Iulij.

7. A Vetustate habet authoritatem & veritatem quod sequitur. Anno 1596. in *Civitate Sadek Blasij* cujusdam Civis Conjux tribus diebus & noctibus continuo labore doloreq; cum partu luctata, inter exules ab orbe vitaq;, omnium judicio putabatur. Devotus Conjux posthabitis humanis remedijs, vota ad Divam Claromontanam properat, uberrimum fiduciæ proventum illicò recepit prolis Maritæq; salutem, cum qua præsens ad Aram gratiam recognovit Anno quo supra. Hæc, è quam plurimis, perpauca, ut dixi,

quod

quod gratæ Clientes loquuntur, hoc & ego cum D. Augustino Serm: 15. de Tempore repeto. *Facta est MARIA restauratio fœminarum, quia per ipsam à ruina primæ maledictionis probantur esse subtractæ. Maledicta Eva fuerat, quam nunc credimus per Mariam ad benedictionem gloriæ remeasse. Projicite Virgines dolores, quos Eva per serpentem accepit, & quos per Angelum Maria suscepit honores assumite, venite virgines ad Virginem, parientes ad Parientem, matres ad Matrem, lactantes ad Lactantem. Ideò omnes istos cursus naturæ Virgo Maria in Domino nostro suscepit, ut omnibus ad se confugientibus fœminis subveniret, & sic restauraret omne genus fœminarum ad se venientium nova Eva servando Virginitatem, sicut omne genus Virorum recuperat Dominus IESVS CHRISTVS.* D. Augustin Serm 15. de Tempore.

CAPUT II.

Cum fecunditatis munere, gratiæ post partum Matribus præstitæ.

8. Restauratrix *Evæ* MARIA, ità Sergio Hierosolymitano Sermone de B. V. M. appellata, sterilem naturam fœminarum ad fecunditatem restaurat. Magnif: D. Vexilliferi Kijovien: Marita Nobilis *Sylvestra Ielcowa* in fecunditate sibi visa sterilis, quando editis favente Lucina in lucem aliquot filiabus ad summam fecunditatis filium desiderabat. Laboratum est consilijs & auxilijs naturam juvando, sed frustra. Venit ad Aram Divæ Odigitriæ ipsa Mater, supplex prostrata sua suiq; Mariti desideria promit, pro impetrando filio munus deponit, domum læta, veluti si diploma obtinendæ gratiæ accepisset à MARIA, regreditur, emenso temporis cursu, feliciter nec difficile in lucem fundit filium: quamobrem, repetito ad Montem Clarum itinere uterq; Conjugum gratias referunt, beneficij memoriam, tum in argentea tabula, tum in fastis relinquentes, Anno D. 1645. 4 Septembris. Sergius Hierosolymit.

Andreæ quoque *Mastiejowicz* Conjux *Agnes* nomine, solatijs tori socialis in fructu matrimonij fraudata, arte naturam corrigendo desiderat, sperat, exoptat, expectat prolem. Fefellit expectationes & vota sterilitas; ad MARIAM fert preces, ad Clari Montis limina peregrinationem decernens, votoq; de prole cum Diva paciscitur. Quo fructu? certè quem merebatur Matronæ laudabilis pietas & fiducia, partu auspicato, vertente tempore, gignit filium, cum quo ad Aram

præsens vota solvit, vitæ filij cursum Divæ patrocinio commendans, Anno 1610. 25. Septembr. Auferet & à nobis sterilitatem & fecunditatis munus tribuet ad virtutum propagationem, dum sincera devotione cum D. Bonavent: in Psalter: B. V. implorabitur: *Misericordia illius, nostrorum auferat multitudinem peccatorum, & fecunditatem nobis conferat meritorum.*

D. Bonaventura in Psal. terr B. V.

9. ALij sterilitatem in sua fecunditate queruntur. *Agnes Korytkowa* Succameraria Præmyslensis, duos filios totidemq; filias Lucina propitiâ edidit, sed cognoverunt Parentes quàm breves sint, & quam in lubrico mortalis vitæ gradiatur, desperatæ in pignoribus spes, cùm unaquæquè nondum attingens unius anni terminum, præmaturo funere è vivis rapiebatur. Quintam sobolem gravi fert vtero, nec dum capacē vulneris, idoneam tamen capessendi remedij. Tempus adest, facili sinu gignit filium, Pauli deinde nomine insignitum, sed veluti morti immaturæ natum, spem inter metumq; medij Parentes & dolent & amant; non enim stabile certò fuit illud in prole solatium, hoc verebantur, ne ijsdem vestigiis fratres sororesq; secutus, luctu Parentes funestaret. Ad Montem Clarum profecti, apud *Matrem Viventium MARIAM* longævitatem filio deprecantur, licitanturq; muneribus. Discedunt, vitæ longioris sumptis auspicijs. Fecit voluntatem amantium se Maria, vitam felicem sub suo patrocinio proli tribuendo. A misericordia Mariæ proficiscuntur solamina nostræ miseriæ, audi Richardum à S. Laurent: lib: 4. de Laud. B. V. M. *Tanta est MARIÆ Misericordia quod ab ea nullus repellitur, nullus excluditur, nullus qui ei serviat oblivioni traditur, omnes quantùm in se est colligit, omnes ad se confugientes receptat & recipit, nulli deest, nisi qui ei fortè defuerit.*

Richardus à S. Laurent Lib. 4.

10. NObilis *Regina Charzewska*, post diuturna prægnantium tædia & fastidia, prolem enixa, confudit lætum natalem desiderati heredis, langvore immedicabili confecta, in quo, si non mortua, certè mortuæ simillima horæ integræ spatio viribus & sensibus destituta, absque nutu, motu, spiritu, veluti vivorum expuncta numero, inter lacrymas familiarium jacuit. Advocatus Sacerdos loci Præses & Pastor ordinarius, qui ad æternitatis iter expeditam suffragiis comitaretur. Sumpsit ille auctoramentis fiduciæ in gratia Divæ Claromontanæ collocatæ curam relevandi corporis, sisteré ad eius Aram in Claro Monte moribundam si vixerit promittit,

vota

vota domesticorum subseqvuntur, quibus ferre solatium non distulit Maria, prorsus extemporaneo miraculo labentem vitam redonando. Recognitum legitimè fastos Mariæ auxit, testatum authoritate memorati Sacerdotis, Anno 1643. 27. Maij,

11. CONsimile est beneficium in *Hedvige Nierádzka*, Nobilis D. *Ioannis Nieradzki* de Rozniatovvice Districtûs Petricovien: hoc dedit in authographo, scilicet Conjugẽ suam post partũ filij, cui *Alberti* nomen est, incognitis & prorsus desperatis morbis confectã, & letalibus paroxysmis, ut primùm cùm votivo munere ad Clarum Montem sistere decrevit, plenâ valetudine donatã recepit. Solvebantur vota Anno 1672. 9. Iunii. Merito vos, ô Marianæ Clientes miraculorum gloriâ, sublimat Mater Dei: quarum sexum, ad complendum incarnationis Sacramentum, DEVS præordinavit in MARIA. Hinc meritò fatetur D. Hugo Lincolnien: Episcopus è Carthusiana Familia apud Surium, vitæ suæ cap: 13. *Satis à fœmineo sexu DEVS diligi promeruit, cùm nasci de fœmina dignatus est, nam cum Viro concessũ non sit, ut sit Pater Dei, hoc tamen præstitum est fœminæ, ut sit Parens DEI.*

12. MAjus est humano præconio miraculum, cui Civitas literarum & pietatis cunabulis celebris, *Calissium*, testimonium dabit. Hîc, *Alberti* Civis honesti conjũx, muliebri dicacitate Mariti furorem lacessivit, qui pro verbis daturus verbera, iræ præcipitis arma familiaria, obvium cantarum arripiens, pœnitendo casu, partui proximam in latus petivit. Collapsam, subitò morbus Herculeus (Caducum dicimus) crebris collisionibus fatigavit. Vno casu, bina parantur funera, Mater & proles prius periclitari gnara, aptaque mori quàm vivere. Convolat vicina multitudo, nec sub sole videt remedium Matri cum prole morienti. Itaque Sacerdotem advocant ad curam animæ, qui postquam suo functus est munere, ad corporis quoque curam vertit consilium, Divæ Claromontanæ, cum Marito, vicinisq; moribundam commendat, voto peregrinationis apud Mariam, vitam pereunti licitando. Qui contra judicia spemque omnium, conatus homine majores assumpsit, ad vitæ reparationem, miraculum voluit; & habuit quidem. Nam vix medium horæ spatium transivit, redit ad se mulier, tota integrè sana, Proli adhuc metuebant, collisionibus morbi maioris aut læsæ aut præfocatæ, sustulit formidinem subiectum oculis miraculum, cum abique sensu doloris proles in miraculo, miraculum in prole nasci-

tur vivitquè. Cognovit, magnificavit, testatumq; fecit cum Religioso Mysta, qui voto revocandæ vitæ auspex fuit, Civitas tota prodigium Anno 1640. 5. Maij. In publicas miraculorum tabulas relatum. Non segnis est ad succurrendum MARIA, quia ut inquit D. Amedeus Homil: 8. de Lau: B. V. M. *MARIA motu celerrimo senas Seraphim alas excedens, nunc in fonte vitæ fruitur amore Deitatis, nunc terras signis & virtutibus illustrans, vbique suis ut Mater jucundissima & mirificentissima occurrit. Quosdam præsentiâ suâ subactis vitijs reddit victores, quosdã magnarum virtutum pio interventu facit compotes, quibusdam intimæ contemplationis pandit sinum, alijs in exitu vitæ iter præbet securum, ut nulla deterreat virtus aduersarij, quibus ducatum præstat ad Christũ Mater Vnigeniti* DEI.

D. Amedeus Homil. 8.

13. DVo Oppida illustria producunt Divæ nostræ trophæa *Checiny* & *Bochnia* illud marmore, hoc salisfodinis celebre. Andreæ Pieczarka Civis Chęcineń. Vxor, post funestum in letalib⁹ doloribus partum, integrâ Quadragesimâ ægra, doloribus, febribus, langvoribus confecta decubuit. Dies aderat, ante Festum Triumphale VITÆ RESURGENTIS, Salvatoris nostri, Sabbatum Sanctũ, quo mulier absque officio sensuum motuque visa est cum prole animam exhalare. Maritalis affectûs impulsu, plurima tentavit refovẽdæ vitæ media Andreas, quæ dum magis officiunt quàm proficiunt, ad Divæ Claromontanæ patrocinium recurrit. Adfuit MARIA, multiplicique calamitate confectam novo vigore animi & corporis imbuit, in tantumque roboravit, ut vix elapso octo dierum spatio, præsens ad Aram Virginis sisteretur cum prole Anno 1644. dato Contribulium testimonio gratiæ.

14. M*Argarita* Civis Bochnensis cognomento *Borutá* Consors ad immaturum præcocemquè partum decubuit. Dolor erat, labor erat, lucta cum morte erat, quæ vitam in desperationẽ præcipitabat. Proles mortua vterum dilaniavit; finem partus accepit, cùm fœtum fœtentem exanimem ejecit; novus morborum exercitus Matrem invasit, truculentior inter hos erat vis morbi majoris, seu Caduci implacabilis, qui diebus & noctibus concutiebat mulierem. Sibi nonnihil reddita, mori vult & non potest, & hoc ad cumulum miseriarum accessit, mori voluisse, nec potuisse, ut simul vivendi & patiendi finis fieret. Altiori consilio Maritus cognatique erecti, ad fastigiũ fiduciæ prospectant ad Divæ Claromontanæ Templa, huc ægram sistere spondent. Facilior ad subveniendum MARIA quàm

RIA, quàm ad auxilium implorandum quærula miserorum calamitas; illud animosæ fiduciæ meritum compensavit Patrona, vitæ beneficio, quod prorsus admirabile ad impensiorem cultum Bochnenses fœderavit, qui testati gratiam in annua excursione RR. PP. Ordinis Prædicatorum authoritate firmarunt Anno D. 1613. 14. Maij. Merentur damnari ad deformem pœnam Prætidum, ob Iunonem spretam, in vaccarum formas transeuntium, quæ gratiam expertæ, non colunt, aut implorare in miseriis negligunt, Dispensatricem gratiarum MARIAM. Quæ ut ait Arator in Acta Apostol.

Porta MARIA DEI Genitrix intacta Creantis,
A Nato formata suo, mala Criminis Evæ
Virgo secunda fugat. Nulla est iniuria sexûs,
Restituit quod prima tulit.

Arator in Act. Apl.

CAPUT III.

Innocentibus ad pœnas damnatis, patrocinatur MARIA.

15. *Tales leges iniquitas habet ut oderit innocentiam*, inquit S. Ambrosius Cap: 23 in Lucā. Hoc vidimus in *Lamberto* quodam in Polonia sub *Sigismundo Tertio* Poloniarū Rege Augusto. Promovente Serenissima Regina *Anna* Augusta *Sigismundi* Regis Marita, ad ampliorem in Polonia dignitatem Capitaneatûs (Locum, nec alios titulos in Archivo legi) admotus cum Illustribus in Regno Viris censebatur. Qui diversis obsequiis præreptæ dignitatis decora, & Regios amores venabantur, tantùm sibi detrahi existimarūt, quantùm à munificentia Regis in illum favoris, liventibus oculis collatū viderunt. Illa boni Viri quæ cæteris eminebat felicitas, illi apud Regias Majestates occupati favores, amoresq; nonnullorum impudentem invidiam inflammarunt, qui non modò honoribus exuere Lambertum, verùm & rectè factorum gloriam cōmentitis per summum nefas criminibus, infamare conabantur. En quàm in lubrico amores & honores Aulæ subsistunt! quàm fecunda malevolorum ad nocendum ingenia! quæritur, fingitur, suspicionibus adornatur facinus, quod apud Regem & odium, & Capitis sententiam mereretur. Defertur ad Regem ut desertor, & ad Maximilianū Regni proditor, huius meditati criminis insimulatur, hoc solo nocens, eo ipso timendi consilij, quòd alienigena, quòd habitu, quòd moribus dis-

S. Ambrosius in Lucam Cap. 23.

par; demum ut Regiæ Majestatatis læsæ reus, Regniq; proditor in carcerem detruditur. Tribus annis squalorem carceris, cæteraque incommoda tolerat, audit ad infamem exitum cudi consilia, omniũ auxilio destitutus, & consilio, à sola innocentis animi fiducia patrocinium quærendo, Divæ Tutelari Claromontanæ famæ, salutisquè negotium commendat. Repetitis precibus ad Innocentissimam Innocentum Patronam, habet & famæ & vitæ auxilium, nam revelatis adversariorũ fraudibus, innocens invẽtus absolvitur. Solùm hoc, quô reus tenebatur, votum exolvit ad Aram Virginis, Anno 1594. 8. Iulij. Mater est Veritatis & Iustitiæ quam diligit. Audi loquentem, & confide: Revelat: S. Brigittæ Lib: 4. Cap. 138. *Ego sum Mater totius Iustitiæ quæ est in mundo, quàm Iustitiam dilexit Filius meus dilectione perfectissima, & sicut Materna manus semper parata est ad opponendũ se periculis in cordis filij sui defensionẽ, si aliquis niteretur in sui læsionẽ, ita Ego sum parata jugiter justos, qui sunt in mũdo defendere, & de omni spirituali periculo liberare.* Salutanda est cum gratis clientibus MARIA verbis D. Ephrem Syrij. *Ave nostra Consolatrix, quæ mœrores sedasti, & oppressorum molestias levisti. Ave firma salus universorum Christianorum ad Te sincere recurrentium. Ave nostrũm omnium protectrix insignis & gloria.*

Lib. 4. Revelat. S. Brigittæ c. 138.

D. Ephrem: Syrius orat: de Laud: B. V. Mariæ.

16. SImon Alek Pannonius, innocẽter, ut postea cõstabat, damnatus ad tetrum carcerẽ gravia incõmoda tulit, sola innocentiæ conscientiâ solabatur, imminebat Capiti suppliciũ quod non tam dolebat, quàm ejus causam, è Patria ubi innocentiæ Tutamen non habuit, trans limites Patriæ transfuga Marianus, ad Clarum Montem supplex animo recurrit. Adest Numen Mariæ præsto, cujus auxilio conjectis in gravissimum soporem custodibus, aperiuntur carceres, solvuntur vincula, ipse demum elapsus, hic supplex gratiam recognoscit, Anno 1638. 16. Maij.

17. E Carcere ad carcerem sequor prodigia. Duo Fures (subticentur in Archivo nomina) in quodã hospitio, res pretiosiores, pecuniam, in argento supellectilem, sustulerunt. Res inventæ, dum fit inquisitio, fures suos non habent, qui maluerunt projectis rebus vitæ consulere, quàm aliquid tollendo certum suæ proditionis indicium præferre. Fortuna supervenit ignarus rei *Plocensis Patritius Ioannes, Filius Matthiæ Suská* Civis Plocensis, apud derelictam prædam capitur, & ut autophorus ad publicum carcerem detruditur. Non tam pœna, quam pœnæ causa torquebat honestissimum Adolescentem.

ſcentem. Quapropter carceris tædia diſtrahens Orationibus Divam Claromontanam in vitæ ſuæ, ac innocentiæ patrocinium depoſcebat votis, pacto ad Aram ejus Peregrinationis propoſito. Adfuit confuditque errorem judicantium Patrona MARIA; occulto ejus Numine ſerra, quæ circùm colla prægravem catenam fibulabat, diſrumpitur, catenæ decidunt, ſolvuntur compedes, abſolvunt quem priùs abſolvit MARIA. Allatum, illatumquè Albo gratiarũ Mariæ beneficium, Anno 1628. 27. Iunij. His abundat exilium noſtrum impoſturis, quæ nec innocentiam prætereunt. Quid rei ſperent, ſi innocentes plectuntur? Ades huc Patrona ô MARIA, appellamus te cũ Ildelphonſo Innocentiæ tuæ defenſore Serm: in Purific: B. V. M. *Sentiant omnes Tuam Clementiam, quicunque invocant Tuum Nomen glorioſum, ſit Tibi compaſſio ſuper afflictionem captivorum, ſit pius affectus ſuper Cælorum Peregrinos, & quia Te ſine fine in Cælis gaudentem atque lætantem aſpicis, quæſumus, ut preces noſtras, quas Tibi cum fletibus fundimus, ad DEVM ipſa admittas, eumq; ut propitium Filium pro nobis interpelles, ut cum ille in fine ſæculi Iudex advenerit, cum ipſo & nos appareamus in gloria.* Ildelphonſ. in Purificat. B. V. M.

18. IAm tertium ſæculum currit, & tamen non antiquavit illuſtris miraculi gloriam, quod Annus ſupra Milleſimum quadringenteſimum trigeſimus ſecundus vidit in Cive Rattiborenſi: ab Huſſitis domo abductus, fidei causâ in turcam actus, aliis altior eminebat. Vxor ignara mali, de ejus tamẽ ſollicita ſalute, ſæpius eum Divæ Claromontanæ recõmendabat. Evenit, miles incognitus ſub occaſum Solis tranſibat, ſtrictoq; mucrone funem præcidit. Cadit in terram, cui funis gulam fregerat, ac velut è ſomno expergefacta tergens lumina ſurgit, ſecureq; per medios hoſtes vadens mirabilẽ vitæ ſuæ, libertatisq; modum ruminãs, domum pervenit, ex ordine Conjugi omnia recenſuit, illa viciſſim proponit, quæ vota ad Montem Clarum pro eo nuncuparat, utrinq; collatis animis prodigio rem actam comperiunt. Vterq; vota ſolvens, Patrocinium prædicat Divæ meritis gratiæq; adſcriptum, Anno 1431. Hinc infer quod ſecundùm D. Bonaventurã in Pſalt: B. V. M. *Qui dignè coluerint illam juſtificabuntur, qui autem neglexerint illam, morientur in peccatis.* D. Bonavent. in Pſalter. B. V. M.

19. NOn ſolis Hæreticis innatum odium Innocentiæ: Et illorum coquit præcordia, qui admodum barbarè dominantur. *Dorothea Struzelina* de Kotobelice à Sochaczow, Criminis apud Dominum inſimulata, in patibulo cum ſumma & ſexûs & amicorum ignomi-

ignominia, cum gravi innocentiæ & veritatis præjudicio suffixa est. Tollendæ cum cadavere infami notæ, consulere cupientes amici, noctu locum pœnalem repetunt, scalas admovent, funem solvunt, & vivam fœminam in miraculo, miraculum in fœmina stupefacti inveniunt, reducta professa est, se in tutela Divæ Claromõtanæ servatam fuisse, cui sese devovebat. Recognitum testatumq; Anno D. 1552. En in arbitrio est Mariæ vita nostra, noli ergo nobis subtrahi ô lux dierum nostrorum. Nam (ut loquamur cum D. Germano Serm: de Zona B. V) *Si Tu nos deserueris quid nam de nobis fiet ô Sanctissima Deipara, spiritus, & vita Christianorum, quomodo enim corpus nostrum vitalis signum operationis habet respirationem; ita etiam sanctissimum Tuum Nomen Virgo Beatissima quod in ore Servorum Tuorum versatur assiduè in omni tempore, loco & modo, vitæ, lætitiæ, & auxilij, non solùm est signum, sed ea etiam procurat & reconciliat.*

D. German: Sermone de Zona B. V.

20. NOn invenit apud mortales innocentiæ præsidium, invenit apud MARIAM Simon quidam Sartor opificio *Wschovienſis* Parochiæ: cuidam incautè bombardam gestatoriam porrigendo Nobilem trajecit. Imperito, & nisi acum tractare gnaro, nocuit obsequium. Tractus Petricoviam Iudiciorum Tribunalitiorum Sedem, ex criminis præsumptione ad mortem gladio feriendus damnatur. Mortis causam, vitæq; negotium, supplici voto, Divæ Claromontanæ commendat, ad cuius Aram hærens animo libertatem invenit; nam insperato, sic momenta rerum ordinante Maria, Nobilium aliquis vitæ redimendæ pretium numerat, redemptum supplicem, ad vota Divæ nostræ solvenda mittit. Anno 1639 Probet exemplo innocens, quam rectè à Menologio Græco dicatur: *Gaudium afflictorum MARIA.*

21. ET Leopolienses noverunt Divam nostram innocentibus patrocinari. Honestissimi Civis *Alberti Golab* Conjunx *Sophia* nomine, immerita odia contraxit (Personis, & odiorum causis hîc loci parcitur) quæ id apud Credulum nimis Conjugem effecerunt, ut toto convictu, domoq; proscripta ad publicas pœnas deposceretur. Et quidem maluisset innocens animo heroico mortem excipere, quàm ita cum pudoris labefactati per contumeliam nota vivere: cùm crimini, nec vita fortunis quibusque stipata faveat, nec honorem innocentiæ indecora mors incestat. Soror à qua una solatium capiebat & consilium, suadet, ut expeditos Concives ad Claromon-

romontanā Peregrinationem secuta, innocentiæ Patrocinium deprecaretur apud Mariam. Obsecuta consilio, lacrymis ad Aram Divæ supplex vota exponit, multum super injuriis questa, concepta fiduciâ hoc loco, hilaris Leopolim regreditur: occurrit Conjunx, maritam excipit peramanter, injurias deprecatur, cōpensantur amicitiæ fœderibus firmatis offensæ. Tam admirandam animorum conjunctionem operâ Divæ Claromontanæ factam, uterque Conjugum agnoscit, annoquè sequenti uterq; præsens in Claro monte recognoscit 1614. Tui sumus & Tui esse volumus, qualescunq; sumus ô Patrona! Ideò (ut in sua Deprecatione Lactimellė Doctor Te appellat.) *Ex omnibus finibus terræ ad Tuæ protectionis umbraculū confugimus, à facie formidinis fortitudinū Dei, ad Te Domina mea stillant oculi nostri, Te devotionis clamore valido obsecramus, ut Filij Tui Domini nostri iram, quam graviter peccando succendimus, erga nos mitiges, ejusque gratiam, à qua ingrati excidimus, nobis Tua conciliet, ô MARIA!*

D. Bernard. in Deprecatione ad B. V. Mariam.

CAPUT IV.

Nocentes, ad pœnas damnatos, absolvit MARIA.

22. REorum Asylum est Ara MARIÆ. Hic est absolutus *Matthias Wyćiełkowski* ex Podlachia. Ob homicidium actus in carcerem publicum, pœnas daturus produci debebat; tactus pœnitudine vitæ prioris, amoreq; Dei, Genitricem votis, lacrymis, precibus in patrocinium inclinavit, ad cujus Aram Claromontanam, si liber evaderet, peregrinationem spopondit. Noctis partem in dolore, timore, tædioq; insumpsit, quod reliquum erat, somno tribuit. Adfuit præpotens Numen MARIÆ, recluduntur serræ, solvuntur nexus catenarum, decidunt vincula, & prius liber est, quàm se in libertatem assertum aut sciat, aut videat. Evocatur Magistratus ad prodigium, quod votis ad peregrinationem Claromontanam omniū judicio adscriptū est, nec ullus audet reū aut dicere aut tenere, quem absolvit MARIA. Dimissus Libertus Mariæ, tanti prodigij gratias in sacro loco testesq; dèdit, Anno 1607.

23. CRimina & Nomina subticentes duo Studiosi peracta hoc loco devotione, hanc Anno 1627, 10. Aprilis in Valvis Aulæ Marianæ Syngrapham, suffixerunt.

D. O. M.

Duo Studiosi Cracovienses verè per intercessionem Genitricis Beatissimæ sunt à periculo mortis liberati, in quodam casu criminati, protinus voto facto, hunc locum eius visitandi, ab omni perturbatione & damno liberè evaluerunt, pro quo eidem sit Decus atque Gloria, &c.

Mortalitas humana ad immortalis vitæ asylum MARIAM svadet recurrere, svadet & Richardus à S. Laurētio ut festinatis amoris passibus accedat:

Richardus à S. Laurent. Num: 12. de Laud. B. V.

Miser, ad misericordem, ut misericordiam consequatur;
Deformatus ad Replasmatricem, ut reformetur.
Captivus ad Redemptricem, ut à carcere redimatur.
Exhæreditatus ad Patronam, ut hæreditati restituatur,
Servus ad Dominam, ut libertati donetur.
Miles ad Reginam, ut si vicerit coronetur.
Tenebrosus ad Lucem, ut lucis Filius appelletur.

24 QVis crederet & in infamibus malefactorum crucibus nasci explicariq; Marianæ potestatis trophæa. *Blasius de Zakrzew* (ad suburbanum Cracoviæ) in facinore deprehensus, judicatus, damnatus ad furcam & funem: impensa devotione Divæ Claromontanæ, vitam suam commendabat, tribus horis in pœnali trabe pendens, rupto fune decidit. Surgentem, qui propinquiores accolunt, mirantur non præfocatum, sed reposuit à quadam Matrona subministratum, sibi fuisse fulcimentum, quod facultatem respirandi non interclusit. Diva fecit, cui se vitamq; in melius commutandam devovebat. Relatum in Fastos Anno D. 1598.

25. EN MARIA alios nolentes mori à morte retrahit, alios mori volentes cogit vultque vivere. *Simon Paßerowski* de Bar, in carcerem ob certum crimen injectus, jam sibi violentas manus inferebat metû pœnarum, quæ parabantur, perculsus; adstitit ecce vir incognitus, monet ne se in tantæ desperationis calamitatem præcipitet, svadet resumpta meliori spe ad Divam Claromontanam peregrinationem decernat, ab ea vitam libertatemq; habiturus. Recollegit malesvadum animum, attentati facinoris pœnitens nego-

tium

tium vitæ, Mariæ miseri cordiæ commendat, quo facto liber dimissus, Vota præsens solvit, Anno 1611. 1. Iunij. *Notandum* (inquit D. Amedeus Homil: 8.) *ac solerter intuendum, quanto affectu quantaq; benignitate, cognatos sibi puritate animi complectitur & diligit, quæ homines nequam & sceleratos suo interventu, à morte peccati, & æternis doloribus incessanter absolvit. Gemina quippe dilectione rutilans, & insignis, hinc in Deum ardentissimè figitur, cui adhærens unus spiritus est, hinc Electorum corda blandè consolatur & attrahit, ejsque Nati largitate optima bona partitur.*

26. ADmirabilem MARIÆ gratiam in Cive sua, vidit Lovicium. *Anna est Mierzwina* in propudiosi facinoris publicam notam prolapsa, ad justum tracta supplicium, stetit in pœnali circo, pœnas capitis datura. Non habuit inter mortales Patronum excipienda mors, eò nocenti animo gravior, quò causa turpior, & quidem honestè mori præstaret, quàm sic infamatam turpi stigmate aut mori aut vivere. Priusquam ferro inclinasset jugulum, supplex animo ad Aram Divæ Claromontanæ procubuit, decreto peregrinationis proposito, si vitam ab interitu, reorum Patrona singularis MARIA, subduceret. Non latuerunt populum, qui funesti spectaculi mirator advenerat, Contribulis suæ vota, arbitrantur irrita, ubi impendentem jugulo vident acinacem. In seram noctem clausit lumina tenià protractà, procûbit in genua vel ultimo spiritu Divam appellans. Quid præstolaris Lector? Adegit collo non impigrè ictû Carnifex, sed cautem ferijt, territus putatû errorē ictu repetito corrigit, sed corpus, quod voto debitum præstaret ad Aram salutis homagiū, ferrū respuit. Erecta animo, illæsa corpore, mille gladios excipere parata, mortem non metuit, cum in ejus theatro Mariæ clemētia partes agit. Res acta manifesto miraculo, Divæ protegentis & absolventis gratiam & gloriam declaravit. Vt redivivam excipiunt salutantque Cives, qui & testimonium beneficij cum Cliente Mariana in hoc loco præsentes dederunt. Loquar igitur ad Te cum D. Anselmo (in Oratione ad B. V. M.) non ex mea præsumptione, sed ex piæ mentis confessione ô Mater Reorum MARIA: quòd, *quemadmodum Dei Filius, est Beatitudo justorum, sic ô Tu Fons fœcunditatis; Filius Tuus est reconciliatio peccatorum: non est enim reconciliatio, nisi quam Tu casta concepisti, non est justificatio, nisi quam Tu integra in vtero fovisti, non est salus, nisi quam Tu Virgo peperisti. Ergo ô Domina Mater es justificationis & justificatorum, Genitrix es reconciliationis & reconciliatorum, Parens salutis & salvatorum ô MARIA.*

D. Anselm. in Orat: ad B. V. M.

Rea suffocati partûs, miraculosè liberatur.

27. VArſavia vidit in Viſtula natum prodigium, quod propono: Anna de Tarczyn (4. leucas diſtat Varſaviâ) Bartholomæi molitoris, & Hedvigis Filia apud D. Siekierzyna Civem Varſavienſem pediſequæ fungebatur officio; diu honeſta, diu modeſta, continens, & affectuum inordinatorum temperans. Sed ut plerumq; fieri amat, à levioribus neglectis principijs, grandiora mala ducunt originem, in liberiore converſatione cum Perſonis ſexu diſcretis.

Poſt viſum, ad riſum; poſt riſum, venit ad uſum;
Poſt uſum, tactum; poſt tactum, venit ad Actum;
Poſt Actum, factum; poſt factum pœnitet Actum.

nam ex vetita Venere fœtum ſuſcipiens, jugulatâ prole, à ſcelere, famæ patrocinium quæſivit. Signis facinus prodentibus publico decreto rea, mortem feriendâ gladio præſtolatur. Ad Conſcientiæ rationes excipiendas vocati Patres Conventuales Ord: S. Franciſci, votis ſuis ream Divæ Claromontanæ commendant, ut ejus interventu pœnitentiæ ſpatium DEVS miſericors indulgeret. Addit ſua vota & mulier, quantumq; per temporis interſtitium, quo carcere detinebatur, licebat, repetit. Tribus vicibus ad locum publicum pœnæ, datura vitam educitur, totieſque reducta ad judicium, quod aliud genus mortis ſtatuit; cum ſaxorum pondere in profluentem Viſtulam præcipitandam; ad fluminis ripam productæ ſaxa collo alligantur, præceps in aquas ruit. Cum pondere & undis luctata, horâ mediâ in fundo tenebatur. Effuſa populoſiſſima Vrbs, aquis præfocatam exiſtimabat, ſed emergit cum pondere! attonita multitudine ad novitatem rei, ubi patet prodigio ſalvam, conſilio Patrum Societ: IESV, qui ad ſupplicium damnatam comitabantur, lembo excipitur, Divæ patrocinio ſe morte exemptam profitetur: demum abſoluta, in Civium Varſavienſium comitatu ad Clarum Montē venit, gratiam tota Vrbe fidem faciente recognoſcit, Anno 1625. Quàm idoneè huic exemplo ſubdit noſter P. Gołdonowski in Diva Claromontana Cap: 9. § 5.

Veſtales olim ſoluebant Carcere clauſos
Tantum præſtabant, virginitate ſuâ.
Cur non vincla reis, ſolvat quæ carcere nullo
Culpæ clauſa fuit, Virgo Parenſq; DEI.

E carcerib⁹ liberata miraculo.

28. DEvitant ſevera juſtitiæ tribunalia nocentes, & ad Mariam, ut potè Aram miſericordiæ confugiunt. E Sileſia huc feſtinan-

ſtinantem accipe, & ſtupendum liberationis prodigium adverte. Ancilla Civis Vratislavienſis, ex illegitimo toro ſuſceptam prolem occultè manu parricidali ſuſtulit. Et quia, ut loquitur Latinus Pacatus in Paneg: Theodoſ: Auguſt: *Habet vires, habet neſcio quos internos mens ſcelerata Carnifices, aut ipſa ſibi carnifex Conſcientia eſt*, ſuis prodita indicijs culpam publicam fecit, cujus illa pœna fuit, ſecundùm regionis morem, adversùs terram depacto palo tranſverberari. Nocte quæ funeſtum diem præcedebat, in reæ conſiderationem venerunt Divæ noſtræ Magnalia, cui ſuæ ſalutis curam devovens, appromittit impenſiorem cultum, & ejus in hoc loco imaginis viſitationem, ſi liberationis dono potiretur. Hæc in duro carcere, fatigatam mœrore & vigilijs ſomnus excepit, quo dum fruitur, adeſt Numen Mariæ præpotens. Cadunt vincula pœnalia, recluduntur valvæ, carcerum reducuntur obſtacula, adſunt Spirituum Tutelarium officia, qui ſuæ libertatis ignaram ſuccollatoribus humeris ad ſecuritatem deportant in locum (cui à Canino prato nomen eſt) uno ab Vrbe milliario. Exorabilem omnibus Clementiam Mariæ agnovit mulier, recta ad Montem Clarum properat, beneficium in Albo gratiarum conſignatum; teſtibus comprobando Anno 1592. Promovet affectûs devotionem res admirabilis, cogitq; ut applaudamus Patronæ reorum Virgini, cum Virgine Principe Caſimiro.

Latinus Pacatus in Paneg: Theodoſij.

Virgo gaude omni laude
Digna & præconio,
Quæ damnatis libertatis
Facta es occaſio,

Rythmus D. Caſimiri Poloniæ Principis.

29. VEnite & videte prodigia, quæ poſuit Domina ſuper terrã, vivos deſperatos, inferno fœderatos, in ſpem vitæ, in gratiam, in libertatem vindicatos, & in peculiarem amoris Filialis Hereditatem adoptatos à MARIA. *Iacobus Weſołowſki Sokalenſis*, ſi priſtinam conditionem ſpectes, ad quam deſperatio præcipitavit, mancipium diaboli: ſi ſtatum, ad quem duce Maria venit, libertus Mariæ. Rem ut erat, ex literis Adm R D, Stanislai Błock à Sóbno Præpoſiti Communitatis Zywiecenſis & Decani Pleſzenſis, ac in Spiritualibus Commiſſarij datis ad Admod: R. P. Kilianum Zywiecki, tunc Clari Montis Priorem, deſumptam habe.

A Dæmonis poteſtate liber.

Admodum Reverende Pater &c.

Mirabilis DEUS in Sanctis ſuis, & Sanctus in omnibus operibus ſuis.

suis. Testis est præsentium exhibitor Iacobus Wesołowski Sokalensis, *admirabilem Divinæ benignitatis gratiam consecutus, per intercessionem Divæ nostræ Claromontanæ. Conjectus in Carcerem apud quendam Nobilem ob crimen impulsu familiarium perpetratum, manus pedesq; ferro vinctus & catena clausus, pertæsus incommoda carceris, liberationem ab hominib9 desperans, expectatione adipiscendæ libertatis persvasus, in potestatem hostis generis humani se totum tradidit. Non ita multò post rediit ad cor, & facti seria pœnitudine ductus, ad Sanctissimam Deiparam confugit, & votum ad hunc sanctum locum spopondit. Die postero debebat ad supplicium educi, cum ecce illa nocte præcedente, vincula, catenæ, omneq; grave ferrum, quo tenebatur decidit, quo id factum modo, minimè novit & ita mortem & carcerem liber evasit. Alia mentem ejus occupavit cogitatio, ut relictis liberis & conjuge, intermisso proposito Claromontanæ peregrinationis, Romam peteret. Conabatur iter ingredi, sed Mater Misericordiæ licet ingratum retraxit à conatu: Vix enim limites Silesiæ prætergressus tentat viam, progredi non potuit, acerbissimo dolore pedum correptus, cætera sanus. Advocavit meum Vicarium Pozynensem V. P.* Andream Piwiecki, *cui secreto communicavit omnia, adfui & ego, ulteriorem itineris cursum dissvasi, eoq; animum induxi, ut unde tantum beneficium accepit, ibi Divæ Sospitatrici Liberatriciq; sua vota deponat. Fecit, iterum vovit, convaluit. Vadit itaq; ad hunc locum, cui hoc testimonium do, & me gratiæ committo, &c. &c.*

Datum Pleszne 1. Iulij, Anno 1651.

Fr. & Servus Stanislaus Błock à Sobno, Præpos: Cõmunitatis Zywiecensis &c. & Decan: &c. m. pp.

Quod hîc literæ loquuntur, idem fassus est Cliens Mariæ. Quid hîc & quomodo cum reis agit Maria? Memini apud Senatum, Romanas mulieres causas dixisse, (ut est apud Valer: Max: Lib: 8. Cap: 3.) & cùm sæpiùs affabilitate lenibusq; instillatis amoribus judicum animos captivassent, cautum deinceps, ne publica reorum negotia tractarent. Vna est, sola est Maria, quæ sola una reorum omnium morta-

mortalium jure Patronatûs pollet apud DEUM. Hinc jure quidem ad illam proloquitur Mellilacteus Bernardus. *Tu peccatorem quantumlibet fœtidum, non horres, non despicis, si ad Te suspiraverit, Tuumq; interventum pœnitenti corde flagitaverit: Tu illum à desperationis baratro piâ manu retrahis, spei medicamen aspiras, foves, non despicis, quousque horrendo judici miserum reconcilies. Famosus huius rei benignitatis testimonium est per Te Theophilus* (præsensq; Iacobus) *restauratus gratiæ, nec mirum ô Domina! si tam copioso oleo misericordiæ, tui cordis perfusum est solatium, cum illud inæstimabile opus misericordiæ, quod prædestinavit DEUS ante sæcula in redemptionem nostram primum in Te à mundi Artifice sit fabricatum.* D. Bernard. in Orat. ad B. V. M.

CAPUT V.

Hæreticis, Schismaticis, Arrianis, Machometanis votis vocata subvenit MARIA.

30. QVòd à sole majora & minora lumina collustrentur, quòd Cœlo bonis ac malis inexoratus oriatur, nemo questus est; *Electa ut Sol MARIA*, quod ex æquo felicibus ac infelicibus, majoribus & minoribus, bonis ac malis, ex hoc loco gratias dispenset, quis indignabitur? & illi, quos character infernalis bestiæ à populo fideli segregavit, Marianæ Clementiæ stigmate insigniuntur, unúq; sonant Synthema MARIAM.

Vir quidam Equestris Ordinis (nec nomen & cognomen lego, præter natalium decus) Lutheri dogmata secutus, sexennio captivus in Moschua, servitutem pertæsus ad libertatem anhelabat. A concaptivis suis permulta audivit de beneficiis Divæ Claromontanæ, viditq; votis ad eam nuncupatis mirabilibus modis, qui ei quamvis attentaret non suc cedebant, ad libertatem eluctari; Risit nihilominus omnia, quæcunque circa Mariæ patrociniū dicebantur. Docuit necessitas ad Mariam recurrere, nam impendente sententia capitis, cùm nulla vitæ spes affulget, imitatus concaptivorum devotionem, spondet Mariæ peregrinationem Claromontanam, & virtutem devotionis experitur. Decies gladio feriendus producebatur, toties pacto peregrinationis ad ejus Imaginem Claromontanam proposito, salutem mercabatur, donec tandem adolescente fiducia, quam expertæ gratiæ nutriverant, felix mortem, captivitatem, limitesq; barbarorum transiliret. De *Grodno* pedes iter voto promissum absolvit ad- Hæreticus è captivitate Moschovitica liberat.

vit ad sacram Imaginem, hic Lutheri damnatis erroribus adunatus Ecclesiæ. vitam sæpius, libertatisq; gratiam Mariæ in acceptis referens, Anno 1613. 15. Novembris. Per MARIAM colligit ac reconciliat rebellem sibi populum DEVS. Hoc mentis æternæ consilium Seraphicæ Virgini Catharinæ revelatum accipe (apud Blosium in Monili Spirituali.) *MARIÆ Vnigeniti Filij mei gloriosæ Genitrici à bonitate mea concessum est, propter Incarnati Verbi reverentiam, ut quicunquè etiam peccator ad eam cum devota veneratione recurrit, nullo modo diripiatur à dæmone infernali; hæc enim est à me electa, parata & posita tanquam esca dulcissima, ad capiendos homines & præcipuè animas peccatorum.*

Ludovicus Blosius.

31. NEquè Rosa inter spinas odorem, nequè Lux in tenebris fulgorem, neque gemma inter quisquilias nitorem, nec aurum in luto valorem deperdit; MARIÆ deditus amor, neq. inter hæreticos suæ æstimationis meritiquè jacturam patitur. Nobilis *Anna Wlodowná* hæreticis orta parentibus, à familia domestica Orthodoxæ fidei imbuta dogmatibus, ex gratiis miraculisquè Mariæ, quæ in Claro monte patrata intellexerat, devotionis erga Deiparam amorisquè incentivum suscepit, Lutheri palæstram aversata. Tempore quodam paralysi tacta obriguit, hæc plaga ad sumendum in se experimentum favoris Mariani sufficiebat, & ad prodigium. Integra animo Divam appellat, pacta ad Clarum montem peregrinatione; votis Diva annuit. Surgit stupefactis Parentibus ad sanitatem absque medicina donatã, quæ in se Diva fecisset premens silentio. Non multò post affecta contage pestifera, prodentibus letale periculum virulentis in corpore stigmatibus, ad præsentissimum mortis amuletum Divam Claromontanam recurrit, habetquè propitiam; ad exuberantem in se gratiã confusa, attamen pristina desideria votaque moratur. Votorũ & gratitudinis reã, cõmonefecit gravius malum. Scorbuto in corpore tacta, qui & guttur impleverat, ademptâ cibi potusquè glutiendi facultate, pœnam suæ ingratitudinis intellexit; sæviente serpentequè in deterius morbi malignitate. Quapropter repetit proposita, & prorsus extemporaneo beneficio vitam adepta, præsens Divam in hoc loco adorat, abjurat hæresim cœtui fideliũ adlecta, Anno 1629. 13. Augusti. A miraculis sordibusque errorum repurgat MARIA. Quid mirum? nam ut ait Aloysius Novarinus Lib: 5. Cap: 4. *Maculam Virgo non habuit peccati per quam mundus evacuandus, sordibus illa caruit, cui justitiæ nostræ comparatæ sunt sordes.* Et Lib: 4. Vmbræ Virgineæ, *Originis peccatum non habuit, quæ omnis boni fons*

Hæretica plures experitur gratias.

Aloysius Novarinus.

boni fons & origo. Culpa Virgini non debetur, cui omnis debet quòd libe-retur à culpa.

32 NOn infimæ sortis parentum filia *Anna Rzepczykowná* prope Viennam pestilentiâ percussa, sensuum membrorumquè functionibus privata decubuit. Nocte, quæ Immaculatæ Conceptionis B. V. M. Festivam solénnitatem præcedebat, mitigatis nonnihil doloribus quievit; placidè apparuit sic quiescenti Diva Virgo Mater infantis Dei bajula, his Annam allocuta. *Filia? resume animum cum viribus, surge bono valetudinis potita, & Clari Montis mei locum invisere decerne.* Excutitur somno vegetior, vivam adhuc animo ferens Imaginem hospitis gratiosissimæ, soluto lingvæ vinculo, quæ vidit, quæ in mandatis accepit, enarrat. Attoniti Parentes hæretici ad miraculum, audiunt de Claro Monte ignaram nominis, & loci, Filiam loqui: dissvadent exequenda quæ imperabantur, sed profuga domo, sacrum MARIÆ Larem repetit, ubi damnatis erroribus patrijs, post corporis valetudinem etiam animi sanitatem consecuta, in ritus Ecclesiæ Orthodoxæ transijt Anno 1662. 7. Martij. Pia est, misericors est, omnibus exorabilis MARIA. Audi D. Agnetem in familiari colloquio cum Diva Brigitta Lib:3 Revelat: Cap:30 asserentem. *Habuit MARIA latitudinem excedentem hoc est misericordiam, nam sic pia & misericors fuit & est, et maluit omnes tribulationes sufferre, quàm quod anima non redimerentur; nunc autem conjuncta Filio, non obliviscitur innatæ bonitatis suæ, sed ad omnes extendit misericordiam suam, etiam ad pessimos, sicut sole illuminantur cælestia, terrestria, sic ex dulcedine* MARIÆ, *nullus est, qui non per eam, si petitur sentiat pietatem,*

Hæreticam B. V. M. apparitione dignatur. ad Clarum Montem peregrinationem imperans.

Lib: 3. Revel S. Brigit. Cap. 30.

33 ET Shismatici Divæ Nostræ tracti gratiarum illecebrîs hìc fæderantur. *Philippus Vstrzycki* Kozacus Zaporoviensis, Ruthenus, Religione Shismaticus, in captivitate Tartarica degens, hoc unum cogitabat curabatquè, non servire. Tentati per omnia modi non favebant libertati, cujus ambitio rebellem animum ad Divam Claromontanam coëgit: votis pacto visitationis proposito, annuit Patrona; siquidem securus evasit captivitatem mirabiliter, reiectoquè Shismate, unionem cum Ecclesia Romana in Claro Monte suscepit, Die 4 Maij. Anno 1613. Sperandum ergo est à MARIA Matre Sanctæ Spei, quòd sperandum docet Visio S. Elizabeth Ordinis S. Benedicti Lib: 2. Visionum Cap: 6. ubi quærit, *Domina mea quid de te sperabo? respondit; Bonam gratiam de me sperare potes tu omnesquè*

Shismaticus beneficium libertatis petit & habet.

Lib: 2. Visionum B. Elis

Iudith c. 6. quæ qui fiduciam habent in me; mirificavit enim Dominus misericordias suas in me.

Arriano B. V. M. apparet.

34 Vide scelerate Arri, quomodo errorum tuorum caliginem lux MARIÆ gratiarum dissipet? Nobilis *Alexander Szychtynek*, dogmatum Arrianorum tenacissimus, ubi cum hostibus minùs prosperè dimicat, in Tauricam captivus abducitur. Felix captivitas, quæ longè nobiliorem animæ libertatem contulit. Ter à fuga, quam attentabat, retractus, omnem modum viamquè ad libertatem præclusam videt; revocat in memoriam audita aliquando Divæ Claromontanæ magnalia, quæ concaptivis libertatis occasionem fecerunt. Necessitas ad fidem coëgit. MARIÆ amat patrocinia, imploratque decreto Claromontanæ Visitationis proposito. Dum fatigatus, durioribus laboribus, corpus ad quietem collegit, oculos & animum meditatis adipiscendæ libertatis imaginibus obrutum, sopor occupavit. Nox erat; Adest Heroina nihil vultu terrenum, nihil mortale ferens, duabus stipata Virginibus, & hæc ad Alexandrum *Quid ad libertatem anhelas, & baptismum non suscipis, nec vitam emendas?* reposuit aut sibi reposuisse visus est se jam baptizatum, sed edocetur nullum Baptismû Arrianorum esse, & qualis esse deberet, duæ Comites docuerunt, quarum una peluim tenuit, altera mistam terræ salivam accipiens novum Catechumenum auctoratumq; MARIÆ linivit, undamquè superfundens Capiti, dixit *Si libertatem adamas, talis sit baptismus tuus, utquè gratiam ejusdem consequaris, Vota quæ promisisti fidemquè solve.* Reliquit somnus Alexandrum, auspicijs MARIÆ (cui se devoverat) excutit servile jugum, adest in Claro Monte fidei rudimentis imbutus, baptismum suscipit, utramquè libertatem corporis & animæ consecutus (gratiæ authenticam recognitionem tribuente A. R. D. *Raczkovski* Officiali Posnaniensi) in Fastos MARIÆ dedit prodigium Anno 1646. 14. Aprilis. Omnis confugiat ad MARIAM, quia MARIA neminem repellit. Audi testem D. Damascenum Oratione de Nativitate B. V. M. *Quia universa terra in fœdissimam sese provoluerat libidinem, Domini populus à Deo suo aberraverat, factusquè fuerat populus Domini non populus ipsius, & qui misericordiam consecutus, non misericordiam consecutus, & dilectus, non dilectus; ob eam causam, nunc Virgo priscæ fornicationis adversaria paritur, seu nascitur, at Deo despondetur, Deiq; misericordiam parit, atquè populus Dei efficitur, qui prius populus non erat; & qui prius misericordiam minimè consecutus fuerat, misericordiam nanciscitur; & qui prius non dilectus erat, diligitur; Ex ipsa enim nascitur dilectus ille Dei filius, in quo Pater benè sibi complacuit.*

D. Damasc: Orat: de Nativit: B. V. M.

35. A da-

35 ADamnato Machometismo reducem excipit hoc loco sancta Mater Ecclesia. *Ioannes Niemczyk* de Villa *Dąbrowká*, à Barbaris interceptus, in Turcia vitam & libertatem emit præputio, sex annis perditus fidei transfuga, inescatus vitæ licentiosæ illecebris, nihil minùs quàm animæ salutem curabat. In actuario laborans, in syrtes impegit; Interitûs imminentis formidine perculsus, reprobus desertor fidei, animæ verebatur naufragium. Magna fuit salutis pars, proprium nosse periculum; Amavit postmodum discrimen illud, quod utramque corporis & animæ vitam, in securo portu Ecclesiæ collocávit. Ad Patriam ergo Salutem, memor ejusdem mirabilium, Divam Claromontanam suspirat, decernit damnatis Sectæ Machometanæ superstitionibus, fidei reconciliari. Non abiecit supplicem MARIA, in mari salvavit, per insessas hostibus vias tutum iter pandit, Danubium traicientem servavit, unde præsens, totam huic Divæ utriusquè salutis rationem se debere professus, Vitæ redemptæ lytrũ, Nummum aureum, Turcicis insignibus distinctum, ad Aram sospitæ MARIÆ deposuit Anno 650. 3. Aprilis. Adstruunt exempla quòd de seipsa Virgo Clementissima loquitur Lib: 6. Revel: S. Brigittæ Cap: 10. *Nemo est adeo maledictus, qui quam diu vivit, careat misericordiâ mea, quia propter me levius tentatur à dæmonibus, quam aliter tentaretur. Nullus est ita alienatus à Deo, nisi omnino fuerit maledictus, qui si me invocaverit, non revertatur ad Deum, & habeat misericordiam.*

Machometismus hic adunatur Ecclesiæ.

Revel: S. Brigit: Lib: 6. Cap: 10.

36 SOlis orientis cunabula, supplicem in Monte Claro, Matri Luminum Mariæ, dederunt filium tenebrarum. Anno supra Millesimum sexcentesimum septuagesimo secundo. Vir quidam, *Klater* cognomine, Sectæ Machometanæ perosus errores, eo duce, qui spirat, ubi vult, ad amplectenda fidei Catholicæ dogmata anhelabat. Decrevit è tenebris ad fidei lumen in Monte Claro emergere. Adest; Fidei Magistram in Imagine Thaumaturga veneratus, ex præsentia Admirabilis & in Imagine Mariæ, ad fidem & devotionem incitamenta accipit. Sacro latice lustratus ab Adm: R. Patre Augustino Kordecki, Ordinis Nostri, per Poloniam & Silesiam Provinciali tunc temporis, inter fidelem populum filiosquè Lucis adoptatus, *Vrbani* nomen accepit, Anno quo supra, die 21. Maij. Adstantibus Patrinis Nobilibus, *Augustino Manzi & Anna Sophronia Kortynia* Incolis Cracoviensibus. Ruunt ad conspectum majestatis MARIÆ impietatis simulacra, dum per MARIAM, in MARIA, & ex MARIA, invo-

Machometanus baptizatur.

lutis errorum caligine, infulget Divinitas. Pulchrè Damasceni melos accinit, in Cant: Eccles: Ode 3.

Damasc: in Cant: Eccl: Ode 3.

Nebulam levem Te meritò,
Casta Virgo nominamus,
Iuxta Prophetarum vaticinia
Quandoquidem Dominus in Te venit,
Vt ruant Ægyptia
Erroris simulacra,
Et luceat ea venerantibus.
Tu antiqvum Evæ debitum
Persolvisti ò intacta,
Novo propter nos edito Adamo.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS
SEU
HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO X.

Defectibus, varijs casibus, & Paroxysmis afflicti, ad invocationem MARIÆ, *salutis gratiam consequuntur.*

Hic Fulget.

Secundùm Richardum de S. Victore Cap: 26. in Cantica

OMNIUM SALUS MARIA.

NEmo adhuc proprium amavit interitum: quia, ut Magister morum Seneca inquit ad suum Lucillum Epist: 116. *Curam nobis nostrî natura demãdavit.* Grave est, etiam miserrimis perire, difficile mortalium vitam ad odium damnare, ad ejus conservationem cognatus animorum rex amor, fundit pretia, colligit consilia, intendit conatus; sed non semper succedunt vota hominibus, qui vitæ prorogationem apud curas medicorum nundinantur. Mater *salutis* MARIA cum mundo *Salutem* genuit, *omnium salus est*, quæ immortalitatis nostræ infirmitatem curando, nonnunquam voventium proposita, maturo beneficio antevertit, Seneca Epist: 116.

 CA-

CAPVT I.

Amentes, ac Fanaticos, usui rationis, & sanitati reddit MARIA.

1. PAcis Domina salutisque Mater, quemadmodum hostilium armorum, ita & animorum furorem indomitum placat, pacatque. Anno 1645 indolis optimæ Iuvenis, *Ioannes Zdrowski*, seu factorum, seu fictorum criminum apprehensione confusus, lacrymis, gemitu, ululatu, se ad Tribunal Dei citari querebatur. Animi ægritudo erat major humano remedio, quam nec temporis mora placare potuit. Vnum remedium vocibus inconditis inclamat, Aram Divæ Claromontanæ, ad quam ut quantocius deveheretur, à parentibus lacrymis exorabat. Invalescente malo, inter amicorum latera, festinato itinere pergit, nihilo mitiùs toto viæ tempore agit pertinax mentis confusio, quæ nec illatum adytis templi Mariani reliquit. Hic actus in furias longè severiores, nullum sedandæ illi tempestati, capit aut consilium, aut modum: In conspectum itaquè Sacræ Imaginis deportatus, ut primùm Reginalis ejus Majestatis serenitatem intuitus in terram procubuit, subitam animi diris imaginationibus, portentosisquè scelerum umbris, exagitati, recepit malaciam, vires, sanitatem, jamquè alius motibus, benignissimam Matrem oculis intuetur, ad devotionis & modestiæ exactas leges collectus. Deo, Deiquè Matri, datæ per Hymnum Ambrosianum gratiæ, solenniter ad Organum decantatæ, nevè ulterioris mali, aliqua suboriretur suspitio, receptus in Claustrum, tranquillâ mente conversatus, à Patribus deinde domum reductus, ut tacita revoluit mente, quanta sibi Diva Mater fecisset, subsequentibus diebus, pedes ad Clarum Montem venit Vota soluturus. Actum Anno 1645. 13. Novembris. Veneramur, quod admiramur, colimus, quod legimus, & quod tui Clientes experiuntur, profitemur: cùm Divo Bonav: in Psalt: B. V. *Tu mæstis exultationem infundis, & mærentibus lætitiam & dulcorem ô MARIA.*

Perturbatæ mentis malaciam adipiscitur.

D. Bonav: in Psalt: B. M. V.

2. EAdem confusæ mentis tempestas, in maximo vitæ discrimine constituit G. D. *Nicolaum Casimirum Bardzki.* Divam Claromontanam invocat, & cum votis ad ejus Aram supplex sibi popitiam fuisse, luculentis testimonijs enarrat, Anno 1676. 26. Februarij.

3. Exul-

3. EXultat in favore MARIÆ, compositis mentis perturbatæ fluctibus, Vir Nobilis *Stanislaus Zerzynski*, Ægriùs, quàm par erat, bonorum jacturam ferens, in morbos, qui viginti septem hebdomadis mirè eum torquebant, devolutus est. In vires indomitas collecta, tanto tempore crescens per nova synptomata malignitas, inaudito quodam furore exagitabat illum, quapropter necessum fuit, funes & catenas adhibere, quæ ferocientem compescerent. Sæpè dies, & noctes integras insomnes duxit, lucificis lemurum imaginibus perturbatus, maximum charæ conjugi tormentum. Inanibus spebus posthabitis, ad Divam ivit, vota supplex offerens in Claro Monte pro Marito, extendit manum suam placavitquè illam confusionem animi: è funibus, & vinculis transiens, ad mite ingenium reductus, in Mariani mancipatûs compedes ivit gratus cliens. Anno 1626. 26. Maij. Quot Clientibus præbet gratias MARIA, tot amoris propo-nit illicia. Hinc, ut inquit Richardus à S. Laurentio Lib: 2. de Laud. B. V. M. *Diligenda est* MARIA, *& specialiter honoranda, quia ipsa mediante forma Divina sponte venit ad deformatum, gratia gratis, ad gratiæ ingratum, medicina non rogata ultro venit ad ægrotum, virtus ad infirmum, sapientia ad fatuum, sanctificatio ad immundum, veritas ad mendacem, pietas ad immisericordem, pax ad rebellem, misericordia ad impium, Charitas ad inimicum, justitia ad injustum, non, ut eum secundum iustitiam suam iudicaret & damnaret, sed, ut eum à sua injustitia iustificaret, & secundùm se formaret, & formatum secundùm se, tandem glorificaret in se.*

Richardus à S. Lauren: lib: 2. de Laud: B. V. M.

4. G D. *Ludovicus* de *Thomor* Cubicularius S. R. M. Hungariæ, post obsessionem Budensem, à mente alienatus, vitâ periclitabatur, sed à Collega suo, ut primùm curis Marianis commissus est, cum votis ad visitationem Clari Montis, sibi pristinæ q; valetudini redditus, sospitatricem in hoc loco adoravit gratus Anno 1531.

5. AMbrosius de *Witkow* in Carcere detentus, in amentiam prolapsus, Matri restituitur: Nihilo clementiùs egit impacatus animi furor, quo matris afflictæ, cor lancinabatur. Ignara humani consilij gnara pietatis MARIÆ, ad Clarum Montem vota festinat; Meruit hinc miraculum, simplex innocensquè fiducia, quæ rationis usum, vitamquè in summo discrimine positam donavit. Anno 1595. vota soluta.

6. ÆDituus Ecclesiæ *Polanecensis*, promovente apud Divam no-

ſtram ſanitatis negotium conjuge, conſimili potitur beneficio. *Ioannes* eſt *lando*, quem cùm diutiùs, atrociſſima animi dilaceratio exagitaſſet, huc per conſortem oblatus, mentis tranquilitati reſtituitur. Supplex gratias egit Anno 1623. 29. April. Optimè ergo à Divo Leone Serm: 1. de Paſſione Domini, MARIA ſalutem donans, appellatur *Virgo Salutifera*.

S. Leo Serm: 1. de Paſſ: Domini.

7. MEruit & Wołchynia amores MARIÆ. Hîc Alexandra Nobilis Marita, G. D. *Andreæ Kuklinowſki* rationis impos, ſummam domui confuſionem, præceps ad omnia audenda, faciebat. Rabies quædam erat, quæ belluam non hominem deceret. Leniri non potuerunt medicis artibus contumaces Intemperiæ, quæ ad corporis ruinam invaluerant. Ad Divam ſero conſilio vertit animum conjunx, peregrinationem ad limina D. Claromontanæ pollicetur, plenum adæquatè ad votorum menſuram reportat beneficium, quod præſens cum conſorte ad Aram Virginis recognovit, Anno 1622.

8. NOn populare eſt beneficium, quod in Lublinenſi territorio Diva ſoſpitatrix MARIA manifeſtum fecit, in Nobili *Potentiana Stoynowſka*. Diuturnis morbis ſenſim langvebat, qui ſucceſſu temporis in letales vires collecti, arcem animi invaſerunt; demum confuſo rationis ordine, funeſta mentis dilaceratione, impotem ſuî Potentianam exagitarûnt. Malo ſuæ conjugis læſus Maritus, omnia tentavit ſedandæ illius tempeſtatis remedia, quæ dum fruſtrant conatus medicos, ad Aram Claromontanam properat, ubi ægræ ſalutem propè deſperatam impetravit. Vtraquè ſui parte ſana, gratias egit cum conjuge *Potentiana*, enarrans expertas in beneficijs MARIÆ potentias. Anno 1598. Verè Diva inexhauſta ſunt tua beneficia, quia (ut inquit Gregorius Nicomedienſis de Oblat: Deiparæ) *Per te Paradiſum purè ſumus conſecuti, per te, generis colonia, ad priſtinam redijt manſionem, per te receſſit rhomphaa verſatilis, per te quæ erant clauſæ delitiarum portæ, fuerunt apertæ, per te ſpes Prophetarum ad effectum ſunt deductæ, in te finem acceperunt, quæ ab eis dicta ſunt. Per te, noſtræ reſurrectionis certa ſigna tenemus, per te nos Regnum Cælorum ſperamus aſſecuturos. Te noſtræ ſalutis habemus adiutricem.*

Gregorius Nicomedienſis de Oblat: Deiparæ

9. NOn poteſt abſquè ſenſu devotionis in recordationem venire præſtitum *Mariannæ Skrzyńſka* Divæ noſtræ beneficium. In bimeſtri decubitu, irremediabilis morborum vis, poſtquam illi vigo-

rem

rem, & facultates membrorum absumpsisset, sævijt in animum, cujus placidam mitémquè malaciam, fanaticis furoribus interturbavit. Amici ab humanorum subsidiorum contemptu, desperatæ salutem ordiuntur; ad limina Basilicæ Marianæ sistere votis promittunt, atq; tam religiosæ mentis decreto, utramquè valetudinem impetrant. Huc relatum Anno 1644. 9. Maij.

10. AVrea & argentea gleba prætiosa Civitas *Ilkusium*, ad ampliorem Thesaurorum fulgorem, Divæ nostræ gratiarum serenitatem trahit. Hîc ancilla quædam *Agnes* atroci sex hebdomadis mentis perturbatione ferociens, nulla honestatis ratione habita vagabatur. Rabies effera, nulla arte cicurari potuit, ideò sæpius in vincula & carceres acta, vitæ suæ vim inferre moliebatur. Portentum erat non mulier. Adeò miseram depressit fortuna, ut veluti vitæ mortiquè exosa, nec ad meliorem vitam, nec ad mortem commodè potuerit eluctari. Tantæ calamitatis miserti Cives, curabant omnia, quæ profutura credebantur, sed frustra: memores itaq; beneficiorum, quæ Diva nostra cōferre solet, *Agnetem* ad Imaginem Odigitriā sistere pollicentur. Non fefellit piam expectationem MARIA, sedavit illam confusionem mentis, reductaque rationis lege, hîc cum civibus supplicem sanámquè habuit Anno 1615.

11. ANna quoquè *Wycielkowska* tempore pestilentiæ Anno 1603. per octo Menses rationis usu carebat. Hinc furor indomitus, cùm sæviret atrociùs, ad vincula & carceres ægram coëgit. Ad Divam Claromontanam per suos oblata, utraquè sui partè integrè sana, vota solvit.

Hæc pauca è plurimis honori tuo scribuntur ô MARIA? Da immeritis gratiam & *De thesauris tuis infunde nobis sapientiam Dei, & intellectum prudentiæ, ac formam disciplinæ, quia intellectus bonus omnibus honorantibus te, & sors illorum inter Angelos pacis ô MARIA.* D. Bonaven: in Psalte B.V.M.

CAPUT II.

Possessos, Obsessosquè à dæmonibus, liberat MARIA.

12. NObilem puellam nobilis adolescens (consultò utriusquè familiæ claritudo subticetur) perditè deperibat, ejus pudicissimam constantiam frangere voluit, sed inter mundanas leporum

veneres, nihil adeo validum fuit, quod minimam affectûs vetiti scintillam proliceret, Itum ad geniales operas, ut pharmaceutriarum incantationibus inceſtatam innocentiam, ad conſenſum pelliceret, aut contemptos amores ulciſceretur infamis leno; Invenit Circen veneficam, quæ in Virginem excivit Orcum, occupatur puella, jactatur, affligitur miſeranda inveteratoris tyrannide, quam, tentata in diverſis locis & modis remedia, placare non potuerunt. Vnum erat Aſylum tot malis affectæ, Ara Divæ Claromontanæ, huc in amicorum comitatu deducta, vomit acus, crinalia, bombicem, carbones, & in domus Marianæ liminibus pertinax obnititur, nè veniat in conſpectum ſacræ Imaginis. Huc tracta ſtetit, ſed immenſam illam lucem à vultu Virginis fulgurātem perferre non potuit infernalis tenebrio, profugit multùm vociferatus, ac ſanam reliquit. Anno D. 1595. Verè itaquè ad mentem D. Bernardi Homil: 2. ſuper Miſſus eſt, dicitur: *Terret dæmonum* MARIA.

D. Bernard: Homil: 2. ſuper Miſſus eſt.

13. PErilluſtris Magnif: D. *Stanislai* à *Przymá Przyiemſki* Palatini Poſnanienſis Capitanei Koninen: Conjunx de domo *Czarnkowſka*, ſtatim poſt connubium à maleficijs orco impleta, quinquennio affligebatur. Satis accuratè ab Exorciſtis laboratū eſt, ut malus genius crudeliter per obſeſſa membra deſæviens fugaretur, fruſtra tamen. Vnà ergo cum Illuſtri Marito, vota ad Divam Claromontanam ferunt, & implent, quatriduo ſupplicationibus vacāt, quo etiam tempore pertinax vis inveteratoris, exorciſmis premebatur. Non tulit infernalis animarum prædo Numinis Mariani potentiam, propalavit in domo ſubſtrata maleficia; cumq; diverſi generis tetrum nidorem, fumantes materias ejeciſſet, Clientis Marianæ corpus liberum fecit, à conſpectu Mariæ profugus maledictus Avernio. Pretioſis muneribus gratitudinem teſtati conjuges, beneficij memoriam Actis inſeruerunt Anno 1615. 2. Februarij. Verum proindè eſt, quod (aſſerente D. Amedeo Homilia 8,) *Sicut ignis attactu cera liquescit, & velut ardore Solis defluit glacies, ſic à Mariæ facie inimicorum deperit acies, eaquè jubente nihil adverſi ſubſiſtit.*

D. Amede Homil. 8.

14. PRohibet MARIA, ne in pectore clientis, quod devotionis accendit flamma, dæmon infernalis incendij titio hoſpitetur. Hoc fecit in puella quadam Nobili, Anna nomine (ex propoſito claritudo familiæ tacetur,) quam ancilla artibus Magicis imbuta, quatuor dæmonibus implevit, injuriam, quam fortè ſibi parentes fecerunt.

cerant, ulcisci conata. Domi integro anno exorcismis laboratum est, nec tamen secundis successibus. Consilium erat ad Montem Clarum peregrinari, sistitur ad Aram salutis puella, ubi egestâ ejectaquè fæda quadam maleficiorum semente, subnervatâ nonnihil sensit dæmonum sævitiem. Devotioni vacando in sacrario Virginis, tres hebdomadas ad montis clivum habitat. Movit Cracoviâ versùs sub vesperum, nocturnam quietem interturbavit clamor puellæ, opem implorantis. Revelatur filiæ pectus, cui superinfusum teterrimum virus, fœtorem infernalem exhalans, stagnabat; lustrali aqua abluitur, cumque languore immedicabili satisceret, suasu Patrum nostrorum, quos in viæ societatem parentes assumpserant, Montem Clarum repetunt. E longinquo ædis Claromontanæ fastigia cōspicati procumbunt, adorantq; Divam, quo tempore infames Apostatæ spiritus, exhorrescentes ad loci sacri conspectum, terrificis ejulatib9, se ad discedendum cogi conquerendo, liberam immunemquè puellam reliquerūt Anno 1632. Vt autem ex toto sanam esse filiam constaret, aliquandiu in gratiarum actione perseverans MARIÆ Cliens sub Claro Monte habitavit. Regressi muneribus gratitudinem Mariæ testaturi Parentes, Calicem auro gemmisquè ornatum, & nonnulla alia ad usum sacrificij Missæ pertinentia obtulerunt, Divæ Sospitæ Mariæ honori, ipsumquè Basilicæ Marianæ pavimentum marmore straverunt. Anna gratiosa superis, proposito, clara miraculo, illustrata cœlitus inspirato consilio, cum parentibus patrium larem non repetens, Monasterium ingressa, Institutum ac Disciplinā Divæ Claræ complexa & professa est. Gratiosè Ioannes Damasc: appellat de Dormit: B. V. M. *Remedium adversus dæmones* MARIA. D. Ioannes Damasc. de Dormit. B. V. Mariæ.

15. NObilis *Eva Prusinska* Conjunx Nob. *Theophili Grzymâtâ* è Districtu Ostrzeszoviensi Anno 1646, à dæmone obsessa, ope Divæ nostræ implorata, liberata est. Exorcista Claromontanus suspicatus latere domi maleficiorum semina, fodi jussit terram, & desormia maleficia, bufones metretæ mensuram exæquantes, invenit. Annis quatuor adepta libertate potitur. Iterum pristinam sedem repetit detestabilis desertor Dei; Evam implet, torquet, dilacerat, ad Divæ Patronæ Aram dicam prælegit maligno spiritui, Conjugis afflictæ maritus; sistitur in conspectu Divæ Imaginis, procumbis susceptura magnum hospitem sub speciebus Eucharisticis DEUM, cedendum erat; itaque dejectam è genibus prostratamq; profugus reliquit. Inclinamur supplices tuæ potentiæ, adoramus gloriam, amamus

mamus clementiam, prædicamus Triumphos, recolimus victorias, ô terribilis inferorum potestatibus MARIA! nam (ut etiã Cyrillus Homil: 6. in Nestorium evulgavit) *per Te Trinitas sanctificatur, per Te Crux pretiosa celebratur & adoratur in toto orbe terrarum, per Te exultat Cœlum, lætantur Angeli & Archangeli, fugantur dæmones, & Homo ipse ad Cœlum revocatur ô MARIA.*

16. SOphia quædam Civis Calissiensis à dæmonibus obsessa, & excæcata, ducem alienam manum secuta, Sacellum Mariæ ingredi non potuit, obnitente dæmonum vi inseparabili. Labor Exorcistæ coëgit domi substrata mensæ maleficia propalare, mittuntur ad maritum literæ, quæ pestis notitiam ejusq; comburendæ mandatum ferebant, sed propè Calissium igni fulmineo tactæ absumptæque effossione morabantur. Vacante supplicationibus ad Divæ Theothocos Imaginem Sophiâ, iterum literæ Calissium per Dobricensem Parochum feruntur, quibus lectis,ut effosa combustaq; præstigiatricum instrumenta fuerunt, maritæ hoc loco restituta oculorum lux, dæmonesq; fugati, libera domum repetit, sed inveterata maleficarum odia, longè acriores septem paredros in repurgatam MARIÆ Clientem immiserunt. Iterum excæcata & tyrannide sævientis Erebi labefactata, ad Aram Divæ reducitur, hic nutu Virginis, rabie dæmonum infrenata, pia curiositate nonnulla cœpit quærere Exorcista. *Primum*, quam ob causam hominibus in valetudine & fortunis nocerent? quamvis reluctantes responderunt: Vt homines DEUM blasphement. *Secundum*, quare Sagæ non horrescunt illorum præsentiam & obsequia? respondit dæmon: Quomodo expavescere debent nostram familiaritatem, cùm nos illis splendidè togati, calamistrati, formas speciosas induti, in omnium rerum affluentia appareamus, illas (Dominas suas vocavit) benignè omni officiorum genere quandoquè colamus, & tractemus genialiter, nostramq; promptitudinem ad earum nutus & obsequia offeramus. *Tertium*, cur minus vexent Hæreticos, Iudæos, Paganos, respondit: hic modò non convenire, ut nostros familiares & amicos, quos singulariter nobis fœderatos habemus, affligamus; *Quartum*, quid faciendum hominibus, nè vestræ imposturæ illis noceant? respondit: ad hoc quamvis attentes omnia, nihil dicere possumus, væ nobis, (subintulit) quòd ad quæsita respondimus. Aderat in audientiũ cœtu quidam nobilium, qui, optarem, inquit, modò hîc oppidi mei hæreticos spectatores & auditores adesse. Demùm post diuturnũ labo-

laborem, cœcitate repulsâ dæmones propulsati liberam reliquerũt, quo etiam tempore adfuit quædam Civis Boleslaviensis à dæmonibus obsessa, quorum vnus ad Exorcistam dixit indignabundus, coactum egressum manifestans: *Nunquam tu contra illos prævaluisses nisi tibi auxilium Magnæ Dominæ adfuisset.* Actum in Claro Monte, Anno D. 1628. Iam infernali belluæ innocentissimæ Matris Virginis pede proculcatæ improperare, ac imperare possumus, cum D. Bonavent, in Psalt: B, V. M. *Quid gloriaris in malitia ô maligne serpens & draco infernalis? submitte caput tuum mulieri, cujus fortitudine demergeris, in profundum Contere eum Domina, pede virtutis tuæ, exurge & dissipa malitiam ejus, extingve potentiam ejus, & virtutem illius redige in favillam.* D. Bonavẽt: in Psalt. B, V, M.

CAPVT III.

Imposturâ, Maleficiis, præstigiis, venenis, absolvit MARIA.

17. EQuestris Ordinis Viro (nec in Archivo nec apud Rev: P. Goldonowski nomen lego) tres erant filij, quos ut rectè virtutum & sciẽtiarum opifex disciplina, ad sperata solatia institueret, Pædagogum domi adhibuit, qui mitioribus scientijs & moribus imbueret juventutem. Pater justò rigidior, totam potestatem errata & negligentias castigandi transfudit in Pædagogum, qui partes suas agens admodum severè juniorem quatuordecim annorum hebetioris, aut forsitan i[n]solentioris genij gravius nonnunquam excipiebat. Tyrannis est ad interitum juventutis, severitate continua rigens disciplina, si lenitatis illecebris non tẽperetur, facilè frangitur, quod violenter inflectitur: sic aliquando fractus animo puer, post plagas acriores apud Parentem & Pædagogũ desperans solatium, ad tuguriũ quoddam domo propinqvum se contulit, ut liberioribus lacrymis animi sui mœrorem deliniret. Quoties vapulat, toties ad suum mapale, lacrymis solaturus dolorem, profugit. Opportunam decipiẽdi pueri nactus occasionem animarum Clepta infernalis, speciosam puellæ formam indutus, ibi lacrymantem convenit; fletûs unam causam, severitatem Magistri requisitus affert puer, nec sibi domi superesse solatium, solatur mœrentem puella, libertatẽ pollicita dummodò secum discedere decernat in animo: Recusat juvenis obsequi, cumq; constantem sollicitatus negat animum, speciosum illud

monstrum discessit, hic domum remeavit. Post dies aliquot rursus immoderatiùs cæsus, fletûs gratia repetit frequentatam solitudinem, subodoratus jam plagarum causam, tarditatem ingenij, inveterator vaferrimus Magistri artium mentitus formam, hæc ad juvenem: Macté bone iuvenis, quod tibi parcior natura negavit, mea conferet industria. Belle novi artes juvandæ memoriæ, ea te dotabo felicis ingenij fecunditate, quâ omnes in scientijs omnibus antecelles, insuper & pecuniam, si & quando libuerit, suppeditabo, tantummodò certis meis consilijs & conditionibus acquiesce, quibus si obsecundaveris, aliis favorib' meis potiere; Puer aliquantò hilarior spatium duarum hebdomadarum cum Magistro paciscitur, qui discedens à juvene, unum fieri præcavet, ne quod secreto commissum accepit, publicum faciat; Accidit, seniori fratri prodidit secretum, hic parenti; qui prudenter imposturam deprehendens, metuensq; quod imminebat filio periculum, actutum Cracoviam ad Exorcistam celebrem, R. P. Gelasium, movit cum Filio, cuius opera cùm uti non posset, ad Clarum Montem pergere constituit. Aderat comes itineris & execrabilis impostor dæmon, qui, timens futurum fore, quod factum est, id curabat, ne Marianæ domus limina contingerent. sæpius apparens svadet, ne admonitionibus aliorum pareat, imò si ipse puer vellet, ad impeditioné itineris non segnem operam spondet, & fraudibus molitur; minus enim advertentibus omnibus, sexigam deflectens, ad avia in limosis ac palustrib' locis infixit, ubi ruptis funibus hærentes, vix seram emergendi facultatem viamque invenerunt. In Claro Monte rem ex ordine Sacerdoti exponunt, quapropter Sacramentis puer munitus, ad præscriptum spiritualis Patris, iterum, iterumq; apparenti, & infidelitatem improperanti, abrenuntiat. Desperavit nequam lavernio ulteriorem cum juvene familiaritatem, & fraudum successus meditatos, altera nocte apparés in viliori lacerna, contemptum queritur, cumque in hospitio ad Montis clivum, importunè, plurima auribus ejus insusurraret, in Cœnobio moratur, ad hospitium non regressus, scribit verbis proprijs abrenuntiationes increpatorias dæmoni, chartâq; illis characterib' notatam, in stationis loco deponit, quâ lectâ, dæmon infremuit, obtortoquè collo puero suffocationé minitans, disparuit, nec amplius infestare sub tutela MARIÆ constitutum præsumpsit. Actum Anno D. 1631. *Verè ô Domina* (cum S. Germano Patriarcha Constãtinopolitano de Zona Virginis loquimur) *Tu nequissimi hostiû contra servos tuos invasiones sola Nominis invocatione Sanctissima repellis, tutos atque incolumes servas.*

18. VIrgam virtutis domini regit geritq; MARIA, hujus potestatem sentiunt dæmones, & senserunt in uno quod. m. Equestri (nomen vetustas absumpsit) quocunque se vertit, suum Palæstram patientiæ circumtulit, ita hostiliter vexatus à dæmone, ut, seu comederet, seu vigilaret, aut quiete reficere vellet corpus continuo tormento labefactatum, verberibus plagisq; ad livorem affligeretur. Posthabitis itaque omnibus remedijs, quæ placare tyrannidem Orcinam non potuerunt, ad Clarum Montem vota tulit, demum ea persolvens, Divæ Protectricis MARIÆ tutelâ, se ab illis vexationibus immunem restatus est, Anno 1569. Bene D. Bonaventura in Speculo Cap: 10. *MARIA Virga aurea perfectis, virga ferrea duris, Virga aurea hominibus, virga ferrea dura dæmonibus, arcens dæmones à nobis. Hoc Dominà petimus & devote petimus, cum Innocentio petente sic & docente: Ave Dei Mater Alma quæ ex dignitate, quâ Dei Mater es, imperare potes dæmonibus, compesce dæmones, ne nobis noceant, præcipe Angelis ut nos custodiant. Sit ergo Beata Virgo est nobis Virga fumea, in nostra conversione, Virga florida in nostra conversatione, Virga aurea in nostra contemplatione, Virga ferrea in nostra defensione.* D. Bonavent. in Speculo Cap: 10.

19. EAdem Virgâ potestatis Reginalis maleficiorum apparatus funesti dissipantur, in Domo Generosi D. *Ioannis Ilewicki*, ex Tractu Kostensi, substrati, morborum peregrinum exercitum, qui notitiam facultatis medicæ fugiebant, induxit, hoc ille dejectus ad sepulchralem ruinā urgebatur, solum superabat remedium, absq; remedio sanari, sed non absque Numine MARIÆ, ad cujus Thaumaturgam Imaginem, ut amici vota nuncupaverunt, cum peregrinationis Claromontanæ decreto, extractis illis pestibus, sanus integerque vota solvit, Anno 1646. 6. Ianuarij. Ad hanc Divæ potestatem, cui creata omnia obsequuntur, pertinet Titulus Reginæ, quem interpretatur Lactimelleus Doctor Serm: super Salve Regina. *REGINA gloriæ Nomen & honoris magnificentiæ & decoris, dulcedinis ac pietatis, amoris & honorificentiæ, sublimitatis & potentiæ, gubernationis & justitiæ, defensionis & gratiæ, Sancta Sanctorum hæc omnia nobis & pro omnibus nobis, cui decātamus assiduè, SALVE REGINA, MATER MISERICORDIÆ.* D. Bernard. Serm. super Salve Regina.

20. ANno 1594. adducta est puella in Civium Cracoviensium comitatu, domi & in itinere nihil prorsus loqui gnara, nisi hæc verba; diabolus in te, diabolus in te: Irritus labor Exorcistarum, præfatis tantùm verbis, incompositis gesticulationibus, ludebatur,

batur. Constituta in Claro Monte ante salutis Aram MARIAM, cùm pro ea preces funduntur, ad animi motuumq; deordinatorum tranquillitatem composita est, tota mitis sanaque puella; jam alia loqui, & prælectis precibus Divam honorare cœpit, illis deinceps absoluta præstigijs. Vbi intereunt, ubi evanescunt diaboli vaferrimi machinationes, intellige ex D Bonavent: *Deipara mare est amarum diabolum submergendo, quemadmodum mare rubrum fuit amarum Ægyptijs, in ipso submersis. O quàm amara & timenda est MARIA dæmonibus?* Vnde Bernardus: *Non sic timent hostes visibiles, quasi castrorum multitudinem copiosam, sicut aëreæ potestates Mariæ vocabulum, patrocinium, exemplum, fluunt & pereunt sicut cera à facie ignis, ubicunque invenerint hujus Nominis recordationem, devotam invocationem, sollicitam imitationem.*

D. Bonaventura.

21. ADæquant impostoris damnati malitiam humana odia. Vidimus in Viro Nobili *Mathia Karnicki* in Radostkow, (pagus à loco sacro duobus milliaribus dissidet) prout merebantur crimina, duas mulieres castigavit severius. Vlturæ plagas, Domino potionem ministrarunt veneficam, qui sensit ex eo tempore corrodi interanea, eòquè tormento diutius laborans, arbitratus male affecti stomachi vitium; medicinis utitur. At major erat humana ac medicaminum vi pestis, quæ illum impleverat. Quapropter ubi non proficiunt medicinarū usus, & in deterius valetudo fatiscit, ad Divæ opem recurrit. Non procul à Monte Virginis, non procul à miraculis, quorum alia mente volvebat, alia cupiebat, sanari volens prodigio. Huc vota tulit in desperata valetudine constitutus, Divam gemitibus imploravit. Ad partum decubuit. Quem putas? jam adolevit ad prodigium. Modicam potionem sumit, fœtum edidit, nec Pater, nec Mater, quia non suum; Quindecim numero vivas aspides eijcit, grandi dolore grande prodigium. Adsunt ad spectaculum vicini, quibus in stanneo vase illæ abortivæ pestes ostentantur, ad integram hebdomadam vivæ invicem connexæ reservantur. Partus partum, miraculum sequitur miraculum. Eodem viscerum sinu, vomit vivas decem viperas, & vivit servatus miraculo. Gratus beneficij vitæ Cliens Mariæ, gloriam pangebat & suam gratiam vernaculo rythmo Mariæ, & tanti beneficij memoriā in Archivo reliquit, Anno 1608. 11. Maij. Victrici MARIÆ libet hîc adnectere versus ex libro 3, Cathemerinon Prudentij.

Hoc odi-

Hoc odium vetus illud erat.
Hoc erat aspidis atque hominis
Digladiabile dissidium,
Quid modo cernua fœmineis
Vipera proteritur pedibus: Prudentius Lib: 3 Cathemerin:
Edere namquè DEUM merita
Omnia Virgo venena domat
MARIA.

CAPUT IV.

In vulneribus, & sanguinis profluvio desperatis vitam donat MARIA.

22. ADmodum R. D. N. Krzycki S. R. M. Secretarius, letale vulnus accepit in capite, integrâ hebdomadâ peritiores Chirurgi plagam curant, medicâ virtute majorem, quæ cùm nullum caperet remedium, & in lingvam sævijt, sublata facultate loquendi. Familiares, qui pereuntem vitam, ut ut poterant, refovebant, ad Divam Claromontam vota promebant, cum peregrinationis proposito; quæ, ad primæ sanitatis beneficium, reduxerunt moribundum, Anno 1590.

Post annos tredecim, scilicet Anno 1603. fregit pedem, adhibiti Chirurgi, hoc solum agunt, quod loquimur, lavant laterem. Iterum claudus ad Divam vota & supplicationes festinat, plenaquè sanitatis gratiâ potitus, gratias Divæ agit.

23. REplicatur in eodem prodigialis favor MARIÆ, Anno D. 1612, morbis immedicabilibus oppressus, ut ordinariâ viâ procederet ad miraculum, per medicorum, quos adhibebat desperationem, contendebat, à salutis Ara MARIA salutem implorando, quam consecutus, beneficii memoriam in Tabulas Mariæ magnalium retulit. Advertendum itaque, quod Cæsarius loquitur Lib: 1. miraculorum Cap: 1. *Apud Mariam Electuaria sunt confortativa, ungventa sanativa. Nomen eius super mel dulce, infirmis & moribundis assistit, & mortuorum animas ad vitam perducit æternam.* Cæsarius libro 1. cap: 1.

24. QVàm labilis sit cursus vitæ præsentis, palàm fecit vitæ periculum G. D. Eliæ Michaëlis Rymwid, Vicecapitanei

Lidensis. Cracoviæ sub tempus felicis Coronationis Serenissimi Regis IOANNIS III post febrium æstus malignos, dum sangvis, quem cura medicorum sistere non potuit, liberali scaturigine manans langventem deficit, huc ad medicam opem Mariam recurrit, quam expertus ad vota, præsentem gratitudinem exolvit. Anno 1676. 29. Februarij.

25 E Bohemia allatum est, quod subnectitur; A. R. P. *Adamus Krebs ab Althoff* Bohemus Parochus Shenfeldensis, inter liberiores jocos, grave in sinistra manu vulnus accepit, quod ad totius vitæ cladem sufficiebat. Quidquid studij fuit in Archiatris, adhibitum, sed omnes curæ usq; ad desperationem processerunt. Sola fama Divæ Claromontanæ Magnalium in recordationem veniens, pios indidit desiderijs stimulos, ab ea vitam precari. Huc vota nuncupat visitationem pollicitus, quorum ne diu reus teneretur, Maria fecit, quæ incolumem hic ad Aram cum gratiarum actione stitit. Anno 1663. 15. Augusti. Venite devotæ Mariæ mentes, & negotium salutis nostræ, dum lædimur, saluti Mariæ proponamus. Vocat D. Bonav: in Psalt: B. V. M. *Venite exultemus Dominæ nostræ, jubilemus salutiferæ Mariæ Reginæ nostræ, præoccupemus faciem ejus in jubilatione, & in canticis collaudemus eam. Venite adoremus & procidamus ante eam, confiteamur illi cum fletibus peccata nostra. Impetra nobis indulgentiam plenam, assiste pro nobis ante Tribunal DEI.*

D. Bonav.

26. EX duorum authographis duo illustria propono miracula. N. *Florianus Chocimski* aliquot globis bombardinis petitus, læsus lingvam crassioribus è plumbo frustis, dum medicam manum desperabundi removent Chirurgi suspirans ad Tutelarem Divam, cum proposito visitandi ejus limina, in Claro Monte, à vitæ periculo quod imminebat, præservatus est, nec è vulneribus lingvæ læsæ vitium in loquela contraxit.

27 ET N. D. *Adamus Moczarski*, è Districtu Visensi Ducatûs Masoviæ, vitam Divæ nostræ debet. Leopoli ex insidijs letalibus vulneribus affectus, inter sanguinem & vulnera langvebat. Peregrinatione ad Imaginem Odigitriam apud Divam sanitatem licitatus convaluit, gratesq; solvit, Anno 1627. 5. Novembris. Tanti venit salus Clientum MARIÆ, uno suspirantis affectûs pretio comparatur. Qui sua vulnera sentit, palpatq; malagma petiturus ad Aram recurrat

rat confidenter. Huc invitat D. Anselmus in Meditat: *Qui eum fecit, ut ipse per maternam generationem esset naturæ nostræ, & nos per vitæ restitutionem essemus Filij Matris suæ, ipse nos invitat ut confiteamur nos fratres ejus. Ergo judex noster, est frater noster; Salvator noster, est frater noster; denique Deus noster, est factus per MARIAM frater noster. Quâ igitur certitudine debemus sperare, quâ certitudine possumus non timere, quorum sive salus, sive damnatio, de boni fratris, & piæ Matris, pendet arbitrio, quo etiam affectu hunc fratrem, & hanc Matrem amare debemus, quâ familiaritate nos illis committemus, quâ securitate ad illos confugiemus, quâ dulcedine fugientes suscipiemur?* D. Anselm. in Meditat.

28 VEtustum in adolescente miraculum, quod centum & amplius annorum spatio, ad venerationem incanuit, redit in memoriam. E Moravia vota soluturus in Claro Monte, viam carpebat Adolescens (nomen cognomenquè antiquavit cursus annorum) in latrones incidit, à quibus ferro concisus, pro mortuo relictus est, tractus in obliquos nemoris recessus. Viribus miraculo roboratis reptavit in propinqvum pagum, nihil secum trahens præter vulnera letalia, in quo diebus triginta decumbens, sine cibo, modico potu vitam refovebat. Deest amicus misero, quia non est census. Iro Pauperior, qui non tantùm viles reculas, sed prætiosam quoquè salutem amiserat. Hiant vulnera velut ora, & misericordiam sine voce clamant, sed necdum oculi in aures transierant, qui supplicem necessitatem perciperent. Putrefacta vulnera, pute manabant, arcebantq; humanum obsequium, quo destitutus, Numen MARIÆ, cujus locū veneraturus properabat, invocat repetitis affectibus. Erat, quod diu suspensa in Vigilia lumina, ad quietem composuit, clausis oculis videt, quod alias nunquam Argo concessum, adesse Augustissimam Cælorum Imperatricem MARIAM, hæc agit Archiatram, detergit manibus mephytim, componitquè hiantes plagas, ungit, demum leni contactu persanat. Non vana fuit Imago, nam quod fieri cernebat oculo mentis, in se expergefactus vidit lumine corporis; Surgit stupentib⁹ Paganis ad sanitatis admirandam restitutionem, fert ad Clarum Mōtem decora Marianæ pietatis stigmata gratiæ præco. Cujus memoria in Albo miraculorum consignata Anno 1626. Neminem despicit MARIA ideoq; prout advertit Hugo Cardinalis super Magnificat: *Ad illam respiciunt, & qui habitant in inferno, id est in purgatorio, & qui habitant in mundo; primi ut resarciantur, secundi ut eripiantur, tertij ut reconcilientur; ex hoc ergo Beatam te dicent omnes generationes ô Beata Virgo, quia omnibus generationibus vitam, gratiam & gloriam genuisti; mortuis vitam, peccatoribus gratiam, miseris gloriam.*

29 NOn procul est sangvis à vulnere N. *Stanislaus Podskarbski* letali vulnere manum sinistram læsus, sangvinem cohibere non potuit. Credidit Chirurgo fatiscentem in deliquio vitam, sed hæc continuo sangvinis fluxu dilabebatur. Necessitas ad Divam coëgit. Spondet ejus Sacram Imaginem in Claro Monte invisere, quo proposito meruit sisti rivum sangvinis, & vitam in melius instaurari. Anno 1549.

30 TRibus diebus & noctibus largo latice fluente sangvine, letali fatiscebat deliquio G. D. *Albertus Kossowski.* Vt animo Divam Claromontanam appellavit, clausæ vitæ effluentis cataractæ ægrum extra periculum fecerunt, qui huic loco se vitam debere testatus est Anno 1698 3. Iunij. Hoc ipsum fideles experiuntur, quod D. Birgittæ lib. 1. Revelat: cap: 31. legitur dixisse D. Ioannes Bap: de SS. Virgine: *In quacunq; necessitate fuerit homo, si cæli Reginam, Matrem Dei, toto corde invocaverit, exaudietur.*

D. Birgittæ Lib: 1 Revel: cap: 31.

Sangvinis fluxus sistit:

31 IN Palatinatu Siradiensi *Hedvigis* quinque mensium puella N. *Ioannis* & *Catharinæ Lykowska* Filia, sangvinis fluxu laboravit, quem nulla ars sistere potuit, svasu Nobilis Viri *Simonis Gaiewski*, (qui hospes aderat) ad Divam Częstochoviensem oblata, secura in posterum sanitate fruebatur. Anno 1631. recognitum 22. Maij.

Simile.

32. HAbet ex hoc loco suam Cyrophenissam MARIA, quæ ad ejus thaumaturgam Aram, ob cohibitum sangvinis fluxum, erigat monumenta gratitudinis. *Anastasia Wardžieiowska* hoc lento gravi; vitio fatiscebat. Nihil intermissum ex artibus medendi, quod profuturum putabatur, frustra tamen omnia. Damnat curas, spesq; humanas, ad Divam Claromontanam conversa, opem implorans, cœlesti medicamine persanata, gratias ad Aram supplex persolvit Anno 1613. 5 Iunij. Fluunt iugi alveo beneficia Mariæ. Audi Richardum à S. Lauren: lib: 9 *MARIA alveus contiguus ipsi fonti vitæ, qvi Christus est, quia locus Matris ad dexteram Filij, & ab illo fonte ad corda humilia decurrunt rivuli gratiarum hoc alveo mediante. Hic est alveus torrentis de quo legitur 4. Reg 3. circumdatus fossis, id est humilitate. Ipsa etiam dici potest alveus torrentis Sapientiæ, & situla. ex qua descendunt iugiter stillicidia gratiarum, consolationum, aspirationum, illustrationum.*

Rychardus à S. Lauren: lib: 9 de Laud: B.V.M

CAPUT V.

In diversis necessitatibus alijs, hinc devocata subvenit Clientibus MARIA.

33 M D. *Alexandri Iudicki* Ducis Cohortum Exercitûs S.R.M. Filio, *Nicolao* nomine, ad cœnam in festo Divæ Virginis ab Angelo salutatæ, adeo pertinaciter os piscis hæsit in gutture, ut mortem ipsam glutijsse videretur. Parum aberat, ne suffocaretur diuturno tormento, cujus arma nullis conatibus retrahi potuerunt. Salutis consilium inspiravit religio erga Divam Claromontanam, addictissimo parenti: ut enim statuit votis sistere ad Aram Filium, subitò illud funestæ mortis instrumentum eijcit. Anno 1664. Osse præfocatus.

34 ALia nobis à casibus obtruduntur vitæ discrimina, alia in nobis nascuntur, vivúntq;. Apostema quoddam peregrinũ, nasum implevit filio G. D. *Ioannis Olßtański*, quòd vermes fundens, ex illo quoque verminante sinu, in alia membra letalem pestem dimanavit, ad hæc cumulavit ærumnas morbus major, quem placare nulla ars potuit. Itur ad Medicam opem Mariæ, puer ad limina Divæ Claromontanæ sistendus promittitur, pauloq; post integrè sanus, vota cum Parentibus solvit Anno 1599. Quemadmodum morti, ità & gratijs MARIÆ, nulla ætas est immatura, verè in illis *Magnificentia tua Domina prædicatur in sæculum, qui autem colunt te, invenient viam pacis. Servite illi reverenter exultantes, & sanabit vos benedictus fructus castissimi ventris illius. Respice Domina humilitatem Servorum tuorum, & laudabunt Te in generationibus seculorum. Magnifica nomen tuum in multiplicatione gratiarum Tuarum, & ne sinas Servos Tuos subiacere periculis* Aposthema verminans. D. Bonaventur. Psal: B.V.M

35 COmmune est hominum pati mortalia, à quibus neminem absolvit natura. G. D. *Georgius Wilczek* ex Silesia, Heres in Dębieńsko, splenis doloribus correptus & colica affectus, sedecim hebdomadis æger decubuit. Ad æternitatis ingressum Sacramentis munitus, abstractum à medicinis animum ad Divam Claromontanam convertit, absolutúsq; morborum, qui in necem conspiraverant, angustijs, vota cum Conjuge solvit Anno 1624. Multiplex dolor.

36 IDem parq; vitæ periculum quamvis à diversa causa profectum in Viro Nobili *Martino Niewiarowski* è districtu Sochaczoviensi.

Waßemberg: in Vladislao Rege. Ne patriam indolem (quam Vladislai IV. Polonus Orator apud Vrbanum VIII. luculento præconio, à rudiorum laborum exercitio, dum ab armis bellisq; vacat, dilaudavit) otio domestico torporeq; infamaret, hyemis tempore in sylvam ad operas profectus, sudantibus *Moribund⁹.* in sublevatione gravioris pinûs vires iunxit, sed nisu violento fractus, æger domum deportatur, & quatuor hebdomadas ad mortem decumbit. Præhabuit corpori, curam animæ, ad cujus expiationem advocatus A. R. D. *Ioannes Parzenezewski* Præpositus in *Bolemow*, ut paulò post moriturum vidit sacro delibutum ceromate, ad mortis imminentis luctam præparavit. A curis animæ, ad corpus vertit cōsilium; moribundum Divæ Claromontanæ devovet, qui resumptis miraculo viribus, vota, quæ suo nomine nuncupata accepit, rata habuit, solvitq; Anno 1624. 11. Maij. Quisquis Mariæ beneficium percipis, intellige miserentis ingenium. Primum Divinæ mentis exequitur propositum, in quo (ut ait Andreas Creten de Dorm: B V. *Andreas Cretensis* M.) *Sola præter naturam fuit electa ad naturam renovandam, sola deservivit Opifici universæ naturæ.*

Viscerum tormina. 37 MARIA Servos & Clientes coronatos habet. Si enim illi servire regnare est, quid erit aliud gratijs & miraculis ornari, quam coronari? Nobilem *Stephanum* dabo, qui tractus illecebris gratiæ, suam, Divæ nostræ mancipatui, obstrinxit libertatem, in quo suam liber amaret servitutem. Hic est G. D. *Stephanus Kozerski* Aulicus Illustrissimi ac Celsissimi Principis, Casimiri Floriani Ducis in Klevan Czartoryski, Regni Primatis. Anno 1661. 14. Iunij, in via Częstochoviam versùs, interaneorum torminibus, alijsq; medicam facultatem excedentibus affectionibus torquebatur, nihil iuvante medico, qui præsto lenire dolores conabatur. Ad Divam recurrit, contra commune consilium quo svadebatur, ne se itineri committeret, æger in curru vehebatur, ut primùm Clarum Montem à longè conspicatus est, ex curru prosilijt integrè sanus, totumq;, quod superarat itineris, pedes confecit. Testes miraculi Illustrissimus Princeps, & Perillustris & Adm: Reverendus *Simon Otręboß* Canonicus Vladislaviensis totaq; Aula. Hæc strictim ex Apographo, quod, R. P. *D. Bernard: in Deprec: ad B.V.M.* *Matthias Orzenski* Soc: IESV, oculatus gratiæ testis, exaratum, in acta dedit. *O Pia, ô Magna, ô multum amabilis MARIA. Tu nec nominari quidem potes quin accendas, nec cogitari quin recrees affectus diligentium Te, Tu nunquam sine dulcedine Tibi divinitus insita, memoriæ portas ingrederis. Et nunc sequimur Te ô Domina, ex totis præcordijs vociferantes, ad Te, Adiuva imbecillitatem nostram, aufer opprobrium nostrum ô MARIA.*

38. D. Ioannes Damasc: de Dormit: Deip: Titulum inscripsit MARIÆ, eam *omnium cordis dolorum medicamentum appellando*, & quàm verè, exemplum docet. Honesta Civis Poznanien: *Anna Brzeźińska* gravissimos cordis dolores, & palpitationes passa, nullum ab arte medica levamen capiebat. Quo recurrat pro medicamine cor Annæ, quàm ad *Reginam Cordium* Mariam? In maximis illis cordis malè affecti angustijs, ad Aram Divæ Claromontanæ festinans, optatum cordis lenimen & malaciam consequitur 1595. 3. Septemb: Inquietum est cor nostrum, donec in sinu Tuæ protectionis conquiescat. Ergò *Miserere mei Domina & sana infirmitatem meam, tolle dolorem & angustiam cordis mei! Cor meum MARIA.* D. Damasc. Cordis doloribus medetur Maria. D. Bonav: in Psalt: B. V. M.

39. QVæ cordis medetur doloribus, oris quoq; persanandis putoribus affundit misericordiæ balsama MARIA N. *Hedvigis* de *Smogorzewice* à Skrzinno, miserabili filia dolore affligebatur, acredo pestilens serpebat, gingivas & os depascens, vultui deformitatem induxit. Majus humano remedio erat malum, ad Montem Aromatum, Montem Clarum vota festinat, quorum beneficio primum vigorem decoremq; recepit Anno 1598. Fœtorem peccatorum nostrorū extingve gratiæ Tuæ fragrantiâ, ô Maria, nam Tu es (ut in vetusto Missali Ecclesiæ Cracov: lego in Prosis de Domina) Vultus deformitas persanatur.

Porta clausa Fons hortorum
Cella custos ungventorum,
Cella pigmentaria
Cynamomum, Calamum,
Myrrham, thus, & balsamum
Superas fragrantiâ.

Vetus Missal Ecclesiæ Cracov.

40. ANnorum quatuor Filius Civis Pyzdrensis *Laurentij Kudłowicz* domo profugus in remotiorem silvam secessit hyemis tempore. Serò advertunt Parentes, Divæ Claromontanæ protectioni devovent amissam prolem, peregrinationem ad ejus templa polliciti. Inspiratum consilium secuti, Puerum in Silva quærunt, inveniunt biduo jejunum, & ab algoris sævitia mirabiliter protectum Anno 1636. Dicite quisnam nutrivit fovitq; Puerum in apertis frigoribus, nisi Maria, quæ D. Ephræm: dicitur *Clibanus intellectualis*, qui ignem & panem vitæ solidum mundo in escam adtulit, nisi ea, quæ est secundùm, D. Bonav: in Litan: *Miserorum pia consolatio, vera salus & beatitudo, Mater orphanorum, Mamilla parvulorum, Consolatio afflictorum MARIA.* Amissus Puer invenitur. D. Ephræ. D. Bonav: in Litan.

41 Per

Vultus contortus.

41 PEtrus de Niemirow Oppido Russiæ, puer pervicax, insolentiùs parentibus obstrepebat, sæpius ore contorto Matri illudere solitus. Qui præceptum de honorandis dedit parentibus, non tulit illam à puero illatam impune contumeliam, sed protervum os vultúmque ad occipitium detorsit, ut cum suo probro, meritam proterviæ pœnam portaret, & contumaciæ parentum contemptricis vindictam, ad correctionis exemplum ostenderet. Octiduo illud, injuriam parentum ulciscentis Dei portentosum spectaculum, miser circumferebat, donec rediens ad cor, pœnitudine ductus, offensam seriò deprecaretur. Vultûs corrigendi gratiam precatus à Diva cum peregrinationis Claromontanæ proposito impetravit. Anno 1642. vota solvit. Quis invocavit eam, quis speravit in ea, & confusus est? Nemo ô Domina? ideóque confidenter cum D. Augustino precamur *Assiste parata votis poscentium, & rependе omnibus optatum effectũ. Sint tibi studia, assiduè orare pro populo Dei, quæ meruisti benedicta Redemptorem ferre mundi.*

D. August.

CAPVT VI.

Huc Accedentia.

Moribundus infans revalescit.

42 SVis curis dignatur & Pontificales Infulas in hoc loco MARIA, ad quas fovet, conservat, promovet ab ipsis cunabulis destinatos. Patet in Illustrissimo ac Reverendissimo Domino STANISLAO HYACINTHO SWIĘCICKI, Episcopo nunc Chełmensi, qui, ab infantia, Dei timorem, Matris ejus amorem, traxit ex indole Inclitissimi Patris, suxit ex ubere Matris pientissimæ. Genuinæ recognitionis ejus hîc stylum, manu ejus propria conscriptum pono, quàm ad Marianæ Domûs Archivum dedit:

Virgini Beatissimæ, cujus maximis Diva Effigies in Claro Monte Częstochoviano, totam Sarmatiam ditat hucusqúe beneficijs, quò magis populus vota sua devotiori mente offerat, ego infrascriptus in mea Persona receptam publicis fero tabulis gratiam in Anno 1616. Die 14. Octob: Nobili Patre IACOBO *de Swiecice, & Matre* CATHARINA WĄSOWSKA, *stemmatis Łada, quàm genuit Cathatina ex fami-*

familia Duninorum, natus sum, nulliusqúe alterius nisi propriæ Matris meæ sugere ubera volui, quæ, cùm singulis annis secunda Dominicâ post Pascha visitare Sacram Czestochoviensem Imaginem consueverit, multosqúe (proprio sumptu alendo) secum duxerit; diu mente voluebat, an solitæ devotioni, vel necessitati infantis parere debuerit, cùm infans lac alterius fæminæ omnino exhorreret. Vicit piæ Matris erga Virginem summa devotio, relicto filio (sperando infantem in absentia Matris alterius feminæ potuisse lacte nutriri) destinato itineri sese accinxit, pedibusq́; iter conficiens Czestochoviam ingressa Sanctissimæ Virgini, tum pro suscepta mascula prole gratias, tum pro conservatione ejusdem preces fundendo. Peracto demum suo devotionis modo; currum ascendens, domum altera septimanâ rediit. In ipso reditu nuntium satis accepit tristem, scilicet Filium in agone extitisse, eo quòd quatuordecim diebus sine congruo remanserit alimento. Irruit domum mœsta Mater, recipit vix jam spirantem Filium, speciem quandam cadaveris referentem, flexisqúe genibus ante Iconem Czestochovianam, quam penes se domi semper habebat, Divæ Matris auxilium imploravit; & ecce Misericordissima Dei Mater infantem ploranti mox restituit sanum, quem sic accipiens, novum arripit iter, Czestochoviaq́;, sanitati restitutum ante Imaginem cum gratiarum actionibus deponit, offertq́; supplicando, ut eundem in suam recipiat protectionem. Grata tanti beneficij Parens, in me indigno Filio recepti, singulis annis jam ex voto, supra præfato tempore, locum Czestochoviensem visitabat, me Filium suum, quem ex secundo Matrimonio unicum

habuit, patrocinio Beatissimæ Virginis MARIÆ *commendando. Sed & Beatissima Virgo devotæ Mulieri magnam sæpe præstitit gratiam: etenim quatuor vicibus paralysi affectæ, per unum, & alterum diem sine cibo, sine loquela existenti, vitam integram toties donavit, quam in media nocte, secundæ post affectionem, vel tertiæ diei, integris viribus secreto preces recitantem, domestica invenit familia, &c. &c.*

Ita testor ego STANISLAVS HYACINTHVS SWIĘCICKI Episcopus Spigacensis, Scholasticus Gnesnensis, Decanus Vladislaviensis, Archidiaconus, & ad Sanctum GEORGIVM Præpositus, Vicarius in Spiritualibus, & Officialis Varsauiensis, ac per Ducatum Masoviæ Generalis.

En Præsul Illustrissimus, interventu meritorum precibus exoratæ MARIÆ, suam, suæque lectissimæ Parentis redonatam sæpius vitam profitetur: exinde, nonne meritò *Interventricis Mundi* Nomen ei attribuendum est? & attribuit B. Laurentius Iustinianus in sermone de Purificat: MARIÆ, postquam luculento pulchritudinem ejus præconio dilaudavit: *Erat profectò ipsa talis, & tanta, ut illi minimè reperiretur similis. Erat inquam corpore Virgo, carne incorrupta, prole fecunda, virtute perfecta, moribus composita, sanctitate redimita, honestate conspicua, corde ignita, animo suspensa, gratiâ plena, sapientiâ perfusa, Deo conjuncta, Verbo propinqua, mysterijs Divinis imbuta, Angelorum consortio custodita, & Spiritu Sancto absq; temporis intervallo possessa, sibi namq; illam in Sponsam delegerat, sapientia in Matrem, in suam* INTERVENTRICEM *Mundus, Angeli in Dominam, & Æternus Pater in Filiam.*

B. Laurent: Iustinianus in serm: de Purif: Mariæ.

Descripta MARIA

In malignis febrib⁹ salutare refrigerium expert⁹

43 INterventricem expertus est, & hic professus, suæ salutis Opiferam MARIAM, Perillustris ac M. D. *Stanislaus Borkowski* Castellanus Polanecensis. Genuinum ejus Authographum refero:

Ego STANISLAVS *de Magna Skrzynno Dunin* BORKOWSKI *Castellanus Polanecensis, attestor; me ex gravi morbo malignæ, post vigesimum quartum diem, ope Divæ Ma-*

tris

tris Claromontanæ mirabiliter convaluiſſe. Poſt omnia ſigna, quæ mortem præcedere ſolent, à Medicis totaliter deſperatus, intra aliquot horas mortem expectabam, accepta gelidæ aquæ potione, cum glacie, ac nive mixtæ, jam non contradicentibus Medicis, factis priùs votis, ac ſupplicationibus ad Divam Matrem Claromontanam, ut in vetita potione potiùs medicinam cæleſtem, non toxicum illud ſumerem. Illico in horrorem, poſtea in ſudores reſolutus fui. Illo momento non tantùm adſtantes domeſtici, verùm & medici me non naturaliter, ſed ope Divinæ Matris, de tam certo mortis periculo, ereptum teſtabantur. Gratus ergo tanti beneficij, è Palatinatu Lublinenſi huc ad S. Imaginem Virginis Beatiſſimæ, gratiâ exolvendarum promiſſionum, pro illo tempore adueni, promiſſaq́ʒ præſtiti, in Anno 1667. Nunc demum factus certior, quòd à Patribus miracula penes hanc Sanctam Imaginem facta examinantur, ut typis dari poſſint, hanc meam recognitionem accepti beneficij, ſub fide jurata Senatoria relinquo. Dabantur Czeſtochoviæ Die 13. Nouemb: Anno 1674.

Jdem qui ſupra *mpp:*

Interveniendo apud Deum pro ſuis Clientibus MARIA, & meritorum ſuorum theſaurum, in noſtræ naturæ paupertatem gratiâ ditandam erogat, ex quo ſalutis vena moribundis promanat. Hac ardores peſtilentiales reſtingvit. Teſtatur idem, non tantum ornamentis avitiſſimæ Proſapiæ, verùm & erga Divinam Matrem, Montemq; ejus Clarum religione Cliens Illuſtriſſimus, de illius gratiæ plenitudine libando dulcedinem, quòd, ſecundùm Richardum à S. Laurentio Libro 9. de Laud: Virg: MARIÆ. *Pater ei (MARIÆ) Fons eſt, Filius rivus procedens* *Richardus à S. Laur:*

 ab iſto

ab isto Fonte, Spiritus Sanctus procedens ab utroq; dici potest Stagnum superius, quia continet plenitudinem gratiarum; MARIA quasi stagnum inferius per humilitatem, quæ omnia Charismata, & dona gratiarum, quæ procedunt à Patre, & Filio, suscepit, Spiritu Sancto descendente in eam. Festivè Alcuinus accinit (in Prooemio 9) MARIÆ,

Stagnum Maria.

Alcuinus

Tu Regina poli, campi Flos, Lilia Mundi,
Hortus Conclusus, vitæ Fons, VENA SALUTIS.

44 INvocantibus præstò Mater Clementissima, & celebratissima MARIA, semper, & ubiq; ad robustæ fiduciæ mensuram, ex hac Mensa solatiorum salutares micas participat Clientibus; quia ubertas gratiarum ejus, nec verbis explicari, nec mortalium necessitatibus potest exhauriri. Antecedentium sæculorum anni, menses, dies revocati in testimonium assurgunt: sed & Anno hoc, dum hæc ex prælo in lucem prodeunt, in testimonium fit supplex ad Aram thaumaturgæ Virginis G. D. *Alexander Marcus* in Psary *Psarski*, cum sua Consorte *Mariana Zaborska*. Vterq; in Roiow, Hereditaria in Ostrzewiensi territorio possessione, cùm ægritudine confecti, temporibus diversis, extremo langvore consumuntur, ultimum vitæ jam jam intereuntis terminum præstolando; votis ad Montem Clarum, Aramqúe salutis in hoc loco MARIAM, ad quam, hanc Adstes luctæ supremæ Confessarius, illum Conjunx devovebat, vitam jam desperatam meruerunt. Hic Matrem viventium venerati, cum gratiarum actione, authographum accepti beneficij, subscriptum, sigilloq; firmatum dederunt, Anno 1681. 22. Februarij. Non mirum, quòd adeo prodigia, & prodigiosa largitate commodis mortalium prospiciat MARIA, quæ dotalia munera gratiarum in omni plenitudine possedit, tanquam Patris Æterni Filia. Suffragatur asserto meo authoritate sua Simon de Cassia Libro 2. de B.V.M cap: 1. *Divina Virgo, Filia Patris æterni, plus habet in occultu sui, quàm capiat hominum mens, quàm possit sermo proficere, quàm scribi membranis: quam sibi totam cooptavit ille, qui condidit; ad nil aliud, quàm ad Divina perstruens, ut Dei Mater esset, & Filia. Tota in se formosa erat, & tota in virtutibus, & actionibus forma, & exemplar æterni exemplaris.*

Ex varijs morbis.

Simon de Cassia lib: 2 de B V.M. Cap: 1.

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS.

SEV

HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO XI.

Obsidionis Claromontanæ per Svecos & alios Hæreticos seriem DIVÆ *prodigiis illustratam, & solutionem complectitur.*

Hic apparet Ex Esther cap:

HONORIFICENTIA POPVLI NOSTRI MARIA.

PErtinebat ad æternæ gratitudinis memoriam, hic reminisci Obsidionis Claromontanæ, quam miraculis constare ad solatia Patriæ, ut intelligas testimonium in suo cursu pono Celsissimi Illustrissimi Principis Regnique Primatis CASIMIRI FLORIANI Ducis in Klewan CZARTORYSKI. *Expungantur memoriâ hominum, & quæ nunc facta conspicimus, & quæ aliquando in Monte hoc ad ampliandum suæ Divinissimæ Matris honorem, Altissimi manus patravit memorabilia, maneat verò unicum hoc: Mons Clarus tutelâ* MARIÆ *inter cineres fumantis Poloniæ solus illæsus, solus reviviscentis Regni saluti servatus, solus confundendæ hostium potentiæ relictus integer, ac inter ruinas urbium, Castellorum, omni hostium impetuoso furore superior. Omnem proinde Regno Poloniæ integritatem, publicas, privatasquè Reipub: fortunas, Ecclesiis cultum* DEI, *& avitas immunitates servatas restitutasqûe cogitemus ope solius à Claromonte* MARIÆ. Hæc Illustrissimus Princeps. Iam hic patrata prodigia, & magnalia in suas classes distributa propono.

CAPUT I.

Obsidionis Claromontanæ præsagia nonnulla & occasio.

1. POst felicem ad meliorem vitam discessum VLADISLAI IV. Regis Poloniæ, qui cùm nondum regnaret, ab VRBANO VII. *Septemtrionis decus & fidei præsidium* est appellatus, ubi variorum hostium arma ditiones Poloniæ subiectas lacerassent, & Sveciæ Rex GVSTAVUS cum apparatu bellico sese Regni visceribus intulit, eo tempore, quo Polona virtus, Kozakorum, Tartarorum, Moschorumquè vi enervata putabatur. Suscepit violenter obiectam belli molem Sarmatiæ Mars, eò de successibus Victoriosis certior, quò belli causa iustior. Et quidem non fefellisset benè ominatos eventus expectatio, nisi ea desertorum Regis, proditorumquè Patriæ Monstra, in sinu suo fovisset, quæ viperino morsu viscera lancinando, spes omnes enecabant. Hostile ingenium in hæreticis, qui castra Vandalorum sequebantur, cùm profana omnia immensis cladibus populasset, Templis Arisquè non parcebat. Quamvis autem felicitarentur successus Sveciæ Regis, verebatur tamen, ne dispersa nobilitas, animis, viribus, armisquè collectis, in copias militares coacta, aut occupatas munitiones Svecorum præsidijs invaderet, aut nec dum insessas occuparet, ad urbium aliarumque munitionum securitatem procurandam diversos Duces destinavit. Millerum Generalem Vicarium majori præfecit Poloniæ, cui demandavit, ut Clarum Montem in suam redactum potestatem, firmo præsidio communiret. Datum hoc Millero Generali Vicario Sveciæ Regis mandatum, innotuit *Veichardo Comiti* à *Wrzesczewicz*, qui trahente moram in expugnatione Millero, aliquot millibus armatorum stipatus, Clarum Montem aggredi non formidavit. Compluribus videbatur impelli rationibus ad maturandam expugnationem *Wrzesczevius*, tum, ut fidelitatem suam, nec tardatam ad obsequium Regis operam, comprobaret; tum, ut Regiam benevolentiam gloriæquè militaris insignia Millero præriperet; tum demum (quod quidem veriùs reor) ut congesta hoc loco Nobilitatis, Procerúmquè gazâ potiretur.

Polonia labefactata ab hostibus.

Svetica castra constabant hæreticis.

In occupandis & muniendis fortalitijs Svecorum studium.

Causæ oppugnationis Claromontanæ.

2. ET tantò hæc funestiora accessêre Poloniæ, quantò luculentiùs docente Cœlo cognovimus, læsos Superos indignari. Cometis complurib⁹ longè ante, ut lingvis Cœli, portendebatur hæc ordinatissimæ Reipub: confusio. Id inprimis malè ominosũ erat, quòd Anno

Obsidionis præsagia.

1654. 10. Februarij fortuito incendio Claromontana turris dejecta, non mediocre damnum basilicæ & subiectis intulerit ædificijs. Fatalis idem Annus erat, qui & in hypogeo nostri cœli formidabiles scenas explicabat: nam præter alios frequentiores & inauspicatos Cometas, illud portentosum, in solis ad occasum vergentis facie, tot ruinarum, cædium, promiscuæq; per ditiones Sarmatiæ vastitatis, præsagum apparuit spectaculum Anno eodem, 9. Iunij super nasum occidentis solis Crux in Cor visa converti, quod mucrone transverberatum in sinistram solis partem deflectens, stetit sub oculo, sub altero verò solaris vultûs oculo, visa est, armata manus pomum tenens, quod sese per oculum sursum attollens, ac in quatuor minores partes divisum, super oculi supercilium substitit, tandem super solis clipeum ascendens, minacem virgam repræsentavit.

Fulmina.

Cometæ.

Formidabile in Sole occidēte ostētum.

3. QVid adeò formidabiles Cœli imagines referebant? Nonnè sol occumbens inclinatam ad interitum Poloniæ Serenitatem præmonstravit, cui semper salutare stigma Crux cordi fuit, ipsaque Religionis Crucisque propugnatæ signa, in cor abierunt, exinde semper suis redundasset solatijs, nisi inimicus contra Crucis cultores exertus pugio transverberans Cor, immedicabile vulnus infixisset. Crevisset auspicijs Cœli felicitas, nisi Polonus Orbis in publica solis facie, per tot vicissitudines temporum, hostium armatâ manu jactatus, ludum fortunæ fecisset. Porrò, quid innuebat quadripartitum imperij pomum, nisi illud monstrum quadriceps, superbiam scilicet Kozacorum fœderatorum Tartaris, Moschorum, Turcarum, Svecorumque armis illis Patriam dilacerantium? quid virga minax? imminentem certè castigationem Dei, crimina plectentis: postquàm enim Patriæ libertatis potestas, in quodlibet audendi licentiam mutata, extra humanum Divinumquè fas cœpit evagari, Virgam furoris Domini ad vindicationem lacessivit.

Ostenti interpretatio.

4. NEque tacendum est, quòd anno illo Sveticam irruptionem præcedente, fulmina passim per urbes & oppida ingenti strage turrium & domorum fastigia deijciebant, quæ ne fortuitis eventibus imputarentur, armis deinde hostilibus fulminata, igne vastata Polonia propalam demonstravit; nec contemnenda fuerunt eo tempore Martialia puerorum exercitia, qui passim illis temporibus suæ cladi proludendo belligerabant. Observavimus & in Imaginis Sacræ vultu deliquia, quæ cùm antea nil nisi leporem, gratiámque spirabat fronte in nubem collectâ, iam indignanti, jam miserenti similis, taci-

Puerorum belligerantium præsagia.

In Sacra Imagine mutationes.

tum dolorem, ſtuporémque cogitationibus ſpectatorum ingerebat. Quid Lucis noſtræ deliquia, nonnè calamitates, & damna præſagiebant? Quamobrem, ſicut illi, monſtris Cœleſtibus mala noſtra portendenti ad occiduam plagam lumini, ita Luci noſtræ apprimè convenit, quòd grandia terris præmonſtraſſet.

Virgil. Georgic.

Sol tibi ſigna dabit? ſolem quis dicere falſum
Audeat! ille etiam cæcos inſtare tumultus
Sæpè monet, fraudéſque, & operta tumeſcere bella.

CAPVT II.

Hoſtium aſſultus, & oppugnatio.

Quare attingi non poteſt hoſtili veſtigio Mons Clarus

5. PRopoſiti memor, miracula refero, ſine quibus attingi tentarique non potuit Mons Virginis. Ea ſunt prima, quæ vidit Bizantinus, cùm Imaginis ejuſdem præſidio, barbarorum impetus, veluti inexpugnabili Clypeo propè quingentis annis retundebantur; quæ Roxolanus veneratus eſt, cum ejuſdem obiectu Tartarorum acies ſternebantur. Movit Svecus exercitum, Caliſſio versùs Czeſtochoviam, ſed arcano quodam terrore prohibitus, ab oppugnatione animum abiecit. Secundò minùs tamen ſecundis, quàm antehâc avibus, Petricoviâ inſtructiſſimum apparatu bellico, ad occupationem Arcis Marianæ expedivit exercitum, & hîc deterritus, receptui cecinit, ſentiens fati cujuſdam neceſſitate ſe prohiberi. Occupatur circa Cracoviam, ubi cùm improba vota haud mediocribus felicitantur ſucceſſibus, tertiò expedivit belli robur contra baſilicam. Quid autem moraretur obſidionem, acceſſumque hoſtium primò didicimus, quando eodem die, quo è ſuo Reginali throno, ſubmota Imago ſecuritatis causâ extra limites regni aſportata fuit, peregrinus turbarum Clangor, Claſſicum cecinit. Cognovimus tam diu ipſam Sacro Monti ſubiectam humum, à ſacrilegis aſſultibus immunem fuiſſe, quàmdiu Virgo ſuam implendo regiam, occulto Numine invaſionem reprimebat.

Submota Imagine mox hoſtis aggreditur fortalitium.

Ad Svecos ſupplices libelli.

6. LAboratum eſt, prout anguſtiæ temporis ferebant, ſupplicibus libellis, ut incumbens mænibus hoſtis poſita amoliretur, ſed inſoleſcens intemperantiâ victoriæ, & rebus ad votum proſperè fluentibus, inclinari non potuit, ut receptui caneret. Enituit & hîc, præpotens Numen MARIÆ, in admirabili, rebellium ejus honori, animorum mutatione. nonnulli dogmatum Lutheranorum ſequaces,

inventi, qui loci reverentiâ tacti, obsidionem dissvadebant belli Principibus, quos inter, non mediocrem obtinet laudem Sádowski, Svecorũ Regis (ut vocant) Colonell', qui cùm supplices à nobis literas accepisset, invasionem Domûs Virgineæ Millero per literas dissvasit, ad perpetuam illorum cultûs Mariani, locique sacri, desertorum confusionem, qui ad sacrilegum classicum contra Templa Virginea arma sumere non verebantur. Libet hic Sadovij literas recitare. *Sustinenda Vobis ô Patres ingruentis belli moles, ità tamen, nè aliqua irritatione Vestra hostis ferocior evadat, tractando potiùs, nunc has nunc illas deditionis conditiones proponite, donec placitura offerantur.* Millero deinde svasit, ut in suî locum alium substitueret, inquiens: *Quæ enim laus fuerit Monasterium expugnasse, cuius virtuti majora olim cessissent munimenta; quòd si Monachi Superiores evaserint, quantam labem sera posteritate nomini tuo asperseris, qui ab imbelli turba superatus fueris.* Hæc Lutherus Sadowski.

7. INtererat profectò *Wrzesczevicio* Montis Clari immunitatem, honoremque tueri, qui ex eo auspicijs Mariæ vitæ reparatæ gratiam salutemque reportavit, ejusdemque boni promovendi, antehac Fautor & Patronus extitit, affectum suum (dum Vielicensium Salis-fodinarum Præfecturam administraret) & hic recuperatum vitæ jam desperatæ beneficium, pretiosis, (quæ adhuc prostant) muneribus profitendo. Fœdus pristinæ religionis desertor & transfuga *Wrzesczevicius*, quàm infensus huic loco fuerit in conditionib9 ad Aulæ Marianæ deditionem compilatis patebat. Proritavit & infamem Milleri famem thesaurorum, cùm Poloniæ opes huc confluxisse venditans, scripsit, ut quamprimùm auctus recentibus copijs, obsidionem coactis cum ejus exercitu viribus festinaret. Novem itaque *Wrzesczevicio* daturus suppetias Millerus traxit millia ad Clarum Montem Anno 1655. 18. Novemb: pluribus longè hæreticarum blasphemiarum armatus millibus, ut non immerito crediderim suscitatam à damnatorũ claustris pœnalibus illam *Matrem fornicationum, & abominationum terræ, sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiæ*, protractamque, cui more suo, congenita Cœlestibus clementia parcebat. Audivimus buccis fœtentibus in Sacratissimæ Deiparentis contumeliam fundi voces illas: *Videbimus hanc Vestram Mariam, an Vobis aliquid sit allatura subsidij.* Vidimus bestiam, *cui datum est os loquens magna & blasphemias, & aperuit os suum in blasphemias ad DEUM, blasphamare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & eos, qui in Cœlo habitant.*

Wrzesczevicius hinc beneficium salutis accepit.

Gratitudine muneribus testatus est.

Circũdatur exercitu & armis Mons Clarus.

Blasphemia.

Apocali 13.

Minacissimæ Svecorũ literæ, & quæ rimoniæ domesticorum.

8. PRimi oppugnationis arietes fuerunt, minacissimæ literæ, graviores domesticorum querimoniæ, & externorum (qui Svecicæ factionis fautores erant) cavillationes, quærentium: *Nunquid Ottomanica Patres expectatis auxilia?* Reperti è Nobilitate, qui ad deditionem solicitabant, incentores. Laudem hîc meretur G. D. *Petrus Sladkowski* Prodapifer Ravensis, qui redux è Prussia à Svecis interceptus submittebatur, ut nostrorum constantiam ad deditionem inclinaret, suscepit imperium, quod mente damnabat, accessit mœnia, & speratis è Cœlo subsidiis, animos obsessorum erigebat. Detinebantur adhuc eo tempore in castris hostilibus, ad tractandum pacis negotium Patres delegati, qui, ubi solicitationibus nihil profecit hostis, ad pœnas plagiariorum damnati, mortem non minùs generosè, quàm gloriosè, pro fidelitate Regi, Patriæq; servanda, excipere parati fuerunt, si ità fatorum tulisset necessitas. Prodigio par erat publicis privatisq; calamitatibus, non frangi, non moveri.

Sollicitatores submittunt Svesi.

Duo ex Patrib⁹ nostris apud Svecos detinentur.

Oppugnatur Mons virginis.

9. ANimis obsessorum sic exploratis, consilium fuit hæreticis, municiunculæ firmitatem bellicis armorũ fulminibus experiri, quâpropter è circumductis stativis, & suggestibus, diverso armorum apparatu instructissimis, baleares machinæ mœnia quatiebant aliquot hebdomadis, sed in adversariorum perniciem retrocedentes globi, (qui nonnunquam unâ die quadringenti fundebantur) sua castra non absque suorum strage, repetebant. Non aperto tantùm pugnatum Marte; Vndique subterraneis cuniculis Montem aggredi conati, celtibus resistentem pertinaciter petram habuerunt, cujus invictum arte Latomorum, qui è Polonia gregatim huc agebantur, robur, ad desperationem coëgit. Projecta per lignea Cœnobij tecta globorũ incendia, non infrequenter, nullum detrimentum inferre potuerunt. Assumptæ & ex erebo in belli societatem, nocendi artes; Plurimi Characteribus, & pactis cum dæmonibus armati censebantur, (ut infra referam) adhibitæ præstigiæ; cùm enim numerosis cladibus circa mœnia sternerentur, erepto obsessis de die medio lumine, tenebras induxerunt, ut sub umbrarum favore, munitionis naturam propinquiùs explorare, suggestus terreos erigere, fulminatrices machinas admovere, rimari cuniculos, viamquè, si quâ liceret, ad oppugnationem possent invenire.

Ducunt cuniculos Sveci, sed irrito labore.

Svecorum præstigiæ.

CAPVT

CAPVT III.

Propugnatur Mons Clarus.

10. QVibus suspecta fuit Acatholicorum fidelitas, collecta pretiosiore supellectili, intra mœnia sese receperunt, non suspicati squalorem obsidionis tolerandum. At postquam se premi senserunt, magna virium & victoriæ confidentia erecti, unanimiter ad Aram, in qua jam non nisi Imago Imaginis fuit exposita, cum votis procidui dixerunt: In qua jam nonnisi Imago Imaginis fuit exposita.

--- *Hæc Ara tuebitur omnes.*

Et Ducem sub sago Religioso providit propugnationi sui loci MARIA. Is erat (*Clemens* hoc ei nomen primum in seculo) *Augustinus Kordecki*, eo tempore Claromontani Cœnobij Prior, seu ætatem decrepitam, seu annos juventutis, extra armorum strepitum laudabiliter exactos, consideres, ineptus tanto muneri, quia tamen, ut Doctor Angelicus 3. p. loquitur: *Quos DEVS ad aliquid eligit, ita præparat, ac disponit, ut ad illud, ad quod eliguntur, inveniantur idonei*, roboratus Numinis desterâ novo belli rudiméto instructissimus apparuit, secutus Ioëlis monitum cap: 3. *Infirmus dicat, quia fortis ego sum.* Et quòd hîc Viri mitissimi accingat *Clementiam* ad contundendam superbi hostis ferociam, liquido LXX, proponunt, Ioëlem interpretati: *Qui clemens est, ad prælium & pugnam se comparet, ac strenuum & bellicosum se præbeat.* Quòd hoc ad miraculum accesserit, in utraq; Martis & Sapientiæ palæstra, inclytus, hujus Obsidionis Scriptor *Stanislaus à Kobierzycko Kobierzycki* Palatinus Pomeraniæ in suo opere folio 34 declaravit inquiens: *Profectò miraculi loco censendum existimo, Numen supremum ad Matris suæ preces, elegisse infirma, ut confunderet fortia, atque ad deprimendam hostium superbiam unum Monachum, veterano opposuisse Duci.*

Augustinus Kordecki præses Monasteriũ defendit. D. Thomas parte 3. Ioel. 3. Stanislaus Kordecki.

11. INgruente itaque periculo, centum sexaginta pedites, è bonis Monasterij collecti tumultuariè, quatuor Poloni Nobiles, cum suo famulitio, septuaginta Religiosi, domestica familia non adeò numerosa, & imbellis mulierum cum prolibus turba, totus erat Herois extemporanei exercitus; Incredibile est, quas non passus contumelias à nonnullis, qui virtutem senis, temeritatem & deliramentum appellabant; collapsos animos præsidiarij militis, duplica-

Ordinatio & dispositio obsessorum.

plicato in mensem stipendio erexit, receptoq; fidelitatis Sacramento, ad propugnationem obstrinxit, coacto Patrum, Fratrumq; & Nobilium concilio, tantùm eloquentiâ flexanimi effecit, quantùm ad justam defensionem desiderari potuit. Militarem deinde Rempublicam, de omnibus quotquot mœnibus claudebantur, ordinatissimam constituit; interea, ut maturè totum belli negotium dispo-nat, simulat adhuc conditiones pacisci velle cum hostibus, ut ità moram longiorem nactus, quæ ad munitionis firmitatem facere videbantur, compareat. Ætate graviores, & militarium impatientes onerum, placando Numini, & de Cœlo petendis auspicijs, ad Chorum Templumq; destinat, in Religiosam Iuventutem, cum præsidiarijs, communes labores partitur; alijs quatuor Patribus, qui consilio pollebant & industriâ, in quatuor propugnacula cum Nobilib9 præfecturam committit, designando & eos, qui libratorum fidelitatem in exonerandis balearibus machinis observarent. Excubijs reiq; tormentariæ Præfectos è medio seniorum Patrum deputat, alios præcavendis tectorum incendijs custodes constituit, alios, qui ad arcendas noctis tenebras, in turri lampades & faces exponerent, procuratores ponit; in alios alia dispensat officia, quam industriam considerans Stanislaus Kobierzycki, sic inquit: *Vnius profectò Kordecij vigilantiæ debetur Montis Clari servati, Laus.*

In obsidione Heroes Defensores.

121. PRovidit Capiti nostro, extemporaneo illi belli Imperatori, Diva Armipotens, duos, avitissimi & Illustrissimi Sanguinis Heroes, Generosum D. *Stephanum Zamoyski* Ensiferum Siradiensem, & G. D. *Petrum Czárnecki*, qui veluti

Duo fulmina belli
Scipiadæ:

parem magnis nominibus, Domibusq; gloriam merebantur. Generosus D. Stephanus Zamoyski nostræ obsidionis tempore, Generalis Armorum Præfectus, Marianæ Virtutis miraculum & exemplum in se ostendit, cùm enim arctatam igne ferroquè imbellem turbam magistra necessitas, admodum peritè arma tractare docuisset, lectissimam præsidiariorum manum, per profundiùs excavatæ cautis ostium, de medio die, veluti ex Equo Trojano, ipse cedes mortesq; spirans, producit; numerosas latomorum cuniculos egerentium operas dissipat, molitiones deijcit, proximam stationem illabitur, occupat, palantes Svecos persequitur, urget, cædit; apparatum bellicum disijcit, corrumpit, grandia machinarum ora, quæ ignem

Gen. D. Stephani Zamoyski meridiana eruptio & hostium strages.

vome-

vomebant quâ ferro, quâ lapidibus obturat, prædam diripit; integer demum intulit mœnibus victoriam.

13. Non impari fortuna Gen: D. Petrus Czarnecki, ad præclari nominis æternitatem laboravit: coacto enim militum agmine, noctis illunis, favente silentio, eadem vi ad proxima stativa proruit, pars in excubijs collocata dilabentibus insidiatur, pars suggestum involat, ipse Heros magnanimus, primus rei tormentariæ Præfectum, invicta dextera trucidat, alios somno gravatos strage immani fundit, hinc rapientes fugam alij in nostros milites expectantes partem victoriæ, illapsi sternuntur. Cæsa tunc Regi Sveciæ charissima Ducum capita, Dux ipse potitus victoria nonnisi sangvinem, in fatigata cædibus framea, alij pingviorem prædam, ex incestatis hostibus retulerunt. Vterq; ad miraculum sub Mariano clypeo decertabat; unus diem auxit præclara victoriâ, alter noctem illustravit. *Cum his MARIA Tutrix & Propugnatrix* sui Montis, gloriam suam partita est. Immani strage sæpè fusus, & confusus hostis, cùm dæmonum artibus diem sæpiùs eriperet, adhibitâ Exorcistarum ope, illa tenebrionum infernalium caligo dissipabatur; prodebantur suis artibus fraudes hæreticorum, cùm enim sub favore caliginis machinas bellicas admovebant propiùs, suo destituti Sipario in aperta luce sternebantur. Non Romanâ, non Sarmaticâ fortitudine, at Marianâ virtute hæc omnia succedebant, hinc & STANISLAVS KOBIERZYCKI, Senator Polonus, miraculum in continuatis feliciter eventibus rerum agnoscens, ait: *At profectò consideranti mihi attentiùs, quæ in hac obsidione evenerunt, nihil humanis viribus, aut consilio dandum esse censeo. Cœlestis ea cura fuit; indeque evidens auxilium, non Polonis tantùm, at universæ venerandum Christianitati.*

G. D. Petri Czarnecki par conatus & nocturna victoria.

14. ABSINT cætera, quod subijcio, fidem dicto conciliabit: Ipsorum Hæreticorum testimonium est, quod eo tempore, quo tormenta librabant contra Cœnobium, videbant illud jam in profundas valles descendisse, jam super terram evectum oculos elusisse, hinc in cassum fulminata incendia, aut ad Montis clivum illisa, tardatis impetibus humum findebant, aut in auras elapsa, ædificiorum summitatem prævolabant, aut in castra revertebantur. Et illæ orientalis propugnaculi ruinæ, ad gloriam serviebant, cũ murorũ parte hostis dejecisset, sed hæc erat probãdæ mulierum fortitudinis, imbellisq; turbæ occasio; non puduit namq;

Monasteriũ iam in sublimi, iam vallibus situatum, ludis oppugnantium conatus.

& honoratiores matronas, armis muliebribus, manus admovere, & opplendis hiantibus murorum vulneribus, terram, lapidesque congerere. Neque illi torpebant, quibus per sexûs, ætatisq; debilitatem, permissum à gravioribus abstinere laboribus, sed quotquot urgente periculo tumultuatim, in mœnia sunt illapsi, sudabant in laboribus, frigebant in excubiis, noctu dieq; obsidionis incommoda tolerando. Verè hic MARIA apparuit, secundùm Andream Cretensem de Dormit: B. V. *Christianorum fidei Propugnaculum, & eorum, qui spem in ea collocant, Propugnatrix.*

Andreas Cretensis.

CAPUT V.

Quæ memorabilia, tum in castris hostilibus, tum alibi, Sveticæ obsidionis tempore, ostendit MARIA?

Solicitantes ad deditionem.

15 TAm cœco, tamquè præcipiti Marte à Svecis pugnatum est, ut non adverterent MARIAM tanquam *Castrorum aciem ordinatam* pro partibus nostris stetisse. In duobus apparebat vindicis DEI pœna, utriusque nomini parcitur; Quidam Regis sui, Patriæq; desertor, haud ignobilis, Milleri favores capt aturus, munus sollicitandi obsessos ad deditionem, suscepit. Admissus intra septa Cœnobii, facunda satis dicacitate, multa proponebat, exaggerabat, quæ ad Sveciæ Regem animos possent detorquere. Caperatâ fronte suscepimus hæc, responsumq; in sequentis diei tempus præstitutum, distulimus. Rediit malignorum consiliorum portitor, & incentor perfidiæ ob svasus improbos, nullis humanitatis officiis dignatus, vix à globis prætervolantibus, cum ad castra regreditur, servatus; hæc tantùm Millero retulit: *Isti Monachi nihil sapiunt, temerarij sunt, & protervi.* Mitiùs cum hoc, severiùs cum alio egerunt Superi. Eques Polonus, infamis transfuga, hæreticis adhæsit, & cum quadam animi gestientis lætitia prædam sibi pollicebatur, è direpto Montis expugnati thesauro. Arguebat nonnemo commilitonum, avarum prædationis ambitum, cui ille: *Et cur sacra diripere non liceat, præsertim nobis, qui militiæ Sveticæ nomen dedimus?* tanta superûm sacrorumquè contemptrix audacia, Cœlites in pugnam civit, qui caput ejus globo grandioris tormenti feriendum objecerunt.

B. V. Mariæ apparitiones

16. DIVA ipsa se videndam sæpiùs objecit. Hostium confessione constat. Postquàm ignominioso receptui cecinit

Svecus,

Svecus, apud *Wierusȥowiensem* Civem duo Sveticæ militiæ Præfecti, *Georgius Erthner*, & *Arentius Zukman* excepti convivio, inter alia colloquia, quæ ad geniale symposium miscebantur, à præsente ibidem nostro Patre *Blasio Vadovio* Cœnobij Wieruszoviensis Priore quærebant. *Quænam est in vestro Monasterio Czestochoviensi saga, quæ cæruleo amicta velo sæpiùs egressa, Monasterij muros obambulabat, quandoq; super illorum fastigia residens, ad cujus aspectum, multi nostratum concidebant exanimes, ita, ut ea prodeunte vultum demittere ac operire oculos debuerimq.* Hoc sancta fide Civium, & memorati Patris relatum docet, quantæ curæ fuerit, Præsidi MARIÆ, Clari Montis defensio.

17. HOc ipsum universa Hæreticorum castra, exterruit miraculum, auctum pœnali miraculo: Eo tempore, quo MARIA ad vigiles curas intenta muros obambulabat, germani fratres duo, ex Silesia, oriundi de villa *Gerlachowa* cognomento *Dudzicij* primùm inverecundo oculorum conjectu, blasphemijs, deinde objectam Reginalem Majestatem impiârunt, & arma contra illam levare non veriti. Fabulas in veritatem transijsse cum tempore adverte. Audisti ad obtutus Herculis, aut Medusæi vultus occursum, quosdam diriguisse in lapidem, nunc lege: Levârunt arma, sed non deposuerunt, nam unus illico in duram cautem obriguit; alteri verò ita sclopus dum collimat faciei increvit, ut opera Chirurgi exscindi debuerit. Hoc recognitum à militibus, qui *Sadovij* regimen sequebantur, dum liberaliùs apud Gen. D *Nicolaum* de *Rusko Bieláwski* tractarentur, qui super his, ad Clarum Montê literas dedit, in quibus hæc habentur. *Viderunt mulierem cæruleo theristro vestitam, contra quam cùm duo milites Silesij fratres germani, de villa Gerlachowa, cognomento Dudzicowii, longiores tubos explosuri collimassent, ipsorum alteri faciei tubus ita inhæsit, ut divelli nequaquam possit, sed excindi à Chirurgo debuerit, alter duritie lapidi simillima toto corpore obriguit, quos Sveticus exercitus secum abduxit.* Clades, funera, prodigiosas aliorum vindictas, ut ut potuerunt, celare studuerunt, ad confines pagos, contermina oppida, clam avehendo, tumulando. Pares Superiorum pœnas dedisse constat & alium, ex testimonio Præfectorum militiæ, quorum in superiori numero memini, illorum improperationem ad Patrê Blasium Vadovium, refero: *Vestri Monachi sunt maleficiorum studiosissimi. Item nostrum commilitonem ita incantaverunt, ut ab ipso temporis momento, quo contra Templum fistulam explosit ferream, manum extensam teneat, nec eam ullo modo valeat contrahere, aut flectere aliquorsum, imò totus rigidus, neque ipse possit equum ascendere,*

dere nec descendere, necesse ideò habuimus, veluti terræ inutile pondus, cùm erecta sic manu, quemadmodum fistulam direxerit, Lesnam ablegare. Huc apprimè Divæ nostræ adscribi debet secundùm D. Damascenum de Dormit: B. V. quod illa sit *Viva Dei Arca, quam profanorum manus non tangit.*

Ioann: Damascen: de Dormit: B. V. Mariæ.

18. ET generali Exercituum Duci *Millero*, patebant prodigia, venit Petricoviam, & in Ecclesia Monialium Divi Dominici, Imaginem ad instar Divæ Claromontanæ speculatus, dixit, non esse eandem, quæ sibi apparebat. Rem fusiùs & clariùs ex litteris Sanctimonialium Petricoviâ datis ad Sorores, tunc in Claro Monte degentes in suo cursu accipe. *D. Millerus diligenter & attentè fuit contemplatus in Templo nostro Imaginem Claromontanæ similem, & cùm aliquam parvam donari sibi ejusdem exempli petijsset, interpres illius, donatam ipse Millerus ab Interprete recepit, tenor verborum Milleri est : Nullo modo, ajebat, similis est Virgini quæ mihi apparuit, & tormentum contra me sua manu direxit, cæleste quid & Divinum, quod supra modum exhorrui in augustissimo ejus vultu reluxit.* Contenta literarum prosequor. *Asserebant & illud Sveci, quòd aliqui eorum vidissent ipsam (scilicet mulierem) super muros tormenta dirigentem, & necessaria defensoribus arma, super vallum stantibus, propria manu subministrantem. Latomis etiam cuniculos agentibus apparuisse annosum senem, qui eos moneret, ut ab inani molimine abstinerent, septenni etiam labore non superando.* Idem sub onere conscientiæ se à Svecis audivisse fassus est Gen: D. *Alexander Strzalkowski*. Ideoquè inter Svecos passim ferebatur, Millerum à Muliere pretio Monachorum conducta deceptum, obsidionem solvisse. Alia itidem per castra spargebantur, ex relatione Gen: D. Grodzicki S. R. M. Armaturæ Præfecti, qui se audivisse testatus est, vultu & imperio minaci Millerum increpatum à Muliere, coactumque ad obsidionis solutionem.

Tormenta dirigit, & Arma ministrat Maria.

19. NEc tacendum est, quod annis compluribus jurato silentio premebatur. Director Machinarum, in Milleri stationem tormentum exonerans; Nepotem ejus ex Sorore in lecto decumbentem, per sinum trajecit. Millerum verò rasit per postica : Vulnus Avunculi dissimulatum, & clanculum persanatum, adactis Sacramento ad silentium Chirurgis, recruduit Calissij, ubi abjecto pudore Archiatram advocat, qui discissis cicatricibus inveteratum vulnus repurgatâ sanie persanaret. Inter illud tormentum

Miller' plagam in obsidione accipit,

sola hæc vox dolentis & indignantis fuit: *O Częstochovia! O Częstochovia!* ignotum quid volvebat, volebatq; manum medicam passus. Relatum Anno 1664 Adm: R. P. Augustino Kordecki ab eodem Calissiensi Chirurgo. Acceperat lividam plagam in femore ab hostili tormento. Librator Germanus, qui fidelitatem suam in Orientali propugnaculo non satis probaverat, quâ ad vindicandum proritatus, in hostilibus stativis igneo globo tormentum discussit, bellicæ supellectilis Præfectum sustulit, vasa nitrati pulveris incendit, quo excæcati complures. Pœnam pœna sequitur, dum in ipso Festo Immaculatæ Conceptionis B. V. M. Marianum honorem ore blasphemo hæreticus incestat, in porta Noviciatûs ad Sanctam Barbaram, à terra haud fracto impetu globo resiliente traijcitur.

Habuerunt Carnivori Lutheri asseclæ & in Convivijs, viderunt-què deliciarum pœnas. Millerus Præfectis Militiæ Convivium apparabat. Sub placentas & delicatiores pastillos, ex libro Magnalium Divæ Claromontanæ papyrus substernebatur, non parcebatur sacræ Imagini, quæ substrata nobiliori placentæ, ardoribus clibani illæsa protracta fuit, hanc diribitor inter nobiliores convivas partiturus, dum scindit, deformem, vivum, virulentum bufonem clausum invenit, digna satis hospitibus panchresta, quam proritabant deliciæ, famem oppresserunt. Cœlabantur hæc, tamen in publicum venerunt; nam Svecorum nonnemo, cùm à Nobili *Anna Sczypierska* de *Sczypierow*, uno milliari Calissio humaniter exceptus fuisset, huic convivio se adfuisse, se hæc vidisse, jure jurando professus est, duo similium Imaginum exemplaria in vicem humanitatis relinquês, quod & à R. P. Pigłowski Societ: IESV Collegij Ravensis Rectore, hoc loco recognitum Anno 1658. 3. Martij.

Imago B. V. M. in Clibano illæsa.

Pastillus cũ bufone.

20. ADhuc armis premebatur Mons clarus, & jam alibi crebrescentia miracula, Polonos de Patria bene sperare jubebant. *Calissij*, Civis loco sacro faventior, Sveco, qui ad procinctũ itineris equum conscenderat, dixit, nunquam expugnandam Marianam Arcem, quòd in ejus peculiari tutela conservetur. Dum Svecus pertinaciter verbis contenderet satis, protractâ gestatoriâ bombardâ (pistoletum vulgò dicitur) ait. *Tam certum est nostrâ militari potentiâ subvertendum hoc fortalitium, quàm certum est, hanc fistulam me posse exonerare, dixit,* ac nitrato pulvere, & silice instructissimam bombardam levavit, sed chalibe silex durior flammam negavit, ipse equo delapsus gulã fregit, à Calissien: Civibus relatũ, tum ab A. R. P.

Solvendæ Claromontanæ obsidionis præsagium.

Hostes spectris exagitantur. *Lucæ Tramkowicz Præposito Brudzovien:* Et Lemurum, spectrorumq; umbris propulsabantur à nefarijs conatibus Sveci, ex ore illorum auditum est, tum incolarum Częstochoviensium testimonio firmatum, quòd Panico timore coacti, domibus excedere, sub aperto Iove frigido, insomnes noctes ducere cogebantur.

Masculus mulieris animus. 21. EVenit sub primos oppugnationis assultûs res memorabilis, Vetula quædam, *Kostka* nomine, Constantiā latinis sonat, vidit aliquot Svecorū tuguriū suum invasisse, quod dum excutiunt, rebus suis, tenuique supellectili minimè parcens, obfirmavit fores, ignem subiecit, quo hostes exusti, didicerunt quid de Virorum hîc fortitudine censendum, si de Viris anus decrepita triumphat: hæc in fissuris petræ toto obsidionis tempore habitans, globos in aperto campo, & sub mœnibus colligebat, obsessisq; per funem subministrabat sæpius, cùm internuntij Claromontani apud Millerum, & Duces alios indigniùs tractarentur, ad Millerum legationibus perfuncta. Dæmonum auxiliares copiæ non profuerunt hosti contra servos MARIÆ. Septem dæmonibus obarmatus quidam, dum in suggestu truncatus, in excursione nostrorum invenitur à Svecis, hæc passim ferebant: *Częstochovienses Monachi insignes malefici sunt, virorum nostrorum fortissimos, nec quidquam eos juvantibus geniorum suorum pactis suis prosternunt incantationibus, sic præclarem commilitonem nostrum septem paredris stipatum, triginta prælijs Victorem, & nec unico quidem capillo læsum stupentibus nobis, illi artes suas aliàs salutares non profuisse, interfecerunt.*

Et paredris armati sternuntur.

CAPVT V.

Quæ memorabilia intra Virginis mœnia obsidionis tempore.

Mons nebulâ circumdatus eludit oculos hostium, & jacula. 22. TEstantur hostes & prædicant, quanta suo Monti fecerit, populoq; MARIA. Quod summatim insinuavi superiùs, hîc expressiùs testimonium Svecorum propono. *Sæpius* inquiebant illi: *expugnationem Monasterij apparatu tormentorum nobis aggredientibus apparebat nebula, quâ Mons involutus, umbrâ fallaci intuentium eludens aspectum, videbatur cum Monasterio in altum aëris exporrectus, quò cùm dirigerentur ictus Machinarum, jacula ad conceptum in aëre scopum projecta, supra Monasterium innocuo cursu ferebantur. Quandoque autem per eandem nebulæ interpositionem, errantibus similiter oculis, cernebamus Cœnobium in humili*

milli colle positum. *Directores proinde nostri, caliginis opacitate delepti, cùm fistulas tormentorum contra umbram exploderent, globi ante mœnia Monasterij à Montis radice excepti, humum feriebant tunc gelu constrictam, & inde resilientes, in áërem reassumpto impetu pellebantur.* Ordinaverat *Cordatus* & prudentissimus Vir *Kordeccius*, circum Mariana Pergama Theophoriæ Solennitatem, ut DEUS ipse pugnæ proludere videretur, Arcæ fœderis resuscitata prodigia videbam⁹, cùm frequens Agmen quod per Mœnia DEUM sub speciebus Eucharisticis, secutum volantibus super capita globis hostilibus illæsum, intactumq; procedebat. Vnum erat omnibus Synthema, inviolabiliter servandus & propugnandus Honor DEI & Mariæ, Regibus & Patriæ fides. usum classicum, Laudes Mariæ, quæ, dum utrinq; ferveret oppugnantium ardor, & zelus propugnantium, musico apparatu per summa turris odea distributo cantabâtur. Ringebatur hîc Leo Sveticus, quod Montem, quem necdum vicisse, & adhuc ambiguo Marte pugnasse videbat, triumphale pœan ante victoriam canentem audiebat. Sanctissima Eucharistia circũfertur per mœnia.

23. ET in aëre nata vidimus prodigia, jactati per altum ignivomi globi, *Granaty* appellamus, fulmina crebrescentibus fulgetris, & fragoribus imitati, dum in claustra librati ferunt incendia, veluti adamantino clypeo excussi resumpta vi, in altum retrocedentes, iterum resupino volatu castris hostilibus stragem, cædesquè inferebant; alij ad Augustalis Mariani sacros parietes illisi, eâ, quâ venerant viâ, stativa sua repetebant. Nonnè hîc Omnipotentiæ Divinæ ludus pandebatur, peregregiè prosequitur eum Lyricâ Poësi magnalia hujus obsidionis tẽpore facta, referendo in sua *Regina Poloniæ*, R. P. Michaël Krásuski, parte I. Ode 18. Ignivomi globi fulminati iterum castra repetunt.

Aspice quam refluo Mæandri more fugaces
Instituat Bellona refluxus!
Vulnificum ructat dum bellica Machina nitrum
In proprios revoluta recurrit
Authores Lachesis. Puerilis ludicra lusûs
In Martis revocantur arenam:
Nam velut à dura resilit pila, tergore terra,
Et celeri retroacta regreßu
Ludentis volat ad palmam; sic flammea missam
E castris in castra remittit.

Tempestas pluviam: & recipit Gotus ipse Mariæ
Per turres quæ vulnera sparsit.

In cunis puer globo petitus igneo, illæsus.

24. CVM passim omnia prodigijs implerentur, nec infantiles cunas, ab ijs vacasse vidimus. Flammans pila de nocte tectum cum ingenti fragore subijt, cœcum sinu concavo ferens incendium. Retardavit, repressitq; impetus ardentis globi fumariū, qui in vicinas pueri cunas relapsus, nec læso infante nec adusto, ad latus ejusdem recubuit. Retorsisset puer in hostem fulmen igneum, si per ætatem viresq; licuisset. Qvieścit cum miraculo, quod in ijsdem cunis, & infestissima mortis arma, & vitæ securitatem sociavit. Hæc admiratus Scriptor obsidionis Magnif. D. Stanislaus Kobierzycki, meritò verba usurpat Eusebij Emisseni Homilia 1. de Epiphania. *Quantum lætitia in præsenti obtinent merita Religionis, & Privilegia sanctitatis. Ecce horrendum nescio, quid anhelavêre globi, extrinsecùs sæviunt, intrinsecùs parcunt.* Neque illud inferius censeri debet, quod in Scytha homine barbaro obstupuimus: Cùm quartiarijs quibusdā in Sacrarium deduci impetravit: cùm lustrasset Augustal Virginis, loci reverentiā tactus, obsessos hortatus est, nè hominibus impijs, fœdifragis, ædes profanandas committerent, appromittens futurum fore, quod brevi inglorij hinc essent discessuri.

Eusebius Emissenus.

Tartar' deditionē dissvadet.

25. NOn potuerunt sibi victoriam polliceri, qui Divam ipsam ad victorias nobis præeuntem viderunt. Visa etenim sæpiùs fuit MARIA Bellatrix ex Arce sua prodire, & castra Gotorum deterrere, de quo sic in litteris suis G. D. *Nicolaus* de *Rusko Bielánski. Milites Regiminis Sádowski &c. cùm sciscitarentur quid Czestochoviæ ageretur, & in Monte tanto exercitu cincto, quos haberent successus, respondebant, frequentiùs sibi apparuisse candido amictu Personā quandam è Monasterio prodeuntē, & districtū gladiū adversus castra vibrantē, quam intuitus aliquis corruebat exangvis Libitinæ victima. Et esse compertum ab Excubijs nocturnis quadraginta milites hoc infausto spectro exterritos animas dedisse.* Quo autem comitante procederet Armipotens Maria, facilè intelligitur ex testimonio Virorum Nobilium *Ioannis Wieckowski & Matthiæ Wegierski*, qui interposito jure jurando asserebant se à Svecis audivisse annosum senem latus stipasse decoræ Mulieris, cum qua obambulans mœnia, globos in hostes refulminabat, non alium constat hinc, fuisse, quàm Divum Paulum Thebæum Eremitam, cujus pusillus grex ædem Marianam propugnabat.

B. V. M. visa progredi è Monasterio stricto gladio minax.

Ad eius conspectū 40. exanimātur.

S. Paulus Patriarcha Eremitarum comes Mariæ.

26. DElectat animum tantarum gratiarum recordatio. Libet ad Patriæ solatia ad Lyram decantata hæc proferre magnalia à R. P. Michaële Kraluski Societ. IESV in sua *Regina Poloniæ* parte 5. Ode 14. Magnalia summatim perstringit R. P. Michael Krasuski.

Prima Tuos fregit Gote Częstochovia fluctus
Et inde prima naufrago
Lux micuit populo,
Virginis ô quanto petitur Domus unica bello,
Sed una Bellorum Domus,
Fulmina nulla timet:
Qualiter immoto Rhodopæia culmine rupes,
Quamvis consulto desuper
Iupiter igne fremat,
Quamvis præcipitent misti cum grandine nimbi,
Omnesque contra cærulæ,
Stent acies hyemis:
Stat tamen, & flantes contemnit vertice lixas,
Spernitquè cyclopum fabro
Tela recocta foco:
Sic perstant Clari non læsa cacumina Montis,
Licet juvantem Vandalo
Fœderet Orcus opem.
In sanctas mittat si bellica fulmina turres,
Huc rursus, unde venerant,
Fulmina pulsa volant:
Rupea belligero, si tundat pegmata nimbo,
Nimbus reverso propria
Pondere castra petit.
O Virgo Lechicæ Fons nunquam sicce salutis!
Miraculorum, & munerum
Prodigiosa seges;
Vix numeranda Tuam cingunt miracula sedem,
Sed vidimus nunquam, Tuis
Vtiliora Lechis.

CAPUT VI.

Miraculosa Montis Clari ab obsidione solutio, & memorabilia nonnulla eandem subsequentia.

Apparitio.

27. IAM ad hebdomadæ septimæ decursum toleratus obsidionis squalor, usu quotidiano, usum patiendi roborabat; cùm eadem tempestate N. *Hedvigi Iaroßewska* mulieri pientissimæ facta apparitio, solvendæ obsidionis certitudinem afferebat. Videbat senem ætate, & canitie venerabilem, qui brevi affuturam libertatem spondebat, hostemque desperatum ingloriè recessurum. Divum Paulū Patrem nostrum fuisse interpretati sumus. Huc spectat & illa decantata, per Vandalorum castra Millerianæ confusionis parodia illū à muliere pretio Monachorum conducta, ab oppugnatione deterritum. Dies aderat victoriâ Divi Stephani Protomartyris coronata, quâ more patrio celebrari solitam strenam obibant Heroes extemporaneæ militiæ, quocunque officiorum genere mutuam sibi annuè recurrentem Natalis Domini festivitatem apprecando. Præivérunt multiplici Symphoniarum apparatu personantes musices chori, subsecuta Cœnobij familia, quocunque strepitu officinarum officiorumque instrumentis non segnem operam Præsidi, cæterisquè majoribus contestata, tandem prædiarius miles, quâ tormentorum, quâ fistularum omnium, tubarum, tympanorum; omnisquè bellicæ supellectilis mistis fragoribus, Præsidi Cœnobij. illisquè Heroibus G. D. *Stephano Zamoyski* & G. D. *Petro Czárnecki*, & Status secularis dignioribus Personis, Salvatoris nostri Natalitiam celebritatem gratulando. Confudit hostilia castra latè diffusus exultantium jubilus; frustrà advertit hîc conatus exeri, insumi tempus, ubi & bellicæ supellectilis, & nitrati pulveris copia, & maximè (quod cor est militiæ) generosus obsessorum animus non desiderabatur.

Fama Millerum à muliere deterritū ab obsidione.

Festivus applausus obsessorum in Festo D. Stephani strenam celebrantium.

Cōfusus hostis ab obsidione regreditur.

28. QVAM inchoavit lætitiam Salvatoris, Divique Stephani Natalis, consummavit D. Ioannis Evangelistæ solennitas. Ad hanc & ostenta Cœlorum præluxerunt, quæ à nefarijs ausibus sacrilegam potentiam deterrebant. Inter alia quæ passim fama circumferebat, Cœlorum ostenta, quemadmodum Romæ accepit R. P. Gulielmus Guppenberg: dum nonnemo pœnitentiæ causâ ad sacra Apostolorum limina profectus, quæ vidit, quæq; audivit,

divit, referret, scribit in Atlante Mariano. *Visa supra Templum fulgentissima in Cœlo Crux, aliaquè voces fugientibus insolitas expressere, auditi enim sunt insanis vociferationibus ingeminare*, ô MARIA, ô MARIA! Cogentibus itaquè ostentis, turpiter rejectus hostis, nocte, quæ Divi Ioannis Natalem præcedebat, stativa reliquit, quod ubi per Poloniam innotuit, Principes, Proceresque, cum solennibus gratiarum actionibus, & gratulationibus ad *aram salutis* convolabant. Quid ageret hæreticorum impudentia? novam sibi mentitur victoriam Millerus, datis ad exteros literis de excidio Clari Montis, & cæsis Polonorum viginti millibus. Tentavit & Wrzesczevius aliquoties ex inopinato aggredi Monasterium, sed ignominiosè repressus à Nobilibus, quos Clari Montis solutio animosiores reddiderat, tandem clade suorum nongentorum confusus, rem agente immortalitate dignam Illustrissimo ac Magnifico D. Grudzinski Palatino Calissiensi, indignus plecti heroâ manu, à plebe rustica stipitibus duris, sudibusvè præustis actus, pro tot rapinis & sacrilegis conatibus, infamis religionis Catholicæ desertor & transfugâ, turpem animam Erebo dedit, suo non honoratus funere.

Supra Templum Crux visa.

Gratulantur victoriam Principes Proceresq; Poloniæ.

Fama mendax Milleri de excidio Clari Mõtis & cæsis 20 millib. Polonorum. Millerus interfectus.

29. BEne ominosum erat Patriæ, quòd casu quodam, nec mysterij vacuo accidit. Cùm enim Ordo officij Divini pro Anno immediatè sequenti conscriberetur, præter consvetudinem in diem Paschatis additum nomen Victoriæ: Dominica RESVRRECTIONIS & VICTORIÆ, hoc in Ecclesia Principes Viros, Illustrissimum & Reverendiss: D. Andream Comitem à Leszno Lesczynski Archi-Episcopum Gnesnensem, Legatum Natum, Regni Poloniæ Primatem, Primumq; Principem: Illustrissimum ac Reverendiss: D Casimirum Florianum Ducem in Klewan Czartoryski, eo tempore Vladislaviensem & Pomeraniæ Episcopum, & Illustrissimum ac Reverendiss: D Ioannem Tarnowski, Archiepiscopum Leopoliensem: & Illustrissimum ac Reverendiss: D. Ioannem Stephanum Wyzga, tunc Luceorien: Episcopum, aliasq; dignitatis Ecclesiasticæ Personas induxit, ut quærerent scrupulosa indagine, quid illa die potissimum evenisset, quod Victoriæ titulum mereretur, in confuso adeo Reipublicæ Statu, compertumquè est eo die sacram Imaginem, quæ securitatis causâ alibi conservabatur, in Sacrario, publico populorum cultui expositam, submoto exemplari, quod ad instar, ipsius obsidionis tempore locum occupabat. Quapropter ijdem Illustrissimi Præsules, anno eodẽ sexto Nonas Iulij, cum Serenissi-

post obsidionem quæ fuerit Dominica Victoriæ.

Serenissimi Reges cum Senatoribus Monte Clarum visitãt.

renissimis Majestatibus advenerunt, & ab hac augurata, indice Cœlo, *Victoria* festivitate gloriosum mutitis calculis nomē imposuerūt, Montem Clarum à triumphatis hostibus deinceps *Montem Victoriæ* dicendum decernentes. Eadem mens & alijs Regni Proceribus, quos inter M. D. Stanislaus Kobierzycki Palatinus Pomeraniæ, qui in suo opere Montem Clarum *Poloniæ Capitolium* appellavit, ex quo, ut idem loquitur. *Salus & Victoria universæ affulsit Poloniæ.*

Mons Clarꝰ Mons Victoriæ.

30. Hic Ianum claudit MARIA, cujus singulari Protectioni Serenissimus Rex Ioannes Casimirus, cum Serenissima Consorte Ludovica Poloniæ Regina suam attribuunt securitatem, ab insidiantibus undique Svecorum Turmis præservati. Placuit itaquè Serenissimis Regibus ad hanc *Securitatis* Aram commorari, hîc celebrata Regni Procerū Comitia, in quibus coalescens in solidiores vires Reipublicæ corpus roborabatur; hic belli pacisq; negotia tractata, quæ pluribus alibi Comitijs ægrè componi potuissent. Traxit huc Principum ac Senatorum animos, & ad unitatem non obluctantes composuit. Divinæ porrò reconciliationis argumentum spectavimus in luminoso diademate, quo Clarum Montem Cœlum coronavit. Quale diadema nisi solibus contextum, deceret *Solis ac Lucis Aulam?* Post paucos dies elapsos ab adventu Serenissimi Regis in Montem Clarum, ipsâ Dominica Passionis trinus apparuit Sol de meridie, visa insimul duplex corona solaris candida, quarum altera latiùs per aërem protensa totum cum Monte Monasteriū, altera longè strictior versùs meridiē porrecta, fastigio suo solis circulum dati clypeum, quem ab utraque parte respiciebant bini soles, ambiebat. Iucundum erat Serenissimis Majestatibus Regniq; Proceribus illud reconciliati Numinis argumentum intueri, tres Soles in coronam textos, qui trium annorum continuatas calamitates, subsequentibus solatijs compensarunt.

Serenissimi Reges hosti bus vallati evadunt insidias.

In Claro Monte Comitia Regni

Mons Clarꝰ triplici Sole & luminoso diademate coronatur.

31. ET hæc erant, quæ circa obsidionem memorari debuerunt. Gratiæ itaque hîc reddendæ immortales Serenissimo Regi Casimiro, cum Serenissima Consorte Ludovica Regina, totiquè Reipublicæ Polonæ, quæ attributis, ad munimentum & ornamentum bonis Locum sacrum cumularunt. Et quidem quantum ad singularem Serenissimi ac Religiosissimi Regis Ioannis Casimiri gratitudinem, qui hinc reportata & in Regnum integrum derivata beneficia Divæ suæ, nostræque Tutanæ MARIÆ studebat, nobisque compen-

Serenissimorum Regum & Senatus universi erga S. locum Liberalitas.

compensare, totum illi placiturum ratus, quidquid ejus tribueretur mancipijs interest reminisci, supplicationis illius super Ordinis nostri negotio, ad SS D. ALEXANDRVM VII. P. M. datæ, in qua nunquam satis laudabilis tanti Principis erga locum Sacrum devotio, & æstimatio perstringitur. Est autem hæc

32 *SAnctissime ac Beatissime in Christo Pater, D. D. Clementissime, post oscula Beatorũ pedum Sanctitatis Vestræ, mei Regnorũque ac Dominiorum meorum, humillimam cõmendationem.*

Serenissimi Regis Ioannis Casimiri, pro Loco sacro ad Sanctissimum D. N. Alexandrum VII. Literæ.

CEleberrima Magnæ Deiparæ Imago, quæ Czestochoviæ in Regno meo, per vetusto cultu, & miraculorum frequentiâ affulget, cùm Sarmaticum hunc Orbem implevit, tum ad Vrbem ipsam Augustam Romam, ac præcipuè ad aures S. V. opinor nobile & eximium ejus decus pridem penetrâsse. Claritudo loci antiqua, & recens ab ingenti deuotæ multitudinis concursu, afflictorum solatio, magnis & Solennibus Divinæ Clementiæ ostensis, sed neque inferiùs censeri debet virtutis & Constantiæ specimen, quod religiosi, dicti loci, Fratres Ordinis Sancti PAVLI Primi Eremitæ, afflictis, & propè desperatis rebus meis nuperrimè ediderunt. Perspectum planè Sanctitati Vestræ, quibus & quantis angustijs ego, Regnúmque meum premebamur, conspirante prævalidâ fatorum injuria, cui & potissima Regni mei pars, cis Vistulam succubuerit; Sola Claromontana Czestochovia, nullis hostium vel artibus, vel instrumentis potentiæ cõcussa, pro me egregiè stetit, & adversa quæque Deo propitio & favente, ad ultimum supera-

 pera-

peravit. Est verò quod, excellenti merito Religiosorum dicti loci, debere me plurimum profitear, neque interea vacuos commendationis meæ dimittam &c. & paulò post Admittet Sanctitas Vestra Paterno affectu desiderium, simulq; ut nobile claustrum Czestochoviense specialibus gratijs Sanctitatis Vestræ inclarescat, Apostolicum thesaurum nunquam deficientem aperiet, & derivabit, quod ego beneficij instar mihi collatum interpretabor &c.

Gratiæ confessio.

D. Bonav. Psal. B.V.M

33 SVperest magnificentiæ Marianæ confessio, quâ ab inimicis redempta triumphat populorum gratulantium & exultantium devotio. Facio id stylo Seraphici Doctoris in Psalt: B.V. Utinam & affectu Seraphico liceret! *Confitebor tibi Domina in toto corde meo, & narrabo populis laudem & gloriam Tuam. Tibi enim debetur gloria & gratiarum actio, & vox laudis. Inveniant gratiam peccatores apud Deum, per te Inventricem gratiæ & salutis. Respirent ad indulgentiam humiles pænitentes; Sana contritiones cordis eorum; In multitudine pacis & requie opulenta cibabis nos post laborem peregrinationis nostræ, ô* M A R I A?

ANA-

ANALECTORUM MENSÆ REGINALIS

SEU

HISTORIÆ, DIVÆ VIRGINIS CLAROMONTANÆ MARIÆ.

PARTITIO XII.

Miſcellanea.

Hîc eſt, *ſecundùm D. Bernardum in ſermone Signum Magnum &c.*

OMNIBUS OMNIA MARIA.

NE prolixum nomenclatorem agam dignitatis MARIÆ, gratiarum, & miraculorum vetat pluralitas, & varietas, quæ hujus libelli capacitatem excedit. Habent hîc univerſi, ac ſinguli quidquid illorum exigit, aut in ſolatijs gratioſa voluptas, aut in miſerijs dura neceſſitas. Habet hîc orphanus Matrem, cliens Patronam, ſervus Dominam, mancipium Reginam, Bellonam miles, pupillus Tutricem, ſapientiæ alumnus Palladem, Spem deſperatus, Sanitatem infirmus, Robur debilis, Solatium afflictus, Patronam reus, Amicam juſtus, Vindicem injuriatus, mortuus Vitam, hoſtis, & contemptor Ultricem. Quidquid demum voles, per MARIAM habes, & in MARIA. Miraberis, quòd ſicut eſt *Omnibus Omnia*, ità etiam perfidorum, & fœdifragorum Vindex eſt, Quomodo Omnibus omnia Maria

Grata bonis, inviſa malis, inimica ſuperbis.

Amabilitati MARIÆ in præcedentibus plurimùm conſecratum eſt; nunc in ſeveritatis nube, Marianam ſerenitatem fulminantem vide.

CAPVT I.

Votorum rei, dum proposita negligunt, à terribili MARIA castigantur.

Vnde, & quare terribilis Maria.

1. ET MARIÆ serenitas cudit fulmina. Quamvis hæc nihil minari, præter amorem, videatur amantibus; suæ tamen religionis desertoribus, ac fœdifragis pœnas intentat clementiæ blandimentis contemperatas, ut per formidinem ad Maternam cogendo rebelles confidentiam, ostendat, quòd quemadmodum, qui non procul ab Iove, non procul à fulmine; ita per neglecta, aut violata pietatis ejusdem officia, qui procul MARIA, non procul à fulmine; cujus minacissimo tonitru segniores excitantur, fulgure terrentur contemptores, rebelles domantur, sternuntur contumaces, ut discant MARIÆ manum, non tantùm imperialibus sceptris, pacificis oleis, & palmis triumphalibus impleri, sed & fulminibus armari, dum aut à perfidis cogitur, aut ab impudentibus provocatur. Quadrant Reginæ nostræ, Cœlestium, terrestrium & infernorum imperia; quadrāt & arma vindicia, quibus illius propugnatur potestas, majestas exornatur, Honor defenditur, Authoritas augetur, Reverentia conciliatur. Proinde.

Discite Iustitiam moniti, & non temnere Divam!

Tantùm enim Diva temnitur, quantùm vilescit, quod voto promittitur. Exempla fœdifragorum punitorum, quæ hîc legenda proferuntur, Diva quid exigat loqvuntur.

Votorum reus punitur.

2. PRincipale est in A. R. D. *Christophoro Iwanicki* Canonico Kamenecensi, Præposito Miedźibozensi & Barensi &c. exemplum, quod idiomate patrio, manu propria fastis Marianis inseruit, præsens ad votorum solutionem. Recognitionis transumptum refero fideliter:

Ego Christophorus Iwanicki *Canonicus Kamenecensis &c. profiteor sub attestatione conscientiæ qvòd anno Dñi 1637. Leopoli in extremam ægritudinem collapsus, & à Medicis, quos principales tunc Leopolis habuit, desperatus, cùm fatiscerem, & arca funebris futuro mox cadaveri pararetur; Admodum Reverendus D.* Matthias Párzyński *Canonicus Kamenecensis Collega*

gameus, ad visitationem hujus loci Czestochoviensis me devoverit, quo facto eadem horâ, valetudinem reparatam sensi: & brevi sanitatis perfectæ beneficium adeptus sum. Iterum in anno 1638. iidem immedicabiles morbi recruduerunt: à festo S. STANISLAI, ad primam Dominicam Adventûs quinquies relevatum, totidémque vicibus relapsum, angebat votorum non impletorum conscientia, quapropter Divinum Numen exoravi, ut suæ Immaculatæ Virginis & Matris interventu, pristinam redonaret valetudinem, quominus promissis liceret satisfacere. Sic iterum plenâ sanitate sum potitus. Ità ego credo, & profiteor &c. Idem qui supra mpp.

Mementote clientes ad hanc morborum corporis, & animæ, Dominam, sinceros devotæ mentis oculos obvertere, & irretortam eorundem aciem in ejus contemplatione figere; atq; ne ullo momento suos misericordes oculos à vobis avertat, observare sedulò satagite, à quorum amabili intuitu, tota nostræ salutis ratio dependet. D. Anselmum audite & credite: *Ut enim impossibile est, quòd illi à quibus Virgo* MARIA *oculos misericordiæ suæ avertit salventur, ità necessarium, quòd hi ad quos convertit oculos suos, pro eis advocans, justificentur, & glorificentur.* D. Anselm.

3. INconstantes, & singulis variabiles momentis, imitantur Protheos, qui nunquam sui, ad omnem felicitatis auram circumferuntur, & religiosè propositorum obliti, Divis illudunt; quæ in casibus adversis vota spondebant, in verum secundè fluentium successibus, aut negligendo intermittentes, aut contemnendo: aut etiam, quod apud leves supernarum gratiarum æstimatores usu venit, pro diviti hecatombe, Caricas (ut ajunt) immolant victimas perfidi. Sed quisquis es ex hac ingratorum classe Nunquam impunitus votorum neglectus.

Perfide, te Divos sperâsti fallere Protheu?

Scito nunquam impune mendacibus votis provocari superum Clementiam, quæ sæpe in fœdifragos vindicibus armis accingitur, eadem dextera, qua sublevat è calamitate, in graviores longè pœnas præcipitat. Expertus, authographo testatur M. D. Ioannes *Graiewski* Vexillifer Wyscensis:

Ego Ioannes Graiewski *Vexillifer Wyscensis, coram Deo, & mortalibus omnibus recognosco, quod pestilentia afflatus, primùm in bonis Conjugis meæ Łukow dictis, deinde in Chutachy, famulum,* Exemplo asseritur.

mulum, & hospitem cum nepote amiserim, quo statim tempore vovi Montem Clarum invisere, implorando patrocinium Sanctissimæ Virginis MARIÆ, *ut nos à subitanea, & improvisa morte custodiret. Adjutorium ab ejus intercessione cognovimus, cùm illa sæva peste jam infectorum nullus, aliquem capitis dolorem sensit. At quia promissum exequi neglexi, Deo piaculum vindicante, invasit animum quadam atrox intemperies, & gravior desperatio, in qua animarum hostis mille offerebat modos ad interitum manibus proprijs consciscendum; quam desperationem, & continuam à somno vigiliam, cùm hebdomadis octo tolerassem, occupavit & filiam infirmitas incurabilis, jámque deploratæ guttur, letiferum implevit apostema. Hìc rursus absque cunctatione statui antecedentibus propositis satisfacere, quæ ut primùm reassumpsi, desperatio remisit, redditum somni beneficium, filiæ reparata valetudo, pro quibus Divæ favoribus acceptis, gratias acturus, huc me contuli, vota persolvi Anno 1579. 7. Decembris.*

Etiam dum sævit, & salutari pœna plectit, Dulce est, Clemens est Numen Mariæ. Fatetur idem cum Lactimelleo Bernardo, super *Salve Regina*, & cum Ecclesia, quod sit in hac Misericordiæ Matre *vita, dulcedo, & spes nostra.* Hìc porro, *Primò ponit vitam, quæ est in integritate virtutum, secundò Dulcedinem spiritualium gaudiorum, deinde spem infert supernorum. Omnia hæc Regina Misericordiæ Domina mundi, Regina cælorum contulit mundo, Virgo virginum Sancta Sanctorum, Lumen cæcorum, iustorum gloria, peccatorum venia, desperatorum reparatio, deficientium fortitudo, salus Orbis, speculum totius integritatis* MARIA.

D. Bernardus super *Salve Regina.*

Quomodo omnium speculum Maria

4. SPeculum est, non tantùm integritatis, sed & fidelitatis MARIA. Fidelis fidelibus, quibus sua, vitæ, gratiæ, misericordiæ, speique promissa conservat, si votis erga se fidelitatem probaverint. Talis tibi in exemplis apparet, qualem te ei præbueris. Experti Clientes in suæ gratitudinis monumentis talem ostendunt. Vir Nobilis *Valerianus Grocholski* territorij Sochaczoviensis, amplioribus Divæ nostræ favoribus, è diversis fortunæ malignantis occasionibus ereptus, votum ad visitandam Aulam Partheniam spondebat, nunquam frustratus desiderijs, quotiescunq; cum propositis religiosâ mente conceptis huc recurrebat. Sed quia apud ingratos nihil adeo frequens, ac bene-

Patet in Exemplo.

benefactorum oblivio, Valerianus quoq; non recordatus quanti sit piaculi Voto promisso, nec probato, superis illudere, oblivisci voluit, aut prorsus oblitus est, quod antehac solicitis votis quæsitum, erat consecutus Divæ subvenientis auxilium. Intermisso itaque Claromontanæ peregrinationis debito, cum frumento de bonis suis natat Gedanum. Divæ perfidum, ne Vistulei fluctus excussum sorberet. parum abfuit; senserunt inimicum voluntati MARIÆ, Ionam, & pœnam Valeriano machinabantur. Acclinis ad undæ subjugatæ captandum è transtris, abluendæ faciei gratiâ laticem, ut primùm vultum & oculos perluit, veluti si quoddam virus hausisset, utroque lumine captus, & apoplectica malignitate afflatus, prolabitur. Redijt cum pœna sanior mens; obligationem, quàm apertis non vidit, clausis agnovit luminibus, nec priùs se perfidiæ, quàm mortis, ex imminenti casu, reum animadvertit. Iterum affulsit animo consternato MARIA, fit illi supplex, visumque cum sanitate precatus, eam in oculorũ suorum pupillam assumit, vota solvere, quæ neglexerat, decernens. Tribus horis sub aperto sole noctem ferebat in oculis. Redijt iterum voti nuncupati beneficio, gratior virium, & charior oculorum sanitas, quam, in acceptis Divæ Claromontanæ, vota solvens ad ejus Aram, referebat. Anno 1609. 17. Iulij.

5. PAri pœna, par negligentia plectebatur in N. *Catharina Popławska*, Districtûs Opoczynensis, de Villa *Kurow*. In tenera ætate visu privata, nec unum adolescentis vitæ suæ videndo solem, ad maturiorem vixit ætatem. Oculorum Lux MARIA desiderabatur. Serò mœstus genitor intellexit, non priùs tamen, quàm exemplis eruditus, MARIAM Claromontanæ serenitatis lucem pro cœcis, & à cœcis implorandam. Itaque huc filiam votis offert, quo facto, videre videt filiam, seque videri, noscique Patrem à filia lætatur. Abrupit illud diuturnius oculorum solatium pedisequa ingratitudinis oblivio, quæ rursus pœnalem Catharinæ luminibus noctem iniecit, sub cujus umbris, ignotus morborum exercitus, votorum, & ingratitudinis ream prostravit. Auxit ærumnam pristinæ lucis recordatio, cujus eò gravior jactura, quò gratior usura, votis diuturnioribus expetebatur. Perfidiæ piaculo Reginæ nostræ serenitatem læsam advertit, negligentiæ conscius Pater cum filia; iterum facti Divæ supplices, amicam exorantibus, illius Clementiam appellant, & optato visûs solatio fruuntur. Dum vota publica solverentur, in fastos Marianos illatum beneficium Anno 1646. 6. Maij. Quàm amabilis! quàm exorabilis,

Parentum culpam, luit filia.

lis, quàm desiderabilis es ô MARIA! cogit nos, ad amandum Te, amabilitas, ad desiderandum gratiositas, ad exorandum miserendi facilis pietas. Profectò (libet, & delectat loqui iterum cum Tuo lactimelleo Cliente ô Amor, Desideriúmque nostrum MARIA) Quòd
D.Bernard. *MARIA Virgo Beata Tu via es, per quam homo venit ad Deum, & peccator ad veniam, & per quam venit ad peccatorem venia; non enim venit ad veniam, qui nescit amare MARIAM.*

CAPUT II.

Idem Argumentum continuatur.

Filius Matris injuriam ulciscitur. 6. QVod si in his pœnalitatibus, aliquid Marianæ Clementiæ, suapte natura ad miserendum mortalibus & non puniendum propendenti, derogare videtur, opinari cuique licet filium vindicem, Matris suæ desertos, & fraudatos honores ulcisci, ne Clementiæ, & Misericordiæ Reginam, immisericordem appellare. Habet partem gratiæ, arbitrio MARIÆ permissa, aut immissa castigatio, ex qua non sequitur perditio, sed ad meritum devotionis pristinæ, restauratur neglecta piè gerendorum, aut Divis solvendorum, intentio. Hinc merita cumulare docet necessitas, quod exemplorum, in Illustrium Virorum Maritis, palam facit claritas, cujus dantur authographa. Primum est *Annæ Iłowska* Palatinæ Płocensis ex Archivo decerptum:

Exemplum. *Ego* Anna Iłowska, *Palátina Płocensis in ægritudine gravi spopondi hunc locum sacrum invisere, verùm ex negligentia per tempus non modicum solvere propositum intermisi, primæ punitionis immemor. Porrò cum vice altera vindex Deus plagâ percussit corpus meum, redonatam sanitatem accepi; & lubens, cum firma fide, vota in his necessitatibus concepta, solvendo, hunc locũ visitavi. Testor itaq; magnam Bonitatem Dei, qui me consolari, & sanare Divæ Matris interventu, dignatus est. Actum Anno Domini 1555. post Divi STANISLAI Translationem.*

7. HEdvigis Annæ subnectitur. Seu natalium ornamenta spectes, seu necessitatem, gratiam, propositum, pœnam, iterúmque repetita solatia conferas utrinque par in omnibus. Hæc in protocollis gratiarum, habetur ejus syngrapha:

Simile. Hedvigis Pilchowska, *de* Dzierzkow, *Dapiferi Wyssogrodensis conjunx, profiteor me permagnis infirmitatibus cum*

tribus filijs meis extremè laborâsse usque ad omnium desperationem. Sed mandato mei Consortis, cùm me, filiosq; ad hanc Aram sistere despondi; convalui. Hoc item recognosco, quòd votorum solutionem protrahere volens, rursus in pœnales morbos relapsa satiscebam, cùm autem votum peregrinandi ad hanc sacram Ædem prosequor, gratiâ sanitatis iterum potita sum, pro qua sit DEO *honor, & gloria, in æternum, gloriosissimæq; Virgini* MARIÆ, *Anno 1567. Hæc ex Fastis Marianis, quamvis nonnihil ob idioma vetustum, utpote centum & amplius, annos, immutata.*

8. EX æquo dispensat opsonia gratiarum, ex hac sua Mensa, omnib⁹ MARIA, nemini dulces solatiorum micas subtrahit, nisi qui ab ejus obtutibus ultro se subduxerint. Quantùm ad eam per affectum appropinquas, tantùm incalescis, & inclarescis. Nam quemadmodum Sol *omnibus omnia*, ità sola, & longè quidem liberalius *omnibus omnia* MARIA, quæ, (ut loquitur Richardus à S. Laurentio de Laud: B. V. M. lib: 6.) *Tantæ liberalitatis est, quòd à nulla creatura, quantumcunq; fœtente, & sordida, si sit ei exposita, radios suos avertit; nec quantumlibet speciosam illustrat, si abscondatur ab ea. Similiter nec Maria à quantumcunq; vilissimo peccatore, ipsam fideliter invocante, avertit respectum pietatis suæ, nec quantumlibet magnus fuerit, quis, per literas, divitias, aut honores, ipsum irradiat, si ipsam negligat invocare; multos tamen prævenit, ut velint, & volentes prosequitur, ne frustra voluerint.*

Sicut Sol, omnib⁹ omnia Maria.

Richardus à S. Laurent.

9. ITerum coronatrix Regum Vrbs Cracovia, reconciliatam cum reviviscentis pueri miraculo, gloriosissimam Deiparam proponit. Hîc Civis Martinus Dudzic, filium supremo langvore pereuntem Divæ nostræ despondet, votiquè beneficio, incolumem gremio lætus excipit. At quia gratitudinem in hoc loco Divæ Sospitæ probare neglexit, in pernitiem prolis Divinam proritavit vindictam. Iterum progenitoris culpâ gratitudinis exactor, vindex infirmitatum agmen, innocentem pusionem exagitat, quo commonefacti Parentes, ad Divæ nostræ Templa vota properant, & qui votorum neglectu, anno medio langventem, mortis reum fecerant, deprecantes propitium Virginis Numen, vitam filio, sibiquè solatia in superstite prole meruerunt. Inter Gratias Marianas relatum Anno 1612 Sabbatho post Dominicam in Albis.

Parentū ingratitudo fit pœna filij.

Votorũ reus per infortunia volutus.

10. OB ejusmodi perfidiæ culpam, alius de morbo in morbũ; alius de infortunio, ad infortunium, repetitis casibus revolvitur: alius è carcere, de quo nonnisi mors absolvere debebat, in carcerem, pœnalem vitam daturus, quòd vitæ redonatæ Patronam contempsisset, retruditur: Super hoc, seculi præcedentis autographum in Fastis Parthenijs legitur:

Ego Bartholomæus *de* Semborzice *notum facio, me in teterrimum carcerem proiectum, atque cùm spopondissem hunc locum sacrum invisere, mirabiliter ereptum, & liberatum fuisse. Verùm quia vota non persolvi, licentiosiùs vivendo, rursus me punivit vindex* DEUS*; nam in crudeliorem longè retrusus, supremum terminum vitæ præstolabar. Et hic pro libertatis consecutione* MARIÆ *supplex, eadem horâ, beneficium libertatis adeptus, nunc vota soluturus locum hunc visito. Pro tanto beneficio* DEO *sit honor, & gloria, & Sanctissimæ Matri ejus Virgini. Anno Domini 1576.*

11. EN MARIA supplicum complet desiderium, quæ dignanter sui desiderandi contulit affectum. Pulsant ergo gemitibus Misericordiæ Ianuam, nec desinunt votis humilibus precari, qui DEO per MARIAM cupiunt reconciliari; nec fraudantur expectatione, qui sincera suspirant devotione. Pulsemus & nos ad **Ianuam Cœli**, qui adhuc in dubiæ æternitatis itinere, subsistimus, erramus, fatigamur. Dicamus Matrifamilias Cœlesti, ad æternitatis ambiguam sortem trepidantes: Domina, Domina aperi nobis! memento nostri in beneplacito miserationum Tuarum. *Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis; sit per Te excusabile, quod per Te ingerimus; fiat impetrabile, quod fidâ mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogamus; excusa quod timemus, quia Tu es Spes unica peccatorum. Per Te speramus veniam delictorum, & in Te Beatissima, nostrorum est expectatio præmiorũ. Sancta Maria succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles; ora pro populo, interveni pro Clero, intercede pro devoto fœmineo sexu. Sentiant omnes Tuum juvamen, quicunque celebrant Tuam sanctam venerationem, ó* MARIA.

Pulsandum ad Mariam. D. Augustin serm: de B. V. Maria.

D. Augustinus.

CAPVT

CAPVT III.

Ex laminis aureis ac argenteis, MARIÆ, gratiarum & Liberalitatis vota solventium, symbola.

12. NOn absque grato animi sensu iterum venis in memoriam Dive VLADISLAE Poloniæ & Sveciæ Rex, qui præter alia monumenta gratiarum, quæ Tuam raram devotionem, fiduciam, & liberalitatem erga hunc locum propalam ostendunt, auream laminam centum aureorum gratiæ, & gratitudinis testem, ad Divæ Tuæ Sospitatricis Aram appendisti cum hac inscriptione: Serenissimi Regis Vladislai recognitio.

D. O. M.
MAGNÆ MATRI SEMPER VIRGINI,
Infirmorum Saluti,
VLADISLAVS QVARTVS
POLONIÆ & SVECIÆ REX,
Jn gravissimis calculi doloribus,
opem ejus expertus
Ex Voto
Varsaviæ Anno Domini M. DC. XXXV.
VI. January factum.
P. M.

Et Anno D. 1648. in summo vitæ discrimine constitutus, ad solitum suæ devotionis Amuletum, Divam Claromontanam recurrens, vitæ beneficio lætus, Epigraphen hanc, quam in eius ore frequenter personantem audivimus, argenteæ grandiori bracteæ superjectam Divæ hoc loco obtulit.

Ex Voto
JESVS MARIA IOSEPH.
Solve vincla reis,
Profer Lumen cœcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce!
Die 17. January Anno 1648.

Episcoporũ autographa. 13. Accedunt ad Regalium Diadematum apices, Præsulum Tiaræ, ad Divæ Virginis Claromontanæ Aras cum gratiarũ recognitionibus, & in argento cælatis beneficiorum Imaginibus, inclinatæ. Primo loco recensetur Ioannes à Lipie Lipski, Referendarius Regni, illo tempore Culmensis, pòst & Pomesaniæ Episcopus, à VLADISLAO IV. pro CÆCILIA RENATA ad FERDINANDUM III. Roman: Imper: Pronubus, Vir eloquentissimus, &, ut loquitur in *Vladislao Rege* Vassembergius *purissima latinitate prorsus Lipsius*, Archiepiscopus deinde Gnesnensis, Primas Regni, cujus hæc sunt in argento:

JOANNES LIPSKI Referendarius Regni, ob vitam per Virginem datam, eidem ex voto posuit. Anno D. M. DC. XXX. IV.

Simile. 14. Illustrissimi ac Reverendissimi D. IACOBI ZADZIK, Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiæ, Supremi Regni Cancellarij, in argenteo anathemate hæc leguntur:

D. O. M.

Singulare DEI-paræ Virginis patrocinium, in pace primùm cum Moschis, in ipsis Moschoviæ penetralibus; postmodum cum Svecis in Prussia confectam: tum etiã sanitate in diversis periculis conservata; exiguo hoc debitæ gratitudinis signo testatum, Iacobus Zadzik Episcopus Cracovien: Dux Severiæ, Supremus Regni Cancellarius, Anno Dñi M. DC. XXX. VI.

Simile. 15. Illustrissimus quoque ac Reverendissimus Dñus PETRUS GEMBICKI, loci huius Virginei Fautor eximius, qui deinde virtutibus Præsuleis Cracoviensis Episcopatûs Cathedram exornavit, beneficium acceptum, his in tabula argentea expressum obtulit:

PETRUS GEMBICKI, Episcopus Premislensis Cancellarius Regni, ex gravi morbo vovens exolvit. Anno Domini M. DC. XL.

Ex parte gratiæ testimonium. Adeò magna Pontificum exempla, provocant non illiberalem aliorum devotionem. Episcopis Vicarium annecto vota huc ferentem, cuius apographum in argento hoc est:

Anno

Anno Domini 1622. in pestis, mortisquè medio, beneficij accepti, valetudinis servatæ pignus, anathema, votum B. V. MARIæ Częstochoviensi, Iarosłaviæ, Adamus Nieznamoviensis Senior Vicariorum Ecclesiæ Collegiatæ Iarosłaviensis.

16. NOvit MARIA, qui sunt ejus; Regali ex progenie procedens, Sacerdotij Regalis decora, auget gratiâ. Novit, quanta, quàmq; propinqua ad eam accedant affinitate, qui Sacerdotalis officij præfulgent dignitate Magna vicinitas Virginis, virginitate uteri concipientis DEI Primogenitum, & Sacerdotis virginitate manuum, in manibus regenitum excipientis. Quod in se factum ex se lætatur, idem quoque in alijs re fieri gratulatur; ut qui ante omnia tempora ex Patre, sine Matre est genitus, in tempore ex Matre sine Patre natus; per omnia tempora, utroque, tum Patre, tum Matre carens, novâ genitura, extra uterum Filius renascitur. His peculiariter, proprium cùm fecit communem Filium, neque gratiarum negavit participium. Est Regina, simul & Sacerdos MARIA, quæ in Obsidem, pro nobis Filium in carne sua offert Patri, Advocatam omnium gerendo. *Quamobrem* (cum D. Methodio in Hypapante loquimur) *ô Sanctissima Deipara, quæ reliquis omnibus & benignior es; & Materno honore, & cum DEO colloquendi libertate gloriosior, Te obnixè rogamus, ut nostri jugem, ac perpetuam habere memoriam velis!*

Inter Mariã & Sacerdotem quæ affinitas?

D. Method: in Hypap:

17. AVitissimæ quoque Opaliniorum Familiæ, plena omnibus in utraque Republica meritorum ornamentis ONERARIA, quàm placidè, quàm securè in hoc *Gratiarum Mari* naviget, testatum fecit Illustrissimus D. Ioannes de Bnin Opalinski, cùm huic Sospitatrici suam in acceptis incolumitatem in majori tabula argentea consignatam referebat. Incomparabilem ejus, erga hoc Salutis, Bonæque Spei Promontorium, affectum, & Liberalitatem sic lego:

In vitæ supremo periculo salvatâ recognitio.

D. O. M.

Sacratum Tibi ô Magna Æterni DEI Mater, unica post DEUM Omnipotens Sospitatrix, Patrona Virgo MARIA, Tuus ex animo Cliens, Ioannes de Bnin Opalinski, Palatinus Posnaniensis, & Inowładislaviensis Capitaneus; cui Tu

cui Tu jam ultima fata expectanti, illicò Advocata adstitisti, optatæ incolumitati restituisti, debitas ut referret gratias, anathema hoc, in Templo Częstochoviensi, à Te præ omnibus electo, Tuæ amplitudini ex toto devotus appendit. Anno Tui partûs Virginei, M. DC. XXXIV. monstrasti Te esse Matrem!

18. HOc naulum, quod vitæ naufragium evitârit, Cliens Illustrissimus deposuit. Liberalem Heredes Illustrissimi devotionem imitantur, quam grandioribus argenteis muneribus testati sunt. Pulchram sibi necessitatem duxêre, cum alijs Clientibus huic loco devotissimis muneribus certare, & amoribus. Affulget itaque hinc MARIA veluti Pharos Opaliniæ Argo, per undantes Honorum, & Fortunarum affluxus prosperè naviganti, affulgebitquè, donec optatum plenæ beatitatis portum attingat. *Quia* (ut inquit D. Amedeus Homil: 8 de Laud: B. V. M.) *MARIA id est stella Maris, provido Dei consilio vocata est, ut Nomine declararet, quod re ipsa clariùs manifestat. Nam ex quo cœlos cum Filio suo regnatura conscendit, induta decore, induta pariter fortitudine præcinxit se, mirabiles elationes maris solo nutu cõpescitura. Mare quippe præsentis sæculi navigantes, seq; plena fide invocantes, ab impetu procellæ, ex ventorum rabie eruit, eosq; secum ovantes ad littus felicissimæ Patriæ perducit. Dici non potest Charissimi, quoties hi asperrimis scopulis naufragaturi, offenderent; illi in Syrtes pessimas non reversuri inciderent: hos Scyllæa vorago hiatu horribili mergeret; illos Syrenarum cantus; in exitium, dulces, detinerent, nisi Stella Maris perpetua Virgo Maria ope validissima obstitisset, suosq; jam fracto gubernaculo, & rate conquassata, omni humano consilio destitutos, cœlesti ducatu ad portum æternæ Pacis applicandos eveheret.*

D. Amedeus Homil: 8. de Laud: B. V.

Maria stella maris.

19. ILlustrissimus quoque D. *Alexander Służká*, Palatinus Novogrodensis, & gratiam, & liberalitatem huic Aulæ Marianæ probatam voluit, quapropter hæc argento incisa hîc deposuit.

In morbis beneficium.

D. O. M.

Alexander Ioannes Służká, Novogrodensis Palatinus Rzeczycensis, Homołogensis &c. &c. Gubernator, votum hoc Sanctissimæ Deiparæ Virgini Częstochoviensi, ob recuperatam sanitatem sacravit. Anno M. DC. XL.

Alius Divæ Nostræ post morbos & infortunia detriumphata, suam debet incolumitatem; alius ab his novercalibus, tum naturæ, tum fortunæ odijs, præservationem. Vtrumque se debere fatetur M. D. Georgius Kászynski Prodapifer Podoliensis, simul & fortunatos successus, sub auspicijs ejusdem Patronæ, complexus. Auspiciis Mariæ Legationis momenta feliçitantur.

Matrem Virginem MARIAM, cui Sponsus DEVS est, Filius VERBUM: Georgius Kászynski, Subdapifer Podoliensis, post binam Legationem sub Sigismundo III, & Vladislao IV. Regibus Poloniæ, ad Turcas susceptam, Virginis ope Częstochoviensis, feliciter peractam: Optimam, Maximam Sospitatricem, è morbo convalescens, hac tabella supplex veneratur. Anno M. DC. XXXI.

20. VNdecunque tandem, seu è barbarorum compedibus, seu è captivitatis carceribus, seu è funerali sponda, seu terra, seu mari, propè, aut longè, semper tamen rectâ itur ad MARIAM. Nec immensa tumultuantis Oceani littora eripuerunt, aut longa terrarum sub alio sole jacentium divortia, ne subveniret invocantibus præpediverunt, Germanis Fratribus è Kostkarũ Illustrissima Familia, Stanislao, & Alexandro, qui hæc in lamina argentea, ferè palmorum quinque, fluctus tempestuosi maris referente, deposuerunt ad Aram MARIÆ: In mari naufragantes salvantur.

MAGNÆ MATRI VIRGINI
Conservatrici suæ Clementissimæ,
& sibi juncto Sangvine
B. STANISLAO KOSTKA
Stanislaus & Alexander Kostká Fratres uterini, jam jam vorticibus æstuãtis Oceani, nõ procul Zelandiæ portum, & ejus Vrbem Briel, circa meridiem absorbendi, amborum invocatorum beneficio, præsentissimo subtracti naufragio, salvi, & reduces in Patriam, pro incolumitate ex voto posuêre. Anno à Partu Virginis 1638. 3. Aprilis.

21. SVaviter navigat, quem Mare Gratiarum MARIA supportat; Maternæ dulcedinis abundantiâ, maris pernitiosam sal. Quomodo & quale mare Maria.

sedinem

ſedinem indulcando. Hanc affundit Clientum pectoribus, & ad virtutis amorem inflammantur; hac reficit puſillanimium infirmitatem, & ad ſubeunda intrepidè ardua negotiorum molimina concitantur; hanc procelloſis depluit fluctibus, & placantur. Bellè ad meam rem, & ſenſum Bernardinus de Buſti, parte 9 Marial: Sermone 2. inquit: *MARIA aſſimilatur mari, quia ſicut mare, eſt origo & principium omnium aquarum, caput & hoſpitium fluminum, & fons imbrium; ità ipſa Benedicta Virgo fuit principium Divinarum gratiarum, in quantum principaliùs propter ipſam Filius Dei Incarnatus eſt, per quam omnis gratia mundo elapſa eſt. Item omnis gratiæ plenitudo in ipſam deſcendit, tanquam in hoſpitium idoneum, & per eius merita, & interceſſionem in alios diffuſa eſt.*

Bernardinus de Buſti parte 9 Mar: Serm: 2.

In vitæ diſcrimine beneficiam.

22 QVidni & medicinalis fiat Clientibus hæc Marina, ſeu Mariana gratiarum dulcedo? mortis funeſtæ peſtilentiam abſumit, dum imploratur. Hoc cognitum, & recognitum in argento legitur:

MATRI MISERICORDIÆ

Cuius præſidio extremum vitæ diſcrimen peſte ſæviente evaſit,

Ex Voto

Generoſus Petrus Máłáchowſki, Cápitaneus Stanisławowienſis, S. R. M. Aulicus, Feſto Annunciationis die, Ann o Domini M. DC. XXXI.

Præſens, ac proſtratus obtulit.

Ob vitam datam per Divam,

Benedicam Te quoad vìvam!

In felici rerum ſucceſſu & in paralyſi gratia.

23. CVmulata beneficia, pari pietatis, & gratæ Liberalitatis, ſeu Liberalis gratitudinis, affectu, in bractea paulò grandiore exaravit Generoſus Dńus Chriſtophorus Dzierzek, in cujus facie leguntur:

Votum hoc

D. O. M.

Et Sanctiſſimæ VIRGINI MATRI,

Primùm

Ob Legationem feliciter ad Scythas obitam; ad hanc e-

nim à

nim à Serenissimo Rege Poloniarum Vladislao IV, & à Republica ad Chamum Tartarorum Anno D. 1639 destinatus, ea dexteritate, prudentiaquè cum eo negotium transegit, ut Chan Inachet Gerey, cum Exercituū Duce Galga Vsan Gerey, juramento se obstringeret, quòd amicitiæ perpetuæ jura inquinatè culturus, & decem millia Scytharum Regi Poloniæ contra Turcam bellaturo esset oblaturus.

Deinde

Ob sanitatem ope Divæ Matris receptam. Cùm enim Anno Domini 1642. ità paralysi afflatus esset, ut manuum pedumquè usu destitueretur, illius invocatione ad vigorem redire cœpit, ac membrorum usum recipere.

His igitur beneficiis à Cœlo auctus,
Regi, Reginæque Cœlituum,
Per votum istud, se gratum exhibet,
Anno à Partu Virginis M. DC. XL. III.
Christophorus Dzierzek &c.
(*Locus Stemmatis*)

24. ALius alio graviorum ærumnarum capacior, & miraculorum. Hæc ad vitæ periculorum decempedam metimur in Magnif: D. *Philippo Ptragonski*, Viro à teneris Gloriosissimæ Virginis MARIÆ cultui devincto, qui toties huc ad quærendam opem votis recurrebat, quoties infecundis casibus ad interitum volvebatur. Periculorum ejus; & miraculorum Synopsis hic ex argento subijcitur: Complura beneficia obtenta.

Deo Optimo Maximo.

Divæ Tutelari, ac Deiparæ votum pro auxilio, servatrice opera. Quando me puerum Tartari, Patriâ, domo, & terrâ abduxerunt, sæpè venditum barbari mancipaarunt, Ponto Adriatico, Oceano, vexerunt; tandē per Hispanos liberatus, Regi Catholico donatus, Tuâ ô Virgo tutelâ vivo! Quando bello Moschovitico, auspiciis

VLADISLAI Quarti, tentata infaustis cuniculis Biała, ubi collaterales socij, vivi mansere sepulti, ego egesta mole terræ obrutus, illæsus exivi, Tuo ô Virgo auxilio vivo. Quando bello Germanico, sub signis Ioannis Casimiri Principis Poloniæ, de monte prærupto, in profundâ Mosellam à Gallis actus, supra mergentium terga salvus enatavi. Inter morientes socios peste sub Vormatia; inter latronum sclopos Haselli, & Notorn: Tuâ ô Virgo operâ vivo, æternùm Tuus Philippus Ptragowski, Cubicularius Sacræ Regiæ Majestatis.

Vt à filijs implorandá MARIA.

25. ET unde Mariophilis Clientibus tam secura, & certa vitæ præsidia, nisi à MARIÆ protegentis præsentia? quamvis continuis exagitentur infortuniorum laboribus, nunquam possunt periclitari, qui id unum curant, per MARIAM salvari. Credite hoc immortalitatis beatæ candidati, & ad tantæ Matris occupandos favores impigrâ devotione festinate, & futuri ejus Filij, per Filium Redemptorem, confidenter implorate, cum D. Anselmo sua illi desideria propalantes: (Orat: ad B. V. M.) *MARIA obsecro Te per gratiam, quâ sic Dominus esse Tecum, & Te voluit esse secum; fac propter ipsam eandem gratiam, misericordiam Tuam mecum, fac ut amor Tui semper sit mecum, & cura mei semper sit Tecum; fac ut clamor necessitatis meæ, quamdiu ipsa persistit, semper sit Tecum, & respectus pietatis Tuæ quamdiu ego persisto, semper sit mecum; fac ut congratulatio beatitudinis Tuæ sit semper mecum, & compassio miseriæ meæ, quantum mihi expedit, sit semper Tecum. Sicut enim ô Beatissima, omnis à Te aversus, & à Te despectus, necesse est, ut intereat, ita omnis ad Te conversus, & à Te respectus, impossibile est ut pereat ô MARIA!*

D. Anselm. in Orat: ad B. V. M.

CAPVT IV.

Superioribus similia referuntur.

Ex animi, fortunæque bonis erga Divam nostram liberalitas.

26. AD hanc quoque Virorum Illustrium pertinet Classem Illustrissimus D. Stanislaus à Kobierzycko Kobierzycki, Palatinus Pomeraniæ, qui (ut alibi memini) obsidionem Claromontanam per Svecos, & alios Hæreticos, sublimi, & magnifico stylo, pangebat. Ad hoc Divæ Virgini Claromontanæ, locoque sacro præstan-

præstandum laboris, & honoris obsequium, quòd periculis, & necessitatibus, adactus fuerit, palàm in Præfatione demonstrat, cùm ait: *Quod in Publicis Patriæ, meisque privatis calamitatibus votum conceperam, jam debitor exolvit calamus &c.* Mentem gratam exposuit, beneficium insinuavit. Liberalitatis tamen interest meminisse, quam Illustrissimus Cliens, ex asse erga Sospitatricem suam liberalis, orbi palam fecit, cùm non tantùm animi sui, affectúsque ad loci sacri venerationem propendentis, decora, in operoso Historiæ oblatæ munere, devovit legenda; verùm etiam fortunæ sumptibus non pepercit, cùm opus in prælo Typographico perfectum, argenteis thecis involutum, ad latus Aræ Marianæ appendit, in cujus una facie Gentilitium stemma, in altera hæc Inscriptio legitur:

MARIÆ
Hæreseon Gloriosæ Triumphatrici,
Magnæ Matri Virgini,
Reginæ Regni Poloniæ,
Suæ Clementissimæ Dominæ, ac Patronæ,
Defensi Clari Montis,
A Martio Svecorum furore,
fideli creditum calamo
Beneficium
STANISLAVS à Kobierzycko KOBIERZYCKI Palatinus Pomeraniæ,
Ex voto supplex dicavit
Anno Domini 1659.

27 Replicatum in se Nepoteque suo beneficium Claromontanæ Virginis, liberali stylo, & munere professus est, Anno Dñi 1641. M. D. *Daniel Łasiński,* quod in altera bracteæ grandioris parte sic exaratum est: Replicati benefici recognitio.

Ego Daniel Łasiński *de Grochow, gravi morbo per aliquot hebdomadas oppressus, Anno Domini 1621, Medicis de salute mea desperantibus, meq; derelinquentibus, Dominis autem meis consangvineis de vita mea timentibus, variaq; vota ad diversa loca sacra, pro mea incolumitate recuperanda, nullo solatio facientibus; cernens me extrema infirmitate decumbentem, imo de cor-*

de supplex, tale emisi votum: Si, Deo volente, per interpositas preces Deiparæ, convaluero, locum Clari Montis Czestochoviensis, & Imaginem SSmæ Virginis MARIÆ visitabo. Mox, per duas horas circiter, loquelâ sum privatus, ubi me Conjunx mea, & Mater, Dominique consanguinei mei deplorantes, quasi vitâ functum deseruerunt. Interim puer, seu famulus meus Piasecki, post moram longiorem venit, lacrymas copiosas super me effundit; cùm ergo quasi ex gravi somno expergefactus, notabilem emendationem in sanitate sensi, statimqúe altera die proprijs viribus nixus, ad Templum Sanctæ BARBARÆ Cracoviæ, cum gratiarum actione perrexi, Cracoviâq; celeriùs ad proprias ædes cùm remeassem, locum Clari Montis Czestochoviensis visitavi, ac demum integris viribus resumptis, feliciter redij, alia beneficia à Deo Optimo, mihi in diversis necessitatibus, & afflictionibus meis, per Matrem Misericordiæ collata expertus.

Modò recent. Anno Domini 1641. misi Dominum meum Nepotem in urgentibus meis negotijs, in Prussiam; is, iter peragens in periculosam incidit ægritudinem Bydgoscij, quem morti proximum illius Civitatis incolæ videntes, per celerem cursorem parenti ejus indicarunt, pro funere filij sui necessaria convenientia mitteret. Ego tamen nihil dubitans de misericordia DEI mortuos vivificantis, cum certa fiducia confugi ad Matrem Misericordiæ, promittens moribundum in S. loco Clari Montis Czestochoviensis sistere; ex qua hora, ut mihi per certam notitiam constat, meliùs se sensit habere. Gratus ergo existens beneficij, per merita SSmæ Virginis obtenti, humili, ac sincero corde, & cum debita gratiarum actione, hoc signum voti mei, licèt exilis, coram Divina Majestate, corde imo, ac supplici, dedico: illum tutelæ ejus Divinæ, ac patrocinio Matris afflictorum, & me unum ex peccatoribus commendans. Anno Domini 1641. 17. Augusti.

Daniel Łaśiński.

Plures gratiæ. 28 IN decumannis belli discriminibus, tum in pestifera lue, consimilem Beneficentissimæ Matri MARIÆ, gratiam acceptam, anathe-

nathemate professus est G. D. *Stephanus Iakowski*, quot favoribus MARIÆ, tot, secundùm Ethymum, coronis decoratus, qui hæc argenteæ tabulæ superiecit:

Recognoscens in diversis necessitatibus, & periculis larga DEI beneficia, per suffragia Sanctissimæ Virginis, in Expeditione Prussica, præcipuè in pestilentia, memor gratiæ acceptæ, in perpetuum mnemosynon, Divæ Virgini honorandæ obtulit, Stephanus *de Ostrawa* Iákowski. *Anno Domini 1619.*

Decet meminisse & Illustrissimarum Matronarum, quæ superatorum vitæ discriminum, mortisque trophæa in pretiosiore metallo affabre cælata, & circumscripta, ad Nostræ Thaumaturgæ Virginis Aram appendunt. Locum principem habet, inter orbis nostri Pandoras, nunquam laudata satis virago Illustrissima Princeps *Marina Radziwilia*, quæ in ægritudine Medicam facultatem excedente, ut votum ad hanc sacram Imaginem invisendam concepit, pristinæ valetudini restituta, liberalem gratitudinem tabulâ argenteâ testatam fecit, in qua hæc vernaculo idiomate expressa leguntur, nunc genuinè, quamvis non ad Poëseos tornum Latinè reddita: In morbis exitialibus discrimen superatum.

Ad mortem quæ poscebar spe jam destituta
STANISLAI RADZIWIL MARINA Marita,
Vivo Sospes, ò Virgo Mater DEI mei,
Cùm dixi: visitabo Templa meæ Spei.
JESU qui Tuam Matrem tantum adamâsti:
Si mihi vitam dedit, quid ei negâsti?

MARINA RADŹIVILIA *Princeps in Olyka, & Nieswiez.*

29 HÆc vitam; alia vitam prolemque debet Divæ Nostræ, & voto nuncupatam in cælato argento supplex præsentat: In partu gratia.

Cælituum Regina, Virgo Deique Mater, Orbis Asylum, Decus Montis Clari. Ecce Tibi Munusculum, cujus opem in partu sensit, Sophia Gorczycowná Bobrowska, *cum* Agnete *primogenita sua, offert, dicatque. Anno 1620.*

Non à solis Regum, ac Principum Aulis huc feruntur symbola gratæ mentis. Et Vrbes, Civitates, Oppidaque, plurima tulerunt, quæ A peste, & Fame liberi.

quæ Divæ nostræ thronum Reginalem exornant. Particularia quoque Civium prostant anathemata. Inter alios hoc Lovicienfis Civis in argento dedit:

D. O. M.

Beatæ Virgini MARIÆ

DEI GENITRICI

Cujus intercessione, à peste, & fame Anno 1630. grassante, servatus est; gratus tanti beneficij, tabellam in memoriam æviternam, votum reddens, appendi curavit *Andreas Casimirus* Pharmacopola Lovicien: Anno quo supra.

30 HÆc nonnulla ex plurimis mentis gratæ symbolis, pauca ex innumeris testimonia, quorum insinuatæ gratiæ, & miracula, ex consilio huc reiecta, nullibi in superioribus memorantur, si Serenissimum Regem VLADISLAVM IV. solum excipias. Locus, tempúsq; scribendi, hæc festinantem deficeret, si ad omnium transumendas, & hic referendas, ex auro, ac argento gratiarum ideas, & apographa, studium impenderetur. Sufficiet, non dubito, illis, quorum hic relatio desiderabitur, tacita, rectè facti, & oblatæ gratitudinis conscientia, si hæc remuneranda in suos fastos æternitatem adnotasse cogitaverint. Omnium fere Familiarum, quæ Sarmaticum cœlum illustrant, alia majora, minora alia visuntur hic anathemata, quæ tantæ Cœlorum, Terrarúmque Principi factæ tributariæ, illud se optimè elocasse credunt, quod hujus Patronæ, Tutanæque suæ honori, Decorique impendunt. Dives hic in omnes MARIA, qui invocant illam, etiam Clientum diviti censu honorari, ornarique meruit. Cùm census defuerit, & affectum pensat, suisque compensat divitijs. Proponit eas Lactimelleus Doctor cùm dicit: *O Dives in omnes, & super omnes MARIA, de cujus substantia modica pars assumpta; totius mundi sufficit solvere delicta.*

Non omnes hic memorā tur gratiæ.

D. Bernard:

CAPVT V.

Ex Marmore, alijsque tabulis desumpta Divæ Nostræ Gratiarum, & Magnalium Synopsis.

31. ET in Marmore, in coloribus, in ligno, in literarum monumentis leguntur, & cum solennibus gratijs in conspectum *Odigitriæ*

triæ

tria Virginis ferunt prodigia, & gratiæ, quarum nondum alibi meminimus. Primum in marmore gratitudinis testimonium est: — E pluribus morbis salvatus.

Anno salutis M. DC. VIII. Deiparæ Virgini, Cælorum Angelorúmque Reginæ MARIÆ. *totius vitæ Patronæ, tempore quodam præterito, multitudine gravissimorum, diversorumq; morborum, obruto, penéque oppresso mihi, dum vota & ipse, & pro me* Sophia *Ducissa in Zaslaw, & Ostrog, Conjux, familiaresque, concipimus, supra spem humanæ rationis miraculosæ liberatrici,* Ioannes Comes *de Ostrog, Castellanus Posnaniensis, Maiburgensis, Garwoliensis Capitaneus, vota solvendo, humiles hoc loco gratias ago, reliquum vitæ exitum, ac mortis bonam, Cliens eidem Patronæ commendo.*

32 SEculi præcedentis est beneficium in vetusta adnotatum cum gratiarum actione, tabula, quod Litvaniam, ad cultum, & venerationem Claromontani loci sacri propensissimam, illustravit: — Superiori simile.

Anno Domini 1545. DEO *Opt: Max: ac Beatissimæ, intemerataque Matri ejus* MARIÆ *semper Virgini, G. D.* Ioannes Haiko *à Zbirothy Litvanus, hanc tabellam gravi, ac periculoso morbo occupatus existens, ex voto facto præsens hîc suspendit; acceptum ferens* DEO *Omnipotenti, se præsidio ejus Matris, pristinæ valetudini, non solùm fuisse restitutum; verùm etiam omni jam planè periculo liberatum. Quod eadem tabellâ contestans, se totum ipsi* DEO, *ac Matri suæ, perpetuò pronus, ac supplex cõmendat, atq; offert. Posita, Anno quo supra.*

33 NOndum antiquata interseruntur, ne mera vetustorum memoria legenti pariat fastidium. G. D. *Christophori Siemieński* de Solearum, cum Crucibus, Illustri Familia, gratiæ, & gratitudinis testis tabula, Clientem supplicem, in coloribus viventem referens, proponitur, cui hæc inscribuntur: — In sangvinis profluvio beneficium.

Christophorus Hieronymus Siemieński, *è Palatinatu Lublinensi, recognosco magnam, & incomprehensibilem Misericordiam* DEI, *per interventum Beatissimæ Virginis Deiparæ præstitam; quando vulneratus die 12. Septembris, unâ hebdomada post acceptam plagam, ex aperto vulnere prorumpens patiebar*

tiebar sanguinis profluvium, quod nullâ hirurgorum opera potuit cohiberi, usque dum me ad sacram hanc Imaginem sistendum devovissem; quod ut primùm decrevi, ipse sua sponte cohibitus est. Pro quo gratias DEO, *& Sanctissimæ Virgini, vivus testis præsens persolvo, & hoc apographum depono. Anno Dñi 1626. 1. Octobris.*

34 QVid mutæ in parietibus loqvuntur tabulæ, nisi velut è quibusdam Rostris declamant Misericordias, & Miserationes Dominæ Nostræ, eam universalem Patronam, & Reginam dignam persvadendo, cui universum hoc reparatum, veluti uni post Deum Primati, & Principi, in supremi recognitionem Dominij, flectat genua. Hoc meruit soli Deo vicinior gratiâ, & gloriâ, ut quod præsenti exhibendum esset, absenti deferatur, si tamen absens est, quæ præsentem suam virtutem mirabilium effectricem, in suis thaumaturgis per orbem simulacris proposuit. Nam illa ut D. Thomas loquitur: *Ex gratia sibi collata meretur illum sanctitatis gradum, ut congruè posset esse Mater Dei, ad quod sanè nullus unquam pertingere valuit, nisi sola Beata Virgo. Quia cùm à Deo praelecta est in Vnigeniti sui Matrem, & unicuique largiatur Deus gratiam accommodatam statui, & muneri suo, consequens est, tot cœlestibus Divinæ gratiæ charismatibus illam locupletasse, quod opus erat ad hoc, ut si non de condigno, saltem de congruo Matris* DEI *dignitatem, & per consequens, in elevatissimo illo ac supremo gratiæ vnionis Hypostaticæ ordine, immediatè post Christum collocari promereretur.*

Vnde digna adoratione Maria:

D. Thomas.

35 ATantis prodigialium onerum ostentis celeberrima MARIA, accedit ad Omnipotentiam Divinitatis, cujus potestatis est, naturam vitiatam reparare. Eam tamen, quæ soli DEO censetur propria, pro communicati corporis induvijs, participat à Deo, ad miserendi affectum, omnibus subveniendi Potentiam. Iterum seculi præcedentis testimoniû, è vetustæ picturæ tabulis, assumitur, quod est in cæco, & guttur læso.

Qualem, & quare participat à Deo potentiam Maria.

Thomas Lassocki *Profiteor magnam misericordiam* DEI *super me, & Patrocinium Sanctissimæ Virginis* MARIÆ. *Cùm enim in teneris annis præ gravitate morbi, turpitudinem membrorum contraxissem; ac per longum tempus tam periculosè ex oculis laborassem, ut propinqui mei pupillas oculorum iam effluxisse*

Testimoniû in gratia duplici.

xisse censerent; unde humana remedia desperantes, multum de meis miserijs afflicti; me patrocinio Divæ commendarunt, ac peregrinationem ad locum ejus Claromontanum pro me spoponderunt, si Diva propitia adesset. Adfuit illa, nam per ejus interventum DEVS *Optimus mihi gratiam exhibens, & morbum, & cæcitatem dispulit. Inde ego, quoties me Deiparæ tutelæ in meis necessitatibus, negotijs gerendis, ac periculis declinandis, committebam; toties ipsam efficacem experiebar. Ideo hodierna die me cum gratiarum actione,* DEO, *& Deiparæ præsentans, in signum grati animi, hoc testimonium, manu propria conscriptum publicè affigo. Die 19. Augusti. Anno Domini 1598.*

Alterum sic legitur:

DEO *ejusque Intemeratæ Matri, gloriosæ Virgini* MARIÆ *in Honorem, Iacobus Iamnia, cui spina piscis in arteria mentali hæsit per aliquot septimanas, & cui in somnis liberatio à periculo declarata est (cùm Medicorum manus nullum auxilium præstare potuerit) ut in eo loco Deus invocaretur, cum intercessione Virginis Matris, posuit 23. Novembr: Anno 1551.*

36 SVbveniendi potestas, & pietas compatiendi, affectus miserendi; gratiæ, & prærogativæ MARIÆ, dotalia sunt munera Matris & Sponsæ DEI. Fusiùs, ideóque luculentiùs ea percenset D. Bernardinus Senensis sermone 61. de B. V. capite 12. cùm inquit: *Sicut Divinæ Perfectiones omni intellectui incomprehensibiles sunt; sic perfectiones gratiarum, quas Virgo suscepit in Conceptione Filij Dei, soli intellectui Divino, & Christo, & sibi comprehensibiles extiterunt. Et quidem quòd Deus generaret Deum, nulla requirebatur in Deo dispositio, cùm ei ex natura conveniret, ut per viam naturæ, intellectus produceret* VERBUM *per omnia sibi æquale, imo impossibile est, quòd non generet Deum propter suam fœcunditatem; sed quod fœmina conciperet Deum, est, & fuit miraculum miraculorum. Oportuit enim (ut sic dicam) fœminam elevari ad quandam quasi æqualitatem Divinam, per quandam infinitatem perfectionum, & gratiarum, quam creatura nunquam experta est. Vnde (ut credo) ad illam abyssum imperscrutabilem omnium Charismatum Spiritûs Sancti, quæ in Beatam Virginem descenderunt in hora Divinæ Conceptionis, intellectus humanus, vel Angelicus, nunquam potuerit attingere.*

Quomodo incomprehensibiles perfectiones Mariæ. D. Bernard. Senens.

CAPUT VI.

Ex Opusculo PETRI de ROZPRZA vetustiora beneficia Divæ Virginis Nostræ MARIÆ.

Antiquiora beneficia complura.

37 HAbent & retrolapsorum seculorum anni, illustres MARIÆ gratiarum memorias, quæ tum à vetustate, tum à Scriptoris Authoritate, tum demum, quod principalem illis confert dignitatem, à Clementissima Matris Misericordiæ pietate, & potestate, fidem desumunt. Hæc ex vetusto codice Petri Rozprzensis in Alma Academia Cracoviẽsi olim in Scientijs viri laudatissimi, deprompta, in suo cursu, & stylo relicta, nec in præcedentibus memorata, huc ex consilio referuntur.

1. Age verò, vide, quanta sit istud admirationis. Clementi viro cuidam Borzima, unicus cùm esset filius, in piscina submersus est; de cujus suffocatione parentes, diutius eundem requirentes, dum à pueris, qui vidêre submersum, nuntiantibus, sole ad occasum tunc tendente cognoscunt, ociùs properant solliciti ad aquam, & inventum cadaver extrahunt: eóque loci uterque protinus votum vovet MARIÆ *pro vita filij. Porro ubi non revixit, ægri tum ambo animi, fide verò, & spe integrâ, sumpto mortuo, in Ædem D. V.* MARIÆ *properant, biduo nihil comedentes, neque bibentes, pedibus nudis. O quantùm humilitas valet! quantùm curarum in Deum proiecti! quantùm denique perseverantia! venêre ad locum Templi miserrimi parentes, tunc, quando Missa summa agi cœpit, posito humi cadavere orant Divam: Natũ vivum restituat. Et cùm ibi ingens multitudo hominum (nam festus erat dies Assumptionis* MARIÆ*) præstò adesset, audita tanti temporis morte, conjugum importunitatem arguit; censet potiùs cadaver sepulturæ tradendum, preces iam frustrari debere. Sed dulcis amor parentum obsequi vetat; facilè enim cùm ipsi valemus, recta consilia ægrotis damus. Quid plura? in tanta turba hominum, cùm propiùs Aræ Virginis cadaver mortui admoveretur, & preces constanti pectore ardentiùs funderent, ventum est ad Canticum* Magnificat &c. *& cùm illud verbum Cantaretur:* Et misericordia ejus à progenie in progenies ti-

men-

mentibus eum, &c. *mirum dictu! Juvenis illicò surgens, cœpit veluti sudorem frontis extergere. Tunc omnes stupore ingenti, & gaudio affecti, gloriam Immortali DEO dedere, famam rei ubique vulgando.*

2. Joannes loco Namysłow oriundus, unà cum puero morbo pestis infectus, votum MARIÆ *spondens sanatur.*

3. Michaël Sievterienſis morbo caduco cruciatus adeò, ut os interdum versùs occiput converteretur, hacq; immiti ægritudine anno integro maceratus, dum se Divæ devovet, salvatur.

4. Ejusdem loci Sievier, inquilinus frondes succidens alta pinu lapsus est, unde tantùm sibi doloris evenit, ut ossa intus crepitarent. Itaquè lecto affixus, dum vota facit, sanescit.

5. Ioannes de Mochow oriundus, tam periculoso dissenteriæ laborabat, ut Sacramentis pro morte muniri deberet; porro votum ut emisit, salvatus est. Ejus quoque filia morti proxima cereum sacrum manu tenens patrem orabat, ut se devoveret MARIÆ, *quod dum factum est, convaluit.*

6. Femina de Oppido Pilzna, integro anno visû carebat, quamprimùm votum Divæ peregit, visione donata est.

7. Ejusdem loci puella è fastigio domûs lapsa, tribus septimanis fermè integris mortua putabatur, hanc cùm Domina Divæ devovisset, pristinæ sanitati restituta est.

8. Catharina è loco Psary, in sinistro latere paralysi tacta, sex hebdomadis ægrotabat. Votum peregrinationis in Clarum Montem ut emisit, liberata est. Ejus quoque filius morbo caduco torquebatur, sed per votum Divæ Claromontanæ factum, sanus factus est.

9. Piechná, loco Popow oriunda, tribus septimanis grandi morbo macerabatur, jamquè morti proxima, pro voto sanata est.

10. Margarita è loco Ráſsow, habuit duas filias, quarum una integrum annum visu carebat, altera simul cum matre febri cruciabatur. Omnes fide integrâ voto facto, salvatæ sunt.

11. Catharina de loco Gáwłow duodecim dæmonibus obsessa, in Clarum Montem voto adducta liberatur.

12. Clara femina è loco Zawádá, habuit natam parvulam,

quæ cùm ferrum, fortè inventum, ori imposuisset, parente injciâ, eodem suffocata est. Hanc parens ore distorto, manibus, & tergo supinam inveniens, territa nimiùm morte filiæ, quid faciendum sit, ignorat. Ergo flectit genua, votum Divæ Claromontanæ pro vita filiæ facit; nata illicò ferrum evomens reviviscit. Inde mulier ferrum in MARIÆ Sacellum intulit, rem gestam ordine suo narravit, ac tres Missas fieri curavit, totidemq; candelas obtulit.

13. Paulus de loco Borownô, dolorem oculorum annô integrô passus, patrocinio MARIÆ, pristinæ sanitati restituitur.

14. Catharina Lysmiensis, per biennium dæmonio obsessa, voto Claromontanæ invisionis emisso, liberata est.

15. Catharina Pinczoviensis, in puerperio à dæmonio vexata, voto MARIÆ liberatur.

16. Puer cujusdam feminæ Civitatis Oświęcim, haud longè à Castro in lacu submersus, per diem integram exanimis jacuit; quem cùm mater palàm in præsentia multorum Divæ Claromontanæ devovisset, redivivum recepit.

17. Joannes loco Kozlin oriundus, corrosiones diversas patiebatur, voto MARIÆ salvatus est.

18. Mulier de Civitate Pilzno, dæmonio vexabatur, insuper visu privata est; veniendo ad Sacellum Virginis MARIÆ sanata est.

19. Cracoviensis vir quidam Kramárczyk, accusatus coram Episcopo Vratislaviensi crimine falsitatis, ac vinctus perpetuo ergastulo deputatus, voto piæ peregrinationis Claromontanæ liberatus est.

20. Nicolaus Ratiboriensis, gravi dolore calculi torquebatur, eo per votum emissum liberatus est, qui ejectus, nuci silvestri magnitudine æquabatur.

21 Joannes Kuncza de Ilkuß, biennio gravissima febri tenebatur; votum instaurans MARIÆ, sanitati restitutus est.

22. Ejusdem Oppidi femina Dorothea, hydropisi annum superante, laborans, pio voto persanata est.

23. Alia item femina de Kruplin morbo caduco oppressa, præsidio MARIÆ firma convaluit.

24. *Virgo Anna de Zárnowiec, biennio integro surda, voto* M A R I Æ, *auditum recepit.*

25. *Ioannes, Cieciuchowicâ oriundus, ab Hussitis sagittâ acriter vulneratus, voto* M A R I Æ *sanatus est.*

26. *Vir quidam Petrus Porembski, biennio gravi morbo excæcatus, voto* M A R I Æ *liberatur.*

27. *Cujusdam Petri Zatoriensis filius, igne perustus acerbè torquebatur, sed voto* M A R I Æ *dato, sanitati redditus.*

28. *Ioannes de Biała, corrosiones vermium in capite per annum integrum passus adeò, ut deliraret, voto Claromontanæ peregrinationis, sanatus est.*

29. *Matthias Piscator, Łaiystanice oriundus, tempestate derepentè exorta, naufragium in Odra fluvio passus, ac profundo absorptus, præsidio Virginis ad ripam defertur.*

30. *Dorothea de loco Swatlin, unicum filiolum habens, per Hussitas vi raptum amisit; sed vovens, post biennium perditum nacta est.*

31. *Barbara Cracoviensis, podagrâ integro anno cruciabatur. At postquam Virgini* M A R I Æ *se devovit, sanitatem obtinuit.*

32. *Venit quidam Illyricus cum uxore, & filio, ad Clarum Montem. Hîc narravit palàm, absente uxore, puerum illum ad vas aqueum non occlusum accessisse, & cùm formam faciei suæ apprehendere voluisset, submersum fuisse, pòst votis Divæ Claromontanæ emissis, ad vitam rediisse. Anno D. 1522.*

33. *Mulier quædam post partum sola in cubiculo manens, vidit ad se quatuor Æthiopes nigerrimos accedere. quam cum rapere conarentur, hæc votum Divæ fecit, & isti evanuerunt.*

34. *Homo quidam, seu dæmonis arte, seu melancholiæ vitio inductus, se suspendere constituit. Itaque sumpto laqueo cùm ad locum suspendendi venisset: venit sibi interea in mentem locus* M A R I Æ *venerabilis: quo cùm primùm se devovisset, sententia mutata facinus intermisit.*

Hæc ex Petro Rozprzensi, ante Annos centum, & saxaginta circiter, typis mandata, nunc ex illius ætatis busto suscitantur, ad ampliorem Magnæ Matris & Virginis M A R I Æ gloriam propagan-

dam, cujus gratijs non tantùm hic locus, at universa Polonia beatur, Beatamquè prædicat omnium populorum vox, supernorum Civium gratulationes imitata. Nam (ut D. Athanasius ait in Evangelio) *Beatam Te prædicant omnes Angelorum, & terrestrium Hierarchiæ, & hierarchicas manus attollentes, benedicunt Tibi, quæ & in cælis benedicerü, & in terris Beata prædicarü*, ô Laus generis nostri MARIA!

D. Athanasius.

CAPUT VII.

Ex eodem PETRO de ROZPRZA impudentis puellæ, in hoc loco, pœna senariis illigata.

Impudentes abominatur MARIA.

38. SI Beata in Cœlis, & in terris MARIA prædicatur, & flexo Cœlestium, ac terrestrium genu, tanquam Mater Dei adoratur, procul fastus mortalium, procul ab ejus conspectibus impudens oculus, cùm ad ejus Aras accedimus. Nemo enim impunè serenitatem læsit, qui exporrecta fronte, superbo oculo, majestatem ejus ausus est contéplari. Quæ neminem à cœlestibus hujus Mensæ delicijs repellit, sineret ad illarum opsonia inter innocentes, & nocentes accedere, nisi vindex Numen sic accedentes, nonnunquam in conspectum innocentissimæ Matris, absque spe veniæ puniret, ut deinceps pœnis impudentis audaciæ, erga Imaginis Odigitriæ majestatem, concilietur affectus profundioris reverétiæ; & unius pœna, omnium fiat disciplina. Rem audi ex eodem Petro Rozprzéß in cóspectu Virginis intemeratæ factam. Illigatá senarijs, ut aliquomodo in hac parte, & antiquiori Musæ D. nostræ honoré prosequéti, faveamus, prout est apud R. P. Andream Goldonowski, propono;

Horribili exemplo probatur.

Lenczyca, mercimonijs celebris locus,
Cœtuqué clara & plurium vendentium,
Inde sacro itineri Mater, atque Filia
Dant se: At procax puella vano risui,
Jocisque non cessat vacare jugibus.
Irâ Mater hortatur: puellarum probos
Mores sequatur, scandali vitet malum.
Hæc aure surda percipit sana monita
Matris, quasi ad convivium itura blandulo
Vultu, serena fronte pergit, & bona

Paren-

Parentis in se concitâm bilem evocât.
Dùmque appropinquant Ædibus sacri loci,
Instat genitrix acrioribus minis:
Filia scelesta! cernis ut domus DEI
Propè sit? remitte pervicax gustus tuos,
Assume gesta Sacrarium decentia,
Vindicta super te DEI, DEUM *time!*
Si te pudor hominum reprimere non valet,
Regina Cœli Virgo Sanctissima, vide,
Ne te inde feminam petulcam puniat.
Frustra loquela Matris: & non frustra abit.
Nam dum hæc soluto crine, compta vestibus
Templum intrat, & crispa interest rei Sacræ,
Sudore vertex capitis, & frons impudens
Obducitur; gravi inde percita tædio
Dextra, & sinistra dum humidum extergere studet,
En capitis omnes detrahit crines simul,
Caput inde squalet turpis instar cranij.
Denuntiata pœna Matris, altiùs
Procurrit: hæc pallescere, cadere, emori.
Elata misera protinus sacro è loco.
Ab obstupentibus parens requiritur:
Tam tristia unde fata filiam premant?
Mœsta genitrix cœlare verum non potis:
Mentem sinè pudore, ac honore debito
Cùm Divam adiret, irritaq; monita sua
Enuntiat, malum profectum à filia.
Corda gelidus constringit omnium pavor.
Sed heu magis miserabilem sortem istius!
Nam tertio die ferox parca eripit
E corpore animam. Sine sacro Viatico,
Et Pœnitentiæ salutaris bono
Decessit. Inde more pecudis lugubri
Posita in sepulchro, gravia dans monita omnibus

Quànto

Quanto cum honore sacra debeant loca
Adire, quâque Genitrix Summi DEI
Et Domina Mundi digna sit reverentia.

Quæ abominatur cōspectus Mariæ. 39. NOn fert aspectus Immaculatæ Virginis, in suam præsentiam adducta meretricia, formæ pigmenta, omnem aspernata fucum MARIA, damnat impudenter exporrectam frontem, & ad nuda colli, promissa calamistris capillitia, quibus veluti inferni rudentibus innocentum animæ in perditionem pertrahuntur. Exquisitior cultus corporis, paupertatem, & neglectam animæ curam ostendit. Nam tantum decoris animæ detrahitur, quantum inordinatæ munditiei corporis impenditur; in qua lucet imago turpis animi, qui studet arte corrigere, quod fuco DEUS noluit temerare. Discite Divorum Templis mentem puram inferre, & Numen Virginis, non vestium pretiosis nitoribus, sed conscientijs innocentibus, coli debere. Hîc namque humiliter subeuntes gratijs suis exornat Clientes MARIA, quæ verè secundùm D. Damascenum, est *Generis humani ornamentum, & omnis creaturæ decus*, Ornat mulieres, erga illam devotio, quia, ut ait Ildephonsus Serm: 10. de Assumpt. *Hæc est Decus mulierum, digna omnium creaturarum, ætatumq; linguæ, & præconijs coli.* Nam (ut ait D. Damascen: Orat: 1. de Assumpt: *Si eorum qui justitiam coluerunt, memoria laudibus celebranda est; & quis tandem Iustitiæ Fonti, & Sanctitatis Thesauro laudem non adhibeat? Beata es Virgo inter omnes generationes, sola, quæ digna, quæ Beata prædiceris. Ecce enim Beatam Te dicent omnes generationes, quemadmodum ipsa dixisti. Te Filiæ Ierusalem, id est Ecclesiæ viderunt, ac Reginæ, id est, justorum Animæ, Beatam Te dixerunt, atque in secula collaudabunt.*

Ornamentū Mariæ. D. Damasc: Orat: de Nativit: B. V. Ildephons°.

Beatificanda Maria.

CAPUT VIII.

Pro obtinendis, obtentisquè gratijs, sub auspiciis Divæ nostræ Virginis Claromōtanæ, Literaria gratitudo.

Votum Neosophi ad Mariam. 40. SI verum est, quòd *Amor Poësim docet*, Clientis Anonymi votum, pro felici in studijs Philosophicis decursu, Divæ Virgini Nostræ, Musæ pedestris officio cantatum, referens, fateri cogor illud ex amantis, Amores Mariæ, animi affectu profectum, non minùs piè, quàm eleganter descriptum, & Ordinem Historicum summatim complectitur. Appensum ad Odigitriæ Virginis Aram sic legitur:

Quo me

Quò me paventem vis agis acrior,
Quò Virgo ducis? cur Tibi saucium
Splendore lædis: perdis impar
Diva Tuo mihi perdis astrum.
Non sic Berillis irradiat Tagus,
Non sic nitenti Sardonyches micat
Fultus Pyropo, nec Topasius
Attalicis decorata gemmis.
Vt grata cunctis fulget Imaginis
Tuæ venustas, cùm cremat intimas
Cordis medullas, igne sacro
Per tenues jaculata fibras.
Perfusa frontem, tempora spiculat
Nullius unquam pervia sensibus
Verenda Majestas amœnis
Suaviter irradians ocellis.
O Virgo felix! cui proprio sinu
Cœli Toparcham sæpius accidit
Fovere, velamenquè sacro
Luce suâ removere vultu!
Te, pertinacem qui Solymum colit,
Te, vorticosum qui bibit Adriam,
Miratur, ô Tutela præsens!
O Mare, vel Maria, ô MARIA!
Te Belza vidit celsa sub algidi
Septemtrionis curribus Hospitem,
Hac sede fixam trux Gelonus
Bistoniâ terebrat sagittâ.
Haud pœna claudo deseruit pede
Vltrix scelestos; in medios enim
Telum retrotorsit, perennem
Quod reliquis pareret timorem.
Tandem recepit Clarus ut Advenam
Te Mons Sacello, jam trepidant graves
Morbi vehentes mox retrorsum
Exanime, ac gelidum cadaver.

Quæ nec priori secula tempore
Toto patentis Sarmatiæ ambitu
Videre, nunc jam perpetrata
Attonitus stupet omnis æther.
Vtroque cassus lumine filius
Videt parentem; visit Imaginem
Qui lora restrictus lacertis
Gessit iners, timuitque mortem.
Hinc unde vitam sumeret inscius
Nec scire fas est omnia. Mortui
Sordente circum nauseosâ
Illuvie, putridisque pannis
Sensere præsens Numen in Icone,
Sensêre quid mens sacra, quid indoles
Posset, quid Augustæ benignus
Erga homines animus MARIÆ.
Devota sentit tota Polonia;
Sentit medelæ symbola vivida;
Votis, nec in cassum vocare
Rebus in ambiguis salutem.
Pars nulla quâ Sol circuit aureus,
Quâ Pontus undas porrigit, angulo
Terræ latens, quocunque sacro
Abdere se valet à calore.
Vt Aula Cœli fornice lucido
Complexa terras; pervigili Tuâ
Sic universos comprehendis
Christigenas pia VIRGO curâ.
Mundi è supremis culminibus, loca
Latè tueris, quælibet abditi;
Præ cæteris sed dona clemens
Sarmatiæ potiora pandis.
Tu spem reducis mentibus anxijs;
Tu dulce mæstis præsidium reis:
Tu pestilentem pellis Eurum
Ne miseras populetur Vrbes.

Te sacra

Te sacra Christi gens prece supplici
Clamat Parentem. Te Dominam miser
Vocat popellus; Te Monarcha,
Rexque suam vocat Advocatam.
Hinc provoluti poplite supplices,
Hi dona, dulces hi lacrymas ferunt;
Ardere succensis at illi
Lampadibus sua corda monstrant.
Ferox satelles tela dicat sua
Queîs militavit, non sinè gloria.
Hîc aureas figit tabellas,
Hîc lapides pretiosiores.
Hæc Virgo Clemens, hæc Tua gloria est.
Adgratulantem me quoque pro Tuo
Agnosce, splendoremque Musis
Adde novum, tenebras repelle.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro. Tu Sapientium
Curas, Tu & arcanas Sophorum
Consilio retegis querelas.
Nil, Diva Mater, nil sinè Te mei
Valent labores. Id Sapientiæ,
Dulcem, Clienti sat futurum,
Quo sapiam, tribuas IESVM.

En *Omnibus Omnia* MARIA, Docentium, & Discentium Magistra, ut omnium Scientiarum Athenæum, votis frequentatur, ut Facultatum omnium Augustissima Præses imploratur. Non mirum; quia, ut ait Rupertus Abbas, est *Dei Patrũ Sponsa, sanctæ Religionis Magistra, virtutũ Operatrix, MAGISTRA MAGISTRORVM.* Quia ad pandenda Sapientiæ arcana, asserente D. Ephræm, est *LVMEN STVDIOSORVM*; & secundùm Idiotam, lib: Contẽplat: de B. V. M. *DOCTRIX DOCTORVM MARIA.* Rupertus Abbas. D. Ephræm. Idiota.

41. NOn solùm ab Instituti Nostri, Philosophiæ, ac Theologiæ Professoribus, & Auditoribus, qui plerumque Philosophica, ac Theologica Studia in Thesibus Mariæ in hoc Simulacro Vene- Mos dedicandi Philosophicas

Venerandæ, tanquam suæ Præsidi consecrant; sed ab alienigenis Diva Nostra Literario munere colitur. Beneficia, & gratias, quas hinc petitas accipiunt, Scholasticis suis laboribus Mariæ rependũt. Inter alia principaliora Literarum monumenta, non postremum est, quod ex Lycæo Olomucensi allatum excepimus, Anno Dni 1673, à R. ac Doctissimo D. Ioanne Andrea Slovatio, Slavo Vitencziensi, Augustiss. Ferdinandi II. Alumno Ecclesiastico, qui sub hoc titulo Divæ MARIÆ Claromontanæ suas Theses de DEO Vno & Trino, hîc ad Aram appendit:

E Turcica captivitate liber, Theologica studia Divæ nostræ dedicat.

NOVÆ CAPTIVORUM ARIADNÆ
Mulieri fortissimæ, velut Castrorum Aciei ordinatæ,
Turri Davidicæ munitissimæ, ex qua mille pendent
Salutis Clypei,
Asylo Refugii, & Castello Fidelium tutissimo,
Matri DEI Potentissimæ,
Sanctissimæ Częstochoviensi Virgini, Miraculis clarissimæ, Patronæ suæ, & Protectrici Magnificentissimæ,
& Liberatrici Clementissimæ.

Quibus Divæ Nostræ beneficijs obstrictus, hoc affectûs grati anathema deposuerit, palàm ostendit in Præfatione se à Turcica captivitate Auspicijs Divæ Claromontanæ, liberatum. Cursum publicæ recognitionis recito. Postquam se Mancipium, ac Servum tam Augustæ Cœlorum, ac Terrarum Principis appellavit, pergit:

Et quid, me talem coram DEO, typũ publicis, utroque orbe auditore verear confiteri, quem Tu gravissimo captivitatis Turcicæ jugo innodatum, in sacram Tui mancipatûs vindicasti libertatem? si hoc beneficium præteriero, sacrilegio ingratum animum cruentavero. Vos ego Mortis Aræ ad Galgoczium fideli Christianorum sangvine cruentatæ appello: Vos meæ captivitatis socios, qui mihi à latere avulsi, in barbaræ laniena partem abijstis: vos partus patriæ, quorum revulsas à corpore cervices manibus meis acervare jussus, etiamnum ad tam atrox spectaculum vitâ palpitante, vobis me adnumerabam. Tertiùm jam cum devotis morti victimis ad ferales pertrahebar Aras, tertiùm per calcata meorum funera ibam, fatalem ictum excepturus: stabam inter mortis, & vitæ confinia, & quasi jam vitæ defunctus officio, immaturam mortem adsalutabam. Sed dum caderent à latere meo mille, mille Clypeis invocata Domina vitæ & mortis obarmabat imbellem, & quasi è numero mortuorum,

tuorum, in vivos resuscitatum jussit respirare. At verò, neque hîc Mare Gratiarum littoribus definitum stetit, pluribus victima destinabar periculis, ut non mendacem fabulosæ antiquitati, Fortunæ aleam, sed Maternam Protectricū Deiparæ manum, quam periculorū posueram Præsidem, securiùs devenerarer. Igitur jusso valere Vivarino meorum hactenus vinculorū custode, secundo Danubio, sed infelicibus velis ad ipsa barbariæ defluebam viscera, Belgradum, ut ubi finem carceris mortem expectarem, ibi Civitatem Refugij invenirem. Vixi in medio nationis pravæ: in cruenta flagitijs barbarie, in Aula Ali Bassæ (militiæ Turcicæ Generalissimi) ubi morum magistra Impietas. Vixi, & octo reconcinnatos Lunæ orbes, inter crebra suspiria, quibus tanquam arietum machinis Marianum Castellum muro undique vallatum impetebam, enumeravi. Tandem supremam vitæ jacturus aleam, ut cui semel, quàm semper emori potius erat, nocturnis audaciâ meâ involutâ tenebris, penduli ab alto rudentis beneficio elapsus, fugam ordiri cœpi. Quid hîc ego assiduitatem periculi, viarum asperitatem, famis tolerantiam, temporum iniuriam, solitudinis horrorem, extra Patriæ, extra carcerū hospitium ordiar enarrare? Vox me deficeret, lacrymas oculi suppeditare! Illius mihi silentium nescio imperare, quòd rursus à crudelissima grassantium hinc inde barbarorū manu, deprehensus, & à fuga in iteratam retractus captivitatem, iteratò elapsus, feliciter cœptum continuaverim propositum. Tuam hîc ego Liberatricem exosculor Dexteram, Tuam amplector Munificentiā, veneror Pietatem. Perieram infelix Theseus, tot labyrintheis sepultus erroribus; nisi Tu felicior Ariadne non filum, sed manum porrexisses. Nemo sanus, qui periculorum magnitudinem temeritati fugæ (si natura spectet rationē) comparaverit, Tuum Patrocinium mecum non confitebitur. Equidem Te Liberatricem agnosco, Tibi debeor, Tuus sum, & ero, ac proinde meipsum, Thesesq; meas de DEO Vno & Trino in gratitudinis tesseram professione solenni, Tibi in anathema appendo.

Æternum Mancipium
Ioannes Andreas Slovatius.

Per tot adversæ fortunæ casus Mariæ Cliens volutus, è celso fiduciæ culmine in desperationem præcipitari non potuit. Credo equidem, quòd MARIAM, cujus virtutis manifestam habuit præsentiam, suis hæc auribus insinuantem audivit, Ieremiæ 16. v. 21. *Ego tecum sum, ut salvem te; & eruam te, & liberabo te de manu pessimorum, & redimam te de manu fortium.* Ierem: 16.

CAPUT IX.

Votivâ Poësi, in Typo, & Argento solutæ Divæ Nostræ pro beneficiis gratiæ.

42. ET Orbis universi Magistra Societas IESV colit suis affectibus Montem Virginis cum Imagine Odigitria. Præter alios, qui ex eadem Societate in diversis suis lucubrationibus, & operosis Scriptorum monumentis, aut gratiarum meminerunt, aut invocârunt, memorandus hîc est ab annis plurimis in Ecclesia Varsaviensi ad S. Ioannem Ecclesiastes R. P. Ioannes Załuski, qui Anno 1671. ad Aram Mariæ Claromontanæ, hanc Ode appendit.

ODE VOTIVA MAGNÆ DEI MATRI REGINÆ CORDIUM.

Et quâ sereni delicium poli,
Terræque Præses Numinis Arbitra,
Nam Virgo Mater; Cordiumque
Terrigenum, Superumque latè
Potita sceptris, dignior est coli
Quàm Cordis Ara? Cor mihi marmore,
Si fortè duratur, stupescat
In solidi monumenta voti.
Quêis æviternis certa fides notis
Insculpat alto vulnere vividum,
Hoc mancipatæ mentis, usque
Mnemosynon, Xeniumque Divæ;
Tibi per omnes temporis orbitas
Cliens volutus, fixaque termino
Per secla nullo, dedicatum
Mancipium remanere nexu
Stringor perenni. Tu modò me Tuum
Quæcunque tandem fata rotaverint

Agnosce

Agnosce Mater, nosce sacri
Perpetuam Tibi Cordis Aram.
Seu me caducum proterat aspera
Fortuna passu, victima concidam
Virgo Tibi, totius orbis
Digna coli famulante casu.
Seu læta vultu riserit aureo,
Interque cæli me locet igneas
Flammas, amoris semper urat
Casta Venus Tua, me favillâ.
Tui sub umbra tegminis ignifer
Non me calenti morbus acumine
Decoxit, ardores retusi
Quando Tuo pelago MARIA.
Me fluctuantem vorticibus feris
Quòd non dolosus sorbuit Adria
Jam naufragantem, à Monte Claro,
Fausta Tuæ Cynosura lucis
Portu locavit. Sic bene protegat
Me sulphurati stygis ab æstibus
Vmbrosa Cedrus, vel Cadano
Palma Tibi spatiosa Monte.

Tuum æternum mancipium omnibus nominibus
Anno Domini M.DC.LXXI.

43. PLerumque aut Latinis, aut idiomatis vernaculi Versibus inarantur argentea anathemata, quæ ad Divæ Nostræ Salutis Aram, pia Clientum gratitudo, cum acceptorum beneficiorum testimonijs, appendit. E plurimis unum propono, Illustrissimi Domini *Ioannis Ernesti à Rautenstain*, Serenissimi Principis Neoburgici ad S. R. M. Ablegati in tabula argentea grandiori expressum, in cujus prima facie hæc sunt:

Extorris Patrio solo, hîc Divæ imploratum in paralysi habet auxilium.

D. O. M.
Beatissimæ DEI *Virgini Genitrici*
MARIÆ,
SALUTI INFIRMORUM,

Cujus

Cujus veneranda Imago tam Sancti Lucæ penicillo,
quàm infinitis miraculis clarissima
Sacrum hunc Montem toto passim orbe Clarum
reddit Clariorem

Votum

Periculoso in morbo, quem sex Mensium secuta est paralysis Samboriæ factum nunc reddit,
Clementiq; Patronæ tantæ præsidio se, & suos porro
commendat: ac totum
D. D. D.
Cliens minimus, Servus devotissimus,
Ioannes Ernestus à Rautenstayn.

Ex altera verò parte Versus:

Diva, salus miseris morborum turbine pressis,
Queis sæpè ipsa nocet plus medicina malo.
Ad Te confugi mea Spes post Numen, anhelans
Czestochovam, velut ad cervus anhelus aquam.
Samboriæ quando procul à tellure remotum
Teutonica, opprimeret me genus omne mali.
Intempestiva inprimis cùm balnea Tyræ
Deficerent, corpus, membraque fracta priùs;
Ecce Tuo Sanctas nunc munere sistor ad Aras,
Munera, pro tanto munere, parva ferens.
Sed cùm plus animum quàm munera respicis, ergo
Cor Tibi do, & totum me offero, dono, sacro.
Syngrapha sit, gratus quam nunc appendo Tabella,
Dum Te possim alijs concelebrare modis.

45. HÆC sunt pauca è plurimis religiosissimi affectûs vota, quibus Diva Claromontana colitur. Prorsus innumera temporum vetustas absumpsit; aut similium satietas posteris adnotare neglexit. Qui hîc acceptas, relatasq; gratias legerit, agnoscet haud dubiè jure MARIÆ, tum publicas Regnorum, tum privatas hominum necessitates committi. Neminem fastidit omnium Custos, locorum Patrona, Regnorum Administra, omnium Potestatum

statum Domina, omnium virtutum, & miraculorum Opifex, Facultatum, & Scientiarum Præses, Sanctorum omnium Regina, & Pacis Dispensatrix. Quapropter Andreas Cretensis, omnium Angelorum Ordinibus præponit ejus Honorem: *Cui tantam contulit DEVS gratiam, ut ex sua affluentia unumquemq; Cultorem suum possit custodire plusquàm Angeli: de omnibus locis diligentiam habere, plus quàm Archangeli: de omnibus Regnis providentiam, plus quàm Principatus: dedit ei super dæmones potentiam, plus quàm Potestatibus: mirandorum efficaciam, plus quàm Virtutibus: super alios Electos præeminentiam, plus quàm Dominationibus: dedit ei pacem, & quietem in suo throno, plus quàm Thronis: Sapientiam profundam, plus quàm Cherubinis: Charitatem succensam, plus quàm Seraphinis.* *Andreas Cretensis*

CAPVT X.

Varijs in hoc loco, variorum Statuum, muneribus colitur, & affectibus MARIA.

46. ET muneribus amplissimis colitur in hoc loco MARIA, & affectibus; ab his munera pondus habent, quia vilior est in dono quicunque census, cui pretium non addit affectus. A Serenissimis Poloniæ Regibus exemplum est. Serenissimus Rex Sigismundus Augustus, ut non tantùm propensum animũ in pretioso donario liberalem, declararet; verùm è labore quoque suo, tributariâ pro beneficijs gratitudine MARIAM coleret, Crucem argenteam grādiorem, artificio insignem, & pretiô (quæ nunc Ligni vitæ thesaurum claudit) tum ferculum Sanctissimæ Eucharistiæ (Monstratorium appellamus) pretiosâ manuum suarum opera, Anno D. 1510. ad Aram Imaginis Odigitriæ obtulit, se, suorumq; Regnorum felicitatem Marianæ protectioni submittendo. Sparsim hic tum aliorum Poloniæ Regum, tum Serenissimi IOANNIS nunc feliciter, atque utinam diutissimè regnantis, Reginarumq; munera, & affectus memorãtur, inter quas cẽseri debet & Serenissima Isabella Vngariæ Regina, quæ ut in hoc loco MARIAM, ex decreto Sancti Stephani Vngariæ Regis, generali titulo *REGINAM VNGARIÆ* appellatam, honoraret regio munere, argenteâ Crucem ad Aram ejus, munus misit. Ad hanc Reginarum Poloniæ seriem pertinet è prærogativâ Sangvinis, Illustrissimi Principis Michaëlis Radzivilij Illustrissima Conjux, Serenissimi Regis Poloniæ Ioannis III. Soror Augusta: quæ ut MARIÆ in hoc loco præsens, florentem

A Regibus munera.

A Reginâ Vngariæ.

in flore, gratum in odore, ardentē in colore, affectum ostenderet, Rosam auream ardentibus carbunculis distinctam ex voto dedit.

Ab Imperatrice Romanorum.

47. Legitur & hodie recentior vetustæ Regum Liberalitatis imitatio, in Imperialibus Augustissimæ Romanorum Imperatricis, olim Ferdinandi III Consortis, Eleonoræ muneribus. Dum enim Anno 1670. cum Inclytissimis suis filiabus, Serenissima Eleonora Poloniæ Regina, & Archiduce Austriæ, MARIAM in thaumaturgæ Imaginis Simulacro veneratura advenisset, argenteam Christi flagellati statuam Cristallinæ alligatam Columnæ, tum duo Candelabra, in quibus admirabilis ars, certat cum pretio, obtulit. Antecedentium Reginarum affectus æmulata Serenissima Poloniæ Regina Eleonora, Augusta Serenissimi Regis MICHAELIS Primi Marita, Nuptialem pro sacro Altaris apparatu vestem, auroque textum, ad velandam sacram Imaginem, flammeum, tum monile aureum 175 orientalibus adamantibus compactum dedit, Anno D. 1672. 23 Octobris.

A Principibus.

48. Serenissimus Princeps Carolus, à Serenissimis Fratribus Poloniæ Regibus, quemadmodū affectibus erga hanc Regum Regnorumq; Patronam, ità muneribus, ne videretur inferior, Aulæ Marianæ decora, Cruce argenteâ, & grandioribus Candelabris argenteis, tum alijs muneribus, aut expertam recompensans, aut cupitam in necessitatibus gratiam deposcens, auxit. Inter hæc, non postremum Marianæ gazæ numeratur augmentum, Calix ex puro auro, gemmis insertis fabrefactus, in cujus pedis convexo, legitur:

Carolus Archidux Austriæ, Episcopus Wratislaviensis, B. V. MARIÆ Czestochoviensi D. D. Anno Domini 1611.

Regum Patrona MARIA.

Regum Principumq; Patrona MARIA, dum hîc salutatur:

Ave MARIA, gratia plena, Dominus tecum:

ut arcanum sensum Agnensis eruit, talis esse agnoscitur, nam idem in Anagramma coactum sonat:

I. Regum Patrona, en Diva immaculata es.

Vlteriorem sensum culta elucidat Poësi, inter Cracoviensis Academiæ Lumina, Lux in nubilo, in Oraculo Parthenio, ad CLEMENTEM IX. Pontificem Max: 69.

Majo-

Majorum Regalis honos, Tibi Virgo vetusti
Sanguinis, ex Proavis fert, Atavisq; decus.
Numinis æterni, qui Te quoque jure coronat,
Et Natam, & Sponsam, regius ambit honos.
Omne coronarum jus est Tibi, dosq; perennis
Ad Fasces veniunt omnia sceptra Tuos.
Inde Tibi tantus Soliorum cultus, & omnis
Majestas, flexo vertice prona Tibi.
Nempe thronus maculam ceu regius odit, & arcet.
Sic Reges, maculæ nescia Virgo, decet.

49. GEmmifer, & aurifer Illustrissimæ *Lubomirsciana* Domûs SRZENIAWA (dulcis ad fecunditatem Patriam, Sarmatiæ Nilus) profusissimæ suæ Liberalitatis in hunc Locum, argentea, aurea, gemmea dona exonerat, ex quibus religiosissimum erga MARIAM affectum, qui metiri voluerit, inæstimabilem, & incõparabilem inveniet. Illustrissimus, & Excellentissimus D. Alexander Comes in Wisniowiec & Iarosław, Lubomirski Sac: Roman: Imperij Princeps, Palatinus Cracoviensis, Gubernator Sendomiriensis &c. cum Illustrissima Consorte diu expectatam, expetitamque votis prolem Iosephum Carolum, (nunc Sendomiriensem Capitaneum,) cùm accepisset, meliori Cœlesti Luciná MARIA favente, tantam puri, putiq; auri massam in statuam (quæ nunc supplex adorantis instar, è genibus, ad Odigitriam Imaginem spectatur) destinarunt, quantum recens nata proles ponderis continebat. Iam quovis anno (decimus nonus decurrit) pro fortunato vitæ decursu, tantum virgineæ, seu candidæ, ceræ, ex voto ad Imaginem Parens Illustrissima deponit, quantum ponderis in succrescente quotannis invenitur. Pro ejus incolumitate, gemmas, monilia, pretiosos lapides, torques, annulos, & alia aurea munera, diversis temporibus, in quanto numero, & pretio ad hanc Aram obtulerit, monstrant principaliora Domûs Marianæ decora. Ipse Illustrissimus Capitaneus, votorum filius *Iosephus, Accrescens* virtutum, & honorum ornaments, post obtentam valetudinis reparationem, Anno 1671. 28. Augusti, monile puris adamantibus contextum, gratitudinis ergo, Sospitatrici suæ Mariæ deposuit, Anno 1675. in Majo, Reginæ Cordium, Cor aureum obtulit. Demum Anno 1678 18. Martij, dum ex hoc loco ad exteras nationes proficisceretur, laminam au-

E Lubomirsciana Domo Domûs Marianæ decora.

ream ponderis 30 aureorũ, ad Mariæ pedes suffixit, in cujus fronte inaratum est consvetum supplicis Ecclesiæ votum:

Sub tuum præsidium confugimus Sancta Dei Genitrix &c.

In altera verò facie hoc scriptum legitur, Illustrissimum Clientem, Comitesq; itinerum, & Fortunæ, commendans:

COELI REGINA

Tuum præsidium in toto peregrinationis cursu, expectat Josephus Carolus Lubomirski Capitaneus Sendomiriensis, unà cum suis Comitibus Stanislao Glinski, Alexándro Mysskowski, Matthia Psoiecki, Casimiro Trzemeski, ac cæteris, precantes Tuum auxilium. Die 13. Maij, Anno 1678.

Ecclesia in Litanijs.

50. IVre in præsidium contra omnem fortunæ iniquioris incursum invocatur MARIA, quia *Potens est.* Hunc ei authoritas Vniversalis Ecclesiæ appropriat titulum, dum eam invocat: *Virgo Potens.* Sic eam invocant Clientes, & Potentem in protectione habere desiderant. Respondet arcano sensu, spondetq; bene ominatum cum Filio solatium. Hoc revelat *Quintinus Duretius* in suis Litanijs, rimatus mysterium, ex Anagrammate, nam *Virgo Potens* idem sonat, *Sinu protego.* Elucidat cupita, speratáque protectionis beneficia:

Quintinus Duretius.

Virgo MARIA *Potens*, nullis nos protegit armis,
Sed tantùm proprio protegit illa sinu.
Parvulus inque sinu Matris dum ludit IESVS,
Protegit adjuncta cum Genitrice DEVS.
Sic humiles famulos nos *Protege Virgo* precamur,
Inque *Sinu* faciat Matris habere locum.

Illustriss. D. Georgio Lubomirski.

51. ILlustrissimus quoque & Excellentissimus D. *Georgius Sebastianus*, Comes in Wiśnicz, & Iarosław, Lubomirski, S. R. I. Princeps, Gubernator Cracoviensis, Supremus Curiæ Regni Mareschalcus, & Exercituum Dux, pluribus religiosæ mentis testimonijs, & muneribus, affectus suos erga hanc Poloniæ Reginam, Innocẽtiæ Patronam MARIAM, testatus est, cum Illustrissimis suis Filijs, Magnorum nunc in Republica Officiorum Administris. Idem animus est Illustrissimæ Consortis Barbaræ de Czekarzewice, quæ amplioribus tum devotionis, tum liberalitatis monumentis Mariæ suos amores probat,

probat. Nuptialem ex auro puro Coronam, pretiosis distinctam lapidibus, hic obtulit Reginæ Cœli. Reginalem ejus Aulam, & Aram, auro, argentoq; textis, tum Phrygio opere laboratis, ornamentis auxit. Diversis deinde temporibus annulos, segmenta varia, adamantibus, & carbunculis lucentia, pro se, & Illustrissimorũ Filiorum suorum, Francisci Olsztynensis, & Georgij Casimiriensis, Capitaneorum, incolumitate obtulit, quibus Marianos affectus obligaret: Et cùm ipsa sæpiùs ex hac Reginali Mensa cœlestibus solatiorum fruitura delicijs, diuturniorem habitationẽ in Claro Monte prorogasset, Illustrissimorũ etiã Filiorũ juventutẽ, in primis Virtutis, Pietatis, & Literarum elementis, sub disciplina Clarissimi, & Admodum R. D. Pauli Woiewodzki, in Alma Academia Cracoviensi Collegæ Majoris, Regij Professoris, ad Ecclesiam S. Annæ Canonici (nunc in eadem Vniversitate Facultatis Philosophicæ Decani) imbui voluit, ut tam præclaro Viro Duce, hic erga DEI, hominũq; tam bonam Matrẽ, & Sapientiæ Præsidẽ, concepti amores, ad speratæ in Illustrissimo Sangvine, Patriæ solatia adolescerent.

52. KONIECPOLSCIÆ religionis Ideam in argentea tabula, Victoriarum Illustrissimi D. Stanislai à Koniecpole Koniecpolski, Castellani Cracoviensis, & Generalis Exercituum Ducis, testem dedi supra. Ejus Illustrissima Marita Ioanna Barbara, ne minùs liberalis erga hanc Patronam videretur, Anno 1648. 17. Aprilis munus pretiosum, Coronam Nuptialem auream, insertis adamantibus fulgentem, & annulos, aliaque temporibus alijs, in auro munera deposuit. Tum Religione in DEUM, ejusque Matrem, tum avitissimæ Prosapiæ prærogativâ, Illustrissimos Parentes imitatus, aut æmulatus, Illustrissimus, & Excellentissimus D. Stanislaus à Koniecpole Koniecpolski, Palatinus Podoliæ, Anno 1669. 10. Octob. argenteam, cum infusorio, pelvim, ad Aræ Marianæ usus, obtulit, & annulum, quo propitiam suis votis Mariam, ad ulteriores sibi, totiq; Illustrissimæ Domui, favores obligaret, despondaretq;. Par devotio, & erga Divinam Matrem affectus, in Illustrissima ejus Consorte, Eugenia Catharina, Principe Wisniowiecia, quæ item Nuptiali Corona aurea, lapidibus pretiosis decora, Mariam coronavit. *Koniecpolscij.*

53. SEnator Polonus, & Orator ad VRBANVM VIII. Pontificem Max: Illustrissimus & Excellentissimus D. Georgius Dux in Ossolin, Comes in Tęczyn, Supremus Regni Poloniæ Cancella- *Georgij Ossolinski,*

cellarius &c. *Prodigam Polonum Liberalitatem* in templa, Sacrorumq; usum, in Vrbe Roma à se dilaudatam ostendit, cùm prodigiosâ propè liberalitate Aram Ebeno-Argenteam, Odigitriæ Imagini erexit, prout hîc Partit: 3. Cap: 3. num: 9 patebat. Plura Ossoliniæ Liberalitatis, & affectus in Mariæ venerationem propensissimi, perennant insignia. Prodigæ in Deum ejusque Matrem liberalitatis argumentum hîc reliquit, & Illustrissimus D. Ioannes Wielopolski, Supremus nunc Regni Cancellarius, & Cracoviensis Gubernator, qui argenteam Lampadem ad Aram, tum ex puro auro Calicem ad usum rei Sacræ obtulit Anno 1668. 9. Iulij. Alij alijs colunt Divam muneribus. Illustrissimus Dñus Demetrius Princeps Wisniowiecius, Castellanus Cracoviensis, Palatinus Volhiniæ, & Generalis Exercituum Regni Dux, dum vota Mariæ solveret, tenam auro, argentoque textam pro apparatu ad peragendam rem sacrã donavit, addito ad Marianos favores captivandos pretioso torque, pluribus aliàs favoribus Montem Clarum dignatus.

Opalinij. 54. ET ARGO OPALINIA aureo pretiosiora Vellere, huc ad MARIÆ cultum defert munera. Illustrissimus D. Ioannes de Bnin Opalinski Regni Pincerna Anno 1672 tabulam grandiorem argenteam, in qua Nativitas D. N I. C. expressa est ipso die Immaculato B. V. M. Conceptui sacro, deposuit. Illustrissima Conjux casu fortuito majoris bõbardæ globo, Musquetum dicim*, letaliter saucia, at patrocinio Mariæ devota, extra vitæ periculum, globum eundem torqui illigatum, in acceptæ gratiæ monumentum appendit. Pium erga hanc Sospitam animum, tum in auro, ac lapidibus pretiosis, tum in pari munere, seu tabula, quæ Divæ Virginis Annuntiatæ præsentat effigiem, testat* est, Germanus ejusdem Frater, Illustrissimus D. Stanislaus de Bnin Opalinski Neo-Corcinensis Capitaneus; uterque Illustrissimorum Parentum, quorum affectûs insignia Mons Marianus explicat, devotionem æmulando. Plures ex auro fulgentibus donis, Divinum, ac Marianum in hac Æde sacra cultum illustrârunt. Illustrissimus D. Stanislaus Wárszycki Castellanus Cracoviensis, eximius olim Clari Montis Fautor, & Patronus, lampadem ex puro putoq; auro, ad Reginalem Mariæ thronum appendit. Æmulatus est ejusdem liberalitatem, & religionem Illustrissimus D. Theodorus Carolus, Comes in Tarnow Tarnowski, Krepicensis Capitaneus, alteram itidem ex auro puro lampadem,

egregio

egregio Encaustices artificio exornatâ, ad eundem gratiæ thronum figendo, superaddito ejusdem pretiosi metalli Calice ad Sanctissimi Sacrificij usum. Stanislaus quoque ejusdem Illustrissimæ Familiæ Heres, Comes in Tarnovv Tarnowski, Anno 1668. aureum affectum, aureis muneribus Mariæ probavit: tum & Illustrissimus Senator, Archiepiscopus Leopoliésis, Tarnovvski Anno 1663, Mariam ad vota sua, oblato pretioso torque, sibi obligando.

54. MEruit devotis suis amoribus, & muneribus Illustrissima Domus POTOCIORUM favores MARIÆ. Nonnulla ex hac Virtutis & Gloriæ Herede Domo, illustria non nudi affectûs argumenta superiùs insinuavi. Illustrissimus D. Stanislaus in Potok Potocki, Palatinus Cracoviensis, Generalis Exercituum Regni Dux, Clavam argenteã, officij insigne, ad Bellonæ MARIÆ Aram deposuit. Illustrissimus Dom: Andreas Potocki, nuper Palatinus Generalis terrarum Kijoviæ, nunc Palatinus Cracoviensis, & Illustrissimus D. Felicianus Potocki, Siradiensis Palatinus, secuti Parẽtis Illustrissimi religionem, varijs in auro muneribus, pretiosis segmentis, & monilibus, Divám Sospitam in hoc Monte coluerunt: quibus meritò adnumerandus est Illustrissimus D. Ioannes Potocki, Palatinus Braclaviensis, & ex affectu erga Templa Virginis apud posteros laudem, apud Superos, è merito, gloriæ sociale participium consecutus. Serenissima Domûs SIENIAVIÆ Sidera venerantur affectibus, ornant muneribus in Clari Montis Cœlo miraculis & gratijs Clarissimam, Reginam Siderum MARIAM. Ex hac Domo sua non vulgaria habet decora Aula Mariana. Pristinos Aborigenum suorum, ac Illustrissimorum Parentum amores erga MARIAM ardentes, & lucentes Illustrissimus D. Nicolaus de Granovv Sieniavvski, nunc Curiæ Regni Mareschalcus &c: tum hic oblatis, dum præsens suæ Salutis Auspicem MARIAM, veneratus est, muneribus; tum pro vitæ gratia in desperatis casibus recuperata, huc missis, ostendit.

Potocij. *Sieniavij.*

CAPVT XI.

Vlteriorem aliarum Familiarum Liberalitatem, & affectum erga Locum Sacrum, continuat.

55. ILlustrissima PACIORUM Domus (inclytum Lithavum decus) Pacis Dominam MARIAM Auspicem suam pretiosio- *Pacij.*

tiosioribus colit muneribus. Illustrissimus D *Christophorus Pac*, Supremus M. D. L. Cancellarius, cum votis, effigiem filij sui deposuit, propitium Virginis Numen honorando. Præterea lampadem argenteam, infra quam aliæ tres minores dependent, ad ejus Aulæ ornamentum dicavit, Anno 1678. Ab Illustrissimo D. Constantino Pac M. D. L Vexillifero lampadem quoque argenteam thesaurus Marianus, oblatam præsentat: & alia, ex eadem Illustrissima Domo erga MARIAM Montemq; Clarum propensioris affectus, aurea monumenta habet Reginale Mariæ Sacrarium.

Sapieha. 57. NOluit, nec potuit, aut esse, aut videri, quemadmodum in affectu, ità in liberalitatis censu, erga MARIAM parcior, indoles SAPIEHANÆ Prosapiæ, & hodie in Illustrissimis Heredib⁹, ad maiorum dignitatum, in M. D. L. & Officiorum prærogativas, è Virtutum suffragio admotis, Montis Clari cultui, & Mariano honori promovēdo devincta. Ex hac Illustrissima Domo Lampas argentea grandior Marianæ Domûs auxit armamēta. Atque ne aliorum liberalitatis merito apud DEUM, ejusq; Matrem, tum apud posteritatem cederet, Illustrissimus D. *Leo Casimirus Sapieha* (postea Palatinus Vilnensis) Pixidem auream, pro Augustissima Eucharistia conservanda, aliquot millibus æstimatam, ad Marianam Aram ex voto obtulit, Anno 1650. Rependit suo Clienti munus, liberali gratia, in acie decumāno labore cum hostibus dimicanti. Cùm enim Anno 1660 Illustrissima Conjux illius, in Monte Claro votorum solvendorum causâ, pro Illustrissimo Consorte, sub *Lochowice* acri prælio cum hostib⁹ decertante eo tempore, tum pro se filijsq; suis, præsens adesset, oblatoq; aureo monili, in favores suæ Illustrissimæ Domui, MARIAM desponderet; pluribus hîc diebus in devotione perseverans, inopinatum in Sacello Mariano accepit nuntium, Illustrissimū Maritum, subactis hostibus, gloriosâ coronatum Victoria. Gratam mentem pro amplioribus⁹ Illustrissimæ Domui suæ præstitis favoribus, tantæ Propugnatrici, & fortunarū Auspici MARIæ, ut testaretur, Anno deinde 1665, Casulam opere Phrygio laboratam, inter universum Aulæ Marianæ apparatum, munus non postremum, per Leonem, filium donum misit, qui hinc ad exteras nationes profectus, Adstitem ad tutelam ubique, MARIAM, suæ Illustrissimæ Domûs Heredibus semper amicam, habere meruit.

Lesczynij. 58. LESCZYNIÆ quoque liberalitatis, & affectûs insignia Mons Clarus habet, præcipuè ab Illustrissimo Domino

Vence-

Venceslao Comite in Lesźno *Lesczynski*, Palatino Wolhiniæ, qui argentea Candelabra ad ornamentū Aræ Partheniæ (votum pro accepto beneficio) obtulit: tum ab Illustrissimo & Reverendissimo D. ejusdem quoque Nominis *Venceslao*, Comite in Lesźno *Lesczynski* Episcopo Varmiensi, qui depositum è collo suo torquem, pretiosa Cruce, decem adamantibus lucente, decorum, in affectus Mariani compedes transiens, Marianæ Domûs thesauro inseruit Anno 1654.

TARLOVIÆ Liberalitatis, & animi in Patronam universalem ejusque Montem Virgineum propesissimi testimonia, vidimus in muneribus Illustrissimorum Virorum, Palatinorum, Sendomiriensis, & Lublinensis, quorum hic argenteam statuam suæ prolis, Anno 1654, 11. Februarij; ille monile aureum carbunculis insertis pretiosum, tum minutiora aurea candelabra, ponderis 60 aureorum, Anno 1666, Mariæ Numen benignum implorantes, ad ejus Aram deposuit. *Tarlovij.*

59. EXæquavit aliorum, aliorum superavit, suo munere liberalitatem, in affectûs, erga Mariæ occupandos amores, certamine, ac erga Claromontana ejus Templa religione, nemini cedens Perillustris & Magnificus D. *Samuel Lipski*, Capitaneus Ravensis. Redux ab exteris nationibus Anno 1656, hîc Divam suæ fortunæ sub alieno cœlo, Patronam, Tutanamq; vitæ, veneratus est; utq; gratiam protectionis Adititi, Comitiq; suæ Mariæ rependeret, ad sacræ ejus Odigitriæ Imaginis illustriora decora, gestamen aureum, seu monile puris adamantibus compactū, aliquot millibus æstimatum, quod galerum incinxerat, depositum donavit. Pristinam deinde religiosissimi sui Consortis munificentiam æmulata est & Perillustris illius Conjux Anno 1660, dum suis ornamentis detractū monile carbunculis ardens, illustres suos amores Mariæ testatura, ad Aram ejus obtulit. Anno postmodum 1661. 2. Augusti, ut votis suis, uterque inclytissimorum Conjugum, sibi Mariam despōderet, Annulos Nuptiales eidem Cordium suorum Sponsæ, supplices dedicarunt. *Lipscij.*

60. NOn inferior alijs censenda est, quemadmodum in muneribus, ità in amoribus erga MARIAM, ejusq; sacrum Montem Illustrissima Domus DONHOFFIA. Plura ab hac Mons Clarus habet Liberalitatis Argumenta, quæ cum ornant, & defendunt. Amplificata majoris Basilicæ majestas, per Sacelli, quod magnis nunc impendijs continuatur, erectionem: auctæ Divorū Lipsa- *Donhoffij.*

nis Aræ: hinc enim, testamento Perillustris ac Reverendissimi D. *Alexandri Donhof* Abbatis Andreoviensis, (qui hic ad Odigitriã Imaginem primum, & in decursu vitæ ultimum celebravit Missæ Sacrificium) oblata integra Divorum HONORATI & CANDIDÆ, sub Diocletiano tyranno glorioso Martyrio coronatorum corpora, ad quorum triumphalem Translationem, & publicæ venerationi expositionem (quantum per temporum calamitatem, fortunæq; tenuitatem licet) à nostris adlaboratur, Ecclesia Claromontana excepit. Hinc auctum balearibus machinis, ad præsidium Arcis Virgineæ Armamentarium; hinc aulæis auro, argentoq; textis in solennioribus festivitatibus Reginalis Basilicæ fulgent parietes, in quibus Illustrissimorum Heredum (qui prærogativa generosissimi Sanguinis Regum attingunt purpuras) Regia Munificentia, quam Augustissimæ Romanorum Imperatricis, ad Serenissimi Polonæ Regis MICHAELIS, Regales Nuptias Hospes Aula, nunquam satis admirari potuit, faciliùs oculis legitur, quàm verbis exprimitur.

Sigismundus Poręmbski.

61. IN expeditione ad felicis æternitatis meliorem vitam, ut sibi desponsaret affectus MARIÆ, eamq; Comitem ad exules à vita manes habere posset Illustrissimus D. *Sigismundus Przerębski*, Palatinus Siradiensis, Vir erga DEUM, ejusq; Matrem religione, & pietate laudatissimus, Annulum ad Marianam Aulam testamento legavit, per manus Perillustris ac Magnifici D. Nicolai Przerębski, Capitanei Tuszynensis, Monti Claro Anno D. 1668. 2. Decembris redditum, cui miræ magnitudinis insertus adamas nondum ex judicio prudentum dignum sui pretium, valoremq; accepit. Imitata Illustrissimi sui Consortis erga Mariam affectus Illustrissima Conjux Palatina Siradiensis, Crucem auream adamantibus distinctam Aris illius munus dedit.

Nicolaus Porémbski.

62. SEu pretium, seu artificium, seu majestatem muneris, quod ante Odigitriam Imaginem appendit Illustrissimus Dominus Nicolaus de Magna Poręmba *Porębski*, Castellanus Zavvichostẽsis, magna omnia. Candelabrum est argenteum, seu moles quædam è cujus medio aliquot sinuata, & in varios flexus desinentia in coronam explicantur Candelabra, opus aliquot millium pretio æstimatum. Sub majori ejusdem globo pendet orbicularis formæ tabula, in cujus una parte illustria in Poloniæ Cœlo stemmata, KORNICZ & RADWAN expressa, in altera verò facie hæc supplicis Clientis dedicatio legitur:

TIBI

TIBI
DEIPARA VIRGO
ET SACROSANCTO, NATURÆ
& orbi admirando, & incomprehensibili partui
Tuo, DEO vero Redemptori & Salvatori nostro,
ad sacram Iconem vultûs Tui, in AEdibus Tuis Sarmaticis, miraculis, & donis cœlestibus Claro in Monte celebratissimis, Candelabrum hoc, licet argenteum, sed tanquam atomum, ipso nihilo nihiliorem cernuus, ac supplex, abjectissimus & vilissimus Clientum Tuorum humillimè offerr NICOLAVS CORNICIVS de Magna Poremba Castellanus Zavichostensis,
Anno
A Tuo Virgineo Partu,
Reparataque per eum Salnte
CIↃ. IↃC. XXX. V.

60. Sparsim hîc inserta leges per totum Opusculum Polonæ liberalitatis, & affectus erga MARIAM, locumque ejus testimonia. Quæcunque tum in præsenti, tum in superiori Capite, tum hîc sparsim, pretiosa segmenta, gemmæ, lapides, torques, memorantur, in compendio sunt. Ex his aliquot vestes mutatoriæ, pro circumstantia temporum, & solennitatum, seu pectoralia sacræ Imaginis, ex puris torquibus, monilibus, cylindris, inauribus, crucibus, annulis in unum coactis factæ, Patriæ liberalitatis compendia ad stuporem peregrinorum præsentant. Summam prodigæ, & (ut ità dicam) prodigiosæ liberalitatis Sarmatiæ exhibet opus, cui Europæus orbis (aliorum judicia refero) non facilè par dabit. Ferculum Augustissimæ Eucharistiæ, seu Monstratorium quod curis domesticorum, & præcipuè R. P. Romualdi Dymalski Provinciæ Polonæ Definitoris. qui in Conventu, & Ecclesia Claromontana thesauri Mariani cópluribus annis Præses, & Custos, curis pro decore Domûs DEI, & promovendo cultu Divino,& Mariano optimè meruit, ex puro auro putoq; industriâ & labore prorsus incomparabili, factum est. Cor ipsius, seu Sedem Sanctissimæ Eucharistiæ capacē, radijs artificio mirabili puris adamantibus, & carbuculis, lucentibus, circumdatam, ambit in utramq; partem explicata vitis, botris,

Vestes mutatoriæ Sacræ Imaginis.

Monstratorium aureū ex lapidib⁹ pretiosis constans.

carbunculis gemmantibus gravida, cujus summitates supernè diadema incingit orientalibus gemmis, & adamantib⁹ præfulgens. Tota moles ex aliquot millibus pretiosissimorum lapidum compacta, non facilè etiam limatissimi judicij, pretium & æstimationē ferens, theatrum quoddam, & compendium Liberalissimi in Divinam Matrem amoris, Poloniæ, spectatoribus offert, & in sua majestate genti Sarmatiæ venerationem conciliat.

CAPUT XII.

Varia ad complementum Collectanea.

Ad exteras nationes discedent, hic via sumunt auspicia.

64. QVia sicut meipsum, ità & alios studium brevitatis delectat, omissis pluribus, quæ hic possent inseri, nonnulla strictim persequor selectiora, quæ ad complementum præsentis opusculi facere judicavi. Morem hîc insinuo plurium ex Illustrissimis Regni Senatoribus, qui dum ad exteras nationes filios suos eruditionis causâ expediunt, hic viarum, fortunæ, vitæq; cursum MARIÆ commendant, desumptis ad Odigitriam Imaginem felicium successuum auspicijs; ac rursus in patrium solum revertentes, priùs hîc ad Aram cum gratiarum actionibus procumbentes Mariam, quàm lares proprios salutantes, excipiunt. Publico constant Virorum Illustrium præconio, plurimis hanc Imaginis Odigitriæ visitationem, antequam discederent, salutarem in varijs necessitatibus, & auxiliarē in desperatis casibus fuisse. Exemplum idem faciendi præbuit Serenissimus Poloniæ Princeps *VLADISLAVS IV.* postmodū Poloniæ Rex. Romam ad solennitatem Iubilæi Magni profectus, priùs viæ vitæq; successus hic MARIÆ commendavit, eamque sibi propitiam Salvatricem in multis vitæ discriminibus adfuisse, redux ad ejus Aram cum gratiarum actionibus, & munerib⁹ professus est. Illustrissimus D. Iosephus Carolus Lubomirski Gubernator Sendomiriensis, ut supra memini, ex hoc loco, dato aureo anathemate, discedens, viæ ad exteros accepit fortunata auspicia. Par erga Divinam Matrem fiducia in Illustrissima Anna Lanckorońska, Neocorcinensi Capitanea, quæ cùm pro se, Filioq; suo Anno 1673. 3 Iunij pretiosum segmentum, seu monile 365 carbunculis compactum, & caput aureum, valoris aureorum 10 obtulisset, gratiamq;, in ejus valetudinis reparatæ beneficio, accepisset, ad exteras nationes proficiscentem hoc loci diutiùs illum commorari voluit, Anno 1680, ut

Mari-

MARIAM quam nuper expertus erat in salutis redonatione benignam & ad expeditionem ad exteros sincera devotione sibi faceret propitiam.

65. ET externi pro suæ fortunæ vitæq; successibus, Divam nostram amoribus dignantur, & muneribus. Adm. R. P. *Franciscus Stadfeld* Minorũ Provincialis Definitor Generalis, & Commissarius Generalis in Poloniam, Divæ nostræ postquam se devovit, & ejus manum auxiliarem votis imploratam in relevatione habuit, ex voto *Granum S. Ioannæ* Originale, ad quod cætera consecrari solent, cum authentico, ad thesaurũ Marianum obtulit, quod & nunc in Crystallina theca honorificè asservatum, inter potiora gazæ Marianæ decora numerari debet. Quantum in hoc Monte thesaurum foveat Polonia, testantur illi qui ritus Ecclesiæ Græcæ secuti, Divam nostram muneribus colunt. A. R. D. *Barlaam Kozinski*, Archimandrita Mśćisłaviensis. velum auro textum hîc Mariæ supplex ex voto obtulit. Plures alios diversis temporibus ritûs ejusdem Sacerdotes cum votis ad Odigitriam Imaginem accurrentes, atque ad Aram ejus, ritu, moreq; suo rem sacram peragentes vidimus.

Granũ Sanctæ Ioannæ oblatum.

Ritûs Græci Sacerdotes hîc Mariam venerantur

66. EXternos cum votis huc accedentes, quorũ supra non memini, hîc propono. E statûs Ecclesiastici prærogativa antecedit alios Reverendissimus D. *Paulus Blachilik* Ordinis Crucigerorum, ad D. Matthiam Vratislaviæ, Magister, qui laminam argenteã majorem ad Mariæ pedes, posito in fronte Ordinis Stemmate Cruce cum Stella, fixit cum hac inscriptione;

Magister Crucigerorum votum ponit.

BEATUS

Quisquis placidæ naufragus dat vota littori.

Magnæ DEI Hominisque Matri, in Claro Czestochoviensi Monte Miraculis Clarissimæ, ancipitem valetudinis statum 26. Septembris Anno 1666 confidentissimè se devovit; eidemq; recuperata sanitate, debitum gratitudinis pensum tribus Missæ Sacrificijs, duobus cereorum paribus, erogatâ in præsentem plebem pauperem eleemosyna, hacq; lamella, persolvit

Paulus Blachilik,
ad D. Matthiam Vratislaviæ Magister.

67. VOtorum subscriptiones, ex quibus Illustrissimorum Regni Hungariæ Procerum animus erga Imaginem Odigitriam

Votum Rákoczij.

triam æstimari potest, subnecto. Statuæ argenteæ B. V. M. Puerũ IESUM in gremio gerenti circiter cubitali, hæc subarata leguntur in lamina:

VOTVM

Divæ Virgini Matri MARIÆ Clari Montis Czestochoviensis oblatum. Illustrissimorum Parentum Comitis Pauli Rakoczy de Felso Vadaß Iudicis Curiæ Regiæ in Vngaria, Comitis Supremi Comitatuum Saarosiensis, & Thornensis, Invictissimi Imperatoris Ferdinandi II. Consiliarij, & Camerarij, &c &c. Nec non Annæ Pethe de Hethes, pro dilectissima ipsorum progenita Filiola Maria Anna Rakoczy, Anno reparatæ salutis 1675.

Ex Infirmitate Votum.

67. PRostat ad Aræ Marianæ latus bractea grandior MARIæ supplices personas opere cœlato præsentans, cum torque, Anno 1667. 18. Aprilis, oblata ex voto. offerentem subscriptio demonstrat, hæc verò est:

Illustrissimus Comes D. Sigismundus Pethes de Gierze, Partium Superiorum Regni Vngariæ Generalis, Sacræ Cæsareæ Regiæq; Majestatis Consiliarius, & Camerarius, Eques Auratus; Arcis, & Præsidij Onodiensis Supremus Capitaneus: & Illustrissima Comitissa Anna Paczoth de Beki, ejusdem Illustrissimi Comitis Consors, postquam facto voto ad Beatam Virginem Czestochoviensem, à gravi infirmitate liberati fuissent, hanc imaginem in perpetuam rei memoriam consecrarunt.

Affectum anathemate testatur.

68. EX eodem Regno Vngariæ, in quo sanctus, Sanctorũ Regum institutis, decretisque Augustissimæ Reginæ Cœli, cultus propagatus, ad hoc Solium gloriæ Sarmatiæ Divæ Odigitriæ Regium, munus illatum est Anno 1671. 24 Iunij, à quo? loquitur disertè argentea lamina major ad latus quoque throni Mariani patentem locum occupans, in qua hæc, personis è genibus Divam adorantibus, subjecta sunt:

Illustrissimus, & Excellentissimus Dominus, D. Georgius Drugeth de Homonna, Perpetuus de Vngh, nec non Comitatûs ejusdem Supremus, ac perpetuus Comes, Sacræ Cæsareæ Regiæq; Majestatis Consiliarius, Camerarius, Superiorum Partium Regni Hungariæ Generalis, Dei Genitrici supplex offert.

In infirmitate & naufragio salvus.

69. IN triplici Anathemate, Nomen Clientis, & duplicè in naufragio, & infirmitate illius, gratiam expertam lego, at locũ unde? non habeo. Cor, laminam, & umbilicũ, ex argento facta; affectum, testimonium, & sui partem, quæ laborabat periculo, refe-

rentia

rentiā schemata, ad pedes Marianos appendit. Hæc inaravit supplex cum gratijs Cliens MARIÆ:

Ludovicus laure de Hauteville,
In periculo naufragij, & ægrotans
Beatæ MARIÆ Virgini Czestochoviensi,
ista solvit.

70. EO planè tempore, quo hæc Analecta in prælo ultimā manum accipiunt, venit in manus meas Archivum Novitiatûs, seu Domûs Probationis Fratrū Ordinis Nostri, sub Claro Monte ad S. Barbaram; in quo adnotata legi beneficia, haustu fontis, qui ad abluendam sacram imaginem miraculosè erupit ex arida, (prout hîc supra Partit: 3. Cap: 5. num: 21. ostendi) à DEO Optimo interventu meritorum suæ Divinæ Matris, præstita. Nonnulla subijcio. Anno 6 6 N. Matthiæ Czarnecki Conjux habitans Czestochoviæ diuturniorem, ætatiq; ingravescenti infensissimam tussim patiebatur, invocata ope MARIæ, dum hujus fontis undā cum fiducia bibit, salutarem, & medicinalem contra tussis naturam experta est, & recognovit cum gratiarum actione. *Beneficia accepta per usum aquæ fontis prodigiosè evocati ex arida.*

71. MIrum est, quòd & hæreticus inde beneficium acceperit, non quod dignus fuerit, verùm quòd & illi DEus Matris suæ merita, ad maiorem hæresis confusionem, nota fieri voluerit. Anno 1627 *Vitus Kánká* subditus Domini Luterana hæresi laborantis, statis temporibus revisere solebat Marianam Clari Montis Domum, huiusq; fontis undam, consveto alijs more, secum domum afferre. Pestilens totum illud territorium insedit plaga, quæ magnā ubique in armentis stragem faciens, *Viti* quoque pecoribus imminebat. Prævenit periculum. Hac aqua caulam, gregemq; conspergere solitus, stupente hæretico Domino, totaq; viciniā, immunem à lue servavit. Præstitutum redijt annuæ peregrinationis tempus, cui se commissurus, ne Dominum obsequijs Catholicæ religionis minùs amicum, offenderet, discedendi facultatē precatur, obtinetq;. Inter alia, quæ familiariter conferebat cum subdito, quærit Dominus: Quomodo à cōmuni clade gregem servaverit? respondit ille: Tantæ virtutis, & efficaciæ, meritis Divinæ Matris MARIæ, fuisse hujus fontis aquam, ut hæc aspersâ, ad omnem pestilentiam propulsandam, sola sufficeret. Obligavit ergo subditum, ut ejusdem undam adferret. Redit, fert aquam, pestilentiâ prostratos hæretici greges aspergit, & pristino vigori sanitatiq; restituit. Recognitum cum te- *Pecora hac aquâ aspersa à peste liberantur.*

cum testibus. Quis indignabitur quòd & hæreticis suas gratias palàm faciat Maria ? ut confusis suæ virtutis manifestatione, illorum erroribus, tantis donis rebelles Ecclesiæ ad meliorem frugem reducat, aut ad majorem illorum confusionem cedere permittat.

Epidemiâ laborantes hac aqua releva[n]t.

73. ET in Epidemiæ lue salutarem huius fontis undam experti sunt Czestochovienses. Consulis Czestochoviensis *Iacobi Zaiaczkowicz* Domum occupavit hæc pestilens affectio. Mortuali langvebat symptomate in hoc malo filia, cui relevandæ nullæ artes auxilium dederunt. Ad Fontem recurrit Pater. Filiam hausta illius vnda abluit, & Contribulibus in simili periculo constitutis ad miraculũ stupentibus sanitate donatã accipit. Certatim ergo Cives in illa malignitate gementes ad fontem properãt, aquam hauriunt, potant, hac lustrantur, & meritis Mariæ, quæ ex Imaginis Thaumaturgæ ablutione tantam virtutem inanimi indidit elemento, illud grassans incendium extingvunt. Relatæ supplicum gratiæ cum testimonio. Dum mortales, Miserationes MARIÆ accipimus in beneficijs exhibitis, quid aliud agimus, quàm Vberum Misericordiæ Matris lac sugimus? gratijs nutrimur, sanamur, reconciliamur, Matris plenæ gratiâ. Divinè Richardus de S. Victore. *Quid mirum, si*

D. Richard. de S. Victor.

Beata Virgo & peccatoribꝰ reconciliationũ, & pijs gratiæ lac fundit, quæ mundum reconciliavit, & ipsam gratiam peperit, imò ipsum Fontem Gratiæ ? meritò igitur Misericordia ejus, cursui hinnulorum cõparatur : quia velociùs occurrit eius pietas, quàm invocetur, & causas miserorum anticipat. Hæc autẽ sunt vbera Tua, ô Beata! quibus miseros lactas, dum misericordiam eis impetras. Lactas miseros, & ab ipsa Misericordia lactaris; ab ipsa recipis, quod refundis. Carnalia in Te Christus vbera suxit, ut per Te nobis spiritualia fluerent.

CORONIS

HVcusq; ad Te, pro Te, nec extra Te cursus meus cum Analectis Mensæ Tuæ ô MARIA! Ratum, & quamvis non mereor tantum, gratum habe, & fac, obsequium meum: Cum Tuis Clientibus, Tuæ Majestatis pedibus advoluor, ut inter illorũ vota, & gratæ mẽtis symbola, tenuitas obsequij mei, nec ut par erat præstiti laboris, aliquale pondus apud Te habeat, Addo & Votum meum, in æternũ anathema, affectus mei. Cor, & calamũ, ulteriori ad promovendũ Honorem Tuum, labori consecratum, ad Aram Tuam appendo.

Toti-

TOTIVS OPERIS
SYNOPSIS.
Analectorum Mensæ Reginalis,

PROOEMIVM.

Referuntur Authores, qui aliquando de hac scripserūt Imagine.

PARTITIO I.

Sacræ huius Divæ Imaginis originem revelat.

CAPVT I.

Pingendæ sacræ Imaginis occasionem proponit.

CAPVT II.

Habitantes in Domo Zebedæa Virginis, à Divo Luca Imaginis picturam exorant, & impetrant.

CAPVT III.

In Mensa Nazaræa Domûs vivente adhuc Deipara pictam esse Imaginem ostenditur.

CAPVT IV.

Excidij Ierosolymitani tempore sacra Imago, quomodo sit conservata.

PARTITIO II.

Sacræ Imaginis tempus, loca, memorabilia quæqūe continet, ab eius transmigrationis tēpore de Vrbe Ierusalem, usq; ad Translationē in Montē Clarum.

CAPVT I.

Helena Ierosolymis ad sacræ Imaginis notitiam pervenit.

CAPVT II.

Sacræ Imaginis Translationem de Ierusalem, Constantinopolim prosequitur.

CAPVT

CAPVT VI.

Prodigiosas MARIÆ *supplicum è vinculis, & carceribus eliberationes prosequitur.*

CAPVT VII.

Sacerdotalis dignitatis Personæ ab hostibus circumventæ, invocatione Divæ Claromont: superant, evaduntq; pericula.

CAPVT VIII.

Imagine Virginis Odigitriæ sua protegentes pectora tum in acie, tum in alijs occasionibus prodigiosè ab armorum ictibus, & vitæ periculis illæsi.

PARTITIO V.

Pericula ab Elementis provenientia Clientes cum Diva Claromontana triumphant.

CAPVT I.

Ruinis terræ oppressos, profundisq; foveis illapsos desperato casu, MARIA *viribus, vitæq; restituit.*

CAPVT II.

Ex Ædificiorum, Arborumq; summitatibus prolapsos, ferocientibus equis excussos, letaliterq; collisos, vocata Claromontana Virgo, pristinæ vitæ, viribusq; restituit.

CAPVT III.

Marianam Clari Montis Tabulam votis apprehendentes, marina superant pericula.

CAPVT IV.

Ope invocata MARIÆ *è Fluminum periculis erepti.*

CAPVT V.

Aquis præfocati imperio MARIÆ *vitæ restituuntur.*

CAPVT VI.

Aêre pestifero contacti, ac Epidemiæ lue laborantes, patrocinio MARIÆ *vitæ discrimina evadunt.*

CAPVT VII.

Mons Clarus, Vrbes integræ, Oppida, Pagi, singulari Mariæ patrocinio à lue pestifera præservantur.

CAPVT

morbis, & casibus vitâ periclitatos, ope Divæ nostræ ad pristinam videndi, audiendi, loquendi, ambulandi, vivendiq; gratiã revocatos proponit.

CAPVT I.

Dignitatis Ecclesiasticæ, & Illustriores sexûs utriusq; Personæ orbatæ lumine, ope MARIÆ videndi gratiã recipiunt.

CAPVT II.

Vrbium, ac Oppidorum incolis præstita visûs gratia per MARIAM.

CAPVT III.

Alienigenæ, sortisq; plebeiæ Clientes per MARIAM visûs gratiâ potiuntur.

CAPVT IV.

Cæci dum ad Clarum Montem peregrinationem festinant, lucis usurâ in via donantur.

CAPVT V.

Cæci in Sacello illuminati Divæ vident Imaginem.

CAPVT VI.

Surdis Auditus; Mutis lingva solvitur ope MARIÆ.

CAPVT VII.

Claudos, & Mancos diversæ conditionis curat MARIA.

CAPVT VIII.

Pluribus insimul morbis, ac defectibus laborantes à MARIA relevantur.

CAPVT IX.

Clientum recitat authographa, in quibus superata complura vitæ discrimina referuntur.

PARTITIO VIII.

Paralytici, Podagrici, Hydropici, Leprosi, Vlcerosi, Caduco morbo, plicâ, spasmo, Calculo vexati, votis ad sacram Imaginem nuncupatis vigori pristino, vitæque restituuntur.

CAPVT I.

Paralyticos relevat MARIA.

CAPUT II.

Podagricos, & Hydropicos sanat MARIA.

CAPUT III.

Leprosis, ac vlcerosis medetur MARIA.

CAPUT IV.

Morbum Herculeum, seu Caducum compescit MARIA.

CAPUT V.

Calculi dolores lenit, curatque MARIA.

CAPUT VI.

Plicâ, Gozdziec vulgò, Spasmo, seu membrorum contractione divexatos sanat, restáuratque MARIA.

PARTITIO IX.

Periculosè parturientibus, infecundis; sontibus, ac insontibus ad supplicia damnatis; Hæreticis, Schismaticis, Arrianis, Machometanis hinc vocata patrocinatur MARIA.

CAPUT I.

In partu gravi periclitantes salvat MARIA.

CAPUT II.

Cum fecunditatis munere, gratiæ post partum Matribus præstitæ.

CAPUT III.

Innocentibus ad pœnas damnatis patrocinatur MARIA.

CAPUT IV.

Nocentes ad pœnas damnatos absolvit MARIA.

CAPUT V.

Hæreticis, Schismaticis, Arrianis, Machometanis votis vocata subvenit MARIA.

PARTITIO X.

Defectibus, variis casibus, & Paroxysmis afflicti, ad invocationem Mariæ, salutis gratiam consequuntur.

CAPUT I.

Amentes, & Fanaticos, usui rationis, & sanitati reddit MARIA.

CAPUT II.

Possessos, obsessosq; à dæmonibus liberat MARIA.

CAPUT

CAPVT III.

Imposturâ, Maleficijs, Præstigijs, Venenis absolvit MARIA.

CAPVT IV.

In vulneribus, & sanguinis profluvio desperatis vitam donat MARIA.

CAPVT V.

In diversis necessitatibus alijs hinc devocata subvenit Clientibus MARIA.

CAPVT VI.

Huc accedentia.

PARTITIO XI.

Obsidionis Claromontánæ per Svecos & alios Hæreticos seriem Divæ prodigiis illustratam, & solutionem complectitur.

CAPVT I.

Obsidionis Claromontanæ præsagia nonnulla, & occasio.

CAPVT II.

Hostium assultus, & oppugnatio.

CAPVT III.

Propugnatur Mons Clarus.

CAPVT IV.

Quæ memorabilia tum in Castris hostilibus, tum alibi Sveticæ Obsidionis tempore ostenderit MARIA.

CAPVT V.

Quæ memorabilia intra Virginis mœnia obsidionis tempore.

CAPVT VI.

Miraculosa Montis Clari ab obsidione solutio, & memorabilia nonnulla eandem subsequentia.

PARTITIO XII.

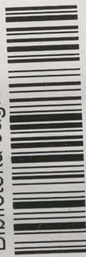
Miscellanea.

CAPVT I.

Votorum rei dum proposita negligunt, à terribili Maria castigantur.

CAPUT

Biblioteka Jagiellońska
stdr0030773

...tto Epystolam
...priz ktorym me
...nes 45 Dominacyi
...Kodo paterna
...pokornie supli
...rockazowi W
...em so Wyrazinszy.
...xe... humillimus
...rater Stephanus
...amald.

Relinque te et invenies me, sta sine
electione et omni proprietate et semper lucraberis

t &com.
A. & Viol.

p à cap. de sequ.

fuit *s*. huius) 9.
. Defunct.
Defunct.

OCTO.

& Reu

Ducis S

duo

Nieszporkowitz Fr. Ambrosius S. Pauli Ord.

Analecta
mensae reginalis
seu
Historja imaginis Odigitriae
Divae Virginis Claromontanae
Mariae à Divo Luca Evangelista
In Cupressina domus Nazarenae mensa
depictae.

Cracoviae.
Ex officina Schedeliana S.R.M. Typ:
1681.
8°. 12 k. n. — 336 str. — 5 k. n.
A–H3 — Vu–Vu3

Opr. tekt.

Niesiporkowitz Fr. Ambrosius Ord. S. Pauli

Analecta
mensae reginalis
seu
Historia imaginis Prodigiosae
Divae Virginis Claromontanae
Mariae a Divo Luca Evangelista
In cupressina domus Nazarenae Mensa
depictae.

Cracoviae.

Ex officina Schedeliana S.R.M. Typ.
1681.

8°. 12 k.n. – 336 str. – 5 k.n.
A–A3 – Vu–Vu3

Ofr. tekt.